
NAZIONALE
13
17 C
44
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE

PRAXIS
AVREA, ET QVOTIDIANA
NOVISSIMAE PROBATIONIS IVRISPATRONATVS,

eiusdemque existentiæ, & pertinentiæ,

IVXTA SACRI CONCILII TRIDENTINI seriem, Rotæq; Romanæq; Curiæ, aliorumq; Ecclesiasticorum Tribunalium inueteratum stylum, atque Ritum.

Authore Clarissimo Viro Patritio Neapolitano

IOANNE ALOYSIO RICCIO

EPISCOPO VICIEQVENSI.

OPVSCVLVM SANE AVREVM, NVNC PRIMVM prodit, diù expectatum, & singulis Prælatis, Vicarijs, Aduocatis, cœterisque in foro versantibus vtilissimum, ac apprimè necessarium.

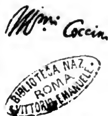
CVM GEMINO INDICE, ALTERO SCILICET Argumentorum, altero verò Rerum Notabilium.

SVPERIORVM PERMISSV.

ET PRIVILEGIO REGIO.

NEAPOLI, Apud Dominicum Maccaranum MDCXXX.

SVMPTIBVS FRANCISCI BALSAMI.

Imprimatur.

Alexander Ruffus Locumtenens.
Vidit Io. Dominicus Pizzella Canonicus, & Locumtenens in criminaiibus.

ILLVSTRISSIME, ET EXCELLENTISSIME DOMINE.

VT tuis parerem mandatis percuntatus sum opusculum hoc Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Episcopi Viciequensis Aloysij Riccij Viri Patritij Neapolitani, in quo cum nihil obnoxium reperiam, sed cuncta limatè, & perdoctè iuxta morem dicta reperiam, ideò Typis dari posse censeo, si ita tamen Excellentia sua assentiatur, sicque refero. Datum ex Edibus die 16. Aprilis 1630.

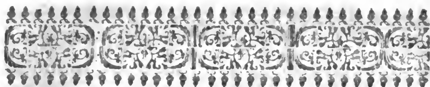
Vestræ Excellentiæ

Deditissimus, & Humillimus Seruus

Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus Deputatus.

Imprimatur.

Tapia Reg. Enriquez Reg. Lopez Reg.

VRBANO OCTAVO

Pontifici Optimo Maximo.

ALOYSIVS RICCIVS EPISC. VICIEQVENSIS.

IHIL est (Beatissimè Pater) quod non debeam tibi, qui me de nihilo erexisti, & à tot Principibus destitutum sola dignatione miserationis tuæ ad gradum dignitatis Episcopalis ascendere passus fuisti, sed ubi summa in te dante amplitudo est, sicuti parum officit longe imparem esse mei accipientis conditionem, ita pariter nec quidquam obest parem gratiam non referri, & ideo cum mihi omnia desint, grati animi significatio compensabit editione libri huius, quem, qualiscunque sit tibi (benignissimē Pastor, & benefactor, offero) pignus obseruantiæ in te meæ, & grati animi tuorumque beneficiorum memoris argumentum, interea verò, quod per hunc reliquum vitæ spiritum possum, Deum optimum maximum ut tuam Beatitudinem Christianæ Reipublicæ diutissimè seruet incolumem precor.

Ill.mo, eidemq; Reu.mo Principi

D. FRANCISCO BARBERINO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO

Ex Fratre Sanctissimi D. N. Diuina Prouidentia

VRBANI PAPAE VIII.

Nepoti, & suo Dño obseru.mo

ALOYSIVS RICCIVS EPISC. VICIEQVENSIS F.P.

ALIS tantusq; fuit tuorum erga me fauorum cumulus, tam plura innumerabilia immensę benignitatis argumenta, vt ex tunc temporis semper diùq; noctuq; stimulis acutissimis fuerim deuinctus, cogitans qua tandem officij vicissitudine pro mea saltẽ ex parte, & mediocritate illis respondere valerem, & vndiquè profectò meam respi-

respiciens tenuitatem, tandem putau aliqua consequi posse, si ingenioli mei partus, & vigiliarum fructus, tuo nomini imò numini dicarem, ecce igitur hoc opusculum materiam probationis, & existentiæ Iurispatronatus continens, nunc primùm in publicum commissũ tibi Illustrissime Domine ad obseruantiam in te meam omnibus amplissimè declarandam, dò dedo, & trado, gratumq; habeas opus, quia gratus animus offert, meque tuorum tibi multitudine beneficiorũ obnoxium, & planè deuinctum, hac extremæ beneuolentię significatione foue, atque complectere vale Romanæ Vrbis decus firmaq; colũna. Datum Neapoli die 16. Aprilis 1630.

IOANNES ANTONIVS NOVARIVS V.I.D.
& Ecclesiæ Neapolitanæ Canonicus

AD LECTOREM.

QVantum hic nouissimę probationis Iurispatronatus existentiæ,& pertinentiæ Tractatus admodum Illustris, & Reuerendissimi Domini Riccij Episcopi Viciequensis (Dilectissime Lector) præ cæteris operibus per eum in lucē editis, cunctis in foro Ecclesiastico versantibus necessarius sit, ipsa experientia docebit, nam licet materiam hanc plures præclarissimi Authores diligenter scripserint, tamen nullum ex ante dictis quos tam antiqua, quam nostra ætas post S. C. T. tulit, hucusque tam luculenter ordinatè, & ad vsum Praxis scripsisse ex professo viderim, vnde meritò obseruandissimo meo Authori, non solum quæ præfati clarissimi viri varijs in locis scripsere, quasi fasciculo quodam in vnum adnectere,& reducere, ita vt non dum per vaga scribentium volumina perquirere ac diuagare necesse sit; sed etiam quamplurimas absconditas in Iurę quæstiones à nemine agitatas, ad publicum cōmodum in medium adducere visum est,opus quidem meo iudicio (ni animi mollitie trahar, ob gratitudinem quā ipsi profiteor) tam Episcopis,quam Vicarijs,Aduocatis Fisci, & Curiæ Ecclesiasticæ apprimè vtile pro indicanda, & aperienda via sic obumbrata, & modis probandi Iuspatronatus, iuxta dispositionem S. C. T. quod si attentè, diligenter, & studiosè perleges, equidē non nomine, sed re peritus euades, & me semper commendatum habebis; & interim quartam partem Praxis in duos libros distinctam, necnon octauā partem Collectanearum Decisionum eiusdem celeberrimi Authoris, quæ ad præsens imprimuntur expectabis.

ILLV-

ILLVSTRISSIMO DOMINO AVTHORI

ALOYSIO RICCIO

VIRO PATRITIO NEAPOLITANO,

ET EPISCOPO VICI EQVENSI.

D. AMBROSIVS CELENTANVS.

RICCIVS æterno ſpectari dignus in Oſtro
Vel qui Romuleo nomine ſceptra regat

Virtutum fama toto celeberrimus Orbe
Exuperat cunctos qui probitate viros

Si laudes vellet meritas offerre Maronis
Muſa, vel Euſini Vatis ineſſe cadet

Integritas Animi ſtudio ſpectata perenni
Extulit antiquum nobilitate genus

Exornat Clerum noſter nunc Præſul, & Vrbem
Qui Petri poſſet ſolus habere gregem.

PYRRHI

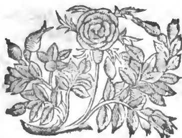
PYRRHI CORRADI V. I. D. METROPOLITANAE Ecclesiæ Neapolitanæ Canonici

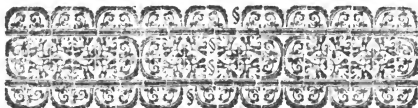
AD AVCTOREM EPIGRAMMA.

ALTER gemmiferi gremium scrutetur Iberi,
Alter diuitias aurifer Herme tuas,

Hic ripas Pactole tuas, hic Gangis oberret,
Hic, & Erythræi littora rubra maris.

Ast ego maiores mihi legum ex æquore gemmas
Disquiram, è libris RICCI operosè tuis.

IO. ALOYSII RICCII VIRI PATRITII NEAPOLIT. ET EPISCOPI VICIEQVENSIS

METHODICA PRAXIS

Nouissimæ probationis iuris patronatus

Iusta formam, & dispositionem Sacri Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

1 *Modus probandi titulum Iurispatronatus priuatorum, & magnatum differt.*

2 *Verba Concilij sess. 25. cap. 5. de reformat. reponūtur.*

3 *Ius patronatus priuatorū qualiter probetur.*

ARGVMENTVM.

Diuisio probationis iuris panatus priuatorum, quænam sit.

RESOLVTIO I.

TRACTATVRVS de nouissima iuris patronatus probatione operæ pretium putaui per prius diuisionē

Iurispatronat⁹ priuatorum
1 probationis referre,† Nam Sacrum Cōcilium Tridentinum sess. 25. cap. 9. de reformat. distinguit modum probandi titulum Iurispatronatus in personis priuatis, ab alijs Magnatibus, Communitatibus, seù vniuersitatibus in quibus vsurpatio præsumitur, cuius sanè Concilij verba sunt quę sequuntur.

2 *Decernit Sancta Synodus, vt Titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis, siuè ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis spacium, qui hominum memoriam excedat aliasuè secundum iuris dispositionem. In his verò personis, seù Communitatibus, vel vniuersitatibus in quibus id ius plerumq; ex vsurpatione potius quęsitum prę-sumi solet, nec immemorabilis tēporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria præsentationes etiam cōtinuatæ non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, omnes effectum sortitæ sunt authenticis scripturis probetur.*

3 Quoad personas igitur priuatas tres assignat modos probādi Iuspatronatus, quorum primum est ex authenticis instrumentis fundationis, vel dotationis, de quibus si doceatur resultat clarissima probatio, vt dixit Nouarius in suo iur. pontific. nouo cōclus. 1. sub tit. de iur. patron.

Alius modus est per multiplicatas præsentationes à tempore immemorabili, siuè per præscriptionem immemorabilem præsētandi.

Et Tertius, secundum iuris communis dispositionem de quibus omnibus sigillatim

gillatim videbimus, quibus visis ad probationem Iurispatronatus Magnatum, & vniuersitatũ deueniemus, & ad alia singulatim.

SVMMARIVM.

1 *Dictio ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, formam inducit.*

2 *Lex vtens dictione dumtamen, & similibus inducit formam.*

3 *Forma quando dicatur inducta.*

4 *Forma adimpleri debet specificè, alias actus corruit etiam si ageretur de causa fisci nu. 5. non obstante cõuẽtione partiũ vt n. 5.*

5 *Probatio Iurispatronatus authenticis scripturis est pro forma inducta.*

An fuerit pro forma introductum à Sac. Cõcilio, vt probatio Iurispatronatus authenticis scripturis fiat.

RESOLVTIO II.

1 PRO introductione est animaduertendum, quid fuisse pro forma introductũ varijs modis cognosci posse, primò vbicumque in dispositione legis dicitur, ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, Bart. in l. fin. C. de ven. rer. ciuit. lib. 11. & Felin. in c. cum dilecta, colum. 19. de rescript. Leonar. consil. 114. altissimi num. 143. inter consilia Bruni, Mant. cons. 116. num. 14. & forma ipsa tunc etiam inducta dicitur quando datum sit quippe aliud per prius, vel posterius, Felin. in d. c. cum dilecta vers. 6. signũ, & Ve-
2 ral. decis. 175. seu 3. literę † resignationis n. 3. in 2. par. & deniq; lex vtens illis verbis, ita tamen, dum tamen, & similibus, verba hæc, tũc dubio procul formam quoque inducunt, ita Ruin. in l. 1. ff. de oper. nou. nunciat. Cesal. cons. 480. cum spect. nu. 31. & sequitur in cons. 598. Magnificus num. 25. volum. 4. inductaq; etiam
3 videtur forma quando in explicando actu, tempus adijcitur, vt in authen. quæ

supplicatio C. de precibus imper. offeren. Marsil. cons. 65. nu. 4 Felin. n. 33. & alij vnanimi cōsensu omnes in c. cum dilecta de rescript. Beccius in cons. 12. nu. 25. & cons. 63. num. 44. vol. 1. Surdus cons. 124. ex forma num. 5. immò inducitur similiter forma vbicunq; aliquid exprimitur aliter quã requiratur à iure communi vt Aret. in l. 1. ff. de liber. & posthum. Ancar. cons. 241. ex tenore priuilegij num. 6. Rola. cum alijs coaccerua-tis per eum cons. 72. stante statuto nu. 61. vol. 3. Beccius d. cons. nu. 14. & num. 24. Surdus in d. cons. 124. num. 3. & sic de forma censetur illa solemnitas, quæ actui non inest, sed de nouo adijcitur, ita Mor. in l. in eum, qui in fin. de acquir. hæred. & Calca. consil. 24. col. 6. sicuti postremo forma substantialis inducitur vbicunque appositũ est decretum irritans, vel disponens adiecit nullitatem aduersus non obseruantiam suæ dispositionis, vt Bald. Ang. Alex. Ias. & alij vniuersaliter omnes in d. l. 1. ff. de libe. & posthum. Mandos. cum alijs signatis per eum, cons. 98. quæsitum, num. 11. vol. 1. & tandem forma ipsa, etiam per præfixionem temporis inducitur, Ias. cons. 191. num. 6.

4 Est item pro introductione animaduertẽdum, quòd forma debet impleri specificè seruarique vt iacet, integraliter, & ad vnguem, & ea nõ seruata etiam in minima qualitate corruit actus, & vitiatur dispositio, ex quo ita transgreditur in minimo defectu, sicut in magno. c. quæritur, §. episcopus 22. q. 2. Felin. in cap. cũ dilecta, extra de rescript. Grammat. decis. 79. in causa, sub num. 14. Laur. de pinu. consil. 116. num. 10. & cons. 151. nu. 7. Riminal. iun. consil. 467. circa primum num. 13. & 42. vol. 4. & cons. 247. casus nu. 28. Cæphal. cons. 422. constitutiones num. 6. vol. 3. Menoch. cons. 443. nu. 2. vol. 5. vbi hoc amplificat quoque

que procedere, vbicunque
agerctur de causa pia, & fa-
5 uorabili, † adeo, quod ipsi for-
mæ nihil addi, vel detrahi
potest Ias. cons. 149. nu. 11.
lib. 2. quoniam nullus dici-
tur actus, quando aliquid
deficit, ita Gomes. in reg.
idioma, quæstio. 8. consistit
enim forma ex integritate,
vt Decius in l. hac consul-
sultissima num. 12. C. qui
testam. face. poss. Cæphal.
cons. 421. num. 28. & cons.
438. num. 4. vol. 3. & sic in-
nobseruantia formę facit a-
ctum nullum l. cum hi, §.
prætor, ait ff. de transact. c.
venerabili de offic. deleg.
& c. pisanis de restit. spolia.
Dom. in cap. romana, §. sed
nec de senten. excom. lib. 6.
Abb. Felin. & alij in c. cum
dilecta extra de rescriptis,
Dec. cons. 229. & Afflict. in
constit. instrumentorum
robur, sub num. 25. & decis.
355. si præstitus nu. 3. cum
alijs seqq. & Plot. cum alijs
agregatis per eum cōs. 30.
sub num. 63. Cæphal. cons.
582. conclusio, nu. 32. vol.
4. & d. cons. 422. num. 7.
vol. 3. Grat. cons. 140. num.
3. vol. 1. Grāmat. decis. 79.
num. 11. Mant. consil. 198.
nu. 9. de Franch. decis. 185.
num. 2. & seq. Bero. consil.
89. nu. 3. vol. 3. & cons. 101.
num. 14. eod. volum. nam
forma non seruata, propriè
substantia perire dicitùr de
Pinu. cons. 68. num. 6. imò
si millies partes consenti-
6 rent, vt forma non seruata
haberetur pro expressa, &
perinde ac si fuisset adhibi-
ta, tunc huiusmodi conuē-
tio nihil operaretur Imol. l.
quicquid astringendę, ff. de
verbor. obligat. Butr. in
c. prudentiam extra de of-
fic. deleg. & Hondode. cōs.
71. in proc. facto, Ruin. in
l. 1. §. qui pręsens num. 5. ff.
de verbor. obligat. in tan-
tum quod non valet actus,
etiam si recedatur à forma
de voluntate, consensuque
partium, Bart. in d. l. cum hi
§. prætor ait, Bald. in l. 1. C.
qui admit. & Felin. & alij
in c. si diligenti extra de
foro compet. Freccia in
tract. de præsen. instrumen-
torum, secundum formam

Ritus in 9. par. q.8.nu.11. & seq. Riminal.in d.consil. 467. num.12. nec forma omictēda est etiam si actus expediretur in melius, ita Felin. in c. causam sub nu. 8.extra de iudic. & Gomes. in §.fuerat. institut. de act. forma enim dat esse rei Nouarius latè de elect. fori q. 2.num.5. sect.1. in nouiter impressis.

6 Et quoniam Conc. in hac parte assignat certam formam, ideò est præcisè seruanda l.non aliter, ff. de legatis 3.cap. cum dilecta, vbi latè Felin.de rescriptis, cap. si cui de non sacerdotali de præbendis lib.6.Parisius consi. 12. num.47. & consi.15.num.23.volum.3. Rota decis.13.num.22. de concess. præbend.in nouis, & decis.8.de Dolo, & contumacia in nouis, ita quòd si in minimo deficiat forma nihil actum dicatur, & totus actus corruat, Felin. in d.cap.cum dilecta num.10. de rescript. Mohed. decis. 17. num.1.de caus.possess. Caputaque decis.250. p.1. & decis. 143. num. 5. p. 3. Mādosius in reg.27.quæst. 20.a num. 16. & 17. Et ad vnguem est seruanda Decius cons.532.num.4.& 5. Tiraquellus de retractatu conuention.§.4.gl.6.num. 31.cum sequentibus.

Quòd autem assignetur pro forma, vt ista probatio fiat per scripturas declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba, (Cógregatio cōmuni omnium consensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authēticas scripturas) & ita pluries decisū in Romana Rota docet, in terminis Nouarius conclus.2. sub nu.3. de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Probatio Iurispatronatus non potest fieri per æquipollens.*

2 *Forma legis magis quam ratio attenditur.*

A R-

ARGVMENTVM.

An huiusmodi forma scilicet probandi fundationem, & dotationem iuris patronatus authēticis scripturis possit adimpleri pro equipollens.

RESOLVTIO ILI.

1 Respondi negatiuè siquidem supradiximus, ꝙ forma vbi deficit, deficit esse rei l.nō sicut libui,ff.de stat.hom.& sicvbi nō adest forma, ibi non est esse l.Iulian. §.sed & si quis ff.ad exhibend. c.quia propter de elect. ideo non immeritò tenor,& forma priuilegij, siue rescripti, siue contractus, dat legem rescripto contractui,& priuilegio,vt per Bald. in c.1. col.7.in tit.an Agnat.& facit tex. in c. porro, & in c. accepimus de priuil. Inno. Abb.& alij in c.per venerabilem,extra qui filij sint legit. Curt.sen.consf.8. & 10. quia forma ex verbis, dum tamen, inducitur Cępha. cons. 480. cum spectabilis num. 31. vol. 4. inducitur per verba,ita tamen Cęph. consil.598.Magnificus nu. 25.vol.4. & eo magis cum

2 forma legis magis quam ratio attenditur,vt per Mātuam cons.143.nu. vbi ponit hoc mirabile forè est, quæ verè legis forma ordinata dispositio, ordinans certos actus,& fines hominis, vt in l.forma, & in l.certa forma, ff. de iure fisci,& not.Afflict.in tract. de iure prothom.§.2.vt infra 50. dies sub num. prim. Cæphal.cons.. 438. inquisitionis nu.7. col.3. & forma rei est vltima profecti, substantialis ipsius, & sic ordinata quędā series rem ad substantiam deducens, teste Bal.in l.quia indignus colum. 1. ff. de senat. Affl. in §.2.num.2. Marc.Mant. cons.232. num.11. Cæph. cons. 421. Veral. decis.35. volum.3. & actus vitiatur, non solum si contra formam: verum quoq; si præter illam fieret, Io.Andr. & alij

alij in cit.cap.prudentiam Rimin.iun.cons.467.num. 9. & hinc est, quod vbi lex præcipit fideiussorem præstari debere, tunc non sufficiet dare pignus, vt communiter scripserunt DD.in l.1. ff. qui satisd. cogantur, & præcipuè Alex.num.6.

Et hanc tenendo opinionem non obstat Regula, quòd nihil refert, quid ex equipollētibus fieri ad tex. in l. si ita cum concordantibus, ff.de leg.1. quia hæc regula procedit, quando à iure non est forma in contrarium tradita, Alexan. in cons.128.vol.1. prout in casu nostro.

Vndè firmandum est huiusmodi formam, de qua in Concilio circa probationē Iurispatronatus per equipollens non posse adimpleri, vt in terminis voluit, Rota in causa Sabiēsi beneficij de anno 1582. coram Illustriss. Card. Aldobrandino tunc Rotæ Auditore, & in vnà Bononien. Iurispatronatus 1589.coram R.P.D. Giptio, & sæpius declarauit Sacra Illustrissimorum Concilij interpretum Congregatio.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum in se habet tres præsumptiones, itaut ex his transfertur onus probandi contrarium in aduersarium num. 2.*

3 *Instrumentum facit rem notoriam, prout sententia.*

ARGVMENTVM.

Cur instrumentis authenticis fundationis Iurispatronatus detur tanta fides.

RESOLVTIO IV.

1 RESpondetur, quia pro instrumento tres oriuntur præsumptiones, ꝙ sit verum, quòd sit solemne quòd sit de contrahentium voluntate factum, quòd sit verum notatur in l. eum precib. c.de probat, quòd si sollemne in l. sciendum, ff. de verbor.obligat. & quòd sit de

sit de voluntate partium contrahentium, & ipsarum mandato factum in §. nos autem in auth.de tabellionibus, Bar.in l. 1.ff.de oper. nunciat.Prat.in cap.1. §. si instrumentum de notis feu dor.& post Ias.in cons.137. num.6. vol.4.117. num.1. Franciscum Marcum in decis.51.num.1.qui dicit tantũ in duobus præsumptionib⁹ veritatis, & sollemnitatis, Gramma.in decis.45. nu.10. Alciat.de prȩsumpt. reg.3. præsumpt.13.

2 Quæ præsumptiones sunt tantæ potentiæ, quòd trãsferunt onus probandi in aduersarium, vt voluerunt, Bart.& Bald.in l.1. C.de iuram. Franciscus Marcus in decis.51.num.1.vol.1.

3 Et facit instrumentum rem notoriam quemadmodum facit sententia, Bart. in l. 1. quæst.1. ff de oper. noui nunciat. Franciscus Marcus in decis.51.num.2. vol.1.& alij communiter.

Et quòd constat per instrumentum dicitur constare euidenter, & manifestè, quinimmo euidentissimè capit.cum dilecti, vbi Abb. Panormitan. de donat. cap. licet causam de probat. Grammatic. decis. 66. numer. 24. Carauita in ritu 174. numer. 2. vbi quòd per instrumentum fit realis probatio, & certa, manifestissima liquida potens,ita vt vbi sit instrumẽtum non sit dubitandum, vt promiscuè, Baldus in l. quoties in fin. C. de iudicat. in l. 2. colum. 1. Pau.de Castr.in cons.157. vol.2.Alex.in cons.37.volum.6. Angel. in cons. 49. idem Bald. in cons. 233.& in cons.215. Paris.in cons. 10.nu.95.in cons.77.nu.3. Roland. à Valle in consil. 63.num.4.vol.1. Crauetta in cõs.31.in fine, & instrumentum super facto celebratum indubitanter, probat Dec.in cons.42.sub nu. 10. Natta in cons.632. nu. 16.vol.4. Et vbi est instrumentum non est necessaria fori discussio,idem Paris.in cons.54.& cons.14.nu.64. volum, 1.

B SVM-

SVMMARIVM.

1 *Habens instrumentum pro se habet probationem probatam, & casum legis num. 2.*

3 *Iudicari contra instrumẽtum in dubio non debet.*

4 *Instrumentum debet reduci ad concordiam, & quid agendum, vbi id nequit fieri num. 5.*

6 *Testibus deponentibus contra instrumentum, quando detur fides, & per totum discursum.*

ARGVMENTVM.

An contra instrumentum, authenticum fundationis Iuris patronatus admittatur probatio in contrarium.

RESOLVTIO V.

1 NEgatiuè videtur concludendum nam secundum iuris regulas habens instrumentum pro se dummodo confectum fuerit in forma publica, & sic authenticum sit, habet probatam probationem, & obtinere debet, Alex. cons. 37. num. 16. Dec. consil. 439. Paris. consil. 109. num. 9. vol. 3. Cæphal. consil. 180. nu. 4. Curt. iun. cons. 109.
2 Et habens pro se instrumẽtum authenticum, dicitur habere casum legis, Bald. cons. 215. col. 2. in fi. vol. 2. Surd. cõs. 452. nu. 9. vol. 2. Muta in consuet. Panorm. cap. 16. Mascard. de probat. conclus. 506. Nouarius in suo oper. Iurispontific. noui conclus. 2. de Iur. patronat. pag. 216. col. 2. Nec in dubio debet iudicari cõtra, sed
3 pro instrumento, imò si adesset in eo aliqua contradi-
4 ctio, debemus capere omnẽ coniecturam, & omne posse facere, vt defendamus instrumentum, & ad concordiam reuocemus, quando fieri potest, vt per Gemin. cons. 76. num. 4. Et si ad cõcordiam reduci nequeat
5 debemus interpretari, vt magis per errorem, quam dolo Notarius scripserit, Bar. in l. quoties, §. 1. nu. 3.

de-

5 de hæred.instit.& ibi etiam alij Ciuilistæ, Surd. consil. 149. vbi hoc dicit esse verum, nisi ex coniecturis cõstet contrarium, quòd verissimum esse puto quare si omnes testes scripti, ac subscripti in instrumento dicant se non fuisse præsentes tali instrumento si constet de illorum subscriptione, in dubio statur instrumẽto prædicto, & idem est, si dicant se fuisse præsentes, sed aliter fuisse scriptum, quam dictum, & tractatum inter partes, nam sola contradictio simplex testium non sufficit, sed probare debent se in subscriptione esse deceptos, Anchar. in c. cum Ioannes num. 12. de fide instr. Bart. in l. 1. §. si quis neget nu. 11. ff. quemadmod. testam. aper. & alij apud, Surd. consf. 378. num. 21. cum seqq. volum. 3. & consf. 414. vbi pariter hanc materiam discussit, sic pariter Cardinal. Tusch. in sua pract. concl. 253. lit. I. itaq; vnus testis non sufficit ad impugnandum instrumentum de falso, sed diminuit aliqualiter fidem talis instrumenti, præcipuè si aliquæ aliæ cõiecturæ, & præsumptiones interueniant, at si maior pars testiũ contradicant, & dicant instrumentum esse falsum, quia non fuit coram eis factum, vel aliter sit scriptum, quã dictũ tunc reprobatur tale instrumentum, & nullo pacto tenet, Alexan. consf. 56. vol. 2. Tusch. conclus. 253. num. 6. seqq. Surd. d. consf. 378. num. 22. & sequen. & plenius d. consf. 414. num. 100. & seqq. eod. 3. vol. & quod sit hoc arbitrariũ iudici, vt ex qualitate testium deponentium, & alijs circumstantijs id iudicare debeat, idem Surd. consf. 149. toto vol. 1. sed vt dixi hoc debet dependere ab arbitrio iudicis, nam sicut pro contradictione testis, vel testium sumi possunt, & attendi coniecturæ, & præsumptiones ad illam cõtradictionem validandam pro nullitate, & falsitate instrumenti, vel testamenti ita

etiam reijci potest contradictio ex alijs coniecturis, præsumptionibus, & adminiculis pro instrumẽto, vel testamento, Imol. in d. §. si quis neget in 2. notab. Fulgos. cons. 78. Surd. d. cons. 378 num. 26. 27. & seqq. Tusch. d. concl. 253. & conclus. 237. litter. l.

SVMMARIVM.

1 *Protocollum non valet nec ex eo potest desumi publicum instrumentum nisi sit scriptum, & subscriptum manu Notarij, qui attestetur de eo fuisse rogatum.*

2 *In eius recognitione non requiritur, quod manus Notarij recognoscatur per testes, qui viderint scribere.*

3 *In scriptura antiqua Rota contentatur de recognitione facta etiam inter alias personas.*

4 *Scriptura Notarij præsertim antiqua carens subscriptione, & signo probat, & potest reuelari, vt authentica quando custodiatur in loco, vbi solum reperiuntur scripturæ authẽticæ eiusdem Notarij.*

5 *Non sumit robur ex filcia in qua adsint aliquę scripturę non authenticę nisi concurrant adminicula.*

6 *Clausula actum posita in scriptura Notarij denotat perfectionem.*

7 *Item operatur, vt scriptura illam continens possit redigi in publicam formam.*

8 *Declara dummodo clausula actum sit posita in fine instrumenti secus si in princ. vel medio, quia tunc non denotat actus perfectionem.*

9 *Licet denotet actus perfectionem non tamen importat stipulationem.*

Posita in testamento ceci facto sine solemnitatibus non operatur, vt sustineatur in vim donationis causa mortis non data præsentia donatarij.

AR-

ARGVMENTVM.

In protocollo, quæ sint necessaria, vt ex eo desumi possit publicum, & authenticum instrumentum ad probandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO VI.

1 PRotocollum non valet nec ex eo desumi potest publicum instrumentum nisi duo concurrant. Primum, quòd nota, seu instrumentum sit scriptum, subscriptum manu ipsius Notarij Castren. consil. 125. nu. 6. lib. 2. Curt. iun. consil. 162. num. 1. post alios Afflict. lib. 1. Constitu. Regni tit. de fer. & scol. rubr. 33. nu. 66. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. casu 187. num. 4. & 5. secundum, quòd ipse Notarius manu propria attestetur, se fuisse de eo rogatum, Authen. ad trebell. §. nos autem, & authen. de instrum. cau. §. sed si instrumenta, & sic non sufficit simplex subscriptio Specul. de testamen. §. 1. colu. fin. vers. alij verò in fine, & ibi Ioan. Andr. in addit. super verbo in fine, & de instrument. ædit. §. breuiter col. 6. vers. & nota, quòd Tabellio, & Io. Andr. ibidem in verbo neque, Alex. consil. 153. nu. 9. lib. 2. Dec. consil.
2 447. num. 8. & 9. Non autem est necessarium, quòd manus Notarij recognoscatur per testes, qui viderint scribere, quia in recognitione protocolli, & sic integri libri non requiritur tanta recognitio, Put. de fid. in instrument. decis. 1.
3 præsertim in scriptura antiqua in qua Rota solet cõtentari de recognitione facta etiam inter alias personas, vt per Mohed. decis. 178. Put. decis. 108. et 151. lib. 1. Afflict. decis. 245. numero 3. et ita pluries (obseruari vidisse) recordor in Curia Archiepiscopali Neapolitana annis elapsis.
4 Prætcrea est aduertendum, quòd scriptura Notarij

tarij licet careat subscriptione, & signo tamen probat, & potest reuelari, vti authentica dummodo reperiatur, custodita in loco, vbi solum reperiuntur, scripturæ authenticæ eiusdem Notarij, quia ex illo loco sumit robur, iuxta tradita per Paris. cons. 27. sub nu. 16. & sequen. lib. 2. secus in dicto loco aliquæ sint scripturæ non roboratæ, ac defecto se Felyn. in capit. ad audientiam sub num. 10. de præscript. & consequenter scriptura carens signo, & subscriptione nō potest sumere robur ex silcia in qua adsunt aliquæ scripturæ nō authenticæ nisi cōcurrant adminicula, nam illis concurrentibus talis scriptura benè fidem facit, ita fuit resolutum, per Rotam in Parmen. Status de anno 1588. coram Cardinale Seraphino, & alias pluries.

6 Sed neque est omittendum, quòd si clausula actū, & si apposita scriptura Notarij, tunc denotat perfectionem, Bald. in authent. quòd sine sub num. 1. vers. et ideò tabelliones, C. de testamen. Castr. in l. is, qui nu. 4. ff. eodem l. hac consultissima in fine, C. eodē, Cagno. in l. si librarius nu. 71. ff. de regul. iur. Alexan. cons. 14. nu. 19. lib. 6. Soccin. cons. 142. col. 2. vers. et patet etiam lib. 1. Ruin. cōsil. 159. num. 13. lib. 4. Curt. iun. cons. 162. col. 2. versic. confirmantur præmissa, Paris. cons. 27. nu. 15. lib. 2. Ruyn. iun. cons. 84. nu. 26. lib. primo.

7 Et talis scriptura habens hanc clausulam potest redigi in publicam formam, Castrens. in dicta l. is, qui num. 4. Alex. dicto cons. 14. num. 19. Paris. dicto consil. 27. num. 15. Curt. iun. dict. consil. 162. nu. 1. cum alijs supra allegatis, et fuit resolutum in dicta causa Parmen. status coram eodem Cardinale Seraphino 15. Decembris 1589. et 1. Februarij 1590.

8 Quod tamen intelligere debes

debes quando hæc clausula est posita in fine instrumenti, vt expresse loquitur Alexan. secus si in princip. vel medio, quia tunc potuit opponi à Notario cogitante se publicaturum, & ideò non denotat. actus perfectionem, Paris. consil. 27. num. 17. lib. 2. Natta in addit. ad Alexan. cons. 14. num. 19. vers. dictæ in breuiaturæ lib. 6.

9 Prçterea hæc clausula, licet denotet actus perfectionem non tamen importat stipulationem, & ideò posita in testamento cæci facto sine solem notatibus, l. hac consultissima, C. de testamentis non operatur, vt substineatur in vim donationis causa mortis non data prçsentia donatarij, vt fuit resolutum in Mediolanen. bonor. pr. Iunij 1592. coram eodem Cardin. Seraphino, vbi fuit reprobatus Ruyn. iun. in consil. 84. num. 26. lib. 1. qui contrarium tenet.

SVMMARIVM.

1 *Notarius debet rogari ad actum faciendum, & viden. & an abundantibus partibus debeat rogari num. 6.*

2 *Notarius in dubio præsumitur fecisse actum rogatus, sicque etiam in apponendo clausulas n. 3.*

4 *Notarius an debeat cognoscere contrahentes.*

ARGVMENTVM.

An in dubio pro validitate instrumenti authentici fundationis Iurispatronatus Notarius prçsumatur rogatus.

RESOLVTIO VII.

1 Regulariter Notarius, debet esse rogatus, vt actum validè faciat, immò si non rogatur non tenetur accedere ad conficiendum actum illum, vt hoc omnes sciunt latissimè tradit post alios, Tusch. in verb. Notarius concl. 975. multa

multa tradit, Surd. consil. 414. vol. 3. num. 37. cum sequen. inde vtile est, quod semper opponat in instrumento se fuisse rogatum quoniam si mortuus esset, vel non recordaretur de rogatione pro nihilo haberetur instrumẽtum si autem viueret crederetur sibi §. si vero authent. de tabellionibus collat. 6. & dum Notarius apponit se fuisse rogatum ei creditur, & præ sumitur in dubio rogatus tamquam Notarius nõ autem tanquam amicus quoniam, vt Notarius non autem, vt amicus actum publicum facit, & ita fieri consuetum est, vt post alios probat, Felyn. in capit. ex literis col. pen. de fide instrument. Natta cons. 146. num. 8. quos probat Surd. cons. 452. num. 47. vol. 3.

3 Hinc etiam est vt Notarius presumatur à partibus rogatus apponere omnes clausulas consuetas in instrumento quoniam, ita consuetum est etiam, vt actum faciat cum suis debitis sollemnitatibus, vt post alios, Molfes. cons. 3. num. 28. cum seqq. Surd. consil. 440. num. 10. vol. 3. cum alijs apud de Franch. decis. 302. numer. 4. & 8. vbi hoc declarat, & omnes alij adeò, vt posset ex se ipso tales clausulas addere, quia sic ex iuris dispositione rogatus præsumitur, vt prædicti DD. docẽt, & quia hoc est clarum, ideò omitto. Hoc tamen notandum est, quòd si contractus respiciat vtilitatem vtriusque contrahentis Notarius debet rogari ab vtraque parte nec aliter potest conficere instrumentum publicum secus tamen si vnius tantũ beneficium respiceret contractus, quia satis est ab illo rogari, Bar. cons. 114. nu. 2. lib. 2. latissimè, Alex. cons. 110. Doctor. lib. 2. cons. 38. tot volum. 7. vbi addentes alios cumulant post alios

4 Tusch. dict. concl. 75. tota non tamen est necessarium vt Notarius cognoscat cõtrahentes, quia etiam pro cõtrahentibus ignotis post instru-

instrumentũ facere, vt post alios de Franch.decis.262. Surd.qui alios citat consil. 413. num. 19. volum.4. & cons.132. num.76. tamen in hoc Regno adsunt pragmaticæ in contrarium, quando fiunt obligationes ne possint Notarij eas stipulari nisi obligandum cognoscat, seu ille obligãdus cognoscatur à duobus testibus, qui etiam post obligationem debent se subscribere, quod illum talem cognoscant.

5 Præterea addentes ad Alexandrum dicto cons. 38. in verb.vtramque lib.2. ex glos.in l.si quis decurio C. ad leg.Cor.de fals.& Spec. quos probat, Tusch.d.conclus.75. nu.9. quod si Notarius non esset à partibus rogatus posset attestari, & sic priuatam scripturam facere pro rei veritate de his quæ vidit, & audiuit fieri, inter partes, nam hæc scriptura, licet non sit publica facit tamen fidem, esset hic examinandus articulus, an per necesse Notarius rogari debeat à testatore, vt validè testamẽtum fiat, vel satis sit esse ab alio rogatũ, & stipulasse testamentum præsente testatore, & non contradicente, & quòd sufficiat, probat Surd.latissimè dicto cons.414. quòd omitto, quia ita loquitur, vt nihil amplius desiderari possit.

6 Illud solum aduertendum est non esse necessarium, vt pars, vel ambæ partes accedant aduocandum, & rogãdum Notarium, vt actum illum faciat, sed satis est vt à quouis alio vocetur Notarius, & quòd, vel ambę partes si contractus respicit vtramq;, narrent Notario se velle talem, vel non talem cõtractum facere, vel testamentũ, & Notarius reducit in scriptis conuentionem partiũ, & illam sic in script. redactã legit ambabus partibus coram testibus in numero opportuno, & hæc est cõmunis obseruantia, & sic quotidie practicatur, & sufficit etiam ex iuris dispositione, vt ex dictis cernitur.

C DE

DE PRIMA SPECIE probationis Iurispatronatus.

Circa primam speciem probationis Iurispatronatus, scilicet ut titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis ostendatur, dubitatur de infrascriptis.

ARGVMENTVM.

Authentica documenta, quae dicantur ad effectum de quo supra.

RESOLVTIO VIII.

PRo resolutione huius dubij affirmo, quòd authentica documenta dicuntur illa quorum probatio dicitur authentica, & manifesta cap. 1. & ibidem notant omnes de fid. instr. Socyn. sen. cons. 2. volu. 3. Dec. consil. 423. num. 10. Paris. cons. 45. num. 3. Guttier. cons. 6. nu. 4. & 5. nec non dicitur probatio probata, Bald. in l. interesse, C. de solut. Veral. decis. 421. num. 1. p. 2. & decis. 256. num. 5. p. 3. Rolan. cons. 76. num 8. consil. 79. num. 49. lib. 1. quos sequitur, Nouarius conclus. 1. num. 2. de Iur. patr. in suo operæ noui Iuris Pontificij. Vel authẽtica documenta dicuntur scripturę cõfectę per actuarium publicum, cum duorum testium subscriptione, glos. in d. cap. 1. verb. scriptur. idem Nouarius lib. 1. q. forens. cap. 49. num. 2. qui alios allegat.

SVMMARIVM.

Requisita à iure necessaria debent interuenire, ut authentica documenta probent.

Citanda

Citanda est pars ad dicendum contra iura tempore productionis.
Recognitio instrumentorum quando sit facienda.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur, vt talia authentica documenta probent.

RESOLVTIO IX.

NOtant communiter omnes, quod adhoc, vt talia documenta authentica probent debent continere omnia requisita à iure necessaria, tàm in confectione, & celebratione, quæ requisita cumulantur, per Felyn. in cap. 1. de fide instrumen. & Palador. lib. 2. rer. quotid. capit. 20. quam etiam in extractione, & compulsatione, in qua sūt necessaria requisita cumulata per Abb. in capit. cum P. Tabellio de fide instrum. Couar. pract. quæst. cap. 21. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 2. cas. 187. ita recentissimè docet Nouarius in suo sollemni opusculo iuris Pontificij noui conclus. 1. num. 3. de Iurepatronatus.

Item citanda est pars ad dicendum conra iura tempore productionis, nam alias huiusmodi instrumenta non probant, nec dicuntur de actis, Rota in nouis decis. 1. num. 3. de fide instrumen. Cassador. decis. 8. num. 6. C. de Rescript. Cæsar de Grass. decis. 16. nu. 4. de probat. Verall. decis. 99. part. 2.

Et etiam sunt recognoscenda post productionem si de illorum fide opponatur, vt post DD. in d. cap. 1. de fide instrumen. notarunt Oldrad. cons. 227. num. 6. Socyn. cons. 32. lib. 1. Paris. cons. 115. nu. 4. & 5. lib. 1. quos cum alijs adducit Nouarius cit. cōcl. 2. sub nu. 3. vbi tamen est in opinione, quòd in instrumentis antiquis, vltra septuaginta annos talis recognitio non sit necessaria, quòd prius dixit Rota apud Verall. decis. 5.

part. 3. & Put. decis. 151. lib. 1. prout nec requiritur in multis alijs casibus, de quibus apud eundem, Put. decis. 359. lib. 1. Boer. decis. 154. & latius apud Felyn. in cap. post cessionem de probat.

SVMMARIVM.

1 *Inuocatio diuini nominis inuocari debet per Notarium in principio instrumenti.*

2 *Inuocatio diuini nominis non est de substantia instrumenti.*

3 *Instrumentum carens inuocatione diuini nominis dicitur authenticum.*

ARGVMENTVM.

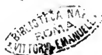
Instrumentum carens inuocatione diuini nominis, an dicatur authenticum ad effectum, vt probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO X.

1 INuocatio diuini nominis sine quo omnis agēs frustra agit, & nihil honestum, & vtile inchoari potest, cap. cum Paulus, q. 1. c. non obseruetis 17. q. 7. debet per Notarium proponi in instrumentis c. in nomine domini, de testibus, l. Deo nobis, cod. de Episc. & cler. Specul. de instrument. edit. §. breuiter, in princip. num. 2. per text. in §. si qua verò auth. vt præpon. nom. imper. ratio est, quia omne causarum principiū debet referri ad principium, quòd ipsius causa, & maximè ad illud, qui est prima causa causarum, sicut est Deus, vnde illius nomen est præponendum, ne deficiat principium instrumenti, Bald. in proem. C. num. 1. vers. & ex ista, præsertim: quia ex inuocatione diuini nominis bonum sequitur initiū melius medium, optimus finis §. nos igitur, authen. quom. opor. Episcop. glos. glos. in auth. de hæredit. & Falcid. in rubr. in verbo in
2 nomine. Conclusum tamen fuit non esse de substantia instrumēti, itaut eius omissio

sio reddat illud inualidum cum sit leuis sollemnitas, cuius defectus non vitiat, Felyn.in c.1. num.2.col.1. vers. sed quod non sit de fide instrum. Alex.in rubr.ff. de nou.oper.nunciat.col.4. in principio num. 10. vers. teneo conclusiuè, vbi dat rationem,quia licet sit magni momenti in his, quæ pertinent ad fidem, tamen quoad instrumentũ est sollemnitas,quæ si omittatur, nullum, aut modicum præiudiciũ est allatura, & quæ non est fundata in aliqua vrgenti ratione, alias non diceretur leuis, l.cum hi,§. si prætor,ff.de transact. Bar. in l.1. §.fin. ff.de ventr. inspic. Bald. in l. hac consultissima col.2. in fin.num.6. vers.est autem leue, C. qui testam.fac.poss.& quòd dicta inuocatio non sit de essentia, est communis opinio, vt concludunt omnes in dicta rubr. de nou. oper. nunc.Bald.in proem.c. in principio,Mascard.in tract. de Iudæis quest.10.num.1. in fine. Nec obstat l.1.cod. de vet.iur.enucl.l.Deo nobis, cod.de Episcop.& cleric. authent. de armis in princip. & in pluribus alijs locis breuitatis studio omissis, in quibus cauetur esse incipiendum ab inuocatione diuini nominis, quia prędicta procedunt de consilio, non autem de præcepto, sicut in illo Euangelij, vadæ,& vendæ vniuersa, quæ habes, & da pauperibus,aliàs sequeretur, quòd nullus actus sine scriptura celebratus valeret,cum soleat absque inuocatione fieri, prout in mutuo, & similibus,de quibus per Dec. in cap.1. num. 6. col.2. ad ad med. vers. & hoc patet de fide instrum.& in capit. in nomine domini,in principio vers. sed posset respõderi de testibus.Non obstat Imperatoris nomen esse præponendũ in instrumentis auth. vt pręposs.Imperat. ergo multo magis diuinum nomen, quia respondetur de nomine Imperatoris esse cautum,nõ de diuino, & nomina Papæ, Imperatorẽ,

& si-

& similia significant tempus, & sunt necessaria concomitantia actum, qui geritur, Bald. in proem. C. nu. 1. Nec obstat, quòd ratione cõsuetudinis ista sollemnitas sit effecta de substantia, cum vbiq; dicta inuocatio præponatur, vnde stante huiusmodi consuetudine concludũt doctores per illius omissionem vitiari instrumentum, Abb. in cap. 1. colu. 2. ad med. vers. & per illum, vbi Felyn. in colu. 1. ad fin. vers. sed dic, quod ratione, Imol. in rubr. de nou. oper. nunc. in princip. vbi Ruyn. num. 6. vol. 2. licet ergo de iure non esse de substantia, sed potius consilij, tamen consuetudo interpræatur de præcepto, & necessitate, cum vtrumque simul plus operetur, vt dicimus de statuto, & de pacto, Bald. in c. venientes de iureiuran. ad fin. nu. 7. vers. sed numquid, & statutum, quod per se non valet, à cõsuetudine interpræatiua roboratur, Butr. in c. cum dilactus de consuet. col. 2. ad med. num. 17. vnde dicta consuetudo erit obseruanda, aliàs instrumentum nõ valet, Bald. in rubr. de pace constan. in fin. cum omissio sollemnitatis etiam ex sola cõsuetudine introductę reddat actum nullum, l. 4. de cust. reor. Fel. in c. 1. col. 1. ad fin. vers. sed dic, de fide instrum. quia omissio, quòd consuetudo pręponendi diuinum nomen non seruatur vbique, prout in Ciuitatibus nõ nullis nõ esse in vsu inchoare instrumentũ à dicta inuocatione, dicit Castr. in rub. cod. in primo num. 2. Respondetur non per hoc dicendũ esse, quòd dicta consuetudo operetur, vt huiusmodi inuocatio sit pro forma, & substantia instrumenti, vt concludit, Alciat. in rubr. de nou. operis nunciat. num. 10. colum. 2. versic. sed quid si absit, vbi dicit credendum esse potius, quòd dicta consuetudo inoluerit ex quadam pia scrupulositate, non eo fine, vt necessitatẽ inducat, prout idem receptum est in man-

mandato legis, quod si inductum sit dumtaxat causa honestatis, nam adeo obligat, vt actus in contrarium factus dicatur nullus gloss. in auth. decernit col.de arbitr.in verbo,sacramenti,& in l.rem non nouam,in fin. cod. de iudic.nam per verba legis simpliciter aliquid inducentia, forma actui,nõ imponitur,Bald.in l.1.de liber.& posthum.& in l.fin. vbi Salyc.cod.de senten.ex breuit. recitan. Alciat. qui de communi in rubr. de nou. oper. nunc. colum. 2. in princip.num.12.& quòd ista opinio sit magis æqua non obstante dicta consuetudine, cõcludit latè,Gonzal.in cap.1. variar. quæst. per totum,vbi multos alios adducit, cum præsertim simus in casu fauorabili, qui actus potius substineri debet, quã perire l.quoties,la 2.ff. de verb. oblig. & quia consuetudo strictam interprætationem recipere solet l.1.§.si quis hoc interdicto, ff.de itin. actusque priuati, vltra quòd ea, quæ in instrumentis solent de cõsuetudine apponi,pro adiectis, habentur etiamsi non appo nantur. Ancharan.in c.cum M.Ferrariensis, nu.3. vers. sexto nota,& ibi Felyn.col. 1.de constit.per l.fin.in fin. cod. de fideiuss. l. quod si nolit.§.quia assidua cod.de iudic. bonum tamen esset ab huiusmodi consuetudine non recedere, cum consuetudines honestæ pro legibus habeantur, & tamquam laudabiles obseruandæ, cap. fin. de consuetud. Idem dicimus de inuentario, quòd non vitiatur per omissionem venerabilis signi crucis, cum respectu illius actus,sit leuis sollemnitas,Dec. qui de communi, cons.633.num.7. colum.2. in fine, Roland. consil. 73. nu.5. lib. 2. Vasque qui de magis communi de success. creat.§.9.nu.12.lib.1. vbi quod in iudicando non est recedẽdum ab hac opinione,Cephal.cons.327.num. 27. lib.3. vbi quod omissio istius leuis sollemnitatis nõ vitiat, & quamuis contrariam

riam sententiam tutiorem dicat Crass. in §. inuentarium, q. 10. num. 1. in fin. tamen prima opinio est seruanda tamquam magis cõmuniter recepta, vt testatur Bertaz. de claus. in proem. num. 5. post med. versic. ex quib. videtur, ob illam rationem, nam licet de iure esset de substantia talis inuocatio, tamen non debet vitiare actum, cum sit leuis sollemnitas, vt dictum est supra, vndè idem dicẽdum est quando esset de substantia vigore consuetudinis, ne sequatur absurdum, quia plus operatur consuetudo, quæ est lex non scripta in casu non scripto, quam lex scripta in casu scripto, qui esse non debet, cum cõsuetudo sit altera lex, & pro lege seruetur in non scriptis, l. de quibus. & l. diuturna,
3 ff. de legibus, & ideo instrumentum carens inuocatione diuini nominis dicitur authenticum ad effectum probandi Iurispatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum faciens mẽtionem de alio instrumento procuratoris non probat dictam procurationem.*

2 *Notarius faciens mentionem de alio priuilegio, vel scriptura non probat etiã si illa sint incerta, vel transumpta.*

3 *Instrumentũ faciens mentionem de alio instrumento fundationis, vel dotationis dicitur authenticum ad finem probandi Iuspatronatus ex pluribus rationibus, vt num. 4. 5. & 6.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum faciens mentionem de alio instrumento fundationis, vel dotationis dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

R E-

RESOLVTIO XI.

DIcebam primo non
dici authenticum
ad effectum, de quo supra
1 per decis. Affl. 273. vbi in-
strumentum faciens men-
tionem de alio instrumen-
to procurationis, non faciat
fidem de dicta percuratio-
ne, tenent Angel. in repet.
l. sciendum, ff. de verbor.
obligat. vbi referet Specul.
in §. restat. in fin. præalleg.
tenere, & talia verba non
probant hanc conclus. fir-
mant Salyc. & alij scriben-
tes in dicta auth. benefacit
ad hoc glo. in ca. Abbate
Sancti Siluari. in verbo fiat
fides, de ver. signif. in quan-
tùm dicit, quod si per nota-
2 rium fiat mētio de alio pri-
uilegio, vel scriptura non
probat illud etiam si totum
priuilegium, vel scriptura
sit insertum, vel transum-
ptum in dicto instrumento:
quia non est facta authori-
tate iudiciaria: vt ibi latius
per eum. Et idem tenet In-
noc. in vlt. col. 5. & in c. fin.
de fide instrumentorum,
ideò datur pro regula, si in-
strumētum aliquid attesta-
tur de præterito, non cre-
detur instrumento, secun-
dum Bart. & Doctor. com-
muniter in d. auth. si quis
in aliquo, & Innoc. in capit.
quoniam contra de probat.
& in c. cum in iure de offic.
deleg.

3 Tamen in quadam facti
contingentia contrariam
sententiam veriorem, & in
& in praxi receptiorem es-
se arbitratus sum dictum
instrumētum esse authen-
ticum ex infrascriptis. Pri-
4 mò, quia illa relatio † con-
tinebat rem certam, scilicet
dotationem, Nicolai pro
illa Ecclesia, vndè probare,
tunc scribit, Dec. quem alij
sequantur in d. auth. si quis
in aliquo col. 6. Grat. cons.
123. num. 19. vol. 2. Cepol.
consil. 38. num. 12. Gozad.
cons. 57. num. 8. Boer. decis.
281. num. 5. vbi attestatur
de communi, Bald. in l. 1. C.
de Episcop. & cler. Soc. sen.
cons. 266. num. 1. volum. 2.
5 Secundò, quia Notarius

attestabatur à se fuisse confectum illud instrumentum fundationis, & dotationis, & tunc probare volūt, Angel. in l. si donatio, C. de donat. Dec. cons. 505. superioribus diebus, col. 3. in prin. nu. 2. & est communis opinio, teste Grat. d. consil. nu. 18. & idem esse si dixisset se vidisse, & legisse illud absque aliquo vitio, vel rasura, Specul. in tit. de instrumen. edit. §. restat, propè fi. Aret. instit. de legit. agnat. vt in fine.

6 Tertiò, faciebam magnum fundamentum super antiquitate, nam excedebat hominum memoriam, quibus semiplena sufficit, Innoc. in capit. veniens 224. de verbor. signific. Bald. in cap. cum olim, de cens. antiquum enim potest probari per coniecturas, indicia, & præsumptiones, Bald. latè cons. 41. num. 2. volu. 1. Anchar. consil. 310. nu. 2. Alex. cons. 90. num. 8. lib. 6. Ias. cons. 178. num. 1. vol. 1. cum alijs, vt per Paris. cons. 105. num. 41. & seq. vol. 1. & est communis opinio, vt patet ex adductis, per Mascard. de probat. concl. 109. co. 225. lumi. 1. Et per verba enunciatiua, Ias. consil. 56. num. 1. lib. 2. cons. 128. nu. 1. lib. 1. Dec. cons. 146. num. 19. Alexan. cons. 74. lib. 3. cum alijs, vt per Paris. d. cons. 104. num. 47. 226. Butr. in c. cum dilectus, de success. ab intest. & per famam Alex. cons. 4. nu. 11. lib. 2. Roman. cons. 109. & antiquum intelligitur, post 100. annos, Alexan. cons. 58. lib. 4. Afflict. decis. 267. Curt. iun. consil. 90. Dec. consil. 15. & 41.

SVMMARIVM.

1 *Scartafacium quid sit.*

2 *Scartafacium Notarij, in quo descripta reperitur fundatio Iurispatronatus dicitur authenticum.*

3 *Scartafacijs regulariter nō creditur etiam extra ipsum scribentes num. 4.*

A R-

ARGVMENTVM.

An scartafaccium Notarij in quo descripta reperitur fundatio, & dotatio alicuius Cappellæ dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XII.

1 SCartafacium nil aliud est quam,id quod memoriæ seruandæ causa ab ipso Notario conscribitur, Menocchius consil. 296. nu. 91. & 95. quem refert, & sequitur Genua de scriptura priuata libro 5. in
2 tit.de Scartafacijs, vnde in facti contingentia dicebam scartafacium Notarij, in quo reperiatur descripta fundatio, ac dotatio, non dici scripturam authenticā ad effectum,vt ex sola illa assertione,absque originali strumēto probatum censeatur Iuspatronatus, ratio, quę me mouebat erat regula illa,quod præfatis scartafacijs regulariter nō cre-
3 ditur,Iason in l.admonendi num.18. in fine, ff.de iureiurando,vbi cōcordantes adducit Bald. Castrens. Alex. Roman.ac alios,& in repetitione eisdem legis nu.115. vers.2.limita nam hęc scartafacia sunt quidam libri sine ordine confecti,atque conscripti,quibus non creditur.Amplia,vt hęc etiam contra ipsummet scribentem ex ipso scartafacio,oritur probatio Felyn.in simili l. post plures relatos allegatione sua 18. nume. 2. lib. primo, id quòd tali ratione ad viuum demonstratur. Non plus probat scartafacium,seu memoriale quā confessio facta absente parte, sic post Bald.in Rublica C.de constituta pecunia Menoch.d.consul.299. num. 75. & num. 94. vbi pulchè.

SVMMARIVM.

1 *Notarius nequit conficere instrumentum extra territoriū illius,qui eū creauit amplia,vt nu.2.& 3.*

D 2 *4 Nota-*

4 *Notarij creati à Papa, vel Imperatore possunt vbique instrumenta conficere.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum fundationis confectum per Notarium extra territorium illius, qui eum creauit dicatur authēticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIII.

1 Communiter præfatæ quæstioni censeo responderi posse pro negatiua opinione pro eaque firmant docet, vt Notarius non possit conficere instrumentum extra iurisdictionem illius, qui eum creauit ita tenet Spec. in tit. de instroment. edit. §. restat vers. qui de his, Bart. in l. cuntos populus colum. 13. vers. 7. quæro c. de Sum. Tri. Rota in nou. decis. 291. Bellam. decis. 15. Guid. de cun. in l. non aliter, ff. de adop. Bellam cons. 43. col. 3. Io. And. in c. Romana colum. penul. de for. comp. in 6. Bellam. cons. 42. colum. 1. collect. in c. si cau. in fin. si fid. instrum. Bart. in l. 2. ff. de off. proconf. & leg. in l. nec ei §. quorum ff. de adopt. But. in capit. cum P. Tabbellio. colum. 2. versicul. numquid autem Tabbellio, & ibi Abb. numer. 9. & vbi etiam Imol. colum. 3. vers. aduersæ, tamen de fide instrum. Bart. in l. apud proconsulem, ff. de man. miss. vindicta Dom. in c. Romana, §. fi. de for. comp. in 6. Ant. de Butr. in c. per venerabilem colom. 21. vers. potest. 3. intelligi, qui fil. sint legit. & ibi præpos. in §. quòd autem colu. 133. qui dicit istam commun. opin. & seq. colu. quæst. 8. Ruyn. cons. 69. col. 3. Boer. decis. 242. quod ampliatur pro-
2 cedere etiam de consensu partium collect. in c. cum p. Tabbellio in prin. de fide instrum. Bar. in l. 2. ff. de off. proconf. & legat. Ant. de But. in c. cum P. Tabbellio col. 2. vers. numquid Tabbellio

bellio de fide instrumen. & Imol. colum.3. vers.an autem posset, Bald.in l.repetita c. de Episc. & cler. Ioan. Andr.in addit.Specul. in tit. de instrument.§.restat, vers.quid de his, Ant.de Butr. in c. per venerabilem col.21.vers. potest 3. intelligi, qui fil. sint leg. & ibi præpos. in §. quod actum
3 colum. 153. qui dicit hanc opinionem esse communẽ, procedit pariter inter ipsos subditos iurisdictioni creãtis eum in Notario, nam non possit territorium conficere istum, vt dicit Abb. in c. cum P.Tabbellio vol. fi. si verò Tabbellio, vbi dicit Doct. communiter, ita tenere de fide instrumentũ vbi etiam Fel. fol. 51. vers. immò dixi, vbi hanc veriorem, & ex his dicebam in facti contingentia instrum. fundationis, seù dotationis alicuius cappellæ confectum à Notario extra territorium illius, qui eum creauit, non dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

4 Limitarem tamen in Notarijs creatis à Papa, vel ab Imperatore, qui vbique locorum possunt instrumẽta conficere, Spec.in tit.de instrum. edit. §.restat, versic. quid de his, Rota in nou. decis.191.Bellam decis.21. & cons.43.colum.3.& consil.42.colum.1.& 3.& conclus. 246. Imo. in c. cum P.Tabbellio colum.3.vers. an autem constitutus de fide instrumen. Ant.de Butr. in c.per venerabilẽ col.20. vers.1. & 2. qui fil.sint leg. Abbrin c. sicut num.12.ne cler.vel Mon. Fel.in d.cap. cum P.Tabbellio colum.fi. Fel.in c. ad audientiam colum.4. de præscript.ver.fatetur,tum Præpos. in c.per venerabilem, §. quod autẽ col.132. vers. quæro quartum, qui fil. sint leg. Boer. decis.242.quod Abb.intelligit præcedere nisi de partium consensu,& non alias c.cum P.Tabbell.colum.fi. de fide instrum. vbi Fulg. num. 17.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non præsumitur nisi probetur, & onus incumbit producenti instrumentum, vt n. 2.*

3 *Notariatus probatio quomodo fieri debet.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum fundationis, seu dotationis alicuius Cappellæ confectum à Notario non probata qualitate Notariatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIV.

1 ISta conclusio est † vera quod quis non præsumitur, Notarius nisi probetur, cū hæc sine officio Notarius non conferatur nobis à Natura, Crauet. post alios in terminis consil. 72. colum. 2. & quod probari debeat quando opponitur, quem non esse Notarium, voluit Spec. in tit. de instr. edit. §. restat, Doc. in c. 1. extra de fide instrum. Crauet. de cons. 72. & consil. 112. nu. 16. & cons. 150. in prin. & in tract. de antiqu. temp. in 3. par. in rer. vidimus nu. 3. & seq. ornatissimus, Rol. à Valle cons. 32. num. 3. & seq. lib. 2. vbi num. 6. dicit onus huius probationis incumbere producēti instrumentum, & num. 13. dicit debere probari illum Notarium esse, de quo habetur mentio in instrumento cōfecto num. 14. quod quando Notarius est mortuus, debet probari per comparationem literarum, quod scriptura ex qua erat sumptum dict. instrumētū erat manu talis Notarij, l. si quis decurio c. de fals. glos. in authen. & si contractus, C. de fid. instrum. Alex. consil, 97. num. 3. lib. 7. nec sufficit
3 probare quem esse Notarium, nisi probetur fuisse Notarium tempore confecti instrumenti, Alex. 166. colum. 2. lib. 2. & cons. 97. num. 4. Rolland. à Valle de cons. 32. num. 9. quia qui se fundat

fundat in tempore oportet, quòd articulatè,& limitatè probet de tempore l.eum actum,ff.de negot.gest.nec sequitur hodiæ aliquis est tabbellio,ergo fuit heri,vel pridiè,Bald.in l.ex persona col.2. c.de probat. in l. qui Adulterij C.de Adul.Alex. cons.198.col.2. lib.2. Rol. de consil. 32. num. 12. vbi num. 12. post Ioan. Andr. Brut.& alios dicit esse capitulandum, & probandum, quod tempore, quod fuit confectum tale instrumentum,de quo est quæstio,talis, qui illud confecit fungebatur publico officio tabellionatus, arg. l. 1. ff. ad Maced. & ponit Port. Imolen. vbi testatur de communi lib.2. commun.opin. concl.11. in 3. limit.in fin. quæ obiecta maximè videtur procedere in casu nostro, cum non simus in antiquis,Iason.post alios,in l. Barbarius colum.2. vers.3. notabiliter limita, ff.de off. præt. & cumulatè, Crauet. in tract. de antiquit. temp. in 3. par. num.2. & 3. & 6. dicunt nunc probari quem Notarium, quotiescumque cum antiquitate temporis concurrit communis opinio,& fama, quem esse Notarium,Innoc.in c.veniens de verbor.signif. Bald.in d. l.Barbarius colum.9.versic. qualiter autem probetur, Dec. consil. 36. col.2. post medium,& cons.47. col.2. subdit Crauet. vbi supra num.9. post Ias.in d. l. Barbarius in 3. limit. quod supradicta procedunt, quando producuntur alia instrument.Notarij,nam ex productionib.instrumentorum fama,& antiquitate temporis prsęumitur instrumentũ fuisse confectum à Notario, vel quando nulla suspicio considerari posset contra producentem inspecta qualitate, & legalitate eius personæ,& attenta qualitate scripturæ: vix enim fieri poterit scriptum recens, vt videatur multum de antiquo, quin signa aliqua suspicionis appareant, & illa fama melius diceretur probata, quando probaretur Nota-

Notariũ exercuisse eius officium, cum scientia superioris: dicitur enim Notarius acquirere possessionem tabellionatus, quãdo exercet conscientia superioris, Ias. in d.l. Barbarius nu. 52. in fin. Menoch. in tract. de arbitr. iudic. casu 161. numer. 2. libr. 2. casu 2. & ad præsumendam istam qualitatem Notarius requiritur tempus antiquum, ad minus centum annorum, Afflict. 143. & 261. Guid. Pap. decis. 257. Crauet. vbi supra nu. 10. ad adminiculãdum probationem qualitatis Notarius, sufficit producere plura instrumenta antiqua cõfecta à dicto Notario, & dixi siue ante, siue post instrumentum, de quo disputatur, Boer. decis. 36. colum. penult.

SVMMARIVM.

1 *Notarius vassallus an possit facere instrumentum pro domino, vel contra dominum.*

2 *Instrumentum factum per Notarium vassallum, an valeat in hoc Regno, & quid si sit instrumentum Iurispatronatus num. 3.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum fundationis Iurispatronatus confectum per Notarium vassallum dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus Baronis.

RESOLVTIO XV.

1 RESpondetur hanc quęstionem de iure cõmuni carere omni difficultate, quid de iure canonico & pars affirmatiua est certa pro validitate instrumenti, ea ratione quia satis est, vt Notarius sit persona publica, & pro omnibus exerceret officium; etiam si instrumentum esset contra proprium dominum, ratio clara est, quia dum caret omni suspicione fraudis, & posset etiam contra se ipsum rogare instrumentum, & rogatum valeret, ac si esset cele-

celebratum, inter alias partes, l. publica, ff. de posit. l. non putauit §. si quis in suo ff. de bonor. possess. contr. tabul. Innocen. & alij quos probat, Bellam qui testatur de communi in clement. si vnà num. 89. de reb. eccles. non alienam probat, etiam Bald. Alexand. & Signorol. quos sequitur Tusch. in verbo Notarius concl. 78. qui etiam docent, vt non possit Notarius pro se rogare instrumẽtum propter suspicionem fraudis, & ad euitandas suspitiones falsitatis, & ob eadem rationem
2 non potest pro suo beneficio, & commodo aliquid scribere in alieno testamẽto, vt habetur in iuribus citatis, & probant post alios, Tusch. in verbo Notarius, concl. 77. Brunor. in verbo Notarius adscribere, Socy. iun. in l. sciendum num. 24. ff. de verbor. obligat. Dec. consil. 42. num. 2. Decian. consil. 45. volum. 3. & alij passim. Posset tamen Notarius cum legitimo numero testium, & in hoc Regno cum Iudice ad contractus, testamentum proprium cõficere, & publicare, quia in hoc casu nemini damnum affert, cum de proprijs bonis disponat glos. in l. 2. vbi omnes, C. de testamen. Signorol. cons. 65. quem probat Tusch. in d. verbo Notarius conclus. 78. num. 2. post alios Bellamer. vbi supra num. 91. & seruatur in prax. ideò omitto alias proaationes.

3 Sed in Regno cum vigore cap. incip. Ladislaus prohibeatur Notarius Vassallus facere instrumentum pro Barone, de quo latius Franc. decis. 118. & plenius Nouarius in lib. 1. qu. forens. cap. 156. Ideo si reperiatur factum instrumentum fundationis per Notarium Vassallum, vtique dicerim authenticum.

Verum posset teneri contrarium, prout ita in discursu mecũ habito annuebat idemmet Nouarius Author bonæ indolis adducens pro ratione tale capitulum Regni debere procedere in

E rebus

rebus prophanis, non autem in concernentibus spiritualitatem, prout esse Iuspatronatus.

SVMMARIVM.

1 *An liber ex archiuio desumptus adhoc, vt dicatur authenticus plura requiruntur.*

ARGVMENTVM.

An liber ex archiuio desumptus dicatur authenticus ad effectum de quo supra.

RESOLVTIO XVI.

1 FVi in opinione in facti contingentia librum ex archiuio publico deprōptum plenam fidem facere, & sic authenticum dici ad effectum probandi Iuspatronatns, concurrentibus, tamen quatuor requisitis. Primò, quod Archiuio pręsit officialis. Secundò, quòd sit positus inter scripturas authenticas, vel pro authēticis habitis. Tertiò, quod fides illi detur ex consuetudine. Et quartò, quod corroboretur testimonio officialis ipsi Archiuio assistētis, qui testetur librum ipsū in archiuio publico fuisse repertum probationē plenam inducit, ita Lodouic. conclus. 29. ampl. 15. Crau. cons. 188. num. 5. inferens, quòd liber Ecclesiæ in archiuijs publicis inuentus plenè probat, maximè si in eo, multæ partitæ veræ, & comprobatæ contineantur his accedat, Riminal. cons. 642. num. 19. vbi adducit tex. in cap. ad audientiā de pręscript. Cacher. decis. 69. nu. 2. & 3. nam libro quando est sub custodia publica, fides sēper adhibetur, Dec. cons. 46. num. 10. Monalid. cons. 11. num. 1. hinc libro archiuij Principis, vel suorum officialium plenè creditur, sic post Bursat. cons. 106. num. 18. Cacher. decis. 69. num. 5. prout etiam cuilibet libro confecto ab officiali alicui archiuio publico assistenti plenissimā præstari fidem respondiderunt,

runt,Corn.cons.142.nu.6. lib.3.Lodouic.conclus.29. colum.3.vers.ampla 29.sic pariter libro antiquo Episcopatus in archiuis publicis existentibus indubitata fides adhibetur etiam si essent sine die,Cassan.consil. 15.num.2.& hoc procedit etiam in qualibet scriptura priuata, & si ab eodem archiuio desumpta, Caball. Milleloq. 58. nu.1. vbi adducit text.in authen.adhęc de fid. instrum. clem.vnica in fine de iureiur. in capit. peruenit 3.qu.1. sequitur Monal.d.cons.1.num.3.& cons.11.num.1.volum.1. Martin.de iur.cens.capit.7. num.25.Roland.à Valle cons.75.vol.4.& latius in materia Nouarius concl.1. de archiu. in Opusc. nou. iur.Pontific. quem videas.

SVMMARIVM.

1 *Citatio partis,an sit necessaria quando ex archiuio publico sumitur transumptum ad finem probandi Iuspatronatus, referuntur plures opiniones, & denique authoris vt n.2.*

ARGVMENTVM.

An partis citatio sit necessaria,quando ex ipso archiuio publico sumitur transumptum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XVII.

1 IN hac difficultate,licet non sit omnium scribētium opinio. Tamen Cassan. consil.15.num.5.post Felyn. in cap.audientiam de præscript. tenet pro affirmatiua, idē sequitur Cacher.decis.69.nu.4.& nu.8. intelligens verum esse in exemplo sumpto ex scriptura priuata reperta in archiuio publico alicuius inferioris à Principe. His accedat,Roland.à Valle cons. 75.num.4. vbi concordantes adducit, Corn. Socyn. iur.& Clar.Farin.decis.Rot. 549. vbi hoc præposito dicit,quod scripturæ extractę ex archiuio reposito pęnes

capitulum,non citata parte aduersa, ad videndum collationari pro capitolo non probant, & fundamentum huius opinionis est quoniã exemplum factum regulariter parte non citata, minimè probat, Put.inter alios decis. 152. libr. 8. sequitur Mising.obseru.73.num.11. centur.6.adducens text. in cap.cum P.Tabbell. de fid. instrum. Monal.d.consil.5. num.5. & cons.17. num.3.
2 volum.1. Verum ego dico, quod aut per exemplationem, quæ fit de aliqua scriptura sumpta ex ipso archiuio,pars non citata lędi potest, aut non potest lædi. Si primò requiritur de ea citatio personalis, si pars cuius interesse est sit certa. Si verò est incerta, sufficit citatio voce præconis, vel per ędictũ Mohedan.decis. 8.de fide instrum. nisi periculum esset in mora deperdendo originali, Angel. & DD.auth. si quis in aliquo C.de eden. Si verò pars nõ citata non lęditur secus est, sic firmat Minad.decis.43. & vide latè Nouar. concl. Iur.Can. nou.1. de archiu. nu.8.vbi etiam quòd quando pars non opponit, scriptura extracta ab archiuio sine partis citatione valet ex Verall. decis.3. num.10. part. 2.

SVMMARIVM.

1 *Liber visitationis per Notarium scriptus probat in Iudicio.*

2 *Libris visitationum de cõsuetudine adhibetur plenam fides.*

3 *Libri visitationum non dicuntur authentici ad finem probandi Iuspatrõnatus,& de ratione nu.4.*

ARGVMENTVM.

An liber visitationis dicatur authenticus ad effectum, vt ex eo ꝓbetur iuspatronatus.

RESOLVTIO XVIII.

1 Videtur autem absolutum in iure,conscripta in libro visitationis per Nota-

Notarium facere probationem in iudicio Pauin. de visitat.quæstio 4. num.24. & 34. Nam Notarius, vti iuratus in principio officij, equiualet duobus testibus, cap. quoniam contra de probat.cap.ad audientiam, vbi Abb.nu.6.de prescript. ac ipsi creditur ratione officij, Menoch.de arbitr.iud. lib.2.cent.6. casu 359.n.3.

Insuper dictis visitationibus, vti productis de publico Archiuio Cancellariæ Episcopalis fides adhibenda est gl. in d. c.ad audientiam in verb.censualem, & ibi Abb.num.10.Rot.Rom. in nouissim.decis.189.num. 5. par.1. Crau.consil.158. num.4. & 5. Caualc.decis. 30.nu.50. p.1.faciunt Rot. Rom.decis.340. num.1. & 2.par.2.in nouiss.Mascard. de probat.concl.319.nu.4. & seq.& concl.799.nu.12. Caualc. decis. 12. numer. 23.& decis. 24. numer. 8. parte 4.

2 Præsertim, cum hodie cõsuetudo inoleuerit, ꝙ libris visitationũ detur plena fides, Caputaq.dec.229.p.1.

Accedit, cum materia visitationis quam pluribus potiatur priuilegijs, vti tendens, & ad honorem Dei, & salutem animarum, Pauin.ibidem quęst.1.num.6. & quæst.10.num.1.& facit adhoc quod scribit, Genua lib.4. quæst.5.vbi libris visitationum Episcoporum, seu aliarum personarum in iudicio productis plenè creditur, quoad visitationem, & præcipuè cum hodie cõsuetudo inoluerit, ꝙ libris ipsarum visitationum detur plena fides sic, post Verall. decis.229. part.1.Macerat. variar.resolut.lib.1.resolut. 110.num.4. & per totum, vbi latè de hac materia.

3 Contrariam sententiam, quod libri visitationum nõ dicantur authentici ad effectum probandi Iuspatronatus latissimè testor ego ipse in praxi decis.40.num. 6. & Pia segius in praxi capit. 5. num.7. par.2. vbi libri visitationũ, licet probent quoad visitationem personarum, & sacramentorum,

4 torum, non tamen sufficerent ad probandum Iuspatronatus cum fiant sine causę cognitione, Genuen. in prax. Cur. Arch. Neap. ca. 63. num. 17. & tandem adhoc facit, quod reliquit Molfesius in sua sum. morali in tit. de iure patronatus num. 45. quorum verborum tenor talis esse. Itaque libri visitationum non probarent Iuspatronatus, quia fiunt ad alium effectũ, nempè quoad visitationem personarum, & sacramentorum, & post Verall. Seraph. & alios notatur apud nos loco citato num. 6. & proinde requiruntur alia adminicula, & si adessent sententiæ ad fauorem Iurispatronatus, & præsentationum, vt post alios notat Seraph. decis. 1141. par. 2. de quo meminimus, loco citato num. 10. vbi alias decisiones refert, & iuxta hanc opinionem priter tenent Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 49. num. 3. vbi supradictos allegat.

SVMMARIVM.

1 *Liber monasterij an probet Iuspatronatus, variæ sũt opiniones DD. sed non probare verior est opinio, vt num. 2. quod limita duobus modis, vt num. 3. 4. & 5.*

ARGVMENTVM.

Liber Monasterij, an dicatur authenticus ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XIX.

SVpponebatur mihi in facti contingentia in quodã libro Monasterij repertum fuisse iuspręsentandi ad aliquod beneficium spectare ad illud Monasterium quare fuit dubitatum si huiusmodi assertio probet iuspatronatus, & sic diceretur liber ille authenticus.

In qua quidem difficultate, non eadem videtur esse

se omnium Scribentium sententia; quia non nullli senserunt pro negatiua. Sic præcisè inter cęteras, Afflict. decis. 364. num. 7. vbi post alios animaduertit, quod si Monasterium scriberet in libro suo ream meam esse sibi redditiciam, nihil mihi noceret talis scriptura, nisi ego consentirem, & latius, vt per eum, quem sequuntur, Riminal. conf. 432. & Crauet. de antiquit. temp. in versic. quod in libro officialis, numero secundo, vbi adhoc pariter in fert, quod si in ipso libro Monasterij sint descriptæ solutiones canonum, ex hoc non infert ad solutionem ipsius census, vel emphyteusis, ibique multos adducit.

Accedit etiam Bursat. post alios consil. suo 26. num. 29. vbi pariter docet, quod liber ipsius Monasterij non probat regulariter contra tertiũ, siue in ipsius præiudicium, nisi sit publicus, & sub nu. 30. ampliat, etiam si liber ipse excedat spatium 30. annorum, licet benè præsumptam quãdam probationem ex eo induci arbitrariam.

Contrariam autem sententiam, quod imò libris ipsorum Monasteriorum, & similium locorum talem continentibus solutionem, plena sit adhibẽda fides, tenuit primus omnium, Roman. conf. suo 127. ferè in princip. vbi etiam pro corrobatione adducit textum, cap. ad audientiam, extra de præscriptionibus, & in l. census, ff. de probationibus, sequitur Dec. cõs. suo 147. nu. 14. vers. 4. ista conclusio, vbi multos alios cõcordantes adducit, & subiungit hoc præcipuè verum concurrentibus alijs coniecturis; His accedunt Boerius decis. sua 105. num. 13. Paris. consil. 7. num. 2. vol. quarto, Camill. Borell. consil. 41. num. 42. ac multi alij, Riminal. conf. suo 506. num. 19. vbi pariter docet, libris eorundem Monasteriorum esse credendum, in quibus apparẽt solutiones factæ per plures ipsorum

pro-

procuratores, & occonomos iam defunctos, quia nó est verisimile, quòd mori voluissent in peccato falsitatis, sequitur etiam idem Bursat. cons. suo 253. num. 49. vbi post alios similiter, tradit quod libri ipsius Ecclesiæ, ac Monasterij, vel quasi plenè rem esse censualem ipsiusmet Ecclesiæ probant.

1 Sequendo priorem opinionem istã veriorem, quã etiam sequutus est, Fachin. consil. 40. num in 2. Primò limita eam non procedere in libris Ecclesiæ, & similiũ aliorum locorum, repertis in archiuio publico, ac per officiales publicos seruatis tunc etiam ipsius plena fides solet adhiberi, etiam pro Ecclesia, cõtra tertium, ita probat text. in capit. ad audientiam de præscriptionibus, & ibi glos. in authen. Adhæc, vbi etiam gl. C. de fide instrument. glo. in cap. cum causam, extra de probationibus, & post plures alios relatos, Mascard. conclus. sua 976. num. 50. sequitur hoc idem Amicis, consil. 101. num. 27. Ferret. consil. suo 89. num. 4. Crau. post alios relatos cons. suo 158. num. 5. Bursat. consil. suo 330. nu. 108. & nouissimè Puteus, consil. suo 144. num. 11. vol. 1. Surd. cons. suo 245. num. 18. vbi concordantes refert Boer. decis. 105. nu. 10. Paris. cons. 107. num. 16. volum. 1. ac plures alios.

4 Limita secundò principaliter, conclusionem supradictam non procedere in libris ipsiusmet Ecclesiæ antiquis, si enim propter eorum antiquitatem pro ea absque dubio plenè probãt, textus est expressus in cap. cum causam, & ibi glos. de probationibus, & in cap. sane il secundo, 24. quæst. 2. infinitas concordantes refert, & sequitur Mascard. memoriam concl. 976. nu. 59. Paris. consil. suo 107. nu. 16. volum. 1. Henriqu. consil. suo 56. num. 50. Bursat. cons. 330. nu. 116. lib. 3. vbique hoc potissimum procedere subdit; si ipsemet

libri

libri sint plures numero, scripti à Cancellarijs, & Notarijs viris religiosissimi, & vitæ probatæ iam mortuis ijs enim in commodum etiam ipsius Monasterij, ne in peccato decessisse credantur absque vlla hesitatione plenè credi debet, sequitur hoc idem ipsemet, Bursat. d. consil. 330.num.107.

5 Tertio principaliter limita, quando consuetudine receptum esset, vel decreto Principis sancitum, quod talibus libris monasteriorum plena fides adhiberetur, tunc enim ipsas indistinctè probare docuit post alios Crauetta, d.numer.6. vers. tertio limitatur, vbi pro hoc adducit, text. in c. cum dilectus, de fide instrumentorum, Fachineus cós. 40.nu.4.cum sequen. in 2. vbi subdit, consuetudinem istam esse probãdam ab allegante. Item prædictis libris, stante etiam dicta cõsuetudine, nõ esset credendum, quando ex aliquibus probabilibus causis contrarium videretur iudici, vt contigit de anno 1609. de quoddam instrumento Iuris patronatus, Ducis Mutinæ tempore fel. rec. Pauli V.dũ erat ipsius Prodatarius bon. mem. Cardinalis Arrigonius, prout audiui à Perillustri Domino Phyrro Corrado Canonico Ecclesiæ Neapolitanæ, qui etiam tunc tẽporis Datariæ Apostolicæ obsequijs inseruiebat.

SVMMARIVM.

1 *Confessio Episcopi asserentis tale beneficium esse de Iurepatronatus, an probet.*

2 *Confessio Episcopi facta in visitatione in probatione Iurispatronatus confert.*

3 *Assertio Episcopi facta in visitatione in probatione Iurispatronatus confert.*

ARGVMENTVM.

An Confessio Episcopi dicatur documentum authenticum, ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XX.

1 QVod nõ probetur Iuspatronatus per confessionẽ Episcopi asserentis tale beneficiũ esse Iurispatronatus, vel esse talis personæ voluit Baldus consil. 5. vol. 1. Verall. decis. 128. par. 1. Mascard. conclus. 99. plurimum tamen est tribuendum sentẽtijs ordinarorũ latis ad fauorem Iurispatronatus, & præsentatorum Cardin. Seraphin. decis. 1141. & ratio est quoniam ordinarij non solent multum fauere istis præsentationibus, Rota decis. 1. de Iurepatron. in nou. Card. Paleot. decis. 23. Card. Put. decis. 172. lib. 1. & decis. 242. lib. 2. quia in dubio beneficia pręsumuntur libera, cum Iuspatronatus sit quędam seruitus beneficij, quæ non præsumitur, Card. Seraphin. decis. 133. num. 1. & 2. de enunciatiuis verò, quid coadiuuent, vide Rotam decis. 2. de iurepat. in nouis, & licet ex confessione facta in literis Apostolicis non probetur iuspatr. ad effectum canonizationis, Sarnen. in reg. de triennq. 36. num. 3. & in Pampilonen. beneficij 10. Aprilis 1595. coram Card. Mantic. & in Luchana Parochialis 2. Iun. 1601. coram Card. Pamphilio tamen ex illa probatur in præiudicium confitentis, Cassador. dec 4. de prob. Put. decis. 315. nu. 3. lib. 2. præ-
2 sertim quando confessio est adminiculata, & coniecturis fulcita, vt in Regien. prioratus 9. Maij 1588. coram Card. Pamphilio.

Et quod multum confert assertio Episcopi facta in visitatione ad probandum iuspatronat. fuit in Rota resolutum in vna Lucana Iurisp. 14. Februarij 1605. coram Illustriss. Domino meo

meo Decano Coccino, cuius tenor est. *Domini perstiterunt in decisis, quia præsuppositum factum in alia decisione, nempè, quod præsentatio facta de anno* 1498. *de persona Ioan. Nicolai Thomei habuerit effectum, hodie deducitur in esse ex iuribus productis, nam de anno* 1501. *Benedictus Frater Ioannis Nicolai tamquam Procurator Fratris locauit bona Ecclesiæ, vt in summario nouiter dato num.* 11. *& adest quoque breue Alexandri* 6. *de eodem anno* 1501. *directum Domino Ioanni Nicolao tamquam rectori Ecclesiæ, de qua agitur. Et in eo creatur operarius ad quinquennium dictæ Ecclesiæ.*

Et vltra deducta in alia decisione, adest alia præsentatio, vsque de anno 1434. *cum collatione inde sequuta, vt in summario num.*6. *&* 7. *de persona Nicolai Antonij Bartholomæi, quæ quidem præsentatio habuit effectum, cum Dom. Nicolaus fuerit abhac Ecclesia Sancti Stephani in Tussignano, de qua agitur, translatus ad aliam Ecclesiam.*

Adsunt insuper multæ assertiones Episcopi tàm in visitatione, vt in summario num. 21. *quæ multum conferunt ad probandum Iuspatron. Et fuit dictum in causa Aquilana Cappellaniæ* 7. *Maij* 1590. *coram Reuerendissimo Perusino, & in causa Gerunden. beneficij* 20. *Iunij* 1596. *coram Orano, & nouissima in causa auxi mana Iurispatronat.* 8. *Decembris* 1604. *coram Reueren. P. D. Lancelloto, quàm etiam in præsentationibus pluribus, & collationibus, quas tamen non constat habuisse effectũ, vsque de anno* 1401. 1444. *vt in summario num.* 4. 8. *&* 14. *quibus assertionibus multum deferẽdum est, quia ordinarij solent cum difficultate approbare iuspatron. Rot. decis.* 11. *de Iurepatr. in noui. Put. decisione* 243. *libro* 2.

3 Nec similiter testes si sint fœminæ probant apocam, Mascard. in tract. de probat. conclusio 110. nu. 22. lib. 1. licet ibi cōgerat Doctores contrarium asseuerantes. Nam testes subscribentur sechirographo, debent esse mares, Mascard. in conclus. 285. nu. 5. eod. volum. prout etiam testibus illiteratis deponentibus mixto imperio minimè creditur, vt per Annam in allegat. 52. considerandum 39. & singul. 507.

4 Et hinc est, quod testibus peritis magis credendū est quàm alijs, vt per Card. in clem. 1. quæstio 13. de homicid. Bart. nu. 8. & alios vniuersaliter omnes, in procmio horum, §. omnem Alex. cons. 15. volum. Roland. cons. 30. num. 26. volum. 3. & ideò creditur testibus peritis, vt Doctoribus, vel Notarijs, deponentibus cognoscere literas Notarij, Laur. de Pinu, cons. 25. num. 5.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Episcopi publica authentica comprobata, & à testibus subscripta probat Iuspatronatus ampliatur, vt num. 2. 3. limitatur, vt nu. 4. & praxis num. 5.*

ARGVMENTVM.

An Bulla Episcopi instituentis ad beneficium Iurispatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXII.

1 QVando Bulla est authentico sigillo, & sic publica authoritate comprobata, sigillatim, & testium subscriptorū manu propria roborata, plena fides adhibetur, ita traditum est ab Innocentio in cap. 1. in prima oppositione extra de fide instrumentorum sequuti sunt canonistæ omnes, in cap. post cessionem,

ssionem, vbi in specie Abb. & Felyn.nu.3.vbi dicit esse text.in capit.si canonici de offic. ordin. in 6. in c. quoniam contra,& cap.pen. de procuratorib.sequitur quoque Mascard.conclus.628. num.1. Gigas cons.suo 21. num.16. & nouissimè Sclauan. Zenthaler. in suo tractat. de stipulat. pag. mihi 830. num.19. ratio autem huisce conclusionis (mea sententia) potest esse, quia huiusmodi literę publici instrumenti valorem obtinēt iuxta capit.1.de fide instrumentorũ; sequitur Crauet. consil.suo 122. num. 14. & Sbrozzius de Vicario Epis. lib.1.quæst.64.nu.15. Am-
2 pliatur communis autem ista conclusio varijs modis, & primo in loco sibi videlicet non solum in leuibus, sed etiam in arduis, & non solum in litteris promulgatorijs,seu dispositionis, sed etiam citatorijs, vel continentibus aliquam sententiam,vel si literæ, vt appellant testimoniales attestantes aliquid factum, vel non factum videlicet, quod Titius permutauerit beneficium cum Sempronio, vel alia huiusmodi sic præcisè inter cęteros Felyn. in d. cap.post cessione numer.5. quem ad literam sequutus est, Mascard. dicta conclusio 628.num.2. vbi subdit hoc idem dicendo corroborasset decis.1.alias 22. tit. de probationibus in nouis, qui tamen de hoc, vt videri potest nec verbum
2 quidem. Ampliatur secundò, vt procedat non solum in spectantibus ad officium ipsiusmet Episcopi sigillantis, sed etiam in alienis negotijs, sic præcisè Abbas in d.cap.post cessionem num. in principio,& in versic. 3. dico, vbi pro corroboratione adducit tex. in cap.2.de fide instrumentorũ,vbi tex. indistinctè loquens æquiparat eos instrumento confecto manu Tabbellionis, sequuti sunt etiam Domini de Rota d. decis. 1. de probationib.in nouiss.& Dom. Mascard. d. concl.sua 628. num. 3.

4 Li-

4 Limita supradictam conclusionem in non spectantibus ad officium Episcopi, nã tunc literis Episcopi nõ creditur, Innocen.in cap.1. in fine extra de fide instrumentorum, vbi fidem adhiberi, ait literis cuiuslibet prælati, de hisque sui officij ratione facere debet, vel potest veluti: Archiepiscopi literis ad concilia suffraganeos auertentes, vel ad suffraganei electionem iuxta cap. si Episcop.11. dist.10. & cap.non debet 2.dist.65. refert Panormit.in d.capit. post cessionem num.4.in 7.oppositione sic etiã concludit Ioannes Andreas in additionib. ad Speculator, §. nunc dicẽdum restat columna 7. tit.de instrumentorum editione, vbi firmat expressis verbis adhibendã fidem literis etiam citra adminiculum testiũ si modo hæ conscriptæ sunt de eo, quod sigillãtis officium concernit, idem tradit Baldus in Rubrica C.de fide instrumentorum, sic quoq; decidunt Auditores Rotæ Romanæ in d. decis.10. de probat.in nouiss.ijdem in decis. 16.& 17. in eodem tit. de probat. in antiquis, sequitur Bertachinus de Episcopo in 8. parte tit. 3. quæstione 16.allegat Bald. in l. si qua C.de Episcop.& cleric.in 4.columna, vbi dicit credere literis Episcopi de Sacerdotio Clerici. Et hoc procedit etiam quando literæ Episcopi concernunt factum alienum, ideò si in literis ipsius suo sigillo sigillatis narretur pręsentatio facta, vel distintio, probatur, vtique ipsa pręsentatio, vel institutio, quia literis ipsiusmet Episcopi creditur, quoad eius officium, ita voluit eadem Rota Romana decis. 11. alias 423. tit. de Iurepatronatus in nouiss. & sequitur Miles in Repert. in vers. literis Episcopi plurimos alios cõcordantes refert, & sequitur Mascardus conclusione 991. num. 1. & Sclauuart. Zenthaler in suo tractat. de stipulationibus pagin.827. num. 6. Verall. decis. 308. num.3.

num.3. par.2. videndus tamen Mascard. concl.1222. ferè per totum, vbi pulchrè de hac materia. Ratio autem huiusce, concl. potest esse ea, quoniam sigillum ipsius Episcopi est publicũ, secundum Castrens. in l. si procuratorem, ff. de procur. & Bald. in l. si qua per calumniam in fine C. de Episc. & Clericis, sequitur Rota Romana dicta decis. 1. de probationibus in nouiss. & hinc est, quod sigillum ipsius authenticat scripturã in pertinentibus ad eius officium, quod secus esset in sigillis priuatorum, quia illis nulla adhibetur fides. Quod tamen intelligẽdum est in his, quæ spectant ad eius officium, vt firmatur supra. Et ideo si sigillum esset oppositũ in testamento, & sic circa actum non spectãtem ad suam iurisdictionem nihil probaret, secundum Bald. in l. fin. col. fin. versiculo quod si scriptura testamenti, C. de fideicommiss. sic etiam si ipsemet Episcopus in sua collatione quem esse filium patrimonialẽ attestaretur sibi vtiq; fides denegaretur, quia non deponeret de his, quæ ad officium suũ pertinent; & ideo agens vti filius patrimonialis, debebit se probare talem, non enim per assertionem Episcopi probatur se pro supra dictum filium patrimonialem, & ita anno 1552. die 22. Iunij iudicatum fuisse testatur Verall. decis. 308. p. 1. & decis. 289. par. 2. Sic quoque si ageretur de probanda donatione ad quandam capellam, & de illa Episcopus in suis attestaretur sibi vtiq; fides minimæ adhiberetur, & ratio est, quia talis donatio non spectat ad eius officiũ, sed dependet à facto, & voluntate aliorum, sic eleganter inter alios Monald. cons. 82. nu. 17. volum. 1.

5 Quidquid tamen sit ex supradictis praxis quotidiana est iuxta quam vidi sępissimè iudicari, vt huiusmodi bullæ ordinariorum si vltra institutionem appareat illas

fortijs-

sortijsse effectum, vt probarent iuspatronatum, vt voluit Gonsalez glosa 18. nu. 78. Piasseg. Praxi forens. Episcopali capit. 5. parte 2. pagin. 333. dummodo tamen sint multiplicatę à tẽpore immemorabili iuxta dispositionem S.C.T.

SVMMARIVM.

1 *Testamentum in quo dos relinquitur pro Iurepatronatus, dicitur tũc authenticum quando possidet capella bona in testamento relicta.*

Testamentum enuncians iuspatronatus, an dicatur authenticum.

ARGVMENTVM.

Testamentum in quo relinquitur dos pro Iurepotronatronatus, vel enunciatus iuspatronatus, an dicatur instrumentum authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXIII.

DVm pro verificatione Iurispatron. ex fundatione, & dotatione ordinarius cognoscit, aliquis affert, & producit ad probãdum fundationem instrumentum legati, per qui apparet aliquem legasse alicui cappellæ certa prædia pro
1 eius dote, & ad vsum Cappellani, modo dubitatur an verificatum dicatur Iuspat. ex fundatione, vel dotatione ex testamento, & legato huiusmodi. In hoc habemus decisionem rotalem apud Farinac. part. 1. decis. 381. num. 2. vbi fuit conclusum, quod si non appareat, q cappella possideat bona legata, non remanet sufficienter probatum Iuspatron. ex dotatione, vt in specie dictum fuit in vnà Terulen. beneficij 12. Februarij 1609. coram Marco Muntio, ea etiam potissimũ ratione, quia poterat contingere, quod cappella iam erecta esset dotata, & ite-

rum relinqueretur dotanda quo casu dictum legatum tamquam in augumentum dotis nihil releuaret per d. DD. ibi relatos, & fuit firmatum in vnà Nolam, beneficij decimonono Ianuarij 1594. coram Cardin. Aug. in alia Placentina Parochialis vltima Ianuarij 1594. coram Orano, & iuxta hanc opinionem pluries consultus respondi.

2 Idemque dixi procedere in testaméto, in quo enunciatur Iuspatronatus, vt in decis. Cur. Archiepisc. 10. part. 4. quem locum refert, & sequitur Nouarius conclus. 2. num. 8. de Iur. patr. pag. 215. col. 2.

SVMMARIVM.

1 *Bulla sola Pontificis derogantis probat iuspatronatus, amissa sententia Episcopi, & num. 2.*

ARGVMENTVM.

An Bulla Pontificis derogatoria Iurispatronatus dicatur scriptura authentica ad probandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXIV.

Solent Pontifices maximi derrogare pro medietate Iurispatronatus laico-
1 rum quare solent in Bullis derrogationes committere ordinarijs constito prius de Iurepatronatus, quare fuit dubitatum, an amissa senTētia Episcopi ordinarij est sola Bulla Pontificis derrogatis probetur Iuspatronatus, & dicebam in facti contingentia quod sic, Mouelar quod regulariter Principis assertioni standum est vulgata, clement. 1. de probationibus, vbi canonistæ omnes præsumitur, neque semper iustitia plenus, & idcirco omnia deliberatæ, & prout conuenit facere, & ideo non est credendum, quod falsum dicat, l. 2. §. merito, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, & l. ex facto in principio, & ff. de vulgari cum infinitis concordantibus deductis

ductis pulchrè per Mascar. conclus.1233. nu.22. quinimò semper præsumendũ est quòdipsius Principis litterę processerint de iustitia Afflict.decis.51.nu.3.Addo eadem Mascar. concl. 628. nu. 2. vbi docet,quod eum Princeps sibi possit in causa propria ius dicere, quod ideo fides etiã suæ scripturæ est adhibenda, videtur etiam sequi Asinius in sua Praxi par.2.§.1.cap.54.nu. 7.quòd amplia,vt huiusmodi literæ vim legum obtineant argumento, l.1. ff.de constit.Princip.& §. sed, & quod Principi instut. de iure naturali, sic leganter, Langil.Gallia cons.25. nu. 122. vbi loquitur in specie de literis Imperator. Addo Barbatiam consil.21. nu.1. in 2. vbi docet, quod epistola eius,qui potest legem condere,pro lege est obseruanda, sequitur Nicolaus de Acaz. consilij feudal.5. nu. 2. inter consilia Alberti Bruni. Et hinc est,quod vtilitas ius faciunt quo ad omnes Leonar. Alege in suis consil.36.& 116. quinimò, aut absq; vlla publicatione, vt pulcher docuit Costa de iuris,& facta ignorantia dis.75. cent.2. nu.3.

2 Et in proprijs terminis iuxta hanc opinionem voluit, Rota in vnà Napolitana Rectorię 29.Ianu.1571. coram Lancelloto, & in vnà Mediolanen. beneficij 7. Iunij 1589.coram eodẽ, vt diximus dec.6. Cur.Archiepisc. num. 5. par. 3. & latius fundauit, Nouarius lib.1. quæst.forens.cap.77. per totum dicens sic decisum in quadam Episcopali Curia.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ad petendum institutionem præsentati non dicitur instrumentum authenticum.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum constitutionis Procuratoris ad petendam institutionem præsentari dicatur authenticum ad

ad effectum probãdi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXV.

Respondi cum decis.Rotæ cuius tenor talis est.

PRouisio beneficij Lucan. S. Andreæ de Sancta Cruce fuit facta, in fauorem çuiusdam Vincentij nomine, in qua mentio fuit facta, quòd erat de Iurepatronatus laicorum, vt asserebatur. Postea Antonius Ludouicus, qui prætendebat ius habere, dixit prouisionem esse nullam, quia erat beneficium Iurispatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione, & adhoc probandum fuit præsentatum instrumeutum constitutionis Procuratoris ad præsentandum quondam Stephanum nomine, qui fuit præsentatus, & institutus de anno 1455. *Ex parte aduersa fuit allegatum, quòd per hoc non probatur iuspatronatus prædictus esse ex fundatione, vel dotatione, quia potuit esse ex præscriptione, vel ex vsurpatione, maxime in Thuscia, vbi Rota consueuit præsumere huiusmodi Iurispatronatus esse tales, ad not. per Butr. in c. dilectus de offic. legat. Fuit dubium de mense Nouòb.* 1591. *R.P.D. Episcop. Rauellen. causam proponente; Au beneficium præsẽtatiuum in dubio præsumatur ex fundatione, vel dotatione, quia in impetratione fuit expressum, quod erat Iurispatronaus laicorum, per verbum assertum, iuxta decis.Cassad.*7. *de Iurepatr. Secundo, quia quasi possessio iurispatronatus erat pęnes vniuersitatem in Italia: quæ præsumitur acquisita ex vsurpatione, ad not. per Butr. in d. cap. dilectus.*

SVMMARIVM.

1 *Liber priuatus nullam probationem facit.*

2 *Liber cronicorum plenam facit fidem in iudicio.*

3 *Liber cronicorum probat erectionem beneficij concurrentibus duobus, &*

illo

illo casu probatur Iuspatronatuss num.4.

ARGVMENTVM.

An liber cronicorum in quo enunciatur ius patronatus spectare ad aliquam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, vt probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVI.

SOlet quandoque dubitari si liber cronicorũ in quo enũciatur Iuspatronatus aliquod spectare ad certam familiã dicatur scriptura authentica ad effectum, vt ex eo arguatur cõcludens probatio, vt sit probatum illud Iuspatronatus, & primo videbatur negatiuè resoluendum, siquidem cum sit liber priuatus nul-
1 lam probationem facit iuxta textum, & quod ibi communiter notatur in l.instrumenta, C. de fidei instru-
mentorum, contrarium vero sententiam de iure veriorem esse in facti contingentia existimaui, si quidem liber cronicorum plenam in iudicio probationẽ inducit, ita Felyn.in cap.ex par. il 1. circa finem de rescript. & sequitur Macerat. variarum resolut.lib.1.cap. 46. nu.5. Nouarius in iure pontificio nouo conclus. 1. nu. 14. de Iurepatronatus.
3 Item probat erectionem alicuius officij, ac beneficij sic præcisè, Verrall. decis. 160.par.2. vbi ita etiam de anno domini 1552. iudicatum fuisse attestatur, Scaccia de iudicijs causarum ciuilium lib.2.cap.11.num. 265. etiam censuit Rota Rom.in vna Toletana de Garzada 8. Iunij 1552. coram Accorã Bon.quidquid dicat Mascard.de probationib. concl.287. nu 9. & sequen.quem refert, & sequitur Genua in tract. de verbis enunciatiuis concl. 47. Decianus cons. 19. nu. 80. & sequenti.
4 Intellige tamen supràdictam conclusionem dummodo duo concurrant. Primò, dummodo liber ille

fuerit

fuerit antiquus iuxta doctrinam, Salicet. in l. exemplo in princ. C. de probationib. post Bartolum, Angelum, & cœteros in l. quædam §. numolarius, ff. de edendo, Riminald. senior cons. 316.

Secundò quando ipse sit approbatus, nam tunc fidem plenam faceret etiam, quoad probationem Iurispatron. vt determinaui in quadam causa mihi delegata, per consilium Decian. in propriis terminis loquentis 21. num. 29. vo. um. 3.

SAMMARIVM.

1 *Liber Ecclesiæ, vel Monasterij conseruatus, inter publicas scripturas, per officiales, adhoc deputatos probationem inducit.*

2 *Liber præfatus probat absque testibus stante consuetudine, quod plena fides adhibeatur, vel essemus in antiquis vt nu. 3.*

3 *Liber Hospitalis probat etiam mortem defunctorũ.*

4 *Liber Ecclesiæ Cathedralis plenam fidem facit.*

ARGVMENTVM.

An liber alicuius capituli Ecclesiæ cathedralis enuncians Iuspatronatus spectare ad eundem capitulum dicatur scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVII.

1 RESponderi potest affirmatiuè ea ratione, quia liber capituli alicuius Ecclesiæ, vel Monasterij, si per officiales adhoc depuputatos inter alias publicas scripturas conseruetur, plenam etiam conrra tertium probationẽ inducit, sic post Felyn. in cap. ad audiẽtiam nu. 16. extra de rescriptis, Roman. consil. 165. ac plures alios, Anchar. quęst. 60. num. 6. lib. 1. Item probat
2 absque testibus stante consuetudine, quod ipsi plena fides adhibeatur, sic post alios Piaseg. in tractatu de consuetudine quæst. 11. nu. 543. vbi subdit post Gratũ con-

cõsuetudine hoc recipi pos
3 se. Item fidem facit, cum simus in antiquis pulchrè, Felicius allegatione iuris 16. num. 1. part. 3. similiter probat, si tractu temporis eis fides adhibita fuit tàm in iudicio, quàm extra, & eo tàm iudices, quàm alij vsi fuerint pro publico, & authentico, sic eleganter post alios Felicius d. allegatione 16. nu. 3. præterea probat etiam, si scriptus fuerit à deputato ab ipso capitulo, idem Felicius dicta allegatione num. 7. quemadmodum liber hospitalis, cui cui cõsueuit fides communiter adhiberi, regulariter plenam fidem facit, & præcipuè quoad probandam mortem iam defunctorum. Sic post Crauet. de antiqu. Rebuffus, ac alios, Surdus consil. 530. num. 36. vol. 4. videndus de hac materia, Fachineus consil. 40. lib. 2. Tuschus conclus. 170. in litera H. quemadmodum libris Confraternitatis Disciplinatorum standum est regulariter, contra ipsam Confraternitatem de precio recepto ab emptore eius bonorum, sic post alios Caball. cons. 138. num. 1. & num. 3. & 5. libris Confraternitatum, seu reddituum quoad valorem fructuũ, stãdum est cum careant omni suspitione, Farinac. in suis decis. nouissimis Rotæ Romanæ decis. 15. num. 5. decis. 16. num. 9. quemadmo-
4 dum libris Ecclesię Cathedralis plenissimam regulariter fidem adhiberi solere testatur post Bursat. consil. 23. num. 27. volum. 1. Ludouic. d. conclus. 29. pagin. 74. colum. 1. versic. amplia 36. & sequitur post de Puteo de reintegratione feudorum, Borrell. consil. 41. num. 42. quemadmodum libris rectorum alicuius Ecclesiæ, prout sunt plebani, seu curati in quibus sit de scripta mors sepultorum in eorum Ecclesia, si stet consuetudo, quod dictis libris credatur, vel tractetur de modico præiudicio, etiã semota consuetudine plenè creditur, sic præcisè, Crau.

de

de antiquit. tempor. in §. videmus num. 1. sequitur Ludouic. conclus. 79. pag. 75. versicul. amplia 24. & decis. Perus. 12. nu. 17. par. 1. His accedunt Mascar. post alios de probationib. concl. 673. num. 13. & 1077. nu. 4. vbi etiam de magno tractaretur prę iudicio, & huiusmodi libro aliqualem saltem præsumptionē inducic larē subnectit, & Monald. consil. 5. num. 51. volum. 2. & hæc est verissima iuris cōclusio quidquid Bertazzol. consil. ciuili 67. num. 4.

SVMMARIVM.

1 *Copia copiæ super qua fuit iudicatū non dicitur scriptura authentica.*

ARGVMENTVM.

An copia in actis producta, super qua fuit iudicatum dicatur scriptura authentica ad effectum, vt ex ea probetur ad Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXVIII.

SVpponatur in facto (prout regaliter accidit) in quodam processu reperiri quandam copiā instrumenti originalis in qua euidenter constabat Iuspatronatus spectare ad nominatos in ea patronos super cuius copiæ validitate fuit quandoquidem sententiatum, quare fuit dubitatum si pręfata copia sic in actis registrata dicatur scriptura authentica ad effectū, vt ex ea præbetur, & nunciatur Iuspatronatus, & non probasse dicebam, quia non constabat fuisse extractam ex scripturis originalibus, sed erat exemplum exempli, ab alio exemplo exemplato, & propterea non probat, l. 3. & ibidem Doct. de diuer. scriptur. Dec. post alios authēt. si quis in aliquo sub nu. 50. versiculo contrarium, vbi se communi, C. de edendo, Alexan. consil. 138. num. 4. lib. 1. Caputaqu. decis. 234. num. 1. par. 1. fuit dictum in

in Mediolanen. decursus aquarum 4. Nouẽbris præteriti coram Beatissimo Ludouisio, quod procedit etiã si exemplum à quo scriptura extrahitur sit formiter, & legitimè exemplatum, Alexan. d. consil. 138. post num. 4. & dixit Rota in vnà Regien. præcedentiæ 20. Decẽbris 1582. relatas inter diuersas decis. 132. par. 1. & fuit dictum in illa Mediolanen. decursus aquarũ licet exemplum à quo desumpta fuit scriptura, de qua agitur non esset tale, vt fuit resolutũ 9. Maij 1585. coram felicis recordationis Clemen. 8. & habet locum etiam in scriptura de cuius fide agitur fuisse solemniter & legitimæ exemplata, prout decis. 159. num. 4. lib. 1. 152. num. 3. lib. 3. & dixit Rota in illa Mediolan. Non obstat, quod aduerso dicitur exemplum in actis registratum probare in alio iudicio quia procedet, quando ipsummet exemplũ registratum producitur apud acta alterius Iudicis, ita loquuntur Doctores allegati secus in exemplo ab eo exemplato. Et quod exemplum, quod in actis alterius causa registratum facit fidem Rota decis. 18. sub 2. par. 2. in recent. decis. 465. sub nu. 3. versiculo, & partim part. 1. in recent. & tenuit etiam Rota in Conchen. decimarum de Terolmonem 28. 28. Iunij 1607. coram R.P.D. Coccino Decano.

SVMMARIVM.

1 *Obseruantia tribuit robur scripturæ informi, etiam si non constet de obseruantia fuerit contra tertium vt num. 2.*

3 *Obseruantia subsequuta, an tribuat vim scripturæ informi, itaut habeatur pro scriptura authentica.*

ARGVMENTVM.

Obseruantia subsequuta, an tribuat vim scripturæ informi, itaut habeatur pro scriptura authentica ad effectum, vt ex ea probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXIX.

SVpponatur in facti contingentia pro verificatione cuisdam patronatus, productam esse quandam scripturam in formē, & non in forma probanti, verum multoties reperitur fuisse secundum eā iudicatū, atq; sentētiatum, quare fuit dubitatum, an supradicta scriptura ex obseruantia subsequuta dicatur authentica ad effectum probādi iuspa-
1 tronatus, & dico q obseruātia tribuit robur scripturæ etiā aliàs informæ, Rot.decis.18.sub nu.1.par.2.in recēt.dec.703.sub nu.8.eadē capit. 2. in recent. & decis. 482. num. 16. & num. 11. par.1. in recent.etiam si nō
2 constet de obseruantia scripturę in omnibus capitibus in ea contentis, Rot. decis. 569.in fin. par.4. in nouiss. & etiam si obseruantia fuerit contra tertium, vt fuit dictum in Ferrarien. bonorum, seu Palatij 21.Aprilis 1603.coram Cardinali Millino: sed quoad hoc in contrariū facit, Rot.decis.375. sub num.8. versic.2. par.1. diuers. vera enim est illa interpretatio, quæ sumitur à practica, & idem Bald. in consil.472.colum.2. vol.1. dicit, quod recedendum nō est à practica, Dec. in cons. 131.in fine, & iquit, Dec.in cap.1.num.22. in 1.lectura de constitut. quod vbi res est dubia Iudex debet facere, id quod solitum est fieri, & admittitur talis interpretatio etiamsi disponatur statuto, quòd consuetudo contra ius scriptum non attendatur, Dec.consil. 11. nu.10. & per practicam interpretatur, etiam scriptū Principis, Guid.Pap.decis. 402.num.3. & de practica, quod attendenda sit ponit, Rolan. in consil. 3. num.7. & seq.vol.2. & obseruantia subsequuta, quæ multum prodest in similibus, secundum Becc. consil.6.nu.16. Fab.Turret.consil.99.num. 2.volum.1.Surd.decis.129. nu.19. Maceraten. resolut. 3. & facit decis. Mantica decis. 129.

3 Verum

3 Verum quidquid sit ex supradictis, ego obseruaui in facti contingenti, quod licet possit supponere defectum scripturę ad effectũ, vt illis fides adhibeatur, Caput. decis. 234. Rota in Gerunden. beneficij de ciuiano 4. Iunij 1604. corã lista nõ tamen possũt mutare substantiam, seu qualitatem scripturæ, & facere quod scriptura in formis, & minus solemnis sit authentica in forma probãti, vt per plura optimè resoluit, Ludouis. in decis. Rotæ 469.

SVMMARIVM.

1 *Resignatio beneficiorum Ecclesiasticorum fieri debet coram superiore ecclesiastico.*

2 *Consensus patronorum requiritur adhoc, vt resignatio teneat, & de ratione num. 3.*

4 *Consensus præstitus per patronus in resignatione probat iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

An scriptura in qua apparet consensum præstitum per patronum in resignatione Iurispatronatus dicatur authentica ad effectum illum probandi.

RESOLVTIO XXX.

1 Clara, & indubitata est iuris conclusio beneficia Ecclesiastica in casu resignationis illa resignanda esse coram superiore Ecclesiastico cap. admonet de renunciatione, vndè renunciatio beneficij non potest fieri in nullius manib. Imol. in clement. 1. num. 7. de renunciat. Anchar. in c. susceptum de rescript. lib. 6. nam vt inquit Anchar. colligendo ex illo textu debet fieri renunciatio aliquo recipiẽte faciunt notata per Doct. in c. quod in dubijs de renunciat. tamen taliter renuncians sibi prȩiudicat, vt tradit Anch. d. c. susceptum num. 1. de rescript. lib. 6. &

debet fieri coram superiore Ecclesiastico, Fuscus de visit.lib.2.c.28.num.12. & vltra auctoritatem suspicionis necessè est pariter adhi-
2 beri consensum patroni, vt voluerunt, Innoc.in c.vlt.in fine de renunc. vbi Abbas, & alij omnes idem Abb. in cap. significatam colum.2. de probat.vbi Imol. idem Abb. in c. de multa col. 4. de præben. Roc.de cur.in cnr. in tract. iurispat. verbo honorificum q.3.lib. in eodem tract.2. art.5. q.princ. 3. par.1. lib. num. 40. & in 1.ar.7.q.prin.lib.3.Crauet. cons.153.Pellegrinus decis. 102.lib.3.Couar.practicar. quæstionum cap.36. & aliter facta renũciatio est nulla, Bursatus cons.411.lib.4. Rota die 15.Ianuarij coram Ptolem.1543.teste Put.decis.412. num.2.lib.1.Hanc etiam cõmunem, & veram attestatur Mandos.consil.7. num. 4. idemque fuit decisum in vnà Gerunden. beneficij Desteria 29.Ianuarij 1539.corã Rauellen.idemque reperio fuisse decisum in causa Hispalẽ.die 2. Decembris 1538. coram eodẽ Rauellen. & non vt supra dictũ esse teste eodem, Mohedan. decis.326. vel 296. in manuscriptis in tit.de iurepatronat.incipien.magna difficultas, & hanc decisionem adhoc citat, Bursat. d. consil.411.num.5. & Mandos. consil.7. num.3. tradit Peregr.decis.202. lib.2. in in manuscript. ratio, quia patronorum interest ne beneficiati dimictant eorum beneficia ipsis spretis, arg. not.in c. in lateranen. de præbend. clem. 1. eod. tit. cap. cum, & præstantere de priuileg. ne forsan beneficijs præficiantur ignari, & inhabiles, vel inimici ipsis patronis, ex quo patroni retraherentur à fundatione, ac dotatione Ecclesiarum, vt considerat, glos.in c.cum dilectus de iurepatr.Lap.allegat.96.post num. 3. & in his terminis loquitur, Gemin.in c.2.post num.11.de præb. lib.6. Alex. cons.75. visis num.1.volum.4.& est communis, ac recepta Do-
ctorum

ctorum sententia nihil posse fieri in præiudicium patroni, & non vocato, vt latè per Roch. in tract. Iurispatr. verbo honorificum quæstione 3.

4 Quare his sic positis cum fuisset dubitatum, an consensus præstitus per patronum in resignatione beneficij dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus fuit resolutum, quod sic nam consẽsus sufficit pro quasi possessione præsentandi, Abb. consil. 14. num. 1. in fine par. 1. Crescen. decis. 2. de Iurepatronat. & fuit sæpius resolutum in Rota enim, qui actui consentit, actum ipsum gerere videtur, l. sicuti, ff. de arbitris, l. si fundus, §. nesciente, ff. de pignoribus l. 1. §. omnia enim C. de veteri iure enucleando cap. Apostolicæ, cap. si eum de prębend. in 6. l. si liqueat, & ibi Bald. in 2. notab. C. de inofficios. donat. & plenè per Tiraquel. de legibus connubialibus, glo. 5. ex nu. 145. cum multis sequentibus, & ideo literę expectatiuæ ad collationem Abbatis, non facta mentione de consensu per alterum collationi præstando, non tenẽt, sed ipso iure sunt nullæ, & subreptitiæ, Puteus decis. 102. lib. 2. vbi reprobat decisiones 10. de præbendis 2. de concess. præben. in antiquioribus Bisignetti cõtrarium dicentes.

SAMMARIVM.

1 *Cappellæ cum sepulturis, armis, & insignibus fiunt causâ memoriæ hominis conseruandæ.*

2 *Insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella probant iuspatronatus cõcurrẽtibus aliquibus adminiculis iuxta decis. Rotæ Rom. vt num. 3. quando alia ratio assignari non potest vt num. 4.*

ARGVMENTVM.

An insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella habeantur pro scriptura authentica

ca, vt probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXI.

1 CAppella cum sepulturis, armis, seu insignibus, & inscriptionibus fiunt causa memorię hominis cõseruandæ, ac domus eius, circa deuotionem ergo diuinum cultum, vt dicit Anchar. consil. 113. & interest reipublicæ, vt dignitas familiarum conseruetur, l. 1. §. publicæ, ff. de ventre inspiciendo, quæ dignitas in Cappellis conspicitur, & monumentis, & lex satis lugubre, dicit antiquorum rum memoriam debere, l. lex, quæ tutorem, §. nec vero domum vendere, licet in cet in qua defecit pater minor creuit in qua maiorum imagines, aut non videre fixas, aut regulas videre, satis in lugubre, per talia enim conseruatur memoria defuncti, text. optimus in l. legatum in fin. ff. de admin. rerum ad ciuitatem partim ibi, vt in eo munificentia eius, qui legauit in scriptione notetur. Et ad hunc finem arcus triumphales, & statuæ marmoruæ scupebãtur in vrbe, & illorum memoria, qui gloriosè vixerant, & honores gesserant in perpetuum haberetur, l. fin. & toto tit. C. de statut. & imaginib. & hac de causa sancitum est minimè, liceat ad tradere insigna fundatorum Cappella, & ponere alterius insignia, secundum Genuen. in Praxi cap. 91. immò debet punire arbitrio iudicis talia faciẽtes, ita cõcludit Bartholomæus Capella de seruit. Vrbanorum prædiorum c. 71. de picturis, per text. in l. qui liberalitatem ad finem, ff. de operib. publ. & Bart. in d. l. qui liberalitatem, dicit nota contra fratres minores, & aliquos religiosos, qui Cappellas aliquorum defunctorum attribuent nomine alterius, quia hoc facere non debent, sequitur Lambert. de Iurepatr. lib. 3. & 4. art. 5. q. princ. facit text. in l. 1. ff. de sepulchro Viol. vbi datur

datur actio sepulchri Viol. contra eccellentum statuā de mnnimento.

2 His sic positis cum dubitaretur, an insignia alicuius posita in aliqua Cappella probent iuspatronatus domini Cappellæ, ego pluries respondi pro affirmatiua sententia, nam signum arguit signatum,& rem esse in illius dominij cuius est signum,& plurib. deductis, per Annam in allegat. 110. & 111. cum alijs apud Nouarium de elect.fori quæst. 24. num.5. sect.1. in antiq. impress. & in proprijs terminis, quod ex literis in scripturis in lapidæ posito in loco publico, ab immemorabili tempore, citra probetur iuspatr.Caualcan. decis.17.num.1. Nouarius conclus.1. num.33. de iur. patr. Leo in Thesaur. fori Eccles. cap.6. num.4. Gar. de benefic.par.5.c.9.nu.91.

3 cuius verba sunt formalia. *Et in vnā Burgen. Cappellæ 11. Decemb.1600. coram eodem domino meo Corduba fuit resolutum, quod in scriptiones antiquę probent constructionē ad effectum Iurispatronatus concurrentibus, aliquibus adminiculis, glos. in capit. cum causa de probat. Aimon. consil.158. Decius 135. Cassadorus decis. 2. de probation. & fuit latè deductū in causa Inspalen. Iurispatr.26.Martij 1590. coram domino Pamphil. pro adminiculis sūt plures enūciatiuæ antiquissimæ plusquam centorum annorum in quibus fundatio enunciatur, quæ habens vim famæ, & probant in antiquis. Et iuxta hanc opinionem censuit, Rota Romana in vnā Thiburtina Cappellanię 22. Aprilis 1605. coram Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. In cōtumaciam partis aduersæ dubitaui, an constaret de Iurepatronatus, & in circumscripto pro nūc an spectet ad Dominum Licinium Sebastianum, qui vltimo loco prę sentauit, Domini affirmatiuæ resoluerunt, nam in Cappella de qua agitur adsunt insignia Ioannis Pauli Canonici Ecclesiæ Cathedra-*

thedralis fundatoris, quibus vtitur familia de Paulis, & adest insuper in eadem Cappellæ huiusmodi inscriptio, videlicet consecratā per Dominum Episcopum Homanum Oratorem Regis Franciæ 1467. 4. Decembris, & fundata per Dom. Ioannem Paulum Canonicum ad honorem gloriosæ Virginis, & Sancti Laurentij Sedente Pauli II. cuius Cappellanus
4 *secretus viuens fuit † Quæ insignia, & Inrtscriptio probant Iuspatronatus, vt de insignijs, Anchar. cons. 113. nu. 4. Annam cons. 86. Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 97. de de cau. possess. & propr. Lāber. de Iurepatron. lib. 3. q. 5. art. 4. num. 2. Et fuit resolutum in causa Imolen. Iurispatronat. 26. Martij 1593. coram Illustriss. Dom. Cardinali Pamphiiio, & alias sæpius, & quamuis hæc cōclusio procedat quādo alia ratio assignari nō potest, vt fuit dictū in causa Calaguritana præeminentiarum 17. Maij 1591. coram Gyptio tamen hic adest descriptio, & præsentationes, vt infra dicatur, de inscriptiones verò in marmore, vel in in muro, quod probet Iuspatronatus, tenet glos. & Doct. in cap. cum causa de probat. Bart. in l. monumentorum c. de religion. & sumpt. funer. Castrens. in l. si sepulchrum num. 6. eodem tit. Lambert. de Iurepatronatus lib. 2. par. 2. q. 10. art. 9. num. 3. & 4. & fuit resolutum in causa Hispalen. Iurispatronatus 26. Martijs 1590. & 22. Martij 1591. & 31. Maij 1593. coram Pamphilio.*

SVMMARIVM.

1 *Notarij Apostolici in Regno Neapolis non faciunt instrumenta, quæ adhibentur in Curijs secularibus, sed declara, vt n. 2.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum fundationis Iurispatronatus stipulatum per Notarium Apostolicum, an dicatur authenticum in hoc Regno ad probandum Iuspatronatus.

R E-

RESOLVTIO XXXII.

QVamuis in hoc Regno Neapolitano Apostolici Notarij non possint facere publica instrumenta, & in Curijs Secularibus illa nõ admicti determinatum aliquãdo in Sacro Consilio fuerit iuxta opinionem, Iserniæ, & Bartholom. de Capua in constitut. Regni instrumentorum robur, quos ibi sequitur, Afflict. decis. 245. nu. 2. quem sequitur ibidem, Vrsillus quorum Regni Neapolitani auctoritate, idem fuit cõclusum, & seruatam in Gallia tùm per Parisiensem, tùm etiam per Brurdegalensem Senatũ, vt per Boer. in decis. Burdegall. 242. nu. 4. Rebuff. ad constit. Galliæ tomo prim. tit. de literis obligator. artic. 2. glos. vnic. num. 38. Rhenatus Coppin. de Sacra forẽsi politia lib. 2. tit. 1. nu. 16. Mascardus de probat. conclus. 348. num. 52. Valasc. decis. 9. de quorum opinio aliquid non firmo.

Tamen non per hoc dicendum est instrumentum fundationis Iurispatronatus stipulatum per huiusmodi Notarium non esse authenticũ nam suprapòsita cõclusio procedit solum in negotijs, & rebus profanis secus autẽ in rebus Ecclesiasticis, vt dicit Andr. de Isern. in dict. constitut. instrument. Afflict. in dict. decis. Neapolit. 245. nu. 2. Couar. practicarum quæst. capit. 19. in fine Fabius de Anna ad Patrem in singul. 245. idem Anna senior in singul. 246. Vrsill. in dicta decis. Neapolit. 245. in princip. Faber in l. 2. C. de donat. Boer. in d. decis. 242.

SVMMARIVM.

1 *Prothocollum regulariter pro se probat.*

2 *Prothocollum est principium instrumenti nondum expleti.*

I AR-

ARGVMENTVM.

An amisso instrumento fundationis, seu dotationis Iurispatronatus alicuius Cappellæ prothocollum in quo enũciatur dictum Iuspatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXIII.

FVit dubitatum an amisso instrumento fundationis, seu dotationis Iurispatronatus alicuius Cappellę prothocollum in quo enũciatur dictum Iuspatronatus dicatur authẽticum ad effectum probandi Iuspatronatus, & primo intuitu videbatur dicẽdum præfatum prothocollũ dici in-
1 strumentum authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, quia prothocollũ regulariter, quoad se probat, quod ostenditur. Primò, quia ex prothocollo extrahitur ipsum instrumentum quod probat, ergo fortius probabit ipsum prothocollum, propter vnum quodque tale, & illud magis, item quod quãdo dubitatur de fide instrument. semper recurritur ad prothocollum capit. quoniam contra de probat. tanto magis, quia facit fidem, vt alius possit publicare, & ita tenet glos. in l. Agendarius in princip. ff. eodem, & Spec. in tit. de instrumen. edit. §. videndam, vers. &
2 non quod tabellio. Item facit, quod prothocollum est principium instrumenti nondum expleti, vndè nisi compleat pro nihilo habẽt, & idem l. actus de fide instrumentorum, vbi ante completã scripturam actus nõ probatur, vndè apparet, quod ante publicationem scripturã videtur imperfecta, quod ad præiudicandum, vt hanc partem icquuntur, & tenent etiam plures. Sed ex dictis Abb. & Imol. Bart. in l. actus in 3. col. 1. eo. tit. & in l. Luc. §. fin. ff. de militari testamento, & Bald. in l. si is, qui testamen-

mentum circa medium ff. de testamentis, considerant duos casus. Primus est, quod prothocollum, adeò imperfectũ quod non habet consonantiam efficacem; puta si in eo dicitur Titius vendit hic pactis, vers. vno est aliud, & sunt nihil probat per d. in actus l. in ciuile, ff. de ll. & d. l. si is quod. Sed idem casum quem apparet, quod Notarius non intendebat ibi aliud scribere, tùm quodam erat truncata perdictione, & sunt, vt idẽ dicetur, si actus erat per alia verba totaliter perfectus probat, secus si non erat perfectus, iuxta hoc tangit hic Abb. an prothocollum debeat legi partibus de necessitate, & concludit, quod non nisi in casus l. actus, C. de fide instr. qui iura exigunt solam rogationem, & in prothocollo sunt multa abbreuiata, adeò quod malè potest partibus legi.

SUMMARIUM.

1 *Scriptura sculpta in marmoribus lapidibus, vel lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis probat Iuspatronatus maximè in tempore immemorabili.*

2 *Refertur decis.*

ARGUMENTUM.

An scriptura sculpta in lapidibus, & marmoribus, ac lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis probet Iuspatronatus, maximè in tempore immemorabili, & antiquissimo.

RESOLUTIO XXXIV.

1 PRobare Iuspatronatus præfatam scripturam tenuerunt communiter omnes in l. fin. c. de religiosis, & sumptibus funerum,

Capicius decis. 17. nu. 41. Aymon. de antiquitate temporis fol. 72. num. 12. latissimè Dec. in cons. 135. Cæpola in tract. de seruitutibus in tit. de pariete, Molfes. in summ. Morali cap. 14. Maceraten. lib. 1. resol. 27. & latissimè Iason in §. fuerat in 2. col. de actionib. & Coccinus in decis. 62. cuius tenor est. Et primò ommissis superfluus, quia de Iurepatronatus constat per literas testimoniales descriptas, ad æternam rei memoriam in lapide marmoreo posito in publico, & in Ecclesiæ Sanctis Thomæ Ciuitatis papię, vsq; ad anno 1405. vbi inter alia memorata digna sunt descripta omnia supra nominata beneficia, vti Iurispatronatus illorum de Media Barba, & Philibertis, & cum hæc memoria excedat annos 170. dicitur immemorabilis, & Iuspatronatus, quia non est credendum talia verba descripsisse, & potuisse in publico, si non fuissent vera, nec ordinarius Episcopus tolerasset in præiudicium, siuè Iurisdictionis, & collationis, & in antiquis excedentibus, annos centum, lex contentatur facilioribus probationibus, & coniecturis, ac verò similitudinibus anno facta per me supra refertur. Decisionum in verbo mãdatum, vers. item fallit in antiquissimis car. 1077 col. 1. & Puteus decis. 355. & & 358. & decis. 151. lib. car. 62. ne eamus per mendicata suffraggia, loquitur de lapide, & marmore, Bald. cons. 310. vol. 5. Dec. cons. 135. Ferett. cons. 293. nu. 9. vol. 2. car. 61. Crau. de antiquit. temp. in 1. par. sec. 80. datur limitatio nu. 12. car. 92. & Lamber. in tract. de Iurepatron. in 2. par. in art. 9. quæst. 10. lib. 1. car. 200. de scriptura in albo posit a, loquitur loci regula fallẽtiarum regula 280. in verbo lib. 1. car. 30. & improbatione confinium loquitur, Graff. communi opinio lib. 1. cap. 5. quæst. 7. car. 111. & Laur. de Rischori commun.

mun. opinio. centur. 1. lit. L. conclus. 66. car. 83.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum non desumitur ex scriptura reperta extra filsam instrumentorum.*

2 *Instrumentum adhoc, vt possit assumi ex scriptura reperta extra prothocollum, duo requiruntur.*

3 *Instrumento originalis fũdationis Iurispatronatus deperdito, quid agendum.*

ARGVMENTVM.

An instrumento originali Iurispatronatus deperdito, si copia ipsius reperta extra prothocollum probetur per testes concordare cum originali poterit haberi pro originali, & authentico.

RESOLVTIO XXXV.

1 IN præsenti casu mihi transmisso supponebam duo. Primò, quòd dicta scriptura, quatenus scripta de manu Notarij præmortui, fuit reperta extra filsam instrumentorũ dicti Notarij, vnde non potuit ex ea de iure desumi publicum instrumentum, in terminis, Corn. consil. 226. lib. 2. Menoch. cons. 42. nu. 23. lib. 1. Gram. decis. 106. num. 60. qui loquitur in fortioribus terminis, Honded. consil. 66. num. 35. lib. 1. confirmatur per ea quæ dicit Guido Papa decis. 9. num. 1.

2 Secundo nam, vt ex scriptura reperta, extra prothocollum assumi possit publicum instrumentum, requiritur de iure, vt præcedat specialis commissio Iudicis, & adhibeatur causæ cognitio, cum citatione partis Castren. consil. 111. lib. 1. Natt. cons. 46. nu. 4. Gozad. num. 2. cons. 15. Afflict. decis. 6. nu. 3. & decis. 228. num. 6. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. q. 19. Grab. decis. conclus. 1. num. 136. Mising. sing. obseru. cent. 6. obseru. 73. Boer. decis. 37. nu. 6. Ioan. de Ant. cons. 26. num. 18.

num.18. Soc. sen.cons.24. num. 24. volum. 1. Guido Papa decis.2. num.2.

3 Vnde ad supra positum articulũ respõdeo, ꝙ quãdo deperditum est instrumentum originale,& testes probant substantiam,& importantiam d. instrumenti, tũc illud sit reficiendum, & apponendum in filcia, secundum Doctores omnes, in auth.si quis in aliquo, C.de eden.Bald.in rubr.C.de fid. instrument.num.47.& in l. & quæ à diuo nu.21. C. de eden.Affict.decis.302. nu. 3. cum seq. vbi declar.Mascard. de probat. volum.3. conclus.845. num.25.

SVMMARIVM.

1 *Testium attestationes in antiquis actis redactæ censentur scripturæ, authenticæ ad effectum probandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Testium attestationes in antiquis actis redactæ censeantur ne scripturę, authenticę ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXVI.

1 Dico quod attestationes autem testium in antiquis actis redactę censentur etiam scripturæ authenticæ, vt per eas intelligantur satisfactum probationi Iurispatronatus, Menoch. consil. 336. num. 3. Campanil.in diuers.iur.canon.rubric.11. cap. 13. nu. 410. Rot. decis. 502. & de hoc modo probandi Iuspatronat. vide Monetam in tract.de comut.vlt.volunt. c.10.de derrogat.qualit. in fundat. benef. oppositi nu. 210. ex temporis enim antiquitate nonnulla conceduntur, quæ alias denegarẽtur iuxta notata per Doctores cõmuniter in l.sciẽdum, ff. de verborum obligationibus, prout dicimus de exẽplo antiquo, cui creditur, Aret.cons.36.col.fin. in 2.dub.Dec.cons.36.col. 2.vers.non obstat, quod in ista

ista explicatione volum. 3. Mascard.conclus.711.num. 81. Anna cons.88.num.23. lib.1.Couar.practic.quæst. cap. 21. num. 7. & in verbis enunciatiuis antiquis, Verallus decis.3.lib.4. Accedat pariter pro danda fide supradictis attestationibus, quod repertæ fuerint in publico archiuio in quo concurrebant omnia requisita publici archiuij, quibus, per Veral. decis. 41. par. 1. Cacher.cons.7. Decian. cons.24.nu.48. lib.1. & inter alia requiritur, 9
in tali archiuio reponatur solum scripturæ authenticæ, Dec.cons.458.num. 1. lib.4.& in cap.cum causam numer.9. de probat. Felyn. capit. ad audientiam num. 11. de præscript.Cephalus consil. 631. numer. 17. & 28. & 29. libr. 5. idem Ceph.inter cons.vltim.volunt. cons.137. num.33. & 36. lib.2. Decian. d. cons. 24. nu.28. Gaggiar Patrocin.4.num.2.lib.1.& quod attestationes productę in actis faciunt plenam fidem Bald. in fin. num.4.C.de fide instrument. & etiam alij DD. passim.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata non visis actis est nulla.*

2 *Iudici asserenti se adhibuisse causæ cognitionem non creditur.*

3 *Iudicis assertioni statur asserendo Iuspatronatus, concurrentibus alijs adminiculis.*

ARGVMENTVM.

An sententia per quam apparet constare de Iurepatronatus, dicatur scriptura authentica, si non verificetur ex actis ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXVII.

1 Sententia lata non visis actis est nulla, Bart. & Doct. in l. prolatam C. de senten. Vantius in tract. de nullitat. ex defectu proces. vbi constanter tenet com-

munem

munem opinionem Cumia super ritu 76.num.127.Paris. cons.114. num.1. cum seq. Gregor.in tract. de iudic.causal.feudal.quęst.37. maximè quando scripturæ non visæ releuant ad causam, Felyn. in c. Ecclesia Sancta Maria col.7. vers.9. de constit. vbi ait esse communem,& veriorem Doct. sententiam ratio est: quia acta mittuntur iudici,vt instruatur,& procedat ad decisionem causa cognita, & auditis partibus c. Abbate sanè de re iudic. in 6. & in Regno iudex debet opponere (vidi) scripturis, & nisi aliter appareat iudicē instructum fuisse sententia diceretur nulla: & in hoc standum erit iudici asserēti se vidisse processum,& causę cognitionum habuisse in ipsius decisione: quia si creditur nobili viro, & bono, vt dixit glos. in l. Titio fundum,ff.de condit.& demonstr. Multò magis credi debet iudici, l. vir bonus, ff. de iudicat.solui,qui maximam habet præsumptionum pro se, l. 1. ff. de offic. Iud. Alciat.de præsumpt.9. Menoch.de arbitr. iud.qu. 76. num. 3. cum similibus adductis,per Mascard.conclus.951.num.1.quod credatur Iudici de his,quę coram eo gesta sunt, tradit Gram.cons.130.num.6. in ciuil.immò,quod causę cognitionem adhibuerit in decreto,dixit Ias.in l.si donatione col.antepenul. circa medium, & ibi Dec. nu. 69. C. de collat. Bar. in l. ambitiosè,ff.de decr.ab ordinar.faciend.quem refert, Alex. cons. 34. ante finē, lib.1. Soc.cons.115.incip. circa primam quæstionem in 1. dubio lib. 5. vbi dicit hanc esse communem opinionem,Crau. de antiquit. temp.p. 2. num.14.Cæph. cons. 185. num. 15. lib. 2. sed in contrarium faciebat quod Iudicis assertioni nō creditur, in quocumque casu ad tex. in c. cum à nobis de testibus, & in c. post cessionem de probat.& tex. in l.eos, si benè aduertatur c.de appell. Menoch. de

arbitr.

arbitr. iud. casu 188. nu. 31. Mascard. d. conclus. 951. num. 2. vbi num. 10. post multos relatos, subdit quod non creditur Iudici asserẽti se adhibuisse causæ cognitionem, in decreto, vel detulisse iuramẽto suppletorium, aut dedisse tutorem causa cognita, vel sequestrasse possessionẽ præ timore armorum, & in pũcto, quod non credatur Iudici in eo, quod redargueret eis sententiam nullam, seu validam, dixit Drut. in cap. cum à nobis num. 10. col. 4. vers. 2. quando proceditur, & ibidem Felyn. num. 8. vers. idem procedit concl. de testibus, Aufrer. de reprobat. test. post num. 11. verbo arbiter, vers. procederet etiam ista conclusio, Crauett. consl. 265. per totum Menoch. de arbitr. iud. q. 73. num. 8. Mascard. conclus. 124. num. 9. Farin. de oppos. cont. person. test. quæst. 60. num. 108.

3 Verum supradictis minimæ obstantibus contrariũ fuit resolutum in causa Iurispatronatus, quod Iudicis assertioni super hoc credatur, concurrentibus tamen alijs adminiculis, vt dixerunt Anchar. in cons. 439. Crauet. in locis præallegatis num. 22. cum alijs adductis per Mascard. in d. conclus. 951. nu. 15. & in specie respõdet, Decian. responso 18. num. 202. vol. 1. & inter adminicula consideratur si sententia esset dè antiquo lata, ei enim casu plena statur in contemptis in sententia diceretur tunc scriptura authentica ad effectum probandi Iuspatronatus, quamuis sententia ipsa non verificaretur ex actis, ex latè traditis, per Grammat. in decis. 23. Gratian. decis. 97. & discept. forens. 310. lib. 3. & facit adhoc decis. Rot. 10. inserta in tract. Saluian. interdicti Stafilij Pacifici in cap. bonæ memoriæ de elect. Purpur. cons. 148. num. 55. Caualc. decis. 11. num. 41. Mascard. conclus. 35. num. 21. & sequen.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum desinens esse authenticum propter aliquem defectum, efficitur tale propter mortem Notarij ad finem probandi Iuspatronatus.*

2 *Instrumētum Notarij carens solemnitatibus veluti sigillo, vel subscriptione morte ipsius conualidatur.*

3 *Mors habet vim iuramēti.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum si prooter aliquem defectum desinat esse authenticum, an efficiatur tale propter mortem Notarij ad effectum probandi ius patronatus.

RESOLVTIO XXXVIII.

1 RESpondi affirmatiuè in facti contingentia & propriè in materia probationis Iurispatronat⁹, nā dum supponebatur scripturam fundationis, seu dotationis Cappellę careret aliquibus sollemnitatibus, & reperiebatur Notarius hac vita functus, quare dubitabatur, an stante morte Notarij dictum instrumētum diceretur authenticum stante morte Notarij resolui affirmatiuè, per decisione Gratian. 94. vbi fuit resolutum stante mor-
2 te Notarij instrumentum carens solemnitatibus dici authenticum, nec propterea annullari ob defectum sicut in simili dicimus de instrumento Notarij viuētis carente sigillo, & subscriptione quoniam, licet fidem non faciat, tamen si Notarius est mortuus. Potest ex eius imbreuiatura eo protocollo carente solemnitate leuari instrumētum publicum, & sic mors Notarij habet vim signi, & subscriptionis, Alex. cons. 14. vol. 6. Curt. iun. cons. 142. col. 2. Ias. in l. 1. vers. ex his esset videndum, ff. si certum petatur, dum se remictit ad Cinum, & Bald. in l. contractus, C. de fide instru-

instrumentorum, Doctores communiter in cap. cum P. Tabbellio de fide instrumentorum, quod est verum etiam in libro alicuius priuati, qui maiorem fidem facit, quãdo scribens est mortuus, Bald. in l. comparationes num. 14. col. 5. C. de fide instrumentorum, & l. inter cartulas, C. de conueniendis Fisci debitoribus, Afflict. in decis. 40. num. 20. Castrens. in cons. 301. num. 3. col. 1. 123. dubio
3 vol. 1. vbi quod mors habet vim iuramenti, quod sequitur Decius in l. 1. colum. 1. num. 4. C. de edendo, item instrumẽtum alicuius Notarij mortui carens aliquibus solemnitatibus probat. semiplenè, licet Notario viuente nihilominus probaret, Bar. in 6. admonend. col. 1. nu. 35. ff. de iure iura add. & ibi Ias. in repet. col. 63. num. 233. vers. quartò, quærit Alex. cons. 59. nu. 6. col. 2. in fin. vers. nec prædictis obstat, & cons. 186. vol. 2. num. 1. in fine Corn. in cons. 22. col. 3. volum. 3. & quod maior fids debea-
4 tur scripturæ mortuis quã si viueret post Ioan. Andr. in regula cũ quid de regulis iuris, concludit Dec. in cons. 42. num. 6. vers. sexto, & vltimo.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua verba Notarij non probant.*
2 *Enunciatiua Notarij citationis non probat.*
3 *Instrumenta antiqua enũciantia iuspatronatus dicuntur authentica ad finem probandi Iuspatronatus, quando fuerint cõfecta à diuersis Notarijs.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum enuncians Iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectũ probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXIX.

1 IN facti contingentia videbatur dicendum pro negatiua partem, siqui-

dem verba enūciatiua Notarij non probare respondit Berous cons. 213. num. 4. in tertiò, Purpur. cons. 466. num. 20. in secundo, Florian. cons. 6. num. 6. Barbat. cons. 24. num. 11. in princ. Riminald. cons. 232. nu. 4. in 2. Vergius cons. 67. nu. 13. in prin. sic etiam tenuit Rota Romana in antiquiss. tit. de fide instrument. decis. 19. & in nouiss. teste, Farinac. in sua decis. 105. num. 1. vbi docet enunciatiua Notarij de citatione eandem minime probare, sed & ipsum actum citationis requiri, vide Ias. in d. l. ex his num. 3. & Mascard. concl. 143. Amplia, vt nec etiam Notario credatur, licet in instrumento attestetur de productione libelli, de litis cōtestatione, & alij iudicij actibus opponendo etiam diem, & tempus de quibus ipse sit rogatus. Et ratio est, secūdum Doctor. quia assertio illa Notarij, magis videtur esse testimonialis, quam habens iuramentum officij Tabbellionatus, sic post alios docet, Mascard. conclus. 33. nūm. 17. & 18.

Verum licet hæc sint vera, tamen in materia Iurispatronatus sœpius consultus respōdi, & iuxta meum consilium sępissimè fuit iudicatum, quod existentibus tribus, vel duobus instrumentis antiquis, in quibus enunciatur Iuspatronatus spectare ad aliquam familiam, dicatur probari Iuspatronatus, quādo illa instrumenta essent à diuersis Notarijs facta, at secus, si ab vno tantum ex decis. Rot. cuius tenor talis esse, vt sequitur.

Iuspatronatus ex fundatione, & dotatione sufficienter probatū voluerūt domini in vna Fauentina Parochialis, coram me de anno 1549. ex tribus instrumentis antiquissimis, in quibus enunciebatur spectare iuspatronatus de iure, vel de consuetudine, & illud verbum de iure magis voluerunt domini intelligere ex fundatione, vel dotatione, per Cassad. decis.

decis. 7. hoc tit. quam ex priuilegio, vel ex alia causa. Item, quia in probatione Iurispatronatus, & dominũ equiparãtur: maximè quia illa instrumenta quodammodo probant famam, quæ sufficit in probando dominio, & Iurepatronatus in antiquis plenè habetur in dec. 2. Cassad. de probat. maximè succedentibus cõiecturis videlicet vltima præsentatione. Et ad doctrinam Aret. in c. cum causam de probat. 4. col. 3. sentit Loffred. in cons. 44. 4. col. quod verba presumuntur dicta Notario ab his, quorum interest, & propterea non creditur. Propter quam aduocatus ex aduerso multo clamabat, & quidam ex dominis hæsitebant. Dupliciter respondebatur; primò ne tam restringeretur doctrina communis, quæ est regulariter, quod sẽper præsumerẽtur partes dixisse, quę dixi Notarius, quod dictum Aret. Loffred. procedebat, quando apparerent verba esse partium, vel verisimiliter Notarius non posset vidisse, quod asserit. At in casu nostro Notarius, vel non potuit videre tot præsentationes antiquissimus, quæ sufficerent, vel aliquid aliud id probans quod asserit. Secundò respondebatur, quod quia illæ præsentationes habuerãt effectum suum, & ex actibus sequentibus ad iuuebantur illa narratiua antiqua.

Alia tamen vice, dum proponebam eandem causã, domini recesserunt, ab illis responsionibus: quia immò placuit eis dictum, Aret. in c. cum causam de probat. & illam doctrinam doctorum, in l. cum antiquis, C. de iure deliber. limitabant, quando fuit Notario dictum à tertio non habentibus interesse: quia aliàs esset dat nimis magnum priuilegium verbis enunciatiuis. Considerabant etiam, quod vt Doctores dicunt, in d. c. cum causam, requiruntur instrumẽta diuersorum Notariorum. Et repertum fuit, quod illa tria instrumenta erant manu ipsius vnius Notarij tantum.

tantum. Et ex hoc inferebant, quod quia fama debet habere originem à nõ suspectis, item à pluribus in casu nostro habebat tantum vnũ ab vno Notario. Item informato iuris prosumptione à partibus iux. not. in l. veteribus, ff. de pactis, ideò dixerunt domini, quod ego viderem, an vltra verba enunciatiua adessent aliæ coniecturæ, & vide Aimon. de antiquit. tempor. 1. part. sectio, ampliatur num. 14. & seq. & num. 76. qui citat Socyn. cons. 86. & 89. 1. vol.

SVMMARIVM.

1 *Decretum decernens alimenta patrono inopi, dicitur scriptura authentica ad finem probãdi Iuspatronatus.*

2 *Iuspatronatus non probatur ex certo subsidio prestito tamquam patrono.*

ARGVMENTVM.

Decretum decernens alimenta alicui tãquam patrono inopi, an dicatur authentica scriptura ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXX.

1 NOuarius lib. 1. quęst. forensium cap. 49. proponit hunc articulum, & illum pro affirmatiua parte resoluit firmãs nu. 5. iuxta eius opinionem fuisse iudicatum à quadã Curia Episcopali, & ad id affirmandum mouetur ea ratione, quia huiusmodi decretum fieri non potuit, nisi perprius constasset Episcopo de Iurepatronatus familiæ, de qua descendebat patronus, cui fuerunt assignata alimenta, & consequenter quidquid actum fuit factum est causa cognita, & tamquam taliter factũ debet omninò probare, quia quærens alimenta tãquam patronus fuit coactus verificare narratiuam Iurispatronatus, vndè cum reportauerit sententiã, qui darentur alimenta pro vero est habendum probauisse

se tunc temporis dictum Iuspatronatus,vt latius cõstat apud eundem citatum authorem.

2 Licet ex certo subsidio alicui tamquã patrono prçuiso,non probari Iuspatronatus dixerit, Rota decis. 1245. nu.1.part.3. diuers. quã refert, & sequitur Barbos. in tract. de officio, & potest Episcopi allegat.72. num.46.par.3. vbi adducit tex. cum glos. in cap. Bertoldus versic.quodam iure de sentent.& re iudic. vide tamen Nouar. citatum.

SAMMARIVM.

1 *Iuspatronatus acquiritur tribus modis.*

2 *Iuspatronatus acquiritur etiam ex constructione.*

3 *Fundare Ecclesiam quomodo quis dicatur.*

4 *Iuspatronatus acquiritur per constructionem si cappella sit incepta ædificari cum consensu ordinarij.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum Iurispatronatus ex constructione quæsitum nõ autem ex fundatione,vel dotatione,an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXI.

1 PRo intelligentia dicendorum animaduertẽdum est Iuspatronatus acquiri tàm per laicos,quàm clericos tribus potissimum modis fundatione scilicet, constructione,& dotatione glos.in cap. piæ mentis 16. quæst.7. Nauar. cons.7.de Iur.patron. Staffileus de literis gratiæ tit.de modo, & titulo impetrandi, §. de Iurispatronatus prærogatiua, Fuscus de visitat.lib.2.cap. 10. Circa, quod Sacrum Concilium Trid.sess.25.de reformat.cap.9. sic statuit, sicuti legitima, & c. vsque ad vers.ad hæc, & declaratur primò, quòd licet ibi Concilium solum præferuet

uet Iuspatronatus, compepetens ex fundatione, vel
2 dotatione, nõ excludit iuspatronatus ex constructione competens; sed sub verbo ex fundatione compræhẽditur ad tradita per Corasium d. cap. vlt. num. 12. & apparet ex alio decreto eiusdem Concilij sess. 14. de reformat. cap. 12. quod huic consonat, & ita in terminis Menoch. de prẹsũpt. lib. 3. præsumpt. 90. à nu. 6. quamuis Paris. de cõfiden. quæst. 28. nu. 240. dicat titulũ constructionis includi sub illis verbis, aliasue secundum iuris dispositionẽ.
3 Secundò declarat, ꝙ fundare Ecclesiam propriè dicitur, qui fundum dat seu assignat, in quo Ecclesia construatur, seu edificetur ea. Abbat. 2. 18. quæst. 2. & c. nobis de Iurepatronat. vbi Doctor. Coras. supra nu. 12. & alij supra relati. Vnde faciẽs in Ecclesia Cappellam, vel altare non erit solus patronus illius, sed etiam Ecclesia erit compatrona, & concurret in præsentãdo ratione fundi, quẽ ponit id est, el sito, ita Abb. in cap. ad audientiam, de Ecclesijs edifican. num. 11. dicens nõ esse ab alio tactũ & esse notandum, quia in multis locis, propter inaduertentiam non seruatur, item Abb. in cap. cum Ecclesia vulturana de elect. num. 38. circa fin. Felyn. in cap. cum venerabilis de eccept. num. 37. Rochus verbo fundauit, quæst. 10. & verbo construxit, quæst. 7. & verbo dotauit, quæst. 15. Paul. de Citadinis 3. p. causa 1. nu. 80. & Lamber. 1. p. 1. lib. q. 8. ar. 6. Gõzal. in reg. 8. Cãcel. gl. 10. à n. 9. ait tamen Rocchus d. verb. & docuit quæst. 1. ad fin. quod valeat consuetudo, vt Ecclesia non sit compatrona, ratione fundi, sed præsentatio tantum spectat construentibus, & dotantibus cappellam, vel altare, in ipsa Ecclesia, & c. sequitur Lambert. ibi nu. 4. subdens, quod ideo diceret, non ex inauertentia, vt dicit Abb. nõ obseruari, quod

Ecclesia

Ecclesia ratione fundi non sit patrona Cappellæ, vel Altaris in ea fundatæ, sed ratione huius consuetudinis, quam vidisse seruari, ait num.præcedente, & ita etiam audios seruari in Hispania. Nam nunquam Ecclesia concurrit in præsentãdo ad huiusmodi cappellas,& c.sed constructor, & dotator, & eorum successores tamquam patroni, soli sequitur etiam Gõzal. supra num.13. Rursus prędicta doctrina non procedere etiam sclusa consuetudine quando faciens cap pellam soluerit aliquid Ecclesiæ pro fundo idest el sitio, vt solet fieri in Hispania. Nam tunc non potest dicere Ecclesia ponere fundum, cum illi soluatur pretium pro illo, quod videtur posse fieri,nam promissio,& licentia ibi edificandi videtur pretio existimabilis, & non quid spirituale, vt tradit Gonzal.d.glo.10. num.14.& 15. Tertiò declaratur sola fundatione hoc est fundi assignatione. Non statim queri Iuspatronatus,sed sequuta constructione,& dotatione, vel ab ipso fundatore, vel a b alijs Abb.cons.106.2.p.Rocch. in princ.nu.3.& verbo fundauit quæst.2. Coras.supra num.13.& Greg. Lop. d. l.1.glos.3.& vide Lamb.1. par.lib.1.quæst.1.art.1.sub num.16. & 3. quæst.art.1. & 4.quæst. art.1. nam non potest quis dici patronus Ecclesiæ,quæ nondum est, fortęque non est fundum cap.ad audientiam 2. de Ecclesijs edificandi,& Coras.nu.13. Ecclesia tamen, 4 seu cappella incepta edificari, seu posito primo lapide cum consensu ordinarij, statim etiã ante professionem videtur acquirere Iuspatronatus,licet non exercitiũ, & effectus illius procedit ex adimpletione causæ quam facit. Si verò penituit, & reliquit edificium non acquiritur ei Iuspatronatus, sed perficienti,Paul. de Citad.3. p.caus.1.q.14. & Gregor. Lopez. d.l.1.gl. 1. nam licet latè ędificium

L incę-

illud verbum diffiniat, idest diffinitiuæ tradat, vel ad tradendum per publicum instrumentum sollemniter se obligat, & Rocch. dict. verbo dotauit, q.7. Lãber. d.1.par.1.lib.cap.5.art.10. vt statim acquiratur Ecclesiæ, sed cum fueri edificata, vel saltem incœpta, sicut Ecclesiæ construendæ potest concedi priuilegium, non vt statim sit priuilegiata, sed post quam fuerit cõstructa, Abb. in d. capit. ad audientiam 2. num. 2. sic intelligens, tex. ibi, & Guido Papa decis. 267. & ibi Add. Ranchini.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum carens solito signo Notarij non dicitur authenticum, vt probetur Iuspatronatus.*

2 *Instrumentum non signatum solito signo Notarij est nullum.*

3 *Signatum cognoscitur ex signo.*

4 *Signi sollemnitas, an sit grauis, vel leuis.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum non signatum solito Notarij signo, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXII.

1 RESpondeo nunc, pro vt in facti contingẽtia respondi non probare, & cõsequenter non dici authẽticum ad effectum probandi Iuspatronatus, quam opinionem fundaui ex cõsilio Ancha.43. vbi in proprijs terminis voluit instrumentum carens signo dici
2 imperfectum, & nullam probationem induci sequitur, Corn. in consil. 226. vol.3. Paris. cons.6. vol.2. post Inno.& reliquos communiter omnes in cap.1.& 2.de fide instrumentorum, & Dec. in capit. si scripta num.37. eodem tit. & in specie hoc idem voluit Iacob. Nouell. regul. 117. vnde Felyn. in cit. cap. si scri-

ptura, vbi supra voluit inter requisita instrumēti esse signum Notarij, ita quod eius ommissio vitiat instrumentum secundum Bar. in 1. constit. ff. & Imol. in l. ad testium, §. si quis tales, ff. de testibus, glos. in §. sed si instrumēta in verbo oportet de fide instrumētorum, & glos. in §. item lex Cornelia instit. de publicis creditis cuius conclusionis il-
3 la vēditur ratio ex eo, quia signum cognoscitur signatum, & latè traditis, per Annam in allegat. 111. & 162. ex c. cum redemptor 11. distinct. Bald. in l. non aliter, ff. de adoptionibus, & in l. 1. §. editionem, ff. de edendo, & propterea Notarius non debet mutare signum solitum iusta notata, per Alex. in cons. 59. vol. 2. Dec. in cons. 71. Surd. latissimè in cons. 77. volum. primo, vbi plura adhoc adducit, Spec. in tit. de instrument. editione in §. instrumenta incit, item quod nō est signatum, & probatur apertè in l. fin. C. de accessoribus, nec potere ab eandem rationem Notarius, vti signo alterius Notarij, vt per Bar. in tract. de insignis, & armis, cum alijs allegatis, per Anan. in cap. accedens de crimine falsi, & adeo signum Notarij est necessarium, vt procedat etiamsi faceret scribere instrumētum, per alium Notarium secund. Bal. in Rubrica de fide instrumentorum, & idem Bald. notabiliter more suo in l. Lucius in principio, ff. de militari testamento, & in l. contractus in 3. col. C. eodem tit. & in l. ex eo, C. si certum petatur.

4 Non obstat, quod signū sit leuis sollemnitas secundum Felyn. in cap. 1. de fide instrumētorum, & propterea eius omissio non vitiare instrumentum, nec desini dici authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus, ad tex. in d. l. 1. ff. de ventre inspiciendo, & latè tradita per Gratianum Rote Marchiæ in decis. 1. quia respondetur hanc non dici

leuem

leuem sollemnitatem iuxta magis immunẽ scribentium sententiã, de qua per Felyn. in rubrica de fide instrumentorum num.13.

SVMMARIVM.

1 *Reędificio continetur, sub nomine fundationis, seù dotationis.*

2 *Instrumentum refectionis Ecclesiæ dirutæ dicitur instrumentum authenticum, quod declara, vt num. 3.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum refectionis Ecclesiæ dirutæ, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXIII.

1 SVb verbo fundationis, seu dotationis, ac cõstructionis cõtinetur etiam reædificatio ad effectum quærendi Iuspatronatus, & propterea si reperiatur instrumentum in quo appa-
2 ret aliquam familiam reædificasse Ecclesiam in totũ destructam posset dici authenticum, vt censeretur probatum Iuspatronatus ex illa causa à iure approbata perinde, acsi ab initio illam construxisset, glos. quam Doctores communiter sequuntur in c. 3. de Iurepatronat. quod intellige, vt supradixi, vbi reædificatur
3 Ecclesia penitus destructa alias secus, quia non acquiritur Iuspatronatus, Rochus verb. construxit, q.8. num. 12. Lambert. libr. 1. quæst.6. art.6. Mendoz. de reseruat. Iurispatron. vers. magna est deputatio, Zerula in Praxi Episc. verb. Iuspatronatus §. 2. in fine, & Rota in vnà Regien. Archipresbiteratus 13. Ianuarius 1553. coram Augustino in qua fuit resolutum Iuspatronatus concessum à Papa ex causa reparationis Ecclesiæ, quasi collapsæ esse reuocatum per reuocationem cõcessionum Iuris-

patro-

patronatus præterquam ex dotatione, & fundatione, quia Ecclesia non erat restituta à fundamentis, vndè non potest dici ex fundatione, sed ex priuilegio 41. Rota in vnà Bononien. Iurispatron. 20. Martij 1520. coram Robusterio, quæ est 1558. par. 1. diuers. & in vna Perusina 3. Decembris 1576. coram Blancletto, quæ est 306. parte prima, & facit ad idem decis. Seraphin. 269. part. 2. vbi fuit dictum per reædificationē non acquiri Iuspatronatus, nisi reædificatio fiat de re in totum penitus extincta sequitur, Menoch. qui cumulatissimè hãc materiam tractat. in tract. de præsumptionibus præsumpt. 90. & Gonzal. latissimę in Reg. 8. Cancell. glos. 18. num. 53. allegans plures decis. Rotales.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus acquiritur ea dotatione congrua, & sufficienti, quod amplia, vt nu. 2. limita, vt nu. 3.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum dotationis insufficientis dicatur authēticum, it aut, & eo probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXIV.

1 Negatiuè est respondendum, quia scimus, ita demũ acquiri Iuspatronatus ex dotatione, si sit congrua, & sufficiens, nã dotans insufficienter, non efficitur patronus, glos. in cap. quicumq; 16. quæst. 7. Abb. in cap. ad audientiam 1. de eccl. edifican. num. 4. Rochus de Iurepatr. verb. & dotauit, qu. 8. & 9. Lambert. 1. par. 1. lib. quæst. 5. art. 12. Gregor. l. 1. glos. 3. & 5. & Rota decis. 528. sub num. 2. par. 1. diuer. & censuit S. Congreg. Conc. vt declaratione super capit. 4. sess. 21. de reformat. (Dotãs insufficienter, quod arbitrabitur ordinarius, non acquirit Iuspatronatus, sed dicitor benefactor.)

2 Quod

2 Quod procedit, etiam si dos minus cõgrua assignata, cum consensu Episcopi, illam approbantis pro cõgrua, Rocchus d. quæst. 9. quicquid, dicat Lambert. quæst. 161. art. 13.

3 Si tamen concurrunt plures in dotatione, dantes simul dotem competentem, licet inequaliter, & singuli non dent dotem competẽtem, omnes equaliter fiunt patroni, sicut etiam quando plures concurrunt in fundatione, & constructione, Abb. d. num. 4. & in rubrica de Iurepatron. nu. 6. Rochus d. verb. & dotauit, quæst. 12. Lambert. 1. part. 2. lib. quæst. 3. artic. 5. Coras. d. cap. vlt. nu. 14. Greg. Lopez. d. glos. 5. & censuit S. Congreg. vt in sequent. declaratione super d. cap. 4. *Quando concurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant omnes efficiuntur patroni, etiam si sufficientem dotem competẽtem, quia ex quo ille, qui plus contulit admisit olium secum, videtur ipse communicare ius sibi competens in illo patronatu.*

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum in quo non apparet de loco confectionis, an valeat.*

2 *Instrumentum non continens locum, vbi cõfectum fuit non est authenticum.*

3 *Instrumentum non continens locum loci non dicitur authenticum.*

ARGVMENTVM.

Instrumẽtum fundationis Iurispatronatus si careat loco, vbi fuerit confectum, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXV.

1 QVamuis Archid. in c. cum redemptor. circa finẽ 12. q. 2. dicat valere instrumentum in quo non apparet de loco confectionis contrariam tamen sententiam veriorẽ

commu-

cessum fuisse ex priuilegio non dicitur authenticum, etiam si priuilegia continerent amplissimas clausulas num. 2. quod ampliatur, vt num. 3. 4. & 5. limitatur, vt nu. 6.

ARGVMENTVM.

An instrumentum in quo apparet Iuspatronatus concessum fuisse ex priuilegio dicatur authenticum.

RESOLVTIO XXXXVI.

1 RESpondi negatiuè, ex quo per concilium sublata sunt omnia Iurapatronatus competētia super quibuscumq; beneficijs vigore priuilegiorum cum quasi possessione inde sequuta, & post concilium à suis collatoribus, vti libera conferri debent, exceptis patronatibus super cathe-
2 dralibus, & c. quod procedit etiamsi talia priuilegia, amplissimas clausulas contineant, & quod habeantur, & regulentur proinde hac si talia Iurapatronatus cōpeterent ex vera fundatione, & dotatione, & cum alijs efficacissimis clausulis, & cap. quia licet Princeps fingat esse vera ex fundatione, & dotatione, tamen re vera sunt ex priuilegio, cum Princeps non possit veritatem mutare, quamuis contra eam fingere possit, vide Gonzal. in Regul. Cancell. de Altern. §. 1. proem. num. 74. & 75. & glos. 18. num. 98. & seqq. glos. 43. num. 13. Massobr. in praxi hab. conc. ad vac. paroc. Eccles. prælud. 7. dubio 20. à num. 48. Castren. cons. 340. incipit præmissis num. 2. volum. 1. & quatenus Concilium Triden. loquitur de fundatione, & dotatione intelligitur de vera: non autem ficta l. 3. §. hæc autem verba, vbi Bart. ff. de neg. gestis, idem Bart. in l. si is, qui pro emptore nu. 33. & ibi Iason. nu. 120. cum sequentibus, ff. de vsucapiend. cum adductis per Gōzal. glo. 43. d. regulæ nu. 13. cum sequentibus. Sic

fuit decisum in vnà corduben. Iurispatronat. 20. Nouembris 1566. coram bon. mem. Ioan. Altobrandino, quod si ex mero priuilegio competeret alicui Iurispatronat. in cuius concessione disponatur, quod sit eidem naturę, ac Iuspatronatus ex fundatione, & Regũ, quod non obstante dicta clausula, quod Concil. Trident. præseruat Iurispatronatus ex fundatione, nec non ex priuilegio, quod est regibus concessum, erit nihilominus derogatum, & sublatum tale Iuspatronatus per dictum Concil.

3 Amplia supra positatam conclusionem pluribus modis, vt infra.

Et primò non obstante derogatione, ac clausulis insertis in priuilegio derogantibus, quibuscumque fundatoris constitutionibus, quia non porriguntur ad constitutiones Cõciliares, nisi nominatim illarum mentio facta fuerit, cap. ex parte de cappellis Monach. Oldrad. cons. 326. num. 1. Cald. consil. 2. de priuileg. Archid. in cap. 1. nu. 2. ante finem de constit. in 6. Barb. cons. 23. num. 6. volum. 3. Felyn. in capit. nonnulli, nu. 2. & 3. de rescript. Caputaquen. decis. 176. nu. 1. per totam decis. 268. nu. 3. p. 1. Rota decis. 122. nu. 1. & decis. 123. num. 1. cum seqq. par. 1. diuers.

4 Amplia secundo procedere etiamsi in priuilegio dicatur, quod esset eisdem prorsus naturæ, & roboris, ac si ex fundatione, & dotatione competeret, cum sit ad instar, & non propriæ ex fundatione, & dotatione ita censuit Sacra Congregatio Cõcil. super d. cap. 9. his verbis Patronatus, qui fuerunt concessi, vt essent eisdem prorsus naturæ roboris, & cap. cuius Iuspatronatus laicorum, & nobilium, & Regũ, ac si ex fund. & dotati forent, Congregatio censuit, & cẽseri sublatos, quia cum sint ad instar, & non propriæ Regũ, nec ex fundatione; ideò nõ comprehẽdi sub exceptuatis,)

tis,) & tradit Gonzal. sub num. 102. fuisse decisum in vnà cordub. 20. Nouẽb. 1599. coram Do. Ioan. Altobrandino, quod si ex mero priuilegio cõpeteret alicui Iuspatronatus in cuius concessione disponatur, quod sit eisdem naturæ, ac Iuspatronatus ex fundatione, & Regum non obstante dicta clausula, & quod Concil. Trid. præseruet Iuspatron. ex fundatione, nec non ex priuilegio, quod est regibus concessum erit nihilominus derogatũ, & sublatum tale iuspatronatus per dictum Concilium.

5 Amplia tertiò, vt non prosit in memorabilis, vt cẽsuit Sacra Congregatio, cuius verba sũt. (Remanet dubium, an quando constet de origine priuilegij, vel præsumitur esse priuilegio aliquod Iuspatronatus, & est immemorabilis prosit illa, vel non propter clausulam derogatoriam in fine, & c. positam, ibi non obstantibus quibuscunque consuetudinibus, & immemorab. quasi referenda sit etiam ad Iuspatronat. & in hoc Congregatio respondit non prodesse.)

6 Limita nunc non procedere in Iurepatronatus cõcessis ex priuilegijs ex causa onerosa, vt fuit resolutum in causa Valentini Parochialis de Consentanea 30. Ianuarij 1581. & 26. Ianuarij 1582. coram D. Seraphino, quæ habẽtur 1. p. diuersorum decis. 687. & 2. p. 269. quod vt dicitur decis. 687. fuit sępius in alijs causis à Rota animaduersum, & in Patauina Iurispatron. 29. Ianuar. 1590. coram eodem D. Seraphino, vbi fuit resolutum, quod Iuspatronat. concessum ratione reędificationis non tollitur, per Concil. quia non derogat patronatibus, qui ex iuris communis disposit. competunt, nec ista concessio potest dici merũ priuilegium, & si haberet aliquid priuilegij, tamen quando ex causa onerosa seruandum esset, resoluit Rota in d. Valentina de

Consentayna, & cap. & idē induitur in alia Placentina Parochialis de mirabil. cōducunt, tradita per Gonzal. glos. 28. à num. 22. & glos. 36. & quæ plena manu docet Nouarius forens. quæst. lib. 1. cap. 53.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad finem probandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXVII.

1 POsset quoque dubitari, prout, & in facto pariter externa die contigit dubitari, quid de instrumento inserto in priuilegio Principis, an probaret, & resolui esse considerandum, an fuerit insertum de consensu partis, aut authoritate Iudicis, nam tali casu probari scribunt, Imolà in c. cum iure, de offic. deleg. Alex. cons. 6. num. 8 lib. 4. Natta cons. 143. nu. 3. lib. 1. Crauet. latè de antiq. temp. p. 1. sect. 8. num. 19. vbi dicit eo magis, si in antiquis, & hoc nullum habere dubium, si priuilegium fuisset concessum à Papa Cardinali, Episcopo, & alio habente facultatem, id de nouo inducere, & disponere glos. in c. Romanorum distinct. 19. Bart. decis. 247. num. 3. cum alijs adductis, per Mascard. de probation. concl. 923. num. 9. Curt. in l. admonendi num. 53. ff. de iureiurand.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum fundationis ex quo non videtur translatum dominium non dicitur authenticum.*

2 *Dominium directū transferri cebet ad effectum acqui-*

acquirendi Iuspatronatus. 2

3 *Census reseruatio non constituit Iuspatronatus, & quid de consensu Episcopi, num.* 4.

ARGVMENTVM.

An instrumentum fundationis in quo apparet non totum dominium fuisse translatum in Ecclesiam dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXVIII.

1 DVbitatur an ex qualibet collatione huiusmodi acquiratur Iuspatronatus; conclusio est negatiua, necessario est enim, vt cum fundo trasferatur etiã totum dominium, alioquin non acquireretur, Gail. in repetit. cap. fi. de elect. in 6. allegans Io. Andr. in capit. proposuit 6. de fil. præsbyt. quem refert Lamber. lib. 1. p. 1. art. num. 2. & sustinet eius dictum, & exornat addens, quod si dominus fun-

2 di vellet retinere penes se aliquod dominium puta directum, Ecclesia non deberet ibi ędificari, & si de facto construeretur, dominus fundi nullatenus acquireret Iuspatronatus, prout etiam non acquireret si
3 in limine erectionis reseruaret sibi censum super Ecclesia, reseruatio etenim census designat reseruationem diuersi dominij, vt notatur in cap. constitutus 6. de relig. dom. sed hic aduertendum est ne capiatur error, nã tex. glos. & omnes scrib. in capit. præterea 13. Iurepatronat. volunt quod
4 patronus possit in limine fundationis reseruari sibi aliquem censum cum consensu Episcopi, vel aliquid aliud temporale exigendũ ab ipsa Ecclesia, latè Rocchus de Iur. patr. in verbo, & vtile num. 6. Primum dictum fuit ex illatione Lambert. d. art. 2. num. 5. sed vt ad concordiam reducamus hos doctores dicendum est doctrinam Rocchi, ac text. c. præterea 13. de Iurepatr.

intrare,

intrare, & locum habere quando patronus dotauit, sufficienter, doctrinam verò, Gail.ac aliorum negantium intelligi quando fundator dotauit insufficienter quod annuit, idem Rocch. vbi supra; vel secundum eundem Labertinũ quando patronus reseruauit quid sibi censum, sed in moram naturam census, quia hoc casu trastulisset in Ecclesiam vtile, & directum dominium, prout etiam non acquireret talis fundator Iuspatronatus, si docet fundum pro fundanda Eccleæd emphyteusim reseruato sibi certo canone annuatim exigendo ab ipsa Ecclesia; nam per contractũ emphyteoticum dominium directum remanet penes concedentem in Ecclesia autẽ non trasfertur nisi vtile, vt per glos. in d.cap.constitutus 6.de relig.dom. & c. 2. de Iure emphyt.per tot.vbi omnes, quod dans talem fundum nõ acquirit Iuspatronatus, & ratio negatiua est, quia dominus debet dare dotem non repetitiuam qualis planè esset, si donetur fundus in emphyteusi, quia si non solueretur canon per triendium repeteretur fundus cap. 2. de iure emphyt. Lambert. loco supra citato num. 7.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum continere debet descriptionem testiũ alias non dicitur authenticum, nisi Notarius esset rogatus, vt num. 2. limita, vt num. 3. 4.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum in quo non reperitur descriptio testium, An dicatur authenticum ad finem probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO XXXXIX.

1 CVm inter cœtera requisita in instrumento illud etiam sit necessarium, quod in ipso descripti sint

sint testes, Specul. in tit. de fide instrumentorum §. 2. ad fin. Abb. & Butr. in cap. 1. eodem titulo, vbi etiam Felyn. nu. 14. ideò authenticum appellari non potest instrumentum, in quo talis sollemnitas non reperitur facta, nec ex illo probatur Iuspatronatus.

2 Declara tamen hanc opinionem, quod vbi Notarius esse rogatus de actu nō requiritur subscriptio testium, sed satis esse, quod nomina testium inscribantur per Notarium l. in donationibus, vbi glos. & Bal. C. de donat. glos. in auth. de hæred. & Falcid. §. si vero in verbo adhoc, quod tamen fallit in casibus in casibus, in quibus requiritur subscriptio expresse à lege, vel canone, & ita intelligitur, quod notat glos. in l. generaliter, C. de tabul. lib. 10. & in cap. quoniam contra de probat. in verbo duos, de quo vide omnino Bald. in l. 1. C. ad Velleian. & Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de instrumen. edit. §. breuiter, Canonistæ in cap. Ioannes de fide instrumentorum.

3 Declara etiam non esse necessarium testiũ subscriptionem, quando consuetudo releuaret ab hac sollemnitate, Innocent. in d. cap. 1. de fide instrumenti arg. cap. cum dilectus eodem titulo, quia consuetudo multa operatur, cũ eius vis sit grandis, & lata, itaut equipararetur legi particulari, & statuto, imò esse magis fortis, quam statutum Nouarius in praxi elect. & variat. fori quæst. 4. num. 14. sect. 1. in antiqua impressione in paruis.

4 Declara pariter, nisi instrumentum esset factum in publico parlamēto, quia præsumitur, quod ibi fuerint multi testes, vt singulariter per Specul. de fide instrument. §. restat, versic. sed cum literis, quem refert, & sequitur Felyn. in cit. cap. 1. num. 16. vbi alias adducit declarationes, vt apud eum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum, vt dicatur authenticum requirũtur etiam sollemnitates iuris municipalis in hoc Regno quod explicatur.*

2 *Nomen principis an necessariò apponi debeat in instrumento traditur nu. 4.*

3 *Inditio an necessariò apponi debeat in instrumento, num. 1.*

4 *Instrumentum dotale, quando dicatur liquidũ, & authenticum traditur Quid in alijs instrumentis, traditur num. 7.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum an dicatur authenticum ad effectum probãdi Iuspatronatus, si careat sollemnitatibus iuris communis verum habet sollenitates iuris municipalis.

RESOLVTIO I.

1 Regulariter, vt instrumentum dicatur authenticum, vt supradiximus debet confici cum debitis requisitis, ex dispositione iuris, siuè communis, siuè municipalis; hoc enim instrumento dicitur probatio probata euidens, & manifesta, vt probaui supra, & tradunt Abb. Dec. Crauet. & alij quos probat, Tusch. in verbo instrumentum probat, concl. 237. nu. 19. cum seqq. & in hoc omnes conueniunt. Quod attinet ad sollemnitates iuris municipalis vnusquisque sua statuta, & consuetudines consulat: de hoc enim requisito non pòtest tradi certa regula, & ideò fieri debet ad vnguem cum omnibus requisitis, per statutum, vel consuetudinem loci, alias nõ valet. In hoc Regno, vt habetur in Constit. Regni instrumẽtorum robur, cum interuentu Iudicis ad contractus, & ad minus duorũ, vel trium testium fieri debet per Notarium publicũ, cum designatione loci, ac temporis, alias non valet, vt in d. Constitut. habetur, vbi

vbi omnes, ponit etiam aliqua Napod. de instrumentor. confect. num. 51. nomen Principis regnātis in illo loco,& etiam necessarium,alias instrumentum non valeret, nisi consuetudo esset in contrarium, de quà materia latissimè tractat Tusch. loco citat. Sic etiam concl.244. tota, qui prædicta requisita examinat in verbo Notarius conclus.73. cum seqq. Couar. var.resol.lib.1. cap.12. vbi etiā de indictione anni, latissimè Fontanell. de pact. dotalib. concl.1. tota, vbi multas examinat quæstiones de oppositione dicti, anni, hora, & c. ad quem mitto lectorem, sic etiam clauf.2. vbi de inuocatione domini. Licet, vt instrumentum dotale sit authenticum, non solum prædicta requisita sunt necessaria, sed etiam necessarium, vt probetur matrimoniū fuisse sequutum, non aliter instrumentum dotale non est liquidum, nec authenticū, nec habet executionem paratam,vt post Bald.in rubr. num.9. C.de priuileg. dot. & alios notat Viu.decis.39. lib.1.vbi sic refert decisum, quos probat Fontanell. in tract.de pact.dotalib. claus. 4.glos.1.num.55. Carauit. in Rit. 167. nu.5. de Franchis decis.366. & nos in collect.decis.152. Qualiter autem dicantur instrumenta liquida,& habere executionem paratam, Carauit. dict. Rit. 166. 167. Sed respectu instrumenti dotalis, probato iam matrimonio,& stipulata sint capitula matrimonialia in forma, iam habet hoc instrumentum executionem paratā, vt probāt pręcitati Doctores,& Nouar.in decis.status Amalphiæ.

SVMMARIVM.

1 *Documenti appellatione venit probatio per testes, & num.2. vbi Rotæ Romanæ verba reponuntur, & vide num. 9.*

3 *Verba aliasue secundum Iuris dispositionem qualiter intelligantur.*

N 4 *Modi*

4 *Modi quibus Iuspatronatus probetur reponuntur, num. 6. & 7.*
5 *Multiplicatæ præsentationes, quæ dicantur.*
8 *Author declarat dicta in resolut. 2. & 3.*

ARGVMENTVM.

Probatio Iurispatronatus facta per testes num dicatur authenticum documentum.

RESOLVTIO LI.

QVamuis alibi reposuerim, quando dicatur authenticum documētum, tamen est aduertendum pariter appellatione documenti, de quo in Concilio venire etiam
1 probationem factā per testes, vt per glos. in cap. 1. de except. in 6. & propterea post cōcilium testibus probari posse titulum Iurispatronatus voluit in terminis proprijs Nouarius in quadā allegatione inserta inter nostras collectaneas decis. collect. 3101. par. 7. in vers. quod ostensis tot præsentationibus pagin. 289. qui fatetur, iuxta hanc opinionē determinasse Rotā in vna Tirasonen. Iurispræsentandi Mercurij 5. Maij 1593. corā R.P.D. Penia, & alias in Lucana plebis Mercurij 22. Iunij 1590. coram R. P.D. Gipsio in illis verbis nempè.
2 *Non obstat, quod Iuspatronatus vniuersitatis præsumatur ex vsurpatione quæsitum, Put. decis. 57. lib. 1. vt fuit dictum in vna Nullius Iurispatronatus corā Domino meo Pamphilio 2. Maij 1558. & coram me in alia Bononiensi de Varignana 10. Iunij 1589. quo fit, vt requiratur plenior probatio, iuxta Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. Quoniā Concil. Trident. solum statuit, quod titulus Iurispatronatus probetur per legitima documenta appellatione quorum continentur, nedum instrumenta, sed etiam testes præsumptiones, & probationes à iure cōmuni approbatæ, glos. in cap. 1. & ibi*

Archid.

Archid. de except. in 6. in persona verò suspecta, tunc concilium requirit scripturam pro forma, quando ipsa suadet Iuspatronatus in præsentationibus, quæ non possunt probari, nisi per scripturam, vt fuit decisum in illa Nullius Iurispatronatus propter ea, quæ dicātur, quod vbi probatur fundatio, & dotatio per legitima documenta non requiritur immemorabilis, & testes inducti dumtaxat fuerunt ad probandam præsentationem habuisse effectum, vt benè demonstrāt informantes pro vniuersitate hactenus Rota.

Et iuxta hanc sententiam video pariter concludi in infrascriptis iurium allegationibus editis in facti cōtingentia per V.I.D. Franciscum Seuerinum, quarum tenor est, vt sequitur.

In præsenti causa Iurispatronatus Cappellaniȩ Sanctæ Mariæ Purificationis, sitȩ intus Venerabilem Ecclesiam omnium Sanctorū Terræ Roccæ Monfinæ, ad quàm fuerūt prȩsentati D. Ascanius de Felippo, & D. Ioan. Nicolaus Lato, plura dubia excitata fuerunt in Episcopali Curia Ciuitatis Theani, vbi inter ipsas partes lis vertebatur.

Dubium fuit circa probationem Iurispatronatus, si poterat dici constare de Iurepatronatus secundum, tradita in Conc. Trid. sess. 25. cap. 9. dum ibi, Sancta Synodus decernit, vt titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs requisitis ostendatur; siuè etiā ex multiplicatis prȩsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominem memoriam excedat, &c.

Admodum Illustris olim Vicarius generali dictȩ Curiæ, non constare de Iurepatronatus omninò asserebat, quia aliquo modo non constabat de fundatione, vel dotatione secūdum disposita in dicto capit. 9. Sac. Conc. Trid.

Ipse verò, qui partes Reueren. D. Ascanij tuebar,

oppositis per dictum Perillustrem Dominum Vicariũ non obstantibus in cõtrariam sententiam inclinabã, mouebar ex eodem cap. 9. dicti Sac. Conc. aliasuè secundum iuris dispositionẽ,
3 quę verba expoũnt Doctores idest, vel alijs modis secundum iuris dispositionẽ, ita D. Ricc. meritissimus Episcopus Vici Equensis meus Dominus obseruandissimus par. 1. var. resolut. Praxis fori Eccl. resol. 130. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. de mens. & altern. glos. 18. nu. 50. & seqq. idem Epissscopus Ricc. nunquàm satis laudatus, sed semper laudandus in decis. 72. num. 7. part. 1. Garz. de benefic. part. 5. capit. 9. num. 81. tomo 1.

Ex quo infertur fundationem, & dotationem Iu-
4 rispatronatus non solum posse probari per authentica documenta, & per multiplicatas præsentationes, vt in d. cap. 9. dicti Concil. Trid. Sed etiam alijs modis, secundum iuris cõmunis dispositionem; & sic etiam per testes Rota decis. 542. in recollect. per Farin.

Videndum est igitur quibus modis fuit probatum hoc Iuspatronatus. Primò fuerũt præsentatę duæ bullæ, in quibus attestatur, huius Iurispatronatus pręsentationẽ spectare, & ptinere Peccierillis, alias delli Zio Pietri, ad familiã delli Maccaroni, & ad familiam delli Zazzara, & ita p Antistites illius temporis fuit iudicatum, quæ plenè probant, quod nouissimè fatetur D. Io. Maria Nouarius meus dilectus pract. concl. noui Iurispontif. concl. 1. alias 94. num. 11. & 12. vbi plures allegat, maximè, quia præsentati à dictis familijs fuerunt instituti, & positi in possessionem dictę Capellaniæ, ex quibus bullis
5 apparent etiã multiplicatæ præsentationes, & licet secundum Doctores præsentationes, vt dicantur multiplicatæ ad minus tres requiruntur, tamen duas sufficere testatur Episcopus Riccius

Ricciusp.1.var.resol.Prax. for.Eccl.resol.127.num.4. quem sequitur idẽ Nouarius in loco supra relato num. 6.

Suffragatur similiter dictis patronis quasi possessio præsentandi in qua reperiuntur, nam licet secundum Conc.Trid.quasi possessio sit sublata, & sit docendum de legitimo titulo, tum quãdo ordinarius seruatis seruandis, & præuia causæ cognitione præsentationes semel admisit, & instituit nõ est amplius docendum de titulo, ita Episcopus Ricc. in decis. 117. par.3. & decis. 21. num.1. par.1. Massobr.in Prax.habendi concurs. ad Paroch. de deput.Vicar. q.1.dubio 26.num.10.& seqq. Guido Bonus aduocat.32.sub.nu. 5. Genu. in Praxi Episcop. cap. 63. num.3. in prima editione, Gonzal.in regula 8. Canc.de mens.& altern. 12. glos.18.num.20.Garc. de benef.par.5.cap.5.num. 137.& seqq. tantò magis cum nõ simus in personis, & patronis magnatibus, vt idem Episcopus Ricc. var. resol.prax.fori Eccl.par.1. resol.132.Guid. Bonus aduocat.128. nu.21. & seqq. & in aduocat. 129. num.1. & seqq.

6 Fuit etiam hoc ius probatum per famam, fama enim cõcurrit cũ quasi possessione pręsentandi, etiam attenta dispositione Sacr. Concil.Trid.probat Iuspatronatus, Card. Put. decis. 60. & 140. lib.1.Rota Romana in nouissimis diuersorum par.3. decis. 481. & ita fuit decisũ in vnà Imolẽsi Iurispatronatus die 28. Maij 1584.coram Pamphilo, vt in decis.792.par.1.in nouissimis Rotę Romanæ, & iterũ in vnà Aretina capellanię corã Licta. Imò in antiquis sola fama sine possessione præsentandi, probat Iuspatronatus, vt fuit resolutum in vnà Tirosonẽsi Iurispatronatus die 5. Maij 1593.coram Licta, idem refert Garc. de benefic.par.5.cap.9.num.81. & seqq.vbi refert multas Ro-

tæ

tæ Romanæ decisiones, & probationem Iurispatronatus præsumptã in antiquis, etiam per famam sufficere refert Ascia determin. 62. num. 10. & seq. Episcopus Minorensis in Praxi parte 1. verbo Iuspatronatus sub num. 3. Episcopus Ricc. in dicta resol. 132. sub num. 3. vers. quam bonum part. 1. Mar. Ant. var. resol. lib. 1. resol. 109. num. 30. & resol. 80. num. 4. 5. 14. & 15. conrentibus alijs coniecturis, Episcopus Campanil. in diuers. Iur. Can. Rub. 10. cap. 13. num. 417. Farin. decis. 360. num. 4. & seqq. tomo 2. vbi refert cum fama debere concurrere aliqua adminicula, & ibi ponit multas coniecturas est in casu nostro, in quo præsentatur fides multarum visitationum Episcoporũ, aliarum scripturarum, in quibus asseritur dictam capellam esse Iurepatronatus dictarum familiarum, idem Farin. decis. 195. num. 1. tomo 1. & in antiquis Iuspatronatus probari per famam, & enunciatiuam fatetur, idem Farin. in decis. 374. num. 4. dicto tomo 2. & concurrente publica voce, & fama cum lõgissima possessione præsentandi idem Farin. decis. 541. n. 1. d. tomo 2. In antiquis ex multiplicatis visitationibus probatur Iuspatronatus, Farin. decis. 13. num 7. tom. 1. accedẽte depositione multorum testium de auditu à maioribus, Farin. dicta decis. 13. num. 2. fuerunt exhibitæ duæ præsentationes factæ in duabus vacationibus à dictis familijs, quæ magnopere opitulãtur, Farinac. decis. 312. num. 7. & seqq. tomo 1.

7 Per verba enunciatiua in antiquis instrumentis à diuersis personis emanata probatur hoc ius, ita Garc. in loco supra relato nu. 88. Mascard. de probat. concl. 959. num. 29. vbi etiam fatetur posse probari per famam, & auditum, vt refert etiam decisum, Garc. in d. loco, & Gonzal. in d. glos. 10. num. 50. & seqq. Nouarius

uarius in dies noua semper producens, & pariens in allegata conclus. num. 9. vbi subnectit posse etiam probari per præscriptionem quatragina annorum.

Vnde in hac Roccana Iurispatronatus, licet non adsint publica documenta, & authenticæ scripturæ fundationis, & dotationis, de illis tamen satis cōstat per famam, & auditum, & præscriptionem, de quibus deponunt testes cum multis adminiculis, & coniecturis vt in processu.

Nec de prædictis dubitandum est in casu nostro, cùm iuspatronatus, quando sumus in personis priuatis, possit probari secundum iuris cómunis dispositionem, & per testes secundum Conc. Trid. Farinac. decis. 374. nu. 1. tom. 2. iuxta cuius iuris communis dispositionem Iuspatronatus potest multis modis probari, vt per DD. in locis supra allegat. Lambert. de Iurispatron. 2. p. lib. 2. q. 10. art. 4. & seq. Hactenus ille.

8 Quibus veris existētibus aduertas ne erres, quod dicta per nos supra in resol. 2. quod fuerit pro forma introductum à Sacro Concilio Tridentino, vt probatio Iurispatronatus authēticis scripturis fiat, & resolut. 3. quod non possit fieri per equipollens, & sic per testes procedunt in probatione præsētationum continuatarū, vbi per eas probatur Iuspatronatus, prout & ita loquitur declaratio Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinaliū Concilij Interpretum, ibi adducta, quam ad hunc finem apportauit Nouarius loco ibidem relato, & Illustrissimus D. meus Coccinus dec. 25. nu. 2. & nos dicemus infra suo loco, dū de hoc articulo tractabimus,
9 quia vt supra diximus sub verbo authentico documento satis est probatio per testes, nam illius appellatione non solum instrumenta, sed etiam testes, & aliæ approbatæ Iuris probationes veniunt, iuxta gloss.

superius

superius citatam, & adductas Rotæ decisiones.

SVMMARIVM.

1 *Subscriptio in scriptura priuata, requiritur ad remouendum omnem suspicionem, quæ posset cadere super illa scriptura.*

2 *Sigillum æquipollet subscriptioni.*

3 *Subscribens videtur consentire.*

4 *Sigillum non supplet subscriptionem quæ requiritur, pro forma.*

5 *Scripturam esse scriptam manu debitoris sufficit, licet non sit subscripta.*

6 *Scripturæ identitas non probatur planè, licet testes deponant se vidisse debitorem subscribere.*

7 *Testis doponens de tenore instrumenti non probat, nisi sit peritus.*

8 *Sigillum, vt faciat fidem debet cõtinere literas intelligibiles.*

9 *Signum vbi agitur de solo præiudicio, signantis probat, sicut subscriptio.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum an deficiat esse authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus si pro subscriptione testium adhibeatur signum testium scribere nescientium.

RESOLVTIO LII.

Videtur dicendum, quod cum subscriptio requiratur ad remouẽdum omnem suspicionem, quæ posset cadere super scriptura illa principali, vt probatur in §.si quis igitur, in authent. de instrument. edit. & alibi nam æque sufficienter remouetur suspicio per signum, ac per subscriptionem, quia signum facilius imitari, & ab alio fieri potest, quam subscriptio, ideo cessante in signo ratione legis, cessat etiam dispositio, præcipuè in signo, quod penna, & atramento fit ab homine literarum ignaro. Nam si essemus in signo ordinato, vt est

est signum fortè illud esset, vt specie ponit, Roman. in cons. 303. in fin. vbi in terminis vult, quod sigillum æquipolleat subscriptioni, nã subscribens videtur cõsentire, Bart. in l. quæ dotis in fin. vbi sequuntur cæteri ff. solut. matrim. Felyn. in cap. 3. loco, vbi etiam Dec. de prob. Purpur. post Castr. in l. admonendi num. 28. ff. de iureiur. vbi ait plus operari sigillum, quam subscriptionem, Paris. cons. 19. nu. 108. vol. 2. Et procedunt hæc omnia in sigillo priuato, vt post Specul. ponit casũ Soc. in l. admonendi nu. 15. Menoch. de arbitr. casu 113. Bursat. cons. 123. nu. num. 22. dicens, quod priuata Corniola plus habet authoritatis quam publicũ sigillum. Sed aliud est sigillum formale, ex auro, argẽto, vel ære, continens nomen, cognomen, vel arma sigillantis, vel literas aliquas: aliud signum informe vt dixi factum atramento, q; ab omnibus potest effigi; quinimò, ego dicebam in casu nostro sigillum testiũ non sufficere loco subscriptionis: quia testis ad recognoscẽdum signum suum, non ita potest esse certus, sicuti quando recognoscit subscriptionem. Præterea sigillum nõ supplet subscriptionẽ, quæ requiritur pro forma, l. ad testium §. si quis ff. de testamen. vbi non sufficit testes signasse, nisi etiã subscripserint, Alexan. d. l. quæ dotis num. 38. vbi Ias. num. 94. Dec. ca. 2. in fin. de fide instrum. Crau. de antiq. temp. par. 1. §. quæritur etiam nu. 45. Menoch. d. casu 113. num. 11. & pręprædicti omnes in contrariũ citati loquuntur, quando solum quęritur de illius consensu, & eo casu admitto cõsensum planè colligi; secus, vbi subscriptio non ad consentiendum requiritur, sed ad sollemnizãdum actum, & remouendũ suspicionem, & comprobãdum scripturæ fidem. Præterea in dictis locis agitur solum de præiudicio sigillantis, at hic de præiudicio

O tertij;

tertij; Ideò probatio priuilegiata, & exorbitans non recipitur, nisi omnia habeat requisita, addo quod Rom. d. cons. 303. loquitur de sigillo debitoris, cuius est scriptura priuata, & in ea potest suum dictum procedere, quia non requiritur pro forma, quod sit ab eo subscripta. Imò sufficit, quod sit scripta, l. cum antiquitas, §. cap. de testam. Ro. d. cons. 303. Aret. in cons. 64. col. 6. vers. nec potest dicere num. 5. Crau. d. §. quæritur etiam num. 42. & seqq. Secus autem est in teste cuius subscriptio est omnino necessaria pro forma. Quod intelligeremus in teste dictum cuius esset falsum, & contrarium tenuit Bart. in l. ad testium §. si quis in fin. ff. de testam. vbi loquitur de testib. dicens, quod in apoca mercatorũ non sufficit sigillum, & sic intelligẽdo defenditur, qui ipsi obijcitur ab aliquibus.

Ex quibus facilè deuenitur ad articuli decisionem.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non acquiritur ex simplici donatione facta capellæ.*

2 *Iuspatronatus competit ex dotatione non autem ex donatione.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum simplicis donationis factæ alicui Capellæ an dicatur authenticum ad effectum, vt ex eo probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO LIII.

1 Respondeo negatiuè; nam licet ex dotatione acquiratur Iuspatronat. non tamen ex simplici donatione, legato, vel largitate bonorum, nisi hæc fiant pro dote, tacitè, vel expressè, quia simpliciter donans, vel legans, videtur potius benefactor quàm dotator, & acquisitor Iurispatronatus, & iura indulgent Iuspatron. non benefactori,

factori,sed dotanti capit.filijs 16.q.7.tradit post alios Rocchus de Iur. patronat. verb. & dotauit quæst. 6. Lambert. in eod. tract.par. 1. lib. quæst.6. artic. prim. & 2. & Zecchus dict.capit. 12.num.12. versic. notandum autem, & fuit tentum per Rotam in vnà Imolen. Iurispatron. 7. Iunij 1577. coram D. Cantuccio, quæ est 2.par. diuer.decis.167. num.3. & in vnà Aretina Cappellaniæ, seu Iurispatron.16. Decembris 1594. & 10. Martij 1595. coram Seraphino fuit resolutum,
2 iuspatronatus cõpetere ex dotatione,non ex donatione,quia tunc potius est benefactor,quam patronus,& donator, vt in d.decis.167. & sic iuspatron. potius cõpetere Hospitali,cui donata fuerant bona, vt posset habere Cappellanum, quia pro ipsius donatoris anima celebraret,ex quibus dotata fuit Cappellania, quàm ipsi donatori, cum non cõstet donasse pro dote, & testes deponentes de auditu, & publica voce,& fama, & patronatu prætensæ familiæ donatoris, nihil facere non concurrente quasi possessione præsentãdi,Cassad. decis. 2. de probat. Puteus decis. 60. lib. 1. maximè si deponunt per verbum præsentis temporis, & sic non probant de tempore ante motam litẽ, Abbas in cap. licet de testibus num. 3. & magis credi alijs testibus concurrente quasi possessione præsentandi pro Hospitali, & vltimo statu, qui solet attendi ad iudicandam qualitatem beneficij, Puteus decis. 189. & 192. lib.1.Dec.cons.126. vnde non rectè, ait Menoch. d. præsumpt. 90. num. 6. acquiri Iuspatronatus ex donatione.

SVMMARIVM.

1 *Fundans Capellam potest in totum,vel in parte remittere Iuspatronatus in præiudiciũ hæredũ, quod intellige,vt num.2.*
3 *Prouisio hominis non facit cessare*

cessare prouisionem legis.

4 *Iuspatronatus reseruatum pro se suisq; hæredibus sui sanguinis non transit ad extraneos.*

5 *Fundãs Iuspatronatus acquirit illud suis hæredibus, & si non fuerit reseruatum.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum Iurispatronatus, an dicatur authenticum ad illum probandum si non appareat de expressa reseruatione.

RESOLVTIO LIV.

1 Est notandum pro introductione responsionis ad hãc quæstionem, quod fundans Ecclesiam, seu cappellam potest in totum, vel pro parte remittere Iuspatronatus, & limitate illud inducere in præiudicium hæredum, vel descendẽtium, vt sibi placuerit, cap. significauit de testibus cap. 1. de Iurepatr. in 6. vbi Archid. & alij Bald. in l. 2. C. de in ius vocan. Rochus verbo ipse, vel is numer. 18. Lambert. 2. part. 1. lib. quæst. 2. art. 2. & 4. Rota in vnà Cremonen. Iurispatronat. 18. & 21. Maij 1578. coram Robusterio quæ est 1. p. diuers. decis. 385. vbi tamen Rota id in-
2 telligit, si fundator expressè exclusisset hæredes, vel limitate, & taxatiuè induxisset solummodo pro talibus non autem quãdo simpliciter exprimit, & nominat aliquos patronos, nam nõ ideo excludit se ipsum, & suos hæredes, & cõs. Anchar. 81. quod ait communiter receptum, & Calder. 4. de Iur. patr. qui negant, quod ipse fundator, & sui hæredes, fuerint vnquam ab illis nominatis exclusi, quinimmò, ab initio cum
3 illis inclusi, nam prouisio hominis, non facit cessare prouisionem legis, &c. cõsilium Gemin. 45. quod ait, quod expressio aliquorum patronorum, censetur facta ad exclusionem aliorũ, &c. & ista decis. Rotæ fuit bis con-

confirmata corã D.Seraph. 9. Iunij,& 25.Nouem.eod. anno 1578. sed consil. Gemin.videtur, & menti fundatoris,& praxi maxime in Hispania conformius, & consonat consil. Calder.5. d.tit.de Iurepatr.& accedit doctrina Lambert. 2.p.1.l. quæst.2.art.4. num.6. vbi ait ꝙ si facta fuisset reser-
4 uatio per patronũ pro se,& hęredibus sui sanguinis,nõ transiret ad extraneos, maximè si apponeretur dictio
5 tantũ,verum est,quod fundans,construens,vel dotãs Ecclesiam,seu beneficium, acquirit Iuspatron. etiamsi illud nõ reseruauerit,dummodo expresse non remiserit cap.nobis de Iurepatr. & est receptissima conclusio,Stzph.d.tit.de modo,& forma impetran.§.de Iurispatron. prærogatiua nu. 5. & post alios Rocch. verb. & Ecclesiam fundauit q.8. num. 12. Lambert. 1.part. 1.lib. quæstion. 2. artic.4. Lopez. dict. l. 1. glos. 6. Paris. de confiden. quæst. 28.num.231.Zerola sic intelligendus d. verb. Iuspatronat.§.2. in princip. Genuen. in d. praxi capit.61. num. 14. & Rota decis. 5. de Iurepatron. in antiq. & d.decis.167. num.4. quicquid in cõtrarium scripserit, Paul. de Citad. 3. part. can.2.quæst.5.ex num.12. Ex quibus patet responsio ad casum propositum.

SVMMARIVM.

1 *Minuta præparata ad cõficiendum instrumentum Iuspatronatus illud non probat.*
2 *Tenor decis. Rot. Rom. refertur.*

ARGVMENTVM.

Minuta præparata ad conficiendum instrumentum authenticum Iurispatronatus an probet Iuspatronatus.

RESOLVTIO EV.

1 Respondetur minimè dici instrumentum authenticum ad effectum proban-

probādi Iuspatronatus virtute Cōcilij per decis. Rotę in vnà Burgi Sancti Donini præpositurę, coram Bu-
2 racto cuius tenor est. *Sed visum fuit DD. hic omnem plenè esse difficultatem, quia scriptura, de qua agitur manifestè apparet potius minuta quędam pręparata, quàm originalis imbreuiatura, seù matrix alicuius instrumenta stipulati, & perfecti. Nam vltrà defectus clausulæ, actum, & aliorum supradictorum, cōtinetur in ea, dictum Polidorum pro tertia parte, Caroli Episcopi hæredē approbare dictas diuisiones, vt infra, cum reseruationibus cōditionibus, & protestationibus infrascriptis, & tamen nec ibi, nec alibi in ea legitur approbatio d. Polidori, nec adsunt aliquæ cuiusdem reseruationes, seù protestationes. Vnde actus remanet imperfectus, & scriptura ipsa fidem nō meretur. Bar. in l. si is qui 25. nu. 3. vers. per ista dico, & ibi Castrens. num. 7. ff. de testam. Bald. in d. l. contractus num. 16. vers. 2. modo, C. de fide instrum. Felyn. in c. cū P. Tabbellio nu. 1. vers. primus est de fid. instr. Butr. cons. 11. in princip. Ruin. cons. 204. num. 9. lib. 2. Card. Mantic. de tac. &c. lib. 4. tit. 3. num. 22. Bertazz. tractat. de clausinstrum. in rub. nu. 6. in fin. Rota in Recanaten. successionis coram me, imò Notarius immediatè post dicta verba reliquit spatium in albo, ex quo clarè arguitur, quòd non habuit dictam scripturam, pro perfecta, ex quo volebat aliquid aliud addere, ideòque illa multò minus fidem facit, Natt. cons. 224. num. 2. vers. item militat, Bertaz. consil. ciuili 14. num. 7. versic. & tantò minus lib. 2. Borgn. Caualc. decis. 45. num. 10. versic. & spatium par. 1. & decis. 29. num. 29. par. 2. & fuit dictum in DD. Meleuitana hæreditatis, & Recanaten. successionis, & quòd Notarius voluerit, & iuxta partium intentionem debuerit supra memoratas declarationes,*

tiones, & protestationes in d. albo scribere, apparet etiã ex alia posteriori scriptura promissiones, Rolandi de releuando indemnem Polidorum simul compulsata, in qua clarè supponitur, in instrumento supradictarum conuentionum adesse insertas reseruationes, & protestationes eiusdem Polidori, vt in suum num. 4.

Aliæ verò scripturæ simul cum eodem processu compulsatæ videlicet, ratificationũ Hieronymi, & Episcopi, & Antonij Marię, ac Octauiani hæredum pro tertia parte d. Caroli, nec non promissionis indemnitatis factæ per Rolandum ad fauorem Polidori, & assertorum compromissorũ videbantur DD. pariter difficultatem pati, cum in illis deficiat nomen Pontificis, seù Imperatoris, necnon subscriptionis Notarij cum sint manu aliena conscripta. Et ita decisum parte D. Marchionis, & ab eo præsentati tantum informante plures merito, ac citato à præsentato D. Caroli.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ non in forma probanti non sunt sufficientes probationes ad finem probandi Iuspatronatus.*

2 *Scripturę in forma probãdi, quæ dicantur.*

3 *Instrumentum requirit pro substantia subscriptionẽ.*

4 *Abbreuiatura Notarij quãdo probet.*

ARGVMENTVM.

Scripturæ quando dicantur in forma probanti ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LVI.

1 POtest formari hæc cõsequentia nõ sunt scripturæ in forma probanti; ergo non sunt sufficientes pro adimplenda mente cõcilij, vt in simili arguit, Rota, apud Ludouis. in decis. 550.

2 Dicuntur autem in forma probanti, vbi carẽt ferè omni-

omnibus perfectionibus, & requisitis enumeratis per glos.in l. generali,C.de tabul. lib.10. & per Bald.in l. contractus num. 13. C. de fide instrum. & plenè per Bertazz. de claus. instrum. in prohem. nu. 7. & seqq. & per Rot. in Meleritana hęreditatis 9. Decembris 1619.coram Illustriss.Domino meo Cardinali Verospio, & in Recanaten. successionis nimirum nomine Papæ, seu Imperatoris,& anno Imperij,seu Pōtificatus loco, atque etiam loco loci, qui est necessarius,vt ex Specul. in tit. de instrum. edit. §.instrumentum num. 5. & Alex. cons. 59. num.5.lib.2.& alijs latè comprobatū fuit in Romana legati 28.Iunij 1617. in Colonien.sponsalium 9. Iunij anni præteriti,& in d. Recanaten. successionis. Item descriptione testium, clausula,actum,aut alia denotante rogitū Notarij requisitum §. nos autem,aut hærede tabul. Seraph. decis.949. nu.1. vel si careat quoque

quoq; eiusdem Notar.subscriptione pariter necessaria glos.in d.l.generali,& in auth.de instrum.caut.§.sed si instrumentum verb.adijciantur, cum alijs cumulatis,per Bertaz. in d.proem. num.12. & in prædicta Recanaten. successionis corā Lodouisio,vbi quod Rota,
3 quidquid sit de signo, subscriptionem pro substantia instrumenti requirit, & ita obseruat, vnde Rota his vtitur verbis. In hac facti
4 specie,nec obstat,quòd ista scriptura sit matrix, & abbreuiatura reperta in filcia quadam aliarum rogationum authenticarum eiusdē Notarij, quæ propterea etiam absque subscriptione fidem facit, aut saltim instrumentum in publicam formam ab ea sumi possit, Alex.cons.14.num.16.lib. 6. quem Rota sequitur, vt in decis.250.num.1.par.1. diuers.& 628. num.1. & 2. part.2. in recent. Seraph. dec.888.902. & 909.

Nam omisso, audi scriptura reperta fuerit, vel ne,

ne, in loco, & in rogitibus authenticis, supradicta conclusio ꝓcedit, quando talis imbreuiatura apparet perfecta, videlicet cum clausula, actum, testium inscriptiones, & alijs denotantibus illius publicationem, ac rogitum Notarij, prout loquuntur omnes præallegati, & benè declarat, Rub. Alex. cons. 94. num. 2. Paris. cons. 27. num. 10. lib. 2. Rolan. cons. 32. num. 36. lib. 2. cum relatis in eadem Recanaten. coram me in prædicta verò scriptura, ne dum deficit d. clausula, actum, &c. vt supra dictum est, itaut propterea, nec aliquid probet, nec etiam possit ex ea sumi authenticum instrumentum, Castr. in l. si is qui num. 4. ff. de testam. Alex. d. cons. 14. num. 17. lib. 6. sed etiam desunt omnia alia prædictis, imò amplius omnes clausulæ instrumentales solitę, & consuetæ. Quem etiam non constat eandem abreuiaturam scriptam esse manu illius Notarij, qui de illa asseritur rogatus; immò contrarium colligitur ex depositione duorum testium cō-pulsoriarum, iuxtà decimū interrogatorium, adeò vt inde saltē redderetur tantò magis necessaria eiusdem Notarij subscriptio, iuxta tradita per Alexan. d. cons. 14. num. 18. lib. 6. & benè sentit Roland. d. consil. 32. num. 36. vers. nam 1. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ in forma probanti non dicuntur authenticæ nisi sint recognitæ.*

2 *Scripturæ in forma probanti antiquæ etiamsi nō sint recognitæ dicuntur antiquæ.*

3 *Scripturæ repertæ, inter alia instrumenta Notarij probant, quoties non fuerint repertæ in archiuio.*

ARGVMENTVM.

Scripturæ in forma probanti, an dicantur authenticæ ad effectum probandi Iuspatronatus

natus si non sunt recognitæ, quid si essemus in antiquis.

RESOLVTIO LVII.

1 Respondeo cum decis. Rotę in vnà Feltren. 15. Decembris 1616. corā Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est.

Fuit resolutum, iura vltimo loco producta, super quibus est fundata decisio in hac causa facta 6. Iunij prę teriti, esse in forma probāti: habent enim indictionem, diem locum loci testes, & subscriptionē Notarij, iuxta glosa in l. generali, in verb. seruituti, C. de tabul. lib. 10. Aym. cons. 216. num. 2. & seq. latè Couar. pract. quæst. cap. 20. vsque ad num. 6. Et fuit dictum in causa Lunen. Sarzanen. Cappellaniæ, 26. Martij 1600. coram R. P. D. Sacrato, & alias sæpius.

1 Nec facit, quòd ista Iura non sint benè recognita, quia cùm sint antiquissima neque vltra 120. annos nō egent aliqua recognitione, Put. decis. 151. lib. 1. Veral. decis. 5. lib. 3. & fuit pluries resolutum, & licèt sola data non probet antiquitatem, esset tamen difficultas concurrentibus adminiculis, Put. decis. 186. in fin. lib. 3. Maximum autem adminiculum est obseruantia subsequuta vsque ad hodiernam diem, Aymon. consil. 101. numer. 4. post alios quos allegat. Quam doctrinam pluries sequuta fuit Rota, & præsertim in dicta causa Lunen. Zarzanen. corā Sacrato, vbi aliæ decisiones allegantur, vltra quòd etiā antiquitas proprobatur ex visione scripturarū, prout admisit Rota in causa Tirasonen. iurisdictionis de Tubella 26. Aprillis 1602. coram Reuerendissimo D. meo Archiepiscopo Rodien. nec etiam stante dicta antiquitate, est opus probare notatum, Dec. cons. 36. num. 30.

3 Minus facit, quòd hæ scripturæ nō fuerint repertæ in aliquo archiuio publico, quia ad effectū, quòd pro-

probent, hoc verbo requiritur, modò reperiantur plura instrumēta eiusdem Notarij, & ita loquitur Achil. decis. 5. de fide instr. Eoque magis hoc dicendum est, cùm fuerint reperta apud Bartolomæum Deleitum nepotem Notarij Deleiti, qui etiam recognouit manum ex communi reputatione, & in domo sua, & ex auditu à patre, & iste scripturæ se inuicem coadiuuant, & vnà recipit robur, & adminiculum ab alia, vt fuit dictum in causa Mediolanen. de Baradia 21. Aprilis 1589. coram Reuerendissimo D. Perusino.

Quantum attinet ad instrumentum erectionis de anno 1468. licèt contra ipsum multa opponantur, tamen domini omissa discussione dixerunt, illi esse adhibendam fidem, cum semper vsque adhæc tempora, & sic vltra 130. annos vt patet ex dicta decisione 7. in hac causa facta, habuerit obseruantiam. Quo casu Rota solet adhibere fidem etiam instrumētis informibus, per doctrinam Bart. inter cons. Bald. cons. 400. nu. 5. & Cyn. ibidem sub num. 6. vers. non obstat, lib. 4. Bald. cons. 402. in fin. lib. 5. Aym. d. cons. 101. nu. 4. & fuit dictum in causa Aquilana releuationis indemnitatis 28. Iunij 1577. corā Oriolē. & aliàs sępius.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum ad finem probandi Iuspatronatus, an debeat recognosci, distinguitur.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probādi Iuspatronatus quo casu debeat recognosci.

RESOLVTIO LVIII.

1 IN hac quæstione respō de distinguendo duos casus.

Primus est, vbi pars aduersa citata nihil opponit,

tunc standum erit publicis instrumẽtis à publico Notario confectis, absque alio adminiculo, Abb. in c. 1. in 3. ante fin. versic. vnum tamen nota hic, & Dec. ibid. licet varius num. 19. de fid. instr. Speculator, vbi sup. d. nu. 1. Aymon. cons. 160. nu. 2. Menoch. de pręsump. lib. 2. præsumpt. 66. nu. 10. Rota decis. 480. num. 2. p. 1. diuers. Egidius decis. 539. incipit, si pars opponit, alias conclus. 540. Mascard. de probat. concl. 1097. nu. 5. Et tunc tale instrumentum dicitur probatio probata, & probat illud, quod cantat Bald. in l. interest nu. 2. C. de solutionib. & ibid. Angel. notabili vltimo, Rolan. cons. 76. nu. 8. & cons. 79. num. 47. & cons. 85. num. 38. vol. 1. & cons. 40. nu. 8. vol. 2. Caputq. decis. 421. num. 1. par. 2. & 256. nu. 5. par. 3. Nec non facit rem claram, promptam, manifestam, realem, liquidam, patentem, notoriam, & indubitatam, ac difinitam, Dec. cons. 488. num. 1. Abb. in cap. cum dilecti num. 2. de donat. Marsil. in l. si quis nu. 140. ff. de quæstionib. Rolan. cons. 4. num. 23. & cons. 75. num. 19. vol. 2. & cons. 79. nu. 87. & 88. vol. 3. plænissimè Tiraq. de vtroq; retract. §. 2. glos. 1. nu. 20. 21. 22. & 23.

Secundus casus est, vbi pars, opponeret contra tale instrumentum non esse verum, nec à Notario publico confectum, & signatum, tunc regulariter, quamuis nullum vitium visibile cõtineat, erit recognoscendũ, & comprobandum: scilicet quod fuerit confectum, & signatum à publico Tabellione, seu Notario pro tali reputato; vel ꝙ saltim testes desuper examinati recognoscant manum ipsius Notarij: quia est sibi valdè nota: vel per literarum cõparationem, cum alijs similibus instrumentis ab eodẽ Notario confectis, & sic onus istius cõprobationis incumbit parti producenti dictum instrumentum, ita probat expressa lex Hispaniæ

niæ 115. tit. 18. partita 3. vbi Gregor. Lopez. in glos. no es scribano publico; optimè declarat, tradit etiam Bald. in authen. Sed nouo iure num. 5. cap. si certum petatur, vbi etiam declarat modum, & qualitates talis probationis, & recognitionis, Alex. in addit. ad Bart. in l. Herennius, ff. de decutionibus, Alciat. de presūp. lib. 3. præsump. 13. nu. 17. Boer. decis. 36. num. 8. Roderic. Suarez in l. post rem iudicatam in declaratione legis Regni S. sed pro euidentia nu. 34. & 36. Auendan. in tit. de exceptio. nu. 26. vers. ideoque, Rebuff. in tit. de literarum obligationib. art. 1. glos. 8. in fine, Viuius lib. 2. comm. opin. opinion. 195. Parlador. lib. 2. rerum quotidianarum c. fin. par. 1. §. 11. nu. 15. Caputaq. decis. 117. num. 3. part. 2. Hinc emanauit inueteratus huius Romanæ Curiæ Stylus, vt quotiescumque producuntur aliqua instrumenta, non solū citetur pars ad dicendum contra iura producta, & videndum illa admitti: Sed etiam ad videndum iurare testes super illorum recognitione, &c. & si pars citata opponit aliquid in termino citationis contra fidem dictorum instrumentorum examinantur testes super recognitione manus Notarij, à quo sunt instrumenta producta signata. Sin autem nihil opponit, non examinātur, quia postquam instrumentum in sui facie ostendit, omnes sollemnitates requisitas, non est alia recognitio necessaria, vt apud Vestrium in Praxi Romanæ Curiæ lib. 6. cap. 1. num. 7. & 8.

Quando autem non adest pars, quæ debeat citari, veluti super recognitione literarum testimonialium, vel approbationis ab ordinario factæ, aut similium. Tunc vtique in Curia semper adducūtur testes à parte instante, & examinantur super recognitione manus, & sigilli Episcopi, seu ordinarij, saltim per similitudinem.

nem. Et propterea, vbi in casu acceptationis alternatiuę pars, quæ citari debeat semper solet ex officio D. Datarius, aut illius substitutus summariè examinare duos testes super recognitione subscriptionis, & sigilli literarum patentiū acceptationis dictæ alternatiuæ.

SVMMARIVM.

1 *Instrumentum Iurispatronatus à longinquis partibus, si à parte aduersa negetur quando sit recognoscendū referuntur plures opiniones, quę concordantur num.* 5.

2 *Instrumentum tale præsumitur quale apparet in sui figura.*

3 *Recognitio, & comprobatio quid debet continere.*

4 *Compulsationis scripturarum requisita.*

ARGVMENTVM.

Instrumētum Iurispatronatus allatum à longinquis partibus, si à parte aduersa negetur an sit recognoscendum

RESOLVTIO LIX.

1 EST quidem controuersia inter Doctores, an quando instrumenta producta afferuntur de longinquis partibus, & à parte aduersa negentur esse vera, & à publico Notario signata: sint comprobāda quamuis ex illorum facie appareat esse perfecta, nec sint in aliquo suspecta? In quæstione hac firmant plures non esse necessariam comprobationem, quādo comprobatio esset impossibilis, aut admodum dificilis, si persona producens est legalis, pro qua præsumitur, quod non sit immemor salutis æternæ. Ratio est, quia
2 tale præsumitur instrumētum, quale apparet in sui figura, & quia aliter aperiretur via fraudibus, & sic oppositio, seu negatio censetur calumniosa, ita Speculator in titulo de instrumētorum editione §. restat, num. 6.

num. 6. Azo in sum. de fid. instrum. in princip. Angelus in Authentico de hæredibus, & falcidia. §. hinc nobis collatione 1. Pau. Castr. in Authentica, at si contractus num. 5. C. de fide instrum. Alc. de præsumpt. reg. 3. præsumptione 13. num. 17. & ibi eias additio, Aufr. in addit. ad capellam Tolos. dec. 330. Corn. cõs. 17. videtur in hac num. 9. vol. 1. & hanc opin. sibi placere dicit Hypp. de Mars. in l. si quis num. 138. & 139. ff. de quæstion. cũ alijs per Mascard. de probationibus concl. 1097. num. 12. ac faciunt tradita per Menoc. de præs. lib. 2. præs. 68. & 69.

Ex aduerso verò, quod sit necessaria dicta recognitio, seu comprobatio de duobus. Primò de legalitate Notarij. Secundo de recognitione manus, & signi, seu sigilli illius, quando Notarius est incognitus, concludunt Bald. in l. comparationes num. 12. C. de fide instrum. & ibid. Cynus, & Salicet. Lanfranc. in 4 cap. quoniam contra §. instrum. productio num. 12. de probationib. Ant. de Butr. in cap. 1. nu. 5. de fide instrument. Felyn. ibid. sub num. 18. ante finem vers. & adde, quod si opponeretur, & Decius nu. 19. Card. in clemen. 1. nu. 8. de procuratoribus, Afflict. decis. 251. num. 1. & per totam, Parlador. lib. 2. rerum quotidianarum, cap. fin. §. 11. num. 16. Viuius lib. 2. opinione 148. decis. Capellæ Tolosanæ 330. Emanuel Suarez in Thesauro receptarum sententiarum verbo instrumentorum, Mascardus de probationib. cõclusione 1097. num. 13. & 14. & pro hac opinione vrget d. lex 115. tit. 18. partita 3. quæ generaliter loquitur, quam etiã opinionẽ tenet Rota teste Achille de Grassis decis. 5. de fid. instrumen. & Vestrio in d. praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. Caputaq. decis. 4. num. 2. part. 3. Puteo decis. 359. lib. 2.

Prout etiam non est valida.

lida compulsatio scripturarum, nisi præcedente illarũ recognitione formiter, & citata parte facta, si compulsatio fiat ab alio Notario, quàm Actuario, vel illius successore, aut subrogato Rota decis. 1. num. 1. & per totam, & decis. 2. de fide instrum. Caputaq. dicta decis. 4. & decis. 5. par. 3. Puteus 151. lib. 1. & decis. 440. lib. 2. & alias passim seruat Rota.

5 Dictæ tamen oppositæ sententiæ possent concordari, quod prima opinio procedat, quando non agitur de graui, & magno præiudicio, & persona producẽtis est integra, & legalis, Secunda verò opinio locũ habeat quando ageretur de negotio arduo, & graui, per tradita à Felyno in d. cap. 1. num. 18. de fid. instrumen. Aufrerius in additione ad capellam Tolosanã decis. 330. ante finem, prax. Papien. de formula opponendi contra instrum. vers. sed quid si producitur super quo multum valebit iudicantis arbitriũ, viso instrumenti tenore, ac pensatis, & consideratis circumstantijs argumento, l. 3. §. tu magis scire potes, ff. de testibus.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio instrumenti nõ est necessaria si instrumentum post signum tabellionis portat literas testimoniales legalitatis Notarij.*

2 *Recognitione non eget instrumentum habens testimonium aliorum duorũ, aut trium Notariorum asserentium talem Notarium esse fidelem.*

3 *Recognitio deficit si Notarius conficiens instrumẽtum esset persona notoria.*

4 *Recognitio non requiritur in instrumento antiquo.*

5 *Recognitio instrumenti nõ fit quando agitur de modico præiudicio.*

6 *Recognitio cessat, parte aduersa non opponente.*

AR-

ARGVMENTVM.

Quibus in casibus recognitio non est necessaria in instrumento Iurispatronatus.

RESOLVTIO LX.

PLVRES tamen casus sunt, in quibus quãuis pars aduersa, opponat instrumẽtũ non esse à publico Notario confectũ, sit illi plena adhibenda fides, licèt non fuerit recognitum, nec comprobatum.

1 Primus est, quando ipsum instrumentũ portat secum post signum tabellionis literas testimoniales legalitatis Notarij, à quo est cõfectũ, & signatum ab ordinario loci domicilij Notarij concessas, ac sua subscriptione, & sigillo munitas. Nam tunc etiam parte opponente non erit necessaria aliqua recognitio, nullum vitium visibile ex ipsius instrumenti facie apparet Bal. in l. comparationes num. 14. C. de fid. instrum. Cæpol. cautela 54. Hypp. de Mars. in l. si quis ne quæstion. 144. ff. de quęst. dicens hunc modum per totã Italiam. Imò quasi per totum orbem practicari, Boerius decis. 154. nu. 4. Steph. Aufr. in addit. ad capellam Tolosanam decis. 330. Mascard. de probationib. concl. 1098. nu. 5. & 6. Vestr. in Praxi lib. 6. cap. 1. num. 8. in fine, Parlad. lib. 2. rerum quotidianarum cap. fin. par. 1. §. 11. nu. 17. vers. tantundem quoq; Rebuff. in tractatu de literis obligatorijs art. 1. glos. 7. nu. 8.

2 Secundus casus est, quando tale instrumẽtũ haberet fidem, & testimonium, aliorum duorum, aut trium Notarium, seu tabellionem à quo est signatum esse talem Notarium fidelem, & legalẽ, suisque scripturis, ac signis plenã semper adhibitam fuisse fidem: ratio est, quia quo plura sunt signa in chartis, tantò cautiora sunt instrumenta glos. singularis in authentico de tabellionibus §. nos autem

Q verbo

num.1.& decis.54. num.1. p.1.diuers.Menoch.de prçsumpt. lib.2. præsumpt.78. num. 11.

5 Quintus casus est,quando agitur de modico prçiudicio, & ipsius Iudicis motus, cum ipso instrumento concurrit, Innoc.in cap.1. num.1. Ioannes And.nu.4. & cçteri scribentes de Clericis Peregrinis, idem Io. And. & de Butrio in cap.1. num.5.de fid.instr. Ias. in l. admonendi num.208.ff.de iureiuran.Lopez. in l.115. in glos. verb. probando titul.18. partita 3. vbi alios allegat, & dixi supra numer. 13.

6 Sextus casus est, quando pars aduersa tempore citationis non opponit cõtra huiusmodi instrumentũ non esse legale, nec probare, nec negat esse à publico Notario signatum, quia tunc tacendo illud approbare videtur: & præsumitur, quod nihil releuans habeat, eo ipso, quod non se opponit, & sic recognitio non esse necessaria, ita vt si postmodum opponere velit audiri non debeat, Felyn. in c.quoniam contra num. 52. de probat. & in c.2.nu. 31. in fin. de testib. Verall. decis.238.nu.4.par.1. & decis.117.num.4.par.3. Put. decis.159. nu.2.lib.1. & decis.99.num.2.& decis. 486.nu.1. in princip.lib.2. Rot.decis.151. lib.3.par.3. diuers.& aliàs passim tenet Rota, ac faciunt quæ superius dixi post princ. nu. 6. & tradita per Mascard. de prob. concl. 1300. incipit scripturam priuatam n. 18.

Vndè inoleuit praxis, vt quãdo producuntur instrumenta, vel alia iura, & pars citata ad dicendum contra iura producta, ꝙ pars citata in termino citationis compareat in actis, & dicat generalia contra &c. quæ verba, licèt non habeant vim oppositionis exceptionum contra talia iura producta. Nam exceptiones sunt opponẽdæ in specie, & nominatim, non autem in genere

nere c. vt circa 4. de elect. in 6. clem. constitutionem eod. tit. Rota decis. 1. de libelli oblatione; & decis. 70. de appellat. in antiquis de Graffis decis. 1. à num. 3. de accusationib. Vantius de nullitatib. c. fin. num. 29.

Tamen operatur, vt semper remaneat ius saluum, & reseruatum ad excipiendũ, & opponendum quocumq; tempore etiam post terminum, quòd aliter fieri non posset, Vestrius in praxi libro 5. capit. fin. num. 10. Caputaq. decis. 323. nu. 1. & per totam, & decis. 330. num. 4. par. 1. & decis. 278. & 279. part. 2. & est sic intelligẽda decis. Putei 119. lib. 1. dum dicit, quod potest opponi semper, ante sententiam in eadem instãtia. Sicut etiam d. protestatestatio nõ suffragatur, post rem iudicatam, licèt obtenta fuerit restit. in integr. vt vt fuit decisum in Bracarẽ Iurispatron. de Padronello 1. Martij 1602. coram Sacrato olim Rotæ Auditore.

SVMMARIVM.

1 *Copia debet esse integra.*
2 *Instrumentum an debeat integraliter edi, & nu. 3.*
4 *Editio vbi esse necessaria, non requiritur, vt totum edatur.*
5 *Cessante causa legis cessat eius dispositio.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probandi Iuspatronatus debeat esse integrum, & integraliter edi.

RESOLVTIO LXI.

1 Respondetur, quod licet, vt instrumentum dicatur authenticum, & fidẽ faciat in iudicio debeat esse integrũ, & nõ diminutũ; vt expresse Bart. in l. argentarius §. edi, ff. de edendo, & latius in rubric. ff. de nou. oper. nunciat. num. 7. & ibidem Ias. num. 8. vbi de communi, & Socyn. iun. in

in cons.128.Surd.cõs.268. vbi plures allegat, & iuxta hanc opinionem censuisse, Rotam testatur Caualer.in decis. 480. prout de stylo passim obseruari audiui à D.Pyrrho Corrado Canonico Ecclesiæ Neapolitanæ, & rerum Romanæ Curiæ versatissimus. Quo ad illud tamen si vt dicatur authenticum ad effectũ probandi Iuspatronatus debeat integraliter edi, an verò sufficiat particula aliqua in qua apparet de fundatione in quo articulo prima cõsideratione videbatur integraliter edendum etenim quando quis ad instrumenti editionem arctatur debet integraliter, & totum illud edere, vt sic videri, & legi integrè possit, vt per illum text.dicit Franc.in capit. cum personæ de priuileg. in sexto, & inquit Angel. in l. prima §. edere in princip. ex glos.ibi ff. de edendo quando non videtur edere, qui totàm non edit, & ideò etiam clausulas pœnales, & adiectionales conditionum edẽdas esse, quæ sunt qualitates instrumenti subdens ibidem numero secundo, quando nõ sufficit producere particulam statuti, quando productio est; necessaria, & ita etiam videtur tenere, Bart. in rubr.ff.de nou.oper.nũc. nu.7.cum seq.& cum alijs, de quibus per Socyn. iun. iu eod.rubr.num.123.cum seq. maximè cum producitur, prout facta fuit in isto casu aliqua particula conditione, Alex. in rubr.nu. 40. & notatur in ciuile ff. de legibus.

3 Contrarium post multos disceptationes resolui, nam etiam particula instrumẽti fidem facit, & ex qualibet eius parte oritur probatio l. ex cõuentione, & ibi Bald. 2. in notab. & Salic. C. de pact. & est etiam tex.in l.1. capit. sine sensu, vel reliq. Natta cons.8. nu.2. vol.1. & potest esse, prout in huiusmodi casu quando probatio oriatur ex parte non autem ex toto add. ad Bar. in rubr.de nou.oper.nunc.

cum

cum Doctor. ibi congestis, & Natta ibi supra, & parti legem producenti sufficit allegare partē pro ipso producente facientem satisque est statuti partem edere quodque facit ad propositum, Alex. in addict. ad Bar. in rubr. in liter. E. & instrumenti editionē petenti nō totū instrumentum à parte edi debet, sed pars illa tantùm, quæ ad causæ instructionē pertinet ex text. & ibi notat glos. Bart. & ceteri scribentes in l. Argentarius §. edi, ff. de edendo capiti contigit, & ibi glos. final. de fide instrument. capit. cum personæ de priuileg. in 6. Specul. in tit. de instrument. edit. §. videndum num. 9. Alexan. & alij ad dict. rubricam de de nou. oper. nunc. Bald. in l. fin. C. de precibus Imper. offer. Bartol. & Doctor. in l. fin. ff. de bonis auct. Iudic. possid. Natta in dict. cons. 8. num. 1. & Magon. Rotæ Lucen. decis. 5. numer. 10.

Accedit doctrina, Abb. in dicto capit. contigit in fin. de fide instrum. dicens, quod si statutum habet plures partes satis est in iudicio integrum statutum producere ad legendum, & parti solū est facienda editio . . illius partis, quæ materiam subiectam tangit & ita inquit esse intelligēdum, Bart. in dicta rubrica de noui operis nunc. prout etiam refert, & sequitur Alexand. ibi add. ad eundem Bart. & Soc. iun. num. 128. & Bart. opinio in dict. rubr. communiter tenetur teste Iason. ibid. colum. fin. versic. vltimo, in quantum, quāuis quoad statuti productionem idem Bart. contrariam videatur tenuisse sententiam in l. omnes populi in fine, ff. de iust. & iure, & in l. ciuile, ff. de legibus, rursus in l. 2. §. diem num. 3. ff. quem admodum testamenta aper. quibus in locis scripsit, quod licet particula statuti non sit sufficiens productio tamen producti particula testamenti, vel alterius

rius instrumenti, & declarat, Dec. in capit. 1. num. 63. de probat. & Natta in dicto cons. 8. loquens in proprijs terminis testamēti, & ita præcitatis in locis Bart. in l. intelligendum esse declarat etiam late Soccyn. iun. in prędict. rub. num. 129. cum seq. & patet ex traditis per eruditissimũ modernum Pacian. in tractat. de probat. lib. 1. capit. 46. num. 20.

Accedit etiam doctrina Felyn. in cap. 1. num. 29. de probat. vbi tradit, quod in casibus, in quibus est necessaria editio, non oportet edere totam copiam instrumenti, sed sufficit edere partem, quæ est causa editionis, Bart. in l. tutor, qui repertorium nu. 24. de administrat. tutor. & illa particula sola est edenda, de qua est inter partes, cōtrouersia; reliquę verò particulæ tanquã impertinentes non edentur, Bald. in l. fin. in 2. notab. C. de precibus Imper. offer. vbi etiam subdit, quod text. in capit. contingit de fide instrum. dicit, quod totũ edi debet Iudici, sed parti non edetur, sed id demum, quod ad eam spectat, & facit ad rem de qua agitur, quæ tangit subiectam materiam, & ita etiam si aduersatur declarat Alexand. & ibi addictio ad eum num. 36. 37. & 39. in d. rubr. & Dec. in dicto capit. 1. de probat. sub numero 62. tamen ex mente Bart. Bald. Castr. & Abb. & quod nam sit istud per inspectionem Iudici apparet, vt inquit Bar. vbi supra, sed hic fuit exhibitum totum testamentum iudicibus, & parti illa particula edita fuit, de qua erat controuersia inter ipsas partes cum esset intentatum iudicium ab intestato.

Item facit, quòd in casibus in quibus quis ad integri statuti, siuè instrumenti editionem arctatur ea adesse ratio, quia sine particulæ esse posset, quæ modificaret, & corrigeret præcedentia ad text. cum glos. in l. ciuile, ff. de legibus tradũt

Bart.

Bart. Rom. & cęteri præsertim, Alexand. in dict. rubr. de noui operis nunciat. sub num. 35. Iason. num. 8. & facere videtur, id quod post Bart. & Angel. not. Ias. in l. qui filiabus num. 2. ff. de legibus cap. videlicet, quod quamuis per Notarium nõ debeat dari copia legatario nisi de particula testamẽti, quæ suum legatum, tangit debet tamen etiam copia dari alterius partis in qua opponatur aliquid perquod declaretur verbum ambiguum ipsius legati, sed hic cessat ista ratio, quia dato etiam, quod mille ad essent particulæ, & modificatiuæ, & restrictiuę conditionales, ac pęnales numquam tamen dici posset, adesset testamentum, & id sat erat ostendere ad materiam, & rem de qua agebatur, vt supra dictum est, & nulla quoad id cadebat ambiguitas, ergo cessat etiam huiusmodi dispositio cap. cap. cum cessante de appellat. l. adigere, §. quamuis de Iurepatronatus de Borell. in tractat. de successione ab intestat. nu. 217. & cessante causa introducendi legem cessat etiam legis dispositio vt not. Aret. in §. fin. nu. 2. instit. de eo cui libert. causa Gabriel. conf. 26. num. 6. volum. 2.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus acquiritur ex fundatione, & dotatione præterquam in Ecclesijs monasterialibus, seu cõuentualibus in quibus fundatori non acquiritur ius in electione superioris.*

2 *Laicus fundator non potest prætendere ius eligendi, aut præsentandi superioriorem in Ecclesia conuẽtuali, aut collegiata, nisi in ipsa fundatione à Papa per speciale priuilegium id sibi fuerit concessum.*

3 *Limita nisi cum fama priuilegij concurrat immemorabilis, vel ostendantur prẽsẽtationes per tãtum temporis spacium, vnde*

vnde posset præsumi priuilegium Apostolicum.

4 *Ius præsentandi, aut eligẽdi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata per laicũ præscriptione non acquiritur, nec probatur etiam si Ecclesiam dotauerit, aut fundauerit, reiecta opinione Couaruuiæ.*

ARGVMENTVM.

Instrumentum quamuis authenticum fundationis, vel dotationis Iurispatronatus. An sit sufficiens ad illud acquirendum in Ecclesijs conuentualibus, vel collegiatis si in ipsa fundatione specialis Papæ authoritas non interueniat.

RESOLVTIO LXII.

PVlchra ex oritur dubitatio, qualis probatio requiratur quando aliquis prętendit sibi competere ius eligendi, aut pręsentandi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata, & dicendum est huiusmodi ius ex fundatione, & dotatione nõ probari, quia licet iuspatronatus acquiratur ex fundatione, & dotatione cap. filijs 16. quæst.
1 7. & Doct. in cap. nobis de Iurepatronat. & alibi sępè, tamen in Ecclesijs Monasterialibus, seu conuentualibus hoc locum nõ habet; in his enim fundatori non acquiritur ius in electione superioris cap. nobis de Iurepatron. vbi glos. in verbo nisi aliter, & ibi communiter Doct. cap. sacrosancta, & cap. messana de elect. capit. congregatio 16. quæst. 7. cap. nobis, vbi Abb. nu. 9. de Iurepatr. & in cap. de hoc num. 10. vbi loquitur in lege de Simon. neque
2 fundator laicus potest prætendere ius eligendi, aut præsentandi superiorem in Ecclesia conuentuali, aut collegiata, nisi in ipsa fundatione à Papa per speciale priuilegium id sibi fuerit concessum glos. in d. cap. nobis in verbo nisi aliter, versic. vel exponendi Iure-

 patron.

patron. vbi Hostien. nu. 2. vers. quia cum pacto Ioan. And. num. 9. Abb. num. 9. Mohed. decis. 340. alias 10. nu. 2. de Simon. & fuit tentum in vnà regien. Prioratus coram Cardinale Pamphilio, vnde hoc casu probanda est immemorabilis, cum fama priuilegij, vel ostendi debẽt præsentationes per tantum temporis spacium vnde possit præsumi priuilegium Apostolicũ. ex immemorabili enim & fama priuilegij cum præsentationibus, quæ effectũ sortitæ fuerint, oritur legitima præsumptio, quod in limine fundationis Papæ priuilegium interuenerit: istis verò cessantibus non potest per laicum probari, nec acquiri ius præsentandi Rectorem, vel Abbatem in Ecclesia collegiata, nec etiam mediãte pręscriptione propter iuris communis resistentiam. cum enim laicus sit iurium spiritualium incapax d. cap. messana, & capit. sacrosancta de elect. cap. causam de præscript. Abb. in capit. querelam num. 9. de elect. & fuit decisum in vnà Toletana iuris nominandi 28. Ianuarij 1583. coram Cardinale

4 Blanchetto, non potest tale ius præscriptione acquiri, aut probari Io. And. in cap. 2. nu. 6. de præbend. num. 6. Zabar. cons. 57. num. 2. Cassan. de consuetud. Brugund. rubr. 1. §. 2. in verb. & supremum num. 12. not. glos. in d. cap. messana in verbo consuetudo de elect. Aluar. de planctu Ecclesiæ lib. 1. cap. 56. Abb. in d. cap. de hoc num. 10. de Simon. quam sententiam testatur esse communem Couar. in in reg. pcssessor par. 2. §. 10. num. 3. de reg. iur. in 6. qui licet num. 4. contrariam opinionem profiteatur in eo, qui dotauit, vel fundauit Ecclesiã, ac idem quoq; sentiant Boer. quæst. 5. & Io. Lopez. in rubr. de don. inter vir. & vxor. num. 25. & 26. tamen eorum dictum

5 nullum habet probabile fundamentum, & ratio, quę assignatur pro alia opinio-

ne

ne est validissima, quia si dotans, vel fundans ab initio est ipso iure incapax acquisitionis istius iuris eligendi, quod est spirituale, sola temporis antiquitas, & consuetudo non potest illum capacẽ facere, vt præcitato loco num. 27. Io. Lopez. obseruauit, & Aluar. d. cap. 56. circa fin. vers. si autem talis collatio.

SVMMARIVM.

1 *Notarius post datam copiam authenticam parti non potest aliquid addere, & minuere intellige vt num. 4. & 5.*

2 *Instrumentum publicum, quod datur à Notario ipsi parti, dicitur originale, non autem copia, aut exemplum num. 3.*

6 *Prothocollo an standum sit quando adest variatio in instrumento dato per Notarium num. 7.*

8 *Notarius debet facere, & custodire prothocollum.*

9 *Correctio est facienda per Iudicem seruatis seruandis, & probato errore, quãdo Notarius vult aliquid addere, seu minuere in instrumento per eum rogato, & dato parti etiã aut authentico, num. 10. & 23.*

11 *Verba absque diminutione habent vim prohibitionis trebellianicæ.*

12 *Instrumentum authenticum datum parti per Notariũ debet attẽdi, quamuis nõ adsit in prothocollo.*

13 *Non est curandum de matrice, vbi adest instrumentum originale.*

14 *Notario etiam bonæ famæ non creditur dicenti se correxisse instrumentum per errorem, Amplia vt num. 15.*

16 *Notarius an incurrat pœnam falsi addẽdo aliquid instrumento per eum rogato.*

17 *Suspicio falsi oritur stante diuersitate scripturæ facta per Notarium.*

18 *Falsitatis sola suspicio habetur pro cõcludenti probatione falsi in ciuilibus.*

ARGVMENTVM.

Notario post datam copiam authenticā fundationis Iurispatronatus, An credatur circa probationem Iurispatronatus, si aliquid addat, vel minuat.

RESOLVTIO LXIII.

IN dubio proposito cōclusum est negatiuè, quod Notarius post datū authenticum instrumentum fundationis, semel per eum rogatū in quo non aderat, nisi simplex fundatio nō possit dare aliud instrumentum cum additione, quod præsentatus aliquid adimpleat: etenim sumus in scriptura cōfecta per ipsummet Notariū prothocolli authorē coram quo fuit conditum testamentum, & ab eodem traditum proprio signo signatū, quod dicitur ipsummet originale: non autem copia, seu exemplum l. vnū vbi glos. in verbis exemplis ff. de testament. Bart. in authent. si quis in aliquo nu. 3. vbi Bald. Salic. Alex. Ias. Dec. Purpur. & Curt. iun. C. de edendo, Felyn. in cap. Albericus col. 2. de testibus, Aret. in cap. quoniā contra num. 12. notab. 13. de probat. Couar. practicarum quæst. cap. 19. num. 3. col. 4. in princip. vers. nam ea scriptura, Rota decis. 1. de fide instrum. in nouis, & decis. 4. eodem tit. in antiquis, Caputaq. decis. 170. par. 1. & decis. 351. par. 2. & hęc opinio passim ab omnibus approbata, vt ex multis decisionibus relatis testatur Rota decis. 581. num. 2. par. 2. & decis. 687. num. 2. part. 1. Burr. cons. 32. ad fin. vers. si autē, testatur Lapus allegat. 77. Tabellio publicus num. 1. cum seqq. vbi etiam inseruntur duo cons. Franc. Aret. & Ricard. de Salicet. cum alijs, Mandoz. ibidem in verbo Iudicis Ordinarij. cum ergo simus in ipsomet originali iam parti tradito nō potest amplius per Notariū illud mutari, & confici aliud originale

ginale cum additione alterante substantiam negotij, & ipsius substitutionis, tāquā functus fuerit officio suo, ita vt nec punctum, aut syllabam adere possit, Bart. in l. imperator, ff. de testam. homin. Bald. in cap. ex literis num. 8. de fide instrum. Francisc. Marc. decis. 163. num. 5. lib. 1. Gabr. de consuetud. conclus. 3. num. 43. maximè quando prout in casu nostro mutatur, & alteratur substantia veritatis cap. dudum de conuers. coniugat Lap. allegat. 77. num. 3. & 7. Roman. consil. 198. num. 1. & quod dicitur stari prothocollo quando adest variatio, procedit si datum fuerit exemplum à Notario: secus autē si ipsum originale, Bald. in l. imperator in 1. lect. num. 4. in fine ff. de stat. hom. Socyn. cons. 199. num. 1. lib. 2. & quāuis aliqui teneant, idē esse de originali dato per Notarium, cū prothocollum sit magis originale, Socyn. cons. 277. num. 2. Felyn. in capit. quoniam contra nu. 10. in 7. notab. de probat. Bart. & Imol. in l. sempronius de legat. 2. Bald. in l. nostram 30. nu. 4. C. de testament. Tamen de hoc non est quærendum, cū non adsit in casu nostro aliquod prothocollum, & folium, quod ex aduerso detur sub prætextu, quod sit matrix cancellatum, & non constat an sit illud, & de quo agitur: cum nō credatur Notario de errore, vt infra dicetur, & passim per Notarium sunt facienda, & custodienda prothocolla Farinac. quæstione 152. num. 12.

Et in casibus in quibus permittitur aliqua mutatio post datum authenticum instrumentum parti quando sumus circa substantialia debet fieri correctio per Notarium de mandato Iudicis præuia causæ cognitione, & citatis citandis, & probato errore. cum alias si ista non interuenirent, authoritas Iudicis illum non excusaret, Bart. cons. 208. nu. 3. in 2. dub. lib. 1. Albens. cons.

cons.10.num.18.Mascard. conclus.4.num.16. & ita etiam faciendam esse in testamentis, Caputaq. decis. 247. par.2.quæ procedunt quamuis per Notarium fuerit data copia simplex parti, & non authenticum instrumentum:cum ad huius effectum ista authenticatio non requiratur; sed semper sit adhibēda authoritas Iudicis pro corrigendo huiusmodi errore ommissionis, Bertaz. cons.criminal.543. num.5.lib.2.Farinac.quęst. 156.part.1.num.1.

Quòd autem simus in additione circa substantialia nō est dubitandum cum primum originale testamētum dotis solum contineat simplicē substitutionem factam filiæ ex qua deducenda est legitima,& trebellianica. In secundo autem testamento postea per eundē Notarium alteri parti tradito adduntur illa verba absque aliqua diminutione quæ habent vim prohibitionis trebellianicæ, Bald. in l. precibus nu.44. C. de impub.& alijs substit.Cast. in auth.cum testator num. 2.C.ad l.falcid. Aret.cons. 12.num.6. & 7.Paris.cons. 21.num.35.lib.3. Crot. in l. nemo potest num. 19. & 20. ff. de legat. 1. & neminem abhac opinione discrepare testatur, Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit.12. num.16.

Et adeò primum originale datum per Notarium attenditur,vt illi sit standū quamuis nō ad prothocollum,& non probetur illius amissio:cum illud sit originale non autem exemplum iuxta opinionem veriorem Nicol.Matarell.de qua per Bald.in rubr. C. de fide instrument.num.20.& 28. & in l.admonendi col.8.de iureiurand. Couar.practic. quæst.capit.19.col.4.

Prout etiam dicimus, quod non est curandum de matrice, neque de ea est faciēda probatio,quando adest instrumentum originale, Bald. in rubr. C. de fide fide instrum. num.2.Alex. cons.175.num.3.lib.7.Ro-

ta

ta decis. 582. nu. 7. par. 1.

Neque obstat, quod Notarius asserat se errasse dũ in primo originali omisit ponere illa verba (aliqua diminutione) cum tamen essent ponenda tamquam adsint in matrice per eum producta. quia non creditur Notario dicenti se correxisse proptere rrorem ab eo commissũm Gram. cons. 24. nu. 1. vbi ampliat quãuis simus in Notario bonę famæ subdens etiam, quod adhunc effectum non sufficeret vnicus testis cum Notario, nec iuramentum suppletorium Bald. in l. cũ proponebatur ff. de legat. 2. & in l. imperator, ff. de statu homin. Farinac. quęst. 156. part. 1. num. 78.

Propterea hic non agimus de condendando Notario tamquam per istam additionem dicatur incurrisse pœnam falsi, vel similem, quia super hoc non scribimus, nec volũtas aliquid scribere, & multa tradit Farinac. quæst. 156. nu. 22. vsque ad 29. sed solum dicimus, quod stante huiusmodi diuersitate, & varietate scripturę oritur non modica suspitio falsi, Cæphal. cons. 287. num. 10. vsque ad 16. lib. 2. iuxta l. qui falso, vel variè, ff. de testibus, Ruyn. consil. 149. num. 23. lib. 5. Natta cons. 285. num. 5. Menoch. de arbitran. cas. 187. num. 43. post Bald. in l. cum proponebatur *66.* ff. de legat. 2. Aretin. consil. 7. num. 11. in fine.

Quæ sola falsitatis suspitio in ciuilibus habetur pro concludenti probatione falsitatis Archidiac. & Dominic. in capit. memoriam 19. distinctione, Dec. in capit. porrecta col. 1. vers. 3. illud dictum de confirmat. vtil. vel inut. vsque ad 10. Natta cons. 315. nu. Curt. iun. cons. 61. num. 3. lib. 2. & cons. 132. in fine lib. 3. Syluan. cons. 7. Seraphin. decis. 1259. num. 6. Menoch. de præsumpt. 99. num. 5. lib. 1.

SVM-

dispositione est taxatus numerus testiũ, & vltra adhibetur Notarius, vt de illo actu coram illis testibus faciat instrumentum publicũ, & ideò pro regula est Notarium nõ connumerari in numero testium, quoties agitur de probando aliquo actu per publicam scripturam, quoniam non potest esse Notarius ratione officij, & testis vti persona priuata, sicut nemo potest esse Iudex, & testis, vt latissimè Tusch. in d. concl. 98. prosequitur, & varijs modis probat.

Dico secundò, si agatur de probando contractu, vel vltima voluntate per testes non autem per scripturam, tunc Notarius connumeratur in numero testium, ita sex testes, & Notarius probarent testamentum nuncupatium, si duo testes & Notarius, vel vnus testis, & Notarius probarent contractum, si duo, vel tres testes requiruntur, ita post Balduin. anticum glosatorem, probat Bellamer. consil. primo, num. 28. alios citat, & probat Angel. Aret. consil. 104. in casu proposito num. 29. cum seqq. Alex. Bald. Anchar. Castrens. Signorol. & alij penes Tusch. d. concl. 98. num. 4. cum seqq. vbi pluries hanc sententiam repetit communẽ probant etiam Bero. Ruin. Neuizan. & alij quos sequitur, Surd. d. num. 36. Mascard. de prob. concl. 1352. num. 56. ex text. in l. domitius labeo, vbi omnes ff de testam. faciunt tradita per Seraphin. decis. 888. præcipuè in num. 8.

Plus dicunt DD. quod si contractus, vel testamentum, partim ex scriptura, & partibus ex testibus probaretur, tunc Notarius cõnumeraretur in numero testiũ, vt ad sensum patet, & probat Bald. consil. 413. & in fin. lib. 1. Castrens. cons. 75. notandum lib. 2. probat Tusch. d. concl. 98. nu. 12. & 13. faciunt latissimè discussa per eundẽ Surd. cons. 414. veluti præsumeretur nullum instrumentum, vt

S quia

quia non haberet debita requisita; Sic testamentum, vt quia non esset stipulatũ, tamen testator declarauit totam eius voluntatem coram sex testibus, & Notario, tunc Notarius supplet numerum testium.

Additur etiam, quia publicatio testamenti cõtinet testamenti sollemnitatem, vt publicè de illo constet: non autem continet, nec concernit testatoris voluntatem, quæ aliundè potest testib. probari, vt post Bald. in l. cum proponebatur, ff. de legat. 2. Bart. Io. de Platea Ias. & alios not. Surd. cons. 350. nu. 24. cum seqq.

SVMMARIVM.

Instrumentum possessionis captæ per prædecessores beneficiatos dicitur authenticum secundum Nouarij opinionem, quam sequitur Author.

ARGVMENTVM.

Instrumentum possessionis captæ à prædecessoribus beneficiatis, An dicatur authenticum, vt ex eo probetur Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXV

IN facti contingentia in causa Iurispatronatus quorundã de Miro Ciuitatis Castri Maris de Stabia consultus respondi, ꝙ instrumentum possessionis captę per prędecessores beficiatos dici possit authentica scriptura ad effectum probandi Iuspatronatus, vt in proprijs terminis dixit Nouarius in suo Opusculo noui Iuris Pontificij conclus. 2. num. 6. sub Rubrica de Iurepatronatus, vbi latè hũc articulum probauit ad fauorem Domini Marchionis del Vasto circa probationem Iurispatronatus Ecclesiæ Sancti Cyriaci Terræ Vitalini.

DE SECVNDA SPECIE nouissimæ probationis Iurispatronatus,

Iuxta formam Concilij Tridentini.

Quæ est ex veris, siuè etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, quæ hominum memoriam excedat, circa quam materiam quæritur de infrascriptis.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus secũdo modo in defectum instrumenti fundationis, & dotationis quomodo probetur.*

2 *Fundatio, & dotatio Iurispatronatus allegari potest immemorabilitate.*

3 *Iuspatronatus ex solis præsentationibus continuis, vltra hominum memoriam probatur, & si non fuerit facta mentio de fundatione.*

ARGVMENTVM.

An dispositio Concilij procedat vbi nulla in præsentationibus facta fuisset mentio fũdationis, vel dotationis.

RESOLVTIO LXVI.

1 EST animaduertendum pro introductione, quod secundò modo probatur Iuspatronatus per multiplicatas præsentationes, per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriã excedat quod intelligitur etiam si nullum instrumentum fundationis, seu cõstructionis,

 osten-

ostendatur, & quamuis in dictis præsẽtationibus nulla appareat facta mẽtio fundationis, cõstructionis, seu dotations, Rota decis. 792. num. 11. par. 1. diuersorum Achill. de Grass. decis. 4. de Iurepatronat. & ita declarasse Sac. Congregationẽ, refert Gonzal. de alternat. glos. 18. num. 46. Rota in Pamphilonen. Iurispatr. 16. Iulij 1586. coram Orano, & 16. Februar. 1588. corã Cardin. Pamphilio, & Ciuitat. Castelli Iurispatron. 28. Maij 1594. coram eodem Pamphilio, Ludouisius decis. 452. num. 1. qua immemorabili probata potest allegari fundatio, & dotatio, & alius melior titulus de mundo capit. super quibusdam S. præterea, & ibi glos. de verb. signific. Bisingett. decis. 4. num. 2. de testibus, Achill. de Gras. decis. 4. de Iurepatronat. Mohedam decis. 3. eodem titulo, Gabriel. consil. 88. num. 17. Rota in vna Mediolanen. Iuris patronatus 21. Aprilis 1589. coram Comitulo, quod procedit licèt neque per instrumẽta neque per testes de immemorabili deponentes nulla fiat enunciatio, nec mentio de fundatione, siue dotatione, vt per Rotam diuers. 792. num. 11. part. 1. Galet. in sua Margarit. in verbo Iuspatronat. qui de-
3 cisũ dicit per Sac. Congregationem per hæc verba. *Iurispatronatus ex solis præsentationibus continuis, vltra hominum memoria probatur licèt in eis nulla fuerit facta mẽtio de fundatione, aut dotatione*, refert recenter Nouarius in suo Iure pontificio nouo conclus. 1. sub num. 4. de Iure patronatus.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes multiplicatæ ad minus sunt tres, sed in probatione Iurispatronatus sufficiunt duo vt num. 2.*

AR-

ARGVMENTVM.

Multiplicatæ præsentationes, quæ nam dicantur ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXVII.

1 MVltiplicatę autem præsentationes dicuntur ad minus tres, quia dictio multum significat ad minus tres vices, Iason. in l. 1. numer. 4. C. de fideicommiss. Cęphal. cons. 2 225. nu. 43. vol. 2. & ita in terminis Genuen. in praxi cap. 63. Verum duas sufficere, vt dicantur multiplicatæ pręsentationes tenēt, Caualc. in decis. 17. nu. 4. par. 2. Maceraten. var. resolut. cap. 109. nu. 37. Campanil. in diuers. iur. canon. rubr. 11. cap. 13. num. 4. & ita practicari in Curia Archiepisc. Ciuitatis Neapol. dicit Nouarius conclus. 1. sub nu. 6. de Iurepatronat. vbi nos allegat in praxi resolut. 127. in fin. Barbos. de officio Episcopi par. 3. allegat. 72. num. 32. quia pluralis locutio duorum numero est cōtenta l. vbi numerus ff. de testibus, l. libertas, §. fin. ff. de man. testam. cap. pluralis locutio de regul. iur. in 6. & pluralis numerus vnò non contentatur, tum etiam quia prędicta dictio (multū) verificari potest in duobus secūdum subiectam materiam, vt per Intrigl. in decis. 44. num. 28. Nouarius vbi supra, qui ex Grat. de dict. dict. 127. ait, quod si quis dixerit multos adesse, & multos venisse, etiam in binario verificari potest l. 1. §. hoc scriptum, & vbi Bart. ff. ad Senat. Consult. Sillan. §. fin. instit. de iure person. glos. in cap. ad nostram in verbo per multos de rebus Ecclesię non alienan. Honded. consil. 102. num. 71. vol. 1.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes ad effectū inducendi multiplicationem*

nem quomodo probentur.
2 *Sigillum ordinarij quem effectum operatur.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes ad effectum inducendi multiplicationem qualiter probentur.

RESOLVTIO LXVIII.

1 Respondetur, quod probantur per instrumenta successiuè facta, si in authentica forma producãtur, & ita procedunt notata in cap. si verò de iure patr. quę instrumenta debent esse celebrata, cum Notario, & testibus. Item per patentes literas institutionis ipsius ordinarij cum suo sigillo authentico, probãtur si adsint testes cum Notarij subscriptione: etenim literæ patentes faciunt fidem in iudicijs, clausæ verò non Ioan. And. in c. patentibus literis, post Hostiens. & Butrium de priuileg. & creditur literis patentibus, Abbatis dicentis se aliquem recepisse, Specul. in tit. de probationibus, §. vltimo num. 17. vers. hoc autem certum est, & Franc. Marcus decis. 993. nu. 1. par. 2. & de literis patentibus, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 59. & de subscriptione, & solito signo tabbellionis, seu Notarij, quãdo sit necessaria, & quando requiratur subscriptio
2 superioris. Idem vbi supra glos. 60. sigillum autem comprobat, confirmat, supplet, & robur adijcit, aliosque plures effectus operatur, Bald. in l. bonæ fidei ante nu. 6. C. de reb. credit Iason. in l. pacta nouissima nu. 9. C. de pactis Roman. cons. 305. num. 2. Vestrius in praxi lib. 6. cap. 1. nu. 9. Rota decis. 535. nu. 2. par. 1. diuers. & sigillum adhoc vt dicatur authenticum debet continere quandam impressionem l. 1. §. si autem socios ibi sigillo impresso, vbi not. Bald. C. comm. seru. manum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes multiplicatæ debent esse intra tempus antiquissimum.*
2 *Tempus antiquissimum est centum annorum.*
3 *Doctorum opiniones circa immemorabilitatem.*
4 *Tempus immemorabile in materia Iurispatronatus est centum annorum.*
5 *Tempus centum annorum habet vim tituli.*

ARGVMENTVM.

Cursus temporis antiquissimi per quod spatium inducatur ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXIX.

1 VT multiplicatæ præsentationes sint sufficientes ad probandũ Iuspatronatus iuxta Conciliũ necesse est, vt sint intra tẽpus antiquissimum. vnde oportunè quæritur hic, quã nam dicatur tempus antiquissimum, & est animaduertendum, quod si huiusmodi præsentationes non sint antiquissimæ non inducunt præsumptionẽ Iurispatron. vt fuit dictum in Auximana Iurispatron. 28. Maij 1593. coam Illustriss. Domino meo Card. Mellino, & magis cõmunis opi-
2 nio est tempus huiusmodi esse centum annorum, Menoch. de arbit. iud. casu 3. Mascard. de probat. concl. 103. Maceraten. resol. 80. num. 11. Garz. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 263. Rota decis. 520. cum seqq. par. 1. & decis. 584. part. 2. in recentioribus nam antiquum factum dicitur si excedat centum annos Tiraquell. in l. si vnquam, verbo omnia num. 13. C. de resc. donat. & tale tempus requiritur in casu nostro; cum addatur, qui hominũ memoriã excedat, id est quod sit immemorabile, quia etiam requirit centũ annos, Mascard. de prob concl. 1214. num. 53. & habet vim priuilegij titulum meliorum

de

de mundo, Put. decis. 205. nu. 2.& 3.lib. 1. Ant.Gabr. de præscript.concl. 1.nu. 1. 44.& 65.Gonzal.de altern. glos.33.num.4.eoque probato potest allegari fundatio, vel dotatio, vel alius melior titulus capit. super quibusdam §. præterea, & ibi glos.de verbor. signific. & fuit resolutum in vna Mediolanen. Iurispatr. 21. Aprilis 1589. corã Comitulo; ideoque procedit, licet neque per instrumenta præsentationum, neque per testes super immemorabili deponentes nulla fiat mentio de fundatione, vel dotatione Nouar. conclus. 1. sub num. 4.de Iurepatronatus vbi alios allegat.

3 Verum in hac difficultate plures sunt Doctorum opiniones, quidam voluerunt spatio quindecim annorum, Calcan. cons.8.nu. 6. quidam spatio triginta annorum, Guid. Pap. singul.387. Affl. decis. 13.nu. 23. glos. in cap. 1. vers. antiquitas de his, qui feud. dare possunt, Roman.cons. 127. alij spatio quadraginta annorum, Burs.in capit. veniens de.de testibus, Iason. consil.24. col.2.lib.3. alij spatio 70. annor. Arecon.cons.36.col.vlt.quidã alij spatio nonaginta annorum, Dec.cons. 595. nu.7. alij spatio nonaginta nouem, vt fuit resolutum in vnã Bononiensi corã Mohedano 19. Ianuarij 1545. teste Put. decis. 209. lib.2. multi tenuerũt arbitrio Iudicis remitti, Host. in cap. illud de præsumpt.Alexan. cons.4.nu. 12.& cons. 184. nu.4. lib.2. Ruin.cons.92. num. 10. lib.4. cum multis allegatis per Menoch.de arbitr.iudic.casu 3.num. 2.

4 Receptior tamen opinio ab omnibus approbata tẽpus antiquissimũ dici spatio centum annorum, & maximè in materia de qua nos loquimur, scilicet in Iurepatronatus, in quo tractatur de probando seruitutem beneficij Arch. in cap.fin. plures 18.quæst.7. Alex. cons. 58. lib.4. Soccyn.

sen. consil. 88. lib. 1. Curt. iun. cons. 99. Crauet. cons. 141. num. 3. volum. 1. Dec. cons. 13. & 42. & 321. Cassad. decis. 2. de probat. Put. decis. 3. lib. 3. cum alijs, vt per Duen. cõcl. 299. fall. 7. Crauet. de antiquit. temp. in princ. num. 4. Monech. de casu 3. num. 6. Mascard. de probat. concl. 103. nu. 1. vbi dicit illam receptiorẽ sententiam Mant. cons. 72. num. 3. vol. 1. Cephal. infinitos allegat adhoc consil. 250. nu. 18. vol. 2. Cacher. decis. Pedemont. 173. nu. 8. Mil. in Repertorio in verbo antiquum, idque clarissimè hic exprimitur cũ dicatur: qui hominum memoriam excedat, non tempus cuius initij memoria non extat in contrarium dicitur centum annorum, Cyn. in l. 2. num. 9. C. de seru. & aqua. Cæpol. in tractat. de seruit. rust. præd. cap. 19. in princ. Rebuff. de decim. quęst. 19. num. 94. Duen. regul. 90. in 1. fall. præsẽtationes igitur per huiusmodi tempus antiquissimum centum annorum, vt praxis recepit probant titulum fundationis, vel dotationis, nam ex diuturno tẽporis cursu prę sumitur titulus in beneficialibus, Bald. consil. 352. num. 3. lib. 1. Zabarel. cons. 118. Alexan. cons. 6. col. 2. lib. 1. Hostiens. in cap. licet Hæli. Abb. num. 22. Anam. num. 27. Felyn. num. 10. de Simon. Felyn. in cap. cum nobis col. 2. de præscript. Ruin. cons. 118. colum. 3. num. 8. lib. 4. Soc. iun. cons. 77. nu. 54. vol. 1. Ber. cons. 67. num. 18. vol. 1. Ac titulus iustus, Bald. in cap. cum autem de controuersia in inuestitura, Rolan. à Valle cons. 66. num. 48. cum seq. vol. 2. Soc. sen. cons. 49. nu. 24. vol. 1. Affl. decis. 277. num. 6. tempus enim centum annorum satis habet 5 vim tituli, l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aq. quotid, & æst. cap. 1. de præser. lib. 6. glos. in capit. super quibusdam, §. præterea super verbo non extat memoria, & ibi Abb. de verb. signif. Innoc. in capit. si diligenti

num.5. de præscript. Aret. cons.15.num.11.Card.Paris. cons. 111. num.45. & 48. vol. 1. Dec. cons.271. col.2.Gonzal.cons.8.num. 37. & est comm. omnium DD. sententia.

SVMMARIVM.

1 *Tempus immemorabile quod dicatur ad effectum probandi Iuspatronatus.*

2 *Tempus centum annorum est immemorabile ad effectum probandi Iuspatronatus.*

3 *Probatio, quæ fit per instrumenta est maioris efficaciæ, quam probatione pro testes.*

4 *Negatiua non esse memoriam in contrarium hominum an probetur pro instrumentum.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis, quod nam tempus exigit ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXX.

1 IN hac quæstione allegatur decisio Rotę coram Seraphino cuius tenor est. In hac materia immemorabilis, & centenarię Doctores multum se se inuoluunt, & contrarias sentētias nobis proponunt, prout clarè apparer ex traditis dicitur per Gabr. de præscrip.concl.1. num.17. cum sequent. refert etiam tres opiniones. Prima est tempus immemorabile esse centum annorum. Secunda est, quod immemorabilis, sit maior centenaria. Tertia est, quod sit minor, deinde; vt teneas primam opinionem, quæ est magis cōmunis, tamen Cou.in cap.possess. §.3.nu. 9. defendit secundam opinionem, quod immemorabilis sit maior, multi tamen doctores, veluti Bald. Cæpol.Zab.Felyn. & alij citati, & moder.Paris.§.5.num. 63. in fine dicunt tempus
2 cent. annor.censeri immemorabile,

morabile, & hoc maximè ratione, neque enim viuentium memoria hoc spatiũ attingere, nedum exercere potest. Alia insuper insurgit difficultas, quæ totam hãc rem obscuriorem reddit, quod communiter Doctores post glos. & Io. And. in c. de præscript. in 6. negant immemorabilem probari posse per instrumenta, notat Gabr. cõs. 161. nu. 81. rationem redunt, quia de hac negatiua nõ veller, neque potest confici instrumentum. Ego in hac Doctorum controuersia, cen-
3 sere posse verè cõstitui regulam, hanc probationem, quæ fit per instrumenta regulariter esse maioris efficaciæ, quam sit probatio per testes, vt colligitur ex his, quæ tradit Specul. tit. de instrument. edicto §. restat, num. 13. & ideo si potest dari aliquo modo probari posse immemorabile per scripturas, Ego causa præferrem probationi, quæ fit per testes, quæ est valdè lubrica, nã multa hoc modo probatur, quæ sunt sępè admodum.

4 *Dico igitur meo quidem iudicio, quod licet non possit directè probari per instrumentum negatiua hęc non esse memoriam in contrariũ tamen puto per indirectum probari posse, vt in simili dicunt Doctores possessionem directè instrumentis nõ probari, vt per Abb. in cap. cum nobis num. 5. de præscript. Soccyn. cons. 205. num. 5. in fin. & num. 6. num. 2. eodem enim pacto, si per instrumẽtum probetur per centum, & amplius annos continuatos fuisse aliquos præsentatos ad aliquot beneficium, & successiuè vnum per alterius obitum substitutum in beneficium pro præmortui, vtique probatum quoq; erit necessariam consequentiam, quod alio modo prouisum non fuit de dicto beneficio, non constare contrarij memoriam, factum enim affirmatiuum continuum habet implicitam negatiuã sui contradictorij. Igitur non est verum simpliciter per in-*

strumenta immemorabilia probari non posse, sed tantum id est admittendum de batione directa, eodem enim modo dici solet negatiuam impossiailem, quæ tamen ali quando per instrumenta probari solet, vt est notissimum. Hoc igitur statu dico in casu mihi proposito nos habere immemorabilem probatam à die 27. Apr. 1409. vsque ad anni 1515. cum toto hoc tempore constet de præsentationibus continuatis hunius post alium, & effectuatis, hoc modo probata est iuxta cons. Oldrad. 229. num. 2. & fuit resolutum coram me in Reasina beneficij S. Agost. 17. Iunij 1577. & hoc casu hæc plusquam centenaria non solum meo iudicio æquipollet immemorabili, cum cõtineat tempus, quod excedit omnem hominum memoriam, sed etiam ex pondere probationis instrumentalis præualet cum de eius fide nullo modo dubitari possit cum testium fides plerumque sit satis suspecta. Illud verum, quod dicant Doct. aliqui centenariam non æquipolleri immemorabili, intelligendum verum esse, quod talis probatio cẽtenariæ includeret rei initium, sed si non excedat initium ex ea probatione non sequitur prius idem obseruantiam non fuisse, quod in casu isto optimè applicatur, an verò hoc sufficiat Communitatis stante statu controuerso post annum 1525. indiget particulari discussione.

Et iuxta hanc opinione in compluribus causis seruari reiecta opinione Genuen. in praxi cap. 63. cuius verba sunt. (Secundum dubium quod annorum habeat esse tẽpus immemorabile ad probandum Iuspatronatus, & communis opinio est, quod longissimum tempus, & immemorabile intelligatur centum annorum, Cynus, Bald. in l. 2. C. de seruitutib. Capella Telosana decis. 440. Crauet. de antiquit. temp. in 1. par. nu. 2. 3. Menochius de arbitr. casu 3. Parisius

ubi

vbi supra, qui multos cumulat. Contrariam opinionem, quod tempus immemorabile sit minus centum annis, tenet Crauet. vbi supra Menoch. de casu 3. & cons. 2. lib. 1. & hanc opinionem crebbrorem, & tutiorem dicit Simon de Petris de interpraetatione vltimarum volũtatum lib. 5. dubit. 4. num. 231. & seq. propter hominis vitam valdè abbreuiatam, & extimãt Iudicem id deberi arbitrari secundum locorum aerem, & vitam inhabitantium, vt tempus 60. vel 70. annorum dicatur longissimum, vel immemorabile sequitur Caualc. d. decis. 17. & id videtur verius.)

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis requisita quæ.*

2 *Immemorabilis clauditur ex actibus in contrariũ, sed quales debeant esse isti actus num. 3.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes intra tempus immemorabile, vt suffragentur, quæ requirantur, vt immemorabilis ipsa sit rectè probata ad effectum verificandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXXI.

1 Immemorabilis requisita sunt, quod testes deponant de vita quadraginta annos, & de auditu à suis maioribus, qui ab alijs audierunt, & quod ipsi nec maiores sui nunquam viderint, nec adiuerint contrarium, & de publica voce, & fama per verbum fuit est glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. Ludouisius summus Gregorius XV. Pontifex maximus decis. 196. vbi additio in litera A. allegat Seraph. decis. 1102. nu. 2. & decis. 1450. num. 2. verum addit, quod illud requisitum quod maiores nõ viderint, vel audiuerint cõtrarium nõ sit necessarium,

ex

ex Rota ibidem allegata, & Couar. in cap. possessor 2. par. præ. lect. §. sub num. 7. vers. hoc autem vltimum, & subdit deduci ex sensu, & mente dictæ glos. vt facit, quod voluit glos. in cap. 1. de præscriptio lib. 6. quam allegat, & sequitur Corn. cons. 47. in fin. lib. 3. Crauet. de antiq. temp. part. 4. vers. incipit materia nu. 38. Vrsill. ad decis. 254. in fin. quam glos. menti tenenda dixit Franc. in d. cap. 1. nu. 15. & communiter approbari dixi Aret. in cap. licet ex quadam de testibus, Paris. cons. 27. num. 96. lib. 1. Honded. cons. 79. num. 36. lib. 1. qui dicit magis communem, & multos adducit, & contrariam opinionem tenens reprobat, Alexand. Raudens. decis. 9. num. 9. 19. & 20.

Item requiritur quod testis deponens de immemorabili sic ætatis quinquaginta quatuor annorum, Rota decis. 76. nu. 3. par. 1. cum recent. & latius dicemus in sequent. quæst.

2 In hac etiam materia immemorabilis vulgatis est conclusio in Rota quod illa clauditur ex actibus in contrariũ Rota decis. 254. num. 1. & 2. & decis. 324. num. 23. par. 1. in recent. & decis. 248. num. 2. par. 2. in recent. immò solus rumor, & tumulus in contrarium rium reddit improbabilem immemorabilẽ cum testes deponere debeant, quod aliquid in cõtrarium nunquam fuerit visum, nec auditum, vt fuit dictum in d. Corduben. redecimarum 18. Maij 1618. coram Illustriss. D. meo Coccino Decano. Aduertẽdum tamen

3 est, quod si actus, qui datur in contrarium, sunt supra centũ annos, non allidunt immemorabilem, stat enim simul tum extare memoriã in contrarium, cum actu aliquo vltra cẽtum annos, cum memoria hominũ non præsumatur se extendere vltra centum annos; si verò actus in contrarium sint infra centum annos, tunc intrat conclusio, de qua supra,

pra, quod excludũt immememorabilem, ita benè declarat Molin.de primogen. Hispan. lib.2.cap.6.nu.60. & 61. & secuta fuit Rota in Cab.allicen.feudi 26. Aprilis 1613.coram Pirouano, sed nec actus facti infra cẽtum annos allideret immemorabilem quando essent gesti post completam probationem immemorabilis, vt dixit Rota in d. Caualicen. & in quadam causa Iurispatronatus ex delegatione Sanctissimi coram me vertente docte quidem (vt solet) proponebat D. Ioan. Maria Nouarius tanquam Aduocatus.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis requirit in teste ætatem 54. annorũ.*

2 *Testis in probanda immemorabilitate debet esse 14. annorum.*

3 *Immemorabilis, vt rectè probetur debet cõcludenter probari à teste 54. annorum ad finem probandi Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis, vt rectè probetur ad effectum probandi Iuspatronatus necesse est, vt ętas quinquaginta quatuor annorum in teste concludenter probetur alias non suffragatur.

RESOLVTIO LXXII.

1 VT dixi immemorabilis requirit in teste ætatem 54. quinquaginta quatuor annorum, Molin.de primogen. lib.2. cap.6.num.40.Cacher.decis.102.num.26.Franc.decis.56.num.22.Ludouisius decis.196.Rota decis.445. num. 1. par.1. in recent. & decis.248. sub nu.3.par.2. in recent. Nouarius concl. 1.sub num.7.de Iurepatronatus cum enim deponere
2 debeant de visu de quadraginta annis, necesse est ꝙ tempore quo videre ceperunt, esset doli capaces, & proinde quatuordecim annorum Rota decis. 177. in

fin.par.4. in nouissimis, & necesse est, quod sit huiusmodi ætatis 54. annorum subducto tẽporis litis morte, Rota decis.248.num.4. par.2.in recent.fuit dictum in Corduben.redecimarum 1618. coram P. D. Coccino Decano, & ideo si quãplures anni sint quibus lis cepta fuit, adeo quod verisimiliter non possint reperiri testes, qui subducto de medio temporis litis habeant huiusmodi ætatem, tũc immemorabilis est improbalis Seraph.dec.1450.

3 Hoc supposito ad punctum principalem respondideri facti in contingentia cum decis. Rotæ in vna Acquinaten. beneficij 11. Martij 1607. cuius tenor est. *Domini recedentes à decisione in hac causa facta sub die 9. Decembris 1605. resoluerunt testes, qui in tẽpore ætatis suæ variantur plures annos sibi super edendo non esse, ad probandum immemorabilem admittendos, cum enim ad eam probandam de substantia requiratur certa ætas saltem quinquaginta quatuor an- Cap.decis.290.par.3.& fuit latè deductum in illa Comen. decimarum coram R. P. D. Ortembergo necesse est, quod de tempore dictæ ætatis præcisè, & concludẽter appareat l.mater C.de probat.l.actũ vbi glos.Bart. & alijs, ff. de neg.gest.Ias. in rub. C. cap. qui admitt. num.9.Aimon.cons.6.num. 106.circa med.& propterea contrarietas circa ętatem est circa substantialia, & vitiat eorum depositionem cap.licet causam vbi glos.in verbo contradicunt de prob. Io. & Imol. in l.bis verbis, fin. ff. de hæred.instit. Alex. cons.1.num.10.lib.1.siue ista contrarietas, & variatio studiosa, & dolo malo facta sit siue ex quadam temeritate, aut potius quia ignorauerint ætatem suam, quod facilè contingere potuit in personis rusticis, quamuis de malitia dubitãdum sit, quod sibi auxerint ætatem, vt concludere possent immemorabilem, quia positio-*

ad istud effectũ ferè omnes egebant tali augumento, cũ habita ratione alteriur depositionis ætas non sufficeret, & argumentum in notabili annorum quantitate. Non obstet regula, quod in maiori summa minor insit, quia in depositione testis difficultatem patitur Ias. in l. 1. §. stipulati num. 9. in fin. vers. 7. limita ff. de verbor. obligat. cum alijs alleg. & non solet admitti in actu, qui potest afferre præiudicium l. si decem in princ. ff. de locat. Ias. loco cit. num. 9. non obstat, quod vnà depositio aliam non destruit quando possunt inuicem concordari, & quod quantum fieri potest debent ad concordiam reduci, quia hoc non potest fieri, quando testis sibi manifestè contra dicit, Alexan. cons. 20. num. 3. lib. 4. & quando concordia nõ est probabilis, & consona verbis, ac veritati, Fel. in cap. cum tu post num. 13. vers. 3. nota de testibus tantò minus quãdo non agitur de concordando vno teste cum alio, sed de concordantiis pluribus depositionibus eiusdẽ testis, quia magis notatur contrarietas in vno teste, & non est ita laborandum pro concordia, Bart. in l. eos in fin. ff. de fals. tradit Felyn. in d. cap. cum tu sub nu. 2. vers. quinimo, dixi Bart. & nu. 30. in fin. Non obstat cõs. Alex. 64. num. 7. lib. 2. quod ille, qui deponit de decem sine taxiua, non excludit quindecim, quia vltra, quod vt notant ibi adden. non procedit in teste deponente de facto proprio, & pari ratione non habebit locum in teste deponente de propria ætate, dictum etiam Alex. procedere potest, vbi agitur de probando aliquo vniuersali, vel aliquo in genere, secus autem quando agitur de probando certo actu, Afflict. decis. 72. sub num. 6. quando autem quæritur de ætate testis, agitur de vltimo anno, & tempore, in quo reperitur testes, & de hoc interrogatur.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis ad effectũ probandi Iuspatronatus an possit probari per scripturas.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis ad effectum probandi Iuspatronatus, An possit probari per scripturas.

RESOLVTIO LXXIII.

1 IN hac quęstione est distinguendum cum decis. Rotæ 583. par. 4. diuersorum quam sequuti sunt Communiter omnes quod licet non possit directè probari per instrumentum negatiua, hæc nõ esse memoriam incontrarium, tamen puto per indirectum probari posse, vt in simili dicunt Doctores possessionẽ directè instrumenti non probari, vt per Abb. in cap. cum nobis num. 5. de præscript. Socc. consil. 205. num. 5. in fin. & num. 6. & num. 2. eodem enim facto, si per instrumẽtum probetur per centum, & amplius annos cõtinuatos fuisse aliquos pręsentatos ad aliquod beneficium, & successiuè vnum per alterius obitum substitutum in beneficium præmortui, vtique probatum quoque erit in necessariam consequentiã, quod alio modo prouisum nõ fuit, de dicto beneficio, & non constare contrarij memoriam factum enim affirmatiuum continuũ habet implicitam negatiuam sui contradictorij. Igitur non est verum simpliciter per instrumenta immemorabile probari non posse, sed tantum idest admittendum de probatione directa, eodem enim modo dici solet negatiuam impossibilẽ, quæ tamen aliquando per instrumenta probari solet, vt est notissimum. Verum limita singulariter, nam licet per scripturam nõ probetur memoria in contrarium, non extare, tàm benè probatur præscriptio centum

tum annorũ, prout notant Abb. in cap. cum nobis colum. 2. de præscript. Bald. in tractat. præscript. in 2. par. 3. par. princ. in 6. q. nu. 38. Parif. in capit. cum nobis num. 9. de præscript. & Gabriel. concl. 2. de præscript.

SVMMARIVM.

1 *Titulus, iniustus, & inualidus impedit præscriptionem.*

2 *Immemorabilis ad effectũ probandi Iuspatronatus, an suffragetur quãdo apparet de titulo inualido.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis ad effectum probandi Iuspatronatus, An suffragetur quando apparet de titulo inualido vitioso, & iniusto.

RESOLVTIO LXXIV.

1 QVando apparet de titulo iniusto, & inualido cessat bona fides, & impeditur præscriptio quolibet, Franc. in cap. 1. in fin. de præscript. in 6. Gabr. cons. 163. num. 17. lib. 1. Honded. qui alos citat cons. 82. nu. 41. lib. 1. Gratian. in discept. foren. cap. 441. num. 17. vbi ait, quod stante inualiditate simul succedit mala fides, quæ non admittit aliquam præscriptionem, etiam temporis immemorabilis, & ibi plures allegat, vnde nu. 18. ait cauendum esse in practica ne allegans præscriptionem ex possessione tẽporis immemorabilis adducat aliquem titulum, quia si appareret illum esse putatiuum, & inualidum detegeretur mala fides, & nulla præscriptio iuuaret.

2 Quibus stantibus sequitur de iure indubitatè, & vera conclusio, quod vbi constat de iniustitia, seu inualiditate tituli allegati, & fortius si in processu producitur, quia ad hoc causatur mala fides, quæ impedit præscriptionem, cap. possessor de reg. iur. in 6. cognoscendum est de tali titulo

tulo allegato, vel adhibito ita Butric. in cap. diligenti num. 98. de cessibus, Paris. cons. 111. nu. 101. & 102. vol. 1. alios allegat Cacher. decis. 101. num. 23. Cauar. 2. par. relect. regul. possessor, §. nu. 4. vers. ego equidem; hinc inferunt præcitati DD. quod quando apparet de titulo inualido, & iniusto cessat bona fides, & apparet de mala fide, quæ impedit præscriptionē cap. fin, de præscriptio, Cacher. decis. 101. num. 36. talis eo quod etiam mille annorum præscriptio cum mala fide non procedit opinione. Nec dici potest, quod ex alio titulo, quam ex prædicto præscripserint. Quia, vt scribit Paris. cons. 114. nu. 23. in 4. hoc debet probari cum in dubio præsumatur ex asserto titulo producto, arg. l. quadam mulier, vbi glos. fi. & Bar. ff. de rei vendic. Rip. resp. 1. num. 19. lib. 1. & per illum tex. in terminis præscriptionis, ita notat Bellamer. consil. 10. col. 19. vers. item, & aliter respondeo, vbi post Innoc. in cap. dudum de decim. dicit, quod ille, qui producit titulum inualidum præsumptio est, quod nullum aliū meliorem habeat, quia si haberet illum produceret, Cacher. decis. 101. nu. 37. & 38. vnde Genuen. in praxi cap. 63. nec ait quintum dubium, an suffragetur immemorabilis quando constat de initio inualido vitiosi tituli à principio, & veritas est, quod non suffragetur, vt dicit Crauet. de antiquitate temporis par. 4. num. 3. Couar. in cap. peccatum 2. part. cap. 8. nu. 8. Sic etiam nō procedit immemorabilis quando apertè cōstat de mala fide glos. & in cap. 1. de præscriptionibus, Bald. de præscriptionibus in 3. parte principali in tit. de bona fide quæst. 6. Gabriel. de præscriptionib. conclus. 2. & Cacher. vbi supra: & ita censuit Rota per hæc verba. *Antiquitas nō operatur quoad præsumptionem tituli quando constat de titulo, sed inualido.*

Quia

Quia præsumptio, quæ insurgit ob temporis antiquitatem procedit in dubio: secus si essemus in claris quo casu cessant cõiecturæ l. cõtinuus, §.cum ita, ff.de verbor. obligat. & stare tunc debemus expresse, Bellamer. cons.10. col.10. in princip. Aym. cons.134.num.44. in tract. de antiquit. de temp. d. parte num.27. cum plur. seqq. & adhoc, vt quid dicatur antiquum requiritur tempus centum annorum, Aymon. de tract.1. par. nu. 2. & ita fuit tentum in vna Lucana Capellania coram Domino Aquillino 19. Decemb.1559. prout in eius lib. fol. 411. sed circa banc materiam latius fuit dictũ, & resolutum postea in vnà Legimen. Canonicatus, & beneficiorum die 2. Decemb. 1555. coram Caputaquense. & plenè prosequitur Nouarius conclus. 1. num. 5. de Iurepatronatus, dicens ita decisum per Sacram Congregationem, & ad cõprobationem supradictorũ facit, quod scribit Piaseg. in prax. beneficiali in tit. quæ beneficia conferri possunt, vbi dicit, quod non suffragatur immemorabilis quando constaret de iniusto inualido titulo à principio, & affert exemplum puta si appareret, quod fuerit vsurpatum Iuspatronatus ex priuilegio, & non ex fundatione, seu dotatione, quod etiam declaratum fuisse à Sacra Cõgregatione refert Consules loco sępius citat num. 5. similiter secundum eum nõ iuuatur quis immemorabili quando constat de mala fide allegat tex. in cap.1. de prætioribus. Quemadmodum pariter non operatur immemorabilis quando aleret initium irrationabile secundum Panorm. in cap. fin. col.9. vers. 5. quæritur de consuetudine, & ita volüit glos. 1. cap. 1. de consuetudine in 6. vbi Franch. in 1. & 2. notabili Abbas cons.7.vol.2. Ias.in cons.5. nu.72.vol.1. Brunus cons. 155. col.3. vol.2. & Paris. consil. 27. num. 50. col.4,

& in

& in consil. 116. num. 13. volum. 4.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabile probatur per testes concurrentibus aliquibus requisitis.*

2 *Testes ad probandum immemorabilitatem singuli deponere debent de omnibus requisitis immemorabilitatis.*

ARGVMENTVM.

Testes ad probandum immemorabilem ad effectum verificandi Iuspatronatus, An sit necesse, vt singuli de omnibus requisitis deponant.

RESOLVTIO LXXV.

1 IMmemorabile probatur per testes concurrentibus requisitis positis in glossa in cap. 1. de præscript. lib. 6. qui testes sint ad minus 54. annorum, & de 40. testificentur de visu, Nouarius in Opuscul. noui iur. pontific. concl. 1. sub nu. 7. de Iurepatronatus, secundò quod testes necessariò dicant communem opinionem esse, quod de contrario vsu non extat memoria. Tertiò, quod testes ita semper viderint, & audierint. Quartò, quod nunquam fuerit obseruatum contrarium, eadem requisita ponit, Mynsing. cent. 1. decis. 30. Mohedan. decis. 12. de Iurepatr. Verall. decis. 290. & 291. part. 3. Guid. Pap. decis. 357. Capic. dec. 194. & nos supra diximus, An autem præfati testes debeāt in vniuersum deponere de omnibus dictis requisitis, licet Molina de primogen. Hispan. lib. 2. cap. 6. nu. 34. teneat non esse necesse, ꝙ testes omnes deponant de omnibus requisitis immemorabilis, sed dicit sufficere, quod vnus deponat de vno, & alter de aliquo requisito sequitur, Franc. decis. 56. & 80. & in factis antiquis mille prostationes coniunguntur, Put. decis.
2 101. lib. 2. Tamen contrarium tenet Rota, nimirum esse

esse necesse, quod quilibet testis deponat de omnibus requisitis, & quod non fiat cōiunctio, si vnus deponat de vno, & alter de alio, Mātica decis. 789. num.4. vbi in specie reprobat, Molin. Mariscott. var. resol.lib.2. cap. 100. nu.10. & eo ipso quod testis deficit in vno requisitis immemorabilis, non probat immemorabilē Rota decis. 557. ante fin. part.4. in recent. inter impressas sub nomine Farin. Beltra.additio ad dec.252. Sanctissimi Gregorij XV.

SVMMARIVM.

1 *Ciues non sunt testes idonei pro probanda immemorabili Iurispatronatus vniuersitatis.*

2 *Testes non deponunt in propriam vtilitatem.*

3 *Ciues non possunt testificari immemorabilem pro verificatione Iurispatronatus vniuersitatis.*

ARGVMENTVM.

Ciues an sint testes idonei ad probandam immemorabilē pro verificatione Iurispatronatus vniuersitatis.

RESOLVTIO LXXVI.

1 Videtur minimè esse recipiendas depositiones testium Ciuium ad purificādam immemorabilem pro ipsa vniuersitate cum agatur de ijs, quæ cōmodum respiciunt singulorum, vt singulis, non autem in vniuerso, secundum Bar. in l. intantum, §. vniuersitatis, ff. de rer.diuis. Dec. in capit. insuper de testibus, Franc. Curt. in tract. de testib. tit. quando test. repell. ratione affect. col. pen. petr. Gerard. de Petra Sancta, singul.24. Crot. in tract. de testib. num.131. de communi testatur Cepol. in tract. de seruit. Iurispascendi num.10. Bald. cons.443. & 445. vol. 5. Guid. Pap. decis.573. Capyc. dec.152. num.4.

num.4. Crauetta de antiq. tempor. fol.64.nu.19.subdens, quod hoc casu numerus testium nõ supplet defectum, & omnino repellũtur, Marsil. in l.1.§.seruum num.8. de quæstionib. vbi testatur de magis communi, post alios Crass. de commun. opinione in verbo, vniuersitas, q.2. Ozasc. decis. Pedemont. 99. nu. 39. Farinac. de testib. quęst. 60. num.495. & seq. cum similib. rationem reddunt præcitati Doctores, & reliqui,
2 possent allegari, quia hoc casu testes deponerent in propriam vtilitatem contra tex. in l. omnibus, C. de testib. & l. nullus, C. eod. hãc eadem rationem affert Menoch. de arbitrar. casu 106. num.14. & 15. vbi ait, quod etiam, quod sentirent commodum in consequentia, repelluntur à testificando, & quidem ratione, nam cõmodi affectio oculos caligine obducere creditur allegat. Fulgos. consil. 174. col. 2. & Bald. in d. cons. 443. lib.1. & in casu, de quo agitur ciues nedum in consequentia, verum etiam principaliter commodum sentiebant, quo casu repelluntur à testificando secũdum oommunem de qua per Bald. in l. omnib. C. de testib. & ratio est, quoniam ratione supradicti interesse à veritate deuiare censentur C. suspect. 3. q. 5. qua ratione sic stante expresse à testificãdo repelluntur pro ipsa vniuersitate, vt consuluit Fulgos. in d. cons. 174. Afflict. decis. 400. num.6. Menoch. de arbitr. dicto casu 106. num. 15. & Farinac. de testib. quęst. 60. nu. 533. idque ampliari videbatur etiam in ijs, quæ respicerẽt commodum singulorum in vniuerso, quando aliter veritas haberi potest, quã per ciues, si non in actu, saltem in habitu, vt voluit Angel. Aret. in §.1. institut. de rer. diuis. quem optimis rationibus sequitur Gerard. d. singul. 24. & post glos. Bald. in capit. cum nuntius de testib. num.2. Dec. in cap. tertio loco num. 48. &

49. de

49. de probation. vbi respondendo cõtrarijs testatur hanc esse veriorem, & ibidem Butr. nu. 14. Festas. de collect. par. 3. q. 8. num. 26. quidquid sit quãdo veritas aliter haberi non possit, vt quia ageretur de re facta in collegio secundum Farinac. d. quæst. 60. num. 479. & 539.

Et licet Salicetus in l. parentes nu. 4. C. de testibus, sic distinguit: quod aut res spectat ad vniuersitatem quoad commodum immediatum, & tunc sunt idonei testes nullo habito respectu ad commodum quod in consequẽtiam singuli perciperent, quem sequitur Alex. in cons. 68. num. 14. lib. 2. eo quia commodum, & vtilitas, quæ in consequentiam venire posset, testes non repellit, vt notabiliter dixit Io. And. in ca. sine possessione col. pen. de re iudicata lib. 6. eũ ait, quid si Episcopus petit contra vnam Ecclesiam, & suum Rectorem quartã decimarum, & Rector Ecclesiæ allegat consuetudinẽ in contrarium, quæ omnes Ecclesiæ, & Rectores de consuetudine non soluerunt huiusmodi quartam, quod poterit hoc probari per alios Rectores Ecclesiarum, quamuis in cõsequentiam videantur deponere circa id, quod concernit eorum commodum, idem sequitur Alex. in cons. 172. num. 3. lib. 2. qui in casu suo defendit ex huiusmodi decisione posse produci in testes caligarios in negotio, quod respiciebat totam artem caligariorũ, & post eum idem dixerunt Ozasc. Pedemon. d. decis. 99. num. 13. & Viu. decis. 115. num. 19. lib. 4. eo maximè, quia agebatur de probanda consuetudine non soluendi gabellas, in qua ad fauorem vniuersitatis ciues de vniuersitate admictendos esse dixerunt, Felyn. in cap. insuper in fin. de testib. Franc. Curt. in d. tract. de testib. conclus. 4. num. 14. ad finem Tiraq. in tractat. Res inter alios acta fol. 4. vers. hinc postremo,

detrahendum ad effectum antiquitatis.

ARGVMENTVM.

Tempus quando dicatur antiquum ad effectum, vt instrumentum Iurispatronatus non indigeat recognitione.

RESOLVTIO LXXVII.

1 SVm in ea opinione, quod quando instrumenta sunt vltra centum annos, non indigent recognitione, etiamsi non concurrant alia adminicula, dummodo habeant faciem instrumenti publici, Put. decis. 12. de fid. instrumen. Rota decis. 623. sub nu. 3. par. 2. in recent. & in Mediolanen. Iurispat. 13. Febr. 1615. coram Pirouano, & & in alia Mediolanen. Decimarum de Varisio 26. Ianuarij 1617. coram eodem, & Culmonen. vnionis 7. Februarij 1620. coram
2 Dunozet. Ampliatur, vt etiam scriptura priuata, si sit antiqua vltra centum annos non indigeat recognitione, vt fuit dictam in d. Sulmonen. vnionis corā
3 eodem Dunozet. & ad istū effectum recognitionis instrumentum nō dicitur antiquum nisi sit vltra cētum annos Putaq. decis. 151. lib. 1. Rota decis. 185. post principium part. 1. diuers. vbi dicitur, quod Rota solet tenere hanc opinionem fuit latè decisum in illa Farfen. territorij 19. Martij 1607. coram Peria.

Quando verò instrumenta sunt infra centum annos indigent recognitione Rota decis. 703. num. 3. par. 2. in recent. Benè verum est, quòd si sint vltra 70. aut 80. annos, non est necessaria formalis recognitio, sed sufficiunt adminicula, Rot. dec. 693. sub num. 7. par. 2. in recent. fuit dictum in Bonon. fideicommissi de Cataueris 12. Iunij 1614.
4 corā Pirouano. Notandum tamen est, quod ad effectū antiquitatis, an sit subducendum tempus more litis

aliàs Rota variauit; namque quòd sit detrahendũ tenẽt Rota d. decis. 185. in princ. vers. secundo dempto tempore litis, & penes Seraph. decis. 76. & fuit tentum in Aretina Capellaniæ 18. Martij 1616. coram R. P. D. Buratto. Contrariam verò opinionem tenuit penes eundem Seraph. decis. 928. num. 1. & penes Put. decis. 349. num. 5. lib. 2. Verum has opiniones Rota ad concordiam reduxit in Tiburtina Castri Sãcti Angeli coram Illustriss. Cardinali Lancellotto, vbi fuit dictũ, quòd aut instrumentum est tale, super quo consistit principale fundamentum totius causæ; & tunc detrahẽdum est tempus litis. aut verò instrumentum incidenter in progressu litis producitur, & tunc non est detrahendum tempus mote litis ad effectum antiquitatis.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes duæ, quæ constituunt multiplicationem ad finem probandi Iuspatronatus, an debeant esse antiquissimæ, negatiuè num. 2.*

3 *Facultas probandi Iuspatronatus non est angustanda.*

ARGVMENTVM.

An multiplicatæ præsentationes debeant esse omnes intra tempus immemorabile, An vna ipsarum tantummodo.

RESOLVTIO LXXVIII.

1 SVnt qui tenent omnes duas præsentationes, quæ constituunt multiplicationem ad effectum probandi Iuspatronatus virtute Concilij, debere esse antiquissimas. Quod probare nituntur ex verbis eiusdem Cõcilij dicta sess. 25. cap. 9. de reformatione, vt hanc opinionem tenet Caualc. in decis. 17. ex verbis Concilij ibi siuè etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum tempo-

cursum,

cursum, qui hominum memoriam excedat quã opinionẽ sequuti sunt Balbus de Iurepatronat. q. 27. per totum Bursat. cons. 28. nu. 3. & sequen. Contrariam
2 sententiam in praxi tenendam cẽsui, prout in quampluribus causis iudicaui, & ita iudicasse Curiam Archiepisc. Neapolit. testatur Genuen. cap. 63: scilicet, quod sufficiat vnà saltem de tempore immemorabili, & alias sequentes, & redit rationem, quia alioquin de verò probaretur Iuspa-
3 tronatus, & probationum facultas secundum eum nõ est augustanda l. quoniam, C. de hæreticis cap. quamquam 14. quæst. 2. & verba Concillij sunt intelligẽda virili modo l. si cui ff. de seruitutibus.

DE TERTIA SPECIE probationis Iurispatronatus,

Qua est ex verbis illis Concilij (Aliàs secundum Iuris dispositionem.)

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia dicitur constructa si domus, aut fundus pro constructione assignetur.*

2 *Iuspatronatus probatur secundum Iuris dispositionem.*

3 *Iuspatronatus probatur per famam fundationis, constructionis, seu dotationis, concurrente longissima quasi possessione præsentandi.*

4 *Enunciatiuæ an probent Iuspatronatus.*

A R-

ARGVMENTVM.

Quid significent supra dicta verba (Aliasuè secundum Iuris dispositionem.)

RESOLVTIO LXXIX.

1 PArisius de confident. q. 28. dicit, quòd indicant alium modũ acquirendi Iuspatronatus ex cõstructione, dicens, quòd dicitur cõstructa Ecclesia, si domus, aut fundus pro cõstructione assignentur, vt dixit Rota Caputaqu. decis. 133. par. 2. post Rocch. de Iurepatronatus, in verbo, & fundauit qu. 9. Alij dicunt, quòd possunt etiam intelligi de multiplicatis præsentationibus per tempus quadraginta annorum, ad finem præscribendi Iuspatronatus, aduersus alium patronum, quòd sufficiat non aduersus Ecclesiam, iuxtà Lambertinum de Iurepatronatus 2. par. 1. libri 5. art. 11. 13. q. principali, nec Cõcilium id sublulit.

2 Vel dic ita secundum aliquos probatur Iuspatr. secundum Iuris dispositionẽ, idest, vt possit probari Iuspatronat. illiusque titulus, prout de iure communi disponitur, Gonzal. reg. Cancell. de alter. de glos. 18. num. 50. Garc. de benefic. cap. 9. num. 43. lib. ... per illa verba Concilij, Aliasuè secundum Iuris dispositionẽ, quæ notant idem, quòd alio modo, Verall. decis. 210. num. 5. par. 1. Put. decis. 170. lib. 3. vnde non solum probatur Iuspatr. per tempus immemorabile, quod probat legitimum titulum fundationis, seu dotationis, Felyn. in cap. causam num. 6. de præscript. Mohed. decis. 3. de Iurepat. 47. sed etiam probatur per
3 famam fundationis, constructionis, seu dotationis concurrente longissima quasi possessione prẽsentãdi secundum Iuris dispositionem, sicut ante Concilium, Cassador. decis. 3. de Iurepatr. Acchill. et Grass. decis. 4. nu. 10. de Iurepatr.

Put.

Put.decis.60.& decis.140. in fine lib. 2. & fuit dictum in vnà Tirasonen.Iuris pręsentandi die 5. Maij 1593. corã Litta,vt habetur apud Garc.de benefic.par.5.cap. 9. num. 83. & seq. Marc. Anton. lib. 1. resolut. 109. num.30.Rota in Ciuit.Castelli Iurispatron. 28. Maij
4 1593. coram Cardinal. Pamphilio, & in hoc casu enunciatiuę antiquæ habẽt vim famæ,vt fuit decisum in Gerunden.beneficij 20.Iunij 1597.coram Orano, Put.decis. 209.lib.2.& enunciatiuę antiquorum 49. instrumentum à centũ annis citra, etiamsi habeãt originem ab eisdem personis, & personis suspectis probãt fundationem si sint adminiculatæ, & concurrente quasi possessione, Garc. d.cap.9.nu.91. Rota decis.360.num.5. par.2. in recentiorib. & fuit dictum in Barchionen. vnionis 5. Decemb.1597. coram Gyptio.
5 Et quando enunciatiuę probent, latius habetur in Rota decis.374. p.2. in recentioribus prædictis, & fuit dictum in Tudertina Iurispatronat. Parochialis S. Laurentij 9. Iunij 1623. coram Patriarcha Hierosolymitano; dicta longissima quasi possessio præsentandi sufficit, si benè probetur per testes deponentes decisa per 30. annos, vt fuit dictũ in vnà Lacen.Pensionis 4. Maij 1601.coram Illustriss. D. meo Card. Millino, & sufficit probatio famæ iunctis alijs adminiculis, Achill.de Grassis decis. 7. de Iurepatr. Dec. cons.117. & fuit dictum in Romana Iurispatr. 10. Maij 1595. coram Illustriss.D. meo Cardin. Millino.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus probatur de iure communi probatione præsumptiua.*

2 *Iuspatronatus probatur per antiquissimã possessionẽ, quæ loco tituli habetur.*

3 *Iuspatronatus probatur fama.*

4 *Iuspa-*

4 *Iuspatronatus probatur in-strumentis antiquis in quibus fit mentio de Iurepatronatus.*

5 *Iuspatronatus probatur pręsentatione effectuata, ac verbis enũciatiuis Episcopi asserentis adesse Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

De iure cõmuni supposito, quod non sit sublata probandi species Iurispatronatus quaeritur hic qualiter probatur olim antem Concilium.

RESOLVTIO LXXX.

1 IN primis igitur suppono probationem Iurispatronatus secundum plurer censeri difficilem Arch. in capit. vnico de Iurepatr. lib. 6. Paul. de Cittad. in tractat. Iurispatron. par. 6. q. 17. num. 27. Bursat. consf. 324. num. 1. vol. 4. quamuis quãdoq; possit probari plenè, & concludenter scilicet per fundationem, constructionem, dotationem, & similia, vt latè per Lambert. de Iurepat. 2. lib. 4. q. princ. artic. 4. & lib. 1. q. 2. per totum. Et receptum est de
1 iure communi Iuspatronatus probari probatione praesumptiua, Bald. in auth. quas actiones, ad finem, C. de sacrosanct. cum alijs, vt per Mascard. d. concl. 916. num. 2. Et ideo de iure
2 commun probatur. Primò antiquissima possessione, quae loco tituli habetur, Bald. in l. cum semper C. de rei vendic. Dec. consf. 126. nu. 3. Cassad. decis. 7. nu. 4. de Iurepatron. Rol. à Valle late consf. 3. lib. 1. Caephal. consf. 26. num. 28. volum. 1. Cotta decis. 330. Bero. cõs. 6. vol. 1. Menoch. consf. 30. num. 14. & 25. vol. 1. latissimè Ludou. concl. 42. Se-
2 cundò probatur fama Dec. consf. 126. num. 3. Barbat. consf. 41. in princip. lib. 1. & cõmuniter alij, vt per Mascard. d. conclus. 956. nu. 19. quoties sumus in antiquis. Put. decis. 141. lib. 1. Crau. consil. 222. num. 2. tertiò
4 scripturis, & instrumentis antiquis,

antiquis,in quibus fit mentio de Iurepatr.Crau.consf. 222. num. 2. & consf.228. num.17. Bursat.consf.324. num.9.vol.4.Card.Alban. consf.6.num.21.& consf.84. num.5. Quartò literis antiquis in lapide, vel marmore incisis, Bald. consf. 310. lib. 5. & consf. 445. lib. 4. Mascard.in rubrica de probat. num.111. Imola consf. 60. Dec.consf.135. Quintò
5 præsentatione effectuata, scilicet sequuta institutione; cum in beneficialibus attendatur vltimus status Abb.consf.54.lib.1.Oldrad. consf.312. in fine, Feder.de sen.q.334. in 2.dub. Corn. consf. 47. lion. 3. Calder. consf.2.de Iurepatr.Put.decis. 190. lib. 105. & 193. lib.2. & decis.242.eod.lib. Crot.dec.184.in manuscr. Dec.consf.117.col.2.& cõs. 124. in princ.& 126.nu.3.
6 Sextò probatur verbis enũciatiuis Episcopi asserentis adesse Iuspatronatus Card. Paris.consf.33.nu.7. vol.1. consf.15. num. 27. & consf. 15.num.27.& consf.17.nu. 14.vol.4. Crau. consf.157. num. 3. & 16. & plures refert Couaru. lib. pract.99. cap.21.nu.2.& faciũt,quæ scribit Caputaq.decis.133. p.2.ac alijs modis,vt colligitur per Doct. supra citatos, & præcipuè per Lambert. Mascard. & alios recentiores,de quibus omnibus in loco particulari nos verba faciemus.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Episcopi probãt Iuspatronatus.*
2 *Verba enunciatiua in antiquis probant.*
3 *Fundatio præsumitur ex antiquitate.*
4 *Iuspatronatus antiquum fama probatur.*
5 *Iuspatronatus probatur præscriptione.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus an post Concilium Tridentinum probetur per verba enunciatiua, per famam, & per præscriptionem.

RESOLVTIO LXXXI.

IN hac quæstione pluries respondidi cũ Maceraten. resolution.80. cuius tenor est. *Prætendebant Domini de Ferrarijs Capellam Sancti Antonij vacantem esse de Iurepatron. suæ familiæ, & ad fundandam dictam eorum prętensionem exhibuerunt. Primò duas institutiones factas ab Episcopo N. in quibus enuncia-*
1 *tur præfatam capellam esse de Iurepatronatus dictæ familiæ: literas autem Episcoporum probare Iuspatronatus voluerunt, Paul. de Cittad. de Iurepatr. part.6. q. 37. num. 3. Gabr. consil. 196.nu.4. vol.2.latè Mascard.de probat.vol.2.concl. 956.num.12.& 23.concl. 1216.num. 3. vol. 3. Rot. Rom. in antiq.decis.397. in nou. decis.423. secundum antiquam impressionem, & in nouiss.dec.376.& 1441. par.3. lib.3. Put.decis.172. in prin.par.1. & decis.242. par.2.vbi firmat, ex dictis literis probari bonam fidem pręsentantium, Paris.de resignat. benef. lib. 8. q. 11. num.38. cum seq. Secundò fuit ostensum quoddam instrumentum antiquum, in quo asseritur, dictam capellam esse pariter de Iurepatron. dictæ familiæ: Cęterum verba enunciatiua in in antiquis probant glos. & Doct. in cap. cum olim de cens. Crau.de antiq.temp.in prin. nu.7. Cauale.decis.17. num.2. & 35. part. 2. latè Mascard. in d.conclus.956. nu.29.Gabr. in d.cons.198. num.2. cum seq. & num.5.*
3 *vbi amplius dicit ex tali antiquitate præsumi fundationem, Turret. consil. 71. num. 8. vol. 1. Achil. de Grass. de Iurepatr. decis.7. num.1. Rot. Rom. in nouiss. decis.545.num.2.par.1. dictum autem instrumentum dicebatur antiquum, cum esset annorum 50. iuxta doctrinam Turret. in cons. 56. num. 10. & consil. 71. nu.46. vol.1. nu.46.vol.1. Tertiò allegata fuit fama in antiquis, quæ fuit plenè probata,*

probata, tam per scripturas antiquas secūdum Turret. in dict. cons. 56. num. 12. Mascard. in d. conclus. 956. num. 17. & Put. decis. 140. par. 1. Rot. Rom. in nouiss. decis. 481. num. 1. part. 1. quàm per testes, licet deponentes de auditu, Bursat. cōs. 324. num. 8. vol. 3. Gabr. in d. cons. 196. num. 8. Lamb. de Iurepatron. par. 2. lib. 2. quæst. princ. art. 4. num. 14. Achill. de Grass. de Iurepatr. decis. 6. Gabr. de præscript. lib. 5. concl. 1. num. 84. vers. pro ista opinione, latè Mascard. de probat. vol. 1. concl. 104. num. 1. cum sequen. famam

4 *autem sufficere ad probādum antiquum patronatum, tenuerunt Bald. in l. semper, C. de rei vind. Crau. cons. 32. nu. 1. Dec. cons. 117. & cons. 226. Menoch. in d. præsumpt. 90. nu. 11. Achil. de Grass. de Iurepat. decis. 4. num. 10. Mohed. de Iurepat. decis. 10. Cassad. de probat. decis. 2. num. 4. Puteus decis. 140. par. 1. vbi declarat Gab. d. cons. 192. num. 4. cum seq. Rot. Rom. in nouiss. dec. 481.*

5 *par. 3. Quartò deducebatur præscriptio, ex qua Iuspatronatus probatur secūdum iura allegata, per Rol. cons. 46. num. 13. & consil. 47. num. 12. & 16. vol. 1. Turret. in d. cons. 71. num. 25. & 34. Menoch. in d. præsumpt. 90. num. 5. Mascard. in d. concl. 956. num. 3. vbi latè. Vltimò proponebatur vltimum statum esse attendendum circa beneficia, si illa sint libera, vel de Iurepatronat. Crau. cons. 322. col. pen. Rol. in d. cons. 47. num. 38. Turret. d. cons. 71. num. 51. Gabr. consil. 185. num. 2. vol. 2. Caual. d. decis. 11. num. 96.*

SVMMARIVM.

1 *Verbum aliasuè secundum iuris dispositionem, an aliquid innouauerit.*

ARGVMENTVM.

Concilium Tridentinum in dicto capit. 9. sess. 25. nihil innouauit per illa verba aliasuè secundum iuris dispositionem

spositionem nisi in illis Iurispatronatibus, vbi adest suspicio vsurpationis.

RESOLVTIO LXXXII.

1 PRacticaui multoties in facti cōtingentia tàm in consulendo, quàm in iudicādo per illa verba (aliasuè secundum iuris dispositionem) Sacrum Cōcilium nihil innouasse circa probationem Iurispatronatus, nisi in illis patronatibus in quibus suspicio est vsurpationis, ad quod probādum sępissimè adduxi decis. Rotæ in vnà Genouen. Cappellaniæ 2. Aprilis 1601. corā Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est. *Vt morem gererem parti, volui prius dubitare, antequam iura in forma probanti producerentur, an releuarent. Et domini absque difficultate contra informantem resoluerunt, videlicet non releuare. Cum enim versemur in terminis Concilij cap. 9. de refor. sess. 25. quod vult, vt quotiescumq; Iuspatronatus præsumitur ex vsurpatione, cum de instrumento fundationis non docetur, debeat per immemorabilem probari, cum præsentationibus cōtinuatis spatio 50. annorū, & effectum sortitis, quæ authēticis scripturis probentur. Hic autem, quicquid sit de continuatis pręsētationibus, quia de illis nihil domini dixerunt, cum summarium datū non fuerit; probatio immemorialis non adest: quæ cum requiratur pro forma, non potest adimpleri per æquipollens, vt pluries resoluit Sacra Congregatio Concilij, & tenuit Rota coram Sanctissimo D. N. in causa Sabinen. Beneficij de anno 1582. & coram R.P.D. Pamphilio, in causa nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1558. nec dubitari potest, quin hic prę sumatur ex vsurpatione cū Iuspatr. pretendatur à Parochianis Put. dec. 57. lib. 1. Achil. decis. 4. de Iurepatr. Ant. August. eod. tit. Than. 59. & ita resoluit Sacra Congregatio Illustrissimor.*

Inter-

Interpret. 14. Septembris 1593. Nec refert, quod isti sint pauci vicini, seu Parochiani, à quibus prætēditur Iuspatronatus, quia Rota idem facit de illis iudicium, quod, & alias de parua vniuersitate fortè cecha coram R.P.D. Pamphilio in dicta causa nullius Archipresbyteratus. Non obstat, quod concilium non tollit modum probandi Iuspatronatus de iure, per illa verba, aliasuè secundum iuris dispositionem, vt in causa Tirasonen. iuris præsentandi coram R.Penia.5.Maij 1593.quia loquitur in alijs casibus, in quibus non intrat præsumptio vsurpationis, & in quibus Sacrum Concilium nihil innouauit, vt fuit dictum ab Illustriss. Card. Lancelloto 13. Iunij 1572. in causa Tudent. Iurispatr. quæ est inter impressas 331. par. 2.

SVMMARIVM.

1 *S.C.T. approbat Iuspatronatus, qui probari potest secundum regulas iuris communis.*

2 *Iuspatronatus probatur per famam concurrente longissima quasi possessione præsentandi.*

ARGVMENTVM.

Licet Concilium Tridentinum præseruet Iuspatronatus cōpetens ex fundatione, vel dotatione; non refutat, illud quod alias poterat probari per ius commune.

RESOLVTIO LXXXIII.

1 HAnc firmo regulam, & purè superiori loco, quòd licet Concilium Trid. d. cap. 9. præseruet Iuspatronatus cōpetens ex fundatione, vel dotatione: nō refutat illud, quod alias potest probari secundum regulas iuris communis, vt patet ex illis verbis Concilij (aliasuè secundum iuris dispositionem) quod sæpè Rota cēsuit, & tradūt, Gab. cons. 192. & 198. lib. 3. & cons. 336. à nu. 1. Menoch. lib. 3. præsūpt. 90. à nu. 9. & facit decis. 331. & dec. 798. par. 1.

par.1.sub num.4.vbi habetur, quod in his, in quibus non præsumitur vsurpatio nõ mutatur per concilium, sed relinquitur in dispositione iuris communis, & tradit Goncal.ad reg.8.Cãcell. glos.18. à num. 54.

Vnde non solum Iuspatronatus probatur ex immemoriali, Hier. Gabr. ibi, Velascus cõsultatione 163. 2. part. quæ probat legitimum titulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. in c, quærelam de elect. nu.9. Fel. in cap. causam num.6. de præscrip. Mohed. decis. 3. de Iurepatron.alias 254. Rota decis.214.& 220.l.2. & 243. & 254. l. 3. par. 3. diuers. & in Pamphilonen. Beneficij de ann.1557.sup. relata 5.par.cap.1.um.551. Genuen. in praxi cap. 61. num.16.Goncal.sup.num. 44.& concilium ibi, siuè ex multiplicatis presentatio-bus, &c.

2 Sed etiam Iuspatronatus antiquum, probatur per famam, concurrente longissima quasi possessione presẽtandi, secundum iur.s dispositionem, Achil.decis.4. num. 10. & 6. de Iurepatr. Put.decis.60.& 140. in fin. lib.1.Rota decis.481.lib.3. par.3. diuers. & in Imolen. Iurispatron.28. Maij 1584. quæ est 1.par.diuersor. decis. 792. & in Aretina Capellæ, seu Iurispatronat. de de qua cap... nu.62. Mascard.de probat.concl.959. annum 19. Gonsalez. sup. num.56. Quamuis etiam solam famam sine possessione probare Iuspatronatus, in antiquis velit Menoch. d.cons.336.num.14. & 15.lib.4. & d.præsumpt. 90. num. 11. contra quem etiam est decis. Rotæ in Bracaren. Parochiales 1. Iulij 1592. vt non censeatur reuocatum per concilium, vt fuit resolutum in causa Tirasonen. præsentãdi 5. Maij 1593. coram D.Penna, & postea 24.Ian. 1594. coram D. Litt.

SVMMARIVM.

1 *Patronus qui est in quasi possessione præsentandi rectè*

rectè præsentat.

2 *Quasi possessio præsentandi olim acquirebatur vnico actu.*

3 *Præsentatus ab eo qui est in quasi possessione præsentandi præfertur alijs.*

4 *Quasi possessio non suffragatur, quando dubitatur, de existentia tituli iurispatronatus.*

5 *Refertur decisio Illustriss. Domini Auditoris Couin.*

ARGVMENTVM.

An hodie post Cōcilium sit sublata quasi possessio præsentandi quo ad probationem Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXXXIV.

1 Regulariter existentes in quasi possessione præsentandi rectè præsentant iuxta tradita cōmuniter in cap. cōsultationibus de Iurepatronatus Rota in decis. 7. de Iurepatronatus in nouis Mantica in decis. 360. num. 6. Verall. in decis. 69. part. pr. & Seraphin. vt alios omictam in decis. 138. quę quasi possessio ac-
2 quirebatur vnico actu, idest ex vnica præsentatione suum effectum sortita, Calder. in consil. 12. de Iurepatronatus, Oldrad. cons. 312. Feder. de senis in consil. 134. Puteus in decis. 191. lib. 1. Mantica in decis. 150. Verall. in decis. 337. cum tribus decisionibus sequen. par. 1. & latissimè Gratian. lib. 3. disceptationum forensium cap. 577. & licet
3 sola quasi possessio attendatur in Iurepatr. & præsentatus ab existente in quasi possessione pręsentandi præfertur alijs c. quęrelam de elect. cap. consultationibus de Iurepatr. & fuit dictum in Firmana Iurispat. 17. Iunij 1584. coram Card. Pamphilio, & in Pisana Capellaniæ 1597. coram Illustrissimo Domino meo Cardinal. Millino, quòd non procedit, quando ante institutionem constat de proprietate alterius Rota decis. 269. nu. 4. & 5. par. 2. diuers. & in Aquina-

tem.

ten.benef.26.Ianuar.1601. Seraph.in Senen.Iurispatr. 9. Ianuar.1598. coram Peria, & quando certum est possessori in petitorio defentionem non competere, vt fuit dictum in Lunen. Sarzan. Capellaniæ prim. Martij 1602. coram Card. Sacrato,& si simul concurrant requisita à Calderino in consf. 12. de Iurepatron. Canonizata à Rota in dict. Aeuinaten. beneficij, & in d. Firmana Iurispatron. & solum dubitatur ad quem pertineat: secus quãdo dubitatur de Iurispatronatus existentia, quia tunc sola quasi possessio non suffragatur, nisi prius verificato Iurepatr.cum causæ cognitione ad formam Concil. Trident. vt in d. Firmana Iurispat. & in comen. Iurispatron.8. Iunij 1601. corã Card.Seraph.& iuxta hanc sententiam cępisse fuit in Rota decisum præsertim in vnà Firmana Iurispatronatus 30. Martij 1609. coram Illustriss. & Dignissimo D. meo Coccino cuius tenor est. *Fuit resolutum Antoniæ Bonacursiæ, & Priori Sanctę Victoriæ, dãdum esse mandatum de manutenendo, quoad quasi possionem repræsentandi,& instituendi respectiuè. Nam licèt dispositio Concilij Tridentini sess. cap. 9. de reformat. habeat locum tàm in petitorio, quàm in possessorio. Vnde sola quasi possessio non suffragatur, vt censuit Congregatio Illustrissimorum Interpratum,& dixit Rota in causa Romanæ Parochialis 31.Ianu.1600. coram Reuerendiss. Paeen. tamen in isto quasi possessio D.Antoniæ præsentandi, & Prioris instituẽdi,debet suffragari, quia constat de Iurepatronatus ex dotatione, & fundatione, qui est modus probandi Iuspatronatus Et adsunt præsẽtationes effectũ sortitę vltra annos.. Quæ cẽtenaria possessio probat Iuspatronatus. Et censuit Congregatio 3.Concilij, & pluries dixit Rota. Et propterea cum constet de Iurepatronatus D.Antoniæ*

quæ

quæ est in quasi possessione præsentandi, & prioris in quasi possessione instituendi, debet dari manutentio, § hodie, instit. de interdict. cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi not. de caus. poss. & propriet. Et iuxta eandem sententiã iterum voluit eadem Rota in vnà Terdonen. Iurispatronatus 6. Aprilis 1609. corã eodẽ cuius tenor est.

1 *Rota dixit, quòd licet præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione præsentandi, debeat institui, iuxtà tex. in cap. consultationibus, de Iurepatron. tamen hæc conclusio est vera, quando constat de Iurepatronatus, quia dispositio Cõcilij sess. 25. cap. 9. de reform. habet locum tàm in possessorio, quàm in petitorio, vt censuit Congregatio. Illustrissimorum Interpretũ, & pluries dixit Rota.*

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio adhoc, vt quæratur, quæ requiruntur.*

2 *Quasi possessio in pertinentia Iurispatronatus, vt suffragetur plura requiruntur.*

ARGVMENTVM.

Supposito quid, vt quasi possessio præsentandi suffragetur post Concilium requiratur, vt constet de existentia Iurispatronatus quæritur hic, quæ requirantur, vt quæratur dicta quasi possessio.

RESOLVTIO LXXXV.

1 RESpondetur quòd debent concurrere simul hæc necessaria requisita. Primò requiritur realis, & vera præsentatio, electio, seu collatio, glos. in cap. cum Ecclesia Sutrina in verbo vocem, vbi Rip. num. 92. & Geminian. de caus. possess. Rebuff. in concord. in rubric. de annatis verbo possessionẽ, Cassad. decis. 7. nu. 2. de caus. possess. & propriet. Secundò requiritur scientia, & patientia eorum, quibus præiudicatur, l. 2. vbi omnes

Doct. C. de seruit. & aqua. Calderin. cons. 12. in fine Couar. latè in reg. possessor. par. 2. in princip. nu. 8. Balbus de pręscriptionibus parte 2. partis quartæ, q. 8. & par. 2. quintæ partis q. 2. Et ad acquirēdā quasi possessionem contra plures, requiritur omnium scientia, & patientia, & vnius contradictio impedit d. quasi possessionem, Io. Andr. in addit. ad Specul. tit. de his, quæ fiūt à maiore par. cap. in rub. sub litera B. Tertiò requiritur quod pręsentans eligens, seu prouidens credant vti iure suo, & iure proprio faciant glos. in d. cap. cum Ecclesia Sutrina in verbo vocem, Calderin. in consil. vlt. de causa poss. & propriet. Menoch. de retin. possess. remedio 5. num. 18. Rot. decis. 109. nu. 12. & 13. par. 1. diuersor. Quartò requiritur bonafides, vt in reg. possess. & ibi Couar. par. 256. num. 1. de reg. iur. lib. 6. cap. fin. de præscript. Menoch. d. rem. 5. num. 20. & rem. 6. nu. 132. Quintò requiritur, quod post præsentationem, seu electionē sequatur confirmatio, seu institutio, Calderin. cons. 6. de caus. poss. & propriet. & d. cons. 12. de Iurepatron. Rocch. de Curte d. verbo, competens num. 35. & 36. Abb. in cap. 2. num. 23. de in integr. restit. Selua de benef. par. 2. quæst. 7. nu. 5. Sextò requiritur, quòd pręsentatio, electio, seu collatio sit effectuata, itaut præsentatus, seu prouisus illius vigore possessionem cœperit, & in d. possessione permanserit, & fructus perceperit, Oldrad. consil. 229. num. 2. Calderin. vbi sup. Ripa vbi sup. num. 93. Put. decis. 136. nu. 3. lib. 3. Gomez. in reg. de annali q. 47. & in reg. de triennali q. 60. Septimò requiritur, quod actus, ex quo, vel ex quibus prætenditur acquisita dict. quasi possessio, sint clari, & certi, non autem turbidi, dubij, & obscuri: quia ex turbidis præsentationibus, collationibus, seu electionibus nō acquiritur d. quasi posses-

possessio, præsertim quādo titulus præcedēs esset contrarius, & tunc quando possessio non est clara, non est locus manutentioni, Veral l. decis. 200. nu. 1. par. 2. nec possessio resultans, ex actu obscuro releuat, Abb. in cap. 2. in fin. de censibus, Felin. in capit. cum Bertoldus num. 36. de re iudicat. Dec. in cap. in præsentia num. 58. de probat. & ad id vidēda est decisio Rotæ in vno oppiden. Iurispatr. 11. Februarij 1608. corā Illustrissimo Coccino, quæ sequitur *cum decisiones Rotales sint fundatæ in quasi possessione præsentandi Corneliæ Ruffæ senioris, & Corneliæ iunioris, & propterea fuerit pronunciatum, fronteram præsentatum à dictis mulieribus esse instituendū, iuxta terminos C. consultationibus de Iurepatr. tamen hodie ex nouiter deductis, Rota censuit hanc quasi possessionem non suffragari. Et*

2 *ideò videndum esse de pertinentia Iurispatronatus adhoc enim, vt quasi possessio suffragetur multa debēt cōcurrere, vt per Calder. quem Rota sequitur in cons. 12. de Iurepatr. Et inter alia, quod ille in cuius præiudicium possessio quæritur, hoc sciat, & patiatur. Hoc autem non interuenit, quia Gundisaluus habita notitia de præsentatione Zacconi, ex cuius putatione mulieres prætendunt acquisiuisse quasi possessionem, & ipse præsentauit Ascanium Ramirez, qui obtinuit sententias ad sui fauorem, & mandatum de immittendo contra dictum Zacconū: vnde licet hæc sufficiant, tamen etiam reddūt turbidum aliud requisitum ad acquirendam quasi possessionem, quod præsentatus fuerit admissus, & institutus, & quod tamquam Rector fuerit habitus in possessione beneficij. ex quibus merito conclusū, quod videatur super pertinentia Iurispatr.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio priuilegij inducitur ex probatione temporis immemorabilis.*

 2 *Fama*

2 *Fama priuilegij ad effectum, vt immemorabilis laico suffragetur in materia decimarum non est probanda per 40. annos, sed sufficit, vt probetur per aliquod tempus diuturnum.*

3 *Testes deponentes de fama diuturna operãtur, quod retro fuerit ista fama.*

ARGVMENTVM.

Probatio famæ, an sit necessaria per spatium quadraginta annorum ante litem motam, vel minus tempus sufficiat, ad effectum, vt immemorabilis in probatione Iurispatronatus sufficiat.

RESOLVTIO LXXXVI.

1 POsitum est in ore omnium, quod adhoc vt immemorabilis laico in Iurepatronat⁹ suffragetur, fama probari debeat, per aliquod tempus, & id quidem diuturnum. quoniã de hoc habemus inter alias, doctrinam Felyn. quã Rota Romana cognoscit pro vera in capit. causam num. 3. de præscriptionibus, dum ait præsumptionem priuilegij induci ex probatione temporis immemorabilis, cum diuturnitate famæ, & in cap. cum cõtingat nu. 4. in fine de foro compet. vbi requirit famam continuam sic habentem tractum temporis. Et idem comprobari potest exemplo famæ necessariæ ad probationem immemorabilis, quæ secũdum glos. & Doct. in cap. 1. de præscript. in 6. probanda est esse, ac semper fuisse: nã quãuis aliqui existimẽt dictionẽ illam (semper) in praxi non recipi; tamen nõ negant quin necessaria sit probatio non solũ, ꝙ fama sit, sed etiam quod fuerit.

Verũ difficultas est quomodo intelligenda sit ista diuturnitas, an de quadraginta annis, an etiam de minori tempore, & dubium facit, quia in materia decimarum cum sola possessio
2 immemorabilis non suffragetur laico posidenti decimas

cimas Ecclesiæ, nisi cócurrat, vel fama priuilegij, vel recognitio feudalis, vt fuit tentum in Toletana decimarum 24. Aprilis 1584. corã Cardinale Blanchetto & alias sœpæ vtique necesse videtur, q; in probanda fama priuilegij testes deponant de toto tempore quo probatur etiam ipsa possessio, & sic per quadraginta annos, per quos etiam ipsa possessio probanda est, iuxta not. in dict. cap. 1. de præscript. in 6. quia qualitas necessaria ad aliquem actum debet adesse, & sic probari de tépore quo necessaria est ad dictum actũ, vt latè per Paris. cons. 62. num. 38. lib. 4. alias si fama non probetur simul cũ possessione, dabitur tépus quo aderit possessio, & nó aderit fama priuilegij, & sic remanebit detentatio, quæ non sufficit.

Accedit, quod recognitio feudalis, quam loco famæ priuilegij sufficere putant, debet probari per totum tempus quo probatur ipsa possessio, Gemin. in cap. 2. §. sanè, num. 6. de decimis, Alexan. cons. 169. nu. 4. lib. 2. Dec. cons. 144. nu. 4. & fuit resolutum per Rotam in eadem Toletana 7. Nouembris 1584. ergo idem dicendum videtur de fama priuilegij: cũ hæc duo parificẽtur per Rotam, nẽpè, quod vel probetur recognitio, vel fama priuilegij.

Sed istis non obstantibus opinio cótraria est amplectenda tamquam verior, quod imò sufficiat probare famam priuilegij cum diuturnitate, non autem spatio quadraginta annorum, quã sentẽtiam tenuit Rota coram Orano 8. Febru. 1588. & fuit opinio Felyn. in dicto cap. causam num. 3. de præscriptionibus, vbi dicit quod oritur præsũptio priuilegij probata diuturnitate famæ, idem in effectu dicit in dicto cap. contingat nu. 4. in fine de foro competenti, vbi inquit, quod si cum possessione immemorabili concurrat fama priuilegij,

uilegij, tunc præsumitur pro priuilegio,& non dicit, quod concurrat fama priuilegij spatio quadraginta annorum.

Nec obstat, quod dicitur de recognitione feudi ex doctrina Gemisiani, & aliorum, quia loquuntur, quando quis vult se tueri, quia possedit decimas, vti Vassallus; tũc enim in probãda immemorabili debet etiam includere, quòd sẽper possedit vti Vassallus, & Ecclesiam semper fuisse in possessione seruitiorum: & hoc ideò est, quia illa possessio est qualificata, quod vti Vassallus, secus est in probatione famæ priuilegij, quæ est quid separatum à possessione, & ideò cessat illa regula, quod qualitas requisita ad aliquem actum debet adesse, & probari de tẽpore quo est necessaria ad illum actũ; quia hic non sumus in qualitate possessionis, sed in probatione pœnitus separata: qa aliud est probare famã priuilegij aliud probare possessionem immemorabilẽ.

Illud verò argumentum, quod si fama non probetur simul cum possessione remanet detentatio, quæ non non sufficit nec concludit,
3 quia testes deponentes de fama diuturna operantur, quod retro fuerit semper ista fama Ruyn. cons. 143. num. 20. in fine cum seq. lib. 5. Cæphal. cons. 56. nu. 25. & facit, quod dicitur in l. hoc iure, §. ductus aquæ ff. de aqua quot. & estiua, quod probata possessione antiqua possum allegare titulum concessionis; & sic non requiritur probatio de tempore cõtinuatæ possessionis verè, sed præsũptiuè, quod probatur per famam benè Rolan. cons. 66. num. 48. lib. 2. Bellon. cons. 1. num. 6. & alij.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus probatur per famam iuncta longissima possessione alijsque indicijs, & adminiculis, vt num.* 2.

AR-

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus, an probetur ex fama iuncta longissima possessione, alijsque indicijs, & adminiculis.

RESOLVTIO LXXXVII.

1 RESpondi in facti contingentia consultus pro affirmatiua opinione cũ decis. Rotæ in vnã Mediolanen. Iurispatronatus Mercurij 4. Nouẽb. 1609. coram R.P. Astrebaten. cuius Rotæ decisionis tenor est, vt requiritur Domini censuerunt, posito nunc, quod non versemur in personis in quibus Iuspatronatus Felicis Castilionei in Capella, seu Ecclesia Sãctæ Maria Rubæ, loci Garbangnati Mediolanen. Diocœsis, nam in illud probatur ex fama iuncta longissima
2 quasi possessione alijsque indicis, & adminiculis iusta doctrinam Bal. in l. cum semper, C. de rei vendicatione Dec. cons. 126. nu. 3. vers. nam cum agatur, & & cons. 117. num. 5. Lambertin. lib. 2. par. 2. quæst. 10. princ. art. 4. num. 13. Cassiod. decis. 2. num. 4. de probat. Put. decis. 60. in fin. lib. 1. Achill. decis. 4. nu. 10. decis. 6. de Iurepatronatus fuit dictum in Iomelen. Iurispatronat. 28. Maij 1584. coram Episcopo Lauretano, quæ est diuersorũ 792. part. 1. & in Berchinonen. vnionis 5. Decemb. 1597. coram Giptio, & in Tirasonen. Iurispræsentãdi 5. Maij 1593. coram Illustrissimo D. meo Decano, fama benè probari complures testes, cum quibus concurrunt etiam enunciatiuæ, quarum vnà est ann. 1428. in libr. cẽsuum mensæ Archiepiscopalis Mediolanen. in quo est capella, taxatur ad septẽ libras ceræ, & enunciatur huiusmodi Iurispatronatus fuisse erectũ iusque ab ann. 1336. qui lib. pro se fidem facit, glos. in lib. in cap. ad audientiam in verbo clem. vbi Abbas num. 4. Felyn. nu. 16. de præscript. Boer. decis.

decis.105. num. 11. & fuit dictum Bononien. Iurispatronatus 16. Ianuar.1608. coram Sacrato. Altera est ann.1477.quæ, & si nõ excedat annos 91.attẽto initio litis, q fuit anno 1568. tamen magnũ facit adminiculum, vt fuit dictum in Farsen. Territorij 19.Martij 1607. corã R.P.D. meo Decano, longissima verò possessio deducitur ex prouisione corã Bernardini de Balphis ex causa permutationis accedente consensu patronorum ann.1501.qui cõsensus ad minus probat, quasi possessionem Iurispatronatus, quam præsẽtatio per obitum, Abb. in capit. n. de relig. domib. num.6. & cons.54.num.5.vers.pro hoc etiam facit, lib. 1. cuius doctrinã reiecta opinione Decij cons.149.num.4. tenuit Rota corã Mochedano decis.10.num.3.& 4. de Iurepatronatus, & Crescentius decis.2. eod.titul. coram Illustrissimo D.meo Coccino in Lucana Iurispatronatus 7.maij 1604. Huius autem effectum probat pręsẽtatio,& institutio Ludouici de Castilione per obitũ ipsius Bernardini Oldrad.cons.229.num.2. qui Ludouicus possedit, vsque ad prædictum annũ 1568. cum tamen sufficiat quasi possessio quadraginta annorum, vt declarauit Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Concil. Triden. Interpretum,& tenuit Rota in dicta Barchironen. vnionis coram bon. mem. Giptio.

SVMMARIVM.

1 *Modus probandi Iuspatronatus per præscriptionem, an sit sublatus per Conc.Trid. distinguitur.*
2 *Laicus illicò pręscribit pertinentiam patronatus cõtra patronum laicum,& sufficit quadragenaria præscriptis num. 3.*
4 *Immemorabilis requiritur quando agitur de præscribẽda Iurispatronatus cõtra Ecclesiã,vel quadragenaria cum titulo.*

5 *Impe-*

3 *Immemorabilis non sufficit in probando Iurepatronatus in Ecclesia conuentuali, sed requiritur etiam fama.*

ARGVMENTVM.

An hodie post Conciliũ sit sublatus modus probandi Iuspatronatus per præscriptionem.

RESOLVTIO LXXXIII.

1 RESpondeo negatiuè, vt supra dixi; verum pro intelligentia distinguẽdi
2 sunt tres casus. Primus casus est, quando agitur cõtra patronum laicum de præscribenda pertinentia Iurispatronatus; tunc laicus potest illicò præscribere Io. And. in cap. quod alicui gratiosę, de reg. iur. lib. 6. Card. in clem. plures q 5. de Iurepatr. Felyn. in cap. quanto nu. 2. de iudic. vbi de comm. Couar. in regula possessor. par. 2. quæst. 11. artic. 1. & fuit dictum in Auximana Iurispatronatus 10. Ianuar. 1586. coram Cardin. Seraph. & in Oeten. Abbatiæ 3. Apr. 1595. coram Penia, & tunc quando agitur de præscribenda pertinẽtia Iurispatronatus contra patronũ, non est ne-
3 cessaria præscriptio immemorabilis, sed sufficit quadragenaria, c. de quarta extra de pręscript. Corn. cons. 47. nu. 5. lib. 3. & fuit dictũ in Florentina Iurispatronatus, quæ est dec. 229. nu. 1. par. 1. diuers. & decis. 407. nu. 1. & in Bracharen. Parochialis 18. Febru. 1591. coram Card. Mãtica, in Salernitana Rectoris 20. Maij 1591. coram Card. Pamphilio, & in Lucana Iurispatron. 10. Maij 1599. coram litta.
4 Secundus est casus quando agitur de præscribenda existentia Iurispatronatus contra Ecclesiam, quia tũc requiritur immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, Fed. de senis. cõs. 239. num. 10. Felyn. in cap. causam num. 2. de præscript. & fuit dictum in Pamphilonen.

nen. Iurispatron. 26. Maij 1586. quæ est decis. 403. par.1. diuers. & in præscribenda pertinentia Iurispatronatus requiritur quadragenaria cum titulo puta donationis, vel legati, saltem putatiuus, Geminian. cons.103.num.3.& fuit dictum in d.Lucana Iurispat. 10. Maij 1599.coram litta, sed quod nō requiratur titulus tenet Feder. de senis cons.234.col.2.in fin.Dec. cons. 134. col. penult. Couar. in d. regula possessor. par.2.quæst.10. vers. iterū in specie Rota decis. 229. num.1.par.1. diuersor.in qua fuit resolutū, tunc sufficere quadragenariam sine titulo, aliàs requireretur immemorabilis iuxta cap. 1. cum ibi not.de præscrip. lib.6.

5 Tertius, & vltimus casus quando agitur de præscribendo iuspatronatus in Ecclesia cōuenctuali; quo casu non potest præscribere iuspræsentandi, seu eligendi etiam per tempus immememorabile, ex quo laicus est incapax iuris eligendi, glos.in cap.nobis vers. nisi aliter de Iurepatron. Abb. in cap. de hoc num. 10. de Simon,& in cap. messana num. 4. de elect. & fuit dictum in d.Oueten. Abbatię coram Penia, vbi dicitur quod tàm in Congregatione Concilij, quàm in Rota fuit resolutum ad probandum iuspatronatus in Ecclesia conuentuali non sufficere immemorabilem, sed requiri etiam famam priuilegij; faciunt tradita per Io. Andr. in cap.2. de prob. & per Siluan. de benef. par.2. quæst. 23. & in Iurepatronatus laicorū ad effectum pręsentationis Rectorum ad nutum amouibilium requiritur immemorabilis cū fama priuilegij, vt in Toletana iuris nominandi 27. Febr. 1584.coram Bubalo, & in Burgen. beneficij 16. Octobr. & 3. Nouembris 1592. coram Penia fuit dictum in Burgen. Parochialis 23.Febr.1587. corā Seraph.& in pręscriptione Iurispatronatus demendū est

tempus,

tempus, quo possedit prouisus Apostolicus, vt fuit dictum in Tirasonen. iuris præsentandi 21.... 1594. corã litta, & in Bracharen. Parochialis 20. Apr. 1596. coram Penia.

SVMMARIVM.

1 *Probatio nõ tam sollemnis requiritur quando non agitur, contra ordinariũ, sed contra alios.*

2 *Refertur decis. Manticæ.*

ARGVMENTVM.

An huiusmodi efficacior probatio iuxta formam Concilij requiratur, vbi non agitur contra ordinarium, sed contra alios.

RESOLVTIO LXXXIX.

1 RElpondetur, ꝙ quando non agitur de Iupatronatus contra ordinarium, cõtra quem ius commune resistit, sed contra alium tertium, prætendentẽ iuspatronatus, vel inter plures præsentantes, longè minores probationes sufficiunt, quam si ageretur cõtra ordinarium. Parisius de confidentijs q. 28. nu. 150. Gonsalez in regul. Cancell. 8. de Alter. glos. 18. nu. 59. Cassador. decis. 1. num. 1. de probationibus, Mohedanus decis. 5. de appellationibus num. 3. post medium. Caputaq. decis. 137. num. 1. & 2. par. 1. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 93. vers. sexto quæritur in fine, de causa possessionis, & fuit resolutum in vnà Pamphinolen. benefi-
2 cij 10. Aprilis 1595. coram Mantica placuit dominis constare de iurepatron. domus de Zaualletta, quia non agitur cum ordinario, sed inter præsentatos de pertinentia ipsius Iurispatronat. quo casu leuiores probationes sufficiunt, vt sępius fuit resolutum. Inprimis enim cõstat de præsentatione facta ann. 1483. & de prouisione facta de anno 1506. per obitum d. præsentati, & sic de effe-

ctuatione illius præsentationis:& cum postea lis esset introducta coram ordinario per eius sententiam de ann. 1561. fuit pronunciatũ iuspatronatus ad dominos domus de Zavalletta pertinere: Vnde ordinario afferenti sibi constare de iurepatron. credendum est, cum hoc ad eius officiũ pertineat, Rot. decis. 11. num. 2. de iurepatronat. Lamb. de iurepatr. 2. part. 1. lib. quæst. 10. art. 4. Purp. cons. 573. num. 6. & fuit dictum corã bon. mem. Bub. in Aprutina beneficij die 28. Febr. 1583. & in Fesulana iurispatron. die 17. Februar. eodem anno. præterea extat cõfessio vniuersitatis de Ianzi legitimæ cõgregatæ, quod hoc iuspatronatus spectat ad dictam domum de Zavalletta;& ꝗ amplius est, eidem etiam cessit omne ius, quod habet: & licet sola confessio laicorum non probet iuspatronatus ad effectum canonizandi, vt fuit conclusum à Sacra Congregatione Illustrissimor. DD. Cardinalium Concilij Triden. Interpretum, tamen quoad præiudicium ipsius confitentis sufficit, Cassad. decis. 7. de iurepatr. Put. decis. 36. num. 1. lib. 3. Peregr. decis. 63. lib. 2. præsertim cum plura adminicula cõcurrant, ex quibus huiusmodi confessio redditur verisimilis, vt fuit dictum coram R. P. D. Pamphilio in causa Regien. Prioratus die 9. Maij 1586. nam vltra supradictas præsẽtationes, quæ habuerunt effectum, adsunt etiam testes, qui deponũt de auditu à suis maioribus, qui quoad quale præiudicium probãt etiam contra tertium, vt fuit dictum coram Bub. in d. Fesulan. iurispat. die 17. Februarij 1583. præterea aliqui etiam ex testibus asserunt, se vidisse illos præsentare, & presentatos ab Episcopo institui, ex quorũ testium depositionibus fælic. recor. Paul. IV. hoc etiam Iuspatron. confirmauit, & quamuis huiusmodi confirma-

firmatio fit in forma communi, & ius nouum nõ tribuat cap. 1. & ibi Doct. de cõfir.vtil.vel inutil. Franc. in cap.si gratiosa num.4. in fin.de prescrip.lib.6.tamen præsupponit ius prius esse acquisitum, & illud corroborat Dec. cons.341.nu.6. in fin.ver,& confirmatio in forma cõmuni. Accedunt etiam testes, qui deponunt de publica voce,& fama, quę probat Iuspatron.antiquum Cassad.decis.2.nu.5. de Iurepatr. Achil.decis.5. eod.tit. Mohed.decis.352. alias 13.in fi.eod.tit.& fuit dictum coram Bub.in Spoletana Iurispatr. die 3. Iulij 1589. nec obstat, quod sola fama non probet Iuspatronatus, nisi quando concurrit longissima quasi possessio præsentandi, vt tenet Rot. & Put. attestat decis. 60.in fin.lib.1.quia hoc intelligitur quoad plenam probationem, quæ in casu proposito ad effectum, de quo agitur, non est necessaria, vt dictum est; & cum fama publica concurrunt etiã plura adminicula, vt ex prędictis apparet. neq; obstat, q hoc beneficium tanquã liberum fuerit collatum ab ordinario de anno 1606.& 1512. quia in dictis collationibus iuspatronatus fuit expressè præseruatum.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua Iurispatronatus non probatur tam rigorosè iuxta mentem Sac. Conc. Trid.*

2 *Narratiua Iurispatronatus contenta in gratia Apostolica, an debeat verificari.*

3 *Decisio Rotæ, quod narratiua Iurispatronatus cõtenta in gratia Apostolica non requirit tam subtilem probationem.*

ARGVMENTVM.

An eadem probatio requiratur vbi agitur de probanda narratiua Iurispatronatus.

RESOLVTIO LXXXX.

1 Leuior probatio exigitur quoties agitur de probanda narratiua Iurispatronatus, vnde Gonsalez glos. 18. num. 60. infrascriptis vtitur verbis sextò infertur, quòd quando agitur
2 incidenter de probãdo Iurepatronatus veluti de verificanda narratiua contenta in gratia Apostolica, quòd beneficium sit de Iurepatronatus laicali quamuis debeat verificari dicta narratiua, aliàs gratia erit nulla Put. decis. 120. & decis. 404. lib. 2. & decis. 36. lib. 3 Cassad. decis. 7. de Iurepatronatus, Mascard. de probationibus concl. 177. per totum. Tamen pro verificatione illius, leuiores probationes sufficiunt, vt fuit resolutum in Romana Parochialis 21. Ianu. 1600. coram Reuerẽdissimo Domino Episcopo Pacen. & & alias sępius, & iuxta hãc sententiam fuit pluries in Rota resolutum signanter in iure Pistorien. celeberrimè 24. Martij 1623. coram
3 Nauarro, cuius tenor est. Non enim iustificatur gratia in eo, quòd requirit cõsensum medietatis, patronorũ, quia licèt de existentia, & pertinentia Iurispatronatus ad nobiles de Guazzalotris dubitari non possit, tum ex sententia de anno 1461. in qua declaratur inter alias, hanc spectare ad nobiles de Guazzalotris, summi Zenobij num. 3. quæ excedens metam 100. annorũ probat, Ferret. cõs. 135. nu. 1. lib. 1. Gabr. cons. 146. num. 1. & cons. 198. nu. 4. lib. 2. Borg. decis. 11. num. 23. par. 2. Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. q. 11. artic. 9. Tùm ex consensu præstito de ann. 1463. ad fauorem Andreę de Guazzalatris, & successiuè per continuas, & effectuatas pręsentationes, vsq; in personam Vincentij resignantis summi num. 5. vsque ad 11. ex quibus sufficienter Iuspatronatus probatur Rot. in recent. decis. 211. num. 1.

num.1.& 224.num.7.& 8. & 312.num.7.& ſeq.par.1. & deciſ.674.num.2. par.2. præſertim inter compatro-
3 nas, inter quas leuiores probationes ſufficiunt Caſſad.deciſ.1.de probat.Mantic.244.num.5.Gonzal.ſuper reg.8.gloſ.18.num.59. Garz.de benef.par.5.cap.9. num.68. Rot.deciſ.526.& 533.par.4.diuerſ.nouiſſ. & deciſ.251. num.1.par.1. & deciſ.181.num.1. par.2. in recent. & fuit dictum in Pamphilonen. Parochialis 3. Martij 1621. coram D. Vbaldo,præcipuè pro iuſtificatione narratiuę,pro qua ſufficit leuior probatio Gōzal.ad reg.8. d.gl.18.num. 60. & ſeqq. & ratio. Quia ſemper, quando tractatur de aliquo articulo, non principaliter,& de directo, ſed incidētēr,ſufficit minor & ſemiplena probatio,Rota deciſ.3. de probationib. in nouis, Caſſadorus dicta deciſ. 1. in principio eod. titulo, Egidius deciſ. 570. Rota deciſ.803.nu.1.par.1. diuerſorum.

SVMMARIVM.

1 *Vltimus ſtatus, an hodie attendatur in Iurepatronatus.*

2 *Status vltimus præſcriptus attenditur in beneficialibus.*

3 *Status,vt mutetur,vel vltimus conſtituatur, quæ requirantur num.5.*

4 *Mens ſuperioris attenditur ad mutādum ſtatum.*

ARGVMENTVM.

An probatio Iuriſpatronatus, quæ fit per vltimum ſtatum ſit hodie ſublata.

RESOLVTIO LXXXXI.

1 EGo dicebam in facto mihi videri, quod huiuſmodi probatio non ſit ſublata,& non eſſe innouatum circa reiectionem probationis Iuriſpatronatus p vltimum ſtatum ex quo ex ea non apparebat aliqua innouatio, vnde quādo vltimus ſtatus eſt pręſcriptus cre-

credendendũ standum esse vltimo statui beneficio pa-
2 tronatus, nã de iure in beneficialibus attẽditur vltimus status pręscriptus spatio, scilicet 40. annorum, Gemin. in cap. cum de beneficio nu. 8. Franch. nu. 5. vers. aut probatur de præb. in 6. Rota decis. 2. eod. tit. in nou. Felyn. in cap. nostra nu. 43. de rescrip. cum alij per Gonzalez. in reg. 8. Cancell. glos. 7. num. 25. Sil. de benef. part. 3. quæst. 11. num. 40. & 127. Rota decis. 22. de probat. in antiquit. & in Perusina S. Beueniati 13. Maij 1588. & 19. Martij 1589. coram Pamphilio, Felyn. in cap. eam se num. 22. circa med. de rescript. Rebuff. super concord. tit. de collationib. §. volumus verbo regularia, vers. quarto requiritur, Gõsalez. super reg. 8. Cancellar. glos. 7. num. 23. Dec. cons. 126. num. 1. Rota in Regien. Prioratus 5. Maij 1586. & in Sala mantina Rectoriæ 22. Martij 1591. coram Pamphilio. Adde quòd, quidquid fit ad effectum mutationis qualitatis beneficij, & in præiudicium
1 collatoris, ad effectum validitatis impetrationis, & collationis sufficit vltimus status, & vltima possessio, per c. quærelam de elect. & c. consultationibus de Iurepatron. vt per Lap. in d. cap. cum de beneficio in fin. Gemin. num. 8. ad fin. vers. aut simpliciter Frãch. sub num. 9. post med. Put. decis. 2. num. 2. de præben. in nou. & 49. ante num. 1. de rescript. in antiqu. Put. decis. 2. num. 4. lib 3. de Grass. decis. 4. de prob. cum alijs per Gonzal. in d. reg. 8. glos. 45. §. 2. num. 14.

3 Non nulla tamen requiruntur ad mutandum statum, & sic ad vltimum constituendum. Et per spatium 40. annorum, vt per glos. & Doct. in cap. cum de beneficio, & ibi præcœteris Frãchus num. 5. in fin. de præbend. in 6. Put. decis. 238. num. 2. lib. 1.

4 Item, quòd licet spatio 40. annor. mutetur status bene-

beneficij d.c.cum de beneficio, & ibi not. cum alijs supra allegatis, attamen plura requiruntur. Primò, quòd ille, qui possidet beneficium, tamquam seculare, vel tamquam regulare, illud habeat titulo institutionis, vt de tali beneficio Lap. in d. cap. cum de beneficio in princip. Gemin. nu. 9. prob. ad Monach. nũm. 7. Felyn. in cap. in nostra nu. 14. vers. 2. nota diligenter de rescript. Moder. in reg. 8. Cancell. glos. 8. num. 33. Aegid. cons. 41. nu. 9. alias col. 4. vers. tertio probo, & fuit dictũ in Perusina S. Beneuiatis 19. Martij 1589. coram Pamphil. vbi, quod requiritus valida collatio. per Aegid. d. cons. 4. nu. 2. vers. tertio, quòd fine. Secundò, adhoc, vt beneficij status mutetur, requiritur, qui collationes sint factæ ab eo, qui habeat potestatem mutandi statum illius beneficij, & hoc fecerit animo, & intentione, vt statũ mutaret, quod vel debet exprimere, vel facere collationem, vt puta de regulari, tãquam seculari, Doct. in cap. cum de beneficio, & ibi Gemin. num. 9. de præben. in 6. Felyn. in cap. nostra num. 41. vers. secundo nota de rescrip. Silu. de benefic. par. 3. q. 11. num. 40. 124. cum seq. Rebuff. super concord. tit. de collat. in verbo regularia, & fuit resolutum in Perusina S. Beueniatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1589. coram Card. Pamph. Florentina Cõmendæ 26. Iunij 1589. corã Comitulo Camerin. Parochialis 27. Maij 1591. coram ben. mem. Card. Seraphin.

6 Amplia procedere etiam si concurrat lapsus temporis, si enim non concurrat mens superioris mutãdi statum beneficij nunquam dicitur mutatus, Gemin. in d. cap. cum de benef. num. 6. & 9. Franch. num. 6. prob. ad Monach. num. 4. & 13. de præbend. in 6. Calder. cons. 1. de cõsuetud. Felyn. in cap. nostra, Coroll. 40. de rescrip. Sil. de benef. par. 3.

quæst.11. Rebuff. d. §.volumus,verb.regularia,Rota in d.Perusina S.Beueniatis 13.Maij 1588.& 19.Martij 1589. Nullus Prælatus inferior Episcopo potest mutare statū beneficij,Franch. in d. cap. cum de benefic. num.6.de præbend.in 6. & fuit dictū in Perusina S.Beueniatis 19.Martij 1589.& in Sanct. Seuerinæ Prioratus 14.Maij 1604. coram Cardin.Pamphilio. Beneficij statum non mutat prouisio Papæ,Dec.cons.126. in fin.Achil.decis.13. de Iurepatron. Caputaq.180. part.3. Put.7. de Iurepatr. Rota Imolen. Iurispatron. 26. Martij 1593. & in Maioricen. Sacristæ 26. Iunij 1602. coram Illustrissimo Pamph. Tertiò requiritur bona fides Doct. in d. cap. cum de beneficio,& ibi Gemin.nu.9. & Franch.etiam num.9.de præbend.Aegid. cons.41. nu.11. vers. aliud dubium,& num.12.Rebuff. super concord. tit. de collat.§.volumus,verbo regularia,vers.secundo quęritur bona fides, Greg.Tolos. in nou.in fi.Moder.super reg. 8. Cancell.glos.8.num.35. 36. Rota in Perusina S.Beueniatis, & in Florentina Commendæ superius allegatis. Quartò non sufficit, quòd beneficium possideatur per Commendatarium; sed requiritur, quod possideatur à verò titulari, Rebuff. vbi sup. vers. secundo requiritur, Hoied.de incōpatibilit. par.2.cap.24.nu. 92. Moder. super d. reg. 8. num.37. In probanda qualitate beneficij, quādo non constat de contrario, multum deseruiūt prouisiones Papæ,quæ etsi non mutent statum, illum tamen declarant,& corroborant,vt fuit dictum in Terdonen. Prioratus 5. Maij 1595. coram Orano,& in Maioricen.Sacristæ 5. Nouemb. 1603. coram Card. Pamph. & in Tirasonen. Capellaniæ 14. Decembr. 1607. coram Pamph. vltimus status sufficit pro iustificatione gratiæ, vt fuit dictum in Ostiens. Capellæ 16. Maij 1597.

1597. coram bon. memor. Cardinal. Seraphino.

SUMMARIUM.

1 *S. C. T. magis prouidet in Iurepatronatus personarum potentium.*

2 *Patronus non dicitur constitutus in possessione, nisi sequuta institutione.*

3 *Institutione probata, censetur probata præsẽtatio.*

ARGUMENTUM.

An in personis, in quibus non præsumitur usurpatio, sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequutis institutionibus.

RESOLUTIO LXXXXII.

PLuries occurrit dubitare si in personis, in quibus nõ præsumitur vsurpatio, sufficiat probare multiplicatas prçsẽtationes nõ sequutis institutionibus. & pro ratione dubitãdi videbatur pro affirmatiua resoluẽdum, si quidẽ prouidentia Concilij magis videtur
1 esse in Iurepatronatus personarum potẽtium, in quibus præsumitur vsurpatio, iuxta latè tradita per Crescentium, & alios in decis. prima, de Iurepatronatus. contrariam sententiam tenendam esse testatur, Genuen. in praxi cap. 63. in prima impressione; & ratio est secũdum eũ, ꝙ non possit patronus dici in quasi
2 possessione, quam intendit Conciliũ, nisi sequatur institutio, & sit capta possessio, iusta notabile, ac celebrè Consilium Calder. 12. de Iurepatronatus, & Rota in decis. 132. & 339. & probata institutione intelligitur ꝓbata præsẽtatio, quæ præsentatio intelligitur facta in tẽpore, Rot. in dec. 4. de Iurepatr. & faciunt notata per Parisium q. 133.

SUMMARIUM.

1 *Notorium releuat ab onere probandi, fallit quãdo requiritur probatio pro forma num. 5.*

3 *Statutum requirens pro-*

bationem confinium pro forma, facit, vt debeant probari etiam cõfines notorij.

4 *Forma censetur per legem data, quando annullatur actus, non gestus cum sollemnitatibus.*

5 *Publicatio resignationis est facienda, quamuis illa esset nota populo.*

6 *Ecclesia debet restitui, si ab ea extrahatur delinquẽs, licet notoriè constet illum non gaudere immunitate Ecclesiastica.*

ARGVMENTVM.

An si esset notorium Iuspatronatus esse alicuius familiæ requiratur probatio iusta formam Concilij.

RESOLVTIO LXXXXIII.

1 Respondetur, ꝙ quamuis notoriè constet Iuspatronatus spectare ad aliquam familiam; nihilominus adhuc ex igitur in eius probatione adhiberi formã Concilij: nam licèt notorium releuet ab onere probãdi c. vestra, de cohabit. clericor. & mulier. glos. in clem. appellanti, in verb. alias causas, de appellat. & in l. ciues, C. eod. tit. Bald. in l. si vero, §. qui pro rei qualitate, & ibi Ias. ff. qui satisdar. cogan. latè Mascard. conclus. 1108. num. 1. cum latius adductis per Nouarium in praxi fori, quęst. . . num. 1. sess. 1. in magnis.

2 Nihilominus quando probatio requiritur prò forma, tunc notorium non releuat ab onere probandi, Card. Alban. ad Bart. in l. cum quid, num. 3. ff. si cert. pet. Felyn. in capit. super eo. 3. col. 1. post princip. vers. & istud limita, de testib. cogend. vbi de statuto requi-

3 rente probationem cõfiniũ pro forma, quod tunc videtur requirere non solum pro probatione, sed pro sollemnitate; ideo non sufficiet cõfines esse notorios, cum talia requisita pro forma non sint omittenda, l. cum hi, §. si prætor, ff. de transactione, c. procurator.

de

de elect.in 6.Bald. & Imol. in l. 1. ff. de liber.& posth. vbi etiam, quod inter alios modos cognoscendi,an aliquid requiratur pro forma, vnus est quãdo lex, vel sta-
4 tutum annullat actum non factum cum certa sollemnitate,Felyn.in cap.super eo. col.1.ad med.vers.quomodo autẽ,de testib. cogend. Gomez. in regul.de annal. q.6.qui etiam ibi alios modos adducit, ex quibus inductio formæ cognoscatur; prout est in dicta Bulla Gregor.XIV.in qua adsũt clausulæ annullatiuæ cum decreto irritanti, & alijs, ex quibus colligitur fuisse datam formam circa omnia ibi contenta, c. si capitulo de concess. præbend. in 6. glos. in l. fin. C.de vendit. rer. ciuil. libr. 11. latè Gomez.de annal.q.6.& passim admittunt Doctores notorium non suffragari,nec releuare ab onere probandi, quãdo esset aliquid datum pro forma,Butr.in cap. vestra col.38.vers. secundum est principium, de cohabit. clericor.& mulier. Bald. in l.ciues,C.de appellat.Mascard. conclus.1108.nu.28. Flamin. Paris. de resignat. beneficior. lib.11. quæst.6. num.81. Gomez. de publicand. resignation.quæst.9. col.2.post princip. vers. 3. est effectus fol.481. vbi ꝙ
5 ex hac ratio ne publicatio resignationis beneficij est facienda,quãuis resignatio esset nota populo, cũ talis publicatio requiratur pro forma, vt in constitut.47. Greg. xiij. quidquid aliud sequantur Paris. consil. 39. num.34.lib.4.& Cassad.super regul.decis.26.& Mandos. ad Rom. cons. 433. in 1. addit. in fin. qui volunt non esse publicandam resignationem notoriam: quia contra eos est verior opinio, vt testatur Gomez. d. q.9.vbi etiam,quod ita seruauit,Rot.in causa Manneten.Beatę Marię Collegiatæ Ecclesiæ,& sequit.prax. Archiepis. cap.22.num.5.
6 vbi etiam ita in specie tenet seruãdam esse formam Bullæ, quamuis notorium

sit,

sit, quod delinquens commiserit crimen exceptuatum à dicta bulla: vnde etiam si Episcopus denegat licentiam extrahendi, potest curia secularis ipsos extrahere, & deducere ad carceres Episcopi, vt ab eo cognoscatur si delicta cõmissa sint excepta, vt in eadem constitutione continetur. & sic semper quamuis de crimine notorio aliunde cõstiterit, forma Bullæ est seruanda, à qua non potest recedi; sed requiritur, vt ad vnguem, & specificè seruetur.

SVMMARIVM.

1 *Testes si deficiunt in vno non probant immemorabilitatem.*

2 *Immemorabilis non dicitur probata deficiente teste in vno.*

ARGVMENTVM.

Testes si in vno deficiunt in pbanda immemorabili iuris præsentandi, non dicitur ea probata.

RESOLVTIO LXXXXIV.

1 Respondeo negatiuè, cum decis. Rotæ in vnà Hieracen. Iurispatronatus 14. Ianuar. 1614. coram Illustrissimo Verospio cuius tenor est. Visum fuit Dominis, causa benè discussa, testes pro parte Principis Hieracensis inductos ad probandam immemorabilem super Iurepatr. de quo agitur, non deponere iuxta omnia requisita, per glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. & per consequẽs à decisis sub die 18. Aprilis præteriti esse recedendum.
2 Sufficit enim, testes in vno deficere ad effectum, vt immemorabilis probata non dicatur, quam opinionem sequuta fuit, Rota in causa Britorien. S. Colũbani 24. Iunij 1604. coram Illustrissimo Lancellotto, & in Astricen. beneficij 19. Ianuarij 1585. coram Card. Pamphilio. In casu autem nostro, quintus testis deficit, cum nõ deponat ipsum

non

non vidisse, nec audiuisse contrarium, nec quod sui antecessores contrarium non viderint, vt per d. glos. requirebatur, Cardin. Seraph. decis. 1179. num. 2. vers. quintus testis, & decis. 1367. num. 1. Gabr. tit. de præscrip. concl. 1. num. 81. Couar. in regul. possessor. par. 2. §. 3. num. 7. Caputaq. decis. 71. par. 2. & fuit dictũ in Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. & in Sorana Iurispatr. 28. Aprilis eiusdem anni, coram Card. Pamph. & in Aurien. Parochialis de Pao. 5. Decemb. 1605. coram R. P. D. Manzanedo, & alibi sæpius. Vndecimus pariter nõ suffragatur, quia non dicit, se vidisse præsentationes, sed de auditu solum deponit; nec asserit nõ vidisse cõtrariũ obseruari, iuxta eãdem glos. in cap. 1. de præscrip. in 6. vbi Lapus, Abb. num. 8. Gemin. nu. 16. Franch. num. 16. Rota in dictis Iacen. Parochialis, & Sorana Iurisp. Præterea non deponit, suos maiores non vidisse, nec audiuisse contrarium. nec isti requisito æquipollẽt illa verba, quod ita viderit, & obseruari audiuerit sine contradictione; nam poterat esse, illum vidisse aliquos actus sine contradictione fieri, & interdũ similes alios actus in contrariũ fieri sine contradictione. Vlterius idem testis interrogatus, an huiusmodi fama esse potuerit falsa: cũ affirmatiuè respondeat, non videtur, illam sufficiẽtem probare; cum pœnes ipsum deponẽtem hæc certa, & indubitata requiratur, Bald. in l. conuenticulam num. 8. C. de Episc. & cler. Roland. cons. 3. nu. 49. lib. 1. Rota in Legionen. Canonicatus 3. Iulij 1600. coram Reuerendissimo D. Decano. Nec valet dicere saltim immemorabilem ex alijs testibus adminiculari ex Molin. de primogen. Hispan. lib. 2. cap. 6. num. 34. & seq. vbi habetur posse illos coniungi ad faciendam plenam probationẽ ad instar plurium membrorum, ex quibus inuicem coherenti-

rentibus perfectum corpus conflatur. quia contrariam opinionē amplexa fuit Rota in allegatis decisionibus Britonien. & Astricen. Nec id accidit sine ratione, cum ad probandam immemorabilem, plura tàm affirmatiua, quàm negatiua requisita sint necessaria, iuxta d. glos. in cap. 1. quæ si per testes particulares probarentur, incerta illorum probatio redderetur. qui enim verbi gratia, de visu per 40. annos deponunt, antea potuerunt aliquid in contrarium audire: & qui de auditu testantur ex publica voce, & fama, quid in contrarium videre potuerunt. & sic ad reddendam certam probationem, omnia requi sita sunt probanda, vt fuit dictum in allegatis decisionibus Britorien. & Astoricen. Allegantur etiam per informantes nonnullæ exceptiones contra personas testium, qui propterea de facili admittendi non veniunt ad probandum hoc Iuspatr. in quo suspicio cadit vsurpationis, vt Rota tenuit in causa Toletana iuris nominandi 2. Maij, 1589. coram Orano. Nec ad istum effectum releuant instrumenta præsentationū à Principe factarum, nec Episcopi Hieraracensis assertio; cum per scripturas immemorabilis non probetur, Io. Andr. in cap. 1. nu. 4. vers. in glos. de præscrip. in 6. Natta cons. 636. nu. 104. lib. 3. Aym. de antiq. temp. 4. par. §. materia ista, nu. 39. Gabr. tit. de præscript. conclus. 1. num. 89. Molin. de primogen. lib. 2. capit. 6. nu. 45. Rot. in causa Tullen. iurisdictionis 1596. coram Card. Pamphilio, & in Burgen. Quindenniorū 8. Martij 1599. coram Litta, & Sacrum Trident. Concil. sess. 25. capit. 9. de reformat. in similibus patronatibus vltra præsentationes non minores, quam 50. annorum spacio continuatas, immemorabilem, & omnia ad ea requisita postulat.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis quo tempore probari debet.*

ARGVMENTVM.

Immemorabilis de quo tempore esse debet ad probandum Iuspatronatus.

RESOLVTIO LXXXXV.

1 RESpondetur, quòd dicta immemorabilis debet probari nō solum de tempore ante Concil. Trident, sed debet probari de tempore antè cōtrouersiā, de qua agitur, vt Sacra Cōgregatio censuit, per hæc verba, Congregatio cēsuit, vt ad conficiendam immemorabilem concurrant anni elapsi, vsque ad terminū controuersiæ motæ; & non tempus decursum, vsque ad publicationē Concilij tantum attendendum sit.

DE QVARTA SPECIE

probationis nouissimæ Iurispatronatus, *Magnatum, & Vniuersitatum.*

Quæ colligitur ex illis verbis Concilij sess. 22. cap. 9. de Reform. in his verò personis, seu Communitatibus, in quibus id ius plerumque ex vsurpatione potius præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria præsentationes etiam continuatæ non minori, saltem quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus Vniuersitatum, Magnatum, & Communitatum præsumitur acquisitum ex vsurpatione.*

2 *Iuspatronatus prædictorũ quomodo probetur.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatio.

RESOLVTIO LXXXXVI.

1 Descendendo nunc ad modũ probandi Iuspatronatus ex fundatione, dotatio-

dotatione, aut constructione in Magnatibus, Vniuersitatibus, & Communitatibus, in quibus id ius præsumitur acquisitum ex vsurpatione, vt in Concilio, & tradiderunt Butr. in capit. dilectus, vers. quero secundo num. 12. de officio legati, Rocchus de Curte, de Iurepatronatus verbo ipse, vel is, prope finem vers. pro hac etiam opinione, Mohedanus decis. 10. num. 2. de Iurepatron. Caputaq. decis. 128. num. 1. par. 2. Achilles de Grassis decis. 4. num. 4. de Iurepatron. Puteus decis. 59. num. 1. lib. 1. & fuit dictum in vna Paduana Iurispatr. vltima Maij 1591. coram Seraph. & in Melph. Iurispatronatr. 19. Ianuarij 1598. coram Mantica, & in Comprana Iurispatr. 23. Ianuarij 1604. corã Litta, & adde Lopez. in l. 6. glos. verbo deuenlos seruir, tit. 25. partit. 4.

2 In his enim personis, & Communitatibus Conciliũ Tridentinum in d. capit. 9. voluit, quod quando non doceretur per authentica documenta de ipsamet fundatione, dotatione, aut cõstructione: quod vltra immemorabilem præscriptionem, seu consuetudinem, quam omnino probare tenentur; insuper docere debent per authenticas scripturas de presentationibus continuatis, & effectum suum sortitis, per tempus continuum quinquaginta annorum. In hac enim parte Concilium Tridentinũ, addidit iuri communi, & illud immutat, ex quo sola probatione immemorabili non contentatur, vt dixit Rota decis. 199. num. 5. & decis. 331. num. 2. parte 2. diuersorum, & pluries determinauit Rota, & in specie in vnà Paduana Iurispatron. vltim. Maij 1591. coram Seraph. & in alia Melphen. 1598. coram Mantica, Put. decis. 57. 58. & 59. & 205. part. 1. Mohedan. decis. 10. de Iurepat. Achil. de Grassis decis. 4. eod. tit.

Vnde Parisius de hac facti specie loquendo vtitur

his verbis. Nunc autem ex ordine deuenio ad secūdum caput probationis Iurispatronatus personæ potentis, vniuersitatis, & Cōmunitatis, in quibus ex pręsumptione vsurpationis plenior, & exactior probatio ad docēdum verum titulū requiritur, vt ex illis verbis. In his vero personis, seu communitatibus, vel vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex vsurpatione potius, quęsitum præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docēdum verum titulum requiratur, &c. In his enim personis, & locis, vt dicitur, intrat præsumptio vsurpationis, magis quam dotationis, & fundationis, de Butr. in cap. cum dilectus vers. 2. de offic. delegat. Lambert. de Iurepatr. pag. 160. Ptolom. dec. 86. Card. S. Cruc. decis. 70. Pellegr. decis. 22. in recoll. manuscript. Put. decis. 59. num. 1. lib. 1. eoq; magis in Italia; nam dicit Specul. relatus à Put. decis. 205. nu. 1. lib. 1. quod propter recessum Curię omnes Domini, & populi cœperūt esse tiranni, & iura Ecclesię occupare.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio Iurispatronatus in dubio non præsumitur.*

2 *Consilium in dubio præsumitur bonum.*

3 *Contractus præsumitur in dubio licitus.*

4 *Culpa præsumitur potius, quam dolus.*

5 *Delictum præsumitur minus.*

6 *Possessio præsumitur iusta.*

7 *Consuetudo præsumitur inducta in casu licito.*

8 *Bonus quilibet præsumitur nisi probetur malus.*

9 *Verba in dubio non præsumuntur importare falsitatem.*

10 *Error potius quam culpa præsumitur in Notario.*

11 *Instrumentum potius præsumitur verum, quam falsum.*

11 *Verba sunt trahenda in dubio ad casum licitum.*

13 *Actus*

13 *Actus præsumitur in dubio factus tempore licito.*
14 *Bona fides in dubio præsumitur.*

ARGVMENTVM.

Vsurpatio Iurispatronatus, an in dubio præsumatur ad effectum, vt adimpleatur forma tradita à Concilio.

RESOLVTIO LXXXXVII.

1 Respondetur negatiuè præterquam in personis potentibus, & vniuersitatibus; ex eo, quod semper capienda est præsumptio, ob quam delictũ excludatur l.merito, ff. pro soc. quam conclusionem firmant, Hyppol.in cons.2. col. 1. & seq. Cepol. cons. crimin. 21. num.17. Barb. cons.77.in princ. volum.4. Bald. in l. precibus col. 5. vers. excusat,C.de impub. impub. & alijs substit.Hyppol. in rubr. de fideiuss.col. 10. vers. & vbi potest capi Boer. decis. 215. num. 22. Alciat. de præsumpt. in 3. regul.in 1. præsump. Aym. in cons.18. col. fin. vnde pro comprobatione huius propositionis infertur ad infrascripta.

2 Primo infertur ex hac regula, quod consilium, quod potest esse malum,& bonũ; præsumitur bonum, non malum, Bald. in l.seruum fugitiuum col.3.vers.nota, quod cõsilium,& ibi etiam, Ias. col. 5. vers. 3. multum nota, C.de seru.fugit.Alex. cons. 125. col. 4. in fin. & seq. vers. & in simili dicimus vol.4.

3 Secundò infertur, vt cõtractus, qui potest censeri licitus,& vsurarius; præsumatur licitus,& non vsurarius, vt voluit Bald.in l. rogasti, §.si sibi, col.fi. vers. extra noto, ff. si cert.petat. Alex. cons.221.col.2. in princip. vers. accedit etiam vol. 2. refert, & sequitur Ias. in d. l. seruum fugitiu. col. 5. vers. hic etiam dicimus, C. de seru. fugitiu. & Alex.cons.200. col. 1. in fin.vers.accedit etiam,vol. 6.Maria.iun.cons.83.col.1.

vers. stantib. itaque prædictis vol. 2. Hyppol. in cons. 2. num. 11. vers. & adduci potest, & hanc opinionem sensit glos. & ibi Hostien. & Io. Andr. in cap. nauiganti, de vsur.

4 Tertiò infertur, nam præsumitur potius culpa, quam dolus, vt dicit Bart. in l. hæc enim, ff. de suspect. tut. glos. in l. 2. §. ignominię, in verbo, vir similes in fin. ff. de his, qui not. infam. nam dolus nō præsumitur, nisi probetur, l. quoties, §. qui dolo, ff. de probat. Abb. in cons. 68. col. 2. vers. primo enim vol. 1.

5 Quartò infertur, vt præsumatur delictum minus, text. est in l. hæc enim, vbi Bart. ff. de suspect. tutor. & tenet Bald. in l. fin. col. fin. vers. sed si nihil apparet, C. de ędil. actio. Aret. in cons. 31. colu. 3. vers. ad secundum dicimus, Ruyn. cons. 199. col. 3. vers. quando ergo vol. 2. & in cons. 1. col. 2. in fin. vol. 5. Alc. in 3. reg. in 6. præsumpt. & in delicto, minor dolus præsumi debet, vt dicit Alex. in cons. 113. col. 2. vers. ita in proposito, vol. 4. sicuti etiam præsumitur contractus minus malus, vt per Rom. in cons. 204.

6 Quintò infertur, quòd præsumitur iusta possessio, Bald. in l. communi §. inter prædones, ff. communi diuidun. glos. in verbo testimonium, in vers. sed quare in cap. 1. §. si duo, de pac. tenend. Bald. in disp. sua inci. accusatus de vi turbatiua col. pen. in fin. vers. & nulla possessio.

7 Sextò infertur, vt præsumatur consuetudo inducta in casu licito, & non in casu illicito, prout inquit Aegi. cons. 31. col. 6. vers. circa secundam quæst.

8 Septimò infertur, quòd quilibet pręsumitur bonus, nisi malus probetur, c. vnico, de scrutinio in ordin. faciendo, cap. fi. de præsumpt. l. omni modo, C. de inoffic. testam. ponit, Spec. in tit. de testamen. §. 1. vers. sed quid si dicatur, & in tit. de probat. §. 1. vers. restat, glos.

in

in verbo, qui reum offenderit, in fin. in l. cum quidã, la. 2. ff. de leg. 2. Marian. iun. conſ. 82. col. 1. vol. 2. Hyppol. conſ. 2. num. 9. & ſeq. gloſ. in cap. ſuper literis de reſcript. & ibi Hoſt. col. 1. verſ. priori modo, Barbat. conſ. 77. in princip. vol. 4. Innoc. in cap. 2. col. 3. verſ. item nota, quod licet, de in integr. reſtitut. & Io. And. col. 4. verſ. & quãuis, Alciat. de præſumpt. in 3. regul. in 2. præſumptio. An autem iſta qualitas præſumatur ſine probatione, quando requiritur vigore alicuius diſpoſitionis, vide Aym. de antiq. temp. num. 168. & ſeq. in 1. par.

9 Octauò infertur, vt vbi verba poſſunt importare falſum, & non falſum, præſumuntur nõ importare falſitatem, Angel. in tract. malef. in verb. falſario col. 1. verſ. & non eſt mirũ, Alex. cõſ. 70. col. 1. in fi. verſ. accedit q̃a, vol. 1. & in cõſ. 74. col. pen. verſ. etiam videtur vol. 1. Hyppol. in conſ. 2. num. 8. & conſ. 21. Gram. vot. 26. num. 12. Alex. in Apoſt. ad Bart. in l. ſi quis obrepſerit, ff. de fal. Cepol. in conſ. crimin. 21. num. 19. & conſ. 22. col. 4. verſ. & quod hoc ſit verum, Alex. conſ. 93. col. pen. verſ. nec prædicto inſtr. vol. 5. Pariſ. conſ. 169. num. 58. vol. 4.

10 Nono infertur, quòd in Notario potius præſumitur error, quam dolus, prout tradit Bart. in l. quoties, §. 1. ff. de hæred. inſtit. Ioan. Ioan. de Anan. in cap. cum dilecti col. 2. verſ. adde tamen, de accuſ. Iaſ. in l. ſingularia col. 20. verſ. hinc videmus, ff. ſi cert. pet. Cepol. in conſ. criminal. 21. num. 15. & ſeq. Rom. in l. captatorias, num. 8. C. de teſta. milit. Alexan. in conſ. 70. col. fin. verſ. bene faciũt vol. 1. Ang. in tract. malef. in verbo falſario, circa princ. Alex. conſ. 74. col. 1. verſ. accedit ad confirmationem vol. 1. & conſ. 70. col. pen. eod. vol. Imol. in conſ. 104. verſ. cum igitur non appareat, Aretin. conſ. 47. col. 1. in fin. verſ. pro

his

his facit optimè, Bald. in l. 1. col. fin. vers. item nota, quod propter numerum, ff. de leg. Dec. cons. 175. col. 4. in fin. vers. secunda praesumptio. Hyppol. cons. 77. & Imol. cons. 75. num. 13. & seq. cons. 51. nu. 33. Soccyn. cons. 277. col. 5. vers. & super hac varietate, Gram. decis. 60. nu. 7. Boer. decis. 115. Alex. in Apostil. ad Bart. in l. si quis obrepserit, ff. ad leg. Corn. de fal. Gram. cons. 66. col. 5. Paris. in cons. 169. nu. 58. vol. 4.

11 Decimo infertur, vt praesumatur instrumentum verum, & non falsum, Bald. post glos. in l. cum precibus vers. & in omnibus dico, C. de probat. Ias. in cons. 124. col. 1. vol. 1. Bertr. in cons. 124. col. fin. vol. 2. in nou. quia taliter actus praesumi debet, iuxta ea, quae latissimè reassumit Nouarius in praxi elect. fori q. 6. sect. 1. secundum nouissimam impressionem.

12 Vndecimo infertur, quod verba, quae possunt trahi ad casum licitum, & illicitum, magis ad licitum trahi debent, vt per Barb. cons. 77. col. 1. vers. & adduco vol. 4. Hypp. in cons. 2. in princ. num. 1. & 5. Abb. cons. 68. colum. 2. vers. tertio probo, vol. 1. & Rom. cons. 353. in in finalib. verbis.

13 Duodecimo infertur, nam actus, qui potest videri factus tẽpore licito; & tempore illicito, cẽsetur factus tempore licito, ad euitandum delictum, quam conclusionem tenent Bart. in l. non solum, §. sed vt probat. ff. de oper. nou. nunc. vers. dico, quod in delictis, & vers. praecedenti, ibi allegaui, atque Bald. in l. matrẽ vers. & hoc facit, C. de probat. Aret. in cap. in praesentia col. 4. uers. uides tamen de probat.

14 Tertiodecimo infertur, vt bona fides potius praesumatur, quam mala l. penul. C. de euict. glos. 2. in tit. de vsucap. in institut. in princ. glos. fin. in cap. fin. de praesump. glos. in uerb. probetur in l. super longi, C. de praescript. long. temp. & ibi Bald.

Bald. col. 3. vers. illud autē super hoc Ang. ibi: col. 3. vers. ilud aūt, benè glos. in cap. fin. in vers. noua fide, & in cap. si diligenti, in versic. bona fides, de præscript. & ita tenet Calcan. cons. 99. col. 5. in fin. Innoc. in cap. nihil colum. 2. vers. nam creditoribus hæreditarijs, de elect. Alex. consil. 200. col. 2. vers. præterea in dubio vol. 2. Innoc. in d. cap. si diligenti, circa princ. vers. bona fides, & in cap. vigilanti, in princ. versic. & dicitur, eo. tit. de Butrio in cap. si diligenti, col. 2. vers. quæro quo modo ꝓbetur, de præscr. Bart. in l. quemadmodum col. 1. in fi. vers. nota ex hoc vers. C. de agr. & censi. lib. 11. Arch. in cap. 1. in vers. bona fides, de præscript. in 6. Balb. cons. 14. col. 10. vers. adhoc potest responderi vol. 1. & ita est commun. opin. vt per Clau. in l. celsus col. 7. vers. item subijcit Bartol. & per Bald. in d. l. celsus num. 77. ff. de vsucap. qui dicit communem opin. Alex. consil. 75. col. penult. vol. 4. Corn. cons. 136. col. 1. in princip. vers. sufficit enim, volum. 2. Dec. in l. non hoc num. 5. C. vnde legit. & ibi Ias. col. fin. vers. facit, quod licet, Abb. in cap. grauis, col. 3. vers. si vero non constat, de restit. spol. Rot. in nou. decis. 24. Alc. de præsumpt. in 3. reg. in 5. præsump. vbi dicit communem opinionē, & idem dicit, Curt. iun. in cons. 28. col. 2.

SUMMARIUM.

1 *Iuspatronatus certæ personæ præsumitur esse certæ personæ, secus alicuius vniuersitatis.*

2 *Priuilegium vti quid facti non præsumitur.*

3 *Prælati cōfessio in iurepat. non præiudicat Ecclesiæ.*

ARGUMENTUM.

Usurpatio Iurispatronatus in quib⁹ genericè præsumatur.

RESOLUTIO LXXXXVII.

1 Respondeo cum decis. Rotæ apud Crescet. in

Dd

in decis. prima de Iurepatronatus, quod Iuspatronatus certę personę præsumitur esse ex fundatione, sed si alicuius familiæ, seu vniuersitatis præsumitur ex vsurpatione cuius decis. tenor est.

Pars in suis literis considebatur beneficium esse Iurispatronatus laicorum cuiusdam familia, siue domus, & Pontifex derogauerat ei, quatenus ex donatione, vel fundatione pro parte dans in totum. Dubitabatur quomodo in dubio præsumeretur, & licèt ad Rot. per Abb. caus. 76. vol. 2. & in c. quærelam de elect. videatur præsumi ex fundatione, ex quo, vt ipse dicit, Ecclesia nō nascitur, tamen quia ista ratio est nimis generalis, quia per hęc omnia beneficia præsumeretur esse Iurispatronatus; ideò Domini antiqui dixerunt, prout in collectis ius attestatur Dom. Pisauren. ꝙ hoc procedebat, quando allegabatur Iuspatronatus esse particularis personæ, ex quo tunc, quia beneficia non nascuntur, & quia de-
2 lictum, idest vsurpatio non præsumitur, ad l. merito, ff. pro soc. & quia priuilegiũ est facti, quod etiam non præsumitur: quòd præsumatur ex fundatione. Sin autem diceretur esse alicuius familiæ, vel vniuersitatis, tunc quia non ita de facili plures conueniunt ad ędificandũ, aut construendum Ecclesiam; præsumitur ex vsurpatione: quia regulariter Ecclesiæ solēt fieri ex elæmosinis plurium, & sic non animo reseruandi sibi Iuspatronatus, concludentiores tamen rationes non vidi, ideo, &c. Et iterum Rota in vnà Fundana Iurispatronatus 13. Iunij, 1592. coram Augustino per infra scripta verba loquuta fuit.

Iuspatronatus in magnis dominiis præsumitur magis ex dotatione, & fundatione acquisitum, vt pluries fuit decisum per doctrin. Ant. de Butr. in cap. cum dilectus, vers. quæro secundo,

de

de offic. delegat. Io. Paul. Ptolomeus dec. 8. Roch. de Curt. in tract. Iur. patr. sup verb. ipse velis; propè finē, vers. pro hac etiam opinione, & quia testes Illustris Isabellæ Columnæ deponunt de auditu, qui regulariter non probant, cap. licèt de quadam, de testibus, & l. 2. §. item labeo, ff. de aq. plu. arc. Dec. consil. 321. num. 8. Paris. cons. 7. num. 20. lib. 4. maximè quando non sumus in antiquis, nec benè probant, quia non cōcludunt de tempore ante motam litem, Roman. sing. 746. Preterea cōfessio Episcopi, quod beneficium sit de Iurepatronatus nō præiudicat Ecclesiæ, & successori, Bald. cons. 5. de cōfess. Ripa lib. 2. responsionum cap. 28. num. 5. & ratio est, quia factum prælati in acquisitis nō præiudicat Ecclesię clem. 1. de reb. eccles. non alien. Accedat etiam quia Dom. Comitissa Fundi, quę prætendit Iuspatronatus, si vult vti præscriptione, debet vel titulum ostendere, aut debet probare tempus immemorabile, quia habet præsumptionē iuris contra se, cap. si diligenti, de præscript. cap. 1. eodem tit. in 6. Abb. cons. 106. colum. 3. vers. 1. quia cum vol. 2. & ita fuit sententum die 13. Iunij 1552. coram D. Augustino in vna Fundana Iurispatronatus.

SVMMARIVM.

1 *S. C. T. nihil innouauit in familia non potenti, secus potenti num. 2.*

3 *Vsurpatio præsumitur in domino habente iurisdictionem temporalem.*

4 *Vsurpatio præsumitur in personis, & familijs potentibus.*

5 *Familiæ, & personæ potentes quæ.*

6 *Iuspatronatus Parochianorum, an cēseatur vsurpatum.*

ARGVMENTVM.

Quæ familiæ, seu personæ dicantur potentes, vt in eis præsu-

præsumatur vsurpatio, ad effectum probandi Iuspatron.

RESOLVTIO LXXXXIX.

1 Respondeo, quod quando versamur in familia nō potenti, quo casu Concil. Triden. sess. 25. cap. 9. de reform. vltra dispositionem iuris cōmunis, nihil innouauit, Gabr. cons. 192. n. 7. lib. 3. & Menoch. præsump. lib. 3. præsumpt. 90. nu. 9. & seq. Achil. dec. 4. nu. 10. de Iurepatr. Rot. decis. 331. num. 1. part. 2. & alias pluries fuit in eadem Rota firmatum, licèt secus esset, si versaremur in persona potenti, vel alias tali, in qua cadat præsumptio vsurpationis · quo casu iuxta formam dicti Concilij, si verus titulus fundationis, vel dotationis non ostenditur; requiritur immemorabilis, & præsentationes effectum sortitę spatio 50. annorum, quæ probentur per authenticas scripturas, vt sœpè resoluit Sacra Congregatio, & Rota ipsa signanter in Sabinen. beneficij 15. Decemb. 1581. coram fœl. rec. Clem. viij. vt in decis. 199. num. 1. par. 2. & licet indubitatum sit quando agitur

3 de Domino Castri, vel alio habente iurisdictionem tēporalem in loco beneficij, agi de persona, in qua cadit præsumptio vsurpationis, Put. dec. 55. & ibi additio. & add. ad decis. 56. & seq. lib. 1. in nou. Chissan. decis. 67. Caputaq. decis. 128. de Iurepatr. Mohed. decis. 10. num. 2. eod. tit. Cott. decis. 356. & fuit sœpissimè resolutum.

4 Et quòd in familijs, seu personis potentibus præsumatur vsurpatio; non dubitatur, & euidenter probatur, per Afflict. decis. 104. lib. 2. Rota secunda 1273. parte 3. Achill. decis. 4. 10. de Iurepatronatus Crescēt. decis. 1. eod. tit. Chissan. decis. 67. Io. Paul. decis. 8. alias decis. 842. lib. 3. Mohedan. decisione secunda de Iurepatronatus, Puteus decis. 25. exemplum ponitur in Imperatore, Put. decis. 39. & 60. lib. 1. idem in

Infante

Infante Portugalliæ, Put. decis.57.lit.I.idem in Rege Aragonum Mohedan. dec. idem in quolibet Domino Vrsini Illustrissimi dec.86. Coccin. decis.10.nu.6.Peregr. decis. 5. lib. 2. & fuit resolutum in causa Neapolitana Capellaniæ 29. Ianuarij 1571. coram Card. Lancelloto seniore,& de familia Illustrissimorũ Dominorũ de Columnis, Caputaqu. in decis.128.lib.1. & fuit latè discursum,& resolutum in vna Sabien.beneficiorum 15. Decembris 1582. corã Altobrandino, vt patet in decis.199.lib.2. diuersorum,in qua decisione declaratur Concilium Tridẽtinum sess.25. can.9. de reformatione, ad quod vide Menoch.de præsump. lib.3.præsũp.90.& de familia de Sabellis fuit resolutũ in vnà iunioris Iurispatronatus 6. Nouẽb.1598. corã Litta, & de familia Dominorum de Caracciolis, fuit pariter in Rota resolutum in causa Sabinen. Beneficij 15.Ianuar.1571.coram Card. Lancellotto seniore,vbi familia de Caracciolis, & in causa Sabinen. Beneficij 25. Nouembris 1582. coram fœl. record. Clem.viij.vt in decis.199. num.1. par.2. vbi de familia Vrsina Seraphin. decis. 952. num. 6.vbi de nobilibus Venetis in Statu Venetarum, & in Sabien. Iurispatronatus 26. Octobris 1594. coram Penia,vbi de familia de Sabellis. Et idẽ dicendum in Iurepatronatus Parochianorum,vt latè per Puteum in decis. 58. & per Parisium de confidentijs quæst. 28. ac tandem etiam si nõ sumus in familijs prçsumitur vsurpatio in vniuersitatibus, vt pluries censuit Rota, & signanter in vna Paduana Iurispatronatus vltimo Martij 1591. corã Seraphino, & in alia Melfen.1598.corã Ill.Mantica, Card.Puteus in decis. 57.58.59.& in decis.2020. Mohed.in decis. 10. de Iurepatronatus, & Achil. de Grass. in decis.4. eod. tit. & nonnulla ad hanc mate-

riam

riam valdè vtilia, & praxim conducibilia videnda sunt apud decisiones Rotæ quarũ notabiliores, & magis practicabiliores sunt. Apud Illustrissimum, & doctissimum Dominum meũ Couinum virum meo quidem iuditio eminentissimum, ac prudentissimum omni æuo celeberrimum, atque prædicandum, quem Deus maximus illum incolumem in eminenti dignitate seruet.

SVMMARIVM.

1 *Potestas Principis duplex.*
2 *Potentia probatur ex multis.*

ARGVMENTVM.

Quæ concurrere debeant, vt aliqua familia dicatur potens ad effectum probãdi eius Iuspatronatus.

RESOLVTIO C.

1 PRincipis potestatem duplicẽ esse apud Doctores reperio, quædam enim est ordinaria, altera absoluta dicitur, de quibus latè tractãt Doctor. c. quæ in Ecclesiarum, de constit. vbi Felyn. Bero. & Dec. num. 24. Crauet. de antiqu. temp. par. 1. Quamuis Couar. (verè quidẽ, & doctè) neget omninò hanc distinctionem, dicens nullam in Principe absolutam potestatem reperiri, & si ea quis vtatur, tirannis magis dicitur, quam potestas principalis, vt apud eũ lib. variar. resol. 3. cap. 6. num. 8. quod & Vasq. placuit libr. 1. Illustr. controuers. capit. 26. num. 22. & hæc absoluta potestas, communi loquendi vsu, plenitudo potestatis appellatur, quam ego cum Baldus, Crauet. Friderico Schench. & Vasqu. sine iusta causa vsurpatam, plenitudinem tempestatis magis dicerem. Nam re vera nõ possumus nisi, quod iustè, & licitè possumus, l. nepos proculo, ff. de verb. signif. & pulchrè notat Molina de primogenit. libr. 2.

cap.7.num.31.32.& 33.ad hanc vero absolutam potestatē induci potest id, quod habetur reg. 1. cap. 8. in vers. erit autem ius regis. Si enim Princeps mihi aufert rem meam magno cũ meo incommodo, & precio non soluto; hæc dici potest potestas absoluta, & hoc modo intelligi potest, l.lucius, ff. de euiction. & hac authoritate, seu potestate absoluta, vti potest de facto sine causa, quia nemo potest illi dicere cur ita facis Bald.in præud. feud.num. 34. & est de mente, Afflict. in prælud.Constitut.Regni quæst.17. num.8. vbi citat illud, cap. 8. lib. 1. Reg.& hæc propriè non potest dici potestas, sed tirannis, vt idem Didac. ait. Si autem iusta subsit causa, tunc erit quidem potestas absoluta, sed à iure regulata. Quãdo autē tali potestate, vti posset, docet Ioannes de Lir. in glos. dicti cap.8. in vers. erit autem ius Regis. Et in terminis huius potestatis, quando causa publicę vtilitatis subest, fortè loquitur, test.in d.l.lucius. Nam non debet Princeps priuatam vtilitatem publicę præferre, vt docet Arist. in Ethic.

2 Quare si hæc dicuntur in Principe, qui vtitur potestate absoluta, itaut dicatur exercere tirannidē: quanto fortius in priuato, in quo non potentia, sed iniquitas dicitur. Vnde potentia ad effectum Concilij probatur ex diuitijs, amicis, numerositate personarum, & familiarium, & populari existimatione, Doctor. in l. 1. ne liceat potentiori, & cap. fin. vbi Cardin. num.3.& 5. de alienat. iudic. mut. ca. fact. attamen in hac facti specie in iudicanda potentia placuit opinio Bald.cōs. 151. sub num.1. vers. nam illam lex, lib. 1. vbi asserit hoc relinqui iudicantis religioni.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio etiam præsumitur in Iurispatronatibus vniuersitatis parua n. 6.*

2 *Vni-*

2 *Vniuersitates parua tenẽtur probare Iuspatronatus iuxta mẽtem S.C.T.*

3 *Vniuersitas semper dicitur ditior, siuè sit magna siue parua.*

4 *Vniuersitas cuiuscumque qualitatis sit gaudet priuilegio restitutionis.*

5 *Vsurpatio non præsumitur nisi constet de dolosa occupatione.*

ARGVMENTVM.

An in Iurepatronatus Vniuersitatis paruæ præsumatur vsurpatio ad effectum, vt in eius probatione sit necessaria forma Concilij.

RESOLVTIO CI.

1 Respondetur similiter in vniuersitatibus etiam paruis, plenior, & exactior probatio Iurispatronatus requiritur, iuxta decretum Concilij d. vers. in his vero, quia illa dictio, plerumque, non stat restrictiuè, ita fuit resolutum in causa Forosempronien. Parochiali 4. Febr. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit dictum S. Congregationem Concilij resoluisse, illud habere locum in vniuersitate Parochianorum, & in vnà Illerden. Beneficij corã D. Penia 11. Martij 1596.
2 fuit resolutum Concilium Tridentinum in probando Iurepatronatus habere locum in quacumque vniuersitate, quãtumuis minima; quia esse in ea vsurpatio præsumitur, Genuen. in prax. Cur. Archiep. cap. 16. num. 6. & fuit dictum in vna Bononien. Iurispatronatus Barignana 20. Martij 1585. coram Gyprio, & in nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1588. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, Garzia de benef. par. 5. cap. 9. num. 102. ea ratione, quia vniuersitas semper dicitur, siuè sit magna, siue parua, itaut illas habere iuris beneficia, etiamsi sint triginta focularionum annuit, Afflict. in præclud. constitut. Regni, quæst. 5. nu. 4. & ideò potiri priuilegio restitutio-

stitutionis in integrum, siuè primi, & secundi beneficij, percipitur à Bart. in l. Respublica, C. quib. ex cau. maior. Nouarius concl. 2. num. 2. de Iur. patronatus, & in praxi elect. fori q. num. sect. 2. in nouissimis. licet secundum Serafin. decis. 468. vsurpatio Iurispatronatus nõ præsumatur, nisi de dolosa occupatione costet, propter dictionem (plerumque) & fuit iterum, per Rotã in vna Forosempronien. Parochialis 4. Iunij 1599. coram Mantic. cuius tenor est.

Altero tantum informante conclusum fuit, non costare de Iurepatronatus ex fundatione, vel dotatione. Quia cum illud dicantur pertinere ad Vniuersitatem. In primis debet probari immemorabilis, alioquin presumitur vsurpatio, Mohed. decis. 3. de Iurepatr. Crescen. decis. 1. eod. tit. & eo amplius per authenticas scripturas debẽt etiam probari præsentationes cõtinuatæ, quæ suum fuerint sortitæ effectum, per spatium 50. annorum, vt sancitum est ex decreto Sacri Concilij Trident. sess. 25. cap. 9. de refor. quod locum habet nõ solum in magna, sed etiam parua Vniuersitate, vt fuit decisum coram R. P. D. Giptio in Bonon. Iurispatronatus die 20. Martij 1589.

In proposito autem neque probatur immemorabilis, neque exhibẽtur presentationes cõtinuatæ, que fuerint sortite effectũ spatio 50. annorum: imò non constat de aliqua præsentatione ante ann. 1541. sed aliquæ nominationes sunt exhibitæ, quæ non sunt factæ coram superiore, neq; apparet de institutione facta vigore dictarum nominationum, neque de amissione, cõfirmatione; & ideo nullo modo potest dici cõstare de Iurepatronatus, Cald. cons. 12. de Iurepatr. & iterũ, Rota in vna Bono. Iurispatron. coram Giptio cuius tenor est.

Domini pro maiori parte

te tenuerunt, Nos versari in casu præsumptæ vsurpationis. ratio fuit, quoniam esto quod Villa, in qua sita est Ecclesia Parochialis, de qua agitur, sit 50. focula-riorum, & sic parua; non propterea cessat præsũptio vsurpationis considerata, per Conc. Trident. sess. 20. cap. 9 & cum generaliter de Vniuersitate loquatur, nec aliter distinguat, inter Vniuersitates magnas, & paruas, nec Nos distinguere debemus, vulg. l. de pretio, ff. de pub. in rem act.

Præsertim, quia rationes propter quas Ecclesia præsumitur libera, & non de Iurepatronatus, ad not. in cap. quærelam, de elect. militant etiam in quacumque Vniuersitate: nam potest esse quod ex oblationibus fidelium, & hominum dictę Villę, Ecclesia prędicta fuerit constructa; non tamen animo acquirẽdi Iuspatronatus, vt declarant, Lamb. & Rocch. citat in decision. Achil. 4. de Iurepatronat. Put. 57. & 205. libr. 1. Crescent. 13. Verall. 128. parte 2.

6 Et quod in parua Vniuersitate præsumatur Iuspatronatus ex vsurpatione, fuit resolutum de anno præterito 2. Maij coram Reu. P. D. Pamphilio, in vna nullius Archipresbyteratus, & hanc etiam opinionem sequuntur Cardinales Concilij Trid.

Non obstat immemorabilis, quæ non benè probatur, & quatenus probaretur non potest suffragari, nisi etiã ostenderentur præsentationes cõtinuatæ per 50. annos, iuxtam formã dict. Conc. & quod Parochiani de tempore præsenti essent in quasi possessione præsentandi, vt per Pnt. decision. 140. l. 1.

Decisio in causa Toletana Iurispræsentandi non applicatur, quia in Italia propter recessum Curiæ omnes Populi Iusprę sentãdi vsurparunt, Spec. de Iur. patron. col. 3. vers. & nota, Put. vbi sup. cum alijs allegatis, in Hispania autem, maxime

maxime in Ciuitate Toletana sẽper fuerunt Archiepiscopi potentes, qui passi non fuissent huiusmodi vsurpationes.

SVMMARIVM.

1 *S. C. T. generaliter loquitur, & generaliter intelligendum est.*

2 *Lege non distinguente, nec distinctio fieri debet.*

3 *Vsurpatio non præsumitur si pars Vniuersitatis prætenderet Iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

An si non tota Vniuersitas, verum illius pars prætenderet Iuspatronatus, præsumatur vsurpatio.

RESOLVTIO CII.

QVæritur an si non tota vniuersitas, verũ illius aliquis prætenderet Iuspatronatus, sit adhibenda forma Concilij in illius probatione, & proinde pręsumatur vsurpatio.

Et videbatur pariter dicendum eandem probandi formam requiri; si quidem Sa-
1 crum Concilium generaliter loquitur, & generaliter intelligi debet, l. generaliter, ff. de legatis præstand. Bald. consf. 29. nu. 3. & sequ. vol. 1. Alexan. in consf. 16. vol. 1. & in consf. 99. nu. 3. & Dec. in consf. 171. vol. 1. & cum nõ distinguunt, nec
2 nos distinguere debemus, l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione, cum alijs notatis per Gabriel. concl. 3. de regulis iuris. facit ad comprobationem, idem iudicium esse de toto quo ad totum, quod de parte quo ad partem, l. quæ de tota, ff. de re vindicatione, l. asse tota, ff. de hæredibus instituend. cum innumeris, per Euerard. in sua Topica legali loco 57. Nec videtur dispar ratio in tota vniuersitate, quæ in parte; & proinde idem ius statuendum, l. adicere, §. quamuis, ff. de Iurepatr. l. edicto, cum vulgaribus, ff. de pactis, & vbi adest rationis identitas, se-

quitur consequenter iuris identitas, l. illud, ff. ad legem aquiliam. quo argumēto in simili vtitur, Surd. in decis. 97. num. 6. & in decis. 69. Balb. in decis. 17. Monald. in consil. 71. vbi plura.

3 Contrariam tamen sententiam veriorem, receptiorem, ac in praxi receptissimam testatur, Paris. in cōs. 27. num. 31. & Barbos. de potestate Episcopi cap. 62. Garzia de beneficijs lib. 9. cap. 5. num. 1012. vbi licet in vniuersitate quāuis parua, sit obseruāda dispositio Sacri Concilij: non tamen quādo certa pars illius prætēderet iuspatronatus, quia tunc non præsumitur vsurpatio, & consequenter non erit adhibēda forma Concilij in eius probatione, vt censuit Sacra Congregatio, teste Nouario in suo Iure Pontificio nouo conclus. 2. num. 2. in fine de Iur. patronat. pagin. 212.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio præsumitur in Baronibus Regni Neapolis, iuxta declarationem Sac. Congregationis n. 7.*
2 *Refertur decis. Manticæ.*
3 *Vsurpatio præsumitur cum dominus in loco habet iurisdictionem temporalē.*
4 *Probatio iuxta mentem Concilij requiritur pro forma.*
5 *Domini temporales, vt Domicelli, Comites, Marchiones, & Duces, ac Principes recognoscentes superiorem dicuntur personæ potentes.*
6 *Familiæ potentes quæ.*

ARGVMENTVM.

An in Baronibus Regni Neapolis præsumatur vsurpatio, ita vt in eorum patronatuum probatione exigatur forma tradita à Concilio.

RESOLVTIO CIII.

1 Respondetur affirmatiuè, vt fuit per Rotam

tam decisũ in vna Aquinaten. Iurispatronat. 19. Ianuarij 1590.coram Mantica, cuius tenor est.

2 Dubitaui, an constet de Iurepatronatus Excellẽtiss. D. Ducis Soræ, & altero tantum informante, respõsum fuit, non constare.

3 Nam cum ipse Dux, in loco beneficij temporalem, & perpetuam habeat iurisdictionẽ, præsumitur vsurpatio, Put.decis.57.& 205. lib.1. Chissan. decis.67. & Domini dicebant, ita etiam fuisse decisum in Cõgregatione Illustrissimorum DD. Cardinalium Concilij Trident. Interpretum.

Proinde ad probandum hoc Iuspatronatus ex fundatione, & dotatione, sicuti oportet; necessarium est tẽpus immemorabile cum præsentationibus cõtinuatis, quæ sortitæ fuerint effectum per spatium 50.ann. quæ etiam per scripturas authẽticas probari debent, vt sancitum est in Sacro Conc.Trid. cap. 9. sess.25. de reform.

4 Et hæc quidem probatio pro forma requiritur, & ideo illud genus probationis veluti per testes non potest sufficere, vt per Illustrissimos Cardinales Sacri Concilij Interpretes dictũ fuit, & in Rot. decisum est, ann.1582.in causa Sabinen. beneficij, coram Illustriss. D. Cardin. Aldobrandino, tunc Sacri Palatij Apostolici Auditore, & in alia nullius Archipresbyteratus 2. Maij, 1588. coram Reu.P. D. Pamphilio.

Verum enim vero, hæc species probationis in casu proposito non modo non extat, sed neq; etiam probatio immemorabilis, quæ circumscripto etiam Concilio Tridentino de iure requiritur, quando præsumptio est vsurpationis, Achi. decis.5.de Iurepatr. Put.d. decis. 205. lib.1. Caputaq. dec.128.Chissan.d.dec.67.

Porro in casu proposito, quædam apparent institutiones, quæ nec sunt tempore immemorabiles, neq; cõtinuatæ, sed interpellatę.

Nam

Nam in beneficio Sanct. Constantini extant institutiones solum ab ann. 1553.

In beneficio S. Saluatoris incipiunt ab ann. 1520. quæ sunt interruptæ, quia anno 1552. facta est quædam institutio ad fauorem Cæsaris per resignationem Bernardini, de cuius præsẽtatione, aut institutione non constat.

In beneficio S. Bartholomæi extat quædam institutio ann. 1529. quæ etiam est interrupta, quia fuit facta ad fauorem Cæsaris per resignationem eiusdem Bernardini, de cuius institutione minime apparet.

In beneficio S. Angeli institutio incipit ab anno 1526. quæ similiter est interrupta.

In Ecclesia S. Philippi similiter extat institutio anno 1527. quæ cum alijs nõ est coniuncta.

In Ecclesia S. Barbaræ prima extat institutio ann. 1526. quæ non est continuata, quia non constat de institutione Sancti de Rocchasicca, per cuius obitum, Io. Pyl. fuit prouisus ann. 1548.

Alia vero beneficia, aut nullam omnino habẽt præsentationem, aut vnam tantum, quam constat non sufficere, præsertim cum vltimus sit status libertatis Ecclesiæ, quia per Sedẽ Apostolicã Antonius de Auolos fuit prouisus absque vlla mentione, vel derogatione Iurispatronatus.

5 Et ad comprobationem supradictæ decisionis confert, ꝙ tales personæ quamuis recognoscant superiores, adhuc sunt potentes, & tales dicuntur Domini Castri, vt sunt Domicelli, Comites, Marchiones, & Duces, ac Principes, vt de familia Columnæ, Vrsinorũ, Comitũm, Sabellorum, & vt tradunt Put. decis. 58. alias 51. lib. 1. Pellegr. decis. 5. lib. 1. Ptolom. decis. 86. alias 87. in manuscript. Caputaq. decis. 128. par. 2. qui dicit ita decisum, & adest decisio Illustris. Card. Aldobrandini in causa Sabinens.

binens.beneficiorū 15. Nouembris 1582. & alias pluries fuit resolutum in Rota, namque viget eadem ratio. facit decis. Put. 51. seu 58. lib. 1. Peregrin. decis. 5. lib. 1. Verall. dec. 128. par. 2. quod procedit, siue recognoscant, siue non recognoscant superiorem, Put. decis. 65. lib. 1. & ita censuit Sacra Congregatio relata à nobis in praxi decis. 146. num. 24.

7 Congregatio censuit Barones, & alios dominos perpetuam iurisdictionem obtinentes comprehendi in hoc decreto in vers. in his vero personis. Et ante Nos hanc declarationem allegat Gonsalez. de altern. glos. 18. num. 67. & in terminis Baronū Regni Neapol. loquutus fuit, Molph. in sum. Theolog. morali. tract. 6. cap. 5. num. 62. Piaseg. in praxi Episcopali par. 2. cap. 5.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio non prȩsumitur vbi vnus ex patronis esset potens, alter verò impotens, licet contrarium sit verius, vt nu. 2. & 5.*

3 *Iudex Ecclesiasticus solum cognoscat de crimine commisso simul à laico, & clerico quo ad vtriq; pœnā.*

4 *Laicus potest esse arbitrer cum Clerico de causa spirituali.*

ARGVMENTVM.

An Vsurpatio præsumatur ad effectum probandi Iuspatronatus, vbi vnus ex patronis esset potens, alter impotens.

RESOLVTIO CIV.

1 PRimo facie responderi posset vsurpationem non prȩsumi, si quidem Sacrum Concilium hoc non aperit, & proindè ad vnguem seruandum l. 1. cum vulgaribus, ff. de carbonia rio edicto.

2 Contrariam sententiam de iure veriorem esse non dubito, ratione adiūcti, iusta

sta latè tradita in cap. translato, de constitutionibus, & in l. plerumque, ff. de iure dotium. Et facit à simile, quod Iudex Ecclesiasticus excluso, prorsus seculari possit cognoscere decrimine commisso, & perpetrato à laico, & clerico; non tantum ad puniendum ipsum clericū, sed & ad ipsius laici punitionem. & sanè quidā opinantur cognitionem, & punitionem criminis simul à clerico, & laico commissi ad Iudicem Ecclesiasticum pertinere, non ad secularē, etiam quo ad laicum, vt tādem is sit ab Ecclesiastico Iudice, non à seculari puniendus. Huius opinionis Authores sunt Anton. à Prato in l. 1. in fin. ff. quæ sent. sin. appell. rescindant. Marian. Socyn. in cons. 12. lib. 1. idem Socyn. in cap. 2. col. 4. de mut. petit, Felynus in cap. 1. col. 6. de præscript. Ferret. cautela 10. Ferd. Loazes in tract. de matrimonio, 10 dubitatione, num. 20. Socyn. iunior cons. 34. lib. 2. col. 1. Bart. Socyn. l. cum Senatus, ff. de reb. dub. in fin. qui scribit hanc opinionem in praxi seruatā fuisse, idem sex testatur Mediolani, vidisse Chassan. in consuetud. Burgund. rub. 1. §. 11. vers. Archidiaconus nu. 70. eandem opinionem sequitur, Maranta de ordine iudiciorum part. 4. distinct. 11. nu. 22. cùm tamen statim num. 24 rationem huius opinionis veram esse censeatur in diuiduis, nō autē inindiuiduis. Quod, & Socc. sentit in d. cons. 12. & hoc euenit cōmunis, & societatis causa, Iason in l. si emancipati, C. de collat. & Petrus Rebuffus in auth. hab. C. ne filius pro patr. cui potissimū opinioni suffragatur, textus in cap. pertuas. de arbitris, vbi ratione societatis laicus potest arbitrer esse de causa spirituali, simul cum clerico. Cuius decisionis mentionem facit, Felyn. in dicto cap. 2. col. 4. & Hyppol. in singula, 180. & confert illud, quod testis inhabilitas suppletur habilitate alterius,

alterius, Bald. in l. si quis ex Argentarijs §. cogentur, in princip. ff. de eden. & idem Bald. in l. 1. col. 1. vers. interdum ad probationem, C. de testam. Sal. in l. in bonæ fidei, colum. 8. vers. item sciendum, C. de reb. credit. Rom. in cons. 290. circa fin. Alex. cons. 56. quemadmodum frater admittitur pro fratre, quando habet contestem non consanguineũ, vt per Bald. consil. 10. colum. vol. 4. & omnes istæ authoritates superius allegatæ loquuntur, vbi vnus tantum concurrit cum inhabili, & detecta infamia facti cum alio integro probat, Iason. in d. §. cogentur, num. 12. Afflict. super constitut. fol. 25. col. 3. alias super tit. de patar. recept. nu. 22. & processus factus per Iudicem non recusatum, simul cum recusato valet, quamuis ambo insolidum sint dati, Achil. de Grassis decis. 2. de appellat. per doctrinam Abb. in cap. cũ super, vbi Felyn. col. 2. Dec. col. 3. de re iud. & in proprijs terminis, quod dispositio Sacri Concilij non procedit quoties duo essẽt patroni, vnus potens, alter impotens ex doctrina Menochij lib. 3. de præsumpt. præsumptione 90. Quibus suffragantur latissimè notata, per Nouariũ in suo sollemni tract. de elect. & variat. fori quæst. 1. sect. 3. in secund. impress. Neapolit. vbi multa de cõnexitate, & eius effectibus plena manu iuxta morem cumulauit.

SVMMARIVM.

1 *Effectuatio præsentationũ an probanda authenticis scripturis sit num. 2.*

ARGVMENTVM.

An effectuatio præsentationũ sit probanda authẽticis scripturis, quemadmodum præsentationes ipsæ.

RESOLVTIO CV.

SEd offert se hic difficultas, an in psonis poten-

 tibus,

ARGVMENTVM.

An si Iuspatronatus vniuersitatis non spectat vniuersis, vti vniuersis, sed ad singulos, vti singulos, requiratur probatio, iuxta formam Concilij.

RESOLVTIO CVI.

1 Respondetur non requiri eandem sollemnitatem in probando, si quidē tunc actus non dicitur vniuersitatis, sed singulorum, quod probatur in l. si municeps, ff. quod cuisq; vniuersitatis, vbi actor vniuersitatis non dicitur actor singulorum.

2 Et iuxta hanc sententiam censuit Rota in vna Toletana Iurispatronatus 8. Nouembris 1627. coram Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. Quantum attinet ad secundum caput dicebatur, quòd quando Iuspatronatus non spectat ad vniuersum, sed vti ad singulos non requiritur prædicta probatio Cōcil. Gonzales ad regula 8. glos. 18. numer. 69. & fuit dictum in causa Bracan. Parochialis Iulij 1604. coram bon. mem. Iusto, apud Marchesan. par. pr. fol. 4 . 1. in fin. vers. nec prædicta patiuntur. Sed difficultas cōsistebat in applicatione, quod hoc Iuspatron. spectaret ad singulos; & cum diceretur ex eo probari, ex quo inter alios donarūt Raimundus, & Ioannes fratres, & filij, & hæredes q. Francisci, nam si Iuspatronat. spectaret ad ipsos tanquam hæredes, cū hoc casu non haberet opus titulo hæreditario, cum viuente patre, & filijs, patronus præsentet, Feder. de sen. cons. 111. num. 9. vers. præterea, Rocch. de Iurepatron. in verbo competens, Lamber. eodem tract. lib. 2. par. 1. quæst. 2. ar. 6. Ista applicatio nullatenus placuit dominis, quia in hac facti specie verba illa filij, & hæredes stant demōstratiuè ad personas, non autem quod vti tales donauerint,

uerint: quod manifestissimè apparet, quia donatio fuit facta à prædictis, & subditur vna cum maiori parte Parochianorum: ex quibus verbis clarè patet, quod illa verba filij,& hęredes stãt demonstratiuè,& quod donarunt, vti vniuersi, & cum fuerit dictum vna cum maiori parte duarum partium Parochianorum, Lapus allegat.78. num.2. vbi adden. verbo, à maiori parte, Lamber.lib.2.par.2.q.2. art. 8. sub num. 16. & fuit dictum in causa Firmana Altaris 12. Maij 1595. coram bon.memer. Cardinal. Blanchetto. Secundò dicebatur, quod in omnem euentum cum vniuersitate donarunt Ioannes, q. Matthæi Bitusci in Castro Florẽtino, & c.subditur respectiuè patroni; vnde inferebatur, quod etiam dicti priuati essent patroni, quod denotant illa verba respectiuè, sic quod in probando Iurepatronat.sufficiãt ordinariæ probationes, cum & Iuspatr onat. non spectaret ad vniuersitatem, spectaret nihilominus ad dictos priuatos, vt in causa Pamphilonen. Iurispatron. de Aym. 34. Maij 1613. coram Reuerẽdiss. Domino meo Patriarcha Antiocheno. sed neq; huiusmodi motiuum placuit, quia cum fuerint donatæ Ecclesiæ Parochiales,illa verba respectiue patroni, intelligitur quo ad Ecclesias,non autem quod omnes in simul omnium Ecclesiarum essęt patroni, vt patet ibi post denominationem titulorum Ecclesiarum, dum dicitur Florẽtinæ, & Volaterranæ Diœcesum Parochialium Ecclesiarum respectiuè patroni.

SVMMARIVM.

1 *Forma probandi Iuspatronatus in potentibus est rigorosa.*

2 *Vsurpatio in quibus præsumitur.*

3 *Vsurpatio Iurispatronatus non præsumitur, si Vniuersitas habeat tertiam partem Iurispatronatus, & per-*

& personæ non potentes alias tres partes.

ARGVMENTVM.

Vsurpatio Iurispatr. an præsumatur si vniuersitas habet tertiam partem Iurispatronatus, & personæ non potentes habent alias tres partes.

RESOLVTIO CVII.

1 VT scit is forma seruanda in probatione Iurispat. vniuersitatis est rigorosè actendenda, cum in præfatis presumatur vsurpatio, Butrius in c. cũ dilectus vers. 2. de officio delegati, Ptolom. decis. 705. Put. decis. 59. num. 1. lib. 1. & inter
2 præfatas personas connumerantur Domini Castri, vt sũt Domiceili, Marchiones, Duces, ac Princeps, Put. decis. 51. seu 58. lib. 1. Peregrin. decis. 5. lib. 1. Verall. decis. 128. par. 2. Nonatius concl. 2. de Iurepatr. Verum ad articulum propositum deueniendo notabis, quod si vniuersitas ha-
3 bet tertiam partem Iurisp. & personæ non potentes, habeant alias tres partes, q; non intrat in hoc casu dispositio Concilij Trid. cum cesset ratio vsurpationis in dicta vniuersitate, ita Rota in vna Aurien. Parochialis de Pao. 5. Decemb. 1605. corã Manzanedo, Gonzal. in Regul. 8. Cancellariæ de Alternatiu. glos. 18. nu. 69.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio presumitur in Iurepatronatus parochianorum.*

ARGVMENTVM.

An in Iurepatronatus Parochianorũ præsumatur vsurpatio.

RESOLVTIO CVIII.

1 CAdit præsumptio vsurpationis quando Iuspatronatus competit Parochianis, Puteus decis. 52. & 205. libr. 1. Rota in Cremonen. Capellaniæ 1601. 2. Apri-

2. Aprilis coram Illustrissimo Domino meo Coccino. inde Parochianis, qui ex antiqua consuetudine præsentauerũt Episcopo Rectorem gratum, & ad illorum præces Episcopus Ecclesię prouiderit; non competit Iuspatr. nisi aliter doceant de Iurepat. Abb. post alios in c. quærelam nu. 2. de elect. quia non sequitur competit mihi iuspræsentandi; ergo habeo Iuspatr. Gonzal. de Altern. glos. 18. num. 92.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio non præsumitur nisi constet de dolosa occupatione.*

2 *Refertur decisio Illustrimi Domini Coccini.*

ARGVMENTVM.

An vsurpatio Iurispatronatus præsumatur, vbi constat de potentia, verum cessat vsurpatio.

RESOLVTIO CIX.

1 VSurpatio Iurispatronatus non præsumitur, nisi de dolosa occupatione cõstet, propter dictionem, plerumque, qua Concilium vtitur habere locum etiã quando cessat pręsumptio vsurpationis, si pretendatur à persona potenti, vel magnate, vel vniuersitate, vt cẽsuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium Interpræturn, & voluit Rota in vna Sorana Iurispatron. 28. Aprilis 1603. coram Pamphilio in alia Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram eodem, & tandẽ in vna Lucana Iurispatronatus 14. Iunij 1621. co-
2 ram D. Coccino cuius tenor est.

Cum Domini beneficiati agentes pro suo collegio incessanter iura sua tuerẽtur, & prætenderent Iuspatronatus, de quo agitur non esse probatum, ex quo illud à familia potenti prætenditur, & ideo non sufficere probationes

tiones adductas: sed requiri maiores, iuxta Sacros. Concilij Decretum in cap.9.sess. 25. de reform. quod propter dictionem, plerumque, qua Concilium vtitur habere locum etiã quando cessat præsumptio vsurpationis si prætendatur à persona potenti, vel magnate, vel vniuersitate, censuit Congregatio Illustrissimorum Interpratũ, & dixit Rota in causa Sorana Iurispatron. 28. Aprilis 1603. coràm bon. mem. Cardin Pamphilio, vbi fuit reprobata decisio in causa Toletana Iuris decimandi 3. Maij 1582. in qua dicebatur, quod dato concursu paris, vel maioris potentia Episcopi, cessat vsurpationis præsumptio, & cum dicta decisione Sorana, concordat alia decisio in causa Iacen. Parochialis 27. Iunij 1603. coram eod. Card. Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio præsumitur in locis, vbi Cardinales sunt Episcop.*

ARGVMENTVM.

An in locis, vbi Illustriss. Cardinales sunt Episcopi præsumatur vsurpatio.

RESOLVTIO CX.

1 RESpõdeo pariter præsumi vsurpationem, & proinde in probatione iurispatronatus requiri easdem sollemnitates, vt probant Paris. in tract. de confidentijs, quæst. 28. nu. 243. & Barbos. de potestate Episcop. quæst. 73. par. 3. vbi per hæc verba loquũtur, & hæc conclusio procedit etiam in Episcopatibus, qui obtinentur, & possidentur per S.R.E. Card. & fuit per Rotam resolutum in vna Salien. 6. Nouembr. 1582. & ratione ob obseruantiam Summorum Pontificum, & Cardinalium, dum Auenioni morabantur.

SVMMARIVM.

1 *Vsurpatio vbi præsumitur requi-*

requirũtur, quod præsentationes sint continuatæ.

1 *Præsentationes debent esse continuatæ, alias si essent 200. annorum non suffragarentur.*

3 *Forma est præcisè obseruanda etiam in minimo.*

ARGVMENTVM.

Continuatæ præsentationes, an requirantur, vbi præsumitur vsurpatio tantum.

RESOLVTIO CXI.

1 RESpondetur, quod sic & ratio est, quia in hac re sumus in speciali casu, & tamquam in tali Concilliũ exigit insolitas, & exactas probationes; nec contentatur cum probationibus, quæ de iure communi admittuntur: etenim exigit Concilium præsentationes continuatas per quinquaginta annos, & ideo oportet quod nulla adsit interpellatio; nisi quod in omnibus vacationibus contingentibus vna præsentatio sequatur alteram, nam ita ostendit illud verbum cõtinuatæ, cap. accedentibus, iusta glosa 1. in fine de priuilegijs, Speculator. titulo de probationibus, §. 1. incipit probare num. 32. & 33. latè Marcus Antonius Bardus in tract. de tempore vtil. cap. 2. num. 1. & cap. 8. Federicus de interpretat. iuris part. 1. num. 126. quo fit si non adesset dicta continuatio nõ sufficerent præsentationes centum, nec ducentum, Paris. de confiden. quæst. 28. num. 355. & amplius annorum, cum forma dicti Concilij non seruaretur. Quoniam Concil. in
2 hac parte assignat certam formã, quæ est præcisè seruanda, l. non aliter, ff. de legatis 3. cap. cum dilecta, vbi latè Felynus de rescriptis, capit. cui de non Sacerdotali, de prebendis lib. 6. Parisius cons. 12. nu. 47. & cons. 15. num. 23. vol. 2. Rota decis. 13. num. 2. de conceß. præbend. in nouiss. & decis. 8. de dolo, & contumacia, in nouiss. Ita, quod si in

si in minimo deficiat forma, nihil actum dicatur, & totus actus corruat, Felynus in d.cap.cum dilecta num.10.de rescriptis, Mohed. decis.17. num.1. de caus. possess. Caputaquen. decis. 250. par. 1. & decis. 143.num.5.par.3. Mandosius in regula 27.quęst.20. nu.16.& 17.Et ad vnguem est seruanda, Decius cons. 532.num.4.& 5.Tiraquellus de retractu conuention. §.4. glos. 6. num.31. cum seq. Nouarius lib.1.forens. quæst.cap.78. num.8. cum sequen.

SVMMARIVM.

1 *Verbis legis est inhærendum.*

2 *Præsentationes debent esse continuatæ solum per tēpus* 50. *annorum.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes an debeant esse continuatæ per tempus immemorabile, vel per spatiū quinquaginta annorū.

RESOLVTIO CXII.

PRima consideratione videbatur dicendum debere esse cōtinuatas per tempus immemorabile,per dispositionem Concilij, ibi intra tempus immemorabile: vnde regulariter à verbis legis non est recedendum, l. non aliter, ff. de legatis 3. maximè vbi non est ambiguus intellectus, l. in ambiguo,ff.de rebus dubijs,& hanc opinionem, vt præsentationes debeāt esse continuatæ per spatium 100. annorum,tenet Paris. in tractat. de confidentijs quæst.28. num. 256. Contrariam sententiam de iure veriorem,ac in Praxi receptiorem, tenuit Genuen.in sua Praxi cap.63. nu.9. vbi non per tempus immemorabile, sed intra spatium 50. annorum debere esse præsentationes continuatas, vt cēseatur satisfactum dispositioni Concilij:reddit rationem, quia id non dicit Sacrum Concilium, vt

ex verbis eius clare apparet,& colligitur;& proinde Nos dicere non debemus, iuxta tex. & quod ibi communiter notatur in l. de pretio,ff.de publiciana in rem actione: & vbi lex generaliter loquitur, generaliter debet intelligi,l.filium ff. de legatis præstandis, & in terminis hanc eandem opinionē substinet Nouarius conclus. 2. num. 3. de Iurepatronatus pagin. 213. colum. 1.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus Magnatum quomodo probetur.*

2 *Immemorabilis habet vim tituli.*

3 *Continuatę pręsentationes quæ dicuntur, num. 4.*

ARGVMENTVM.

Continuatæ præsentationes ad effectum probādi Iuspatronatus Magnatum, quæ nam dicantur.

RESOLVTIO CXIII.

IN personis Magnatibus, & locis Vniuersitatis, vt supra alias diximus, Iuspatronatus non probatur ex quinquagenaria possessione cū præsentationibus effectuatis, iuxta decis. Mohedan. 153. nec etiam quādo cum immemorabili publica fama dotationis concurrit, vt fuit resolutum in vna Sabinens. coram Illustrissimo Altobrādino. Sed debet probari iuxta decretum Sacri Concilij cap. 9. quod dat formam, vt patet ex illis verbis: neq; aliter, Dec. consil. 528. num. 11. Ruyn. consil. 92. num. 25. lib. 3. Socc. cons. 46. nu. 24. lib. 4. & forma data per dicta verba est præcisè obseruanda, l. non aliter, ff. de leg. 3. Surd. conf. 143. num. 43. Bald. in l. comparationes, 3. opp. C. de fide instrum. Dec. cons. 90. nu. 6. Cardin. Paris. latè conf. 12. nu. 47. & conf. 15. nu. 23. & cōs. 33. n. 12. vol. 2. Et melius

lius est ad cautelam aliquid facere ex abundanti, quam omittere, Fulg. in l. vltim. nu.16. C. de edicto, D. Andreani tollen. cũ nihil possit à Iudice, vel ab alio remitti, Bald. in authen. iubemus in fine, C. de Iud. Dec. cons. 699. nu.4. & 5. Card. Paris. cons. 43. col. vltim. vol. 1. & cons. 107. nu.28. vol. 3. & consil. 14. col. 1. vol. 4. Rolan. à Valle cons. 70. num. 13. vol. 1. Quod requirit Concilium, & dat pro forma, est vt prçter immemorabilis temporis probationem, & reliqua necessaria; prçsentationes debeãt esse continuatæ, & sortitæ effectum nõ minori spatio, quam quinquaginta annorum; nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatç non minori saltem, quam 50. annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probẽtur. Et sic per hçc verba sublati sũt modi, quibus de iure communi acquirebatur Iuspræsentandi, de quibus, per Staphyl. de mod. & for. impetr. num. 14. & sequen. fol. 407. huiusmodi decretum esse omnino obseruandum, & verificanda sua requisita, vt constet de Iurepatronatus, in prædictis personis, fuit resolutum in vna Reatina, Iuris patronatus die Lunæ 10. Octobris 1572. coram Robusterio, & in dicta Sabinen. Beneficiorum die Mercurij 15. Nouẽb. 1587. corã Altobrandino; in quibus etiã fuit, ꝙ dictum possessio antiquissima, vel præsentationes cõtinuatæ, aut confessio Episcopi, vel testes probantes, &c. non sufficiunt, cum sit data forma de confessione Episcopi, fuit resolutum in vna Fundana Iurispatronat. coram Anton. Aug. 13. Iunij 1552. vt non noceat Ecclesiæ, vel successoribus, Ripa lib. 2. respons. cap. 28. Nec etiam testes de Communitate probãt Iuspatronatus Cõmunitatis, vt fuit

dictum in vna Lunen. S. Eustachij corã Capisucco 20. Iunij 1551. & valde notan-
2 dum est, quod sufficiat immemorabilis, cum habeat vim tituli, l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aqua quot. & æstu. cap. 1. de præscript. in 6. Host. in cap. peruenit, col. 1. de cens. Abb. in cap. super quibusdam, circa fin. de ver. signif. Paul. de Castro in l. si certis annis, C. de pact. Ias. cons. 209. col. 1. lib. 2. Card. Paris. cons. 111. num. 43. & 49. vol. 1. & alij omnes; adeo vt habens hũc titulum non teneatur probare, Arch. d. cap. 1. Gemin. & omnes, de pscript. lib. 6. Bald. cons. 352. col. 2. lib. 1. Cardin. cons. 118. col. pen. Alexan. cons. 6. col. 1. lib. 1. Dec. cons. 341. colum. pen. Paris. cons. 27. numer. 80. volu. 1. Curt. iun. cons. 61. col. 1. Gozad. cons. 8. nu. 37. latissimè Gabr. de præsũpt. conclus. 1. per totam vsque ad nu. 84. vbi etiam habes quomodo debeant proba-
3 ri. Nec sufficiunt præsentationes, cẽtum annorum, vel ducentorum, si non sint continuatæ, vt scilicet vna subsequatur aliam; nam ita ostendit illud verbum (cõtinuatæ) vt latè Bart. de tempor. vtil. cap. 2. num. 1. & cap. 8. Cardin. Iacobac. de Concil. lib. 7. art. 1. nu. 130. Stephan. de Federic. de interpræt. iur. part. prim. nu. 126. Nec etiam suffragantur præsentationes cõtinuatæ per tãtum tempus, vel maius, si non sunt effectum sortitæ omnes.

4 Vnde ad articulum suprà positum respondeo continuatas præsentationes dici, quando vna sequitur aliam: est enim cõtinuatio rerum coniũctio, & subordinatio, quarum extrema inuicem se coniungunt, vt latè per Bart. in tractatu de tempor. vtil. cap. 1. & Paris. de confiden. quæst. 28.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes interpellatæ, & non continuatæ, an validæ sint.*

2 *Decisio Rotæ refertur.*

AR-

ARGVMENTVM.

Continuatæ præsentationes, An dicantur si vna intermedia non sit continuata.

RESOLVTIO CXIV.

1 VBicunque præsentationes essent interpellatæ, & non successiuæ, sitamẽ sint effectuatæ: idest confirmatę ex institutione, & possessione sequuta ob successiuam vacationem per obitum præsẽtatorum, si ostendantur pręsentationes antiquæ, & modernæ, sed mediæ nõ inueniantur, tamen istæ mediæ præsumuntur ex probatione extremorum, ita in proprijs terminis, Seraph. decis. 337. & decis. 1141. Cassador. decis. 2. nu. 7. de probat. Rota in Gerunden. Benef. 1599. coram Illustris. Cardinali Serafino tunc Rotæ Auditore, Nouarius in suo Iure Pontific. nouo conclus. 1. sub num. 5. versic. quæ quidem de Iurepatronatus, & ita alias dixit Rota in Cesaraugustana Cappellaniæ Lunæ 4. Maij 1573. per hæc
2 verba. *Domini dixerunt, ex præsentationibus, de quibus in præsuppositis, constat de immemorabili possessione præsentandi Alcadi, & iuratorum de Calatoran. & Confraternitatis S. Bartholomæi, nam ab anno 1433. vsque ad annum 1565. fuerunt in quasi possessione, & sic per 130. annos. Probatur etiam initium continuatum ab anno 1433. vsque ad annum 1493. per successiuas personas, & sic per sexaginta annos, ab anno 1517. vsque ad annum 1565. & sic per quatraginta octo annos, quibus extremis probatis præsumuntur media, Tiraq. de præscript. §. 1. glos. 5. per tot. qui in fin. declarat gl. in cap. accedẽtibus de priuileg.*

Non obstat, quod non apparet, præsentationes habuisse effectum, quia immo satis cõstat; ex quo per obitum præsentatorum, & institutorum factæ fuerunt aliæ successiuę præsentationes, Oldr. *cons.*

conf. 229. num. 2. & 3. Lambert. de Iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 10. ar. 7. Et etiam institutiones subsequutæ, quæ d. Ius præsentandi non solum ex verbis enunciatiuis, quæ in antiquis probant, Achil. decis. pen. de fide instr. sed etiam ex obseruantia subsequuta, probant, Cyn. in consil. suo, quod est inter consil. Bald. 400. vol. 4. Aym. consil. 101. num. 3. & 4. idem consil. 108.

Nec obstat, quod Vincentius resignauerit in manibus Papæ in fauorem Hieronymi cum narratiua Iurispatronatus. Nam licet Hieronymus non fuerit præsentatus, ostendit, quod præsentatio Vincentij habuit effectum, ex quo Hieronymus venit ex persona sua, & prouisio Apostolica non mutat statum, seu quasi possessionē Iurispatronatus, sed illam conseruat, Aegid. decis. 107. Achil. decis. vnic. de stat. benefic.

Nec obstat dispositio Conc. Trid. cap. 9. sess. 25. quia probantur præsentationes non solum 50. sed & 60. annorum ex vna, & 48. annorum saltem ex altera.

Præterea suspicio vsurpationis de qua Crescen. decis. 13. & Io. Paul. decis. 87. non habet locum, vbi constat de immemorabili, Achil. de Iurepatr. decis. 4. & 5.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes debēt esse effectuatæ, & num. 2.*

ARGVMENTVM.

An, vt præsentationes probent Iuspatronatus, requiratur, quod sint effectuatæ.

RESOLVTIO CXV.

1 Sanè inter alia requisita certū est, illud quoque esse necessarium, quod præsentationes effectū habuerint, non autem quod euanuerint, Ripa in cap. cū Ecclesia Sutrina, num. 93. de caus. poss. & propriet. Calder. cons. 12. de Iur. patron. Rebuff. in concordat. in rubric. de Annat. in verbo

bo possessionem, Veral.decis.337.num.2. Puteus decis.136. num.3.lib.3. & ita alias voluit Rota in Pamphilonen. præheminentiarum 17. Aprilis 1592. coram R.P.D. Pamphilio tūc Auditore, & postea Illustrissimo Cardinali.

2 Quare vt præsentationes probent Iuspatronatus requiritur, vt sint effectuatæ, iuxta eiusdem Concilij dispositionem cap.9.de reformat. sess.2. & hanc opinionē substinuit Nouar. in suo nou.Iure Ponf.concl.2.sub num.3.de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Præsentationes, quando dicuntur sortitæ effectum.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes quando dicantur suum sortiri effectum ad finem de quo supra.

RESOLVTIO CXVI.

1 DIcendum est, quod tunc dicuntur præsētationes sortiri effectum, quādo Ordinarius illorum vigore instituit præsentatū à patrono, & præsentatus, & institutus acceptauit possessione subsequuta, Calderinus cons.12.de Iurepatronat. Caputaquen.decis.131. num.1. & 2. & decis.418.par.2.Crescentius decis.5.de Iurepatr. Oldradus cons. 229. num.2. Nouar. conclus.2. sub num.3. de Iurepatronatus. Rota decis. 147. num.1. & decis. 167. num.1. par.1. diuersorum. Cuius ratio est, nam præsentatio pro nulla habetur si non est effectuata, effectus namq; in omnibus cōsideratur, Nouarius forensi quæst.lib.1.cap.9.num.14. Et sine ipso factum est nihil, l. 2. C. de aliment.pupil. præstan. l. cum seruus, ff. de verbor. obligat. cap. non præstat impedimētum, de regulis iuris in 6. capit. perpetuæ, c.si compromissarius, de electione.lib.6.l.2. cum seq. de option. legata, vbi habetur, quod electio, seu optio non est consum-

pta,

pta,si effectum non habuit, Et ideo Turnus non consumitur si prouisio non est effectuata, Put. decis. 178. & decis.179.lib.3.Achilles decis.1. ante num. 1. & per totam de concess. præben. Vnde si electus,seu præsentatus cadat, vel decidat ante confirmationem,siue institutionem, vel habuerit aliquem occultum defectũ, propter quem confirmari, aut institui non debeat;non dicitur cõsumptus Turnus eligentis,aut præsentantis, sed de nouo poterit eligere, seu præsentare, cap. si electio 26. de electione lib. 6. Rota decis. 6. nu.2. de election. in nouiss. Puteus decis.200.lib.1.& decis.207. 277. lib. 2. Molina de primogenijs Hispanorũ lib. 2. cap.4. nu. 38. Achilles decis.8. nu.3. & 4.de concess. præben. Mohedan.decis.7. num.2. de præbendis, Caputaquen. decis. 59. num. 2. part. 2. & vide supra quæstion. 6. Similiter si ille ad quem vicissitudo,siue Turnus spectat cõferat absenti, & ipse acceptare noluerit,iuxta tex.in cap.si sibi absenti,de præben.lib.6. non erit consumptus Turnus; cum collatio effectum non habuerit, sed poterit ipse collator iterum alteri conferre, Oldrad. cons.57. incipit Papa reseruauit nu. prim.Simonet.de reseruat. quæst.31.num.1.& 2. Caputaquen.decis.291.nu.1. par.1. & decis.137.num.3. part.2. Mãdosius in Reg.5. Cancellariæ,quæst.5.nu.3. cum seqq.Couar.lib.3. variar.cap.16.num.3.in principio, & si ex aliquo iusto impedimẽto,veluti ex speciali Papæ reseruatione, seu præuẽtione, ille qui est in Turno, sine vlla illius culpa, vel mora prouidere non potuit; vel si non prouidit, eius prouisio effectũ non habuit: minime est talis prouisio computanda, nec illius Turnus dicetur cõsumptus, Rota decis.21. num.1.& 2. de præbend.in antiquis, & decis.3. in antiquioribus, Berigner. vbi quædam Abbatissa habebat Tur-

Turnum duarũ collationũ, & Decanus vnius tantum collationis, & fuit decisum non fuisse consumptũ Turnum Abbadissę, quamuis in duabus vacationibus, non prouiderat, obstantibus expectatiuis, & reseruationibus, Philippus Probus in cap.cum in illis, num.61.de præbend. lib. 6. Cassad.decis.10. num. 3. de concess. præbend. Paulus Parisius cons. 441. num. 23. 24. & 25.volum.4. vbi latè; quod etiam procedit, quamuis nulla protestatio præcesserit, Dominicus Geminian. in capit.cum in multis 14. de rescriptis in 6. Cassadorus in d. decis. 10. num. 4. de caus.possess.Mohedanus decis.14.in fin. de concess. præbend.qui omnes tradũt semper vtilem in tali casu protestationem.

SVMMARIVM.

1 *Effectuatio prouisionis probatur ex successiua vacatione ex persona prouisi, quod procedit etiam per resignationem, num.2.*

3 *Resignatio quando arguat effectuationem.*

ARGVMENTVM.

Præsentationes in dubio quando censeantur sortitæ effectum, si nõ appareat de possessionis captura.

RESOLVTIO CXVII.

1 RESPONDETUR ex consil. Oldrad.229. sæpius à Romana Rota canonizato, vbi notatur probari effectuationem prouisionis ex successiua vacatione ex persona dicti prouisi, & sępius à Rota approbatũ, Seraphin. decis.299. numer. 5. Rota decis. 154. num.4. par.2. in recent. & Rota in Bononien. Iurispatronatus 4.Decemb.1606. coram Card.Sacrato. & dictum cõsilium Oldrad. ha-
2 bet locum non solum in vacatione per obitum, sed etiam per resignationem, Seraphin. decis.337. nu.1. & Rota decis. 167. num.1. par.1.

ARGVMENTVM.

Præsentationum continuatarũ probatio, an debeat fieri per scripturas authenticas, & an hoc sit de forma.

RESOLVTIO CXVIII.

1 Respondetur affirmatiuè, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba; Congregatio communi omnium cõsensu censuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authenticas scripturas, & regulam esse constituendã, q̃ probatio per testes non sufficiat. Et iuxta hanc declarationẽ in terminis quoque resoluit Rota in vna Archipresbyteratus 2.Maij 1588.corã Pãphilio, in alia fori Sempron. seu nullius 15. Decembris 1593. & in alia Senen. Iurispatron.15. Nouembris 1582.coram Clemente VIII.eadem Rota decis.199.num.4.par.2. diuersorum Marescot. var. resolut.lib.2. cap.52.nu.2. Nouar.concl.2.sub num.5. de Iurepatronatus, quia di-
2 cta probatio per instrumẽta requiritur pro forma, & forma dat esse rei, l. diuus, ff. de integr.rest. l.meuius, ff.de condit.& demonstrat. & ad vnguem est seruanda, ita vt si deficiat in minimo, actus corruat,l.cum hi,§.si prætor,ff.de transact. l.non dubium,C.de leg. Mohed. decis.17.de caus. possess. & propriet. Veral. decis. 250. part. 1. Nouarius in praxi elect. fori quæst.2. à nu. 5. sect.1. in secund.impressione Neapolitana, & ita fuit iterum resolutum in vna nullius Archipresbyterat. 2. Maij 1588. coram Pamphilio cuius tenor est. *Dixerunt Domini non constare de Iurepatronatus Communitatis Terræ Fossæculæ, quia cum non ostendat verum titulum fundationis, & dotationis, vltra immemorabilem requirũtur continuatæ præsentationes per spatium 50. annorum, quæ fuerunt sortitæ effectum, & probentur per authenticas*

scripturas; versamur enim in Iurepatronatus vniuersitatis, in quo ex Concil. Trident. cap. 9. sess. 25. requiritur ista probatio pro forma, ad eo quod aliter facta, vt puta per testes, vel aliud equipollens nõ suffragetur, vt fuit pluries resolutum per Illustrissimos DD. Sacr. Concil. Interpretes, & tenuit Rota in causa Sabinẽsi, beneficij de anno 1582. coram Cardin. Altobrandino, quod sine difficultate procedit in hoc casu, vnde ordinarius Collator dicti loci est Abbas Sancti Ioannis, cuius qualitate attenta cum sit inferior ab Episcopo, & minoris authoritatis, facilè præsumi potest vsurpatio, ꝙ nõ fuerit à vsus hic Vniuersitati, non ita paruulæ, vt dicitur, sed satis ad hunc effectum potenti contradicere, Put. decis. 57. & decis. 206. lib. 1. Achil. decis. 4. de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura vbi sunt deperdita, testes admittuntur.*

2 *Scripturis authenticis deperditis, Iuspatronatus non probatur per testes probata amissione ipsarũ scripturarum.*

3 *Testibus non confidit S.C.*

ARGVMENTVM.

Si scripturæ authenticæ fuerint amissa, an possit probari Iuspatronatus, per testes, probata ipsarum scripturarum amissione.

RESOLVTIO CXIX.

Videtur respõdendum pro affirmatiua; si quidem etiam quãdo probatio per scripturas est de substantia, si sunt deperditæ admittuntur testes, textes clarus in cap. cum olim essemus, de priuileg. debẽt tamen testes super ammissione scripturæ deponẽtes, plura deponere, quæ notãt glos. Innoc. Ant. & alij in d. cap. cum olim, & faciliter eadem depositio reijci potest

test propter talia multa rerequisita, vt notat Afflict. 2 decis.301. Sed contrarium in praxi, & iudicando tenendum est; si quidem Sacrum Concilium nō confidit testibus, quando præsumptio est vsurpationis, quia hoc modo de facili eluderetur dispositio Concilij, & vbi militat eadem ratio, habet locum eadem iuris dispositio, l.illud, ff.ad l.aquiliam, l.adigere, §.quāuis, ff. de Iurepatronat. & ita in terminis dixit Nouarius in conclus.2.sub nu.4. de Iurepatronatus. Sed vide Gonzal. in Reg. Cancell.glos.18.nu.80.per hæc verba. Hinc est, vt quatenus dictum Concilium disponit, quod doceatur de istis continuatis præsentationibus quinquaginta annorum per authēticas scripturas, nullathenus sufficeret, si per testes probarentur deficiētibus scripturis, vt fuit in terminis resolutū in Rota in vna nullius Archipresbyteratus 2. Maij 1588. coram Illustriss. Pāphilio, & in alia Forosempronien.seu nullius 15.Decembris 1593. Rota decis. 199. num.4. par. 2. diuers. vbi rationem assignat, quia Cōciliū de testibus omnino non confidit, quando agitur de Iurepatronat. harum personarū, & Vniuersitatum: & propterea non sibi satisfieret, si istæ præsentationes probarētur per testes, seu æquipollens, & non per scripturas, sed voluit vtramq; probationem testium, & scripturarum, quod fuit etiam nouissimè decisum in vna Soriana beneficij 28. Aprilis anni 1603. coram Pamphilio. Ex quibus dubito de veritate opinionis, Genuens. in Praxi Archiepiscopali d. cap.63.num.12.dum tenet quod si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponeretur de teno re illarū, in quibus continebantur continuatæ præsentationes; quòd tunc satisfieret menti Concilij, per per tex. in cap. cum olim essemus, de priuilegijs. quo-

niam

reperiuntur aliæ scripturæ istusmet Iurispatronatus, vt benè deducitur per informãtes pro Clementino. Prætereà in omnem euentum dicebant Domini huiusmodi Iuspatronat. fuisse ex Concilio sublatum; cum ex propria cõfessione ipsiusmet Communitatis appareat illud ex antiqua consuetudine vsu, & priuilegio sibi competere. Neque obstat, quod priuilegium sit concessum ex causa onerosa; quia de hoc non constat, & maxima oritur præsumptio ex non productione priuilegij, quod extat; cum in præsentatione facta de anno 1585. fuerit lectum in Concil. Communitatis, vt in ipsa præsẽtatione dicitur, & probant testes de nouo examinati reliqua bene tolluntur per informantes.

SVMMARIVM.

1 *Tempus 50. annorum non requiritur, vt sit separatum ab immemorabili.*

ARGVMENTVM.

Tempus quinquaginta annorum, an requiratur, vt sit separatum à tempore immemorabili ad effectum probãdi Iuspatronat.

RESOLVTIO CXX.

MVltoties fuit apud me dubitatum in quã pluribus causis nobis ex delegatione commissis, tempus quinquaginta annorum, ꝙ requiritur virtute Concilij ad probandũ Iuspatronatus; in casibus in quibus præsumitur vsurpatio, sit separatum à tempore immemorabili. & videbatur primo intuitu cõcludendum esse separatum; quod iuditio meo videbatur probari posse ex verbis eiusdem Concilij, ibi nec immemorabilis tẽporis probatio aliter eis suffragetur, quã si præter reliqua ad eã necessaria, præsentationes etiã cõtinuatæ non minori spatio, q̃ quinquaginta annorum,

norũ; & sic videbatur tẽpus quinquaginta annorũ esse separatũ ab immemorabili.

1 Contrariam tamen sententiam tenẽdam esse pluries determinaui dictum tempus quinquaginta annorum non requiri, vt sit separatum à tempore consuetudinis immemorabilis, sed inclusum in illo, & de eodem tempore, prout ita censuit Genuen. in Praxi Archiepiscopali capit. 63. nu. 11. & sequitur Gonsal. glos. 18. num. 88. & sequen. super Regul. 8. Cancellar. de Altern. quos referendo sequitur Nouarius in suo oper. Iuris Pontificij nou. concl. 2. sub nu. 5. de Iurepatronatus pag. 214. col. 1.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis probatur etiam per scripturas.*

ARGVMENTVM.

An sit Iuspatronatus probaretur per tempus centum annorum cõtinuatis præsentationibus, immemorabilis sit pariter recesse probari.

RESOLVTIO CXXI.

PARIS. de Confidentijs quæst. 28. num. 259. refert fuisse dubitatum in causa Principis Paterni, qui deducebat ad probandum Iuspatronatus Abbatiæ cuiusdam Diœc. Argẽtin. præsentationes centum quinquaginta annor. continuatas, & sortitas effectum, ac probatas authenticis scripturis, quod teneantur probare etiam immemorabilem; & consuluit pro negatiua; quia ex scripturis huiusmodi satis videntur probata immemorabilis requisita, vt fuit resolutũ in vna Cæsaraugustana Capp. de anno 1573. vbi in persona, in qua cadit præsumptio vsurpationis, fuit pronunciatũ constare de immemorabili ex præsentationibus 130. annorũ, facit decis. 4. Achil. de Graff. de Iurepatron. in manuscript. Put. decis. 101.

1 lib. 1. Nam consuetudo immemo-

memorabilis probatur etiã per scripturas, Ang. per illum textum in l. vetustissima, C.de Iudic.Imol.cons. 94.nu.7.Oldrad.cons.224. col.3.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua vacationis, in qua gratia principaliter fundatur, cõcludẽter probanda est; plenè limitatur in narratiuis incidenter, quæ probari possunt semiplenè, vt num.2.*

3 *Refertur decisio Manticæ 208.*

4 *Iuspatronatus ꝓbatur per testes deponẽtes de fama, & de auditu, si incidenter agitur ad effectum iustificationis gratiæ.*

5 *Quasi possessio præsentandi probatur ex cõtinuis præsentationib⁹ longissimi tẽporis, effectum sortitis.*

6 *Iuspatronatus in potentioribus probatur ex immemorabili cum præsentationibus continuis effectum sortitis per ann.50. & iuxta decretũ S.C.T.*

ARGVMENTVM.

An probatio existentiæ Iurispatronatus plena, & concludens requiratur, vbi agitur de probanda narratiua Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXXII.

1 Quamuis regulariter semper fuit inueteratus Rotæ stylus quod impetrãs beneficium ex quocunq; capite teneatur plenè, & concludenter probare narratiuam; in qua sua gratia principaliter fundatur, vt fuit decisũ in vna Casalen. Præpositurę 21. Aprilis 1597. corã Gyptio, & Hispalen. beneficij de hæret.21.Maij 1603.coram

2 R.P.D.Litta; Verum cœtera incidenter narrata nõ est necesse plenè probare, sed semiplena dũtaxat probatio sufficit, vt sæpè fuit resolutum, & signanter in vna Hispalen.portionis 18. Martij 1566. corã Illustrissimo Cardinali Blanchet-

to,& in Leodicen. Canonicatus,& præbẽdæ 22. Martij eiusdem anni, coram R.P.D. Peyna in Hispalen. benef. de hæres superius allegata,& alias passim, & ita fuit decisum in vna Cõuersan. Capellæ 14. Decẽbris 1592. coram Illustriss. Mãtica cuius tenor est. *Mandauit fœl. rec. Gregor. XIV. Reuerendissimo Domino Archiepiscopo Baren. vt constito sibi de Iurepatronatus ex fundatione, vel dotatione familiæ de Arpona, & si per diligentem examinationem D. Ioannem Carrethonum ad hoc idoneum repererit, Ecclesiam, seu Capellaniam de qua quæritur eidem conferret. vnde cum hæc causa ageretur per audientiam tõtradictarum dubitaui, an prouisio, & collatio ei facta sit canonizanda: & Dominis placuit esse canonizandam. Nam Summus Pontifex primum requirit, vt cõ-*
5 *stet de Iurepatronatus ex fundatione, vel dotatione dictæ familiæ de Arpona, secundo Carrethonus per diligentem examinationem ido-*
4 *neus sit repertus. Quod attinet ad primum, secundus & tertius testes, super primo articulo explicitè deponunt de fama, & communi reputatione; quibus alij etiã testes accedunt de auditu, hanc Capellam esse de Iurepatronatus prædictæ familiæ, quæ probatio de communi reputatione, & fama sufficit, cum incidenter agatur de Iurepatronatus ad effectum iustificandi gratiam, Bald. in cap. cum super, nu. 1. de rei vend. & in auth. quas actiones, num. 18. de Sacrosanct. Eccles. Dec. cons. 117. nu. 3. Cassador. decis. 2. nu. 4. de probat. Achil. decis. 4. ad fin. de Iurepatronat. & ita fuit, etiam decisum coram Sanctissimo D.N. tunc temporis Sacri Palatij Auditore in Marsi Beneficiorum die decimo Iunij 1577. in vers. quoad tertiam partem.*
5 *Quod multo magis placuit dominis in casu proposito esse recipiendum; quia accedit etiam adminiculum, quod per longissimum tempus apparent*

parent facta continua præsentationes, quæ effectum sortitæ sunt; ex quibus probatur, de quo agitur, plurimũ valet Put. decis. 120. lib. 2.

6 *Prima enim præsentatio fuit facta anno 1573. quæ porrigitur vsque ad annum 1577. quo tempore alia fuit facta præsẽtatio Federici, ex cuius obitu prouisus est Carrethonus. igitur duæ extant prouisiones continuatæ, quæ excedunt annos 50. vt à Sacro Concil. Trid. cum immemorabili requiritur in potentioribus; in quibus locum habet suspitio vsurpationis, vt in cap. 9. de reform. sess. 25. fuit dictum coram Illustrissimo Cardinali Lancellotto in Tuden. Iurispatronatus die 13. Iunij 1572. igitur cum de potentioribus non agatur, huiusmodi probatio absque immemorabili est recipienda. Quod attinet ad secundum caput ex attestatione exequutoris sufficienter probatur Carrethonum fuisse repertum idoneũ, nam cum ei fuerit commissum examen, eius attestationi fides est adhibenda, non solum in negotio comisso: sed etiam in eius circunstantijs, Rot. decis. 7. de offic. deleg. & decis. 6. in fin. de probat. in antiqu. quare cum narratiua gratiæ ꝓbetur, canonizari debet, & ita conclusũ fuit.*

SVMMARIVM.

1 *Possessio capta pendente appellatione non dicitur sortita effectum.*

2 *Actus nullus nullum potest producere effectum.*

3 *Possessio capta pendente appellatione dicitur attẽtata.*

4 *Amplia etiã si nõ cõstaret de bono iure appellantis.*

ARGVMENTVM.

Institutio ad beneficium Iurispatronatus, an dicatur sortita effectũ si institutus cœperit possessionẽ pẽdẽte appellatione à decreto de instituẽdo.

RESOLVTIO CXXIII.

Respondetur minimè dici posse, fuisse sor-

1 titam effectum; & proinde satisfactum menti Concilij ibi (quę omnes sortitæ fuerint effectũ authenticis scripturis probentur) per doctrinam Bart. in §. per hanc in 2. notabili, C. de temporibus appellationum, vbi actus nullus nullum potest
2 producere iuris effectum; sequitur Ias. nonnulla exépla referés 5. in l. vbi pactũ C. de transact. per tex. in c. nõ sortitur de regulis iuris in 6. cum alijs latius adductis per Nouar. lib. 1. quęst. forens. cap. 60. num. 2. & possessionem captam pendẽte appellatione esse nullam non dubitatur, l. prima vulgaribus, C. nil nouari appellatione pendẽte; propterea sępissimè cẽsuit Rota pręfatam possessionem taliter captam non suffragari patronis circa probationem eorum patronatuum; iuxta formam, & seriem Concilij Tridentini: prout tenuit in vna Bittutina Benef. 16. Iunij 1555. coram de Rubeis; & iterum in vna Calacuritana Beneficij 7. Maij 1574. coram Blanchetto, & eadem in vna Neapolitana Rectoriæ 15. Iunij 1562. coram Oradino.

Amplia primo, vt talis possessio veniat, vti attentata sequestranda, Mohed. in decis. 150. num. 2. Guid. in decis. 104. Calder. in cons. princ. lite pendente, Ant. de August. in tit. de sequæstro ex officio §. 2.

3 Amplia 2. vt dicatur attentata, c. non solum, de appellationibus, cap. 2. vt lite pendente, Rota diuersor. in decis. 6. par. 2. diuersor. Sarnen. in decis. 31.

4 Amplia 3. etiam si constaret de non bono iure appellantis; quoniam adhuc possessio capta post appellationem à decreto institutionis, non suffragatur, vt dicatur institutio sortita effectum; & consequenter patronis suffragari, quo ad verificationem Iurispatronatus iustat mentem Concilij Trident. Pelegrin. in decis. 173. Rota in dec. 624. part. 1. & eadem Rota in decis.

decis.22.part.4. & ratio est quia adhunc effectum exigitur notorietas, quæ nec coloratè possit impugnari, Caputaquen. in decis. 70. par.1.& in decis.157.par.3. & Put. in decis.474.par.3. nonnullas ampliationes, & limitationes ad hanc materiam respiciētia vide apud Lancell. de attent. par. 2. cap.12.n.249. & q.d seruetur in Praxi Curię Archiep. Neapol. vide per Authorē dictæ Praxis capit. 63. vbi præsertim testatur in dicta Curia minimè seruari opinionem Lambert. de Iurepatronatus in 15. artic. in 15. principali quæst.2.par. 2. lib.

SVMMARIVM.

1 *Possessio beneficij capiquādo possit per procuratorē.*

2 *Dominium, & possessio beneficij non acquiritur per negotiorum gestorem.*

3 *Possessio capta per procuratorem specialiter ad id cōstitutum est manutenibilis.*

ARGVMENTVM.

Institutio ad beneficium patronatus, cuius possessio fuit capta per Procuratorem, an dicatur sortita effectum vigore Concilij.

RESOLVTIO CXXIV.

1 Resolutio supradictæ dubitationis pēdet ab illo iuris articulo si possessio beneficij Ecclesiastici possit capi per procuratores: in quo Doctores cōmuniter in illam iuerunt sententiam, vt benè capi possit per procuratorem speciale mandatum habentem, at secus si cum generali, vt in terminis terminantrbus, voluit Capella Tholos.in decis.487.& per text. in cap. accedens, de præbendis, vbi glos. notat, 2 quod dominium, & possessio beneficij nō acquiritur per negotiorum gestorem, qui idem est, ac Procurator generalis, sequitur Io.And.in cap.si tibi absenti super

ti super glos. 3. de præbendis, & ibidem Anch. in vers. collationem, Felyn. in cap. nonnulli, §. sunt, & alij col. 9. circa principiũ, de rescriptis, & ita censuit pariter, Rota Rom. in decis. 294. in nouis, vbi ponit distinctionem, de qua supra, & eadem Rota in decis. 529. & in decis. 300. decis. 454. & 362. in antiquis, & nouissimè eandem Rotam tenuisse refert Illustriss. Dominus meus Coccinus vir quidem sua tẽpestate omnium iuditio, & applausu eminẽtissimus in dec. 486.
3 vbi propterea tenet dandũ esse mandatum de manutenendo, quia satis docuit de sua possessione ex mandato de immittendo sibi per Rotam concesso, & possessione capta mediante persona sui procuratoris specialiter constituti etiam ad capiendam possessionem beneficiorum, prout in beneficialibus requiritur, ex Lapo allegat. 70. num. 6. & conferunt nouiter cumulata ad Nouarium in tract. de elect. fori quæst. 7. sect. 1. in moderna impressione. Quare dicendum est, quod si possessio beneficij vigore institutionis factæ, fuit capta per Procuratorem habẽtem speciale mandatum; tunc vtique dicetur institutio sortita effectum: alias secus. & ita corã me in quadam causa Iurispatronatus annuebat D. Io. Maria Nouarius I.C. Lucanus magni nominis, vt eius opera demonstrant.

SVMMARIVM.

Vsurpationis præsũptio, vt intret debet probari patronum, aut fuisse dominum, aut habuisse aliquando iurisdictionem in loco, in quo est Iuspatronatus, alias non dicitur patens num. 1.

Iuspatronatus si pro vna parte non præsumitur vsurpatum, neq; præsumitur pro alia parte spectãte ad personas alias suspectas, cum iam Ecclesia non sit libera num. 2.

Iuspa-

Iuspatronatus non est probandum per exactas probationes requisitas à Cōcilio, etiam vbi est metus vsurpationis, si non est super libertate Ecclesiæ, sed solum super pertinentia ad alium num. 3.

ARGVMENTVM.

Quoties Baronū iurisdictio est sequestrata, seu per Iudicem impedita; non præsumitur vsurpatio.

RESOLVTIO CXXV.

Respondeo hoc casu non præsumi vsurpationem ad effectum probationis Iuspatronatus, & hoc corroboraui in facto per decisionem Rotæ in vna Fesulana Iurispatronatus 12. Februarij 1610. coram Cauallerio, cuius tenor est. *Alias Rota sub die Lunæ 7. Februarij 1583. coram bon. mem. Bubalo resoluit Ecclesiam Parochialem Sanctæ Agathæ de Ptufoli esse de Iurepatronat. Dominorum de Ardimandis pro vna voce, & ex pluribus rationibus in decisione deductis. Orta postmodum lite inter D. Ardimandum de Ardimandis, præsentatum ex vna, & D. Domitium Guadagnolum prouisū ab ordinario ex altera, & lata in partibus sententia pro libertate Ecclesiæ per Vicarium Fesulanum. Fuit commissa causa appellationis in Rota, in qua cum die 21. Nouembris proxime preteriti pręposuissem dubium generale, an sententia de partibus esset confirmanda, vel infirmanda, cum in disputatione multa simul deducerentur, quæ domini censabant singula egere particulari inspectione; mandauerunt causam restringi ad dubia particularia. fuit igitur restricta ad dubium, an Iuspatronat. huiusmodi præsumatur acquisitum ex vsurpatione; quo per me proposito, Rota respondit negatiuè. Ratio fuit, quia non constat, quod Domini de Ardimādis sint, vel aliquando fuerint domi-*

ni illius

ni illius loci, in quo situm est beneficium, aut vllo vnquã tempore in eo iurisdictionem exercuerint; prout requiritur adhoc, vt aliquis dicatur potens ad effectum, vt intret præsũptio vsurpationis, iuxta terminos Sacri Concil. Trid. sess. 25. cap. 9. de reformat. Caputaq. decis. 128. par. 2. Put. decis. 57. & 58. lib. 1. Chrisan. decis. 65. incipiẽt. Iuspatronat. in magnis Dominis, &c. & fuit dictum in vna Sarona Iurispat. 28. Aprilis 1602. coram Illustrissimo D. meo Card. Pamphilio, in vna Pamphilonen. Iurispatr. de Beleonte 8. Iunij 1589. coram bon. mem. Orano, & alia Bononien. Iurispatr. 18. Ianuarij 1608. corã Sacrato, in Eraconien. Decanatus 10. Decẽb. 1603. coram bon. mem. Iusto, & alias sæpè in Rota fuit resolutum. Nec videbatur Dominis obstare, quod altera pars huius Iurispatr. spectabat ad Vniuersitatem Parochianorum, in qua vniuersitate cadit præsumptio vsurpationis, iuxta dispositionẽ Concilij, & decisionum præallegatorum, quia placebat responsio, quod cum pro parte spectante ad Dominos de Ardimandis cessaret præsũptio vsurpationis, cessabat etiam pro parte spectante ad Vniuersitatẽ Parochianorum, quia etiam quod Parochiani non præsentarent, non propterea Ecclesia remanebat libera. Ita fuit dictum in vna Auuen. Parochialis 5. Decembris 1605. coram R.P.D. meo Manzanedo, & adhoc propositum domini dicebant, quod quãdo Ecclesia est sub seruitute, prout est hæc Ecclesia de Iurepatr. Dominorum de Ardimandis, & agitur de pertinentia, tunc nõ intrat dispositio Concilij, quia si Parochiani vsurparunt, non vsurparunt libertatem Ecclesiæ, quæ nihilominus erat in seruitute; & ideo non sũt necessariæ probationes, iuxta formam Concilij, sed sufficiunt probationes ordinariæ, vt fuit dictum in præallegata Sorana Iurispatr. coram Illustrissimo Pamphilio.

philio. Ex quibus Rota resoluit Iuspatr.de quo agitur non præsumi acquisitum ex vsurpatione, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non probat Iuspatronatus nisi iustificetu ex actis, alias est iniusta.*

2 *Sententia non iustificata ex actis non transit in rem iudicatam, & est nulla, num. 3.*

4 *Appellatio non est necessaria, quando sententia est nulla.*

ARGVMENTVM.

Sententia canonizans Iuspatronatus, an dicatur notoriè iniusta, si non iustificetur ex actis.

RESOLVTIO CXXVI.

1 SVpposita illa conclusione sententiam non pbare Iuspatronatus quoties nõ iustificatur ex actis, opportunè hic quæritur, an sentẽtia ipsa dicatur notoriè iniusta, & respondetur affirmatiuè, ex Gabr.cons. 28.num.6. lib.1. Cæsar de Grass.decis.13. in fin.de sen.&re iud.Rot.decis.689. num.2.par.1. in recen.decis.659. num. 16. par.2. in recen. vbi testatur de stylo Rotæ, & plenè fuit decisũ in Romana officij 23. Ianuarij 1608. coram Scotto impress.pœnes Marches.de Commiss.tom.1.fol.22.vbi redditur ratio, quia iuxta aliam opinionem, quam sequitur Rota, non potest Iudex se mouere ad iudicandum extra acta, nec potest se extra iudicium informare Rot. decis. 445. num.8. par.1. diuers. & decis.404. sub num.1.par.1.in recent.
2 Hinc sententia, quæ non iustificatur ex actis, nũ quã transit in iudicatum, tamquam notoriè iniusta Rot. decis.260.num.7.par.1. in recent. & decis.594. nu.4.
2 par.2.in recent. Immo sententia, quæ non iustificatur ex actis, dicitur notoriè nulla, Seraph.dec.1261.nu.5.

qui testatur de inueterata Rotæ obseruantia; & dixit etiam Rota in d.Romana officij coram Scotto, vbi propterea dicitur, non esse necesse à tali sententia ap-
4 pellare, quia appellatio nō est necessaria, quando sententia est nulla, l. 1. C. quādo prouoc. non est necesse, cū alijs in materia apud Nouarium in pragmatica 1. Regni, sub rubric. de appellat.

Quæ iniustitia debet esse notoria adhoc, vt iniustitia causet nullitatem, vel illi æquiparetur, vt in dict. capit. inter cœteras, tenet Butr. in fin. Abb. d. num. 10. & 11. & apostil. ad eum Card. & Alex. de Neu. nu. 3. & 4. in fin. Imol. col. 2. vers. tamen, d. Ant. Ioan. d. Anan. in fin. & Felyn. num. 5. & seqq. idem Imol. in clem. 1. sub num. 12. eod. tit. Bero. in cap. quoniam contra, num. 241. de probat. Contard. d. limit. 9. num. 8. & 9. & num. 24. & seqq. Surd. cons. 405. sub num. 16. & seqq. Cabbal. dict. cons. 81. num. 2. & 3. Menoch. lib. 3. præsumpt. quæst. 79. nu. 3. & 4. & lib. 2. præsumpt. 67. num. 51. & conueniunt omnes Rotæ decisiones ad id allegatæ. talis autem debet esse huiusmodi notorietas, quod aliquo colore velari, & offuscari non possit, Butr. in cap. in præsētia, num. 8. versic. si autem Iudex, & vers. non placet, de renunc. & ibi Imol. nu. 50. vers. 3. & vltim. casu, Corn. cons. 10. sub num. 3. lib. 4. Felyn. in d. cap. inter cœteras, num. 7. Ripa in l. 4. §. cōdemnatum, nu. 17. vers. quam sententiam, ff. de re iudic. Contard. d. limitat. 9. num. 34. Vant. de nullit. ex defectu process. num. 118. cum plurib. seqq. Cæphal. cons. 201. num. 10. & cons. 202. num. 16. lib. 2. Surd. d. cons. 405. num. 23. 24. & seqq. Caball. dict. cons. 81. num. 4. & ita etiam tenuit Rota in Toletana matrimonij, 27. Iunij 1569. coram Grato. relata in decis. 85. num. 4. par. 1. diuers. & coram Seraphyn. decis. 616. num. 8. & 9. in Rauenaten. bono-

bonorum 15. Aprilis 1575. corã Robusterio, & in Bononien. bonorum Buccamatijs, 20. Iunij 1586. coram Orano. In Romana d. Bombellis 31. Maij 1613. coram Reuerendissimo D. meo Damasceno, in Alepe-sita laudi 13. Februa. 1615. coram R.P.D. meo Cauaderio, in Anconitana bonorum 29. Feb. 1616. & 14. Aprilis coram Buratto.

SVMMARIVM.

1 *Sententia canonizans iuspatronatus potest iustificari ex nouis probationibus, deficiẽtibus antiquis.*

ARGVMENTVM.

An sententia canonizans Iuspatronatus possit iustificari ex nouis probationibus, deficientibus antiquis.

RESOLVTIO CXXVII.

1 Respondeo affirmatiuè per decis. Rotæ in vna Pistorien. beneficij 13. Ianuarij 1617. coram Buratto, cuius tenor est. *Vltra quod dictæ sententiæ possunt etiam iustificari ex alijs antiquis, & nouis probationibus; immo ex noua causa, l. 1. §. 1. ff. quæ sent. sin. app. Bart. in d. l. 1. num. 16. C. quando prouoc. &c. Caputaq. decis. 120. num. 2. par. 3. & sententia etiam ex actis non iustificata, non habetur pro notoriè iniusta, nisi quando ex alijs non iustificatur, Put. decis. 391. lib. 1. in nouis, quam sequitur Seraph. decis. 701. nu. 3. vel quando non potest amplius iustificari, idẽ Seraph. decis. 734. num. 4. maxime cum nõ agatur de illis exequendis, quo casu maturius esset procedendum, idem d. decis. 290. num. 21. Sed de illis substinendis, Put. decis. 391. num. 1. & 2. Achill. decis. 7. in fin. de re iud. & sentire videtur, Gabr. d. cõs. 28. num. 7. & Rota in d. Romana officij coram Scotto.*

Demum cum dictæ sententiæ, non se referant expressis verbis, & per modum

causa dispositiue ad acta, vbi etiam non essent ex illis iustificatæ, nō possent dici notoriè iniustæ, itaut reddantur nullæ, vel pro nullis habeantur, iuxta opinionem Abb. & Felyn. in d. cap. inter cæteras, supra allegatorum. nam Rota illam non sequitur, sed tenet quod hoc casu habeantur pro validis, iuxta glos. in l. 1. in verbo, vel transactio, & ibi Bart. numer. 2. & 3. C. de error. calculi, & Bald. sub num. 5. Alex. in l. rei iudicatæ §. 1. num. 6. vers. sed contrarium ff. sol. matr. & de magis cōmuni Vrsil. ad Afflict. decis. 28. num. 6. vers. & similiter non obstat, & num. 7. Contard. d. limit. 9. num. 59. vers. non puto, Gabr. tit. de sentent. conclus. 10. num. 5. Put. decis. 391. in princip. & fuit dictum in Anconitana assecurationis 1. Iulij 1602. corā Decano, & in Firman. altaris 5. Iunij 1606. corā Reuerendiss. Lugdunen. & de obseruantia Rotę testatur Gabr. d. cons. 28. nu. 3. vers. verum.

Illas tamen reuocat, quādo ex actis sunt notoriè iniustæ, nisi aliunde iustificētur, vel possint iustificari, iuxta superius adducta, & declarauit Rota 12. Ianuarij 1543. in vna Toletan. matrimonij coram Puteo, vt dicitur in additione ad supradictam eius decisionem 391. & sentiunt Gabr. dict. cons. 28. nu. 2. & 3. & Card. Seraph. decis. 251. in fin.

Et ideo ex his fuit, vt supra decisum.

SVMMARIVM.

1 *Aliud est esse collatorem, & habere ius conferendi.*

2 *Non sequitur habeo ius præsentandi, ergo habeo Iuspatronatus.*

3 *Error communis facit ius.*

ARGVMENTVM.

An probato, quod quis habeat ius præsentandi, iuxta formam Concilij; ex eo censeatur pariter probatum ad ipsum spectare Iuspatronatus.

RE-

RESOLVTIO CXXVIII.

RESpondetur ex huiusmodi probatione minimè inferri posse ad probationem Iurispatronatus;
1 nec sequitur competit mihi ius præsentãdi,ergo habeo Iuspatronatus,vt optimè explicat Gonzal. in Reg.8.Cancellar. glos.45. §.2. num.18. & in glos.18. num.91. & 92. Henriquez cons.21. num.3. Menoch. cons.22.num.6. & sequen: vol.2. Ex quibus sequitur, quod aliud est esse collatorem, vel Patronũ, & aliud habere ius conferendi, vel præsentandi: quia primum respicit petitorium, quod non cõsideratur in hoc casu; & alterum hoc est ius conferendi, & præsentandi respicit possessorium,quod est potissimè attendendum Franch. in cap.vnico nu.5. de Iurepatronatus in 6.Cassador.decis.2.num.3.in fin. de appellationibus, Rota decis.347.num.3. & decis. 1178.lib.3.par.3. diuersor.
2 Et ideò non sequitur; habeo ius præsentandi, ergo cõpetit mihi Iuspatronatus: cum ex alia ratione possit competere dicta præsentatio,preterquam ex iurepatronatus, vt latè tradit Rocchus de Curte de Iurepatronat. verbo competens q.25.nu.57.58. & 59. Lambertinus in eodẽ tract. lib.1. par.1.quæst.10.ar.8. Vndè Ordinarius debet esse circumspectus, quando ad vacantem Ecclesiam præsentant Parochiani, & videre quo titulo, & quo iure præsentent,quia multoties ex gratitudine fuerunt instituti Rectores ad preces Parochianorum,& postea viso vltimo statu de nouo admittuntur ad præsentandum; & sic maximũ infertur præiudicium ipsarum Ecclesiarum libertati.

Ratio est, quia sola hæc tollerantia præsentandi, licet erronea sufficit, vt acta gesta à tali reputato teneat & sint valida.nam communis error facit ius, l. Barbarius, ff. de officio Prætoris,

cap.

cap. sciscitat⁹ de rescriptis, vbi latè Felyn. Glos. notabilis, quæ loquitur de falso Prælato tollerato in capit. dudum 54. in verbo decepte, de electione, vbi Abbas num. 20. l. 11. in fin. tit. 17. partita prima, Rota decis. 1. num. 4. de officio ordinarij, & decis. 6. de procurator. in nouis, & decis. 2. num. 9. de filijs Presbyter. in nouis, Mohed. decis. 29. de renunciatione, Palatius Rubeus in repetitione rubricæ de donat. inter virũ, & vxorem, §. 36. per totum Selua de beneficio 2. part. quæst. 12. ex num. 4. vsque ad finem, plenissimè Gabr. tit. de probationibus, conclus. 8. nu. 11. cum ampliationibus, & 21. limitationibus, Gomezius in declaratione Bullæ Cruciatæ.

SVMMARIVM.

1 *Clausula cõstito facit gratiam conditionalem.*

2 *Clausula constito requirit causæ cognitionem.*

3 *Clausula si constiterit, an sit eadem cum clausula constito.*

ARGVMENTVM.

Clausula commissionis gratiæ derogatoriæ Iurispatronatus cõmissæ ordinario (constito prius coram loci Ordinario, &c.) quid requirat.

RESOLVTIO CXXIX.

SOepissimè à Sede Apostolica emanãtur gratiæ derogatoriæ super medietate vocum Iurispatronatus cum adiectione clausulæ (Cõstito prius coram loci Ordinario de Iurepatronatus;) & ideo fuit coram nobis dubitatum, quid importaret dicta clausula. & dicebatur prædictam clau-
1 sulam facere gratiam conditionalẽ, & debere plenè probari, & iustificari, ad notata in capit. quia circa, de consanguinitat. & affinitat. Alex. cons. 59. num. 8. lib. 2. Marta de clausulis parte pr. clausul. 190. & requiritur causæ cognitio Aegi-
2 dius

2 dius decis. 68. Thanis decis. 65. Garzia de benefic. par. 6. cap. 2. num. 63. Gonzal. in comment. ad regul. 8. Cancell. glos. 15. nu. 62. in addit. Barbos. de claus. claus. 18. & 87. & fuit dictum in Salernitana Rectoriæ 22. Martij 1592. coram Pamphil. & in Vercellen. beneficij 16. Noueb. 1608. coram Litta; & ideo tunc impetrans debet probare Iuspatron. & quod spectet ad illum præsentantem, vt in Lucana maiusculatus 4. Decembris 1581. coram Orano, & in dicta Salernitana, & in dicta Vercellen. beneficij 16. Noueb. 1608. coram Litta.

3 Quare prædicta clausula constito, requirit partis citationem, facit gratiam conditionalem, & requirit concludentes probationes, & causæ cognitionem, Marta vbi supra claus. 19. Rota decis. 578. parte 1. & decis. 532. nu. 1. par. 2. in recent. & de clausula constito, vide Seraph. decis. 637. idem videtur de

3 de clausula si constiterit, Henrich. in cap. de cœtero num. 9. de re iudic. Abb. in cap. vlt. num. 3. vbi Felyn. num. 3. de præsumpt. & Felyn. in capit. si constiterit num. 5. de accusat. Lapus allegat. 60. nu. 2. Caualch. decis. 22. nu. 6. par. 1. Crescent. decis. 6. de rescrip. & decis. 12. nu. 2. de priuileg. Rota decis. 624. nu. 1. pa. 1. Antonin. variar. resol. lib. 1. resol. 39. num. 1.

SVMMARIVM.

1 *Sententia præcipitāter lata est nulla, quod declaratur, vt num. 4. 5. & 6.*

2 *Authoritas in datione tutoris est nulla, si breui tempore fuerit interposita.*

3 *Dispensatio commissa exequutori cum clausula (si ita est) redditur nulla, si statim præsentatis literis exequutor ille dispauit.*

4 *Sententia in confessum præcipitāter lata est valida.*

AB

ARGVMENTVM.

An forma probationis Iurispatronatus, iuxta mentem Cōcilij præsumatur adhibita, vbi sententia canonizās breuissimo tēpore lata fuit.

RESOLVTIO CXXX.

1 CEnsui in casu nobis à Sede Apostolica delegato, minime præsumi adhibitam formā Concilij; si quidem sententia præcipitāter lata est nulla, Amadeus de Castello, tractat. sindicatus, num. 144. post Cyn. in proem. ff. forū, S. itaq; & ex tex. l. sed & si per Prætorem, ff. ex quib. cau. maio. & in arbitrarijs sic respondit Anch. cons. 36. col. 2. quem est sequutus, Cranet. cons. 153. num. 2. non enim potest dici cognitū, quod nimis est festinatum, cap. 2. c. cum Bartoldus, de de re iud. quibus probatur sententiam iure non defendi ob festinantium, sic etiā censuit, Bart. in l. prolatam, C. de sent. et interlocut. omn. Iud. Fel. cap. Ecclesiæ S. Mariæ, nu. 14. de cōst. q. latissimè p tres egregias Doctorum decisiones ostēdit, Iudicē pcipitanter agere nil posse, & post eum Ferret. cau. vlt. nu. 8. 9. scribit sententiam præcipitanter latam, esse nullam. sic in transactione cōsuluit, Dec. cons. 479. num. 69. Hinc dicimus, bonam præsumptionem, quæ in Iudice est, cessare, quando breui tempore quid agit, Alc. tractat. præsumpt. reg. 3. præsump. 9. num. 8. sic dicimus, authoritatem in datione 2 tutoris esse nullam, si breui tempore fuit interposita, Soccyn. iun. cons. 48. num. 15. lib. 1. & hinc dispensatio 3 cōmissa exequutori cū clausula, si ita est, redditur nulla, si statim præsentatis literis exequutori ille dispensauit, Achill. de Graff. decis. 2. de filijs Presbyterorum, vbi quod ex breuitate temporis non est præsumēdum causæ cognitionem adfuisse, quamuis Iudex in ea narraret causæ cognitionē adhibuisse; prouita

ita iudicaui tanquam Commissarius Apostolicus contra quandam sentẽtiam latam ab Archiepiscopo Surrentino. quæ omnia sunt vera, etiam in sententia Summi Pontificis,& Imperatoris, ita respondet Dec. cõs.549.nu.18.post Anch. cons.255.ex cap.cum ex literis, de rest.in integr.& in Rege, idem censuit Gram. decis.15.nu.13.& in Principe, Crauett. consil. 153. num.2.Et etiam in eo Iudice, qui ex pleno, & amplo arbitrio sibi collato plenissimam iudicandi habet potestatem, ita Cuman. cons. 50. Statuto Ciuitatis Florẽtiæ 3.dub. & Lanfr.tract. de arbitris pag.6.ver.22.& Soc.sen.cõs.87.nu.7.lib.4. Felyn.d.ca.Ecclesia S.Mariæ, nu.16.& sentit Alciat. de præsũp.reg.3.presũp.9. nu.4. Verum aliter sentit, Socc. sen. cons.121.col.5. vers.postremo etiã,lib.3.& Bald.d.l.prolatam nu.12.

4 Declaratur primo non procedere, quando in confessum sententia ferretur: ex quo tunc nullę sunt partes Iucis,nisi in condemnãdo, l. 2. ff. de confess. l.pro inde,ff.ad l.aquil. ita Alex. in annot.ad Bart.d.l.prolatã,in verbo pro hoc plenè.

5 Declaratur secundò non procedere, quando hic Iudex in illo breui tempore potuit esse de causa instructus, ita Crauet.cons.179. num. 1. & Dec. cons.296. in fin.Curt.sen.cons.47.super controuersia, col. pen. egregie, Soc.iun.cõs.244. col.4. vers. sed pro responsione lib. 2. qui post Bald. in auth. sed & si quis,num. 13. C. de testibus affirmat, Iudici credi in arbitrarijs, nõ modo quoad diffinitiuã, sed etiam quoad interlocutoriam:& ideo pręsumptio, quod causę cognitio interuenire poterit, omnem cõtrariam suspicionem tollit.

6 Declaratur tertiò non procedere, quando hic Iudex parte præsente, & non reclamante pronunciasset: nam imputare sibi debet pars si non reclamauit, ita Bald.in d. l. prolatam nu.8.

quem sequutus est, Socc. sen. cons. 121. col. 5. vers. 3. quia, lib. 3. qui, & alios recenset.

SVMMARIVM.

1 *Testium fidem in Iudicis arbitrio positam esse.*

2 *Probationes omnes Iudicis arbitrio positæ sunt.*

3 *Iudex potest fidem adhibere testibus.*

4 *Iudex potest testibus singularibus fidẽ adhibere.*

5 *A forma non receditur.*

ARGVMENTVM.

An Ordinarius, cui committitur gratia derogationis Iurispatronatus, cum clausula constito prius, & c. possit arbitrari in hac probatione extra formam Concilij.

RESOLVTIO CXXXI.

INter multa Iudicum arbitraria; illud vnum est maximum, quod illis tributum esse ab Hadriano scripsit Callistratus in l. 3. §. ideoque, ff. de test. nempẽ cum de testium fide agitur; hæc enim à Iudicis potesta-
1 te pẽdet, q. iusta illorũ attestationes, & multis inde sũptis coniecturis poterit fidem adhibere, & non adhibere: nam vt idem Hadrianus Callistrato referente, vt in d. l. 3. eiusdẽ dicebat, quæ argumenta ad quemmodum probandæ cuique rei sufficiãt nullo certo modo satis difiniri potest. non mirum ergo si illius arbitrio relinqui debet, vt etiã relinquit, Iustin. in §. si vero tale aliquid in auth. de instrum. caut. & fide, Castren. cons. 163. Puteus in tractat. syndicatus, in tit. de arbitrarijs eorum, num. 21. qui hoc maximum esse arbitrium scripsit, Neuizan.
2 lib. 5. Syluæ Nuptial. in fine, qui ex hoc credidit probationes omnes Iudici arbitrarias esse glos. Paris. tit. 1. §. 5. num. 21. scribit probationem resultãtem ex libro antiquo census, Iudicis arbitrio esse, sic respondit Socc. iun. cons. 32. nu. 11.

& cons.

& cons. 61. num. 46. 47. libro 2. probationes omnes Iudicibus esse arbitrarias, Dec. cons. 448. & cons. 463. & cons. 510. 596. 560. & cons. 652. & latè Gram. decis. 34. Paris. cons. 55. Afflictus in cap. 1. num. 21. ex quibus causis feudum ammit. esse Iudicis arbitrium eligere quam velit probationem ex duabus contrarijs, iuxta l. duo, ff. de re iudicat. immò, quod est summopere annotandum potest Iudex ex causa non ad-
3 hibere fidẽ testibus clare, & clarissimè pro aliquo deponẽtibus, ita Bar. in l. luci⁹ in fi. ff. de ijs, q not. inf. Bal. in l. cum magistratus, C. quando prouo. non est necesse, alios plures retulit, Gram. decis. 39. Curt. iun. cons. 52. 106. 178. num. 2. Iudici tamen consilium in hoc præbuit Bart. in d. l. lucius in fine, vt curet in actis scribi causam cur testibus, ac probationibus illis fidem non adhibuit, ne in syndicatu molestia aliqua afficiatur; id quod placuit alijs per multis, referẽte Gram. dicta decis. 34. & decis. 92. Curt. sen. in tract. Testium concl. 29. qui scriptum, & illud reliquit quãdo Iudex plus vni probationi, quam alteri adhæret, Iason in l. vnic. nu. 11. C. de errore calculi, sic Decius cons. 448. num. 29. & 463. Marsilius sing. 114. His accedit, quod post Castrens. in d. l. lucius consuluit. Soc. sen. cons. 262. colu. 5. lib. 2. Paris. cons. 57. Iudicem pos-
4 se testibus singularibus fidem adhibere, si ex eis ad credulitatem adducitur, & ob id subdit, Crauett. cons. 78. Iudicem appellationis non posse redarguere iudicem primæ instantię, quod ex illis probationibus sententiam sic retulit: quando quidẽ in hoc, quod suo arbitrio relinquitur, redargui minimè possit, sed eius cõscientiæ relinquendũ erit.

Quidquid tamen sit ex ex supra notatis, ego sẽper fui in opinione minimè posse per Iudicem cum commissa est verificatio Iuris-

patronatus, cum clausula cõstito. arbitrari probationem extra formam Concilij, & ita pariter iudicaui in quadam causa à Sede Apo-
5 stolica delegata. quia forma omnino est seruanda, & ab ea recedi non potest; alias nulla sunt acta ex dictis, per Nouarium lib. 1. quæst. forens. cap. 78. à nu. 8. cum seq. lib. 1. qui alios antiquiores cumulat, apud eum videndos.

SVMMARIVM.

1 *Decretum vbi interponitur, ibi causæ cognitio est necessaria.*

2 *Causæ cognitio in multis versatur.*

3 *Citationem esse necessariã ad causæ cognitionem.*

4 *Causæ cognitionem requirere, vt iura partium exaudiantur.*

5 *Causa cognitio postulat iuris ordinem.*

6 *Tẽpore opus esse, vt omnia rectè gerantur.*

7 *Sententiam præcipitanter latam esse nullam.*

8 *Causæ cognitionem requirere, vt termini probationum statuantur.*

9 *Causæ cognitione maxime scupulosam necessariam minime esse habet cũ Iudex liberum arbitrium.*

ARGVMENTVM.

Causæ cognitio quæ nam requirat, ad effectum verificandi existentiam Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXXXII.

IN probanda existentia Iurispatronatus indubitatum est, apud omnes requiri causæ cognitionem. & ratio est, secũdũ omnes,
1 quia vbi Decreti interpositio fit, ibi causæ cognitio necessaria est, Bart. l. cum hi, §. vult igitur, nu. 1. & ibi Ang. ff. de transact. & cons. 166. nu. 5. lib. 1. Bald. in l. quid ergo, §. pena grauior, colu. 2. ff. de bo. arbitr. iud. vers. statutum, vel cõsuetudo dat Iudici, Amedeus de Castell. in tractat. syndic.

syndic. num. 145. Brunus de Cōstitutionibus, & Statutis in verbo arbitrium, vers. statutum, vel consuetudo, Beneintend. decis. 31. afferri solēt tex. l. 1. §. explicatores, ff. de effract. et expil. & l. creditor in fine, ff. mād. & l. hodie, de pęnis. causæ cognitio in multis versatur, & magni dicitur esse ponderis, Marsil. l. qui cedem, col. 4. 5. ff. de siccar. & in singular. 648. causæ cognitio versatur enim primo in citatione adhibēda,
3 Bart. in l. causæ, §. causa cognita, ff. de minor. & in l. prolatam, C. de sentent. & interlocut. omn. iud. Alex. in l. qui Romæ, §. Augerius de verbor. obligat. Oldrad. cōs. 227. de toto thematæ, Gozad. cons. 2. num. 15. & cons. 92. num. 13. vers. & 1.
4 Secundò in causæ cognitione exigitur, vt litigantiū iura exaudiantur, vt respōdit Socc. sen. cons. 32. col. pen. vers. 2. ex regula glos. lib. 1. & ante eū, Signorol. cons. 203. numer. 5. Mars. sing. 328.

5 Tertiò in cognitione causæ, vt ordo iudiciarius obseruetur, nec enim festinanter, & ex abrupto procedi debet, Butr. cap. audi-tis 2. de elect. Ias. in l. sed si hac, §. prętor ait, ff. de in ius vocand. & clarè Socc. sen. dict. cons. 32. col. pen. tem-
6 pore enim opus est, vt rectè, & maturo consilio res agantur, cap. ponderet 50. distinct.
7 Hinc dicimus sententiā præcipitanter latam esse nullam, Bart. l. pro latam num. 5. C. de sentent. & interlocut. omn. iud. & supra quæst. 37.
8 Quartò in causæ cognitione fore omnino necessarium, vt termini statuantur, intra quos possint partes suas afferre probationes, Signorol. d. cons. 203. num. 5. Castr. in cons. 284. libr. 1. versatur enim plenior causę cognitio in probationibus, quam in ordine iudiciario, vt post Abbatē cons. 50. col. vlt. lib. 1. respond. Dec. cons. 96. nu. 1. Vltimo in causæ cognitione

ne exigitur; vt hinc inde adducantur exceptiones, & replicationes, si quas adducere volunt partes, sic Castrens. in l. nam, & postea, §. si damnetur de iureiur. Ruyn. cons. 127. num. 19.

9 Declaratur non procedere in Iudice, qui liberũ, et absolutũ habet arbitriũ; is n. sine causæ cognitione procedere potest, sic Bart. intelligo in cons. 83. Alex. cons. 189. in fi. lib. 2. Felyn. cap. 1. nu. 86. de constitut. Socc. sen. cons. 121. col. 1. vers. postremo lib. 3. his accedit Pet. Beneintend. con. clus. 31. num. 3. qui intelligit de scrupulosa causæ cognitione loquitur enim, Bar. in eo, qui de facto procedere potest, quod est idẽ cum illo, qui potestatem absolutam, & liberum habet arbitrium.

SVMMARIVM.

1 *Capellaniæ nõ sunt beneficia Ecclesiastica, sed quãdo beneficia præsumũtur.*

2 *Vbi deficit authoritas Ordinarij non dicitur beneficium.*

3 *Capellania sub nomine reseruationis beneficiorum non venit.*

4 *Consensus Ordinarij, quãdo p̃sumatur interuenisse.*

6 *Sollemnitas extrinseca prę sumitur interuenisse.*

7 *Ioannes Maria Nouarius I.C. ab Authore laudatur.*

ARGVMENTVM.

An in probatione patronatuum Capellaniarũ exigatur forma Concilij.

RESOLVTIO CXXXIII.

Consultus respõdi minimè exigi formam Concilij; si quidem huiusmodi Capellaniæ non dicuntur beneficia Ecclesiastica, nam sunt fundatæ nõ interueniẽte Ordinarij authoritate, vt per Guid. Pap. in decis. 187. glos. in Clement. 2. de decimis, & latissimè Gonsalez glos. proem. 4. per totum, & Episcopi authoritatem esse necessariam in beneficijs, & ea de ficiente

ficiente simplicẽ potius dici Capellaniam, quam beneficium, notarunt Abb. cap.significatum num.5.de præbend. Felyn. in cap. ex parte,num.2.de rescriptis, Guid. Pap. decis.187.nu.1. Gonzal. ad regulam 8.Cãcell.glos.5.num.7.Garz.de benef.cap.9.nu.71. Quamuis perpetuũ sit beneficiũ,
2 vbi enim Ordinarij authoritas deficit, minimè dicetur beneficium Ecclesiasticum, ita post Nauar.Azor. & alios retulit,Garz.de benefic. par.1. cap.2.nu.102. & 103. Hinc est, quod huiusmodi Capellaniæ, citra Summi Põtificis, seu Episcopi authoritatem constitutę non sunt collatiuę,nec beneficia, nec obligãt possessores ad horas canonicas, vt post Cordub.Ludo. Rodor.Couar.& alios quã plures scripsit, idem Garz. d.cap.2.num.104.Gonzal. dicta glos. 5.num. 22. Inquiens etiã quod licet Capellania sit perpetua,& clericus de parentela sit in ea eligendus à patrono laico, in quo etiam omnia concurrant requisita:nihilominus nequaquã erit beneficiũ, si Ordinarij authoritas in fundatione non interuenerit,allegat post alios,Paris. cons.34. num. 9. Velas. decis.60.num.12.Aditque in nu.21. quod licet Episcopus nomine proprio de bonis suis etiam fũdauerit; adhuc tamen non erit beneficiũ:idcirco, subdit nu.22.sub beneficiorum reser-
3 uatione eam non comprehendi; Capellania namq; etiam à laico possideri potest ex Valasc. d. decis. vlt. 60.num.13. Put.decis.182. num.2.& decis.264.'nu.1. & 2.parte 1.Gonzal.regul. 8.glos.5.num.26.& seq.

Quinimò nec in his Capellanijs inter viuos cõstitutis superueniens Ordinarij authoritas sufficit; quãuis secus esset in constitutis in vltima voluntate testatore minime contradicente,Gonz.cap.2.nu.111. in fundatione autẽ beneficij satis erit si Ordinarij authoritas superuenerit; etenim

nim quotiescumq; consensus requiritur, is si superueniat satis est, ex tex. in cap. veram, & in cap. sugestum de Iurepatron. Gonz. dicta glos. 5. num. 56. Lamber. part. 1. lib. 1. quæst. 12. art. 12. Cosar. de benefic. par. 4. cap. fin. nu. 25. Vbi tamen essemus in casibus, in quibus cõsẽsus Ordinarij prçsumeretur interuenisse, tũc de Capellania ob status mutationem efficitur beneficium patronatus, & consequenter exigerentur probationes, iuxta formam Concilij.

4 Qui quidem consensus Ordinarij prçsumitur interuenisse ex diuturnitate tẽporis, Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. par. 1. art. 7. 2. quæst. princ. à num. 3. & seq. per totum Mascard. de probat. conclus. 416. nu. 4. Menoch. lib. 3. præsumpt. 90. num. 17. & seq. & lib. 6. præsumpt. 79. num. 4. Garz. de benefic. 5. part. capit. 9. num. 73. & 74. Gonzal. ad regulam 8. glos. 5. nu. 50. qui in nu. 51. & 52. eo magis id procedere inquit, stãte quasi possessione superioris ad alterius præsentationẽ instituendi, vel vbi constaret de aliqua institutione iam facta, quæ debitum

5 effectum fuerit sortita; constito enim de vnica collatione, vel institutione Ordinarij, in dubio capellania censetur beneficium, Rebuff. de pacifica possess. nu. 349. Rota decis. 106. nu. 1. 2. & 3. par. 2. diuersor. Crescent. decis. 12. de probat. vbi dicit satis esse si status beneficij probetur, & de eo tamquã de beneficio fuisse factas collationes per Ordinarium, quæ effectum fuerint sortitæ: vltimus namq; beneficij status attenditur, sequitur Garz. de beneficijs par. 1. cap. 3. num. 113. rursus Gonzal. dict. glos. 5. num. 51. & 52.

6 Hinc est, quod omnes communiter sentiant sollemnitatem extrinsecam in quolibet actu interuenisse præsumi, & si Notarius de ipsa nullam in actu mentionem fecerit, prout adnotarunt

notarunt, Alex. & Ias. in l. sciendum, ff. de verb.obligat. idem Ias. in l. qui aliena, §.sed si non adierit, ff.de acquirenda hæredit. Dec. cons. 409. num. 12. Gam. decis.48. nu.3. & decis.83. num. 2. Afflict. decis. 345. nu.5. Surd.decis.131.num. 19.& sequ. Menoch. cons. 90.num.29. non enim sola actorum inspectio, probat sollemnitatem minimè interueniſſe, quādo potuit sollemnitas, vel actum præcedere, vel subsequi, Surd.decis.334. num.20. quem ad id in facti contingentia allegabat Iur.Consul. Lucanus magni nominis Io.Maria Nouarius, tamquam Aduocatus.

SVMMARIVM.

1 *In omni materia attēditur consuetudo.*

2 *Cōsuetudo habet vim legis. In materia Iurispatronatus consuetudo nullas vires habet.*

ARGVMENTVM.

An consuetudine induci possit diuersus modus probădi iuspatronatum à Concilio stabilitum.

RESOLVTIO CXXXIV.

PRima consideratione videbatur respondendum pro opinione affirmatiua; si quidem in omni negotio attenditur consuetudo, tàm in emptione, & vēditione, q̄ in locatione, & conductione, in societate, in stipulatione, in donatione, in feudo, in emphyteusi,
1 in matrimonio, in restitutione dotis, & in omni alia materia, vt per Gabr. in recoll. commun.opin. in tit. de consuetud. concl.1. vbi alios cumulat.

2 Magna enim consuetunis vis est, itaut pro lege seruandam disponitur, in l. de quibus, cum similibus, ff. de legibus; imò & illam legē vincere scripsit, Puteus decis.176.lib.3.quem refe-

 rendo

rendo, sequitur Nouarius in Pragmatica Regni 2. sub titulo de offitio Magistri Iustitiarij, num. 4. vbi plura alia circa hanc materiam cumulat, & præcisè quod illa operatur id, quod speciale pactum operari posset ex Afflict. decis. 91. & 258. inde in omnibus, vbi consuetudo adest, illi standum est, nec recedi potest.

3 Quidquid tamen sit circa vires consuetudinis, in materia probationis Iurispatronatus nullā vim habere censuit, Rota in decis. 3. de cōsuetudine in nouis.

SVMMARIVM.

1 *Sedilia, & Collegia repræsentant Vniuersitatem.*

2 *Sedilia habent restitutionem in integrum, & electionem fori.*

3 *Aequiperatorum eadem est dispositio.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus Collegiorum, siuè Sedilium, an debeat probari, iuxta formam Concilij traditam in probatione Iurispatronatus Vniuersitatum.

RESOLVTIO CXXXV.

FVi quandoque consultus, si in probatione Iurispatronatus Sedilium huius inclitę Ciuitatis Neapolis, deberet obseruari forma tradita à Sacro Concilio in probatione Iurispatronatus vniuersitatum; vel illa tradita in probatione Iurispatronatus priuatorum, & semper fui in opinione,
1 quod esset obseruanda forma probationis Iurispatronatus Vniuersitatum; cum huiusmodi Sedilia, & Collegia nihil aliud in rei veritate sint, nisi Vniuersitates, & quędam Collegialis Societas, vt per Franch. decis. 2. num. 10. Et ideò habere videmus eadem priuilegia, quæ Vniuersitatibus competunt, vt per Sfort. Odd. in tract. de restitut. in integr. quæst. 3. art. 12. part. 1. vbi
2 concludit illa habere restitutio-

tutionem in integrũ, quia æquiperantur cum vniuersitate; vnde eadem esse debet dispositio, l. 1. ff. de legat. 1. gl. in l. si quis seruo C. de furt. & in cap. si postquam, §. fin. de elect. in 6.

Et in proprijs terminis probationis Iurispatronatus, iuxta hanc opinionem reperi tenuisse, Nouarium in suo sollemni tractatu de elect. & variat. fori quæst. 24. num. 6. sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, quo in loco pariter cõcludit huiusmodi Sedilia, &
4 Collegia habere in eorum causis beneficium electionis fori.

SVMMARIVM.

1 *Derogatio fieri potest qualitatibus beneficio adiectis, tam per actum inter viuos, quã causa mortis.*
2 *Cessante causa cessat effectus.*

ARGVMENTVM.

a derogatione qualitatum adiectarum in fundatione Iurispatronatus; num debeat, & illud probari iuxta formam Concilij.

RESOLVTIO CXXXVI.

1 Respondeo pro negatiua parte, quia in iure est clarum posse derogari qualitatibus in beneficio adiectis, & hoc tam per actum inter viuos, quam per testamẽtum, aut aliam huiusmodi dispositionem causa mortis, quæ communiter vltimæ volũtatis nomine appellatur; prout de actu inter viuos, quoad qualitatem Iurispatronatus satis constat, ex cap. piæ mẽtis, cap. Firigentius, & cap. decernimus 16. q. 2. capit. cum dilectus, & ibi glosa recepta, de consuet. capit. significauit, de testibus, capit. 3. & cap. nobis, de Iurepatron. cum alijs adductis à Lambertin. lib. 1. part. 1. quæst. 1. art. 2. & quæst. 2. art. item 2. vsq; ad 10. atq; alibi sœpè, quoad alias pariter

riter pias qualitates patet, ex Concil. Trident. sess. 25. capit. 5. 9. & 16. de reform. quoad reseruationem autẽ alicuius tẽporalis emolumenti liquet, ex cap. Eleutherius 18. q. 2. & dicto cap. præterea, il 2. de Iurepatr. cap. 1. & cap. 5. de censibus traditq; latè post alios, Lãbertin. d. 1. par. q. 9. art. 1. nu. 56. vsque ad 63. vbi de communi testatur; facit etiã cap. prohibemus, cap. præterea, cap. cum clerici, cap. significauit, & cap. grauis, vbi glos. Abb. & alij ad notarunt, de censibus; necnon & cap. tua nos, il 1. de iure iurand. & cap. cum Bertoldus, §. licet autem, ibiq; glos. & Bald. de re iudic. De dispositione autem causæ mortis constat, ex cap. nos quidẽ, de testamen. & alijs, quæ affert Lambertin. dicta q. 2. art. 11. & 12. necnon q. 3. art. 24. cum sequen. & q. 4. art. 6. 7. 9. & 10. ac Rursus q. 9. art. 1. num. 47. 50. & 52. & Rocch. de Curte in tract. de Iurepatr. verb. pro eo, quod de Diœcesani consensu, in princ. & nu. 2. 3. 10. et 14. ac de vtroque modo fundãdi, idem Lambertin. d. tract. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 30. nu. 18. et Concil. Triden. d. sess. 25. cap. 5. 9. ac 16. de reform.

Vnde cum ex derogatione dicti tituli Iurispatronatus cesset nomen, debet cessare, et effectus; et sic probationis forma: quasi quod
2 cessante causa cesset effectus, l. adigere, §. quamuis, ff. de Iurepatronatus, cum similibus, cum enim de beneficio Iuris patronatus ex voluntate testatoris primi fundatoris in aliã mutauerit speciẽ, sollemnitas prius necessaria debet cessare, quasi quod mutatione status mutetur conditio rei: et ideo tamquam casus extra dispositionem Cõcilij, sub illius censura stare non debet, iuxta ea, quæ admonuit Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 117. num. 10.

SVMMARIVM.

1 *Probationes factæ in iuditio summario nõ faciunt fidem*

fidem in plenario.

2 *Iuditium possessorium est summarium.*

3 *Probationes Iurispatronatus facta in possessorio non probant in petitorio.*

4 *Probationes in possessorio quo casu probent in petitorio.*

ARGVMENTVM.

An probationes facta in causa possessorij Iurispatronatus prosint in causa petitorij.

RESOLVTIO CXXXVII.

1 Regulariter probationes factæ in iuditio summario, si summatim factæ fuerint, non faciunt fidē in iuditio summario, argumento tex. et ꝙ ibi communiter notatur in cap. in pręsētia, de testibus, et fuit originalis Doctrina Butricarij in l. ab hostibus, §. ꝙ simpliciter, ff. ex quib. caussis maiores, quam sequitur Alex. in l. sæpè num. 81. ff. de re iudicata, et in l. 2. nu. 28. post Bald. in fine, C. de edendo, Rota diuers. in decis. 35. num. 3. par. 3. Vnde
2 cum possessorium iuditium sit summarium, ex latè traditis per Rotam Perusinā, apud Ludouisium in decis. 24. et in eo, vt plurimum probationes summariæ sufficiant, vt communiter cōcludunt scribētes, in l. vnica, C. de momentanea possessione: merito crederem probationes factas in causa possessorij Iurispatronatus minimè probationē facere in causa petitorij iuris eiusdem, ad effectum vt menti Concilij, circa Iurispatronatus probationem satisfactum censeatur.
4 Limita supra positam cōclusionē si probationes factæ in possessorio essent plenariè factæ, ita quod nulla alia probatione indigerēt; tunc enim probant in petitorio, vt per Doctores supra citatos, quibus addo, Bellon. in decis. Rotæ Genuen. 3. nu. 5. et sequen. Viuius in decis. 313. nu. 2. Bologn. cōs. 52. Borel. in sūma dec. tit. de probat. nu. 152.

Et

Et hoc præsertim procedit, vbi in causis summarijs plenariæ exigerentur probationes, prout in possessorio Iurispatronatus, vt in proprijs terminis loquuta est Rota apud Illustrissimũ illum virum, & omnium iuditio omni dignitate meritissimum Coccinum in decis. 461. 464. & 469. Rota in decis. 33. in nouissimis, Gratian. in decis. Rot. Marchiæ 92 num. 5. & sequent. Ruyn. cons. 38. vol. 5. Natta cons. 585. nu. 4. & sequent. volum. 4. Bursat. cons. 202. num. 96. vol. 2.

Limita 2. non procedere vbi probationes factæ in possessorio Iurispatronatus iuuarent, & tenderent ad corroborationem, & verificationem causæ in petitorio; tunc enim pene probant in possessorio, ex latè deductis, per Beneinten. Rota Bonon. in decis. 53.

SVMMARIVM.

1 *Vbi in continenti producũtur probationes perfectæ in causa Iurispatronatus probant.*

2 *Probationes absque termino probant in Regno.*

ARGVMENTVM.

An probationes in causa Iurispatronatus, absque termino probent.

RESOLVTIO CXXXVIII.

1 RESpondeo, quòd si incontinenti reproducantur perfectæ probationes, quæ iuxta mentem Concilij sunt necessariæ; puta instrumentum fundationis, vel ipso deficiente multiplicatæ præsentationes, cum tempore à Concilio requisito: crederem admittendas esse, quamuis non sit vtriq; parti terminus elargitus, vt voluit Menoch. cons. 733. num. 5. & seq. vol. 4. vltra quod probationes nulla data dilatione de iure validè censẽtur, vt communiter concludũt omnes, in l. fin. ff. de ferijs, Afflict. in decis. 55. num. 2. & la-

& latissimè Felyn. in capit. Ecclesiæ Sãctæ Mariæ, nu. 23. & sequen. de constitutionibus.

2 Quod quidem præsertim procedit in Regno Neapol. per pragmaticã incip. post prædictas, ibi sine aliquo Iudicis ministerio termin⁹ ad probandum ipso iure partibus intelligatur statutus, vt meminit Grammat. cons. 78. Capyc. decis. 1. num. 31. Cartar. in decis. Genuæ 22. num. 2. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Sententia canonizãs Iuspatronatus nõ visis actis est nulla, & quare, num. 2. & amplia, vt num. 3.*

4 *Sententia notoriè iniusta non transit in rem iudicatam.*

ARGVMENTVM.

An si ex sententia canonizationis probationis Iurispatronatus apparet Iudicem iudicasse absque actis, illa sit valida ad finem probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO CXXXIX.

1 Communis Doctorum opinio est sententiam canonizantem Iuspatronatus non visis actis esse nullam; & proinde non induci satisfactionem menti Concilij, vt probat multa adhoc adducens, Gabriel. tit. de sententia, conclus. 9. Cagnol. in l. 2. nu. 68. C. de edendo, vbi expræssè reprobat Decium cõtrarium firmantem, Mandell. cons. 27. num. 3. & sequ. Alban. cons. 51. num. 6. & reliqui omnes in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudicata. quorum ratio præcipua illa est,

2 quoniam censetur latam fuisse absque causæ cognitione, l. properandum, vbi Bart. §. si quidem, C. de iuditijs, idem Bart. in l. 2. C. de edendo, & ibi Alexan. num. 8. & sequen. Cagnol. in l. quod iussit, nu. 6. ff. de re iudicata, & Felyn. qui articulum discutit, & de magna

gna communi attestatur in cap. Ecclesiæ Sanct. Mariæ num. 17. de constitutionib. & pluries fuisse per Rotam resolutum, refert Farinacc. conf. 167. vol. 2. signanter in vna Turden. spolij 17. Maij 1586. corã Blanchetto, & in vna Bonon. 5. Iunij 1589. coram Platto, & in vna Cortonen. bonorum 28. Iunij 1589. coram Platto; & iterum in vna Maioricen. officij 18. Februarij 1591. coram Gyptio, & alibi sæpè. vbi enim sententia
3 nõ iustificatur ex actis, notoriè constat de iniustitia, Caputaquen. in decis. 120. par. 2. & Rota in vna Perusina separationis Thori 28. Iunij 1589. coram Gyptio, & sæpius in Rota fuisse resolutum testatur, Gabriel. conf. 26. num. 5. & sequen.
4 vol. 2. sententia autem notoriè iniusta, numquam transit in iudicatum, Paris. conf. 107. nu. 9. & sequen. Cæphal. conf. 241. nu. 45. & sequen. Vant. in tit. de nullitatib⁹ ex defectu processus num. 1127.

SVMMARIVM.

1 *Fundator potest in limine fũdationis apponere quãlibet conditionem.*
2 *Iuspatronatus non potest fundari, absque consensu Episcopi.*
3 *Episcopus an teneatur assentiri cõditionibus contra ius commune, & n. 4.*
5 *Fundator non potest legem apponere in limine fundationis, vt in probatione Iurispatronatus non adhibeatur forma S.C.T.*
6 *Pactum appositum in Iurepatronatus, quod Episcopus non se intromittat est inualidum.*
7 *Episcopus potest visitare hospitale, quamuis testator prohibuisset ne se Episcopus se intromitteret.*

ARGVMENTVM.

Fundator an possit legem apponere in limine fundationis, vt in probatione sui patronatus non adhibeatur forma Concilij.

R E-

RESOLVTIO CXXXX.

1 VEra, & indubitata est iuris conclusio, & ab omnibus recepta posse fũdatorem in limine fundationis, quamlibet conditionem apponere, cap. religiosus, de testam. in 6. vbi glos. in verb. non habeat, Couar. Lambert. quos probat Rodriq. quæst. regul. tom. 2. q. 12. art. 2. §. quantum ad tertiũ, Menoch. & alij, quos nouissimè probo in mea prax. Iurisp. dec. 163. Molfes. in cons. 31. num. 12. & sequen. & fuisse per Rotam resolutum testatur, Seraph. in decis. 739. quo fit, vt pręsentatio nulla censeatur facta contra conditiones, vt testatur Rota diuersor. in decis. 582.

2 Hinc est etiam, quod licet Iuspatronatus, nec possideri, nec fũdari possit sine consensu Episcopi, cap. 1. de regul. iur. in 6. cap. Ordinarij, de offic. Ordin. in 6. Abb. Felyn. & alij, quos probat Lambert. lib. 3. de Iurepatron. part. 3. num. 3. qui cõsensus satis est, si ante, vel postea interuenerit, re tamen integra, vt not. Abb. per illum tex. in cap. suggestum, de Iurepatron. post alios Ioan. Dilect. de arte testan. cautel. 67. nu. 2. cum sequen. vt omittam alios. Nihilhominus valida est conditio apposita in fundatione cum consensu Ordinarij, quod absque Episcopi institutione Capellanus in articulo mortis nominet successorem, vt ex pluribus in Ciuitate Papię, consuluerunt Cortesius, & Alberic. quorũ cons. refert, & probat, & secũdũ illa decisũ refert, Lamber. d. lib. 1. q. 9. art. 3. per totum, & sic refert iudicatũ de Amatis in decis. Rot. Marchiæ decis. 4. conferunt discussa, per Farinac. decis. 570. & alios quos cõgerit, & diximus latè in Prax. Iurispatr. decis. 133.

3 Accedit quod secundum aliquos tenetur Episcopus, vel alius Ordinarius assentiri præd. conditionib. tam-

N n quam

quam honestis, & iustis, licet sint contra ius commune, vt est tex. notab. in cap. nullus, de Iurepatronat. vbi Abb. & omnes Canonist. communiter, quos etiam probat, Lambert. d. q. 9. nu. 50. & 82. vt alios omittamus. omnes enim docent hoc assumptum, adhoc ne fideles remoueãtur ab ædificandijs Ecclesijs, & ab earum dotationibus: quod esset Ecclesiæ magis damnorum, quam assentiri prædictis conditionibus ne Ordinarius se ingerat in presentatione, & sic de alijs.

4 Sed ex dispositione Sacrorum Canonum, vt possit Patronus in limine fundationis apponere cõditiones quascumque etiã contra iuris communis dispositionem, dummodo non sint contra naturam Iurispatronatus: nam accedente consensu Ordinarij, ac dispensatione admittuntur conditiones prædictæ, tex. est in quo mouentur ex regula illa fundatoris voluntatem, vti Reginam attendẽdã esse, §. disponat Auth. de nupt. Dec. cons. 101. & Marcha. de success. creat. §. 7. nu. 17. qui in specie tenet posse Testatorem relinquere legatum alicui, & precipere, vt Episcopus, vel Aeconomus Reuerẽdæ Fabricæ S. Petri ad legatum prædictum nullum ius habeant, & quod si in tali legatio se intromiserint quomodolibet, legatum sit nullum, ac si factum non esset, & hoc firmat nonnullis argumentis.

5 Contrariam tamen sententiam veriorem, ac in Praxi obseruandum cẽseo; si quidẽ fundator nihil potest disponere contra statuta, & sanctiones legum. idq; probatur, nam testator non non habet facultatem in suo testamento derogandi legum dispositioni, prout voluit Iason. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. & Abb. in cap. requisisti de testamen. & hac de causa ipse testator non potest facere, quod actiones personales ex testamento, quæ sunt perpetuæ

tuæ finiantur ipso iure citeriori tempore, loco, vel conditione, Iason. in dicta lege nemo potest num. 8. Præterea testator fundans hospitale clausula adiecta in suo testamento, vt Episcopus illud visitare non possit, iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini, sess. 7. cap. fin. & per text. in capit. tua nobis, de testam. & ibi Couar. num. 6. & 8. Rota decis. 868. in antiquis & ratio est, quia testator facere non potest, quin leges in casibus suis locum suum habent, ita voluit etiam Nauar. cōs. 3. de relig. dom. Zerola in Praxi Episcop. in verbo Hospitale, versic. ad secundum. vlterius testator nō potest prohibere elapso, anno quin exequutio deuoluatur ad Episcopū, q̄do non prouidet sibi de alio exequutore in suo testamēto, Ias. in l. fundum sub conditione, §. stichum, ff. de leg. 1. nu. 10. & confirmantur dicta: nam sicuti testator non potest prohibere sollemnitatem actus à iure Ciuili requisitam in testamentis, quia & contra legem, vt voluit Vinc. de Ferar. in decis. 429.

6 Et mentionem faciendo de Iurepatronatus pro corroboratione videndus est, Nouarius forens. quæst. 91. lib. 1. nu. 2. vbi voluit quod pactum appositum in fundatione Iurispatronatus, ꝙ Episcopus non se intromittat, non est validum ex illa regula, quod nullus potest facere, quin leges in actu non habeāt locum, vt apud eum latius legi potest.

7 Prout à simili dicimus, quod possit Episcopus visitare Hospitale, quamuis testator prohibuisset, ne se Episcopus intromitteret, vt docet Duardus in exposit. Bull. Cœn. lib. 2. can. 15. quæst. 7. num. 16. Vgol. de potest. Episcop. cap. 24. §. 1. num. 3. Rocher. de potest. Ordin. in exemptos, par. 4. quæst. 53. Zerola in Praxi Episcop. par. 1. vers. Hospit. num. 2. Mart. de Iur. patr. 4. cent. 2. cas. 88. num. 14. & cas. 113. num. 31. Fruscus

de visitat. lib. 2. capit. 12. num. 8.

Nec obstat dicere, quod voluntas testatoris sit seruanda, & quod ipsa voluntas sit lex in rebus suis, §. disponat, Auth. de Nupt. cũ plenissimè adductis, per Nouarium in tract. de priuileg. miserabil. personar. priuileg. . . . Nam respondetur id intelligendũ iniustis, & nõ in iniustis: & ideò voluntas testatoris attenditur circa ea, quæ dependent ab eius sola voluntate, quæ non sint contra leges, prout dixit Surdus decis. 62. nu. 29. vbi habetur, ꝙ leges in testamento locũ habent non obstante contraria testatoris voluntate; vel dispositione; quam rem ipsemet confirmat in decis. 101. num. 5. His accedat, quod testator per suam dispositionem auferre ius accrescendi hęredi vniuersali minimè potest; & ratio tota pendet ex eo, quia testatoris voluntas habetur pro lege in licitis; secus in illicitis, ita Rota Romana in dec. 1. de testam. alias 333. sic voluntas testatoris erit seruanda, quando ei lex incontrarium non resistit, vt voluit Bald. in l. precibus, nu. 44. C. de impuber. substitution. & olim sic fuit decisum testatur Farinac. in suis decis. decis. 460. in fine part. 1. tomo 1.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia sub Regia protectione sunt valdè priuilegiata.*

2 *Hospitalia sub protectione Regia non visitantur ab Ordinarÿs, sed vide num. 3.*

4 *Rex non comprehenditur sub generali sermone.*

5 *Generalis dispositio non comprehẽdit Cardinales.*

6 *Lex generalis nõ comprehendit casus speciales.*

7 *Lex generaliter loquẽs generaliter est intelligẽda.*

ARGVMENTVM.

An in probatione Iurispatronatus erecti sub protectione Regia

Regia exigatur eadem forma probationis Concilij.

RESOLVTIO CXXXXI.

1 Videbatur prima consideratione negatiuè respondendum; si quidem vigore Concilij sess. 25. capit. 9. beneficia sub Regia protectione sunt valdè priuilegiata, argumento text. & quod ibi cōmuniter notatur in cap. ex parte, de priuilegijs, latè Seraphyn. in decis. 1000. part. 2. & propterea legem priuatam in eis non esse seruandam, capit. priuilegia 4. distinct. Inde Hospitalia sub protectione Regia nullo pacto in omnibus ab Episcopo visi-
2 tari possunt, vt communiter notant ex Concilio, vbi supra, & latè per Barbos. de potestate Episcopi allegat. 75. num. 16. par. 3. Piasegg. in Prax. Episcopali part. 2. cap. 3. art. 5. nu. 11. Azeued. tomo 5. lib. 8. tit. 14. lege 13. num. 9. Vgolin. de potestate Episcopi capit. 24. nu. 3. §. 1. Diana de immunitate Ecclesiastica q. 100. in princ. Marta de iurisdictione quæst. 79. Costa nouissimè in cons. 8. tom. 1.
3 licet posse Episcopum in ijs visitare diuinum cultū, & ornamenta testatur, Diana, vbi supra num. 2. & seq. per text. in capit. 2. de reliquijs, & veneratione Sanctorum, Pereira in tractatu de manu Regia part. 2. cap. 17. num. 12. Nouarius in suo Opusculo iur. Canon. noui sub rubrica de visitat.
4 Necnon pro comprobatione faciebat Reges tamquam personas eminentis, dignitatis, gradus, & cōditionis non venire sub generali sermone Cōcilij; nisi de illis specialis fiat, & expressa mentio, ex dictis per Sātarell. in lib. var. resolut. cap. 2. vbi personæ, quæ supereminentē habent qualitatem, & dignitatem, quales sunt Reges, nisi specialiter nominentur nō comprehenduntur sub speciali constitutione, allegat Io. Andr. in cap. 1. de scismatic.
5 in 6. vbi generalis dispositio

tio nõ comprehendit Cardinales, quæ enim speciali nota sunt digna, nisi specialiter exprimantur, ommissa esse censentur, cap. quia periculosum, de sententia excommunic. in 6. capit. per inquisitionem de hæretic. eod. lib. glos. in cap. 2. de præbend. in 6. Paris. de resignat. benefic. lib. 12. qu. 4. num. 5.

6 Lex inquam generaliter loquens non comprehendit casus speciales, glos. in §. 1. Auth. de hæred. quæ ab intest. Gomez. in cap. statutum nu. 47. de rescript. in 6. Felyn. in cap. 1. colum. 7. de rescript. Ias. in l. postquam liti, col. fin. C. de pact. cum alijs, quæ plenissimè docuit, Nouar. in sua Praxi elect. & variat. fori, quæst. . . . sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, vbi propterea fundauit, & rationabiliter Baronem habẽtem priuilegium derogatorium, quoad personas miserabiles, & quoad psonas Ecclesiasticas, quibus de iure conceditur, ex l. vnic. C. quando imperat nõ procedere, quoad Episcopos, qui sunt in dignitate constituti.

7 Cœterum totum contrarium in hoc casu dicẽdum est; quia cum Concilium generaliter loquatur, & indistinctè censuit modum probãdi Iuspatronatus; generaliter est intelligendũ, l. de pretio, ff. de publiciana in rem actione, & in l. generaliter, ff. de legatis præstandis.

Tantò fortius nam arguẽdo à maioritate rationis, si Conciliũ cõprehendit potentiores, & specialem prouisionem emanauit circa probationem patronatuum supradictorum; vt patet in decis. Rotæ, apud Manticam 89. Quantò magis idẽ censendum sit in Regibus, vti potentissimis. in simplicibus enim Potentatibus qualitas Regalis, neque cæteræ Regales dignitates comprehendũtur, cap. fundamenta, §. vt ergo, & ibi Geminian. & alij notant de electione lib. 6. & probatur expræsse in cap. 1. §. si quis

vero,

vero, & quod ibi communiter notatur de pace tenẽda, & probat Lucas de penna in l. in sacris in fin. C. de proximis sacrorũ scrin. lib. 12. Frez. de sub feudis lib. 2. in tit. quis dicatur, Comes. num. 40. & in 13. different. inter feuda titulata, & alia nobilia: & tamen ipsi sunt comprehensi in Concilio: ergo à fortiori ipsi Reges, qui vocantur domini dominantium, ob supremam eorum iurisdictionem potentiam, & qualitatem, quæ in alijs potentibus non refulgent.

Tandem dicebatur pro opinione cõfirmanda, ꝙ cũ aliquid per legem statuitur ad tollendas fraudes, sub illa lege comprehenduntur Reges, vt notant Paris. de resignat. lib. 8. q. 8. nu. 146. & lib. 12. q. 4. nu. 6. Caputaquen. lib. 1. decis. 211. nã cũ maiori authoritate, dignitate, & potẽtia polleãt, decet eos à fraudibus esse alienos, cap. cum quidam de iureiuran. & l. Presbyteri, C. de Episcop. & Cleric. Deinde quando lex fertur ob salutem animæ, comprehẽdit etiam Potentissimos, puta Reges, vt asserũt Io. Monacus loc. cit. Præpositus in cap. non licet, in princ. dicti. at lex lata circa modum probandum Iuspatronatum est lata ob salutem animæ, ne scilicet in tali probatione fraus committatur, itẽ Reges astringuntur legibus Cãcellariæ, vt asserunt Belenc. tract. de charitatiuo subsidio, q. 66. Sarnen. in proem. reg. Cancell. q. 4. Felyn. in cap. ad aures, de rescriptis nu. 11. Selua de beneficijs, par. 3. q. 12. num. 6. Paris. de resignat. benefic. lib. 12. q. 4. n. 12. lib. 11. q. 4. n. 6. Geminian. in cap. 1. de schismat. in 6. col. 1. Butr. cons. 10. & tamen non fit in illis regulis specialis mentio d. Regibus. Præterea dignitas Regũ nõ debet extrahere Reges ab obligatione legũ, quarum tãta est vis, vt oẽs adstringat etiam ipsã Augustã, q̃ gaudet priuilegijs, quę habet Princeps, l. fiscus §. finali,

§. finali, ff. de iure fisci, sub generali vinculo legum comprehẽditur, l. Princeps ff. de legibus, nisi ipsa specialiter à lege excipiatur, l. penult. C. de donat. inter vir. & vxorem, l. benè à Zenone, C. de quatrien. pręscript. Immò Imperatores, Reges, & Princeps supremi, & alij Legislatores suis legibus obligantur, illisque sunt subiecti, quod attinet ad vim dirigentem, itaut peccent si illas trasgrediãtur, vt docent S. Thom. 1. 2. q. 97. ar. 5. ad 3. & ibi Caietan. Antonin. part. 3. tit. 17. §. 5. Vasquez 1. 2. disp. 167. cap. 3. num. 17. Syl. verbo. lex q. 14. Sotus lib. 1. de Iustit. q. 6. ar. 7. Victor. relectio. de potestat. ciuili num. 21. Valentia tomo 2. disp. 7. q. 5. punct. 4. col. 3. vers. in contrarium, Couar. in cap. Alma mater, par. 1. §. 1. num. 4. & patet ex cap. cum omnes, de cõstitutionibus, & cap. iustum est, distinct. 9. & l. 1. ff. quod quisque iuris, & l. digna, C. de legib. ibi digna vox est Maiestatẽ regnãtis legibus alligatum se Principem profiteri, & instit. quibus modis testamẽtum infirmetur, in fine, & l. ex imperfecto, C. de testamentis, & l. cum multa, C. de bonis, quæ liberis. quare qualitas, & excellẽtia Cardinalatus non eximit illos ab obligatione legum.

SVMMARIVM.

1 *Facti species.*

2 *Iuspatronatus ꝓbatur per scripturam priuatam cõsensu Episcopi roboratam.*

3 *Testes inhabiles consensu partium efficiuntur habiles num. 4.*

5 *Probatio semiplena efficitur plena ex cõsensu partium.*

6 *Sentẽtia nulla efficitur valida consensu partium.*

ARGVMENTVM.

An scriptura priuata fundationis Iurispatronatus accedente consensu Episcopi, & fundatoris dicatur authentica

ticar ad effectum probandi Iuspatronatus.

RESOLVTIO CXXXXII.

1 SVpponatur pro veritate facti, quod de anno praesenti 1629. tempore quo, iuxta mentem S.C.T. operam dabamus visitationi nostrae Ecclesiae Vicanę, vbi non nullà beneficia Iurispatronatus erecta repe riuntur; visitauimus quandã Capellã Iurispatronatus laicorum erectam hoc modo, nempè: Quod in scriptura priuata Fũdator dicti Iurispatronatus, donabat donationis titulo irreuocabiliter inter viuos dictę Capellae, plura bona sufficientia, verũ in calce dictae scripturae priuatae interfuerat consensus Ordinarij nostri praedecessoris, qui se subscripserat dict. scripturae priuatae, scriptae per tertiam personam, cum solito sigillo dicti Episcopi. quare fuit dubitatum pro parte Reueren. Procuratoris Fiscalis, si dictum beneficiũ Iurispatronatus potuerat probari per praedictam scripturam, iuxta mentem Sacri Cõcilij Tridentini: & in dicta visitatione decreui Iuspatronatus fuisse probatum

2 per dictam scripturam priuatam, quae dum erat firmata, & corroborata consensu Ordinarij, erat pro authentica habenda; ea ratione, quoniam scripturae priuatae consensu partium factae adhibetur plena fides, secũdum dictum Io. Andr. in addit. ad Speculat. tit. de teste, S. saepè, in prima edit. vbi dixit, quod testes inha-

3 biles possunt consensu partium validari, quod etiam voluit Ant. in cap. cum dilectus, in 12. col. vers. sin autem testes, & ibi Imola de consuet. Anan. in cap. bonae mem. de postul. praelat. versic. ex his apparet, Alex. cons. 122. vol. 2. & adhoc facit tex. & ibi Bald. in l. fin. infra de fideicomm. vbi habetur ꝙ cõsentiente aduersario quis potest esse testis in causa propria. & facit, quod inquit Innoc. in

cap. causā, de testam. quod attestationes inualidæ possunt ratificari cōsensu partium, sequuntur Salic. in l. si quis testi, in 1. col. infra de test. Roman. cons. 104. Alex. in l. titia, in fin. ff. sol. matrim. prout etiam corroboratur ex eo, quod firmat Roman. cons. 204. col.
5 2. semiplenam probationē effici plenā ex conuentione partium, allegat Specul. tit. de test. §. restat, vers. 24. & sic à simili sententia nulla potest consensu partium validari, vt valeat in vim pacti, glos. iuncta text. in l. 2. comm. vtriusq; Iudic.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus acquiritur ex augumento dotis.*

2 *Regula reuocatoria Iuspatronatus cōprehēdit Ius Patrono cōcessum ex augumento dotis.*

3 *Iuspatronatus concessum à 40. annis citra Cōc. Trid. debet reuideri ab Ordinario; secus in eo ꝙ fuit concessum à 40. annis antea.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus concessū ex augumento dotis, si sit concessum quadraginta annis ante Conc. Trid. an subiaceat ipsius Concilij dispositioni.

RESOLVTIO CXXXXIII.

IN hac facti specie habemus decisionem Rotalem par. 1. decis. 4. nu. 2. per hæc verba. *Cum igitur constet de Iure patronatus laicorum, resignatio facta in fauorem Marcutij non potest substineri, & consequenter ius remansit pœnes resignantem, & intrat præsentatio facta vti de Canonicatu vacante per obiectum illius. Nec obstat, quod regula Adriani reuocatoria Iurispatron. comprehendat etiam Iuspatronat. de quo agitur*
1 *ex augumento dotis concessum, quia in hac causa producta fuit gratia Paul. 3. in qua hoc Iuspatr. inualidatur non obstante derogatione dictæ regulæ Adriani,*

ni, quæ reualidatio reducit rem ad pristinum statum. Nec dici potest huiusmodi Iuspatron. subiacere subrogationi Concilij Trid. sess.
3 *25. cap. 9. quia, vt Sacra Congregatio declarauit in dicto capit. 2. subijciuntur examini, & reuisioni Ordinarij Patronatus concessi à 40. annis citra: illi vero, qui ante 40. annos concessi fuerunt ex eo Concilij Decreto reuideri ab Ordinario non possint. vnde cum huiusmodi Iuspatronatus fuerit reseruatum de anno 1518. & sic ante 40. annos à die publicationis Concilij, non intrat Decretum Concilij, nec attendi debet tempus reualidationis Pauli III. quia vt dictum est per reualidationem res fuit reducta ad pristinum statum, perinde, ac si regula Adriani non emanasset. Præterea vt cunque sit, dato etiam, quod reuideri possit, tamen Domini non admittebant stantibus supradictis, quã diu tamen non reuidetur, & iudicatum fuerit Ecclesiæ damnosum, hoc Iuspatronatus est in statu validitatis, præsertim cum patroni sint in quasi possessione præsentãdi ad dictos Canonicatus, & in specie ad Canonicatum, de quo agitur præsentauerint præfatum Matthæum, per cuius obitum nunc vacat, ad tradit in cap. consultationibus de Iurepatr.*

SVMMARIVM.

1 *Narratiua facta à Papa non probat, & vide rationem, num. 2.*

3 *Papa nominans aliquem sub titulo dignitatis, non videtur illi dignitatem conferre.*

4 *Exemptio Ecclesiæ nõ probatur ex sententia Papæ principaliter ad id non facta.*

5 *Papa si cõcedat alicui Propósituram, tanquam pro prima dignitate, non per hoc illa censebitur prima dignitas.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus an hodie ex vi Concilij probetur per narratiuam Patronatus factam à Papa super impositione pensionis super eodẽ Patronatu.

RESOLVTIO CXXXXIV.

Respondetur minime probari, quia narratiua, licet sit facta à Papa, non probat, quia super ea non fundat suam intentionem, capit. si Papa, de priuileg. in 6. Clem. de probat. vbi Card. num. 8. & Imol. num. 6. At quanto magis cum sit factum alienum; ex quo narratiua præsumitur emanata ad petitionẽ partis, Rota per eundem Cantucc. decis. 154. nu. 5. lib. 2. diuersor. Immò vt ibi n. 4. quãdo etiam Papa fundasset suam intentionem in
2 narratiua; non probaret, cũ ad instantiam partis procedat: quod maxime procedit in Iurepatronatu, quia narratiua omnino est probanda, vt per Aldobran. decis. 531. in princip. decreuit Rota lib. 1. diuers. & fortius cum huiusmodi narratiua fuerit causa cõcessionis, vt in decis. 268. num. 4. vt per eundem Aldobran. eodem lib. 1. narratiuæ enim Principis non statur, quando narrata tangunt interesse partis, Caputaq. decis. 337. num. 5. 3. vol.

Et quod per prædicta non sit probatum Iuspatronatus, multis iuribsu, & rationibus fundatur.

Et primò per text. in Clem. si Summus Pontifex de sententia excomm. in 2. part. vbi si Papa aliquem sub tit. dignitatis cuiuslibet etiam ex certa scientia, verbo, constitutione, vel literis nominet, vel honoret, aut tractet; non videtur ei illam dignitatem conferre, nec nouum ius tribuere, & hoc ipsum notant omnes DD.

Secundo per text. in cap. si Papa, de priuilegijs in 6. vbi si Papa in aliquo priuilegio, & scriptura non facta prin-

principaliter sup donatione, vel sentẽtia exẽptionis, seu libertatis Ecclesiasticæ narret aliquam Ecclesiam
4 ad ius, seu proprietatẽ Romanę Ecclesiæ pertinere; non probatur illius Ecclesię exemptio, nisi aliter doceatur; vt hoc notant ibidem DD.

Tertiò text. in Clem. literis, de probat. à contrario sensu, vbi creditur literis Papæ narrantis aliquem esse familiarem suum, si intentio sua in eis fundatur; ergo secus quando intẽtio non fundatur. quod etiam tradunt, glos. ibi, & in dicta Clem. si Papa, vbi Zabarella in 4. oppos. glos. in dicto capit. si Papa in vers. narret Crauett. de antiquit. temp. par. 1. vers. propositum, nu. 15. Corsetus in tract. de potestate Regis, quæst. 85. Mazzolus quęst. 99. nu. 20. libr. 1. Rebuff. super concord. tit. de subla. cler. liter. pagina 743. vers. tamen ex narratis per Papam. & in materia hac nostra vnionis, & incorporationis optimè loquens, idem Rebuff. quæst. 148. num. 8.

Quartò facit tex. cum glosa in capit. hæc quippè 3. quæst. 6. vbi Papa dicit hæc verba. Ipse .n. est Metropolitanus tuus, omnesq; Episcopi Regni suffraganei eius sunt. & tamen glos. dicit, quod nisi aliter doceatur; talia verba non probant illum fuisse Metropolitanũ. hũc textum allegat ad propositum, Calder. q. 2. tit. de priuileg. & Oldrad. d. cons. 258. num. 3. col. 2. vers. & hoc etiam, citãs adhoc Archidiaconum, & hunc tex. ponderat nouissimè Decianus cons. 50. num. 2. versic. quinimmò pro hac responsione vol. 4.

Quintò allegatur cons. Aret. 23. col. 4. in 2. dubio, vbi concludit, quod si Papa concedit alicui Propositu ram aliquam, tanquam pro prima dignitate; quod non
5 per hoc censetur probata illa prima dignitas: quia sunt verba enũciatiua emissa propter aliud, & fundamentum concessionis stat

in

in vacatione, & non in prima dignitate, per multa, quæ allegat, & signanter tex. in dicta Clem. literis, dicto cap.si Papa, & Clem. si Summus Pontifex, cum alijs recollectis per Nouarium in tractat.de priuileg. miserabil. personarum, priuileg. 13. vbi multa de enunciatiuis verbis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ante Concilium non probat Iuspatronat.*
2 *Iuspatronatus debet probari ad formam Concilij.*

ARGVMENTVM.

An sententiæ Canonizatoriæ Patronatuũ ante Concilium latæ, probent illud hodie.

RESOLVTIO CXXXXV.

1 DE sententijs latis cũ causæ cognitione post Concilium, quòd probent Iuspatronatus non dubitatur, vt latissimè per Gratian. disceptat. forens. quæst.310. vbi præsertim hoc procedere asserit quoties est auditus Fiscus, & est pulcra decis. Rotæ 567. par.4. diuersorum: dubium tamen est, quid si reperirẽtur duæ sententiæ ante tamen Concilium latæ, an prodessent hodie, & Brilenzonus in cons.147. nu.28. tenet non sufficere, per infrascripta verba. Ad vltimũ respondeo, quod illę sentẽtiæ ante Concilium non sufficiunt ad satisfaciẽdum Concilio, quia post dictum Concilium oportet, quod Iuspatronatus verificetur, & ita Sacra Congregatio statuit dicens, quod si post Concilium Ordinarius admittat præsentatum adhibita causæ cognitione; Patronus non debet repelli à sua quasi possessione præsẽtãdi: secus autẽ si simpliciter absq; causæ cognitione præsẽtatio fuisset admissa. Addens ꝙ causæ cognitio est adhibenda in probando Iuspatronatus ad formam à Concilio traditam: vnde fit quod non attenditur, quod

ante

ante Conciliũ fuerit actũ; quia postea oportet docere de vero iure.

SVMMARIVM.

Clausula si, & quatenus nihil ponit in esse, & censetur admissa, si de iure esset admittenda, num. 2. & num. 4.

3 *Quasi possessio præsentandi non inducitur ex dicta clausula.*

5 *Iudex admittens clausulam, si & in quantum, in casu quo admittere nequiret, decretum est nullum.*

6 *Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus laudatur.*

ARGVMENTVM.

An ex multiplicatis præsentationibus admissis, cum clausula (si & quatenus) probetur Iuspatronatus ex vi Concilij.

RESOLVTIO CXXXXVI.

VT sœpius ex Concilio diximus, cessãte authentico documẽto fundationis, & dotationis; probari Iuspatronatum ex multiplicatis præsentationibus infra tẽpus immemorabile. quare fuit corã me in quadã causa mihi à Sede Apostolica delegata dubitatũ, an si reperirentur tres, aut quatuor prçsentationes admissç, cũ clausula (si & quatenus) præfatæ præsẽtationes prosint, ad effectum verificãdi Iuspatronatus virtute Concilij. & censui minimè probatum fuisse ex pluribus.

1 Tum primo quoniã prçfata clausula, vti conditionem inducens, nihil ponit in esse, argumẽto, tex. in l. itaque, vbi DD. ff. si certum petatur: & præsentatiò cum

2 præfata clausula censetur admissa, si de iure admitti debuit, & constituit in quasi possessione præsentandi, Seraph. decis. 499. num. 2.

& fuit

& fuit dictum in Florentina Parochialis, seu Iurispatronatus 28.Maij 1599.coram Iusto. huiusmodi enim admissio cum clausula, si & quatenus, importat admissionem quatenus de iure sit locus admissioni,& reiectionem quatenus de Iure sit admittenda, Menoch. cons.174. nu.34. Honded. cons.22. num. 12. lib. 2. Marta de claus.par.1.claus. 361.num.4.vbi plura de effectu huiusmodi clausulæ si & in quantum.

3 Nec ex supradictis præsentationibus cũ supradicta clausula admissis inducitur quasi possessio presentandi, vt per Ludouis.in dec.417. vbi nu.3.voluit huiusmodi præsentationem nihil suffragari,donec de viribus patronatus alio modo cõstet, allegat Caputaquen.in decis.129.parte 2.

4 Hæc enim clausula, vt supra diximus,importat admissionem in his, quæ sunt admittẽda, Bald.in l.edita, nu.98.C.de edẽdo,Franch. in cap. sœpè num.5. de appell. Felyn.in cap.cum cõtingat, nu.12. & 13. de officio de legat.Rom.cons. 501.num.4.& seq.Soccyn. iun.cons.18.num.14.& 15. lib. 1. & fuit dictum in Valentina Iurispatronatus de Consentanijo 30. Ianuarij 1581.coram Seraphino,vt in decis.687.num.2.par.1. diuersorum, Maranta de ordin.Iudic.par.5. §.appellatio num. 200.

5 Item hæc clausula operatur,vt si Iudex illam admittere nõ posset, decretum est nullum ipso iure, quia intelligitur de præsenti:vnde si Iudex,qui illam apposuit,decretum facere non poterat; est nullum, & perpetuò de nullitate dici potest, etiã coram quocunq; Iudice incidenter,Bart.in l. ambitiosa, nu.32.ff.de decretis ab ordin. faciendis, & ad illum Addentes plurimum congerunt.

Tum denique, quia præfatæ præsentationes non poterunt nuncupari effectũ sortitę, iuxta decis. Verall. 3.par.2.& propterea non secun-

secundum dispositionem Concilij, prout ita tãquam Aduocatus in hac causa coram me concludebat Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus.

SVMMARIVM.

1 *Rex quare dicatur potens, & quare Baro num. 2.*
3 *Numerositas familię, an faciat illam potentem, & quid si adsint diuitię, num. 4.*
5 *Amicitia cum paupere non procuratur.*
6 *Patrimonium dicitur altera vita hominis.*
7 *Pecunia dicitur belli neruus.*
8 *Temporalis potentia veneratur.*

ARGVMENTVM.

Numerositas hominum alicuius familiæ, an efficiat illam de potentioribus, ad effectũ, vt eorũ Iuspatronatus, iuxta Concilij Tridẽtini requisitum in potentioribus, probetur.

RESOLVTIO CXXXXVII.

IN causa ꝓbationis Iurispatronatus mihi à Sede Apostolica delegatã, cũ tractaretur de probanda qualitate potentiæ, seu familiam esse de potentioribus, ad effectum verificãdi Iuspatronatus eiusdem, iuxta formam traditam à Cõcilio. dicebatur numerositatem hominum in familia operari illam familiam esse de potẽtioribus: si quidem
1 Rex dicitur magis potens propter nomerositatem militum sub se pugnantium, vt voluit Bald. in cons. 29. nu.3.vol...& quilibet Princeps dicitur potens ob supradictam qualitatẽ, vt notant communiter omnes in cap. omnis anima, de censibus, & in cap. omnes Principes, de maioritate, & obedientia. quo fit, vt propterea Baro dicatur potens ad effectum probandi eius Pa-

tronatum, iuxta formam Concilij, vt censuit Rota apud Manticum in dec. 89.

Contrariam sententiam tenuit Rota, numerositatē,
3 scilicet non efficere familiā potentem, vt fuit dictum in vna Lucana Iurispatronat. 20. Nouembris 1622. coram Illustrissimo Coccino viro eminentissimo, & raræ virtutis.

4 Crederem tamen numerositatem familiæ iuncta maxima quantitate pecuniarum operari vt familia dicatur potens ad effectum probādi Iuspatronatus virtute Concilij; & ratio quia pecunia omnia vincit, & vt inquit Iacobus de Sanazario, & genus, & virtus, nisi cum re vilior alaga est. Et teste Horatio, Sapientia sine diuitijs, vbique est vilipensa, iuxta illud eiusdem Horatij ipse licet venias, musis comitatus Homeris; si nihil attuleris ibis Homere foras. Et alibi ait: in pretio, pretium nunc est, dat census honores: census amicitias, pauper vbique iacet. Et alibi etiam ait, & genus, & virtutem, Regina pecunia donat, Ouidius etiam, ingenium scientiamq; sine diuitijs hodie, nihil fieri palā testatur, dum dicit, ingenium quondam fuerat pretiosius auro: aut nunc Barbaria est grandis habere nihil, vt optimè refert Antonius Cordou. de Lara in d. l. si quis à liberis, §. solent, num. 50. Nec reperies qui velit amicitiam cum
5 paupere coire, iuxta illud vulgare, cum fueris fœlix, multos numerabis amicos: tempora si fuerint nubila, solus eris: pulchrè relatum per Matienco in Dialog. relat. 3. part. capit. 22. num. 15. Lara in d. l. si quis à liberis, in §. parens, nu. 25. in fi. Et iā in matrimonijs, & in omnibus ferè, quæ per tractātur negotijs, protinus ad censum fit quæstio, vt late videre est apud Tiraquel. in l. si vnquam, verbo facultatem, & in tract. de nobilit. cap. 3. Lancell. Gallia in consuet. Alexand. in glos. vigintis q. 8. num. 129.

Noua-

Nouarius in Praxi elect. & variat.foro quæst.16.nu.7. sect. 1. vbi etiam dicit hodie dolendū esse, quia esuriunt docti, contemniturq; scientia,omnia pretio comparantur, iuxta illud, aurū omnes victa iam pietate colunt;auro pulsa fides,auro venalia iura, aurum lex sequitur, mox sine lege pudor, & ex Ouidio, vt refert Cornel.Benincas.de priuil. paupert.quæst.4.nu.1. Curia pauperibus clausa est, dat census honores inde grauis Iudex, inde seuerus eques. ad quod etiam illud vulgare facit traditū à Paulo Fusc. de visit. lib.1. cap. 32.num.2.nummus honoratur, sine nummis nullus amatur; nūmus, vbi loquitur Tullius ipse tacet; quisquis habet nummos secura nauiget aura,fortunamque suo temperet arbitrio.

Ex quibus idem Nouarius loco citat.num.10. affirmat veriorem videri sentētiam glos. penult.in l.aduocati, C. de aduoc. diuer. iudic. quatenus probat matrimonium esse alteram vitam hominibus, quam sequitur Tiraqu.in l.si vnquā verbo facultatum n.1. in fine,Couar.in 4.2.par.cap. 3.§.1.num.18. Gigas cons. 32. nu.36. Immò pecunia dicitur anima hominis ex Hesiodi carmine, pecunia, est anima miseris mortalibus, & tradit Cælius lib.4. antiqu. lection.cap.2. Roisius decis.3. Lituan. ex nu. 318.vol.1. Et concinit illud Ouid. munera crede mihi placant hominesque, Deosq; placatur donis Iuppiter ipse datis:& illud Virgil. qd nō mortalia pectora cogis auri sacra fames.Ideo que Philipp9 Macedo Magni, Alexandri Genitor dicebat oīa expugnari Castella posse,in quæ onustus auro asellus posset ascendere. Diuitiarum. si quidem Cupido, & amor multorum animos, adeoq; vehementer secum trahit, vt pro illarum tutela homines nullum prætermittāt laborem, nihilque intentatum relinquant, etiamsi pro illarum

cõseruatione oporteat periculo se exponere mortis, vt tradit Petr. de Aragon. 22. quæst. 11. art. 3. pag. 245. vers. diuitiarum; & aurum rumpit fores adamantinas, Alexand. Sbiaticus in practica iudic. cap. 24. nu. 22. & pecunia dicitur etiam secundus sanguis, Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cent. 2. cas. 110. nu. 6. Tiraq. in cap.
7 31. nu. 365. dicitur etiã belli neruus, ex Corras. lib. 2. Miscel. cap. 23. num. 9. est etiã optimus fideiussor futuræ necessitatis, ex Neuizan. in Syl. nuptia, lib. 2. num. 96. in princip. & homines paupertate vilescũt, & Simanc. Cath. instit. cap. 45. nu. 29. Tiraqu. de nobilit. cap. 25. & vt dicit Iuuen. nihil habet infelix paupertas durius in se, quam quod ridiculos homines facit, quod refert Port. in §. 1. institut. quibus ex caus. manumit. non licet num. 3. in fine, & pauperes sæpius à cunctis despiciuntur, & malè audiuntur, ex Roland. cons. 49. volum. 2. nu. 1. cap. pauper. 11. q. 3. & diuites præferuntur cæteris, vt tradit Chassan. Catalog. glor. mund. 11. part.
7 consid. 27. Immò plus venerantur homines in hoc sæculo pro temporali potentia, quam pro reuerentia Sanctitatis, ex Isidor. lib. 3. de Summo bono cap. 63.

SVMMARIVM.

1 *Prouisiones Apostolicæ non mutant statum beneficij, nec præiudicant illi, qui stat in possessionem nu. 2.*

ARGVMENTVM.

Multiplicatæ prouisiones Apostolicæ in beneficijs Patronatus, existenteanti quitate temporis an probẽt hodie Ius patronatus.

RESOLVTIO CXXXXIII.

Pro opinione affirmatiua est concludendum, ex illa communi cõclusione sæpius recepta à Rota
1 Romana, quod prouisiones Apostolicæ nõ mutant statum

tum beneficij, Bellamer.decis.107. Achil.de Grass.decis.1.de statu benefic. Rota diuers.decis.568.n.2.par.4. & ante eos, Butr. in cap. porrecta, num.2. vers.& ita dicit Paul.de confirm.vtil. vel inutil. Calder.cons.26. in fin.de præbend.quos refert Mariscot. variar. resol. lib.1. cap.55. num. 18. vbi voluit collationes Apostolicas non mutare statum
2 beneficij, nec inferre existenti in quasi possessione præiudicium, ex Lambert. de Iur. patronat. lib.3. q.7. in princip. artic. 7. num.6. qui scribit prouisionē Apostolicam non impedire Iuspatronatus, nec quasi possessionem illius etiā illi derogādo, vt late per Felyn. in tract. quando literæ Apostolicæ,& per Dec.cons. 126. sub num.4.

SVMMARIVM.

1 *Clausula, vt asserit, refertur ad impetrantem, qui tenetur iustificare.*

2 *Narratiua non dicitur esse partis per clausulam vt asseritur.*

3 *Impetrans narrans alternatiuè sufficit si verificet alterum.*

ARGVMENTVM.

An exigatur forma Concilij in probatione Patronatus, stāte clausula, vt asseritur.

RESOLVTIO CXXXXIX.

VAldè differunt in materia probationis Iurispatronatus, quod in probatione inferatur clausula
1 (vt asserit) & vt (asseritur) nam clausula, vt asserit, refertur ad impetrantem, qui tenetur iustificare asserta; secus in clausula, vt asseritur, Rota in decis.60.& 77. de rescriptis, in antiquis, Dec. in cap.iurauit, num.1. de probationibus, Cassad. decis.4. num.1. eod. tit. & decis.7. de Iur. patronatus, Gard.cons.69.num.7.Gig. cons.48.num.40.& ita voluit Rota in causa Salamātina pensionis 23. Ianuarij 1574.

1574. vt apud Grass. decis. 3. & 4. de probat.

2 Taliter quod per clausulam, vt asseritur, narratiua non dicitur esse partis, Rota decis. 691. num. 6. par. 2. in recẽtioribus, & per eam nihil includitur, Seraphyn. decis. 388. Gonzales in regul. 8. Cancell. glos. 32. nu. 12. & 14.

3 Verum si impetrans loquatur alternatiuè, vt puta, vt asseris de Iurepatronatus laicorum, vel clericorum; sufficit, quod alterũ sit verum, vt non teneatur aliud iustificare, Cassador. decis. 4. num. 10. de probat. & decis. 7. num. 9. de Iur. patron.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium in dubio præsumitur liberum.*

2 *Ecclesia de iure libera præsumitur.*

3 *Iuspatronatus nuncupatur seruitus.*

4 *Iura pro libertate beneficij sunt attendenda.*

5 *Beneficia in dubio censentur collatiua.*

6 *Iuspatronatus qualiter dicatur odiosum.*

ARGVMENTVM.

Cur Sacrum Concilium sanciuit in probatione Patronatuum adhiberi tot, tantasq; sollemnitates.

RESOLVTIO CXXXXIX.

MEo quidem iudicio puto rationem esse 1 ob id, quod beneficium in dubio præsumitur liberum, & sic liberæ collationis: nõ autem de Iurepatronatus, vt originaliter voluit, Inn. in cap. cũ venerabili, nu. 9. de exceptionibus, Dec. in cons. 17. nu. 1. & in cõs. 722. vol. 2. & vbi agitur de existentia Iurispatronatus, cõtra prouisum ab Ordinario requiruntur ꝓbationes cõ- 2 cludentes, cum Ecclesia de iure libera præsumatur, Innoc. vbi supra Arch. in cap. nullus, num. 316. quæst. 7. Dec. cons. 21. num. 6. cum innumeris adductis, ꝑ Menoch. de præsumptionibus lib. 3.

lib.3.præſumpt.90.num.1. vnde Caualer. in deciſ. 33. num.4.ex mente Rotæ voluit in dubio beneficium præſumi exemptũ ab omni onere, vt pariter fuit dictũ in vna Conchen. beneficij 30.Martij 1582.coram Lãcellotto, & Iuſpatronatus
3 nuncupatur ſeruitus,vt per Bald.in conſ.26. Alex.in conſ.16.vol.1.& propterea qui prætendit beneficium eſſe de Iurepatronatus, debet hanc ſeruitutem pleniſſime, prout Sacrum Concilium præcipit probare, Caſſad. in deciſ.1.nu.1. de dilationibus, Puteus in deciſ.186. par.1. & Caualer. in deciſ.597. num.4. & facit quod voluit idem Caualer.in deciſ.236.nu.4. in fine; beneficia adeo omnia
4 præſumi libera, & non patronata, vt iura pro libertate magis eſſe attendenda, dixit Rota in vna Vicen.beneficij 25. Februarij 1600. corã Pamphilio. Hinc prouenit,vt magis credatur teſtibus deponentibus pro libertate beneficij, quam patronatu, vt voluit Coccin. in deciſ.180. & ratio eſt ſecundum eum quoniam eorum depoſitio eſt conformis diſpoſitioni iuris com-
5 munis, ex quo beneficia in dubio præſumuntur collatiua, Aret.in conſ.44. in fine,Gabriel.de teſtibus concluſ.4. num.23. verſ.3. infertur, & fuit pluries per Rotam reſolutum præſertim in vna Parmen.Prioratus 24. Aprilis 1600. corã Pegna,& in cauſa teraccina 27.Nouembris 1601. corã Ludouiſio, deinde Gregorio XV. Pontifice optimo maximo.

Secunda reddi poteſt ratio, quia Iuſpatronatus eſt
6 odioſum,& propterea contra eum iudicandum eſt in dubio,vt voluit Curtius ſenior in conſ.23. nu.6. licet ſecundum Seraphin. in deciſ.1353. debet intelligi,vt ſit oneroſum reſpectu Eccleſię ſuper qua eſt;at ſecus reſpectu vniuerſalis Eccleſię,vt ſcilicet Eccleſiæ ędificentur, ex late adductis à Lambertin.lib.1.par.1.q.1. art.4.

art.4.nu.3. Calder. consf.4. in fine de Iurepatronatus, & fuit per Rotam sępissimè resolutum, & signanter in Cremoren.Iurisp. 18.Maij 1577. coram Robusterio.

SVMMARIVM.

1 *Facti series.*

2 *Homines facinorosi, qui dicantur.*

3 *Familia nō dicitur potens, vbi in ea existunt homines facinorosi.*

ARGVMENTVM.

An familia dicatur potens si in ea existant homines facinorosi, ad effectū, vt requiratur maior probatio.

RESOLVTIO CXXXXIX.

1 ANnis elapsis, tempore quo Bariū, deuotionis causa visitandi corpus Sācti Nicolaij, iter eg; tertia ab hinc dieta accessi ad Venerabile Monasteriū S. Laurētij della Padula, quo in loco praeerat Reu. bonae mem. Pater Don Damianus de Nouario: quaesitus fui à quodā Presbytero illius regionis, ad instantiam dicti D.Damiani, si iuxta mentèm Sacri Cōcilij Tridentini, poterat dici familia de Sciarra potens; ex eo, quod in ea, reperiebantur

2 quasi omnes bellicosi, & facinorosi. Et quamuis prima facie videbatur dicendū huiusmodi homines facinorosos, & bellicosos, praesertim solitos reducere minas ad effectū, potuisse appellari potentes, cum potentia non solum consistat in pecunijs, & numerositate familiae; sed etiam, in familia, quę facit se existimari, siue per merita, siue ob vim. Tamen Rota aliter sētijt, nempè familiam non dici potentem ex eo solum, ꝙ in ea existant personae facinorosae, & bellicosae, vt fuit dictū in vna Lucan. Iurispatr. de podijs 5. Martij 1621. corā Ill.D.meo Coccino Rotę Decano meritiss.

DE

DE PROBATIONE pertinentiæ Iurispatronatus,

Iuxta mentem Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

1 *Pertinentia quid sit.*
2 *Pertinentia solet aliquibus competere.*

ARGVMENTVM.

Quid sit pertinentia, & quibus ex causis illa quæratur.

RESOLVTIO CLX.

1 Respondeo, quòd pertinentia nil aliud est, nisi acquisitio quædam Iurispræsentãdi quibusdam competens iusto, & legitimo titulo, vt probatur in cap. cũ Bertoldus, & quod ibi cõmuniter notatur, de sententia, & re iudicata, quæ pertinẽtia solet ad aliquos spectare ex quinque capitibus.

Primo ratione descendentię, quoties Iuspatronatus erigitur simpliciter.

Secundo ratione hæreditatis.

Tertio ratione donationis.

Quarto ratione existentiæ, quasi possessionis.

Et quinto ratione, tituli vniuersalis.

SVMMARIVM.

1 *Patronus non tenetur probare descendentiã à primo fundatore.*
2 *Descendentia præsumitur deuenire à patronis, eo ipso quod quis est in possessione præsentandi.*
3 *Refertur decis. Ludouisij, olim Sanctissimi.*

ARGVMENTVM.

An descendentia sit probanda à primo fundatore, vel ab eo, qui reperitur in possessione præsentandi.

RESOLVTIO CLI.

1 QVòd patronus non teneatur probare descendentiā à primo fundatore, sed sufficiat ei probare descendentiam ab eo, qui fuit in quasi possessione presentandi, dixit Rota decis.146.nu.1.& decis.224. num.8.par.1. in recent. & in Firmana Iurispatronatus 13.Maij 1611.coram Cardinali Lancellotto, & in Romana Iurispatronatus, seu beneficiatus 9.Decembris 1619. coram R. P. D. Vbando. sicut etiam ille, qui est in quasi possessione
2 præsentandi, non tenetur probare suam descendentiam; quia eo ipso quod est in possessione præsentandi p̄sumitur descendere à patronis, Seraph.decis.1334. in fin. Rot.decis.224.nu.9. in fin.& 347.num.1.par.1. in recent. vbi dicitur fuisse alias resolutum; & iuxta hanc opinionem fuit per Rotam resolutum in vna Nicen. beneficij 16.Ianuarij 1608. coram Ludouisio, cuius tenor est.
3 *Actum fuit strictè super descendentia Hieronymę,quę presentauit Franciscum,iuxta ordinem datum die 2. Iunij 1606.quando fuit hac causa præposita, & Francisco tantum informante fuit resolutum constare de descendentia: probatum enim fuit eum descendere ab Isabella de Vilesses, quæ vltimo loco fuit in quasi possessione præsentandi, quod sufficit iuxta tradita per Molin. de primogenit. Hispan. lib.3.cap.7. numer.7. tenuit Rota in causa Palien. Archipresbyteratus 28. Ianuarij 1602, coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio; constat autem de quasi possessione Isabellę præsentandi, non solum ex præsentatione quam fecit de anno 1504. de Ioanne Bon-*

Bombasso, mediante persona eius mariti, & Procuratoris; sed etiam ex cõsensibus praestitis duabus praesentationibus eiusdem beneficij in manibus Ordinarij, quæ habent vim praesentationis, & constituunt in quasi possessione praesentandi, Abb. cons. 54. nu. 1. in fi. & seq. par. 1. Put. decis. 310. lib. 2. Crescent. decis. 2. de Iurepatr. fuit dictum in vna Alatrina Capellaniae 27. Iunij 1586. coram Bubalo, & saepissimè in alijs, qua praesentationes, & consensus sortitae fuerũt effectum partim per obitum, & partim per resignationẽ praesentatorum iuxt. consil. Old. 229. lib. . . quod habere locum etiam in resignationibus fuit resolutum in Papinien. Archipresbyteratus 19. Februarij 1601. coram Illustrissimo Card. Pamphilio, & in alijs pluribus. ex Isabella autẽ ortus fuit Petrus, & probatur ex testamento ipsius Isabellę, in quo illum filium nominat, & haeredem instituit, qui Petrus pariter Ioannem, vti filium instituit, & Ioannes Hieronymam filiam in suo testamento haeredem fecit. Ista autem nominatio iuncta cũ institutione, filiationi multum appropriata, descendentiam plenè probat, Bal. in cap. ex trasmissa, sub num. 4. vbi etiam Butr. nu. 10. Praepos. num. 9. in fin. de restit. spol. Gonzad. cons. 13. nu. 7. Paris. cons. 29. nu. 10. lib. 2. & fuit multoties resolutum, & signanter in Commen. Capellanię 27. Ianuarij 1593. coram R. P. D. meo Decano, & in Vrbe Vetana fideicommissi 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio, & iuxta hãc opinionẽ tenet quoq; Nouarius in conclus. 2. num. 15. de Iurepatron.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus fundatum pro se, & descendentibus à sua linea quomodo intelligatur.*

2 *Linea quid sit.*

3 *Linea dicitur, quæ habet originem per directum non*

non autem per transuersum.

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus fundatum pro se, & descendentibus à sua linea, quomodo intelligatur.

RESOLVTIO CLII.

1 SVpponatur in facto, quòd quis in creatione patronatus, in instrumento fundationis vsus fuerit his verbis, pro me, & descendentibus ex linea mea; fuit dubitatum coram me, de qua linea huiusmodi verba intelligenda erant. & pro huius quæstionis dilucidatione est in primis suppo-
2 nẽdum, quod linea est collectio personarum ab eodẽ stipite descendentium, gradus continens, & numeros distinguens Io. Andræas in Arbore consanguinitatis, Capyc. decis. 159. num. 5. Tiraqu. de retract. lignag. §. fin. glos. 9. nu. 2. fol. 127. allegans plures alios. Vnde in præsenti casu, linea debet intelligi de directa non inflexa, & per transuersum, secund. Bald. in cons. 171. testamento cauetur, vol. 3. & idem Bald. cons. 121. volum. fin. Castrens. cons. 299. vol. 2. Ann. cons. 132. in princ. vol. 2. Quapropter ad præfatũ patronatũ vocati censentur oẽs descendentes à linea ipsius
3 testatoris. Ratio est, quia linea alicuius dicitur proprie, quæ habet originem, & descendit ab illo per directũ, non autem per transuersum, Ruin. cons. 23. nu. 6. vol. 3. Corneus cons. 198. colum. fin. vol. 3. Signorol. cons. 93. col. 2. Barbat. in repet. l. cum acutissimi, C. de fideicommiss. & à patre debere semper sumere initium testatur, Bald. cons. 393. vol. 3. lib. 3. Bero. cons. 77. num. 15. vol. 2. nec sufficeret, quod sint de eodem cognomine, seu familia ipsius fundatoris, secundum Ruin. cons. 153. num. 10. lib. 2. Cuman. cons. 2. Salic. inter consilia Anchar. cons. 97. col. penult. vers.

alius

alius sẽsus ergo.sed oportet quod descendat à linea prædicta fũdatoris;nec sufficit,vt dixi, quod sint de eodem cognomine, Rolan. à Valle conf.23.num.39.& 40.lib.4.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur per nominationem in testamento.*

2 *Filiatio probatur per nominationem cum institutione facta in testamẽto.*

ARGVMENTVM.

An per probationem filiationis censeatur probata descendẽtia ad effectum pertinentiæ acquirendi.

RESOLVTIO CLIII.

1 Filiatio probatur per nominationem, dumquis in testamento, vel in alijs scripturis nominat aliquem filium, Bald.in l.non ignorat, num.4. C.de his, qui accus.non pos. Alexan. in conf.90. col.1. vol.6.& in conf. 88. num.7. vol.7. Berous in conf. 108. nu.6. in conf.158.num.2.4.5. in conf.161.nu.6.vol.2.Dec. In conf.54. Menoch. de arbitrar. Iudic. lib. 2. centur. prim. casu 89. coniect. 2. 3. 4. Grat. in consil. 62. num.11. vol. 2. Lancellot. conf.15.sub num.90.vol.1. Paris.in conf.29.num.9.& 10.vol.2.Surdus in conf.1. num. 45. vol.1. Iason. in conf.106. col.1.vol.1. in conf.125. col.1. volum.4. Ruin. in conf. 36. num. 6. vol.1.Gozadin.in conf.13. num.44.52. plenè Roland. à Vall.in conf.22.num.24. cum pluribus sequen.vol.3. Portius in conf.39. nu.19. Natta in conf. 473. nu.14. eod. vol.2. Bursat. in conf. 88.num.6.vol.1.Vasq.controuers.lib.2.cap.8.num.2. Surd. in decis. Mantuæ 83. num. 4. & 7. in decis. 145. num.4. 5. 6. & 14. in decis. 92. num. 5. Cæphal. in conf.48. num.14. & 15. vol. 1. Sic etiam in supplicatione porrecta pro filio legiti-

legitimando, & tamquam talis fuerit legitimatus, fit filiationis probatio, Surdus de naturalibus lib. tit. de filiationis probatione, q. 5. num. 8. Cardin. Paleot. de noth. & spur. cap. 22. nu. 9. D. Alexan. Raudens. in decis. Pisan. 34. nu. 16. & 17.

Vnde Triuisanus in decis. 60. par. 1. Sic aiebat, Antonius, qui ab eius patre institutus fuit in testamento, vti filius; producendo in iudicio testamentum satis probauit filiationem, per id quod notat, Bartol. in l. 1. §. idem per contrarium, ff. de liber. agnoscendis. per cuius dictũ voluit Butreus in cap. trasmisse, qui filij sint legitimi, quod per institutionem filij probetur filiatio; licet tamen institutio cõueniat nedum filio, vel alio descendenti, sed etiam extraneo. nihilominus sic instituẽdo, & ei aliquid relinquendo, & filium nominando, probatur communiter filiatio: tractat enim eũ hoc modo, vt filium, quæ tractatio probat filiationẽ, & tenent communiter Doctores in cap. per tuas, de probat. si ille nõ esset filius, nec legatum valeret, nec institutio ipsa teneret, l. si pater, & l. nec apud, C. de hæred. instituen. & sic probata fuit filiatio, refert, & sequitur Nouarius in sua Praxi elect. fori quæst. 51. num. 1. sect. 1. iuxta primã impressionem Neapolitanam.

Et quod filiatio probetur per nominationem iuncto actu pportionabili institutionis, latè Surd. plura cumulãs cons. 1. nu. 50. plenè Mascar. de prob. cõcl. 397. Menoch. de presump. lib. 6. præsumpt. 53. nu. 39. Rota decis. 347. sub nu. 2. & decis. 472. num. 8. par. 1. in recent. quod procedit etiam respectu extraneorũ, dicta decis. 472. nu. 8. & propterea ista nominatio iuncta cum institutione filiationi multũ appropriata, descendẽtiam plenè probat Bald. in capit. ex transmissa sub num. 4. vbi etiam Butr. nu. 10. Præpos. nu. 9. in fin. de restit.

restit.spol. Gozad.cons.13. nu.7.Paris.cons.29.nu.10. lib. 2. & fuit multoties resolutum, & signanter in Commen. Capellaniæ 27. Ianuarij 1593. coram R.P. D. meo Decano, & in Vrbeuetana fideicommiss.13. Nouembris 1603.coram Illustrissimo Cardin. Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata super Iurepatronatus facit ius quo ad omnes, quod declara, vt num. 5.*

2 *Sentētia lata pro vno prodest alteri.*

3 *Sentētia lata pro socio prodest alteri socio.*

4 *Sententia lata pro adulterio prodest adulteræ.*

ARGVMENTVM.

An sententia lata super pertinentia Iurispatronatus facit ius quo ad omnes.

RESOLVTIO CLIV.

1 Sententia lata super statu beneficij Iurispatronatus, facit ius quo ad oēs, l.1.in fin.ff.de liberis agnoscendis, l.ingenuum, & ibi Bald. & omnes communiter, ff.de statu hominum, Anchar. cons.336.num.1. Dec.in cons.341.num.7.& Couar.pract.quęst.cap.13. num. 5. & Mantica decis. 350.nu.4. & ratio est, quia 2 sentetia lata pro vno, benè prodest alteri, qui habet idem ius, tex. in l. loci, §.si fundus, ff.si seru. vendicet. l.supra, §. Casius, ff.de aqua pluuia arcenda, l. si qui separatim, §.quod est scriptū, ff.de appellat.glos.in l.si de communi, in primo glosa, ff.si seruit.vendic. Alexan. cons. 186. lib.2. l. minoribus, vbi Ias.in tertio notab. num.4. C. de his, quib. vt in dignis, & cap. penult.de appellat. vbi hoc idem in appellatione dicitur, Crauetta cons.747.num.37. & cons.631.num.5.volum.5.

Alexan.

Alexan.in l.sœpè,num.31. & num.52. ff. de re iud. Ad idem text. in l. posthumus, §.si quis ex ijs,ff.de inoffic. testamen. ex quo text.dicit Soccyn.in l.1. num.4. ff.de except.rei iud. quod sentētia lata pro vno legatario, prodest alteri,sequitur Crauetta d. cons.747.num.38.
3 vt etiam sententia lata pro socio prodest alteri socio, l.qui separatim, §.fin. ff.de appellat.Crauet.cons.206. num.7. Nouar.lib. 1.q. forens. cap. 155. sub num.8. versic. confert vlterius, & sententia lata pro vno Reo debet prodesse alijs, Bart. in l.ex duobus, in 4.quæst. ff.de duobus reis, Soccyn, cons.283. col.penult.lib.2. Crauetta ibi,num.7. habet tamen hæc res distinctiones,& controuersias, de quibus videndus est, Roncheghallus in dicta leg. ex duobus,num.33. cum multis seqq. &
4 sententia lata pro adulterio,prodest adulteræ, l. denunciasse, §. penult. ad l. g. Iul.de adulter. Crauett. d.cons.206.nu.1. & 2. Sic sententia lata pro statu,facit ius quoad omnes Ioan.Fabr. in §.præiudiciales,nu.42. instit. de action.

5 Id tamen est verū, quando sententia est lata pro pertinentia,at secus si contra pertinentiam.quia licet sentētia lata pro vno benè prosit alteri,at secus quando est lata contra vnum, nam non nocet alteri, Castrens.cons.139.nu.4.lib.1. vbi ponit rationem diuersitatis, quam habes similiter apud Crauet.cons.747. num.37. hinc sententia lata contra fratrem, quod nō sit nobilis, nō nocet fratri, Mieres de maiorat. part. 2. quæst. 4. numer. 11. & alij DD. passim.

SVMMARIVM.

1 *Descendentiæ gradus distincti probari debent,*

2 *Enunciatiuæ quando probent contra tertium.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus,vt rectè ad aliquem pertineat,an sit probanda

banda eius descendentia à fundatore per gradus distinctos.

RESOLVTIO CLV.

IN hac dubitatione, respondi cum decis. Rotę in vna Panuen. Prioratus 12. Ianuarij 1590. coram Mantica, cuius tenor est.
1 *Apud me quæsitum fuit, an constet de bono iure D. Angeli Carissimi; & responsum fuit non constare. nam licet beneficium, de quo agitur sit de Iurepatronatus, quod ab initio concessum fuit D. Ioanni de Caletta, & eius hæredibus masculis, & eis deficientibus D. Francisco de Caletta, & eius hæredibus masculis, & per plures præsentationes habuerit effectũ: tamen cum ipse Carissimus ab antiquo de Caletta fuerit præsentatus, debet probare ipsum esse patronum, vel saltem fuisse in quasi possessione præsentandi, cap. consultationibus, & ibi not. de Iurepatr. Rot. decis. 14. in priac. eodem tit. in antiquis. Sed neutrum probauit: ergo de eius bono iure non liquet. neque enim constat, Antiochum esse descendentem, & hæredẽ D. Ioan. vel D. Francisci; quod quidem probare debuit, Card. in clem. 2. q. 7. de Iurep. Abb. in cap. 1. eodẽ tit. Aret. in cap. significauit, col. 1. de restit. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 18. num. 7. vbi testatur hanc esse comm. opin. Et quidem vt descendentia probetur, singuli gradus distinctè, probari debẽt; adeò, vt si deficiat probatio vnius gradus, aliorum etiã graduum consequentia destruatur, cap. licet ex quadam, ibi singulos gradus, de test. Bald. post Innoc. in cap. series num. 1. & 3. eod. tit. Cæpol. in cons. 43. num. 3. & 4. in ciuili lib. Dec. in cõs. 321. num. 6. & 7. & fuit resolutum in causa Sutrin. benef. coram R. P. D. Pamphil. die 18. Decembris 1587. Vnde licet probatum esset Antiochum esse filium Angeli, qui fuit filius Philippi Mariæ; non tamen hæc probatio cõcludit, nisi etiam probetur,*

quod Philippus Maria descendat ab ijs, quibus ab initio concessũ Iuspatronatus. Neque obstat, quod cum Antiochus sit de familia de Caletta, præsumatur ex descendentibus patronorum, præsertim cũ Angelus eius pater fuerit, vt dicitur in quasi possessione præsentãdi, Lambert. de Iurepatronat. lib. 2. par. 2. q. 10. princ. artic. 4. 11. vers. si vero apparet: quia hæc probatio in casu proposito, est ęquiuoca; extant enim etiam alij, qui tanquam patroni, Iulium Cæsarem præsentarunt, & in Ciuitate Parmæ plures sunt familię de Caletta, quæ nullo iure sanguinis sunt inter se coniunctæ, vt ex actis constat, & probatio, quæ est obscura, non releuat, cap. in præsentia, de probat, l. non hoc, C. vnde cogn. neque enunciatiua, quę est ad prouisionem, M. Marcelli facta anno 1582. probat ipsum Angelũ fuisse patronũ, quia est vnica, & non excedit ann. 6. & vt verba enunciatiua contra tertium probent, requiruntur duæ saltem enunciatiuæ, quæ sint antiquæ, & probatæ à diuersis personis non suspectis, Aret. in cap. cum causam, il 2. num. 20. & 21. de probat. Soccyn. sen. in cons. 194. num. 9. vers. sed ad primum lib. 2. Crau. de antiquit. temp. par. 1. §. ampliatur, num. 14. cum seqq. Achill. decis. 5. de Iurepatr. Put. decis. 209. lib. 2. in manu script. & ita Domini dicebant fuisse etiã resolutum coram R. P. D. Cotta in Romana Capell de Capisicchis ann. 1570. in alia vrbe vet. fideicommiss. corã Illustrissimo Domino Card. Lancell. Neque etiã constat Carissimum fuisse præsentatum ab eo, qui sit in quasi possessione præsentãdi; quia Antiochus alias nũquam præsentauit, & supponendo sine veri prę iudicio, quòd Angelus eius pater p̃sentauerit eius quasi possessio ad filium non transit sine apprehensione, l. cum hæredes, in princ. ff. de acqu. possess. Achill. decis. vlt. de possess. Caput aqu. decis. 420. par. 2. neq; etiam quasi possessio

ſeſſio ipſius Antiochi probatur per teſtes eo modo quo probari debet, ſecũd. Calder. in conſ. 13. de Iurepatr. nam primus teſtis non loquitur de poſſeſſione Antiochi, ſed Angeli eius Patris, neque filio ſuffragatur, vt dictum eſt. Alius autem teſtis de poſſeſſione Antiochi, vti deſcendentis ab Angelo; & ideo non probat; quia non teſtificatur, ſed iudicat, quod non eſt officium teſtis, Bald. conſ. 313. in fin. lib. 4. Dec. conſ. 256. Crauet. conſ. 41.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia vnius fratris probata, cenſetur probata deſcendẽtia alterius fratris.*

2 *Sententia lata pro vno ex multis fratribus probat quo ad alios.*

3 *Nobilitate vnius fratris probata, cenſetur probata alterius.*

ARGVMENTVM.

Probata deſcẽdentia vnius fratris, an cenſeatur probata alterius fratris deſcendentia, ad effectum, vt cenſeatur probata pertinentia Iurispatronatus.

RESOLVTIO CLVI.

1 Reſpondetur affirmatiuè, nã probata qualitate vnius fratris, cenſetur etiam probata reſpectu aliorum vtrinque coniunctorum, Ang. in auth. vt licet Matri, & Auię, §. 1. verſ. ad hæc in fin. Alex. in l. ſœpè nu. 51. verſ. idem etiam ſentit Ang. de re iudic. Tiraquell. de nobilit. cap. 17. n. 3. Cotta in memoriali, in
2 verbo ſententia dicta pro vno ex multis fratribus, vbi ſententia lata pro vno ex multis fratribus, ex eodem patre natis, quod vnus ſit Ciuis Mediolan. probat quoad omnes, ita notabiliter colligit, Ang. in auth. vt licet Matri, & Auiæ, §. ad fi. per illum tex. & eſt memoria dignum, ſecund. D. Aleξand. in Commento l. ſœpè col. 21. verſ. adde, quod

fulg. ff. de re iudic. facit in in simili, quod decidit tex. in l. si communem, in princ. ff. quemadmodum seruitus amitt. vbi habens fundum communem cum pupillo, iuuatur circa prescriptionẽ priuilegio populi, qui text. est adhoc valdè singul. secund. Andr. Sicu. in cons. 1. præclarè scribitur in 5. col. 2. ista faciunt ad illud quod sing. didicit Bald. in cap. 1. in princ. in 3. colum. vers. quid si sunt duo, quib. modis feud. amitt. vbi tenuit, quod si ex duobus fratribus alter fugiat ex bello, alter sua virtute dominum defẽdat: talis virtus vnius prodest alteri, & hoc dictum Bald. est sing. & commẽdatur per D. Iason. in l. si emãcipati, in 3. col. C. de collat. & facit adhoc decis. Sessæ Rotæ Aragoniæ 4. part. 1.
3 vbi ꝓbata nobilitate vnius ex fratribus censetur probata alterius fratris nobilitas, quã opinionem sequitur Anna sing. 80. & sentẽtia lata ꝓ vno fratre, quod fit cIuis prodest alteri fratri idem singul. 468. Nouarius forens. quęst. lib. 1. cap. 155. in fin.

SVMMARIVM.

1 *Iurispatronatus existentia probata, probari debet illius pertinentia.*

2 *Iuri patronatus quãdo succedatur in stirpes, & quando in capita.*

3 *Descendentia in antiquis probatur leuioribus probationibus.*

4 *Descendentia probatur per enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum.*

ARGVMENTVM.

Descendẽtia, vt censeatur quæsita, pertinentia Iurispatronatus qualiter probetur.

RESOLVTIO CLVII.

1 QVod probata existentia Iurispatronatus, debet probari illius pertinentia; & ideo descendentes tenẽtur probare,

re, iusto titulo ex iure deuolutionis se esse patronos ex hęreditate, legato, dona-
2 tione, & alio modo: in quo iurepatr. succeditur in stirpes, si successio sit ex hæreditate; si autem alio titulo succeditur in capita, iuxta clem.plures, de Iurepatron. Grat.discep.forẽs.cap.521. num.28.Gonzal.in Reg.8. Cancell. glos.45. num.61. & diximus in Colletanea par.5.Collectan.1733.quæ
3 descẽdẽtia in antiquis probatur leuioribus probationibus, Genuen.in Prax.Curiæ Archiepiscopalis Neapolitanæ, cap.28. nu.1. vbi pariter refert, circa probationem descẽdentiæ in antiquis leuiores probationes sufficere, vt post glos. Ord. in l. 1. ff. de probat. dicunt Aret.cons.37.num. Cæphal.cons.137.lib.1.nu.45. & Illustriss. D. meus Coccinus decis. 105. refert in Rota sępius decisũ descendentiam probari per enun-
4 ciatiua duorum instrumentorum antiquorum, iuxta Bald. in l. cum antiquis, & ibi Iason. num.7. C. de iure delib. Alexan. cons. 75. num.3. lib.4. Cassad.decis. 3.num.3.de procurat. Put. decis. 209. lib.2. & fuit dictum in causa Sutrini beneficij 18. Decemb. 1587. coram Domino meo Illustrissimo Coccino, & ista non est antiqua, quia non excedit tempus 100. annorum, quod solum in instrumentis dicitur antiquum, Ias. in d.l.cum antiquis sub num. 7. vers. breuiter istis non obstantibus, vbi hanc communem dicit, Alexan. lib. 6. in cons. 12. num. 8. Cæphal. cons.98. num.36. Aymon. d. loco num. 4. & vltra prædicta huiusmodi enunciatiua est vnius tantũ instrumenti, quæ etiam in antiquis non probat, nisi ad minus sit duorũ instrumentorum, quæ originem habeant à diuersis personis nõ suspectis, Felyn.in cap. cũ causam, vbi Aret.nu.2. de probat.Aymon.de antiquit. tempor. par.1. sect.4. num.14.& 19.& seqq.Put. decis.209.lib.2.latè Hiero-

nymus

nymus de Monte de finib. regen. cap. 60. nu. 3. & fuit dictum in allegata causa Sutrina, coram D. meo Decano, vbi aliæ decisiones allegantur, & coram Blanchetto in causa Sabinen. confinium 20. Aprilis 1577. & vide Aym. de antiq. temp. par. 1. §. ampliatur, num. 17. Achill. decis. 5. de Iurepatronat. & fuit dictũ in vna Nouar. benefic. 5. Nouembris 1586. corã Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Descendentiæ probatio non requiritur ab eo, qui stat in possessione præsentãdi.*

ARGVMENTVM.

Probatio descendentiæ, an requiratur ab eo, qui stat in possessione præsentandi.

RESOLVTIO CLVIII.

Pluries dubitatum fuit, & præsertim, bis corã me in vna causa verificationis Iurispatronatus; si probatio descendentiæ sit necessaria, vbi patronus reperiretur in legitima, & pacifica possessione præsentandi. & fuit pluries respõsum 1 præfatam probationem minimè necessariam forè, vt apertè fuit resolutum, & testatur pulcherrimè Seraph. in decis. 134. allegat Crescentium in decis. 9. in tit. de Iurepatron. & alias pluries resolutum in Rota Romana testatur, Nouarius in suo Iure Pontif. nouo conclus. 2. num. 14. de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Descendentia vbi est probanda, an prætẽdens Iuspatronatus debeat probare se esse de agnatione contentiua, vel effectiua alicuius descendentis à fundatore.*

ARGVMENTVM.

Descendentia vbi est probanda, an requiratur quod Iuspatronatus prætendens, probet se

bet se esse de agnatione contentiua alicuius descendentis à fundatore, vel effectiua.

RESOLVTIO CLIX.

PRo resolutione huius quæsiti est decis. Rotæ in Mediolanen. Iurispatron. 18. Aprilis, 30. Octobris 1617. coram D. Pirouano cuius tenor talis est.
1 *Primo loco dum dubitabatur, an Cortesellæ tenerentur probare descendentiam, vel sufficeret quod probarent se esse de agnatione de Cortesela. dictũ fuit 28. Nouembris præteriti, teneri probare se esse de agnatione effectiua fundatoris; verum repropposita decisione die 19. Iunij præteriti fuit recessũ à prædicta resolutione, & ex inde quia nedum Cortesellæ poterant descendere à fundatore, sed etiam à nepotibus fundatoris, vel à communi stipite patrum ipsorum nepotum. Dubitaui quam descendentiam tenerentur probare, & sufficere probare esse de agnatione contentiua alicuius ex tribus nepotibus fundatoris, vt fuit responsum, quia fundator postquã in codicillis disposuit, quod illi parentes propinquiores, in quorũ præsentia fieri debebat eadem Ordinatio, deberent esse tres sui nepotes, & eisdem facultatem concessit, post suum decessũ, vt vnusquisque eorum in vita sua eligeret de suis parentibus propinquioribus de paterna parte: pro parentibus autem propinquioribus ipsorum nepotum admittuntur omnes coniuncti iure agnationis, siue descensiui, siue collaterales ab eodem stipite, l. Iureconsultus, §. parentes, ff. de grad. agnat. Rimin. iun. cõs. 308. num. 2. & 18. Peregr. de fideicommiss. art. 22. nu. 31. Menoch. cons. 424. nu. 2. & 8. & ideo cum agatur de onere probandi sufficit Cortesellis probare se contineri in agnatione, in qua subijciũtur tres nepotes illi, vel alter eorum, quia semper qualitas à fundatore requisita iustificabitur, scilicet ipsos*

esse coniunctos iure parentelæ cũ dictis nepotibus. Non obstant verba de paterna parte, quæ in decision. 28. Nouembris præteriti fuerũt considerata, tanquam terminis differens, ac distinguens parentes à parentibus, agnationem ab agnatione, & lineã à linea; dũ alij sunt parentes simpliciter coniuncti, alij erant ex latere patris adhærentes, & alij quidem descensiui, alij subiectiui dicuntur: quia adhuc verba illa retinent suam differentiam, dum distinguunt speciem à genere, nempe agnationem trium nepotum ab agnatione generica de Cortesellis, & quamuis Bar. in suo cons. 10. incip. in nomine Domini, videatur præsupponere, quod idem sit dicere de parte paterna, ac si diceretur de linea patris, prout declarat Curt. iun. cõs. 5. num. 23. lib. 1. & idem videatur firmatum in Gennen. personis 5. Decembris 1607. coram R.P.D. Caualerio, ac dictum in eadem decis. 28. Nouembris præteriti, & consequenter vbi fit mentio de linea, de directa non autem inflexa sit intelligendum, Peregr. post Socc. & Corn. de fideicommiss. ar. 22. num. 24. tamen aduerterunt Domini, quod verba de paterna parte latius patent, quam si dictum fuisset de linea patris; vbi enim de linea alicuius fit mentio, & si dupliciter possit considerari subiectiuè, siue contentiuè, vel materialiter, & effectiue; nisi alia concurrant semper in potiori, & proprio significatu de effectiuè interpretatur, Bald. cons. 334. num. 7. lib. 3. quod consilium etiam legitur, apud Anchar. cons. 95. nu. 7. idem Bald. cons. 324. num. 7. eodẽ lib. & cons. 321. lib. 1. Crauett. cons. 655. num. 5. Simon de præt. de vlt. volunt. lib. 3. interpr. 3. dubio 1. fol. 11. num. 43. Tamen quando dicitur de paterna parte directè quidem excluduntur fœminæ, quæ non sequuntur partem, & latus paternum, sed proprij earum patris, & in hoc retinet suam differentiam,

rentiam, vt benè declarat Curt. iun. conf. 1. num. 25. lib. 1. sed non eodem modo
1 *directè, & ex proprio significatu, & per necesse dicuntur*
2 *exclusi parentes deriuãtes ex alia linea à primo stipite, constituentes lineam collateralem respectu ipso-*
3 *rum nepotum, cum possunt dici de eadem parte, & latere, vndè prouenerunt patres*
4 *trium nepotum, quamuis nõ sit de linea directa discensi-*
5 *ua eorundem, Mantic. de vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 11. vers. præterea in nou. impress. & supposita huiusmodi possibilitate non exclusa ex proprio verborum significatu, visum est sufficere si Cortesellæ probent esse de agnatione continua alicuius ex tribus nepotibus fũdatoris. Et ita resolutum fuit reseruando, tamen vi-* 1 *dere in alia disputatione, an per gradus distinctos, vel alio modo ad huiusmodi probationem teneantur Cortesellæ.*

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus competit tã masculis quam fœminis.*
2 *Fœmina potest fundare, dotare, & construere Ecclesiam.*
3 *Pertinentia Iurispatronatus competens familiæ, non competit fœminæ.*
4 *Fœmina non veniũt appellatione familiæ.*
5 *Iuspatronatus hæreditarium transit etiam ad fœminas.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iurispatronatus, an competat fœminæ descendenti à fundatore.

RESOLVTIO CLX.

1 IVspatronatus competit tàm masculis, quam fœminis DD. in clem. 2. de Iurepatron. Abbas in cap. dilecto in 2. notab. de testibus, Bero. in cap. 1. num. 45. & 50. de Iurepatron. & in cap. ex literis, num. 24. eod.

titul. Viuius in lib. comm. opin. concl. 608. n. 7. Et fœmina potest fundare Eccle-
2 siam, construere, & dotare illam, Abb. in cap. fin. num. 7. & ibi Addentes, de concess. præben. & in cap. ex literis, & cap. cum seculum de Iurepatronat. Rot. decis. 10. de Iurepatron. in nouis, Cassador. decis. 1. eod. tit. Lamb. de Iurepat. in 2. art. 7. q. principalis par. 1. lib. 1. Rocchus de Curt. in dict. tract. in vers. competēs alicui, in principio. & ideo Iurispatronatus trāsit ad hæredem fœminam, tā ex testato, quam intestato, sicuti transit ad hæredem masculum, glos. clem. fin. de Iurepatron. & ibi Cardinalis in q. 6. Decius cons. 127. num. 3. in fin. Abb. in cap. cum seculum, de Iurepatr. Paris. in cons. 48. num. 5. vol. 4. Rolan. in cons. 47. num. 7. vol. 1.

3 Tamen pertinentia Iurispatronat. relicti familiæ, nō cōpetere fęminę videtur ea ratione, quia illa non venit appellatione familiæ, l. familiæ, ff. de verb. sign. l. pronūciatum, §. familiæ, ff. eodem tit. & fœminæ non dicuntur de familia, Corn. in cons. 13. & 26. vbi dicit, q cū familia dicatur cippus, & conseruatio cippi, & familiæ fiat, per masculos; fœminæ dicuntur quasi folia arborum, quæ decidunt leuiter, & stirpes remanēt, in facto sequitur Crauett. in cons. 180. & amplius in cons. 800. latè Borell. in cons. 94. Curt. iun. cons. 154. & 172. vbi hanc latè opinionem corroborat, & copiosè Cacher. in decis. 127. Hinc euenit quod ad fideicōmissum familiæ relictum, fœminæ minimè admittuntur, etiam si fœmina esset agnata, vt cēsuit Rot. Romana in vna Nocerina fideicommiss. 16. Ianuarij coram Mantica, vt patet ex lib. 8. de coniect. vlt. volunt. titul. 12. & iterum fuit resolutum in ead. Rota 24. Nouembris coram eod. vt sequutus est etiam, Viuius in dec. 10. vbi voluit, quod testator instituendo hæredes,

des, & ordinando quod bona conseruentur in familia, & cippo, quod minimè includantur fœminæ, & exclusæ omnino cēsentur tāquam familiam non faciētes. & pariter de Ponte decis. 5. vbi refert in Collaterali decisum, quod descendentes ex sanguine regio minime gaudent immunitate concessa omnibus descendētibus de sanguine Regio: & propterea frequētius videmus, quod parentes de posteritate familiarium parum curant, quin transeunt ad alienas familias. Immò ipsis filiabus, propterea quod in alienas transeunt familias, dotes quantum possunt exiguæ constituuntur, vt perpendit Crauet. in cons. 61. n. 5.

5 Sed Iuspatronatus hæreditarium etiam in feminas hæredes transit, secundum Dec. in cons. 127. num. 3. in fin. Rolan. à Valle cons. 47. nu. 7. vol. 1. & hoc tam si essent hæredes ex testamento, quam ab intestato, glos. in clem. vlt. & ibi Cardin. q. 7. de Iurepatronatus. Immò Iuspatronatus relictum consanguineis, & eis qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia cōpetit etiam fœminis nuptis descendētibus ex illis Gab. cons. 195. lib. 3. Molina de Hispan. primogenit. lib. 3. cap. 4. & Nos in Praxi decis. 175. num. 120. & sequ. vbi de communi, nam in fœminis etiam durat agnatio, & illis familia conseruatur, Laderch. cons. 19. nu. 3. Rota decis. 203. nu. 7. & decis. 282. num. 2. par. 2. in recentiori apud Farinac. quia etiam si nupserint in aliena familia, tamen dicūtur de agnatione, l. voluntas, vbi Bald. num. 2. C. de fideicommiss. Dec. consil. 287. num. 12. quæ dum viunt conseruant bona in agnatione, Paris. cons. 47. num. 61. & 68. & 104. lib. 3. Ias. cons. 142. num. 24. & 25. & post illarum vitam possent agnati proximiores admitti, exclusis alijs cognatis, prout dixit Brunus de statut. exclud. fœmin.

prop. masc. artic. 6. membro. 2. quæst. 3.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimi nõ dicuntur esse de parentela.*

2 *Illegitimi repellũtur à successione bonorum.*

3 *Illegitimi an doceant descẽdentia testatoris, distinguuntur tres casus nu. 4. & 5.*

ARGVMENTVM.

Illegitimi an dicantur de descendentia fundatoris, ad effectum, vt eis competat pertinentia Iurispræsentandi.

RESOLVTIO CLXI.

1 CVm illigitimi non dicantur esse de parentela, Bart. communiter receptus in l. tutela, ff. de cap. diminut. Guid. Pap. decis. 356. Gasp. Thes. forens. q. 22. n. 4. lib. 1. neq; dicũtur de linea, Peregr. de fideicommiss. art. 22. num. 81. Farinac. de inquisitione, q. 13. num. 52. cum sequen. & num. 73. neque dicuntur esse de familia, Ias. in l. suggestioni, in prin. C. de verbor. signif. ita etiam repel-
2 luntur à successione bonorum authent. ex complexu C. de incest. nupr. ideò similiter non succedunt in Iurepatronatus, nisi sint hæredes patronorũ; quia tunc tanquam hæredes in Iurepatron. hæreditario succederent: & hoc quomodo, & quando sit, latè dicit Præposit. in repetit. cap. per venerabilẽ, §. autem col. 44. qui filij sunt legitimi, Rocchus de Curt. de Iurepatr. in verbo competens alicui, quæst. 7. princ. vbi ait tales illegitimos nullo modo succedere in Iurepatron. competente illis de parentela.

Verum quidquid sit ex supradictis, Rota contrarium censuit tribus casibus cõsideratis, in vna Ianuen. Iurispatronat. 23. Ianuarij 1612. coram Illustrissimo Pamphilio.

3 Primus casus est, cum fũdatur illegitimos expres-

se

se non excluserit; nã tunc censetur illos voluisse relinquere sub dispositione iuris communis ad l. commodissimæ, ff. de lib. & post hum. secundum quam sunt capaces Iurispatron. vt per Bald. in l. eam, quam in fin. C. de fideicommiss. Rocch. de Iurepatron. verb. competens, num. 9. cum alijs, tam in eadem decisione, quam per informantes, pro Ioanne Stephano allegatis.

4 Secundus casus quoties verba fundationis, ex sui natura sunt apta comprehendere etiam illegitimos, cũ ad istum patronatũ sint vocati filij, & descendentes Nicolaij, non per verba ciuilia, & ligitimitatem importantia, sed per verba merè naturalia, sub quibus veniunt naturales, Bart. in l. tutelas, sub num. 3. & seq. ff. de capit. diminut. in l. ex facto, §. si quis rogatus, il primo, & ibi Angel. Imol. Alex. ff. ad trebell. Felyn. in cap. in præsentia, num. 22. de probat. cum alijs, per Illustrissimum Manticam, de coniect. vlt. volunt. vol. lib. 11. titul. 9. nu. 2. & fuit dictum in Tirason. ælemosinariæ 26. Aprilis 1602. coram eod. Illustrissimo Card. Lancellotto. Præsertim quod quãdo fundator præ oculis habuit qualitatem legitimitatis, & ad legitimos voluit dispositionem suam restringere, id expressit, vt fuit in linea Alberti, & Vngonis in qua adhunc patronatum vocauit solum illorum filios, & descendẽtes legitimos: quod cum non fecerit in filijs, & descendentibus Nicolaij, & Federici vtiq; datur intelligi, quod noluit quoad ipsos restringere successionẽ ad solos legitimos, ad text. in l. vnicam, §. sin autem ad deficiendum, C. de caducis toll. Anan. cons. 22. nu. 3. vers. est etiam multum põderãdum, cum simil. & fuit dictum in Bononien. de Maluetijs 23. Martij 1609. coram R.P.D. Sacrato.

5 Tertius casus, quoties fundator tã legitimos, quã illegitimos vocauit, quæ

voca-

vocatio dũ potest in vtraq; sui parte verificari, Bart. in l. si is, qui ducenta, §. vtrum num. 3. vers. aut inter alia & §. item si pater in princ. ibi Soccyn. num. 5. ff. de reb. dub. Ruin. cons. 6. nu. 1. lib. 3. & hoc enim non solum apparet, quod naturales nõ abhorruit: sed etiam resultat, quod in vocatione facta de filijs, & descendentibus eorundem Nicolaij, & Federici, sẽserit quoque de naturalibus, Bart. in l. ex facto, §. si quis rogatus, il primo, num. 2. ff. ad trebell. cũ alijs deductis in hac cau sa sub die 30. Ianuarij 1609. coram bon. mem. D. Iusto.

Non obstat, quod dicitur illegitimos de iure non esse capaces Iurispatronat. gentilitij, & agnatitij, vt per Rocch. de Iurepatron. verb. competens, num. 10. vers. hanc tamen, cum alijs allegatis: quia cum adhunc patronatum fuerint vocati filij, & descendentes, nulla facta mentione generis, & agnationis; non potest dici, quod versemur in patronatu gentilitio, & agnatitio. Mentio enim masculorum dumtaxat operatur, vt censeatur cõpleta qualitas masculinitatis, non autẽ agnationis, vt per Surd. cons. 448. num. 24. lib. 3. vbi de magis communi testatur, & tenuit Rota in Tudertina fideicommiss. de Corradis 13. Aprilis 1587. coram Gyptio, & vlterius cessat difficultas, quia vt sæpè dictum est, fundator in isto patronatu naturales non abhorruit, sed eos inuitauit.

SVMMARIVM.

1 *Filius adoptiuus connumeratur inter descendentes à fundatore, dummodo hæres instituatur num. 2.*

3 *Filius emancipatus hæres dicitur de descendentia.*

ARGVMENTVM.

Filius adoptiuus, an dicatur de descendentia fundatoris, vt ei competat pertinentiæ in Iurepatronatu.

RE-

RESOLVTIO CLXII.

1 Respondetur filium adoptiuum connumerari inter descendentes à fundatore, iuxta tex. expressum, & q ibi cōmuniter notatur in l. cum in adoptiuis, C. de adoptionibus; ex regula artem imitari naturam, ad tradita in §. sed hodie institutionibus de adoptionibus.

2 Intellige supra positam conclusionem procedere, & locum sibi obtinere quoties adoptiuus esset hæres patris, tunc enim nomine descendentium, & tamquā hæres succedit patri, iuxta tradita, per Panorm. in cap. tanta, num. 9. qui sunt legitimi. cum regulariter filius adoptiuus in his, quæ sapiunt priuilegij, non veniant appellatione filiorū, vt pluribus fundauit, Nouarius in Praxi elect. fori quæst. . . . . vers. declaratur etiā in filio adoptiuo sect. 3. secundum nouissimam impressionē Neapolitanā.

3 Ampliatur supra posita conclusio procedere etiam in filio emancipato, qui si est hæres dicitur de descēdentia, & competit ei pertinentia, Iason in l. 2. nu. 122. C. de Iure emphiteot. cum alijs.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus competens illis de descendentia, illis extinctis nō extinguitur.*

2 *Casus omissus relinquitur sub dispositione iuris communis.*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus competens illis de descendentia, seu familia, an illis extinctis extinguatur.

RESOLVTIO CLXIII.

In resolutione huius articuli reperio Lambert. de Iur. patron. art. 5. 2. q. princip. 2. par. lib. 1. in opinionem affirmatiuā descendere, vt in tali casu extinguatur

guatur Iuspatronatus.

1 Verum totum contrariũ; & verius tenet, Anch.cons. 81.& Card.cons.4. de Iurepatron. qui probant prouisionem hominis non tollere prouisionem legis: casus enim ommissus relinquitur dispositioni iuris communis, l.si cum dotem, ff, solut. matr.l.commodissimè, ff.de liber. & posthum, Vnde casus deficientis familię à testatore ommissus, relinquẽdus est dispositioni iuris cõmunis, quod permittit Iuspatronatus transire ad hæredes extraneos. hæc posterior opinio contra Lambert, fuit approbata in Rota Romana in vna Cremonen. Iurispat.6.Iunij 1578. coram Seraphino; & fuit dictum Lambertinũ intelligi debere, quando verbis fundatoris apparet ipsum limitare voluisse Iuspatr. vt ad alios nõ transiret, quam ad expressos; & verba de familia, non important taxatiuam aliquam, nisi addantur alia verba denotantia taxationem.

SVMMARIVM.

1 *Familiæ appellatione veniunt illi tãtum, qui sunt de familia ipsius testatoris.*

2 *Verbum domus est capiendum naturaliter.*

3 *Refertur decisio Rotæ.*

ARGVMENTVM.

Ad Iuspatronatus fundatum pro descendentibus, seu pro illis de familia, an admittantur omnes de familia; an vero qui sunt de stipite fundatoris.

RESOLVTIO CLXIV.

1 REspondetur primo, q appellatione familię seu descendentiæ veniunt illi tantum, qui sunt de familia, & stirpe ipsius testatoris, Paris. cons.1. nu.60. cons.75. num.1. cons. 47. nu.53.vol.3. plures refert, Mantic.de coniect.vlt.vol. lib.8.tit.13.n.17.& Pereg. de fideicom. art.22.nu.27.

Non

Non obstat, quod domus prolata à testatore intelligatur de agnatione. nam id verum est, quando subiecta materia sic patitur, secundum Mantic. de coniectur. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. num. 17. sed materia non patitur hic intelligi de agnatione, cum non agatur de conseruatione bonorum in familia, secundum Bart. in l. peto, §. frater nu. 1. ff. de leg. 2. Alex cons. 213. vol. 6. Corn. cons. 55. nu. 2. cum seq. lib. 1. cons. 216. num. 2. cum seq. volum. 2. cons. 198. vol. 3. cons. 26. nu. 2. & 3. & cons. 41. nu. 5. & 6. lib. 4. sed solũ de onere:
2 Vnde verbũ domus, est capiendum naturaliter, secundum Grat. cons. 66. nu. 12. lib. 2. & sic veniunt oẽs deferentes eadẽ insignia, & arma, secundum Bart. in l. tutelas num. 4. ff. de capit. dimin. Grat. in d. cons. 67. num. 10. cum seq. Alexan. dicto cons. 213. num. 3. Peregr. in d. art. 22. num. 27. Mant. d. tit. 12. num. 17. & ita fuit resolutum pluries in simili casu in Rota Romana.

Et ex verbis fundatoris colligitur pariter omnes de agnatione vocatos fuisse: nam cum vocauerit tres de familia, comprehenduntur omnes de familia, l. pronunciatio, §. familiæ, ff. de verborum signific. l. fin. C. eodem tit. Gabr. cons. 132. nu. 59. lib. 1. Mantic. de coiect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 12. & fuit resolutũ in causa Placentin. Capellaniæ 18. Nouembris 1593. coram Peria, & in vna Pientin. capellaniæ 30. Maij 1597. coram Litta, & iuxta hãc opinionem fuit in Rota resolutum in vna Pientina Iurispatronat. 10. Iunij 1602. corã Litta, cuius tenor est.
3 *Fuit resolutum Iuspatronatus, de quo agitur spectare quidem generaliter ad familiã de Martijs de Senis, & consequenter ad omnes collitigantes; cum omnibus æquè conueniant verba fundatoris, ad text. in l. hos accusare, §. omnibus, ff. de accusat. in cap. indemnitatibus*

§. penul. de elect. li. 6. cũ alijs p Soc. iun. cõs. 186. n. 3. lib. 2.

Nam quòd dictus Federicus, & alij, qui litem hanc substinent cõtra D. Annibalem, sint de familia de Martijs de Senis, vtantur eisdem insignijs, & pro talibus fuerint etiã habiti à testatore; negari non potest, & clarissimè ex actis conuincitur.

Nec obstat, quòd non fuerunt æquales; cum eorũ maiores, vt prætenditur per D. Annibalẽ, viles artes exercuerint, quia non est nouũ, q in eadẽ agnatione inter diuersos Colonellos aliqui gaudeant maiori nobilitate virtutis, & fortunæ, vt quotidie nos experiẽtia docet: vltra quod satis est illos esse de eadem familia, vt iam resolutum fuit: nam cum hoc Iuspatronatus, sit relictũ d. familiæ, vtiq; omnes de illa famil. a cẽsentur vocati, ad text. in l. cum ita, §. in fideicommisso, & in l. peto, §. fratre, ff. de legat. 2. benè Lamber. de Iurep. lib. 1. par. 2. art. 9. 2. quæst. princ. num. 12. vers. & hanc conclusionem fol. 135. Gabr. cõs. 132. num. 59. lib. 1. & fuit sæpè tentum signanter in in Placentin. Capellan. 13. Nouembris 1593. coram Penia, & in Papien. Iurisp. Collegij Glisterij 1605. coram Lancellotto; Sed non ad omnes simul, & semel spectare ius præsentãdi, sed ad ad eum dumtaxat de familia, qui pro tempore erit proximior testatori, iuxta tex. in dict. l. cum, ita §. in fideicommisso, ff. de legat. 2. cuius dispositionem in Iurepatronatus habere locum, voluit Bald. cons. 1. nu. 8. lib. 3. Gabr. cons. 196. nu. 3. & 4. lib. 2. & sentire videntur, Cald. cons. 19. de Iurepatr. & Couar. pract. quæst. cap. 38. in fin. versic. alioquin, Franc. Marc. decis. Delphin. 1135. num. 4. par. 1. & alij hinc allegati per informantes, & per hoc in causa benè faciunt deducta per Isern. in tit. de his qui feud. dar. poss. nu. 23. circa med. vers. item non vocantur omnes, per Curt. de feud. in 5. par. tit. ex quib. cau. feud. amit. num. 5.

num. 5. & per Capyc. in sua inuestitura feud. in rub. feud. succ. § fœmina, in 13. ampl. & in 8. lim. cum valeat argumētum de feudo ad Iuspatronatus quoad modum succedendi, vt post Card. in Clemen. tenent Lambertin. pluries, lib. 1. art. 8. q. 3. prin. 1. par. & Decian. cons. 32, num. 17. lib. 1.

Non obstat, quòd Bald. & alij supra citati loquantur in Iurepatronatus hæreditario, quod casui nostro applicari non posse videtur, stāte quod solus Annibal. Martius fuit hæres institutus, & Iuspatronatus est relictū Dominis de familia de Martijs Senen. & non ipsi Domino Annibali.

Quia respondetur, quòd licet absolutè hæreditarium dici non possit, cum attenta mente funda oris, habeat perdurare in familia de Martijs de Senis, & ea extincta; habeat peruenire ad illos de Bellantibus, & illis deficiētibus ad illos de Verdellis. attamen ad instar iuris fideicōmissi respectu vocatorum ad effectum præfatum iudicari debere, censuerunt Domini, per text. in l. cum ita, §. in fideicommisso, ff. de leg. 2. cum alijs, de quibus supra, & quia negari nō potest, quin respectu præfatorum considerari etiā possit ordo charitatis, & maioris affectionis, quam vnusquisque testator habere gradatim præsumitur, erga plures vocatos sibi æqualiter non coniunctos, vt considerat Corn. cons. 26. n. 3. lib. 4.

Cum tamen mihi non mediocrem difficultatē in hac causa faciat. Tum conclusio illa, quod vbi plures sub nomine collectiuo vocantur, illi omnes pro vno reputantur, & consequenter coequale ius habere debent, quā in terminis Iurispatronatus firmat Dec. cons. 122. quem refert & sequitur Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 2. 28. art. 1. quæstio princ. Tum denique decisio facta in illa Regien. Iurispatronatus de Zacchis 26. Nouembris anni proximi præteriti coram R. P. D. Penia, quæ huic de

directo aduersari videtur, ideo libenter iterum partes super hac eadem difficultate audirem.

SVMMARIVM.

1 *Clericus quidquid acquirit, de bonis Ecclesiȩ censetur acquirere.*

2 *Quidquid est intra fines feudi præsumitur de feudo, sed vide num. 5.*

3 *Iuspatronatus non intelligitur Castro annexum.*

4 *Baro in dubio non censetur acquisiuisse de bonis feudalibus.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iurispatronatus erecti à Barone, an in dubio spectet ad feudum, vel ad Baronis familiam.

RESOLVTIO CLXV.

Accidit pluries, quod Barones in eorum Terris, & feudis ædificent Ecclesias cum Iurepatronatus: & q̃a solẽt deindè prædicta feuda alienari, vnde nouus Baro posset prætendere Iuspatronatus, tanquã annexum feudo, ob quod præsentandi ius ad ipsum spectare affirmat: & antiquus posset excipere ædificasse illam Ecclesiam, vti persona priuata, & illam construxisse, & consequenter debere remanere apud eius familiam; ideò libuit hunc articulum resoluere.

Et pro parte noui Baronis, quod ipsi cõpetat pertinentia iuris præsentandi facit, quia videtur tale Iuspatronatus ȩdificatum tanquam à Barone, exẽplo Clerici beneficiati, qui quid-
1 quid acquirit, de bonis Ecclesiæ censetur acquisiuisse, & ipsi Ecclesiȩ acquirit, cap. 1. 2. & fi. de pecul. cler. prout, & mulier de bonis mariti acquisiuisse præsumitur, vulg. tex. in l. quintus mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor. cum latius notatis, per Gabriel. concl. 15. de præsumpt.

2 Item quia quidquid est intra fines feudi præsumitur

tur de feudo, & ad feudum spectat, Isern. in cap. 1. de controuers.inter mascul. & fœmin.

Et in his terminis Card. Zabar. cons.122. & Felyn. in cap.cũ venerabilis, sub num.12.de except.affirmarũt Capellam de bonis feudalibus constructã transire ad successores feudi.

Verum his non obstantibus contraria opinio est verior, & in Praxi recepta, quam sequuntur Lãbert. in tract.de Iurepatron.part.1. lib.1.quęst.8.princip.art.8. vers. 2. vero membro, Ludouic.conclus.42.vers.fallit secundo, & videtur voluisse Rot.in vna Bracaren. Parochialis, Lunæ 24. Februarij 1592. coram Illustrissimo, & Reuerẽdissimo Card. Mantica, dum dixit

3 Iuspatronatus non intelligi Castro annexum, itaut cum Castri venditione transeat, quod etiam in alijs casibus eadem Rota sequuta est.

Quæ opinio corroboratur, nam inter Dominũ, & feudum non est tanta coniunctio, quemadmodum inter Prælatum, & Ecclesiam, & vxorem, & virum; & ideò in dubio Baro non

4 præsumitur acquisiuisse de rebus feudalibus, sed ex sua industria, per tex.in l.si defunctus, & ibi Bald. C.arbit. tutel. Isern.in d.cap.1. vbi similiter Afflict. Vnde propterea videtur, quod Iuspatronatus censeatur erectum, tamquam à persona priuata, non tamquam à Domino feudi, vt ad feudum spectet; nisi expresse in fundatione sit appositum, & expressum; vel aliud ex coniecturis verisimilibus appareat, quia tunc versari debet Iudicis arbitrium.

Et hanc tenendo opinionem nõ obstat, quod quidquid est intra fines feudi pertineat ad feudum. Nam ista regula non est simplici-

5 ter vera, plenè Afflict.decis. 267. præsertim in spiritualibus, in quibus non valet argumentum regulę supradictæ. inde non valet dicere Ecclesia est in feudo; ergo ad feudum pertinet, vt tenent

tenent Afflict. vbi supra, & Isern.in cap.1.qualiter Vassalus iurare debeat,

Nec obstat opinio Card, & Felyn.pro contraria parte adducta. Nam loquitur de proprietate feudali,quæ ab eodem nequit disiungi feudo;non autem si de fructibus,vt p Ened. collect. 109. par. 2. fructus enim feudi non sunt feudales, vt post antiquiores firmauit, Franc.decis.18.num.10. & larius cōstat ex Nouar. lib. 1.quęst.forens.cap....nu....

Et ideo si Capella erecta sit de fructibus, vel de illis dotata;in dubio ad familiā Baronis erigentis, & dotātis præsentandi ius spectaret, tamquam repræsentantem Baronem, vti personā priuatam,& ita hodie viget Praxis.

DE SECVNDA SPECIE pertinentiæ iuris præsentandi,

Quæ est ratione hæreditatis,

SVMMARIVM,

1 *Iuspatronatus transit ad hæredes vniuersales tàm suos,& sanguinis; quàm extraneos, & tam ab intestato, quam ex testamento,*

ARGVMENTVM,

An probata existentia Iurispatronatus sufficiat probare se hæredem fundatoris, vt probetur pertinentia.

RESOLVTIO CLXVI.

1 Respondetur affirmatiuè, Iuspatronatus enim

enim transit ad hæredes vniuersales tàm suos,& sanguinis,quàm extraneos, & tam ex testamento, quàm ab intestato,& in eosdem transit,quia hæredes, ita communiter omnes infrascripti, Feder.de Sen.cons. 225. Card.in Clem. plures num. 6. de Iurepatr. Abb. in capit. cum seculum, & ibi glos. de Iurepatr. Zechius de benef. & pensionibus cap. 12. nu.6. Card. Tuschs pratric. concl.iuris lit. 1. conclus. 610. & 611. Lamber.de Iurepat.part.2. lib.1.q.1.art.15. Innoc. in rub. de Iurep. nu.4.Couar. var. resolut. lib.2. cap. 18. num.6. Decius in l.precib. C.de impub.& alijs substit, & ita voluit Rota in Cremonen.Iurispatr. 6.Iunij,& 21.Nouembris 1578.corã Card. Seraph. in Aretina Capellaniæ 8. Nouembris 1593. coram Penia, & in Lucana Iurispatr. 6.Nouẽbris 1589. coram Litta, & in Lucana Iurispatr. 21.Iunij 1602.coram Card.Mellino, & in Beren. benefic. 1.Decemb. 1589. coram Penia,& transit ordine successiuo, & gradatim Card. Tuschus conclus. 608. & Nos in Praxi in decis.194. num. 202. & seqq. part.1. in antiq.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis non præsumitur.*

2 *Immistio est probanda in suo hærede.*

3 *Hæreditatis aditio qualiter declaretur, remissiuè.*

4 *Additio hæreditatis quomodo per testes concludẽter probetur.*

5 *Aditio probatur ex quacumque animi deliberatione.*

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis quomodo probetur,& an debeat apparere de certa animi delibetione ad effectum acquirendi pertinentiam præsentandi.

R E-

RESOLVTIO CLXVII.

Certum est, quod aditio hæreditatis est quid facti, & non præsumitur, nisi probetur, l. pro hærede, & l. gerit, & ibi Bart. ff. de acquir. vel ommittend. hæredit. & cum sit res, quæ dependet à mera voluntate, debet probari voluntas illa certa, & deliberata; non suspensiua, & conditionata, vt apud Crauett. cons. 312, num. 4. ideò non sufficiet solus animus simplex adeundi, sed requiritur, quod aliquo modo declaretur, vt ex frequentiori Doctorum calculo comprobatam indubia quæst. asserit, Ang. in l. scriptus hęres, §. nec quis putet, in princip. ff. de religios. & sumpt. funer. & in suo, etiam est probanda immixtio, quæ non præsumitur, vt in controuersa opinione dicit cõmuniter receptum, Alex. in l. si cum dotem, §. de transgrediamur, num. 11. ff. solut. matr. Rip. obser. 4. vbi distinguit, Inde acquirere volens præsentādi pertinentiam, de hæreditatis aditione docere debet.

Quomodo autem declaretur ista voluntas verbis, vel facto, tacitè, aut expressè, & qualiter probetur aditio, vt breuitati studeamus remitto me ad diffusissimè, tradita per Menoc. lib. 4. præsũpt. cap. 99. 100. & 101. vbi multos casus cumulat, per quos ista volũtas ad eundi declaratur, vt apud e[illegible] videri potest.

Huiusmodi verò aditio probatur per testes singulares de extraiudiciali confessione, & protestatione deponentes, Abbas consil. 248. nu. 15. 16. & 17. lib. 2. Sed illa confessio, & protestatio debet esse clara, & concludens ad inducēdam aditionem. vnde licet testes deponant de aliquo præparatorio tamen; non concludunt, nisi appareat de certa animi voluntate, & deliberatione, prout dicimus in repudianda hæreditate, l. hæres institu-

tus,

tus, l.si is, ad quem, & l. in repudiāda,ff.de acquirend. vel repudiand. hęredit.Benedit.in cap. Raynut.vers. mortuo, itaque 1. nu.347. 354. & 378. par.2. Maran. in l.is potest,num.52. ff.de acquirend. hæred. Symon. de Pret. de interpr. vlt.vol. lib.5.dub.3.num.61.etiam quod simus in hæreditate lucrosa,prout decisum in Sacro nostro Cōsilio Neapolitano testatur de Frāch. decis.60.& censuisse Senatū in causa Tauriensi, Calderiæ,& præpositi referen. D.Senatore Caualleriο 17. Maij 1598. refert Thes. in quæst. forens. 51. par.2. in qua causa testes producti per actorem, qui tanquam filius ex persona suę matris mortuæ agebat ad hæreditatem patrui materni ex iure trāsmisso; deponebant, quod mater dicti actoris mortuo fratre adiuerat Iurecōsultū pro consilio capiēdo super aditione hæreditatis,& petierat ab eo cōfici libellum pro petitione portionis suæ in hæreditatę fratris; item quod cōquærebatur de fratre, qui nihil illi dabat, & quod volebat eum conuenire in iudicio:nam dicebatur ista quidem esse signa voluntatis,sed non certę,& deliberatę,& in hāc partē. Eo magis Domini inclinabant,quia lapsum erat tempus septem annorum à tēpore delatæ hæreditatis ad tēpus mortis matris Actoris.& si fuisset mortua intra annum datum à legibus antiquis ad deliberandum super aditione; ego dicerem esse succurrendum huic hęredi, & in dubio starem pro aditione, quia magis fuit impedita mater ob interclusam à morte voluntatem,quam quod voluerit adire; cū de suo commodo agatur,vt voluit,Graff.in §. ius deliberandi quæst. 4.

Quamuis certum quoq; sit,hęreditatem solo animo adiri; & vbi tractatur de lucro ex parte adire debētis, aditio probatur ex qualicūque animi deliberatione.& apud me quælibet lęuis cōiectura sufficeret ad præsu-

mendam animi deliberationem, ex Bartol. in dicta l. gerit, nu. 5. Rolan. cons. 77. num. 31. lib. 1. Mascard. post multos, conclus. 40. num. 9. Magon. decis. Flor. 24. & 148. & hæredi declaratio pro aditione imperfecta sufficere videtur pro perfectione animi deliberati adire volentis, Bald. consil. 306. vol. 3. & 405. volum. 5. Soc. sen. cons. 60. colum. 6. vol. 1. Mascard. conclus. 43. in fine.

Et iuxta hæc poteris quoque in materia noua Iurispatronatus concludere.

SVMMARIVM.

Filius ergo hæres valet cōsequentia, sed limita, vt num. 2. nempè in odiosis, in filio emancipato, num. 4. aut in filio infante num. 5.

5 *Filius respectu matris non præsumitur hæres.*

6 *Vbi filius tanquam hæres conuenitur, non valet cōsequentia filius ergo hæres.*

7 *Ex comparitione tanquam filius in iudicio non oritur præsumptio immixtionis in hæreditate.*

ARGVMENTVM.

Regula (filius ergo hæres) an sufficiat ad probandam pertinentiam præsentandi ad Iuspatronatus tamquam hæredi.

RESOLVTIO CLXVIII.

Respondetur affirmatiuè, est enim in ore omnium, & probatur dicto Pauli Apostoli ad Galat. 1 cap. 4. si filius ergo hæres, & authoritate Iuris Canonici can. quicumq; 17. q. 4. necnon decis. Iuris Ciuilis, in Iure naturali etiam fundata à text. in l. maximum vitium, C. de liber. præter, quæ omnia sunt relata, ab Accurs. in l. 1. C. si minor. ab hæred. se abstinuer. ab Aretin. consil. 136. Anguissoll. cons. 196. num. 5. Sym. de Pret. cons. 141. Ludouic. conclus. 16. col. 36.

Caroc.

Caroc. decis. 43. Magon. decis. Lucens. 38. num. 24. & 62. num. 14. & Cartar. decis. 32. num. 13. & seqq. qui de cœteris testantur, Mantica de coniectur. vlt. volunt. lib. 12. tit. 10. nu. 4. Menoch. de adipisc. possess. remed. 4. num. 76.

Quamuis supradicta regula in aliquibus casibus limitetur.

2 Et primo filius nunquam psumitur, nec dicitur hęres in odiosis, & his, quæ filio aliquod incommodum, vel præiudicium afferunt; nisi veris, aut præsumptius alijs probationibus hæres demonstraretur: sed solũ hæc consequentia valet, quoad commodum filij, & in fauorabilibus, l. filius, qui patri, & ibi not. ff. de vulgar. & pupill. substit. Magon. decis. Flor. 44. num. 2. & latè Mantica tit. 10. num. 3. & 4. vbi authoritate Rom. Ias. Alex. Socc. & aliorum firmauit hanc esse communẽ, & magis communem opinem, sequitur Chartar. decis. 32. in fine.

Hinc licet quando ipse agit tanquam hęres, præsumatur hæres, quia de eius commodo, & fauore tractatur, Mãtic. & alij præcitati. tamen quando conuenitur à creditoribus hęreditarijs, & sic tractatur de illi præiudicando, vt teneatur ad debita paterna; tunc nunquam præsumitur hæres.

3 Item nunquam filius dicitur hæres respectu matris. sed solum respectu patris. & ratio est, quia cũ non sit in potestate matris, sic vt patris, habetur pro extraneo arg. eorum. quæ not. Alex. cõs. 34. visu processu nu. 5. lib. 3. & Soccyn. sen. cons. 57. num. 9. lib. 4. per quam rationem, quod filius non dicatur matris hęres, etiam quando ipse Actor est, tenuerunt Magon. decis. Lucens. 62. num. 13. & post eum Chartar. decis. 32. in fine, vbi adducit latè hoc idem affirmãtem Ioan. Botam cons. 34. nu. 19. & seq. & potest addi Amendol. in addit. ad decis. Franch. 80. nu. 21. & quidquid incon-

trarium defendat, Caroc. in decis. 43. num. 3. in fine.

4 Non procedit pariter hęc consequentia, filius ergo hæres; in filio emancipato, qui iam exiuit è patria potestate, propter quam efficitur suus hæres, & necessarius, vt ita Mascard. concl. 804. num. 2. Mantica dicto tit. 10. num. 2. Alexan. cons. 34. num. 5. vol. 3. Magon. d. decis. Lucens. 38. nu. 24. & Ego ipse in decis. Archiepiscop. Neapolitan. 142. in fine, parte 1.

5 Simili modo non datur hęc cōsequentia in filio infante, qui non potest adire, aut se immiscere, nec verè, nec fictè; & ideò nunquam præsumitur hæres etiam si ipse, idest alius nomine suo agat, Soccyn. sen. cons. 116. Spiritus Sanctus adsit, nu. 14. lib. 1. & post eum Cardin. Tusch. in verbo filius concl. 361. num. 14.

6 Et tandem non valet hęc consequentia, est filius ergo hæres; quando filius non est actor, sed tanquam hæres ab alio conuenitur, & per supradictas, & per alias rationes tenuerunt cum præcitatis, Alex. cons. 137. causa, & lite, num. 23. & 24. libr. 4. & 183. libr. 6. Soccyn. cons. 60. col. 3. lib. Magon. dec. Flor. 44. nu. 2. & decis. Lucens. 62. nu. 11. Amend. ad decis. de Frāch. 80. nu. 20. Surd. cons. 359. num. 17. lib. 3. Grat. discept. forens. cap. 215. num. 15. & dicit communem, & magis communem, post Imol. Soccyn. ipsemet Rolan. adducto cons. 20. nu. 17. lib. 1. & post alios multos Chart. decis. 32. num. 12. cum seq.

7 Etiam si in iudicio comparuerit tanquā filius, quia ex confessione filiationis non oritur cōfessio immixtionis, Alex. cons. 72. nu. 2. vol. 5. Mantica dicto tit. 10. nu. 4. vbi fortius addit, hæc vera esse etiam si filius nūquam exceperit se non immiscuisse, vel se nō esse hæredem; nō enim habet hoc necessarium dicere, prout tenent communiter, & magis communiter DD. in l. necessarijs, ff. de acq. hęred.

vt

vt per eum, & latissimè per Chartar.decis.32.num.12. & 15. vbi quod Iudex ex officio potest filium absoluere, vt acriter ipse defendit secundum magis cõmunem relatã à Iason. in l. ei, qui ff. de acquir. hæred. & ab alijs ibidem relatis, & præsertim à Becc. cons.75. num.6. & Ioan.Botta cons. 34.num.17. lib.1. Magon. decis. Lucens.62.num.12.

SVMMARIVM.

Aditio hæreditatis ex quibus probetur.

Venditio rei alienæ, quomodo valeat.

Aditio hæreditatis quando inducatur per venditionem bonorum.

Aditio hæreditatis facta præcedente protestatione est simulata, & non valet.

Aditio hæreditatis non præsumitur ex eo actu, qui potest fieri etiam nomine proprio.

Confessio facta in precibus plenè probat.

Aditio probatur ex solis verbis enunciatiuis.

Confessio facta in iudicio per non Procuratorem, probat cõtra principalem, qui vsus est illa scriptura.

Aditio non probatur per confectionem inuentarij.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis ad effectum probandi Iuspatronatus hæreditarium, an præsumatur per venditionem bonorum.

RESOLVTIO CLXIX.

DIcebam præsumi aditionem hæreditatis, & ratio est, quia aditio inducitur ex eo actu, qui fieri non potest citra ius, & nomen hæredis, l.pro hærede, cum similibus, ff.de acquir. hæred. & ex contractu celebrato etiam super re minima hęreditaria, inducitur aditio, Natta in cons. 448. num. 18. & licet res aliena vendi possit, l.rem alienam, de contrahenda emptione; tamen hoc est verum in præiudicium viuentis, vt teneatur ad interesse, quando

do non habet facultatem rei tradendę, aliter obstabit titulus C. de reb. alien. non alienandis: sed in casu, de quo loquimur, qui vēdidit, & tradidit dominium: ergo opus fuit prius ac quisiuisse, quod fecit per aditionē, vt probat Corn. in cōs. 299. num. 6. & seq. vol. 3. cum alijs per Simonem de Pretis in tract. de interpret. vlt. volunt. lib. 5. dubit. 3 num. 56. & Guglielm. de Benedict. in repetitione cap. Rainutius, vers. mortuo, itaque testatore in i. numer. 982. & Marta in decis. Rotæ Pisanæ 134. vbi multa adducit ad propositam quæstionem.

Limita tamen, vbi expręsse protestatus fuit; tūc enim stāte protestatione prædicta nolle adire pręsumitur, l. si quis mihi bona, §. scio, ff. de acquir. hæred. vt per Verall. in decis. 69. part. 2.

SVMMARIVM.

Instrumenti copia producta in termino, potest verificari post terminum elapsum.

Probationes facta post terminum elapsum, valent ad declarationem earum, quæ facta sunt in ipso termino.

Testes iurati in termino, possunt examinari etiam post terminum, & indiebus feriatis.

Testamenti productio facta verbalis in termino, potest fieri realiter post terminum.

Probationes nūquam sunt angustanda.

Terminus si est datus ad probandū per omne genus probationum, & est elapsus, nulla vlterius potest fieri probatio.

Termini lapsus quando habet vim conclusionis in causa.

ARGVMENTVM.

Instrumētum fundationis Iurispatronatus non authenticum productum in termino, an verificari possit post terminum.

RE-

RESOLVTIO CLXX.

Respondi in facti contingẽtia, scripturam fundationis non authenticam posse post edictum verificari. Et ratio est, quia quæcumque probata, vel facta sunt post terminum probatorium, quæ tendant ad declarationem eorum, quæ probata sunt in termino; valent, & admitti debẽt Bald. in cap. voluntatis, in in princip. de fideicommiss. Ruynus in cons. 188. nu. 7. vol. 1. Boer. decis. 172. num. 23. & seq. Curt. iun. in cõs. 121. num. 18. versic. cum igitur, Decius in consil. 25. colum. penult. vers. suadetur ista interpretatio. Ideò si testes iurauerunt in termino, possunt examinari etiam post terminum elapsum: quia eorum depositio refertur ad tempus delati iuramenti, Bart. in l. damni, §. sabini, num. 8. ff de damno infecto, Castrens. in l. fin. num. 10. ff. de ferijs, Guid. Papa decis. 125. & ista practica obseruatur in omnibus Tribunalibus totius Orbis; ideò possunt examinari etiam in die feriata, quia eorum depositiones referũtur ad tempus delati iuramenti in termino probatorio. Item, si productio testamenti facta est in termino verbotenus tãtum, & post terminum producatur realiter; dicitur etiam productum in termino, sicut examinatio testiũ, Paul. de Cast. in cons. 247. vers. item probauit, vol. 1. Ergo quando copia instrumenti producta est in termino, & ex aduerso negetur, potest fieri probatio eorum, quæ circa instrumenta producta denegata sunt, etiam post terminum probatorium elapsum, Rota in d. decis. 3. de probat. in antiquioribus, Franch. in capit. 1. in fine de appellat. Afflict. decis. 271. num. 3. Quare statutum nõ dicitur obstare, quia non excipit causam verificationis scripturarum non authenticarum in ipso termino productarum,

ctarum; & in correctorijs, & exorbitantibus non est extenendũ, Auth. quas actiones, C. de Sacros. Eccl. præsertim in ꝓbationibus, quibus semper iura fouent, & locum esse volunt, l. Imperatores, ff. de probationib. & ipsarum facultas non est angustanda, vt notãt Doct. in cap. 2. de probationib. & latè scribit Alb. in cons. 15. qui alios refert.

Hæc omnia non haberẽt locum, quando terminus esset datus per statutum, vel legem ad probandum, vel probatum habendum per omne genus probationis; tunc enim testes debẽt iurare, & examinari in termino, & elapso termino examinati nõ probant, quia lapsus talis termini, habet vim conclusionis in causa, Signorol. in cons. 19. col. fin. Castrens. in d. l. finali, num. 10. ff. de fer. Alexand. in cons. 101. vers. & terminus ille, vol. 2. & cons. 198. num. 9. vol. 7. Soccyn. cons. 47. num. 12. vol. 4. & probat Aret. in cap. licet causam, num. 47. & seq. de probationibus.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non transit ad exhæredatum.*

2 *Mulier habens virum inutilem dicitur vidua.*

3 *Nullum, & inutile æquiperantur.*

4 *Filius potest exhæredari etiam ex alijs causis, quã contẽtis, in §. aliud quoq; capitulum, auth. vt cum de appellat. cognoscitur.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi, An competat filio exhæredato.

RESOLVTIO CLXXI.

Dixi consultus in quadam facti contingẽtia non cõpetere pertinentiam præsentandi filio legitimè exhæredato; quia cũ non sit hęres, vtiq; non habebit Iuspatronatus, quod ad hæredem transit, vt latè probauit, Cardin. Tusch. conclus. 610. & 611. lit. I. Spin.

Spin. in specul. testamentorum, glos. 4. num. 45. Lambert. de Iur. patron. part. 2. lib. 1. quæst.... art. 15. idem enim est non esse filium, vel filium exhæredatum; quia
4 cum à paterna hæreditate sit exclusus, illamque non agnoscat, meritò filius vocari nequit. ad instar mulie-
2 ris, quæ licet habeat virũ, si illum tamen habet inutilẽ, puta bannitum, captiuum; vel ad triremes damnatũ; ideò meritò vidua vocatur, Barbat. in cap. significantibus, de rescrip. Tiraq. de leg. Connubial. glos. 1. part. 6. num. 12. & alij quos ad id adducit, Nouarius in Praxi elect. & var. fori, q. 7. sect. 2. in secũda impressione Neapolitana, vbi ratio-
3 nem adducit, quia nullum, & inutile æquiperantur, ex Pereira de renou. emphyt. quæst. 12. nu. 19. paràificantur inquam in Iure non esse filium, vel esse exhæredatum, itaut dispositum in nõ filio, habeat locum in exhæredato: & tãquam æquiperata in Iure in eadem debent stare dispositione, ex glos. in l. omnes dies, versic. Apostolicæ, C. de ferijs Dominic. in cap. si postquã, §. fin. de elect. in 6.

Quod quidem axioma, est verum, siue filius sit exhæredatus vigore causarũ enumeratarum in auth. vt cum de appellat. cognoscit. §. causas, siue si ex alijs, dũmodo sint similes. cum filius non solum ex causis enumeratis ibidem, sed etiã ex similibus benè valeat exhæredari, Marsil. sing. 78. Clar. in §. testamentum, quæst. 41. Gomes lib. 1. variar. resolut. cap. 11. nu. 12. Menoch. de arbitr. iud. cas. 130. nu. 4. quos cum alijs reportat, Nouarius in praxi elect. fori, quæst. 1. num. 5. sect. 2. in vltima impressione Neapolitana, pagina mihi 62. col. 2.

SVMMARIVM.

1 *Filius emancipatus quando succedat in Iurepatronatus.*

 2 *Filius*

ctum, vt admittatur ad ius præsentandi Iure hæreditario.

RESOLVTIO CLXXIII.

1 Remissa nobis fuit causa per quendam huius Regni Episcopum, vt consuleretur, quid in ea esset terminandum. Præsupponebatur N. intētasse coram codē Episcopo iuspræsentandi sibi spectasse tanquam hæredi D. in casu vacationis ob mortem vltimi Rectoris beneficij Sanctæ Catherinæ; nec tamen exhibebat præambulum aditionis hæreditatis: benè verum probabat aditionem hæreditatis per cōiecturas, nempè locando bona hæreditaria, & in eis se immiscēdo; & ideò fuit dubitatum, si dictum ius præsentandi illi spectabat stante, quod non apparebat de expressa aditione hæreditatis.

2 Pro cuius dubitationis resolutione, præsupponebam iuxta superius relata, in dubio Iuspatronatus præsumi hæreditarium, & non familiare: & habito hoc pro verissimo Iuris axiomate, respondidi dictæ facti contingentię, prædicto N. competere, ac spectare ius præsentandi non obstante, quod non se hæredem manifestabat virtute præambuli. sufficit enim quod per coniecturas adiuerit hæreditatem, prout ipse N. in dicta hæreditate se ingessit post obitum testatoris, domum propriam tenendo, & possidendo, secundum Bart. in l. pro hærede, in princ. ff. de acq. hæred. & consf. 207. num. 3. & eam locauit, per quam locationē probatur aditam fuisse hæreditatem, Corn. cons. 130. num. 4. & seqq. lib. 2. Marant. in l. is potest, num. 77. ff. de acqu. hæred. cum sit actus, qui citra ius, & nomen hæredis expediri nō possit, l. pro hęrede, §. Papinianus, & l. gerit, vbi Bart. num. 9. ff. de acqu. hæred. §. fin. instit. de hæred. qualit. & differ. & ex possessione rei hæreditariæ prętsumitur aditio hęredita-

3 (margin, beside "iecturas adiuerit hæreditatem")

cons. 14. circa fin. lib. 1. & fuit dictum in Bracharen. Parochialis 20. Nouembr. 1596. coram Penia, quemadmodũ dicimus de tenore priuilegij, ꝙ in primis, & ante omnia inspici debet, cap. porrò, & ibi DD. de priuileg. & de tenore inuestiturae, à qua discedere nõ
4 possumus, cum verborum tenor semper sit attendendus, quia illa enixam demonstrant cõcedentis voluntatem; & ideò recipiunt interpraetationem à subiecta materia, l. si vno, in principio, & ibi glos. ff. locat. Dec. in l. non vult haeres esse, num. 8. de reg. iur. Nouarius in suo tract. siuè Praxi elect. & variat. fori, q. 14. nu. 14. sect. 2. in prima impressione Neapolitana quẽ admodum dicimus de tenore instrumenti, l. vt responsum, C. de transact.

SVMMARIVM.

1 *Haeredes fundatoris censẽtur vocati, si in instrumento fundationis nihil appareat de personis vocatis.*

2 *Pater stipulans pro se, & filijs, censetur stipulasse, pro filijs, vt haeredibus.*

ARGVMENTVM.

Si in instrumento fundationis non appareat de personis vocatis ad Iuspatronatus, sed constet simpliciter fuisse erectum; quid agendum.

RESOLVTIO CLXXV.

1 Respondetur, quod si in instrumento fundationis, nihil appareat de personis vocatis ad Iuspatronat. sed constet simpliciter fuisse erectum; tunc ea mente praesumitur, vt ad illud non admittantur, nisi haeredes fundatoris: ea ratione, quia stipulando aliquis pro se, intelligitur etiã pro eius haeredibus, quamuis de illis nulla fuerit facta mẽtio, l. secũdũ. respõsũ, C. de cõtrah. stipul. l. si haeres, ff. de probat. Rota Genuae

2 dcecis. 3.

2 decis.3. ita etiam pater stipulando aliquid pro se, & filijs, censetur stipulasse pro filijs, vt hæredibus, glos. & Doct. in l. tibi decē, §. si pactus, ff. de pact. Bar. & alij in l. q dicitur, ff. de verb. oblig. Bald. in l. 1. C. de suis, & legit Afflict. decis. 314. & Frāch. dec. 105. Veral. dec. 302. par. 1. item quia semper censetur, quod testator voluerit se conformare dispositioni iuris communis, Card. Seraphyn. decis. 378. nu. 2. & consequenter quod ad Iuspat. noluerit admitti, nisi hæredes. ex quibus infertur, quod si fœmina à statuto excludatur à successione hæreditaria stantibus masculis, vt est ferè per totam Italiā, vt per Abb. Brunum, Albericum, & Georg. Nattam, & Cāpeg. in tract. statutorū; erit pariter exclusa à Iurepatronatus. Innoc. in dicta rub. in fin. de Iurepatron. Rocch. de Curt. de Iurepatr. verb. ipse, vel is, q. 6. Paul. de Citad. de Iurepatr. part. q. 1. regulariter enim Iuspatr. transit ad fœminas hæredes, Abb. in cap. 1. num. 3. de Iurepatr. & fuit dictum in Tudertina Iuspat. 23. Martij 1588. coram Penia. Item si patronus filios reliquerit, non ex hoc in eos trāsmittit Iuspatr. nisi sint hæredes; quia non consideratur qualitas singularis, sed hæreditatis, quando in hæreditate Iuspatr. consistit, ita intelligitur, can. filijs 16. q. 7. & cap. considerandum, d. 16. q. 7. & est communis opinio secundum Gulielmum de Benedictis in cap. Rainutius in verb. eod. testamento il 1. num. 261. de testamentis, Bart. in l. iusiurandum, §. si liberi num. 4. ff. de oper. libert. & si filius relictus sit hæres non poterit Iuspatron. acceptare, & hæreditatem repudiare, Iason. in l. si quis in feudi vocabulo, §. 1. ff. de leg. 1. Card. in clem. 2. quæst. 5. de Iurepat. & alij relati à Couar. vbi supra var. resol. lib. 8. cap. 8. nu. 6. Nec transit Iuspatr. in hæredem institutum in re certa, dato alio vniuersali

sali cohærede, Lamber. de Iurepatr. lib. 1.part. 2. q. 2. art. 16. num. 6. vbi de communi Marcus Ant. var. resolut. lib. 1. resol. 7. nu. 16.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, vt admittatur ad Iuspatronatus tenetur probare aditionem hæreditatis.*

2 *Hæreditas non adita non dicitur verè hæreditas.*

3 *Miserabilis persona agens pro electione fori tenetur se talem demonstrare.*

4 *Fundamentum intentionis venit in omnibus actionibus probandum.*

5 *Procurator tenetur ostendere mandatum.*

ARGVMENTVM.

An vt quis ad Iuspatronatum, vti hæres admittatur, sit necesse, vt constet de aditione hæreditatis.

RESOLVTIO CLXXVI.

1 PLuries dixi in contingentia facti necessarium esse hæredi, vt tanquam hæres ad Iuspatronatũ admittatur, vt ne dum probet per authentica instrumenta se esse hæredem, verum hæreditatem adiuisse, vt p plura scripserũt, Surd. in cons. 27. num. 13. & seq. Caualcan. in decis. 17. num. 16. & seq. Bomin. in cons. 12. num. 6. & seq. quorum omniũ illa videtur euidens ratio, si quidem hæreditas
2 non adita non dicitur verè, & propriè hęreditas, sed patrimonium defuncti, vt cõfiteatur apertè in l. hæres, ff. de vsucapionibus, Bald. cons. 171. nu. 6. vol. 2. Alex. cons. 157. num. 8. & seq. vol. 2. Dec. in cons. 51. & 59. vol. 1. & Ias. cons. 12. 16. & 73. Vnde Alciat. in cons. 77. refert per aditionem hæreditatis hæreditatem rapręsentare personam hæredis; at ante aditionem defuncti personam, iuxta tex. in §. fin. in authent. de iuramẽto præstito à defuncto. alia verisimilis ratio tradi potest ex eo, quod volens agere tanquam hæres, vel

vel filius, probare debet se hæredem, vel filiū esse alioquin nō admittitur, & rectè excluditur à limine iuditij, Menoch. de retinenda possessione remedio 2. num.164. Paris. cons.112. num.240. & seq.volum.2. Socc.iun.in cōs.86. nu.74. vol.2. Dec.in cons.121.& cons. 321. vnde Faber in decis. vnica, C. qui legitimam personam, refert decisum in illo Senatu fuisse expulsum quendam, qui tāquam hæres agebat, & non ostendebat se adiuisse hæreditatem per regulam illam satis in iure tritam, & vulgatam, quod non sufficit in libello asserere se talem, nisi probet se talem, l. est species, & l.non ignorat, C.de accusationibus.necesse est enim, quidquid in libello enunciatur probari, alias potest Iudex libellum lacerare, Decius in cōs.60. num.2.Cacheran.in decis. 171.num.9.in fine, & in decis.108. in fine.Hinc est, ꝙ

3 miserabilis persona agens ad beneficiū electionis fori debet se ꝓbare esse talem, ad effectum habendi illud priuilegium. vnde pupillus volens electionem fori allegare, tenetur ostendere se esse talem. sic etiā vidua volens agere ab beneficiū electionis fori tanquam vidua, debet ostendere se esse talem, & sic de singulis habentibus fori electionem: qualem, quis pro fundamēto intentionis suæ se facit, talē se probare debet, Nouarius in Praxi elect.fori q.6. sect.3. vbi etiā quod fundamentū intētionis suę vnusquisque probare tenetur, l.actor, C.de probat.l.2. & l.in exceptionibus, ff.eodem, cap. inter dilectos, de fide instrumentorum, Cacheran.decis.144.num.15. Decian.respons.24.nu.61. lib.1. vbi subdit, quod probatio actoris debet esse certa, & concludens; non autē dubia, & incerta: neque sufficit, vt concludat per possibile, sed necesse.& quilibet tenetur probare fundamētum intentionis suæ, siue affirmatiuum, siue negatiuum

uum, Bertrand. consil. 75.
4 nu.4. lib.2. vbi dicit, quod fundamentum intentionis venit in omnibus actionibus probandum; quod procedit, siue quis agat, siue excipiat, siue asserat, siue denegat, Dec. in l.si mancipati, col.2. C.de collat. Cacheran. in l.2. ff. de procuratoribus, sequitur Crauet. cons. 226. num.8. vbi tradit quod tam actor, quam reus tenetur probare suam intẽtionem; vnde reus absoluitur Actore non probante, quã uis reus sit vir nequã, & Actor sit vir probus, Iason. in l.qui accusare nu.5. vbi Alciat. num.17. & Dec. num.6. C.de edendo, Menoch. de arbitr. iudic. casu 98. num.8. vbi num.16. dicit hoc habere locum etiam in causis beneficialib⁹, prout etiam tenet Crauett. in cons. 104. in fine. allegans enim dicensque aliquid, id probare debet, iuxta glos. in cap. non est, de consuetud. in 6. & in Clem. vnica de restitut. in integrum, Felyn. in cap. cũ dilectus, col. penul. de accusat. latè Marsil. in l.1. §.si quis dicatur, num. 24. ff. de quæstionib. Mascard. de probat. concl. 88. vbi plura ex hoc infert.

5 Hinc agens vti Procurator debet probare mandatum, vt latè per Mascard. de probat. conclus. 106. & conclus. 975. & ego ipse in decis. Curiæ Archiepiscop. Neap. 179. par.2. Vnde meritò Curia Archiepiscopalis iudicauit, quod opponentes contra rescriptum, quod sit subrectitiũ tenentur probare. Ego ipse trado in decis. Curiæ 108. par.1. & fuit dictum in vna Ciuitaten. Cõstitution. Capellaniæ 20. Februarij 1589. coram Seraph. Nouar. in d. Praxi elect. fori cit. q.6. n.8. in antiqua impressione, vbi etiam dicit, quod in facti contingentia interrogatus respondit, quod onus probandi incumbat mulieri, quæ renunciauit hypothecæ agenti contra emptorem bonorum mariti hypothecaria, quod marito non superfluerunt alia bona, de

quibus sibi consuli possit, vt habetur per Castrens. qui dicit hoc habuisse in facto, in l. mæuia, §. fundus nu. 4. ff. solut. matr. quem refert, & sequitur Guttier. de. iurament. confir. par. 1. cap. 1. num. 20. & sequen. & iuxta hanc opinionem, quod qui hæreditatem non adiuit intra tempus datum ad præsentandum, non potuit præsentare dictum in vna Aretina Capellaniæ 4. Iulij 1603. coram Illustrissimo Pamphilio.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis præsumitur ex possessione rei hæreditariæ.*

2 *Solutio debiti hæreditarij arguit aditionem hęreditatis.*

ARGVMENTVM.

Vbi non apparet de aditione hęreditatis ad effectum prę- sentandi, vt hæres; ex quibus coniecturis præsumatur hæreditatis aditio.

RESOLVTIO CLXXVII.

1 RESpondetur quod ex possessione rei hęreditariæ præsumitur aditio hæreditatis, quando non constat de alio legitimo titulo possidendi, latè Mantica de cōiect. vlt. volun. lib. 12. num. 8. vbi vide tres limitationes, Surd. cōs. 456. n. 32. dato vero alio titulo possidendi, tunc ex possessione non infertur ad aditionem Vrsil. ad Afflict. decis. 372. num. 7. Mantica d. tit. 12. sub num. 8. vers. & hoc sanè, Peregr. cons. 93. in fine lib. 3. & fuit dictum in Romana aditionis hæreditatis 9. Nouemb. 1610. coram Penia, & in Anconitana censuum 30. Aprilis 1621. coram Buratto. Et nota quod non potest allegari titulus fideicōmissi, nec potest capi propria authoritate; sed debet capi authoritate Iudicis, vel de manu hæredis, vt fuit dictum in Romana Casalis 1593. 16. Iunij, coram Mellino, & in Roma-

Romana de Marganis 13. Ianuar. 1603. coram eodẽ, Mantica de coniecturis vltim. volunt. dicto lib. 12. tit. 12. num. 11. Rota decis. 495. nu. 2. par. 1. in recent. vbi dicitur hoc magis procedere, quando locatur res vti propria, & cum assertione, quod ad ipsum res spectat.

2 Solutio debiti hęreditarij adhuc arguit aditionẽ, Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 101. num. 80. Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 12. tit. 12. nu. 5. nisi tamen debitum solutũ esset modicum, tunc non argueret aditionem, Laderch. Imol. cõs. 3. n. 5. vers. quinimò Menoch. cõs. 772. sub num. 12. ea ratione, quia modica, & nihil ęquiperantur ex latè cumulatis, per Nouarim forens. quæst. 37. lib. 1.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus an transeat ad hæredes extraneos.*

ARGVMENTVM.

An Iuspatronatus pertineat ad hæredes extraneos.

RESOLVTIO CLXXVIII.

1 Distinguendum est, quia aut fundator reseruauit in limine fũdationis sibi, & descendentibus cum dictione taxatiua, aut simpliciter reseruauit. in primo casu non trãsit ad hæredes extraneos, vt censuit Rota in vna Cremonen. Iurispatronat. 21. Maij 1577. corã Robusterio, vbi allegat Anchar. in cons. 81. idem tenet Calderin. cons. 4. de Iurep. Rocch. de Curt. relatus per Lambert. cum quibus ipse transit, de Iurepatron. lib. 1. par. 2. q. 2. art. 3. fol. 122. secũdum veterem impressionem Cassador. decis. 1. num. 3. de Iurepatronat. Paris. cons. 48. num. 12. lib. 4. Curt. iun. cons. 257. nu. 2. & cons. 323. num. 2. cum seq. lib. 3. Dec. cons. 149. num. 2. & in l. 2. num. 2. C. de

de in ius voc.& in l.feminæ num.42.vers.notandum tamen est, de regulis iur. Couar. var. resolut. lib.2.cap. 18.num.8. vers.3. si proximè scripta considerentur, & latè Ferret. qui contra alios exemplo consulentes pro ista parte in cons. 131. nu. 9. in fine, cum pluribus sequentibus, vbi num. 13. in fine refert Rocch. de Curt. asserentem quod Anchar.& Calder. in istis cõs. non habent contradictionem, quãuis re vera Gem. cons.45.num.7. in fine, cũ seq. teneat de directo contrarium, sed expræmissis apparet opin. Anchar. esse communem. In secũdo vero casu transire ad hæredes extraneos voluere omnes supradicti citati DD.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non transit in fideicommissarium, sed remanet pœnes hæredem.*

2 *Fideicommissarius potest cõsequi Iuspatronatus iussu testatoris, & cum licentia Episcopi.*

1 *Iuspatronatus quando trãseat in fideicommissariũ.*

ARGVMENTVM.

An Iuspatronatus pertineat ad hæredem fideicommissariũ.

RESOLVTIO CLXXIX.

1 IVspatronatus non transit in fideicommissariũ, cui restituta sit hæreditas; sed remanet pœnes hæredem, per textum in l.quia perinde, ff.ad Trebell. inducendo, prout ibi inducit, Alexand.in l.quamuis ff.ad Trebell. l.familiaria, & l.sequent. ff. de reg.& sumptib. fun. ita Bart. in dicta lege quia perinde, vbi Castrens. & alij de commun. Rocch. de Curt. de Iur.patron. verbo ipse, vel is à quo q. 9. de communi, Peregr. in tract. de fideicomm. art.6.nu.37. etiam si tota hæreditas fuerit restituta, Garc. de benefic. par.5.cap.9. num.17. & 18.& num.20. de communi

ni testatur,& ita tenuit Rota in vna Aretina Cappellaniæ 1. Iunij 1584. coram Bubalo, & Molina de Iust. & Iur. tract. 2. disput. 188. ad finem, latè Nouarius q. forens. 146. num. 8. Couar. var. resol. cap. 18. num. 8. & in cap. Raynutius de testament. §. 9. num. 8. Emanuel. Suarez. in Thesaur. recept. sentent. verbo Patronatus ius, Guttier. de tutelis, par. 3. cap. 29. num. 15. ex volũtate tamen, & ex expressa dispositione testatoris po-
2 test fideicommissarius consequi Iuspatronat. accedente tamen licẽtia Episcopi, Lamber. d. q. 2. art. 3. ad finem, Garc. vbi supra nu. 19.
3 Vbi autem fideicommissum est factũ Ecclesiæ, quo casu nulla detrahitur quarta Trebellianica, ex dictis per Tiraquel. in tract. de Pia causa, priuil. 27. vbi plures adducit Doctores, Angel. in summa in verbo legatum, il 2. nu. 5. latè Crau. de success. §. Trebellianica, quæst. 6. aut quando à Testatore Trebellianicę deductio est prohibita: tunc Iuspatronatus transit in fideicommissarium, Lambert. de Iur. patr. art. 35. q. 2. num. 8. cuius opinio est sanè dubitabilis.

SVMMARIVM.

1 *Clem. si plures de Iurepat. limitatur, vt num. 3. 4. 5. 6. 7.*
2 *Hæredes plures vnius patroni dicuntur habere vnam vocem.*
3 *Iuspatronatus in dubio potius præsumitur hæreditarium, quam familiare.*

ARGVMENTVM.

Vbi Iure hæreditario succeditur in Iurepatronatu, tunc competit in capite, an vero in stirpes.

RESOLVTIO CLXXX.

1 Animaduertendum, quod in Iurepatronat⁹ succeditur in stirpes, & non in capita, Clem. si plures de Iurepatr. Nisi tamen legetur,

tur, vel donetur, Tiraq. de Iure primog.q.36.n.3.Rota dec.251.n.5.apud Farin. par.1. recent. vbi intelligit de Iurepatronatus hæreditario, Menoch.cōs.316.nu. 16.Perez.l.1. vers.munere iuuat tit. 6. lib. 1. Spin. in speculo testam. gl. 4. prin. num. 61. Gonzalez. super reg.8.Cancell. gl.45.n.61. & Nos in Collectan. decis. par.5.Collectan.1733.& in decis.Curiæ Archiepiscop. Neapol. decis.120.num.1.
2 par.2.& ita hæredes plures vnius patroni vnam tātum vocem habere resoluunt, Azeued.l.9. num. 9. tit.6. lib.1.cap.1.num.60.

3 Supra posita tamen conclusio recipit tres limitationes. Primo in Iurepatronat.Gentilitio, & familiari, quia succedunt descēdentes, qui sunt de familia in capita, & non in stirpes etiam si sint hæredes, Rota decis.251.num.1. par.1. in recentior. & quando dubitatur, an sit gentilitium læuiores sufficiunt probationes; cum agatur nō de illius substantia, sed de pertinentia.ead.Rota dicta par.1.decis.675. num. 3. in fine, in
4 dubio tamen præsumitur potius hæreditarium, quā gentilitiū ead. Rota d. par. 1.dec.675.n.1. Iuspat.quādo in stirpes, & q̄do in capita spectet ad successores, vide Rota d.par.1.similiter illa regula, vt in Iurepatronatus succedatur in stirpes, & non in cap. limitatur, vt nō procedat quando competit
5 alicui, seu familiæ, vti ad vniuersos; tunc enim præsentatio fit per capita, non autē per stirpes, Lambert. 1. quæst.2. primi libri, art. 25. num.17. & nullam habet difficultatem, quando ad vnum tantum Collegiū, seu ad familiam spectat, vel ad plures, qui tamen simul conueniunt ad præsentandum; non vt diuersa corpora, sed tātum, vt vnum corpus, Abb. in cap. scriptam num.6.de electione, & in cap. Pastoralis in fine prin. & Felyn. num. 6. vers. vbi duo corpora de rescript.benè, Caccialup. in l. omnes

populi

populi num. 141. cum seq. ff.de Iust. & Iure, vbi etiam dicunt hoc scilicet, an vt diuersa corpora, vel tanquam vnum cōueniant, dignosci ex circunstantijs facti, quæ in hoc casu multum suadent huiusmodi Ius patronatus competere certis familis non tanquam diuersis corporibus, sed tanquam vnū corpus sub nomine familiæ, & albergui constituen. quæ omnia habentur, apud Rotalem decisionem in vna Taurinen.Iurispatronatus 11.Iunij 1595. coram Illustrissimo Pamphilio.

6 Limitatur secundò, vt procedat quando succeditur Iure hæreditario; secus si alio iure nēpè legati, vel donationis:quia tunc si legetur, vel donetur Iuspatronatus familiæ omnes de familia succedūt in capita, & non in stirpes, ita Alex. de Neuo cons.63. nu. 2. & 4. ex Bald. in l.2. sub nu.4. C.de suis, & legitimis, idq; tenuit Rota Rom. in vna Regien.Prioratus, coram Penia 13. Nouemb. 1601.

7 Limitatur tertiò etiam vt procedat quando Iuspatronat. pertinet ad singulos, vti singulos, non vti vniuersos; si quidem quādo competit alicui Collegio, seu familię, vt vniuersis sit pręsētatio per capita, & non per stirpes, ita Lamber.de Iurepat.2.part. 1.lib.25.art.1.quęst.princ. num.17. & sequitur Rota Romana coram Pamphilio in vna Staturien. Iurispatr. 11.Ian.1583.vbi ex coniecturis enumeratis fuit dictū quoddam Iuspatron. compete quatuor familijs, non tanquam diuersis corporibus, sed tanquā facientibus unum corpus sub nomine familię.& alias in una Burg. Abb.16.Iunij 1589. coram Penia fuit resolutum in Iurepatr. succedi in stirpes, & non in cap.nisi obseruantia esset in contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Hæres impugnando testamentum an amittat pertinen-*

tinentiam Iurispatronatus.

ARGVMENTVM.

An hæres amittat pertinentiã Iurispatronatus si impugnet testamentum.

RESOLVTIO CLXXXI.

1 IN hac dubitatione plu ries cum sequenti distinctione respondidi, quod aut scilicet impugnatur tãquam falsum, & nullum, aut tanquam inofficiosum; nam impugnans testamentum tanquam nullum, puta quia non sit seruata sollemnitas iuris, non prohibetur postea petere Iuspatronatum, si re uera testamentum subsistit, l. penult. ff. de his, quib. ut indign. l. post legatum, ff. eod. tit. Aliud tamen est, quãdo impugnat uoluntatẽ testatoris; nam tunc non poterit legatum petere, d. l. post legatum, & ibi glos. in uerbo conuenire: & ratio differentiæ est, nam qui dicit sollemnitatẽ deficere remittit se ad dispositionem iuris, cum hoc non dependeat à uoluntate sua, nec censetur impugnare testamentum, aut uoluntatem testatoris; unde non mirum si postea reperto testamento sollemni, non prohibeatur petere legatũ, & approbare, quòd uoluit testator quasi ex hoc non incidat in aliquam contrarietatem. Secus autem quando dicit testamentum inofficiosum, uel aliter iniquum, & excedens facultatem testatoris; nam tunc impugnant illius uoluntatem, & talis impugnatio dependet ab eius uoluntate, quia ipse posset approbare si uellet, scilicet tacendo: quare quidquid postea succedat, nõ potest amplius petere legatum, quia petẽdo approbaret uoluntatem testatoris, quã tamen prius impugnauerat, & sic incideret in manifestam contrarietatem, quod non permittitur in l. post Patronatum, col. 2. post med. uers. quæro de ratione, num. 4. de his,

de his, quib. vt indign. Salyc.in l.alia causa,in princ. C.eod. tit. Dec. cons.116. visis,quæ accurratissimè,in in final.verb. sicut ille, qui dicit, Menoch. cons. 162. nu.18. & 19. lib.2.Albens. cons.16.nu.3.quibus adde, quod quis potest se fundare super eo,quod impugnauit, quando non impugnat ipsum factum,sed sollemnitatem facti, Abb. in cap.ex parte decani 33. nu.5. col. 2. in fine, vers.nota quinto de rescript. Butr. in cap.cũ olim, num. 19. in fin. vers. sed quæro de vno, col. penult. in princip. de censib. Dec.cons.316. visis in fin. Felyn. in cap. capitulũ 30. nu.9. de rescript. quasi tũc impugnatio videatur facta ad alium effectum, quã respectu eius, super quo quis se fundat;quo casu potest, quis se fũdare ex eo, q̃ impugnauit ius,in l.quiRomę §.seia, n.5.ff.de verb.oblig.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus transit ad hæredem vniuersalem,& non ad institutum in re certa, num.2.*

3 *Inuitatus in re certa habetur loco legatarij,& n.4. licet lato vocabulo possit haberi loco hæredis nu.5.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iurispræsentandi, an transeat ad hæredem institutum in certa re.

RESOLVTIO CLXXXIII.

IN casu occurrenti dixi in instituto in re certa non competere facultatem præsentandi; ratio colligitur ex dictis communiter, in cap. ex literis,de Iurepatronat. vbi Iuspatronatus
1 trãsit ad hæredem vniuersalem,pręsertim quando in hęreditate Iuspatronatus consistit, cap. filijs 16. q.7. & est communis, secundũ Bar.in l.iusiurandũ,§.quod si liberti,ff.de operib.libertorum.hinc prouenit,quod si Patronus decedat relicto hærede vniuersali, & alio

 hære-

2 hærede instituto in re certa, tunc Iuspatronatus trãsit ad hæredem vniuersalẽ dumtaxat, per Doctrinam Io. Andr. in cap. cum seculũ, de Iurepatronatus, Card. in rubrica eodem tit. q. 8. late Bart. in d. l. si iusiurandum, ff. de operib. libertorũ quiquid Feder. de senis in cons. 225. contrarium teneat ; & ratio rationis colligitur, ex l. quoties, C. de hæredibus instituendis, vbi
3 institutus in re certa habetur loco legatarij, & proinde cessat qualitas vniuersalitatis; quo casu secundum Bald. in cons. 91. vol. 1. quẽ refert, & sequitur Ias. in cons. 22. num. 6. & sequen. cessat pertinentia præsentandi, vt in simili arguit, Mantua lib. 2. Commentariorum cap. 34. Diaz. in regula 340. & vide nonnulla per Afflict. in decis. 38. & facit ad hoc decis. Rotæ in vna Maceraten. Iurispatronatus 15. Decembr. 1625. coram Illustrissimo Domino meo Coccino, vbi fuit dictum per hæc verba, cum Archiepiscopus fuerit hæres vniuersalis, ad ipsum spectabat Iuspatronatus, nõ autem ad Antonium institutum in re certa, Lambert. de Iurepatron. lib. 1. par. 3. quæst. 2. art. 16. num. 6. & ad comprobationem prędictorum adducitur, Gratian. lib. 2. disceptationum forens. cap. 275. vbi institutus in re certa habetur loco legatarij, allegat tex. in l. quoties, C. de hæredibus instituendis, Menoch. de adipisc. possess. remedio 4. num. 132. Honded. cons. 83. nu. 28. vol. 1. Grass. variar. sententiarum, §. hæreditas, quæst. 3. num. 7. vbi hanc nuncupat cõmunem, & receptam omnium sententiam; quinimò in casibus in quibus institutus in re certa posset dici hæres,
5 tamen illuderit ex lata impropria significatione, vt pulchrè, & perbelle, Bald. in cit. l. quoties, num. 7. & ibidem Ias. num. 3. C. de hæredibus instituẽdis, & in casu nostro de quo sermonẽ facimus, verba non sunt accipien-

accipienda, cũ in casu agitur de excludendo hærede vniuersali; vnde strictissimè, & pro pie sumenda est interpetratio, vt in proprijs terminis loquitur, Ruin. in cons. 1010. num. 3. lib. 3. post Bald. cons. 33. vol. 2. & idem Bald. in cap. prim. in princip. de success. feudi, latè Dec. cons. 466. num. 1. & 9. & seq. & Gratian. vbi supra.

SVMMARIVM.

1 *Pertinentia præsentandi non competit hæredi repudiata hereditate.*

2 *Filius relictus hæres non potest Iuspatronatus acceptare, & hæreditatem repudiare.*

2 *Refertur decis. Achil. de Grass.*

ARGVMENTVM.

An pertinentia presentandi cõpetat hæredi repudiata hæreditate.

RESOLVTIO CLXXXIIII.

1 Respondetur qualitatem hæreditariam adeo esse necessariam, vt Iuspræsentandi hæredi, vti hæredi competat; vt hoc minime procedat hereditate repudiata: certissimi enim 2 iuris est, vt si filius relictus, sit hæres, non poterit Iuspatronat. acceptare, & hæreditatem repudiare, Iason. in l. si quis in fund. vocabulo, §. 1. ff. de leg. 1. Card. in Clem. 2. quæst. 5. de Iurepatron. & alij relati à Couar. libr. 2. variar. resolution. capit. 8. num. 6. & ratio est, vt supra dixi, quia qualitas hæreditaria exigitur, vt Iuspatronatus acquira- 2 tur, vt scribit Achil. de Grass. in decis. 9. de Iurepat. cuius tenor est. Iuspatronatus competebat filijs, & successoribus, quo casu requiritur qualitas hæredis, ad not. in l. Gallus, §. quidã rectè, de liber. & posthum. Paris. cons. 48. vol. 3. Ideò tenuerunt Domini in vna

Veliterna, coram me de ann. 1549. in qua filius cesserat omne ius, quod habebat in bonis, & hæreditate, quod totum illud ius hæreditarium transtulerat cũ vniuersitate, vt per Abb. in cap. ex literis de Iurepatronatus, & Roch. de Curt. eod. tit. in ver. vel is à quo causam habuit in 9. quæst. vbi respondet ad l. quia per inde, & l. si patroni, ad Trebellian. propter quæ etiam respondebatur ad vnum, quod dicebatur, quod cum esset hęres non poterat desinere esse hæres, l. sed sine, §. sed quod Papinian. de minor. quia respondebatur per cessionem posse transferri.

Minus obstabat, quod ex quo competeret ei tanquã filio, & hæredi videbatur, quod non posset transferri in alium ex dictis, per Paris. vbi supra, & per l. stat ius Florus, §. Cornelio Felici, de iure fisc. quia respõdebant, quod iuuente cedente cessionarius poterat, tanquam Procurator, vti iure cedentis, post autem mortem eius disputatum esset cum alijs condescendentibus.

SVMMARIVM.

1 *Pertinentia Iurispatronanatus, an posset auferri per patronos successoribus, distinguitur.*

ARGVMENTVM.

An pertinentia Iuris præsentandi possit tolli successoribus per prædecessores patronos.

RESOLVTIO CLXXXIV.

1 Respondeo distinguendo, q aut est Iuspatronatus descendens ab ipso renunciante, & tunc cũ idem sit, qui illud fũdauit, poterit illud etiam renunciare in præiudicium filiorũ, Achid. in cap. vnico, de Iurepatr. lib. 6. Alex. cons. 13. nu. 20. lib. 5. Paris. cons. 22. lib. 1. quia primus acquirens sẽper potestat prę- iudicare

iudicare vocatis in inuestitura, vt est communis opinio, de qua Clarus in §.emphiteusis, quæst.19.recept. sentent. Ideoque pater primus acquirens emphiteusim potest filijs præiudicare alienando, vel renunciãdo, secũdum Gabriel.cõcl. 2. de iure emphit. Capoll. cons. 37. num. 10. Afflict. decis.112.num.6.Cæphal. cons.468.num.32. & cons. 608. num.31. lib. 4. & testatur hãc esse magis communem opinionem. eadem ratione primus acquisitor feudi potest filijs præiudicare secũdum Iasonem cõmuniter receptum in l. 2. col.vlt. C. de Iure emphit. Paris.cons.98.nu.12.Alex. cons.12.lib.1.Decius 390. Curt. sen. cons.83. Afflict. d.decis.112.Mastrill.decis. 56. & iuxta hanc opinionẽ testatur decisum Rota Lucens.17.& 37.& ita pariter decisum testatur Cavaler. in decis.99.

Aut Iuspatronatus non ab ipso patrono renunciare volente, sed à suis antenatis descendit, & transit ordine successiuo, & gradatim de vno in alium; quo casu prior in gradu sequentibus præiudicare non potest, glo. in l.peto, §.fratres, verbo ex familia, ff.de leg.2. quæ ait, quod si res alienari prohibita, cuntis de familia consentientibus alienetur, possunt alij, qui postea nascuntur dictam alienationẽ reuocare, Guglielm. de Bened. in repet.d.cap. Raĩnutius, verbo sobole, quem gestabant in vtero 49.de testam. Nicol. Boerius decis. 12. num.4. Anchar. & Franch. in d.cap.vnico, de Iurepatron. lib. 6. Couarr. d.lib.2.var.resolut.cap.18. nu. 14. qui reprobat Lambertinum contrariũ tenentem. Ex quibus concluditur, quod hoc casu non potest Iuspatron.renunciari in præiudicium vocatorum, & filiorum, quibus competit ex beneficio fundatoris, ex l.vnum ex familia, §.1.ff.de leg.2. ideoque successor dicti fundatoris non poterit alijs præiudicare,

care, per text. in l. duobus, §. sin autem sub conditionibus, & in auth. res quæ, C. communia de leg. & fid. commiss. & Nos vbi supra in d. Praxi decis. 216. & si Iuspatr. competeret dumtaxat illis de parentela fundatoris; tunc vnus de parentela non potest illud renũciare extraneo, Card. cons. 48. quo casu si quis per adoptionem fiat de parentela; nũquam tamen erit patronus: quia in dispositione hominis appellatione filij, nõ venit adoptiuus, Ioan. Anch. in addit. ad specul. in success. in titul. in fin. tit. & quia verba debent intelligi naturaliter, & propriè non ciuiliter, & fictè; l. vlt. vbi Doct. C. de his, qui ven. et. impet. & quia si aliter verum esset nũquam parentela extingueretur in præiudiciũ Ecclesiæ eiusq; libertatis, quamuis contrarium teneat, Lambert. vbi supra lib. 1. par. 2. quæst. 2. art. 9. num. 12.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis nõ præsumitur etiã si esset opulenta, vt num. 3.*

2 *Aditio hæreditatis est quid odiosum.*

4 *Filius nõ præsumitur adiuisse hæreditatem paternam.*

5 *Hæreditas aditur solo animo, nõ tamẽ præsumitur adita absque aliqua coniectura.*

6 *Hæreditas nõ dicitur adita ex eo, quod hæres semel præsentauit.*

ARGVMENTVM.

An ex eo solum, quod hæres semel præsentauit, ex hoc censeatur adiuisse hæreditatem ad effectum acquirendi pertinentiam Iuspræsentandi.

RESOLVTIO CLXXXV.

1 PRima cõsideratione videbatur negandum; siquidem vulgatum est iuris axioma aditionẽ hære-

ditatis

ditatis non præsumi, sicuti responderunt Bald. in cōs. 224. super eodem lib. 2. Signorol. in cons. 195. num. 4. Roman. 154. nu. 2. Cornl in consil. 308. numer. 7. & cons. 337. num. 12. lib. 2. in cons. 77. col. 1. lib. 3. & cōs. 312. col. 2. lib. 4. Decius in cons. 441. num. 12. Crauet. in cons. 33. num. 2. in cons. 197. nu. 4. & in cons. 312. nu. 3. & in cons. 456. nu. 2. Asinius in d. §. nec quis putet, num. 158. & Franchus in decis. 60. num. 10. quam sententiam probat, l. si pupillus, §. Iulianus, ff. de acq. hæreditate, & accedit ratio, quia adire hæreditatem est qd facti, l. pro hærede, ff. acq. hæred. quod non præsumitur, l. in bello, §. facta, ff. de capt. & post l. reuer. & Crau. in cōs. 967. nu. 20.

2 quod aditio hæreditatis est quid odiosum, & ob id non præsumitur. Quo circa, qui asserit, aliquem adiuisse hęreditatem, probare debet, l. necessarijs, ff. de acq. hæred. & l. 1. C. si vt se ab hæred. abstin. & scribentes post alios Ias. in l. 1. §. veteres, num. 12. ff. de acq. poss. Crau. in cons. 37. nu. 4. in d. cons. 197. col. 2. vers. quib. consequens, & in cōs. 898. num. 21. & Franchus in d. decis. 60. num. 10. & in decis. 80. num. 8.

3 Et hæc quidem pręsumptio locum habet, etiam quod hæreditas est opulenta; nam adhuc non præsumitur aditio; & si quando aliqua erit coniectura aditionis, facilius pręsumatur, quam quando opulenta nō est. Ita declarando Corn. in cons. 310. lib. 3. & Crau. cons. 33. num. 21. decidit de Franco in decis. 60. num. 21. col. vlt. & idem in decis. 80. num. 9. vbi scripsit ex eiusdem Crau. sententia aditionē multo minus præsumi, quando hæreditas est damnosa.

4 Et præterea præsumptio hæc locum habet, etiam in filio, qui & si ob sui factum, videatur ipso iure hæres patris; attamen non præsumitur se ipsum hæreditati immiscuisse, nisi animum suū decla-

declarauerit, se hæredem esse, hæreditatique se immiscuisse, l. 1. vbi gl. C. si vt ab hæred. se abstin. & in l. 1. C. de iure delib. & manifestius glo. in l. si cum dotem §. transgrediamur, ff. solut. matrim. vbi Bart. colum. 1. vers. quæro, cui incumbit, & ibi Cast. num. 3. Alexan. num. 10. in fin. Tiraquel. in tract. le. mort. satisfit le. vif. in 7. part. in 2. declaratio. nu. 8. qui Bald. Albericum, Barbatiam, & Iacobinum commemorauit, affirmauitque eum, qui asserit filium adiuisse, seu se immisciuisse hæreditati paternæ, probare id debere. Et illis accidunt Dec. in cons. 652. num. 11. Rolan. in cons. 20. num. 17. lib. 1. Natta in cons. 140. nu. 3. & Crauetta in cons. 456. num. 2. in cons. 602. num. 9. in cons. 795. nu. 3.

5 Et facit ad comprobationum, quamuis solo animo possit adiri hæreditas, §. vlt. instit. de hæred. qualit. & differ. l. si quis extraneus, §. 1. de acquir. hæred. & l. legarit, eod. tit. & l. si auia, C. de iur. delib. non tamen in dubio præsumitur adita, nam coniectura aditæ hæreditatis accipitur cum difficultate; & si alia capi possit, est accipiẽda Signorol. de Homod. in cõs. 165. nu. 4. Bald. in cons. 224. vol. 2. Roman. in cons. 154. nu. 2. idemque scribit Crauet. in cons. 437. num. 1. & 14. cuius rei duplex ratio reddi potest. Prima est, quia cũ in animo aditio hæreditatis consistat, vt proxime dictũ fuit, intelligitur esse facti, l. bonę fidei, de acq. rer. dom. & quod sit facti, manifestè probatur, in l. pro hærede de acq. hæred. factum autem non præsumitur, sed probari debet, l. 1. C. de probat. cũ concord. & hanc ipsam opinionẽ tradit Bald. in cons. 437. num. 2. vol. 3. & alibi, & Dec. in cõs. 442. num. 15. & 16. & cons. 652. nu. 9. & infra. Secunda ratio est, quia aditio hæreditatis potest hæredi graue præiudicium inferre, cum esset implicitus omnibus oneribus hæreditarijs, l. si

in-

in testam. in fin. ff. si quis omiss.caus.testamen. l.filio pater, de legat. 1. quam rationem sensit Alciat. in l. si actionem,nu. 5. & 6. C. detr ansact. Vnde etiam si quis agat tanquam hæres, debet probare se hæredem esse, licet non opponatur, Dec.in cons.61.nu.1. vers. vnde ille, qui agit, & hoc quidē in iure nostro est indubitatum, vt non præsumatur quisque adiuisse hæreditatem, sed probari debeat, vt manifestè colligitur,ex l.2.& 3.de interrog. actio. vbi etiā dicitur probationem aditæ hæreditatis plerumque difficilem esse, quod Bart. etiam tradit,in l.is potest num.14.& infra de acq.hæred.& Bald. in cons.273. num.8. vol.1. & cons.31. in fin.& in cōs. 223.vol.... & in cons.384. num.2. in fin.vol.3. & in 437.num.2. eod.volum.3, & huiusmodi probatio debet esse certa, iuxta cap. in præsentia,de probatio, & l. nō hoc, C.vnde legit.alioquin non esset difficilis,contra d.l.3.de interrog. actio. & quod aditio debeat plenè probari, tradit Dec. in cōs. 445. num.52. in fin. & 53. & quod probatio aditæ hęreditatis debeat esse cōcludens,scribit Crauet.in cōs. 33. num. 2. & in cons. 37. nu.4. & in cons.312. nu.3. vers. 5. In dubio autem ex actu, qui potest habere duplicem sensum, aditio non inducitur,l.si pupillus,alias incipit Iulianus,§.vlt. de acquir. hæred. per quam Roma. ita inquit in d. cons. 154.nu.2. & quæ fieri possunt ab eo,qui deliberat, de adeunda,vel omittenda hęred.nunquam inducūt aditionem, Bald. in l. 1. ad fin. vers.vlt. ff.de cond.ob cau. idemque scribit Bald. in in cons. 224. vol.2. dicens si est talis actus, qui fieri duplici modo possit, ab eo scilicet,qui sit hęres,& ab eo, q nō sit hæres; in dubio nō præsumitur quis adire, per d.l.1. §. sed si parendi,ff.de cond.ob caus.

6 Ex quibus omnibus in facti contingentia dixi hæ-

hæreditatem non præsumi aditam ex eo solum ,quod quis aliquando visus fuit præsentare. & ratio , quæ me mouit, erat,quod quãuis aditio hæreditatis ex gestis , & factis præsumatur, secundum Bald. in cõs. 22. vol.1. Est enim certum hominis volũtatem ita declarari factis,quemadmodũ & verbis, l. Paulus responderat.ff.de rem rat. habe, & scripserunt post alios,Socc. iun.in cons.98.nu.13.lib.1. & cons. 61. num.36. lib.2. Crauet. in cons.91. nu.10. & in cons.204. num.11. in specie idem Crauet. in cõs. 348. num.4. Porro hic qui voluntatem suam facto aliquo declarat,pro hærede gerere propriè dicitur , sicuti scripsit Duarenus in Commenta.de acq. hæred. in tit. Quomodo hæreditas acquiratur colũ.1. adducto textu l.pro hærede, & l.gerit,ff.de acq.hęred.& §.vlt. in instit.de hæred.quailt. & differen. Est autem hic obseruandum , non omnia facta coniuncturam aditę hæreditatis facere, sed illa tantũ quæ citra ius, & nomen hæredis fieri non possunt, d.l.pro hærede, §.Pãphinianus,& d.§.vlt.& tradunt Bald.in l.gerit,nu.19. ff.de acq. hæred. & Ias.in cons.112. num.2. lib.4. Et manifestum scriptum reliquit,Bald.in l.potuit,num. 15. C. de iure delib. aditionem hæreditatis inferri solum ex facto necessario, vel verisimili , non autem ex non necessario, & non probabili.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus transit de vno in alium per donationem.*

2 *Iurispatronatus transfertur per donationem factã à patrono cum Episcopi consensu.*

3 *Consensus Episcopi potest interuenire post donationem,& mortem donãtis.*

ARGVMENTVM.

De tertia specie pertinentiæ ; quæ

quæ est, & acquiritur titulo donationis.

RESOLVTIO CLXXXVI.

1 IVs patronatus transit etiam de vno in alium per donationem Glos. in cap. piæ mẽtis 16. quęst.7. Doct.in rubr.& in cap.cum seculum, de iurepat. & est text.in cap. ex insinuatione, vbi Gloss. in verbo, liberaliter, & in cap. nullus de iurepatron. & hanc esse communem opinionẽ testatur Lambertinus de iurepatr. lib. 1. parte secunda quæst. 4. art.1. Nouarius lib. 1. quæst. forens. cap. 146. num. 4. Trans-
2 fertur autem iuspatronatus per donationem factam à patrono cum Episcopi con- consensu, Zecchius de benef. & pens.cap.12.num.8. Mantic. decis. 86. num. 5. alias absque dicto consensu non valet, Card.Seraph.decis.884. num.1. de quo cõsensu habetur in cap. præterea il 2. de iurepatr. & Lambert, vbi sup.art.2.Annotat. ad decis. Ludouisij, deinde Sanctissimi Gregorij XV. decis. 420. num. 7.
3 & satis est, quod dictus cõsensus post interueniat. Mantica ibidem.etiam post mortem donantis, Rota decis.337.num.7.par.2.in recentioribus apud Farinacium, & tali tempore dictus consensus pręstitus est adeò validus, quòd præsentatus à donatione præfertur præsentato ab hærede donantis.Put.decis.16. n.2. lib.2.Capanil.in diuers.iur. canon.rubr. 11. cap.13.nu. 372.Barbos. de off. & pot. Episc. part. 3. allegat. 71. num. 32.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus non potest donari absq.consensu Ordinarij.*

2 *Donatio Iurispatronatus facta absque consensu Ordinarij non abdicat Ius à donante.*

3 *Consensus Ordinarij præsumitur ex lapsu 30. annorum.*

4 *Consensus tacitus quando sufficiat*

ARGVMENTVM.

Donatio Iurispatronatus absq. consensu Ordinarij an abdicet ius à Donante itaut non valeat præsentare.

RESOLVTIO CLXXXVII.

1 IVspatronatus donari nō potest absque consensu Ordinarij, vltra alibi allegata, tradunt Mantic. dec. 86. num. 6. Rota decis. 337. num. 5. par. 2. in recent. vbi plures cumulantur, & si fiat
2 donatio sine consensu Ordinarij nullum ius est abdicatum à donante, & ideò potest donans pręsentare non obstante donatione à se facta Rota d. dec. 337. sub num. 7. item etiam potest cum consensu Ordinarij alteri donare non obstante prima donatione iā facta sine consensu Ordinarij. Mentic. d. decis. 86. sub
3 num. 6. Verùm iste consensus Ordinarij præsumitur ex lapsu temporis 30. annorum iuncta obseruantia Rota decis. 497. nu. 3. p. 1. diuers. & decis. 707. num. 1.
4 par. 1. in recent. itē sufficit consensus tacitus Ordinarij, qui satis colligitur ex præsētationibus per ipsum admissis, vt fuit dictum in Aquen. Iurispatronatus coram Cardinali Lancellotto impressa penes Marchesi. de commiss. tom. 1. fol. 454. neque enim est necessarius consensus in ipso actu dodonationis, sed sufficit, interueniat post quandocumque. Rota decis. 17. iuspatr. in antiq. Mantic. dec. 86. n. 7. & fuit dictum in Tudert. Parochial. 9. Aprilis 1612. corā Vbaldo, & in Piëtina Iurispat. 13. Martij 1609. corā Illustriss. D. Coccino Decano; imò etiā post mortē donantis potest Episcopus suo cōsensu cōfirmare donationem. Rot. dec. fin. de iurepat. in antiq. & d. dec. 337. n. 7. par. 2. in recent. vbi dicitur posse confirmare donationem in præiudicium hęredis donatoris.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Per augumentum dotis nõ potest acquiri Iuspatronatus, & quid in egregia ditatione.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi an cõpetat ei, qui ex augumẽto dotis quæsiuit Iuspatronat.

RESOLVTIO CLXXXVIII.

1 RESpondetur negatiuè siquidem verior est opinio, quod ex augumento dotis nõ acquiratur iuspatronatus; tunc enim dicitur ditari potius, quàm dotari Ecclesia, quæ tanquam libera non est redigenda in seruitutem ex solo augmento dotis glos. in C. piæ mentis 17. q. 7. in verb. piæ ad med. vers. si quis autem post consecrationem. ideò ad effectum prædictum necesse erit Ecclesiam totam suam dotem amisisse, & eidẽ nouã dotẽ dari, Rocc. de iurepat. in verb. & dotauit q. 3. num 5. fol. 24. vbi quod ita est tenendum. quid quid Abb. & Hostien. contrarium sequantur, Bero. cons. 4. nu. 26. lib. 1. Rot. coram Card. Millino Lunen. Sarzanen. Beneficij 5. Iulij 1599. & per R.P.D. Littã Campsen. Iurispatronatus 3. Decembris 1604. & quod noua requiratur dotis cõstitutio, vel totalis restauratio ipsius Ecclesię fũditus dirutę fuit decisum per eandem Rotam coram Sanctiss. in in causa Lucan. Decanatus 22. Martij 1577. & per Cardin. Blanchett. Perusina de confin. 3. Decẽbris 1576. ita vt Ecclesia egeat noua consecratione, vel noua dote Rocc. de Iurepat. in verb construxi num. 12. q. 8. fol. 32. Rota per R.P.D. Litt. in d. caus. Campsen. Iurispatronatus 3. Decembris 1604. quid quid alias ex causa ditationis egregię possit constitui Iuspatronatus in Ecclesia in ope, & modici redditus iuxta cõs. Abb. 28. lib. 2. de quo per Menoch. cõs. 90. n. 28. lib. 1

Sic

Sic in terminis dicit Flamin Parisius de confidentia quæst.28. num.240. ad finem vers. & illa verba posita,quod præfata verba, aliasq; secundum Iuris dispositionem includũt probationẽ constructionisGõzal glos.18.num.53. & Latissimè Gratian. lib. 1. discept.Forens. cap.177. nu. 24.& seq. vbi plura ad hoc propositum,concedit Barbos. de potest. Episcop. allegat. 70. num. 15. & seq. cum alijs per nos adductis in Praxi variar. resolut. q. 272. vbi tractauimus non posse Episcopum erigere Iuspatronatus ex augmento dotis, ad quod vide bonam Rotæ decisionem in vna firmana Iurispatronatus 21 Februarij 1614. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Rot. Decano apud Farin.p.2.to.1.dec.521

Aduertendum est tamen, quòd in donatione facta compatrono non est necessarius iste consensus Ordinarij Achil.decis.19.nu.2. de Iurepatr.Verall.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius non præstat consensum donationi Iurispatronatus absque speciali mandato Episcopi, idemque de Vicario Capitulari.nu.2.*

3 *Vicarius non præstat constat dictum consensum, etiam absente Episcopo.*

4 *Mandatum Ordinarij an præsumatur ex cursu 30. annorum.*

ARGVMENTVM.

Donatio Iurispatronatus facta cum consensu Vicarij an suffragetur ad acquirẽdam pertinentiam præsentandi.

RESOLVTIO CLXXXIX.

1 VIcarius nõ potest talem præstare consensum,nisi ad hoc ab Episcopo habeat speciale mandatum, & fuit dictum in Lucana Iurispatronatus 21.Iu-
2 nij 1602. coram Illustriss. Card.Millino,quod procedit

dit etiam in Vicario Capitulari, & fuit dictum in Compostellana Parochialis 15. Martij 1602. coram Cardin. Lancellotto, licet Vicarij consensus etiam sine speciali Episcopi mandato præsumitur coloratus. Mohedan. decis. 10. de rest. spol. & præstat titulum ad præscribendum, vt fuit dictum in Salernitana S. Nicolai 9. Iunij 1589. coram Seraph. & 37. Nouembris 1589. corã Mantica Garc. in tract. de Benef. par. 5. c. 9 num. 76. Rota decis. 337. num. 1. par. 2. in recent. apud Farinac. & quod consensus iste requisitus in donatione Iurispatronatus requiritur, quòd sit ipsiusmet Episcopi, & non sufficeret consensus Vicarij, nisi ille speciale mandatum ab Episcopo habeat, Garc. de benef. par. 5. cap. 9. num. 76. & 77. Rota decis. 337. n. 5. par. 2. & decis. 576. num. 1. par. 1. plenè fuit dictum in Lucana Iurispatronatus 30 Ianuarij 1614. coram Man-
3 zanedo. Ampliatur, vt nec etiam in casu absentiæ Episcopi Vicarius possit præstare huiusmodi cõsensum, Ferret. cons. 347. num. 17. vers. nec obstat, Rot. dict. decis. nu. 5. Ampliatur secundò, vt nec etiam valeret consuetudo in contrarium, Ferret. cons. 345. n. 5. & seq. & Rota sequuta fuit decis. 576. sub nu 3. par. 1. vbi etiam dicitur, quòd in omnem euentum talis cõsuetudo esset contra Ius, & ideò deberet esse, vel quadragenaria, vel immemo-
4 rabilis; Ampliatur tertiò, vt nõ præsumatur mandatum in Vicario ex lapsu lõgi temporis, nisi sit renunciatum, vt fuit dictum in dicta Lucana Iurispatronatus 31. Ianuarij, quod tatamen apud me non transit absque difficultate, cum mandatum speciale Vicarij regulariter probetur ex lapsu longi temporis, iuncta obseruantia, Rot. decis. 231. num 9. & 10. par. 4. & videmus præsumi beneplacitum Apostolicum, etiam non sit seruatum, imò plus dici-

dicitur in d. decis. Lucana, quòd licet aliàs consensus Ordinarij præsumatur ex lapsu 30. annorum, hoc nõ procedat si exhiberetur consensus Vicarij, quia ista exhibitio consensus invalidi excludit præsũptionem consensus validi.

SVMMARIVM.

1 *Consensus Ordinarij, an præsumatur interuenisse ex assertione donantis.*

ARGVMENTVM.

An ex assertione donantis præsumatur consensus Ordinarij in donatione Iurispatronatus.

RESOLVTIO CXC.

1 Respondeo cum decis. Rotæ in vna Pientina Iurispatronatus 13. Martij 1609. coram D. meo Illustrissimo Coccino, cuius tenor est. *Fuit per Dominos resolutum Iuspatronatus non spectare ad Dominos de Cacciacomitibus cũ olim Bartholomæus à quo isti descendũt donauerit illud Iulio de Albertis, eiusque hæredibus, & successoribus, qui est vnus ex modis acquirendi Iuspatronatus cap. illud, de Iurepat. cap. vnic. eodem tit. in 6. Verall. decis. 287. par. 1. Lambertin. de Iurepat. lib. 1. par. 2. quæst. 1. art. 1. num. 2. & quæst. 4. artic. 1. fol. 149. Rota decis. vltim. de Iurepatr. in antiq. & quãuis ad hũc effectũ requiratur cõsẽsus Ordinarij, vt in dictis iuribus; tamen de eo satis videbatur hinc constare ex assertione donationis, quæ concurrentibus adminiculis probat etiam, quòd sit inter personas prohibitas, vt latè per Tiraquell. in l. si vnquam, in verbo donatione largitus n. 102. C. de reuocand. donat. Achill. decis. 1. de confess. ista autem non est nuda assertio, sed interuenit etiam nominatio Notarij, qui de dicta licentia fuit rogatus, & iuramentum ibi impetrauit licentiã ab Ordinario Episco-*

po

po Pientiæ, prout constat per publicum instrumentum manu Ser. Antonij Roselli; et infra cum licentia dicti D. Ordinarij de qua in d. instrumento. & inferius iurauit d. Bartholom. tactis, &c. omnia, & singula fuisse vera: vnde censetur iurasse, verum etiam esse consensum fuisse habitũ ab Ordinario, quia d. clausula omnia, & singula in fine posita, refertur etiam ad enunciata, Alexand. cons. 17. num. 2. lib. 3. Ruin. cons. 137. nu. 6. lib. 1. & cons. 103. num. 11. lib. 4. Paris. cons. 97. nu. 91. lib. 1. Crescent. decis. 1. de fide instrument. concurrit etiã lapsus 36. annorũ, qui si esset cum obseruantia, cessaret omnis difficultas: sed cum nunquam beneficium in isto tempore vacauerit, negari non potest, quin iste lapsus inseruiat pro adminiculo concurrit insuper admissio scripturarum Notarij qui de dicto consensu fuit rogatus, & insuper considerabant DD. non esse verisimile, quod dicta assertio fuisset facta si verè consensus nõ interuenisset; cũ nõ possit excogitari causa, ex qua voluerit donans mentiri; cũ consensus Episcopi in donatione Iuspatr. non sit necessarius ad donationem, seu cõtractum donationis, sed ad translationẽ Iurispatronatus in donatarium, cum contractus possit fieri in praeiucium donantis cum disponat de Iure suo; sed non trãslatio Iurispatronatus, in qua requiritur consensus Episcopi, Rota decis. vltima, nu. 5. vers. item nõ est necessarius de Iurepatronatus in antiquis, Rocch. eodem tractat in verbo ipse, vel eis nu. 31. Aduerte tamen hic dicitur, quòd consensus Episcopi ante, vel post donationem potest interuenire, Rota d. dec. vltima, Rocch. in verbo pro eo num. 9. & est decis. Phan. 20. & proprerea potuisse donatarium post donationem impetrare huiusmodi consensum, qui de facili concedi solet, maximè cum non fuerit donatum potentiori.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio non est permissa quando res nō est integra*
2 *Beneficium vni collatum. non potest auferri,& concedi alteri.*
3 *Habens priorem titulum præfertur, maximè in spiritualibus, num. 4.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentādi quæsita alicui familiæ ratione donationis, an amictatur donando alteri familiæ.

RESOLVTIO CXCI.

1 RESpondetur negatiuè si quidem quando res non est integra, puta quia iam alteri ius quæsitū esset, reuocatio non est permissa l. partem §. fin. in fine, ff. quemadmodum seruitus amittatur, Ias. in §. Flauius de verb.oblig. n. 9. maximè accedente inuestitura, & concessione facta per Principem, quia etiam sine traditione isto casu dominium transfertur Bald. post Andream de Isernia in cap. 1. quę sit inuestitura, Matth. de Afflict. in decis. Neapol. 299. num. 14. & 20. & plurib.seqq. Io.And. in cap. olim, de verb.signif. Ludou.Roman.in cōs.298. num. 2. vbi in specie dicit
2 Papam beneficium vacans si prius dederit vni, & demum alteri, pręferri primū, Marsil. in singul. 82. volo tibi, hoc idem voluit Iason. in l.Ciuitas nu.6. ff.si cert. petatur, & Cardinales sūt Principes, hinc crimen læsæ maiestatis committere dicitur, qui Cardinalem offendit, cap. felicis, de pœn. in 6. notatur in Clem.1. de pœn. Martin.Laud.de Cardinal. §. 7. §. 40. & plenè per Anton. Corsetum. in tract. de præstant. Cardinalium per totum. Et cum simus in spiritualibus ille præfertur, qui habet priorem titulum, non autem qui habuit priorem possessionem, vt limitādo l.quoties, C.de rei vendic. dicit Io. Andr. in cap. continebatur, extra de his, quæ fiunt à Prælatis, dicens,

quòd

quòd quando sunt duæ ordinationes factæ ab Ec-
3 clesia, vel ecclesiastica persona; prefertur qui priorem habet titulū, arg. cap. cū inter, il 3. extra de elect. & cap. cum autem, de iure patr. & voluit Ludou. Roman. in d. cons. 298. nu. 3. & est ratio, quia persona Ecclesiastica non potest variare, vt dicit Glos. in d. c. cum autem; quamquam Roman. in cons. 298. alias reddat rationes, tamen supradictā Glosam probat Io. Paul. Lancell. instit. Canonic. lib. 1. tit. de institut. & iurepatr. §. sunt autem.
4 & quod in spiritualibus semper præferatur titulus prior, Bald. in d. l. quoties opposit. 4. Salicet. oppos. 5. & Paul. de Castr. Portius in tract. conclus. lib. 2. Regul. 40. limit. 6.

De Quarta specie pertinentiæ ex Titulo vniuersali.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorū absq. Episcopi consensu.*

2 *Iuspatronatus cōsistens in Castro in dotem dato marito, transit ad eum.*

3 *Iuspatronatus transit in conductorem Castri.*

4 *Iuspatronatus Cappellæ existētis intus fundum venditum, transfertur ad emptorem fundi.*

5 *Curator hereditatis iacentis potest præsentare ad beneficiū Iurispatronat⁹.*

6 *Iuspatronatus transit ad vsufructuarium bonorū.*

7 *Castro sequestrato, in quo reperitur Iuspatronatus, ad quē spectat præsētatio*

ARGVMENTVM.

Iuspatronatus Castro annexū vel fundo, illis alienatis ad quem spectet præsentatio; quidue eis sequestratis, vel hæreditate iacente.

RESOLVTIO CXCII.

1 TRansit quidem Iuspatronatus cum vniuersita-

sitate bonorum, iuxta textum in cap. ex literis, de Iurepatronatus. ita vt Iuspatronatus consistens in aliqua vniuersitate bonorũ etiam temporalium, transit bonis venditis permutatis, vel aliter alienatis in acquisitorem absque Episcopi approbatione Couar. variar. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 8. Menoch. cons. 90. num. 118. Molin. de iust. & iur. disp. 620. num. 6. tract. 2. Azor. instit moral. par. 2. lib. 6. c. 20. q. 8. Card. Tusc. conclus. 612. in fine lit. I,

2 Vndè infertur, quòd Iuspaaronatus consistens in aliqua Villa, vel Castro dato in dotem; cum ea Villa, seu Castro transire in maritum, vt per Palat. in repet. cap. per vestras, de donat. inter virum §. 43. à princ. Baet. de decima tutorum, capit. 23. num. 19. & in tract. de meliorand. filiabus, cap. 26. num. 1. Tiraquell. post leges connub. Glos. 9. num. 7. Molin. de primog. lib. 1. cap. 24. nu. 3. Menoch. cons. 66. num. 27. Barbos. in l. diuortio, §. si vir, num. 55. cum seqq. ff. solut. matr. Mantic. decis. 140. num. 2. & 13.

3 Item infertur in conductorẽ Castri, ant Villæ, vbi est Iuspatronatus illud trãsire, quod & clarè annuere videtur text. in d. c. ex literis, dum ait Iuspatronatus trãsire in conductorem Villæ datę ad firmam; verum in explicando an hoc solum procedat in conductione ad longum tempus, an etiam in illa, quæ ad medicum fit, mire variant Doctores. Nam Abbas ibi n. 5. sub distinctione rem componit dicens illationem procedere vbi locatio ad longum tempus facta cernitur; ex aduerso verò adducta per Doctores cõtrariam tenentes si ad modicum sequũtur Caballin. milleloq. 145. incip. Ius præsentandi, num. 3. par. 1. Spin. in speculo testam. Glos. 4. nu. 119. Cened. ad Decretal. collect. 5. num. 10. Palat. in repet. cap. per vestras §. 43. col. 3. licet sint alij qui absolu-

solutè tenuerint Iuspatronatus annexum Villæ, vel Castro in his terminis trãsire solummodo cum datur in emphiteusim, vel feudũ. cuius opinionis author est Castr. cons. 262. Venerabilis vir vol. 2. vbi num. 2. asserit text. procedere, vbi translatum est vtile dominium, scilicet cum datur in emphitheusim, vel in feudũ; explicãs illud verbum ad cõfirmam; de emphiteusi, & hæc Pauli de Castro opinio iudicatur communis teste Roch. in tract. de Iurepatron. verbo ipse, vel is à quo in 26. quæst. propè num. 58. & Lambertin. in simili tract. art. 2. quæst. 8. princ. par. 1. lib. 1. Ludou. tom. 3. commun. opinion. sub tit. de Iurepatr. cõcluss. vnic. vers. acquiritur etiam pagin. 534. col. 2. Nouarius lib. 1. quæst. foreñs. cap. 146. sub num. 5. vbi etiam nu. 2. dixit, quòd hæreditate vendita, in qua consistit Iuspatronatus, in emptorẽ illud trãsire, vt etiam vltra alios notarunt ante eum Molin. de primogen. lib. 1. cap. 24. nu. 25. Gratian. regul. 341. num. 5. Achil. de Grass. decis. 9. de Iurepatr. Salazar. de vsu, & consuet. cap. 12. num. 7. Gregor. Humad. in l. 8. tit. 15. par. 1. & reliqui per eum citati.

4 Sic etiam in fundo vendito, in quo existit Iuspatronatus in Cappella intus illum ædificata; venditum, & translatum præsumitur pariter ipsũ Iuspatronatus Berous in d. cap. ex literis conclus. vltima, & alij plures, quos allegat Campanil. in diuers. iur. canon. Rubr. 11. cap. 13. num. 255. idem dicit in palatio vendito, maximè si aditus ad Cappellam nõ pateat aliũde, quam per illud, vt per Zabarell. in cap. cum secũdum vers. idem dico de Iurepatr. Boer. decis. 322. in fine, Bertazzol. de clausul. instrument. claus. 26. Glos. 13. sub num. 3. Lamber. de iurepatr. lib. 1. p. 2. quæst. 5. princip. artic. 18. quidquid contrarium voluerint Innocent. Io. Andreas, & Ho-

stiens.

stiens. in d. cap. ex literis, Ludou. conclus. 42. vers. declaratur septimo: cum contra ipsos sit verior, & communior opinio.

5 Quæ conclusio est vera, etiam si hæreditas iaceat, cũ curator hæreditatis iacentis possit præsentare ad beneficium Iurispatronatus dictæ hæreditatis, vt diximus decis. Cur. Archiepis. 11. par. 1. & prosequitur Campanil. in diuers. Iur. canon. d. c. 13. num. 360.

6 Item infertur Iuspatrotronatus in fructuarium vniuersitatis bonorum trãsire, vt per Roch. de Iurep. in verbo ipse, vel is à quo in quæst. 28. à num. 62. Molin. de primog. dict. cap. 24. num. 3. Spin. de testam. glos. 4. num. 113. Menoch. cons. 66. num. 26. Cened. collect. 5. nu. 5. Campanil. dicto cap. 13.

7 Item infertur Villa, vel Castro, vel bonis sequestratis, in quibus consistit Iuspatronatus, si durante sequestro vacauerit beneficium, cuius electio, vel præsẽtatio ad sequestatam Villam, vel Castrum pertinebat; sequestrem ad illud beneficium vacans eligere, vel præsentare posse, vt post alios Azor. institut. moral. p. 2. lib. 6. c. 25. q. 17. Reginal. in Praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. n. 245. Cãpanil. d. c. 13. n. 360. Barbos. in tract. de offic. & potestat. Episc. p. 3. allegat. 71. n. 39. ea ratione quia possessionẽ regulariter habet sequester

SVMMARIVM.

1 *Præsentans ad Iuspatronatus hæreditarium præsumitur fecisse vti hæres si erat in gradu successibili.*

2 *Descendentiam non tenetur probare ille, qui est in quasi possessione præsentandi.*

ARGVMENTVM.

An præsentans ad Iuspatronatus hæreditarium, præsumatur fecisse vti hæres si erat in gradu successibili.

RE-

RESOLVTIO CXCIII.

1 Respondeo pro affirmatiua ex decis. Rotæ in vna Lauden. Cappellaniæ 9. Maij 1616. coram Caualerio, cuius tenor est; *Die 26. Februarij præteriti in disputatione dubij an cõstaret de descendentia illorũ, qui adCappellaniam, de qua agitur præsentauerunt; hinc inde resolutum fuit probari descendentiam eorum, qui præsentauerunt Ioannem Franciscum Medicem, & reseruatum, vt de alijs in dubio contentis videretur, ideò dubitatum fuit, an constaret de descendentia eorum qui præsentauerunt D. Callistum Conradum, quod dubium pariter affirmatinè resolutũ fuit, prçsentatio enim Callisti facta fuit à Ioanne Paulo, & Fabritio de Corradis, Alexandro, & Iulio de Bocconibus, Ludouico, & Ioan. Baptista Fratribus de Villanoua, & ab alijs eiusdem familiæ.*

Quoad Ioannem Paulum & Fabritium de Corradis præsentantes dicebatur sufficienter probari eorum descendentiam ab Alexandro, qui fuit filius quondam Guerrini, qui vltimo loco præsentauit de anno 1585. ex responsione partis ad positionem, in qua dixit Guerrinum fuisse ipsorum auum paternum.

2 *Nec obstare visum fuit, quòd negaretur qualitas hereditaria, nempè quod Ioãnes Paulus, & Fabritius fuerint hæredes Guerrini sui patris, quia fuit responsum sufficere, quod præsentantes, de tempore præsentationis fuerint nepotes, & sic in gradu successibili absq. eo, quod probaretur adiuisse hæreditatem; quia cum Iuspatronatus sit de sui natura hæreditarium, non est probanda qualitas hæreditaria; sed probata descẽdentia in gradu successibili eo ipso, quod quis præsentat, dicitur adiuisse, & se immiscuisse in hæreditate; cum actus præsẽtationis in patronatu hereditario citra ius, & nomen hære-*

hæredis fieri non possit, vt fuit dictum in Auersana Iurispatronatus, seu Beneficij 23. Iunij 1603. coram Litta, & in eadem 15. Martij 1610. coram R.P.D. Pirouano.

Quoad Alexandrum, & Iulium fratres de Bucconibus, qui pariter præsentauerunt de dicto anno 1555. mediante speciali Procuratore; Domini dixerunt non fuisse necessariam aliam probationem, quia cum essent in quasi possessione præsentandi releuantur ab onere probandi descendentiam, Card. Seraph. decis. 1334. nu. 8. & fuit dictum in Baren. Beneficij 18. Martij 1613. coram R.P.D. Vbaldo.

Quoad illos de Villanoua pars concedebat esse iustificatam descendentiam, quia ipsa etiam fuit cumulatiuè ab eisdem præsentata.

Ex his conclusum fuit cōstare de descendētia eorum, qui præsentauerunt Corradum.

SVMMARIVM.

1 *Præsētatus ab vsufructuario omniū bonorum, præfertur ei, qui præsentatus est ab hærede, & infra num. 8.*

2 *Iuspatronatus transit in alium cum vniuersitate absque consensu Episcopi.*

3 *Legatum vsufructus omnium bonorum est vnisale.*

4 *Vsufructu omnium bonorū legato omnis fructus ad legatarium pertinet, & num. 6.*

5 *Ius præsentandi esse fructus Iurispatronatus.*

7 *Vsufructus omnium bonorum non potest intelligi relictū pro alimentis tantum.*

9 *Præsentatus ab vxore an debeat præferri præsentato à Viro, qui Villam accepit in dotem, in qua est Ecclesia Iurispat.*

10 *Rot. decis. 10. in fine de Iurepat. in nou. declaratur.*

11 *Præsentatus à pupillo præfertur ei, qui est præsentatus*

sentatus à tutore.

12 *Creditor quãuis percipiat omnes fructus pignoris, si vniuersitatem habeat pignori obligatam, in qua sit Iuspatronatus non potest præsentare.*

13 *Iuspatronatus transit in maritum cum vniuersitate data in dotem.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi an competat vsufructuario.

RESOLVTIO CXCIV.

RESpondi in facti contingentia competere vsufructuario per decis. Rotæ, cuius tenor est ex memorabilibus propositis loco causæ, cum ageretur per audientiam cõtradictarum apud me quæsitum fuit, an præsentatus ab vxore, quę à marito relicta est vsufructuaria omnium bonorum debeat præferri præsentato ab hærede.

1 Et quidem contra informantem decisum fuit eum præferri, qui præsentatus est ab vxore.

2 Primum quia Iuspatronatus in alium transit cum vniuersitate, etiam sine consensu Episcopi, cap. ex literis, & capit. cum seculum, de Iurepat. ergo transit etiam in vsufructuarium omnium bonorum, quia

3 huiusmodi legatum intelligitur vniuersale, l. quoties, §. vltim. ff. de vsufruct. coniuncta l. cogi, in princ. cum l. pręcedent. ff. ad Trebell. & l. vxori, meæ, de vsufruct. legat.

4 Secundò, quia vsufructu legato omnis fructus rei ad vsufructuarium pertinet, l. vsufructu legato, ff. de vsufruct. ergo cum in bonis defuncti Iuspatronat. comprehendatur, iuspræsentandi magis ad vsumfructum,

5 quàm ad hæredem debet pertinere, quia est fructus Iurispatronatus, Innoc. Anton. Butr. Abb. & alij in cap. consultationibus, de Iurep. Glos. vlt. & ibi Doct. in cap. cum Bertoldus, de reiud. Rota decis. 10. de

Iurepatronat. in nou.

Neque iure dici potest, quod illi dũtaxat fructus, qui sunt pro alimentis destinati ad vsufructuarium pertineant, in quo genere iuspræsentandi non reperitur, vt scribit à Monte Pico, in l. Titia, §. Titio cum cum nuberet, quæst. 39. n. 106. vers. nec obstat, de legat. 2. quia respondetur
6 primò vsufructu legato omnes fructus ad vsufructuarium pertinere, d. lege vsufruct. legato, ff. de vsufruct. & nullam rem esse, quæ nõ cedat in vsumfruct. l. vsufruct. bonorum, & ibi notat Alex. ff. de leg. Falcid. d. l. vxori meæ, ibi omnium pertinere, de vsuf. leg.
7 Secundò respondetur vsufructum omnium bonorum non videri relictum pro alimentis dumtaxat; nam si pro alimentis tantummodo relictus esset, deberet restringi ad vsum, & tamen inter vsum, & vsumfructum magna est differentia, vt colligitur ex l. 1. & tot. tit. ff. de vsufr. & l. pen. num. 6. post princ. & tot. tit. de vsu. & habitat. alium esse titulum de vsuf. lega. alium de alimentis legatis, neque legatum vsufructus restringi debet ad alimenta, nisi fuerit expressum, Ang. in cons. 338. n. 7. & hoc certo certius est; vt ex prædictis iurib⁹ apparet.
8 Et hanc opinionẽ, quod ius præsentandi magis pertineat ad vxorem relictam vsufructuariam omnium bonorum, quam ad hæredem, post longam disputationem tenet, Lamb. in tract. de iurepat. lib. 1. p. 2. q. 10. princ. art. 3. vbi etiam num. 22. vers. posset etiam dici cum seq. refert Anton. Cors. qui postea fuit Auditor Rotæ, & Christophorum Ablam Iureconsultos primarios legentes in studio Patauino, ita consulisse, & in Ciuitate Calabriç sic iudicatum fuisse.
9 Neque huic sententiæ obst. Rotæ decis. 10. in in fine de iurepatr. in nou. vbi tenet, quòd si Villa data fuerit in dotem, in qua sit Iuspa-

Iuspatronat. & maritus, & vxor concurrant in præsentando; præsentatus ab vxore debeat præferri præsentato à viro, & tam si vir fructus dotis debeat percipere cap. per vestras, de do-
10 nat. inter vir, & uxor. & c. salubriter, de usur. l. dotis fructus in princ. ff. de iur dot. quia illa opin. non est decis. Rotæ, sed opinio collectoris; nam superius dicitur per omnes Dom. fuisse conclusum, & determinatum ualere consuetudinem temporis immemorabilis, quod maritus ratione Villę sibi datæ in dotem, in qua consistit Eccles. Paroch. cujus Iuspat. spectat ad uxorem posset ad Ecclesiam uacãtem personam idoneã præsentare, & postea subijcitur maritum secundum aliquos posse quacunque etiam consuetudine circũscripta de iure communi præsentare.

Et huius sententiæ assignantur plures rationes, quibus explicitis collector hæc verba subiunxit: Si vero ambo maritus, & uxor concurrerent in præsentatione, crederem præferẽdum præsentatum ab uxore, unde ex illo uerbo crederem, euidenter apparet non fuisse à Dominis ita decisum, sed dictum à collectore, & ita intelligit Abb. in cap. ult. num. 8. in fin. de concess. præbẽd. & quamuis ipse sequatur opinionẽ collectoris, illa tamen non uidetur tuta, quia repugnant rationes Dominorũ, & contrariam sententiam sequitur per illum textum etiam Rom. in l. ult. nu. 50. ff. solut. matr.

11 Neque obstat, quod obijcitur præsentatum à pupillo præferri debere præsentato à tutore, & not. per Io. Andr. in capit. ex eo de elect. lib. 6. in Nouella, quia tutor, non est Dominus, nec usufructuarius bonorũ pupilli, nec sibi ipsi possidet sed pupillo, l. 1. §. adipiscimur, & ibi Bar. & alij, ff. de acq. poss. & ideò hoc nihil commune habet cũ marito, & usufructuario, qui

fructus percipiunt, & suos faciunt, vt notissimi Iuris est, & ita animaduertit Anton. de Butr. in cap. vlt. nu. 12. de concess. præbend. & Ias. in l. diuortio, §. fin. vir. in fundo nu. 7. ff. solut. mat. diuersum est in vsufructuario omnium bonorum; quia generaliter omnes fructus ad eum pertinent, nullaq. habetur consideratio alicuius honoris, seu alimentorum, vt dictum est.

12 Neque etiam obstat, quòd si creditori datum sit pignus vniuersitatis bonorũ, in qua existat Iuspatronatus, is facultatem habeat fructus percipiendi, & tamen non possit præsentare, cap. cum Bertol. & ibi not. glos. vlt. de re iudic. quia creditor percipit fructus nomine debitoris, eosque soluto debito tenetur restituere, vel in sortem imputare, seu cum credito compensare, cap. 1. & 2. de vsur. leg. 1. & 2. C. de pigno. actio. fructus autem, qui consistit in præsentatione, nec debitori potest restitui, neque cum credito compensari, vt dicit Glos. in d. cap. cum Bertol. at maritus fructus dotis perceptos constante matrimonio non tenetur restituere, nec cum aliquo compensare, vt declarat Felin. in d. cap. cum Bertol. num. 44. quod similiter locum habet in vsufructuario omnium bonorum, quia Iure proprio omnes fructus suos facit, vt superius dictum est.

13 Quin etiam communis est hæc opinio, quòd Iuspatronatus transeat in maritum cum vniuersitate data in dotem, vt attestatur Rocch. de Cur. in tract. de Iurepat. in illis verbis, vel is à quo, q. 28. nu. 62. ad fin. & ideò communiter etiam intelligitur opinio, quòd Iuspatronatus transit in vsufructuarium omnium bonorum, vt profitetur Lãber. in d. tract. de Iurep. lib. 1. par. 2. quæst. 10. prin. art. 3. in fine.

Atque ex his cõstat præsentatum ab vxore vsufructuaria omnium bonorum,

ei

ei præferendum esse, qui ab hærede est præsentatus.

SVMMARIVM.

1 *Emptor Iuris alicuius vniuersitatis non habet neq. plus, neque minus, quàm ipsa vniuersitate continetur.*

2 *Castrum appellatione Iuris vniuersalis cōtinetur. vassallitium cum omnibus suis oneribus, & honoribus.*

3 *Res censetur vendita cum suis seruitutibus eo modo, quo reperiebatur apud vēditorem, præsertim concurrente sententia emptoris.*

4 *Promissio de euictione non operatur, nisi quo ad ea, quæ fuerunt vendita.*

5 *Iuspatronatus vendi non potest, etiam sub vniuersitate verbali.*

6 *Comprehenditur in venditione, seu cessione, quæ fit ex titulo vniuersali.*

7 *Transit ad quoscunq. hæredes mediāte tutela vniuersali hæredis.*

8 *Etiam transit in emptorem hæreditatis.*

9 *Vniuersalitas non resoluitur in singularitatē, quādo fit venditio, seu cessio vniuersalis respectu rei, quæ sub se vniuersitatem continet.*

10 *Iuspatronatus non transfertur mediante venditione, seu cessione, etiam omnium bonorum, iuriū, & actionum, verbis generalibus, & vniuersalibus facta: secus quando venditio est vniuersalis respectu rei.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia Iuris præsentandi an acquiratur per emptionē vniuersitatis verborum tātum, non autem rerum.

RESOLVTIO CXCV.

1 IN venditione Iuris alicuius vniuersalis, vt emptor non habet neque plus, neque minus, quàm in ipsa vniuersitate continetur, l. venditor in princ. ff. de

ff.de hæred. vel act. vend. intelligitur enim facta vẽditio eius, quod est in vniuersitate eo modo, quo est, vt dicit Bald.in l.1.num.1. C.de euiction.exemplum potest dari quando venditur Castrum, & Iurisdictio
2 nam dicitur vendi Ius vniuersale, Bart.in l.1.num.7. ff.de edendo, Bald.in l. fin. sub num. 48. vers.si item vendo Castrum, C.de ædibus. Hinc dicit Bald. in d. l.1.C.de euict.circa fin.n.2 quod si res est in vniuersitate, quoad solam detẽtionem; censetur etiam quoad solam detentionem vendi-
3 ta, & ita tenuit Rota in vna Tiburtina Castri Sancti Poli 15. Ianuarij 1590. coram Cardin. Ploto, vbi amplius præsupponebatur scientiã emptoris; & fuit dictum, quod res censebatur vendita cum suis seruitutibus eo modo, quo reperiebatur penes venditorem: emptor enim sciens
4 rem sibi venditam esse obnoxiã seruitutibus, si vult eam liberam debet curare, vt hoc exprimatur clarius; alioquin venditor non cẽsetur eam vendidisse liberã, vt docet Salicet.in l. 1. sub num. 2. C. de euiction. in illis verbis, quia illam rem non intelligitur vẽdidisse. & hoc procedit etiã, quod
5 fuerit promissa euictio ex quauis causa, tã cogitata, quàm incogitata; quo casu scienter emens etiam rẽ alienam potest agere de euictione, Rota decis.142.n. 5.par.2. diuers. quia prouisio huiusmodi non potest operari suum effectum, nisi quoad ea, quę fuerunt vendita.

Sed quæstio est non cõtẽnenda an in venditione, seu verbis generalibus Iuspatronatus: Et comprehendatur etiam explorati
6 iuris est, quod Iuspatronatus per se vẽdi non potest, quia hoc expresse Ius prohibet, c. de Iure de Iurep. Sed in venditione titulo vniuersali facta est distinguendum, aut enim fit venditio Castri, hęreditatis, feudi, aut alterius rei similis,

cui

cui adhæret ipsũ Iuspatro-
7 natus; & tunc mediante tali venditione, seu cessione, quæ sit ex titulo vniuersali, transit etiam Iuspatronatus, vt post alios tradit Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. cap. 24. num. 7. & seq. Doct. in capit. ex literis, vbi Abb. in primo not. & in c. cum secundum, de Iurepat. Dec. cons. 127. num. 1. & 3. ad medium, vbi testatur de
8 communi: & quod transeat ad quoscunq. hæredes mediante titulo vniuersali hęreditatis, tradit Cou. lib. 2. var. resol. c. 18. n. 6. Iason. in l. 1. num. 71. ff. de legat. 1. vbi etiam Dec. num. 2. Tiraquel. de primogen. q. 36. Fuscus. singul. 114. litera I de communi Gig. cons. 50.
9 nu. 3. Faber. in rubr. instit. de rerum diuis. num. 2. similiter quod in emptorem hęreditatis, tenet idem Conar. lib. 1. variar. resolut. c. 13. num. 3. lib. 2. cap. 18. nu. 8. Diaz. in regul. 401. Fruscus singul. 1115. litera I, Abb. in cap. querelam, de symon. num. 4. vbi Anan. num. 6. Felin. num. 3. glos. in verbo ipse, vel is nu. 46. Costa. in c. si pater in 2. p. in verbo Trebellianica n. 7. latè Fietr. Moij in tract. de controu. in tit. de empt. & vend. nu. 41. vers. sed quæro de Cittel. de iurepatr. quæst. 1. num. 11. Ratio hu-
10 ius conclusionis est, quia quando fit cessio, seu venditio vniuersalis respectu rei, quæ sub se vniuersitatem continet; talis vniuersalitas non resoluitur in singularitatẽ; ad text. in l. 1. C. de euict. ideò nil mirum si cum ea transeat Iuspatr. per se; cum hoc casu non dicatur vendi, sed potius in quandam necessariam consequentiam rei uenditæ, cui adhæret: & multa in necessariam consequentiam permittuntur fieri, quæ principaliter prohibentur, uulgata l. 1. ff. de author. tutor.

Aut fit uenditio, seu cessio omnium bonorum, iurium, & actionum, & tunc est distinguendum, nam si in dictis bonis comprehenditur Castrum, Villa, hæreditas,

diras, aut tale quid uniuersale, cui sit annexum Iuspatronatus; & idem est dicendum, quod supra, vt per Dec.in capit. sedem, nu.3.
11 de rescript. Aut non comprehenditur, & tunc mediante uenditione, seu cessione etiam omnium bonorum, iurium, & actionum uerbis generalibus, & uniuersalibus facta, Iuspatronatus non transfertur, ut declarat Innoc.in d.cap.ex literis, nu.2. quem sequũtur Hostien.nu.5. uers. sed quid si quis obligat, uel uendit. Ioan.Andr.num.3. uers.dixit Henric.Boich. n. 3.Card.n.4. q.11. Anchar. num.10.Ioan. de Anan nu. 10.Bero.num.55. de Iurep. Freder. de Sen. cons. 225. num.2.Bald cons.32. nu.1. Mil. in repert. in uerb. patronus, Dec.in d.cap.sedes num.7.in fine, & n.seq.qui testatur de communi, idem Bald.in l.fin.num.48. C.de edict.Diu. Adr. toll. Aym. cons.139.nu.5.Crot. cons. 159. num.7. lib. 2. uariar. resolut.cap.13. nu.4.Lambert. de Iurepat.lib.1. p.2. q.5. princ. art.4.& rationē post Innoc. Anchar.& alios optimè assignat Bald. in cons.1.num.5.lib.3. quia quando fit cessio, uel alienatio uniuersalis respectu uerborum tantum, tunc talis uniuersalitas soluitur in singularitatem, & non plus importat generalis illa expressio: quàm enumeratio specierum, ideò sicut Iuspatronatus de per se uendi non potest dict. cap. de Iurepatr. ita etiam uendi sub ista uniuersitate uerbali, aliàs fieret fraus legi; cum ille, qui nihil aliud haberet, quam Iuspatronat. aut parũ plus, posset sub prætextu uẽditionis uniuersalis omnium bonorum, seu iurium quomodocunque competentium, ipsum Iuspatron. uendere. neque enim appellatio bonorum potest in hoc casu importare uniuersitatem, sicut in dispositione testamentaria, ut benè respondendo ad l.bonorũ de verb. sign. tradit. Lãber. in d. tract. de Iurepatr. lib.1.

lib.1. par.2. quæst.10. art. 3.num.3.4.& 5.& num.15. & quamuis Abb. in d. cap. ex literis,num.11. de Iurepatr. Roch. eodem tit. in verb.ipse,vel is q.23.n.42. Rebuff. in l. bonorum, ff. de verborum signific. & signanter Dec. qui in hoc sibi parum constans est d. cons. 127. contrarium sentiant; Attamen opinio Innoc.& aliorum,quos supra citaui, est magis cōmunis, & firmiori ratione fulcita, & illam amplexa fuit Rota apud Anton. Augustin. decis.6. in manuscriptis,relata in decis.diuers. 152. lib. 3.par.3. dum ibi concludit in cessione omnium iuriū non fuisse comprehensum Iuspatronatus; ea ratione, quia erat cessio generalis verbalis, quæ resoluebatur in suas species: & non vniuersalis ratione rei, prout requiritur, fuit resolutum in vna Lucana Iurispatronatus 6. Nouembris 1598. coram Litta, vbi erant data in solutum omnia, & singula bona cum omni iure, priuilegio, facultate, & prærogatiua, quomodocunque, & qualitercunque spectante, & pertinente, & nihil fuit dictum, quod Iuspatronatus translatum non censebatur.

SVMMARIVM.

1 *Iuspatronatus an trăseat cum confiscatione bonorum, & distinguitur per authorem, vt num. 2.*

3 *Iudex Ecclesiasticus post confiscationem factam à Iudice laico, potest declarare delictum, postquă declarationem Ecclesia acquirit libertatem.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi an competat Fisco ex confiscatione bonorum vniuersitatis, in quo aderat Iuspatronatus.

RESOLVTIO CXCVI.

1 REgula est à Doctoribus magis communiter

re delictum,& confiscare bona Fisco Ecclesiæ; & effectus erit, quòd Iuspatronatus extinguetur, & Ecclesia remanebit libera sub Episcopi potestate. Imol. in clem. pastoralis, nu.72. in fin.de re iud.Rot.in vna Lucana Iurispatronatus 27 Aprilis 1627. coram Coccino: quod est verum, quando delictum est commissum in Ecclesiam, & Iuspatronatus sit hereditarium, & non gentilitium secundum distinctionem Doctorũ, de qua per Igneũ in repet.l.necessarios, §.nõ aliàs, in 1. par. num. 438. vers.vel melius,& nu.482. vers. similiter, Iuspatronatus,ff.ad Senat.consul.Syllan. & sentit Roch. de Iurepat. in verb. ipse, vel is, num. 72. Syluest. licèt indistinctè loquatur, prout & alij Summistę in ver.Iuspatronat. quęst. 5. vers. 6. Ang. nu. 36. & Tabien.n. 25.& his adstipulatur quod huiusmodi materia regulatur secundũ terminos feudi,& emphytheusis, Roch. Roch. loc.alleg. Card.in clem. plures, col.fin. nu.8 de Iurepat. & in feudo, & emphytheusi,Rota admittit prædictam distinctionẽ, Cyn. in l. 2. in fin. C.de lib.& eorum liber. Bart. in l.1. num.2.C.de interd. & relegat.Ias. in l.2. nu.192. C.de Iuremphyt. Molin.de primog. Hisp.lib.4.cap.11. n.36. Clar.in lib.5. recept. senten.§.fi.q.78.vers. quæro modo,in fine.

SVMMARIVM.

1 *Proximus dicitur qui quoquomodo est sanguine coniunctus.*

2 *Proximorũ appellatione fœminæ comprehenduntur, & nec dum agnati num. 3.& qui sunt ex latere materno num.5. ex communi vsu loquendi, vt ibi.*

4 *Consanguineorum appellatione continentur omnes sanguine coniuncti.*

6 *Proximorum appellatione maritus, & vxor continentur.*

7 *Proximorum verbum capitur secundum subiectam materiam.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi quibus competat quoties iuspatronatus erigitur pro se, & eius proximioribus.

RESOLVTIO CXCVII.

Respondi in facti contingentia competere illi qui de iure proximus dicitur qui quoquo modo est sanguine coniunctus l. dudum, C. de contrahend. em pt. vbi glos. in verb. proximis, quæ exponit proximis idest consanguineis, & Bal. ibidem in fine dicens proximum appellari per lineã sanguinis coniunctum Alciat. in l. proximi num. 5. ff. de verborum signific. Bertra. cons. 30. num. 3. lib. 1. Franchus in capit. si pater col. 63. vers. 27. de testamentis in 6. & Tiraq. qui multa iura ad id expendit de retra. lign. §. 1. glos. 9. num. 151. fœminę tamen proximorum appellatione compræhenduntur vti tradunt Angel. cons. 289. viso facto col. 1. Dec. cons. 223. num. 3. cons. 253. num. 4. cons. 269. num. 4. cons. 527. nu. 5. cons. 570. num. 10. Tiraq. de retr. lign. §. 1. glos. 9. nu. 201. Decia. cons. 45. n. 12. vol. 2. cóf. 98. nu. 5. vol. 3. & Simon. de Petris in tractat. de interpræt. vltim. volunt. lib. 3. interp. 3. solut. 3. num. 10. nec tam agnati, sed etiã cognati continentur, vt scribunt Old. cons. 153. & Dec. in l. bonorum in vtraque C. lectura num. 1. qui admitti; ad quod expendo text. in l. cum alienam, C. de legat. & possent adhoc afferri omnes qui dicunt appellatione proximorũ consanguineum contineri; cum & consanguineorum appellatione veniant omnes sanguine coniuncti, capit. non debet, de consang. & affinit. veniuntque etiam illi qui sunt ex latere materno Bar. & Imol. in l. cum quidam §. quod dicitur ff. de acqu. hæred.

hæred. qui de communi vsu loquendi procedere inquiunt;quod probat etiam Laurus de Palatijs in tractat. quod stant.mascul.nu. 209. Franchus in d.capit.si Pater col.63.vers. 23. post Bald.ibidem,Curt.Iun.cōs. 39.num.5.& cons.44.num. 4.& quod proximorum appellat veniant maritus, & vxor tradunt Franchus d. loco vers. 27. Laurus de Palatijs ibi num. 213. imò Francus ibidem ait hoc verbum capiendum esse secundum subiectam materiam, quæ sententia suadetur cū agnationis, & cognationis differentia iam sit sublata l.maximum vitium C.de liber. præter. cum simil. eum ergo hæc sint vera clarè patet testatricem in hoc casu quemlibet Clericum proximiorem vocasse, etiam quod ex sua familia non sit.

SVMMARIVM.

1 *Consanguinitas quando nō est probanda in certo gradu sufficit quod probetur in genere, quod etiam sufficit quando non tractatur de successione.*

1 *Ex donatione per vnum eiusdem cognominis alteri facta præsumitur identitas familiæ.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia presentandi quibus competat quoties iuspatronatus erigitur pro se, & consanguineis.

RESOLVTIO CXCVIII.

Respondetur, quod consanguineorum appellatione propriè Agnati continentur, non autem cognati l.si spurius,ff. vnde cogn. tex.& glos.in l. consanguinitatis,C.de legit.hær.& c. coniunctiones 25.q.2. qui tex. ponderatur considerando quod leges Grecorum & Romanorum non admittunt cognatos, sed agnatos l.lege.C.de legit. hær.Bar. cum Apostill.Bald. optimè q. declarat theoricam Bar. in

in l. cum quidam §. quod dicitur ff. de acqu. hær. Cur. iun. cons. 167. col. 1. vol. 2. & Mand. cons. 69. text. in l. post consanguineos ff. de suis, & legi & Auth. de con sang. & vterin. Simon. de Petris de interpre. ver. 2. du bit. 1. fol. 11. num. 21. qui multos citat, & nouiss. Lancel. Gallia. cons. 96 ex cuius dictis ibi potest responderi ad ea quæ ipse idem in cautè dixit, & causæ deseruiens in cons. 16. ante num. 65. Est tamen adhoc animaduertendum, quod quando consanguinitas non est probanda in cer to gradu, sufficit in genere Anna. singul. 102. qui allegat Calca. cons. 8. & 9. optimè Pacian. cap. 12. num. 38. Mandos. cons. 83. num. 23. & cons. 356. vol. 2. Rubeus cons. 16. num. 16. Cæphalus cons. 137. num. 38. vers. tolluntur etiam vol. 1. Pereg. de fideicom. art. 43. num. 65. & quando esse probanda in certo gradu procedit in casu successionis, quæ non defertur vltra decimum gradum, ita Pereg. post alios dict. art. 43. num. 65.

Secundo animaduertendum, quod ex donatione per vnum eiusdem consan guineis facta alteri, præsumitur idemptitas familiæ; quia ob coniunctionem sanguinis facta alteri præsumitur donatio, quæ alias nõ præsumeretur, in specie Cęphal. cons. 90 num. 22. vol. 1. quod tanto magis procedit in casu quo legatum est expressè factum illi, quem testator appellat consanguineum, & idem Cæphal. dicto cons. 90. nu. 24.

Quemadmodum pariter ex verbis testamenti, in quibus testator vocat aliquem suum consanguineum; probatur talis consanguinitas nisi aduersarius doceat con trarium Aret. cons. 37. col. 2 vers. tertius modus Surdus in decis. 145. num. 4. qui alios citat, & Peregrin. de fideicommissis art. 43. num. 86. post Socci. quem refert, & sequitur Anna cons. 88. vol. 1.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Idemptitas familiæ in dubio non præsumitur, sed quando secus num. 2. 4. & 5.*

2 *Nobiles, & ignobiles in vna familia esse possunt.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi ad ius patronatus familiare quoties prætenditur ab eo, qui est eiusdem familiæ; an familiæ idemptitas præsumatur, an vero sit probanda.

RESOLVTIO CXCIX.

1 Licet idemptitas familiæ regulariter non præsumatur, iusta communiter notata in l. quoties ff. de probationibus, ita quod illam allegans teneatur probare Seraphin. in decis. Rotæ 12.

Verum tamen præsumitur ex sequentibus.

2 Primo stante eodem nomine, & cognomine identitas præsumitur in specie Cæphal. cons. 90. num. 18. vol. 1. Calcan. cons. 8. num. 2. cons. 9. col. 1. & Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 15. num. 48. vers. porrò hæc identitas, qui respondet Signorolo cons. 81. nu. 5. qui contrarium videtur tenere. Et facit cons. Aret. 37. col. 1. ver. maximè propter identitatem nominis, & domus, & cons. 102. col. 3. & quamuis in vna familia, vel domo possint esse
3 nobiles, & ignobiles, vt per Soccin. cons. 246. colu. 2. lib. 2. tamen probata nobilitate ab extra non præsumitur pluralitas, sed identitas Anna singul. 359. & tanto magis probata nobilitate in eadem Ciuitate præsumitur identitas familiæ.
5 Secundo ex identitate insigniorum præsumitur identitas familiæ Bart. in l. tutelas ff. de capit. diminut. Cassaneus in Catalogo glori. mundi part. 1. consider. 41. fol. 14. Anto. Cioffus cons. 18. num. 7. lib. 1. nomis. Ioseph. Rusticus in

tract.

diac. in cap. vnico. col. 2. de iurepatr. lib. 6. Mantic. de tac. & ambig. conuent. lib. 25. tit. 9. numer. 42. & 44. tunc enim ratione dictæ communionis fit permutatio, etiam absq. Episcopi cõsensu, prout Ius patronatus quoties permutatur cũ
3 Ecclesia, nec requiri Episcopi consensum probatur in cap. vnico de Iure patronatus in 6.
4 Licèt regulariter Ius patronatus de per se consideratum nequeat permutari cum alia re profana, nam committeretur simonia, Hostiensf. in summa, tit. de Iure patronatus, §. qualiter transferatur, vers. sic. Res permutata Glos. in clem. plures, in verbo liberè, de Iure patronatus, Cardin. Zabarell. in cap. cum seculum, eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Prætendens esse patronũ debet probare per gradus distinctos se esse proximiorem fundatori.*
2 *Vno ex fratribus declarato Ciue, & reliqui Ciues declarati censetur.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi proximioribus fundatoris non competit vbi non probauerint se proximiores fundatoris.

RESOLVTIO. CCI.

1 IN hac quæstione respõdeo cum decisione Rotæ in vna Viglicuanen. 24. Ianuarij. 1611. Coram Lugdunẽ. cuius tenor est. *Domini censuerunt filios, quondam* Rolandi *non esse admittendos ad ius patronatus, & ius presentandi l. constat liquidè ex fundatione patronatus, prædictum ius fuisse reseruatum ad fauorem duorum proximiorum de progenie, & Parentela Antonij de* Cellis

 sun-

fundatoris gradatim, & successiuè in perpetuum; atquè, ideò qui Patronatum pretendit, tenetur probare per gradus distinctos se proximiorem esse fundatoris, capit. licèt ex quadam, de testibus Anchar. Cons. 52. num. 7. & 8. Alexand. cons. 82. in princip. lib. 1. Natta Cons. 388. num. 3. lib. 2. Alciat. presumpt. 8. nu. 9. reg. 3. Cephal. cons. 143. nu 3. & 4. Dec. cons. 321. num. 161. Tiraq. de retract. Lignag. §. 1. glos. 16. num. 4. fuit dictum in causa Placentina Cappellaniæ 10. Ianuarij. 1594. Coram R. P. D. Decano Nouar. in opusculo Iuris Pontificij noui, conclus. 3. num. 15. de Iure Patronatus.

Non obstat, quòd Ioannes Augustinus, Frater Rolandi vtrinque coniunctus fuerit de annis 1558. 1560. & 1567. & 1568. admissus ad præsentandum, cum Ioanne Vincentio Fratre, & Patre respectiuè eorum, qui hodie sunt Patroni. nam ista admissio, vel deducitur ad effectum probandi filios Rolandi esse in quasi possessione proximitatis; & cum hodie agatur in petitorio de pertinentia iurispatronatus, ista quasi possessio non releuat dictos filios ab onere probandi proximitatem Bald. in cap. per tuas, n. 4. vers. item hoc operatur, de probat. Ias. in l. neq. professio, num. 2. C. de testam. & alios citāt dequè magis cōmuni testantur Alciat. de presumpt. reg. 3. presumpt. 38. num. 2. & 3. Roland. cons. 49. num. 48. lib. 4. Vltra quod possessio Ioannis Augustini non transiuit in filios Rolandi, vt etiam fuit in hac causa decisū 16. Iunij 1609. coram R. P. D. Ludouisio tūc Rotæ Auditore.

Vel deducitur dicta admissio ad effectum probanda proximitatis ea ratione quod cum ius præsentandi spectare debeat ad duos proximiores, præsumendum est Ioannem Augustinum fuisse

fuisse proximorẽ postquam admissus fuit ad præsentãdum, vna cum Ioanne Vincẽtio: probata vero hac proximitatis qualitate in Ioanne Augustino, censeri debeat etiam probata
2 *ex Rolando eius Fratre per ea, quæ tradit Angel. in Authent. vt liceat matri, & auiæ §. 1. vers. ad hæc in fin. Cott. in verb. sententia data pro vno, Tiraquell. de nobilitat. capit. 17. num. 3. videlicet, quod vbi pluribus fratribus ex eodem patre natis vnus pronunciatur Ciuis, Perusinus, censebũtur etiã alij fratres Ciues Perusini absque alia probatione.*

SVMMARIVM.

1 *Parentum appellatione in materia fundationis, Iuris patronatus an veniant parentes.*
2 *Verba perpetuis temporibus, apta sunt comprehendere descendentes de gradu in gradum, propter imperpetuum statum futuri temporis.*
3 *Enunciatiua antiquissimæ probant communem hominum opinionem.*
4 *Communis hominũ opinio præsumitur vera.*
5 *Sententia plenè probat existentiã iuris patronatus, & eius naturam in præiudiciũ Ordinarij*
6 *Ius patronatus quando hæreditarium, & familiare censeatur.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuris patronatus aquiritur omnibus de familia, & agnatione, vbi est erectum pro se, & suis parentibus.

RESOLVTIO CCII.

1 IN casu erectionis iuris patronatus pro se, & suis parentibus dicebam in casu mihi proposito, fuisse quæsitam pertinentiam præsentandi omnibus parentibus de familia, & agnatione fundatoris ... patri, & ma-

tri fūdatoris, per tex. in l. parentes, ff. de verborum significatione, & iuxta hanc sententiam censuit, Rota in vna Mediolanen. iurispatronatus 29. Aprilis 1613. coram Pirouano, cuius tenor est cum patronatus, de quo agitur ab vna parte pretenderetur gentilitius, ab altera verò hereditarius: Domini distinguendo tempora censuerunt fuisse gentilitium vsque ad annum 1520. reseruando videre abinde citra, cuius naturæ esset, constat enim de initio fundationis huius Patronatus ex codicillis Benedicti dicti Rozi, vsque de anno 1024. Regnante Conrado Imperatore, & eius Imperij anno 9. in quibus enunciatur tenor fundationis huius patronatus ab eodem Codicillante constituti fauore suorum parentum proximorum, quibus post obitum suum reliquit ius eligendi successorem vtiliorem perpetuis tēporibus de eorum parentibus proximioribus de paterna parte ad hoc ministerium: & quoties cunq; Iuspatronatus parentibus relinquitur, certum est id deberi à primo relinquente omnibus de parentela, & familia vocatorum. quia appellatione parentum propter subiectam materiam, & communem vsum loquendi, non est intelligendum de patre, & matre Codicillantis, sed de agnatione, & familia ipsius Tiraquell. de retract. consan. §. 1. glos. 8. n. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 88. num. 18. Pereg. de fideicom. art. 22. num. 31. Rimin. Iun. loquens de patronatu in cons. 308. num. 2. vol. 3.

Nec satisfactum videtur menti Codicillantis, vt parentes ab eo nominati post eius obitum habeant ius patronatus; nisi etiam ad omnes successiuè de agnatione, & familia perueniat. cum verba perpetuis temporibus sint

apta

apta comprehendere descendentes de gradu in gradum propter implicitum statum futuri temporis, secundum opinionem Cumani in l. cum ita §. de fideicommiss. num. 4. ff. de leg. 2. & in l. Gallus §. quidam rectè num. 7. versiculo, vbi autem instituuntur ff. de liber. & posthum. quam sequuta est Rota in pluribus causis, vt in Florentina fideicommissi de Detis 3. Decembris 1607. coram R. P. Mazanedo in vna Bononien. fideicommissi de Pannolinis 10. Decembris 1610. coram Archiepiscopo Logdunnen. & alias pluries.

Nec visum est posse dubitari de forma probante Codiciliorum, neque de fundatione enunciata in eis: cum prædicta enuncietur in sententia Archiepiscopi Mclonis de anno 1158 in qua Codicilli registrari leguntur; quæ cum sit antiquissima, plene probat in ea contenta, etiam si enunciatiuè loqueretur, quia probant communem opinionem hominum, quę pręsumitur vera, vt dicit Bald. in l. cum aliquis, C. de iure deliber. num. 4. vers. item quod dicit glo. Dec. cons. 41. num. 9. & 11. Peregrin. cons. 33. num. 20. lib. 1. maximè concurrente obseruantia, de qua dicetur infra, quæ dat fidem scripturis non authenticis, Cyn. inter Bald. cōs. 400. nu. 5. lib. 4. & idem Bald. cons. 401. eodem libr. Bec. cons. 103. nu. 26. Ioseph. Ludou. conclus. 38. vers. infertur quarto, fuit dictum in Aretina Cappellaniæ 22. Iunij. 1590. coram Comitulo, & Cremonen. Cappellaniæ 14. Iunij 1594. coram Illust. Cardin. Mellino.

4 Secundo probatur hęc qualitas gentilitia ex inscriptione antiquissima, posita in Ecclesia, de qua agitur, & extracta supra centum annos, instante Bernardino de Sellanoua.

pro defensione iurispatronatus, in qua illi de Cortesella enunciantur agnati Benedicti d. Bozzij, & descendentes, ac patroni aduocati eiusdem Ecclesiæ, cui inscriptioni multum esse deferendum voluerunt glos in capit. cum causam, de probat. capit. ad audientiam, il secondo de præscript. capit. cum olim, de censibus capit. sanè 24. quæst. 2. Bald. cons. 310. lib 5 & sæpius, fuit firmatum in Rota, vt in Hispalen. iurispatronatus de las Cueuas 26. Martij. 1590. coram illustrissimo Cardin. Pamphilio, & 9 Iunij 1610. & eo magis augebatur probatio, ex inscriptione, quanto maiori longinquitate temporis fulcita apparebat, ex illius verbis, ibi alter vero Benedictus, d. Bozzius, ex progenie DD. de Cortesella natus hunc titulum depingi fecit, qui Benedictus, cum esset in codicillis nominatus, vti testatoris nepos, sequitur dicendum iam supra quingentos annos inscriptionem fuisse depictam, vel saltem supra centũ, si attendatur tempus secundi Benedicti, qui inscriptioni anni 1293. interuenit.

Tertio prædictis accedat sententia Milonis Archiepiscopi Mediolanensis de anno 1188. in qua actores tunc tẽporis enũciantur legitimè descendisse de Nepotibus ipsius Rozzonis ex paterna linea, & insuper declarantur patroni, fundatores, & dotatores, & visis per Archiepiscopum instrumentis priuilegijs, & testibus confirmãtur patroni istius Ecclesiæ cum facultate in perpetuum eligendi, & præsentandi. quæ sententia cum sit fundata in probatione descendentię, à Nepotibus Rozzonis, fundatoris qui parentes, vocauit; nulli dubiũ, quin vti antiquissima probet existentiam iurispatronatus, & eius naturam esse

gentilitiam, ne dum esse in præiudiciũ Ordinarij, Rota decis. 11. de iure patronat. Sed, & in præiudicium successorum, quod minus est, cũ habeat vim tituli, contractus, & instrumenti, & per eam ius patronatus oriatur, & perimatur, vt dicit Abb. in capit. quãto, de iud. Paul. de Cittadin. de iure patronat. 9. par. quæst. 18. nu. 24. Ferret. cons. 135. nu. 1. vol. 1. Pereg. cons. 33. num. 18.

Demum concurrit obseruantia ex multiplicatis presentationibus desumpta, nempe de anno, 1285. vsque ad annum 1400. ex quibus apparet, quod semper agnati de Cortesellis presentauerũt & præsẽtationes effectum sortitæ sunt; que obseruantia sufficeret etiam, vbi alia non concurrerent pro concludenti probatione qualitatis patronatus, Franc. in capit. 1. num. 5. de iure patron. in 6. Abb. in cap. quærelam num. 9. in fine de elect. Feder. de sen. cons. 234. num. 3. Ferrer. cons. 293. num. 4. lib. 2. quod etiam fuit firmatum in Florentina Ricatolis 10. Martij 1603. coram Illustriss mo Cardin. Lancellott. & in Ianuen. iurispatron. 20. Decemb. 1604. coram Litta.

Nec prædictis obstare videtur, quod iuris præsumptione, ius patronat. magis hæreditarium, quã familiare, & gentilitium, sit iudicandum, clem. plures, vbi Cardinalis in 6. quæst. de iure patronatus Lambert. de Iur. patron. 2. part. lib. quæst. 2. num. 15. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. num. 6. Nouarius in suo nouo iuris Pontificij opusculo conclus. 3. num. 12. de iure patronatus, qui & aliam allegat, Rotæ decisionem. quia conclusio est vera, vbi cõcurrit dubia probatio; secus vero, vt in præsenti, vbi apparet de fundatione fauore parentum proximiorum, qui exindè presen-

sentarunt tanquam Agnati, & descendentes fundatoris, & per sententiam fuerunt declarati successores, & descendentes legitimi, & ad eos ius eligendi, & presentandi spectare.

SVMMARIVM.

1 *Testatoris voluntas seruanda est in iure patronatus.*

2 *Testator præsumitur voluisse excludere eos quos non vocauit.*

ARGVMENTVM.

Ad pertinentiam presentandi an admittantur parentes non vocati à fundatore.

RESOLVTIO CCI.

PRima consideratione videbatur pro affirmatiua concludendum per regulam illam dilectionis, vbi præsumitur in dubio diligere eos, & consequẽter, vocasse argum. l. cum acutissimi C. de fideicomissis, & l. eum auus ff. de conditionibus & demostrationibus.

Cæterum contrarium est concludendum, siquidem testatoris voluntas in fundatione iuris patronatus seruanda est. Rota diuers. in decis. 582. part. 4. & qui ab eo vocati non sunt, censentur exclusi l. quidam, ff. de verborum oblig. Paris cons. 23. nu. 24. vol. 1. Surd. cons. 5. num. 59. & cons. 261. num. 14. Decian. cons. 64. nu. 2. vol. 3. Mantica de coniecturis lib. 9. tit. 15. num. 1. & fundator præsumitur voluisse excludere eos, quos non vocauit, & vocare potuisset si voluisset ad tex. in l. 1. §. sin autem, C. de caducis tollend. Surd. dicto cons. 262. num. 14. Mantica vbi supra, num. 1. vers. ex hoc manifeste, & ita pluries censuit Rota præsertim in vna iuris patronatus 10. Decemb. 1604. coram litta, & iterum

ium

rum in eadem 10. Iunij 1613. Coram Pamphilio, & alias sæpe.

SVMMARIVM.

1 *Familia aggregata non dicitur de stirpe, licèt veniat appellatione familiæ nu. 3.*

2 *Priuilegium concessum familiæ non extenditur ad aggregatam.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi, An competat Familiæ Aggregatæ, si iuspatronatus sit familiare.

RESOLVTIO. CCIV.

1 FAcit contra familiam aggregatam quod familia aggregata non dicitur esse de stirpe, & sangui-
2 ne illius familiæ, cui aggregata est, & ideò tale ius præsentandi non deberet extendi ad illam, prout nec priuilegium, Mohedan. decis. 2. de priuileg.

3 Sed pro altera parte cōfert, quia appellatione familię venit etiam aggregata, itaut domus totius, & progeniei appellatione venit non solum familia originaria, sed etiam aggregata ex dictis per Bartol. in l. tutelas num. 4. ff. de capit. diminut. Anchar. consi. 152. Gabriel consil. 132. lib. 1.

Pro decisione verò articuli nouissimè videnda est decisio Rotæ in recollect. per Farinac. decis. 697. par. 1. tom. 1. vbi latius examinatur, & discutitur iste articulus, & ideò ad illam Lectorem remicto.

SVMMARIVM.

1 *Quilibet Christianus est capax iurispatronatus.*

2 *Spurius ad honores non trahitur.*

3 *Meretrix est obtinet iuspatronatus.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi, quæ competit ratione hæreditatis do-

Fff

donationis, vel alio titulo, an detur, vbi hæres, vel donatarius esset persona turpis.

RESOLVTIO. CCV.

PRæsentandi ius, quod cõpetit ratione hæreditatis, vel alio titulo, vt alias supra firmatum fuit, transit ad omne genus personarũ, quia non debet attendi p̄sonæ qualitas, sed titulus, quo ad illam transit dum titulus huiusmodi, prærogatiuam dat, atque concedit, & ideò sufficit titulum habere, ad finem, vt valeat præsentatio facta, & possit quis præsentare.

1 Quilibet enim Christianus est re ipsa capax iurispatronatus ad textum in c. piæ mentis, & cap. fulgentius 16. quæst. 7. vndè quãtumcunque persona sit cupis, tamen præsentandi iuris est capax.

Et ideò videmus, quod licèt spurius ex damnato coitu natus ad honores nõ

2 recipiatur, sed facti saltem infamia reputatur notatus, ex ijs quæ scribunt DD. in l. nullum C. de his, qui notant infam. Azo in summa C. ex quib. caus. irrog. tamen à facultate acquirendi iuspatronatus non arcetur, DD. in cap. cum sæculum de iurepatronat. German. Præpos. & Card. in c. lege Imperatorum 10. distinct. Rocch. de Curt. in suo tract. de iurepatron. in verbo competens alicui q. 2. Bald. consil. 323.

3 Vndè Meretrix benè potest obtinere iuspatronatus, quamuis sit turpis persona, glos. & Archid. in cap. non est putanda 1. quæst. 1. Rocch. de Curt. in d. tractat. iur. patron. in d. vers. competens quæst. 1. col. 2. vers. sed hic subor itur quæstio Viuius, qui sic iudicatum dicit decis. 134. vbi scribit non obstare, quod iuspatronatus sit ius honorificum, vt omnes sciunt, & patet ex Rubric. de iurepatro. honoresq; p̄sonis infamibus minimè competunt, quia sm̃ Rocch. in cit. tract. de iurepat. in rub. illud in-

du-

ductū est cōceditur gratiosè, & principaliter in beneficium Ecclesiarū ad effectū ne laici ab Ecclesiarū deuotione detrahantur, vt voluerunt Canonistæ, & præcipuè Abb. in cap. quoniam de iurepat. quare siue persona sit turpis, siue honesta semper ius istud præsentandi si habeat titulus transire debet.

SVMMARIVM.

1 *Probatio iurispatronatus vigore Concilij est forma, nec per æquipollens adimpletur.*

2 *Forma addi, nec minui potest, sed vndique debet esse perfecta nu. 3.*

4 *Immemorabilis sufficit ad probandum iuspatronatus, & an publica vox, & fama nu. 5.*

6 *Immemorabilis vsque ad quot annos extendatur.*

7 *Duo anni si deficiant ad tempus centum annorum adbuc immemorabile tēpus dicitur.*

8 *Assertio Episcopi multum iuuat in probatione iuris patronatus.*

9 *Arma repræsentant familiæ memoriam.*

10 *Leuiores probationes sufficiunt, vbi lis iurispatronatus est inter laicos circa præeminentiam, vel vbi est lis inter compatronos nu. 11.*

12 *Iuspatronat. præscribitur, contra alium patronum spatio 40. annorum.*

ARGVMENTVM.

Probatio iurispatronatus, an sit facienda iuxta Concilij formam, quoties agitur inter laicos ad effectum babēdi præeminentiam in Cappella, siuè Ecclesia, in qua prætenditur iuspatronatus, & non inter Episcopum, & patronos.

RESOLVTIO. CCVI.

CVm esset concessum in quadam Ecclesia Regni tempore, quo celebratur dies Festus Purifica-

tionis Beatæ Mariæ Virginis assignari candelam ante alios quibusdam de familia N. tanquam patronis dictæ Ecclesiæ: vna vice se opposuere nonnulli Nobiles dicti loci, prætendendo illam Ecclesiam esse liberam, & consequenter illam prælationem non esse concedendam alterius præ satis de dicta familia. quare orta hac cõtrouersia apud Archiepiscopum illius diœcesis fuit dubitatum, si constaret de iurepatronatus, ad illum effectum, vt potissent illi de nominata familia per prius recipere à manu Parochi ante alios, & si nobiliores, candelam benedictam, & sic hanc præcedentiam obtinere: cumq; essent pro probatione adducta multa, per quæ de iure patronatus probatio habebatur, licèt non ita strictè, prout Sacrum Concilium mandauit; fuit iste iuris articulus ad meam decisionẽ demandatus, vt iuxta meũ votum procederetur.

Quare Iȝ. in determinatione anceps essem, quia Cõcilium loquẽs de iuspatronatus probatione, sess. 25. cap. 9. de reformat. generaliter dat formam, & essentiam. Tamen dum pro parte prætensorum patronorum à causæ patrono, prætenderetur illam formã in Concilio requisitam in probatione iurispatronatus non esse necessariam in casu de quo agebatur, stante, quod lis non erat inter Episcopum, & patronos ad effectum conferendi, seu præsentandi Rectorem; sed solũ inter laicos ad effectum præheminẽtiarum. ideò volui, vt hanc prætensionem in iure probaret, qui cum id egisset, placuit pro decisione articuli illius allegationes inserere, cum iuxta illas determinauerim. Tenor autem ipsarum, est vt sequitur.

Satis notum est iurispatronatus priuatorum probationem ex forma conciliari in tribus consistere, nempe in authenticis documentis fundationis, vel dotationis

nis,in multiplicatis præsentationibus à tempore immemorabili, & in reliquis probationibus, secundum iuris communis normã,vt cautũ est in Sacro Concil.Tridentin.Sess.25.cap.9. de reformat.

Quæ quidem probatio, cum sit de forma,vt passim Rotam determinasse legimus,certè succedit,nè possit adimpleri per æquipollens,vt in terminis iurispatronatus notarunt Gonsalez in regul. 8. Cancellar. de Altern.glos.18.num. . . Garzia de benefic. lib. 5.c. 9.num.13.Illustrissimus D. meus Commissarius in praxi fori Eccles.resolut. 148. versic.amplia secundo p.1: Viuian. in tract.de iurepatronatus par.2.lib.11. cap. 5.num.84.& voluit Rota in vna Bononien.iurispatronatus 20.Martij 1589. Coram R.P.D.Gyptio,in qua fuit dictum ita pluries Sacrã Congreg. Illustriss.Cardinalium Concilij interpretum declarasse.extat inquã in iure satis vulgata regula,quod forma adunguem, & præcisè est seruanda, & adimplenda,nec in illa admictatur ęquipollens l. 3.§. fin.cum seq. & l. quod per salutem ff.de iur.iur.cum alijs latius,apud Viu. decis. 334. num.10.Card.Caualer.decis.612.nu.18. Christofor.Martius decis.Senẽs. 93.nu.8. vbi quod forma statuti, vel alterius dispositionis per ęquipollens non adimpletur,alias actus redditur ipso iure nullus, Illustrissimus Dom.meus decis. Cur.Archiep.349.num. 8. part.4.Gonzal. in Reg. 8. Cancell.glos.4. num. 137. Moneta de commut.vltim. volunt.cap. 7.numer. 328. Regens Tapia decis. Sac. Cons.par. 3. num.5. nam formæ nihil addi,vel minui potest,l. 1.§.opus nouum, ff.de nou.oper. nunciat. cũ sit de genere indiuisibilium Pereira de potest. eligendi cap.7.§.13.Monach.decis. Lucens.18.num.2. Rendin. in promptuar. recept. sententent.titul.100.num. 5. Regens de Ponte cons. 5. nu. 74.

74. vol. 1. Amat. cons. 6. nu.
3 6. sed omninò vndique debet esse perfecta ex singulis suis partibus, alias non est forma, iuxta textum in l. si is qui §. quædam ff. ad l. falcid. quem ad id reportat Reg. Tapia memor. decis. 3. num. 20.

Hæc omnia sicuti sunt, vera, ita & illa negare non intendo super hac facti serie, quæ hodie apud Illustrissimum Dom. meum Præsulem Riccium causæ Commissarium decidenda venit.

Nam ad fauorem huius honorifici iurispatronatus plures, quam sufficientes uigere probationes video, ex quibus ad fauorem Cliẽtuli determinandum esse omninò instatur, prætensis per Magnificum Aduersæ partis Aduocatum affirmãtis exclusionem, ex eo, quia non constabat de fundatione, & dotatione, nec de multiplicatis præsentationibus non obstantibus.

Et primo quia adsunt testes super tertio articulo, qui deponunt de immemorabili circa huiusmodi patronatum, quę immemo-
4 rabilis sufficit ad illius probationem, Felin. in tractat. quando literæ Apostol. noc. patron. ad fin. Put. dec. 58. numer. 9. & 10. & decis. 205. num. 2. lib. 1. Paris de confident. benefic. quæst. 28. Gonzalez in Regul. 8. Cancell. glos. 18. num. 89. Garzia de benefic. part. 5. capit. 9. num. 92. & pluries determinauit Rota in varijs casibus.

Qui testes adminiculantur ab alijs testibus in quarto articulo deponentibus, de visu à quadraginta annis, & supra, & de auditu à Senioribus circa hanc præheminentiam, & iura recipiendi Candelam in die Purificationis B.M.V. ante omnes, & si Nobiles, quod satis iuuat, ex dictis per Caualer. decis. Rotæ 174. vt alios omictam.

5 Quinimò debet sufficere probatio de publica voce, & fama in antiquis, iuxta præsertim legitima quasi pos-

possessione, hic probata, per testes. Put. decis. 60. in fin. & decis. 140. lib. 1. Rota diuersa decis. 792. part. 1. Cassador. dec. 2. de probat. Achil. de Grass. decis. 4. nu. num. 9. & decis. 6. de iure patronat. Garzia, qui pluries ita decisum in Rota testatur de beneficijs part. 5. d. cap. 9 num. 83. & seq. Marc. Antonin. var. resolut. lib. 1. cap. 109. num. 30. Barbos. in tract. de officio, & potest Episcopi alleg. 72. nu. 43. part. 3. etiam, quod essemus in potentioribus, & suspectis; quia præsumptio vsurpationis non procedit, quando constat de immemorabili, Achil. de Grassis dec. 4. de iurepatron. Rota diuers. decis. 545. numer. 4. par. 1.

Nec obstat dicere, quod in ista immemorabili deficiant duo anni, cum iuxta
6 communem DD. sententiã illa verificetur in centum annis, Menoch. de Arbitr. Iud. cas. 3. Mascard. de probat. conclus. 103. Rota dec. 520. part. 1. & 584. part. 2. in recentior. Cappella Tholos. dec. 440. Mar. Antonin. resol. 80. lib. 1. num. 11. Garzia de benefic. par. 12. c. 2. num. 263. Ceual. commun. cõtra commun. quæst. 302. num. 9. Leo in Thesaur. fori Eccles. part. 2. cap. 21. num. 5.

7 Nam respõdetur id minimum esse habito respectu ad tam longeuum tempus, cum duo anni respectu censum sint vti gutta aquæ respectu maris, quæ nullathenus accrescit, nec decrescit & ideo non est habenda ratio: paruitas inquam materiæ excusat, tanquam representans momẽtum temporis respectu tam diutinæ præscriptionis, & ideò illorum defectus non est habẽdus in consideratione ad l. si fundum S. plane ff. defũdo dotal. Ias. in l. si is, qui pro emptore num. 52. ff. de vsucapion. Paris. consil. 32. num. 6. & seq. vol. 3. & voluit Rota in vna Florentina Canonicatus 11. Decẽbris 1615. Coram R. P. D. Buracto, quam nouissimè

reperio

reperio adductam à Lotterio in suo tract. de re beneficiaria lib. 2. quæst. 7. num. 63. qui tamen loquitur in defectu vndecim mensium a tempore centum annorum.

Secundo, quia circa hāc præheminentiā adest quo-
8 que assertio duorum loci Ordinariorum, cui Rota in huiusmodi materia iurispatronatus plurimum semper deferre consueuit Rota in nouis decis. 11. de iurepatronat. Rot. diuers. decis. 376. p. 3. Seraphin. dec. 1232. par. 2. Illustrissimę. D. meus Coccinus Rotę decanus decis. ...... Crescent. decis. 2. de iurepatronatus, Achil. de Grass. dec. 7. eod. tit. Caualerius decis. 97. num. 6. vbi assignat rationem, quia standum est assertioni illius, cui assertio prçiudicat, prout in Episcopis, de quorum interesse agitur circa libertatem beneficiorum.

Tertio, nam in hac Ecclesia ante ianuas reperiuntur apposita insignia, siuè Arma istius, qui in illa hanc prętendit pręheminentiam, quæ nedum representant, & conseruant memoriam huius familiæ iuxta doctrinam Anchar. cons. 11. a num. 4. sed etiam inducunt præsumptionem iurispatronatus, Anania consil. 86. numer. 2. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina, de caus. possess. & propriet. num. 97. Gabriel consil. 196. num. 10. lib. 2. Menoch. de præsumpt. lib. 3. cap. 130. num. 31. Polidor. Rip. obseruat. 68. Illustriss. D. meus causæ Commissarius dicta decis. Cur. Archiep. 231. part. 2. Rota in Fesulana iurispatronatus 7. Februarij 1558. Coram R. P. D. Bubalo. & alias sæpius.

Quæ omnia simul iuncta concludenter videntur probare tale iuspatronatus, tātò fortius, dum non agitur inter loci Ordinariū, & patronos, ad effectum conferendi, seù præsentandi Beneficiatum, siuè Rectorem: sed solum inter laicos ad effectum præheminētiæ, quo

in

10 in casu sufficere debent leuiores probationes, & non ita strictè procedēdum est, vt notarūt DD. in cap. nobis, de iurepatronatus, & determinauit Rota in Calaguritana præheminentiarū 26. Iunij 1591. Coram R. P. D. Gyptio, in Toletana iurispatronatus 12. Iunij Corā Illustrissimo Cardin. Blanchetto, & recentius in palentina Cappellæ Lunæ 12. Maij 1614. Coram R. P. D. Andrea, iuxta quas decisiones alias obtinuisse, apud Nuntium Apostolicū reminiscor.

Ad quod coadiuuandum satis constat illud simile, quod vbi est lis inter con-
11 patronos admictūtur leuiores probationes Cassador. decis. 1. in fin. de probatio. Rota in Soran. iurispatronatus 28. Aprilis 1603. Coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, & alias sæpius, vt per Gonzalez in Reg. 8. Cancellar. d. glos. 18. num. 59. Piaseg. in praxi Episcop. cap. 5. num. 7. part. 2. Barbos. in tract. de officio & potest. Episcopi allegat. 72. nu. 68. part. 3. taliter, quod neque esset necesse seruare formam Concilij, etiam si versaremur in potentibus, vt tenuit Rota in Portuen. Beneficij 9. Maij 1595. Coram R. P. D. Corduba cessat inquam in similibus casibus Concilij assertus rigor
12 & inde videmus iuspatronat. posse præscribi ab vno contra alium compatronū spatio quadraginta annorū cum titulo colorato Caualcan. decis. 33. num. 8. par. 5 Galesin. in margar. cas. conscient. in verbo iuspatronatus, Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resol. 108. num. 28. Leon. in Thesaur. fori Eccles. cap. 6. num. 8. in fin. ante eos Lambert. de iur. patronatus par. 2. lib. 2. art. 5. quæst. 11. quare decisionem causæ ad fauorem harum allegationum expectando, hæc currenti calamo, breui methodo adduxisse sufficiat, cum agatur, coram eminenti viro, in cuius pectoris scrinio omnium sunt aperta.

SVMMARIVM.

1 *Allegatio Io. Mariæ Nouarij I.C.Lucani adducitur circa articulum istius resolutionis.*

2 *Excipiens de iurepatronatus tenetur claram adducere probationem, dum agitur ad exclusionem prouisi Apostolici nu. 3.*

4 *Exceptiones quænam sint admittendæ ad merita causæ, & nu. 5.*

ARGVMENTVM.

An executio literarum Apostolicarum impediatur per exceptionem pertinentiæ iuris patronatus.

RESOLVTIO CCVI.

IN quadam causa mihi delegata à Sede Apostolica Ioan. Maria Nouarius I.C.Lucanus tanquam Aduocatus, Coram me dicebat, quod prætendens pertinentiam iuris præsentandi, & illam in promptu adducens claram, & notoriam ex fundatione, scilicet vel dotatione, siue ex multiplicatis, & continuatis præsẽtationibus iuxta formam Concilij sess. 25. cap. 9. de reformat. tunc benè executio literarum Apostolicarum impediri potest, sub prętextu, quod ius præsentandi competat illi familiæ, quæ se opponit. at secus vbicũq; ista exceptio ad retardandam exequutionem
1 opponitur absquè fumo probationis, vt supra, Nam tũc tamquam exceptio requirens altiorem indaginem reijcienda est ad petitoriũ. quod cum fundauerit ex nonnullis iurium fundamẽtis, placuit allegationes ad hunc finem inserere, & sũt quæ sequuntur.

Illustrissime, & Reuerendissimè Domine. Nescio quo pacto patrocinans pro parte aduersa intendat suspendere, & impedire exequutionem literarum Apostolicarum ad fauorem mei clientuli expeditarum super Beneficio de quo agitur

tur, dum ex illis apparet prouisum fuisse de tali beneficio per obitum Ioannis de Marinis defuncti in anno 1628. Mense Maij Sedi Apostolicæ reseruato.

Et licèt glorietur hanc suspensionem facere,& exequutionem impedire] sub prætestu,quod ipsum beneficium sit de iurepatronatus familiæ dello Gaudo, à qua, & ipsa pars aduersa originem trahere supponit.

2 Tandem rogo aduerti, quod in iure est determinatum,excipienti de iurepatronatus aduersus Reseruationem ad retardandam exequutionem Breuis,incũbere onus afferendi incontinenti probationem clarã, & notoriam ex fundatione dotatione, vel ex multiplicatis, & continuatis præsentationibus, iuxta conciliaris dispositionis formam,de qua cap.9. de Reformatio. sess.25.alias tanquam exceptio requirens altiorem indaginem reijcienda esset ad petitorium, vt pluries determinauit Rota Romana,& præcisè in iacen. Parochlalis 27. Iunij 1603. Coram Illustrissimo Cardinal. Pamphilio, in Tiburtina iurispatronatus 5. Iulij, Coram R.P.D.Pegna tunc temporis Rotæ Decano, in Aretina Cappellaniæ 3. Decembris 1610. Coram Illustrissimo Cardinali Lancellotto,& tandem in Aquilana exequutionis Breuis Lunæ 13.Februarij 1612.Corã R.P.D. Pirouano, vt patet in decis.nouissim. recollect. per Farinac.decis.381.part. 1.to.1. qui etiã voluit dec. 333. apud eundem eodem tom.1.iurispatronatus probationem debere esse concludentem, dum agitur cõ-
3 tra prouisum Apostolicum venientem pro libertate Ecclesiæ; quia Ecclesia de iure præsumitur libera, vt latè apud Menoch. de præsumpt.lib.3.præsumpt.90. qui plura adducit,& in terminis Caualer.dec. 159.

4 Vbi enim exceptiones non sunt claræ, & liquidæ, tam in iure, quam in facto,

quod nulla tergiuersatione celari possunt, nec de illis potest dubitari nunquam sunt admittendæ, sed ad merita causæ reseruantur l. si quidem, C. de excep. Bar. in l. cum quærebatur, num. 3. ff. iudic. solu. Ias. in l. ait prętor, num. 23. ff. de iure iur. latius Surd. cons. 251. à nu. 7. cum seq. lib. 2.

Et sic procedit illa regu
5 la communi calculo à DD. recepta, quod quando exceptio apparet releuans à principio, non debet reseruari ad merita causæ, sed à principio audientia deneg ãda est, vt scripserũt Plot. cons. 73. num. 30. vol. 2. Bimius cons. 98. num. 9. Menoch. de arbitr. iud. quæst. 53. num. 4. Molin. de primogen. Hispan. cap. 9. num. 39. lib. 4. Mastrill. decis. 8. num. 6. part. 1. vbi quod tunc grauat Iudex si exceptionem reseruet, etiam quod illa respiceret merita vt plenè probauit Menoch. cons. 367. à num. 5. cum seq. quem sequitur nouissime Castill. dec. Sicil. 124. lib. 2.

Quæ quidem probatio circa substantiam iurispatronatus non affertur in casu nostro, cum vt voce informaui cunta, quæ producuntur non sunt sufficientia ad iurispatronatus prętensi probationem, & ideò nulla est habenda ratio: & consequenter propterea instatur pro Bullarum Apostolicarũ executione, oppositis a parte aduersa, tanquam friuolis, & absque fundamento minime obstantibus. & hæc breuiter dixisse sufficiat dũ causa agitur Coram eminentissimo viro, & omnium communi Magistro, à quo, & omnes discimus.

SVMMARIVM.

1 *Non prestato impedimentum, quod de iure non sortitur effectum.*

2 *Quod maior pars facit omnes fecisse videntur.*

3 *Amplia etiam in compromissis.*

4 *Am-*

4 *Amplia etiam in collectis.*

ARGVMENTVM.

An probatio iusta formam Concilij requiratur in iure patronat. vniuersitatis vbi erectio illius est facta, à minori parte Electorum, & Sindicorum.

RESOLVTIO. CCVII.

RESpondetur præfatã erectionem iurispa-
1 tronatus nulliter, & inualide ac cõtra iuris formam factam fuisse, & consequenter in eius probatione minimæ Concilij rigorem circa eius verificationem requiri. siquidem iusta iuris regulam non entis nullæ sunt partes l. omnia, cũ mille concordantibus, ff. si certum petatur: & quod nullũ est, nullum producit effectũ tex. est in c. non præstat impedimentum, de regulis iuris in 6. ad late tradita per Ias. in l. vbi pactum, C. de transactionibus. quare cum in actibus per vniuersitatẽ celebrandis exigatur maior pars vniuersitatis, iusta textum vulgatum in l. quod maior, ff. ad municipalem latè de Franchis in decis. 2. meritò præfatum iuspatro-
2 natus a minori Electorum parte erectum, vti non recte, & iusta iuris regulam reseruatum, nullum censetur; & propterea nullam exigi probationem, cum, vt supra dicebatur non entis nullæ sine partes, & quod vbi actus Vniuersitatis emanatur, à minori parte sit nullum, probatur vltra supradicta per tex. in c. per fundu n, ff. de seruitutibus rusticorum prędiorum, vbi in ijs, quæ singulos tangũt omnium approbatio requiritur c. quod omnes de regulis iuris in 6. Ripa respõso 93. prout confirmatio in in officio minime fieri possit vno ciue reluctante §. final. in Auth. de defensoribus Ciuitatum, R[illegible] in singular. 95. & 601. Felin. in cap. significauerunt. col. 3. de testibus, Natta consil. 58.

58. vol. 1. Arnon problemat. 21. Boerius in decis. 549. num. 4. vbi plura ad hoc cumulat.

3 Amplia hoc procedere pariter etiam in compromisso vniuersitatis, in quo requiritur, vt omnes de vniuersitate legitimè congregata communiter consentiant expresse, Abb. in c. cum omnes, de constitutionibus.

Amplia 2. idem procedere in capitulis canonicorũ, vbi duę partes canonicorũ non possunt recipere aliquem extraneum non canonicum ad dandam vocẽ in capitulo, vt per Felinũ in cap. cum omnes, col. 12. de constitutionibus, post Panormitan. in cap. scriptum de electione.

4 Amplia tertiò pariter procedere in imponendis collectis, vt voluit, Guido pap. in decis. 121. vbi firmat, quod in imponendis collectis, seù gabellis requiritur consensus omnium, nec sufficit consensus vnius partis vniuersitatis, vt voluit ante eum Bar. in l. 1. S. ex his igitur ff. de verborũ obligationibus, & in l. quod maior, ff. ad municipalem, & habetur per Dinum in c. quod omnes, de regulis iuris.

SVMMARIVM.

1 *Actus gestus contra iuris dispositionem non valet, nec tenet, & si specificè per legem non retractetur.*

2 *Actus factus contra legem pro infecto habetur.*

3 *Actus inualidus nulla the nus praeiudicat, neq; punitur.*

4 *Actus inualidus ratificari non potest,*

5 *Electio fori absque iuramento perhorrescentia facta non valet.*

ARGVMENTVM.

An sententia Canonizans ius patronatus contra formam Concilij sit ipso iure nulla.

RE-

RESOLVTIO. CCVIII.

DIcebatur primo non esse ipso iure nullam, quia in dubio in casibus in quibus actus est nullus, non dicitur nullum effici ipso iure, c. cum secundum leges, & quod ibi communiter notatur, de hæreticis in 6. Baldus cons. 22. vol. 2. Alexan. cons. 21. vol. 1. & latissime Gratian. disceptationum forentium cap. 340. & facit decisio Magonij dec. 19. & Achil. de Grass. in dec. vnica, de pænis.

Verum contrariam sententiam in facti contingentia putaui meliorem, ac iuri consonam ex eo, quia hoc casu actus dicitur gestus contra iuris dispositionem proinde non valet, nec tenet, quamuis ille per ipsam legem specificè non retractetur, vt in reg. quæ contra fiunt de reg. iur. in 6. & facit tex. iuxta glos. in cap. nouiter, de his quæ fiunt à prelat.

Et consequenter actus factus contra legem pro infecto habetur, l. non dubiũ C. de leg. & c. Imperiali 25. q. 3.

Nec ipse actus inualidus præiudicat modo aliquo, l. sicuti, & ibi Bal. col. 1. C. de repud. hære.

Imò actus ipse nullus nõ est de iure punibilis, ita Bartol. in l. filium §. quamuis bonorum in fin. ff. de legat. præst.

Quinimò actus factus contra iuris dispositionem non est punibilis, vt in facti contingentia iudicauit, Viuius in dec. 321. cuius tenor est in facti contingentia libera ui nonnullos clie tes in varijs, diuersisq; pęnis incursis per eos, ita quod ob actus nullitatem obtinui corũ absolutionẽ, & sic decisũ etiã extitit in Regia Audientia Capitinatæ Apuleę & Comitatus Molisij in anno 1583. & sequentibus in varijs casibus in ea tunc occursis, atque decisis.

Nec actus inualidus cũ legibus excusus videatur pos-

possett aliter ratificari, l. qui aliena ff. de acquir. hęred. l. 2. C. commun. vtriusque iud. & spec. in tit. de iudic. deleg. ver. quid sic committens, & ibi Bal. in addit. in in vers. quod nulliter.

Et confert pro corroboratione, quia videmus, qđ electio fori facta per miserabiles personas non præcedente iuramento perhorrescentiæ, quod est de forma actus, est ipso iure nulla vt colligitur ex dictis per Nouarium in suo tractat. de elect. & variat. fori, questio. 2. sectio. 1. in vltima impressione Neapolitana.

SVMMARIVM.

1 *Haredes quando dicantur vocati ordine successiuo, vel quando simul, & numer. 2.*

3 *Quid in substitutis.*

4 *Haredes extranei quando non admittantur.*

5 *Nominatus prius censetur magis praedilectus.*

6 *Clausula deficientibus masculis succedant fæminę, & hæredes, quomodo intelligatur.*

7 *Dictio, & copulat.*

8 *Relatio est facienda ad proxima.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia præsentandi qualiter sit facienda vbi ad iuspatronatus uocantur masculi fæmina, & heredes.

RESOVTIO. CCIX.

IN factó ponderabantur verba fundatioins, dum in ea, vocantur masculi fęminę, & hęredes, &c. nam ij censētur vocati ordine successiuo, prout in successione annorum, non obstante copula, & firmarūt Bar. *Ias.* & alij in l. Gallus §. quidam recte ff. de lib & posth. Couar. in cap. Raynutius §. 2. num. 4. de testam. Rip. in cap. ex parte num. 54. de rescriptis, Alex. cons. 22. n. 8. vol. 3. Dec cons. 205. nu. 2. Ruin. cons. 168. num. 9. vol. 2. Curt. iun. cons. 22. nu. 4.

num. 4. latè Clar. in §. testamentum q. 80. vers. secunda conclusio, Osasch. decis. 81. num. 11. cum seq. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. titul. 14. num. 13. Peregrin. de fideicom. art. 17. num. 4. 26. & 36. & art. 18. num. 4. Vnde stantibus & viuentibus hodie fęminis, non videntur admittendi hæredes extranei prout est d. Congregatio.

Cæterum addebatur huic fundamento, id verum est in personis, inter quas caderet ordo charitatis, & necessitatis simul: secus in personis in quibus caderet ordo charitatis tantum, prout hic Tunc etenim omnes censentur vocati simul, & semel; Dec. consil. 95. num. 2. Guidopapa dec. 222. n. 1 & consil. 135. num. 1. Couarruuia d. §; 2. num. 3. Ias. consil. 206. num. 2. vol. 2. Socc. Sen. consil. 90. num. 1. lib. 1. Corn. consil. 229. volum. 3. Clar. in d. quæst. 80. vers. prima concl. Osasch. d. decis. 81. num. 4. cum seq. & num. 8. Pereg. in d. art. 17. num. 523. & 38. Nisi replicaretur; quod id verum sit in institutis, secus in substitutis vt hic, qui intelligi debent vocati ordine successiuo Mant. de coniectur. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. num. 10. cum seq.

Secundò quia ex coniectura mente testatoris, donec supersunt fœminæ specialiter vocatæ, non videntur admittendi hęredes extranei, ob affectionem testatoris Menoch. de pręsumpt. l. 4. pręs. 16. num. 1. & de tali mente testatoris dicebatur hic constare. Tum ex ijs, quæ dicit Ias. in d. l. gallus §. etiam si parente num. 34. Tum quia testator præsumitur magis prædilexisse fœminas, quam extraneos, ex quo prius eas nominauit specialiter Iason. in d. §. etiam si parente num. 27. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 11. num. 13. & lib. 8. tit. 4. num. 12. & ti. 9. nu. 7. Menoch. de præsumptio. lib. 4. d. præsumpt. 16. num. 3. cum seq. præsertim cum d. fœminæ sint ex ipso de-

scẽ lente, Menoch. d. presum. 16. num. 5. & 11. Tũ quia quando in dispositio ne fit mentio masculorum prout facta fuit in d. fundatione, hæredes extranei nunquam veniunt Ias. in d. §. etiamsi parente num. 22. Paris. consil. 48. num. 23. volum. 4. Mant. de coniectur. vlt, vol. lib. 8. tit. 14. num. 13 Pereg. de fideicom. art. 32. num. 40. & 45. Tum etiam quia in alia dispositione vocante descẽdentes, & quoscumq; successores etiam extraneos fit interpretatio, vt extantibus descendentibus, extranei hæredes quãtumcumq; vocati non admittantur, sed tantum illis deficientibus Salyc. in l. 2. quæst. 20. C. de iu. emph. Soccin. iun. in consil. 158. num. 19. cum seq. vol. 2. Peregrin. de fideic. art. 32. nu. 20. & 40. Caual. decis. 11. num. 5. par. 3. faciunt dicta per Lamb. de iurepatronat. lib. 1. par. 2. quæst. 2. princ. art. 8.

Tertiò allegabatur, qđ vel illa clausula, deficientibus, &c. censeatur etiam repetita in fœminis, & sic sensus sit quod deficiẽtibus fęminis de linea testatoris admittantur, tunc extranei Paul. consil. 72. num. 39 vol. 4.

Vel quod illa clausula, hęredes, &c. referatur ad fęminas nominatas, nempè, qđ succedant feminæ, & hęredes simul, ponderando copulam, &, Lamb. de iure pat. lib. 1. part. 2. quæst. 1. princ. art. 22. num. 1 & q. 2. prin. art. 1. num. 30. & 41 art. 2. numer. 7. & artic. 17. Mant. de coniect. vlt. vol. li. 8. tit. 4. num. 11. Caualc. decis. 31. nu. 12. par. 5. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. nu. 7. Gabr. consil. 196. num. 5. volu. 2. Osasch. d. decis. 81. num. 2.

Vel saltem, quod intelligantur verba dictę fundationis de hęreditaribus fęminarum vocatarũ in defectum masculorum, cum relatio sit facienda ad proxima l. si idem §. final ff. de iurisd. omn. iud. Paris. cons. 24. num. 33. vol. 1. Grat. cõ

sil.

sil. 19. num. 4. & 10. volu. 2. Turret. consil. 10. num. 1 cum seq. vol. 1. Rep. de donat. resp. 1. num. 7. Rot. Rom. in nouissim. decis. 666. nu. 1. par. 1. vnde non videtur stantibus fœminis vocatis posse admitti hęredes extraneos; cum viuentis, non dicatur hæreditas, Ias. in leg. gallus §. quidam rectè nu. 35. Couar. in d. c. Rainutius §. 2. num. 5. cũ seq. & licèt illud verbum eorum, sit masculinum, itaut videatur referri ad hæredes extraneos masculorum deficientium; Tamen hic non est absurdũ stantibus rationibus adductis accipi posse pro fęmin. l. 1. ff. de verb. sig. l. seruius ff. de leg. 3. Gabr. de verbo. sign. lib. 6. concl. 6. num. 4. & 7. Peregr. de fideicom. artic. 25. num. 1. cum seq.

SVMMARIVM.

1 *Pertinentia iuris præsentandi competit hæreditatis successori, sic etiam, & curatori hæreditatis iacentis nu. 2.*

3 *Præsentandi ius quibus nõ competat.*

4 *Sequester præsentare potest.*

5 *Curator cur datur hæreditati iacenti.*

6 *Tutori competit ius præsẽtandi.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia iuris præsentandi, an competat curatori hæreditatis iacentis.

RESOLVTIO. CCXI.

IN quadam causa vacationis cuiusdam beneficij iurispatronatus, accidit dubitari circa istum articulum, & consultus ego pro affirmatiua opinione transiui, vt prius dixeram in decis. Curiæ Archiep. Neapol. 11. par. 1. vbi dum latius in discussi non oportet amplius repetere, licèt dum id codẽ articulo esset consultus D. Io. Maria Nouarius qui in eandem descendendo sententiam nonnulla breuiter

Hhh 2 re-

reportauit, placuit illa hic ad commodum lectoris adducere, & sunt quę sequuntur.

Quamuis eximia Authoritas D. mei Præsulis Illustrissimi Riccij circa propositam difficultatem non solum sufficiens, sed & maxima vbique terrarum sit, Tamen nè Amico, & clientulo meum quoque, & si tenue votum expetenti deficere videar concurro cum eodem Illustrissimo Domino affirmando, quod sicuti, pertinentia iuris præsentā-
1 di transit in hereditatis successores etiam per venditionem, vt per Lambert. de iurepatronatus part. 2. lib. 1. quæst. 5. artic. 15. Couar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. nu. 8. Molin. de primogen. Hispan cap. 24. num. 27. libro 1 Genuen. in praxi Curiæ Archiep. Neapol. cap. 61. num. 26. Salazar. de vsu, & consuetud. cap. 12. num. 7 Humad. in l. 8. Hi-
2 span. tit. 15. part. 1. & alij plures quos consultò omicto, sic pariter transit in curatorem hereditatis, iacentis, qui & poterit ad beneficium iurispatronatus dictę hæreditatis præsentare, vt in terminis notarunt Campanil. in diuers. iur. Canonic. cap. 13. num. 360 Rubric. 11. Barbos. in cap. ex literis num. 6. de iurepatronatus, & in tract. de potestate Episcopi allegat. 71 num. 7. & 8. par. 3. Viuianus modernissimus Doctor in tract. de iurepatronatus libro 4. cap. 5. num. 6. & libro 11. cap. 9. num. 44. affirmās num. 45. ita etiam procedere in curatore dato ventri prægnanti ex l. vbicumque ff. de ventr. in possess. mictend. quæ opinio nè sola Doctorum authoritate fulciatur, rationem & iungo
3 quidem, palpabilem eò quia generaliter ad præsētandum in beneficio admictuntur omnes, & singuli habentes administrationem fructuum, vt communi calculo scripserunt D D. in c. examinata de iudic Franc. Marc. decis. Senatus Delphin. 4. tom. 1. vbi, per

per hoc fundauit sequestratarium beneficij habere ius præsentandi Azor.instit.moral.par.2.lib.6. cap. 25. q. 17. Reginal. in praxi foro pœnitent.lib.3.tract.3.num. 245.& alij quos recollegit Barbos. de potest. Episcopi alleg.71.num. 39. part. 3.
4 Garz.de benefic.cap.6.parte 5.tom. 1. & tali curatori hæreditatis iacentis spectare videmus.vt probauerunt Caualcan.decis.3.par. 2.Cacher.decis.55.Anna cons.108.
5 Vltra quod curator datur hæreditati iacenti,vt illam foueat,ei vsq; iura congreget,& non disperdat,& sic tuetur hæreditatis iura, nam in hoc eius versatur officium Gail.obseruat. 130. lib.2. Capic.dec.87. & ad materiam Ludouic. concl. 43. vnde debet præsentare ad beneficium iurispatron. intra tempus ne commodo priuetur cũ respiciat interesse formatum, & vtilitatem eiusdem familiæ meritò præsentare potest Curator ipse:debet inquam,sicuti, & potest curator huiusmodi hęreditatis iacentis omnia necessaria ad ipsam hæreditatem agere Bartol. in l. fin. ff. de Bon. author.iudic. possid. Dec. consil.401.& 519.Roman. sing.151. Menoch. de Arbitr.Iudic.lib.2.cas.150.& alij recentiores passim, & confert nam videmus intorem posse præsentare in iurepatronatus pupilli Lambert. de iurepatronat. lib. 2. part.3. quæst. 6. articul. 1.Mantic. decis.40. Rota in antiquis decis. 64.de iurepatronat. Peregrin. decision. 100. quare R. D. Antonium præsentatum à Magnifico Francisco de Ianuario Curatore hæreditatis iacentis,in qua cõstat inesse iuspatronatum;esse omninò instituendum consulo,prout ita iura mandãt, & hæc breuiter currenti calamo adduxisse sufficiat.

su linaie. Domini dicebant Aguadum descendentem ex fratre uterino non posse dici uocatum linea enim est collectio personarum ab eodem stirpe descendentium continens gradus distinguens numeros, & praedicatur de tribus speciebus scilicet ascendentium, descendentium, & transuersalium l. 1. l. stemmata l. iurisconsultus ff. de grad. Hostiens. *in summa de consanguin. & affinit. num. 4. & 5. Ioan. Andr. in Arbore consanguinitatis, & diffinitione lineæ Signorol. consil. 93. ante num. 2. vers. nã linea Bald. consil. 334. nu. 10. lib. 3. Anchar. consil. 95. num. 7.* Capic. *decis. 159. n. 5. & seq. & fuit dictum in dicta decisio. 8. Februarij* 1608.

In linea ascendentium continentur, pater, mater, auus, auia, pro auus, pro auia & hanc lineam Bald. distinguit in duas lineas, scilicet agnatorum ex maculis, & cognatorum ex fœminis, vt dicto nu. 10.

3 *In linea descendentium continẽtur filius, filia, nepos, neptis, pro nepos, proneptis, &c.*

In linea transuersalium sunt frater, soror, filij duorũ fratrum, seu filij duarum sororum, Patruus *Amita, auunculus matertera, & al. vt per* Hostiens *dicto nu. 5.*

His positis Domini considerabant, quod cum fundator esset sacerdos per illa verba de su linaje non intellexit de linea descẽdentium suorum, minus de linea ascẽdentium, qui non extabant. vnde necessario dicendum est intellexisse de linea transuersalium in qua nullo modo reperitur descendens à fratre coniuncto tántum ex latere matris, quia cum non descendat ab eodem stipite non potest dici de linea, vt dictum est.

Nec obstare visum est, quod fundator vocauerit descendentes ex in ea masculina, & fœminina, quia id fecit ad tollendum dubium, an descendentes ex fœmina dicerentur de linea seu de linaie ipsius fundatoris, sed

sed non propterea dicendum est quod intellexerit de fratre vterino, cum non sit de linea fundatoris, quia non descendit ab eodem stipite à quo ipse fundator genitus est, Paris. *consil.* 51. *num.* 10 *in fine, & consil.* 93. *num.* 33 *& seq. lib.* 2. *& ideo cum* Aguadus *descendat à fratre vterino fundatoris, & funtor, & ille frater vterinus non descendant ab eodem patre, & stipiti;* Domini *non censebant ipsum esse uocatũ, cum nullo de modo sit uerisimile fundatorem intellexisse de linea, in qua ipse existit ad exclusionem lineę in qua ipse, & alij uocati existunt.*

Et ita resolutum fuit cõtra informantem et standũ esse in ultimo loco decis. die 8. *Februarij* 1608. *Coram* *Iusto.*

SVMMARIVM.

1 *Iudicio Episcopi multum defertur in materia iurispatronatus.*

2 *Filiatio ex tractatu tanquam talis probatur, & uide num.* 3.

ARGVMENTVM.

An descendentia à patronis probetur ex quo Ordinarius admisit praesentationem factam uti à descendente.

RESOVTIO. CCXIII.

Respondeo cum decisione Rotae in vna celiterna iurispatronatus 16. Februarij 1609. Coram Illustrissimo Caualerio cuius tenor est, *pposui dubiũ in hac causa ad instantiam Illustrissimi* D. *mei Cardinal. Pinelli Sacri Collegij Decani, & Rota censuit probari descendentiam eorum, qui praesentauerunt* D. *Laurentium praesupposito sine ueri pręiudicio iurispatronatus cum enim ab* Alexandro *fundatore fuissent relicti duo patroni huius Ecclesiae, uidelicet* Franciscus *Zaffaraminis, &* Colutius *Rubeus satis uidebatue probari descendẽtiã pręsentantium Laurentium*

tium ab his duobus; & Primo, quoad descendentiam ex ex Francisco probabatur ex iuribus pro parte Laurentij productis ipsum habuisse Felicem Ioannem, & ab eo relictas fuisse septem filias ex quarumquinque descendebant dicti praesentãtes, quod autem Ioannes esset filius Francisci, id probatur ex pluribus, & primo quia dictae mulieres in praesentatione, quam fecerũt de anno 1527 vocant se filias Ioannis Zaffaraminis, & dicunt Franciscum fuisse ipsarum auum paternum; quae praesentatio
1 fuit admissa per Ordinariũ, cuius iudicio in hac materia multum defertur, tamquam facto in sui praeiudicium cõtra libertatem beneficij, cuius collatio alias ad ipsum spectare potuisset Rota decis. 11. de iurepatronat. Achill. decis. 7. nu. 5. & fuit dictum in vna Melitten. iurispatronatus 10. Martij proximè praeteriti. Secundo constabat Ioannem esse filium Frãcisci, quia talem se nominat in testamento. Tertio quia idem Ioannes interuenit de an 1515. in concordia alias facta à Francisco, & Pasqualina eius filia pro se, & vice, & nomine Franci-
2 sci Patris sui, & Pasqualinę sororis; ex quo videbatur Dominis resultare tractatum Patris, per quem inducitur filiatio Castrens. cons. 151. sed ad hoc respondeo lib. 1. [illegible] iam quod sit vnicus actus Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 1. casu 89 num. 32. Nouarius de elect. & variat. fori quaest. 51. sect. 1. Quod autem dictę mulieres essent filiae Frãcisci constabat, ex testamento Ioannis in quo illas instituit haeredes die 11. Aprilis 1525. ex quo testamento resultat ne dum enunciatiua, sed tractatus filiationis, vnde postea ipsę vti tales praesentauerunt de anno 1527.
3 & praesentatio fuit admissa, per Ordinarium, vt dictum est, & per talem nominationem testatoris cum institutione censebant Domini probatam esse filiationem, vt dicunt plures Doctor. & prae

cipuè Aret. *cons.* 37. *in fine* Abb. *cons.* 6. *num.* 11. *& alij; descendentia autem praesentantium ab ipsis mulieribus probabatur per testes examinatos, qui cum deponant cognouisse maritos, & vxores, & specificent nomina, & cognomina, & matrimonia cũ alijs signis satis visa fuerunt probare* Dec. *consil.* 595. *num.* 5. Alex. *cons.* 51. *num.* 2. *&* 5. *lib.* 1. *Menoch. de arbitris lib.* 2. *casu* 89. *num.* 19.

Quod vero ad Colutiũ, *& eius descendentes probabatur ex ipso natum esse Perseum, qui etiam ipse praesentauit vna cum dictis mulieribus de anno* 1556. *subsecuta institutione facta à Vicario* Cardin. Bellonis *tũc Episcopi Hostiens. & Veliterni, & per testes examinatos probabatur, ex perseo natã esse Erliam, quae postea instituit haeredem vniuersalẽ soci etatem* Charitatis, *vt in ipsius testamento in process. fol.* 51. *qua societas praesentauit* D. Laurentium.

Ex quibus satis visa fuit probata descendentia horum praesentantium à Francisco Zaffaramino, & & Colutio Rubeo primis patronis per gradus probatos, & distinctos Rol. consil. 32. *num.* 24. *vol.* 3. *vbi de communi fuit dictum in vna vrbeuetana fideicommissi*, 31. *Ianuar.* 1575. *Coram Illustrissimo Seraphino, quae est decis.* 288. *par.* 2.

DE

DE QVINTA SPETIE

Pertinentiæ iuris præsentandi, quæ est existentię in quasi possessione præsentandi.

SVMMARIVM.

1 *Status vltimus attenditur in beneficialibus:*

2 *Præsentatus ab eo qui est in quasi possessione præsẽtandi pręferitur.*

3 *Quasi possessio præsentandis attenditur ad effectũ præsentandi.*

ARGVMENTVM.

An existens in possessione præsentandi manuteneri debeat in ea.

RESOLVTIO. CCXIV.

Regulariter in beneficialibus attenditur vltima, & immediata possessio, vt fuit dictum in Placẽtina Archipresbyteratus 17 Martij 1623. Coram Prouano, Oldradus consil. 312 num. 2. in fine Rota decis. 2 num. 2. de præbend. in nouis. & dec. 49. num. 1. de rescript. in antiq. Felin. in cap. eam, te circa finem, de iurepat. Rocch. de Curte in cap. vlt. de consuetud. sect. 4. num. 82. Mascard. de probat. conclus. 172. num. 8. Pur. dec. 2. num. 4. lib. 3. Ludouis. dec. 77. num. 9. & ibi annotat. num. 2. Marescot. var. resolut. lib. 1. capit. 55. vbi latissimè Gratian. discept. forens. cap. 577. num. 13. Cęsar de Grassis dec. 4. de probat. Genuen. in praxi Archiep. Neap. cap. 100 & vlt. ideò præsẽtatus ab eo,
2 qui pro se habet vltimum statum, & quasi possessionem præsentandi, pręfertur cap. consultationibus, de iurepatron. vbi Abb. numer. 6. nisi in d. vltimo statu esset clausula sine præiudic. aliorum, vel si consensus fuit datus sub conditio-

tione Marescot. vbi sup. nu. 30. & seq. vel quando vltima possessio est violenta, & cum mala fide: quia licèt etiam prædo sit in sua possessione manutenendus, & si spoliatus ad illam debeat debeat restitui c. in literis, de restit. spoliat. tamen si
2 ex eisdem actis constet illũ esse prædonem, tunc ei denegatur manutentio, & substitutio, Innoc. in cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi Abb. num. 36. de caus. poss. & propriet. & ita iudicandum esse dicit Menochius de recuperanda possessione remedio primo, num. 113 & Gratian. vbi supra cap. 899. nu. 21. & 22. vel quãdo adsunt duæ præsentationes ambę compatibiles, vel quando quis reperitur, intrusus in beneficio, vel quando in contrarium constat de beneficijs, & iurispatronatus proprietate, & in actibus negatiuis non datur status, quasi possessionis præsertim in his, quæ sunt meræ facultatis, & quando agitur contra superiorem Marescott. vbi supra num. 53. & seq. ita etiam in iure conferendi attenditur quis sit possessor cap. cum olim, & cap. cum Ecclesia Sutrina, vbi glos. & Doct. de caus. possess & propriet. Selua de benefic. par. 2. q. 1. num. 1. Mascardus vbi supra num. 4. pariter ad effectum eligendi attenditur quasi possessio eligentis, c. quærelam de elect. Rot. decis. 6. in fine iuncta addit. de elect. in nouis.

3 Nec non ad effectum præsentãdi attẽditur quasi possessio præsentantis, qui vltimo loco præsentauit Rota dec. 14. de iurepatron. in antiquis Calderin. cons. vlt. de iurepatron. Put. dec. 189. num. 1. lib. 1. Gonzal. de alternat. glos. 45. §. 2. à num. 6. illudq; procedit dũmodo adsit bona fides, & constet de scientia, & patiẽtia eorum quibus præiudicatur, Calderin. consil. 12. de iurepatron. Gonzal. d. §. 2. num. 32. & 35. & quando constat de proprietate iurispatronat. quæ præualet

pos-

possessioni vltimus status non attenditur Abb.in d.c. consultationib. num. 9. de iurepatronatus, Seraphin. dec. 1015. 1227. 1495. & 950.attamen non dicitur cõstare de proprietate nisi per confessionem aduersarij, vel per tres sententias conformes, Aegid.dec.103 Gratianus vbi supra d.cap. 577.à num.13. ad 14. hodie tamen,ex d.cap.9.de ref.sess.25. Conc. Trid. nõ sufficit docere de quasi possessione,& vltimo statu,nisi doceatur de legitimo titulo iurispatronat. ex fundatione, vel dotatione, &c. quia derogat non solum titulo, sed etiam quasi possessioni iurispatronat. aliter quęsiti, quàm ex fundatione seu dotatione: ideo vt quasi possessio suffragetur, est docendum de titulo.si autem semel vacatio contigerit, & patronus laicus, vel mixtus præsentauerit, & Coram Ordinario docuerit de suo iurepatronat.secundum formam d. cap. 9. & præuia causæ cognitione & seruatis seruandis Ordinarius semel approbauerit d.iuspatronatus,& præsentatum instituerit,tunc saltẽ in possessorio nõ tenetur amplius docere de titulo, sed satis est quasi possessio si de nouo vacauerit,Gonzal de alternatiua glo.18. à num. 23.& de his vide Aug. Barbosam in suis collectan.super d.cap.consultationibus num.7. de iurepatr. vt fuit dictum in Cremonen.Cappellaniæ 14.Ianuar. 1594. Coram Illustriss. D. Card. Millino.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi non quæritur absq; scientia, & patientia illius extra quem præscribitur, quod limitatur, vt num.2.3.4. & 5.*

ARGVMENTVM.

An acquiratur quasi possessio præsentandi absque scientia, & patientia aduersarij vbi concurrit titulus.

RE-

RESOLVTIO. CCXV.

1 Respondetur, quod licèt quasi possessio præsentandi non quæratur absque scientia, & patientia illius contra quem præscribitur sæpius à Rota canonizatur in decis. 12. de iurepatronatus, Seraphin. decis. 1432. num. 5. Rota decis. 167. num. 5. & decis. 184. nu. 1. par. 1. diuers. Rota decis. 717. sub num. 3. p. 2. in recen.

Hæc autem concl. quod non acquiratur possessio, sine scientia, & patientia.

2 Primo limitatur, vt procedat, quando ille qui facit actus possessorios habet etiam titulum, quia tunc acquirit possessionem sine scientia, & patientia alterius Cast. in l. seruitutes prædiorũ n. 9. vers. 4. requiritur ff. de seruit. Couar. c. possessor. §. initium num. 8. vers. 2. tex. Cępoll. de seruit. verb. præd. cap. 20. nu. 5. Rota decis. 533. num. 5. par. 1. in recent. quam ad id in facti contingentia allegabat, Coram me tanquã Iudice D. Io. Maria Nouarius.

3 Limitatur secũdò, quod non sit necessaria scientia, & patientia illius, de cuius dominio, vel possessione nõ constat Rota decis. 423. n. 6. & decis. 608. num. 9 par. 2. in recent. & fuit dictum in Balneoregin. terrarum 23. Maij 1603. coram Cardinal. Sacrati Garz. de benefic. cap. 5. par. 5. nu. 121 vbi firmat non requiri, nisi scientiam, & patientiam alterius possessoris.

4 Limitatur tertio, quod non sit necessaria scientia quando ageretur de reducendo rem in pristinum statum, puta si ageretur de præscibenda libertate aduersus seruitutem, Couar. in cap. possessor §. initium num. 8. vers. 1. sententiæ.

5 Limitatur quarto, vt nõ procedat in iudicio manutentionis, quod cum sit sumarijs im nu. sufficit docere de actibus possessorijs de

fa-

facto gestis absq; alia scientia, & patientia Rota decis. 17. num. 7. par. 2. diuers. & in recens. dec. 685. sub num. 4. part. 1. vbi tamen Rota loquitur per verba dubitatiua. In casibus vero in in quibus est necessaria scientia, & patientia, illa sufficienter probatur, & multiplicitate actuum, ex diuturnitate temporis, & ex vicinitate Abb. in capit. cum Ecclesia num. 25. de caus. possessor. Rota decis. 179. num. 2. par. 1. diuers. in recent. dec. 685. num. 4. p. 1 plenè Garzia de benef. p. 5 cap. 5. nu. 129. & seq.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio praesentandi acquiritur per vnicã collationem effectum sortita.*

2 *Vltimus status licèt acquiratur per vnicum actum fallit tamen quando in actu interuenisset clausula sine praeiudicio, & fallit, etiam vt num. 3. & 4.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia surgens ex quasi possessione praesentandi per quos actus acquiratur.

RESOVTIO. CCXVI.

1 Respondetur per vnicũ actum effectum sortitum puta per vnicam collationem, Federic. de Sen. cõsil. 234. sub num 8. vers. est dicendum Dec. cons. 226. num. 2. vers. & ista quasi possessio, Ferret. cons. 210. num. 5. & tenuit Rota in vna Brachar. 4. Maij 1598. Coram Lancellotto in qua fuit dictũ, quod ad effectũ acquirendi quasi possessionem iuris conferendi, sufficit vnica collatio effectum sortita per cap. quęrelam de election. & capit. cum Ecclesia Sutrina vbi glos. in verb. trium Abb. num. 22 Ripa num. 91. de caus. poss. & propriet. Aym. cons. 322. nu. 2.

Et illud procedit etiam in collatione facta per assertum

tum Vicarium, quia per illam Episcopo acquiritur quasi possessio conferendi. Anton. Aug. in repet. tit. de officio Vicarij nu. 20. Quinimò ex collatione facta à Vicario Generali, licèt sit facta Episcopo mortuo, & ante successoris aduentum, acquiritur ista quasi possessio conferendi Episcopo successori, non constito, quod obitus prædictus ad notitiã Vicarj peruenerit, vt tradit Papazzon. in addict. ad decis. 1. num. 4. de officio Vicarij in nouis, vbi inquit Rotam sic tenuisse in vna Licien. Canonicat. & præbendæ Coram Anton. Augustin. per cons. Calder. 4. de offic. deleg.

2 Sed quamuis per vnicum actum quasi possessio, & vltimus status acquiratur, vt dictum est, tamen istud declaratur; Primo vt non procedat quando actus esset admissus cum clausula sine præiudicio, quia tunc etiam si esset effectuatus, non tamen ex eo acquireretur quasi possessio conferendi, aut præsentãdi, propter dictam clausulam, quæ præseruat ius tam in petitorio ita, vt per patientiam seu consensum præstitum in illo actu tantum, non autẽ in futuris, sibi quis censeatur præiudicasse, iuxta tradita per Decium in cap. cũ accessissent sub nu. 17. col. pen. vers. 3. limitatur, & ver. 5. intelligitur, & ibi Felyn. num. 30. vers. 5. Put. decis. 188. lib. 2. & fuit dictum in vna Maioricen. iurispatron. 4. Decembris 1587. Coram Bubalo.

3 Rursus declaratur vt non procedat in consensu dato sub conditione, puta quatenus beneficium sit iurispatronatus, & nõ alias vt fuit dictum in vna Britinorien. iurispatronatus, 2. Aprilis 1601. Coram Card. Lancellotto. Tertio declaratur, vt non procedat quãdo compatronus simpliciter præsentauit, quia ex tali præsentatione non acquiritur quasi possessio præsentãdi aduersus alium compatronũ, sed requiritur quod præsentauerit priuatiue, quoad

quoad aliud alioquin per præsentationem ab vno cō patrono factam alterius quasi possessio præseruatur iuxa cons. Feder. de Senis 102. in fine cum simil. & fuit dictum in vna Burgen. Cappellaniæ 29. Aprilis 1587. Coram Gypsio.

4 Declarat quarto, vt talis actus, ex quo, vel quibus prætenditur acquisita possessio, sit sint clari, & certi non vero turbidi dubij, & obscuri. Nam ex turbidis, & obscuris collationibus, electionibus, aut præsentationibus non acquiritur possessio. Maximé quando titulus præcedens esset contrarius, vt fuit sæpè resolutum in Rota præsertim in vna Tarritima plebis 5. Iunij 1587. Coram Bubalo. Sicut non est locus manutentioni, quando possessio non est clara, sed intricata turbida, & obfuscata, Caputaquen decis. 200. num. 1. p. 2. & fuit decisum in Cesaraguftana fructuum 13. Ianuarij 1597. Coram Pamphilio. Nec possessio resultans lex actu æquiuoco, & obscuro releuat. Abbas in cap. 2. si din. de censibus Felin. in cap. cum Bertoldus num. 36. vers. merito dicit Abbas, de re iudicata, Decius in cap. in præsentia nu. 58. de probationibus plura tradit Anton. Gometius in l. 45. Tauri num. 96. pariter nec consuetudo inducitur ex actibus æquiuocis, & disformibus, ac turbidis, Aym. consil. 96. num. 5. & consil. 113. num. 14. Rota decis. 19. num. 6. part. 2. diuers. Rocchus de Curte, de consuetudine sectione 5. num. 68. & 69. Dicit etiam Puteus dec. 29. num. 7. & 12. lib. 2. quod fundans se in statuto dubio non est audiendus Gonzalez in Reg. Cancell. glos. 34. nu. 109.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio non suffragatur si fuerit capta eius violentia. & mala fide.*

2 *Quasi possessio non calit in negatiuis actibus.*

3 *Reseruatio inficit titulum, & possessiones.*

KkK 4 *Quasi*

4 *Quasi possessio non attenditur quando constat de proprietate iurispatronatus.*

ARGVMENTVM.

Quibus in casibus pertinentia iurispresentandi proueniens ex quasi possessione nihil suffragetur.

RESOLVTIO. CCXVII.

IN quampluribus casibus pertinentia, quę alicui cõpetit ratione existentię in quasi possessione præsentandi nihil suffragatur.

1 Primo vbi constat de violentia,& mala fide possessionis Rota in nouis de.7. de iure patronat.vbi dicitur collationem, siue præsentationẽ factam per possessorem violentum, de cuius violentia,& mala fide constat nõ valere,cum mala fidei possessor nõ faciat fructus suos imo teneatur de extantibus rei vendicatione, & de cõsuptis conditione sine causa l.mela C.de rei vendicatione.l. si nauis alias si qui §.fin.eodem titul. l. sed si rem.& §. illorum ergo istis de offic.iudic. Ex quo infertur cum Anchar. in c. cum de beneficio nu.1. de præbẽd.in6.quod status benefi cij regularis, quo alias cõsueuerunt ministrare clerici sęculares, non obstat interpretanti beneficiũillud tanquam consuetum gubernari per sęculares si constat quasi possessionem status præsentis contra meorum antiquum occupatam fuisse,& religiosos esse in mala fide,cum de huiusmodi statu præsenti non sit facienda mentio in litteris secus est sm̃ Lapum ibidem num.4. vers. nunquid ergo quando religiosi tempore imputationis bona fide erãt in possessione, vel quasi regendi illud beneficium tãquam regulare, quia tunc non valebunt litterę impretate de illo, vt beneficio cõsueto clericis sæcularibus assignari nisi in eis fiat mentio de religiosa possessione per cap. dubium de priuil.

in 6.& cap. fin.de decim.

2 Secundo in actibus negatiuis in quibus non datur statutus quasi possessionis, in his præsertim, quæ sunt facultatis, & quando agitur contra superiorẽ Card. cons 38.col.1.vers. 3. quia Felin.in c. cum accessissent num.26.vers.ex quo infertur de constit.Caputaq. decis.306.num.7. par. 1. vbi inquit sic fuisse tentum in vna Tirasonon. iurisdictio: Coram Achil. de Grass.

Tertio quando adsunt duę possessiones ambæ cõpatibiles,quia tunc non vltima tantum sic vtraque est attendenda,vt tradit Beninten.decis.23.in fin.

Quarto vbi quis intrusus reperitur in beneficio reseruato, & confert beneficia pertinentiam ad collationẽ dicti beneficij, quia tunc talis collatio non valet, quãuis conferens sit in bona fide nam reseruatio inficit titulum, & possessionem, &

3 ligat etiam ignorantes propter decretum irritans. Vnde cum talis intrusus non habent possessionem illius beneficij seu dignitatis reseruare saltem talemque habeat iuris adminicula nõ facit fructos suos, & consequenter conferre non potest,sic tenuit Rota in dec. 20.de præben. in antiq. & decis.8.eod. titul. per Bisignet.tamen si collector ibi in fin.credat contrarium si conferens erat in bona fide, sed illius opinionem non puto veram, ex prædictis. Bene verum est quod eius sententia posset procedere, quando talis detentor fuisset solemnus per triennium in pacifica detentione, & beneficium non esset reseruatum rationẽ vocationis, apud sedem cũ hoc casu illi regula de triẽnali suffragetur.

4 Quinto quando in contrarium de proprietate beneficij apparet, quia tunc vltimus status possessionis non attenditur, Ferret.consil.210.num.7.in fin.vers. 1. non obstat. Hinc est quod licèt alias attendatur præsentatio facta à maiori par-

te eorum, qui sunt in quasi possessione prçsentandi nihilominus, si constet præsẽtationem, ad alium spectare rationem proprietatis, dicta quasi possessio non suffragatur, Abb. in cap. cõsultationibus num. 9. de iurepatron. Ioan. Paulus dec. 47. & fuit resolutum in vna postellana parochialis, 16. Ianuarij 1595. Coram Blanchetto. Similiquoque modo quamuis collatio iurispatronatus facta ab Ordinario existente in quasi possessione libere conferendi valeat, & præferatur præsẽtatorio patroni in quasi possessione, non existentis, quando fuit facta antequã constaret de proprietate iurispatronatus. Nihilominus si fuit facta postquam constitit de dicta proprietate, præsentatio præfertur ipsi collationi, ea ratione, quia proprietas absorbet causam possessionis cap. cũ dilectus de caus. possess. & propriet. & declarat Abb. in d. cap. consultationibus num. 9. vers. quod ego intelligerem, de iurepatron. Paul. de Citad. eod. titul. par. 6. artic. 3. q. 7. num. 16. Dec. cons. 127. num. 1. cons. 149. num. 2. post med. vers. retent. ista conclusione Lãbert. de iurepatron. art. 6. quęst. part. 1. lib. 2. num. 4. vers. 3. est casus.

SVMMARIVM.

1 *Prouisiones Apostolicæ, an tollant quasi possessionem præsentandi.*

2 *Prouisiones Apostolicæ quando mutant statum.*

ARGVMENTVM.

An *prouisiones Apostolicæ tollant pertinentiam surgentẽ, ex quasi possessione præsentandi.*

RESOLVTIO CCXVIII.

Respondetur, quod licèt vbi de contrario statu
1 non apparet collationes Apostolicus faciant tum collatium, vt alias diximus secus tamen est, vbi de vlti-

mo statu beneficij alter cōstat tunc huiusmodi collationes non mutant illum statum,nec inferunt existēti in quasi possessione iudicium Aegid.decis.107. incipit per collationem , & decis. 212. incipit in causa Achill.decis.13.de iurepatronat.Lambert.de iurepatronat.lib.3. q. 7. in princ. art.3.num.6.Achill.de stat. benef.decis. 1. ex illi remanet vltimus status ad fauorem Episcopi, qui etiam ex vnico actu cōstitur in quasi possessione Lot.de prescrip. decis.2. in noui Rip.in cap. cum Ecclesia num.49.de caus.possess.& propriet..Vnde resultat validitas prouisionis Episcopi quam merimur ex quasi possessione illius, qui consulit Rota 7. de rescript. in antiq. & 14. de iurepatron. in antiq. c. consultationibus de iurepatron.& fuit in Rota resolutum in vna Ascolana prioratus 1. Iunij 1581. coram Seraphino,vbi voluit prouisionem Apostolicam non impedire iuspatronat. nec quasi possessionem illius, etiam derogando , vt latè per Felin.in tract. quando apos.litteræ, & habetur per Dec.consil. 126. sub nu.4. vers.& sic dicta collatio.Vnde tempus collationū Apostolicarum erit de medio deducendum, iuxta decis. Guidob. 125. quod multo quidem maggis obseruandum in collationibus inferioris. qui non habet potestatem inmutandi statum beneficij,vt post Achill. tradunt.Ioan.And.Gemin.hāc & alij in c.cum de præben. in 6.& de Episcopo fuit dictum in vna Vrgellen. Parochialis 13.Ianuarij 1606 coram Marquemontio.Verum tamen fuit collationes Apostolicæ statum non mu-
2 tent,vt dictum est tamen hoc procedit,quod non cōstat de animo,& intentione Papæ,quod voluerit mutare statum,secus si conferat, eo animo, vt imprimat aliū statum,quia tunc status beneficij bene immutatur, Anchar.in d.c. cum de beneficio num.2. Ioan. And. col.

col.2.Gemin.nu.10. Franc. num. 6. & alij de prębend. in 6.Silua benef. par. 3. q. 11.num.124. Felin. in cap. in nostra num.41.in fine de rescript. Rebuff. super emend.tit.de collat.§.volu mus in verbo regularia vers. 3.requiritur vbi ponit exemplum,quando sęculari confert beneficium regulare expresso nomine regularitatis dispositiue, quin tunc inducitur mutatio, licet beneficium nõ sit illius qualitatis, secus si daretur in comendam, vel ex dispu tatione possideretur,vel diceretur dependere à Mona sterio, aut diceretur officiũ regulare, nam tũc qualitas contraria non præscriberetur,nisi beneficium comen daretur aliud iam habeat, & cum hoc casu commenda fieri censeatur ratione alterius beneficij ideo si seculari habent beneficium in titulum commendaretur regulare non expressa tamen, & qualitate, sed impliciter Papa diceret Parochialem Ecclesiam sibi commendamus, tunc illa commenda qualitas præscriberetur, vt declarat Rebuff.in loco proxime allegato dicens illa vidisse in prattica obseruari, prout ita vidi de recenti pluries ita vidisse firmiter teneri in Dataria, & Cancellaria Apostolica.

SVMMARIVM.

1 *Quasi possessio præsentandi qualiter probetur remissiuè.*

2 *Præsentationes effectuatæ ex subsequuta institutione probant quasi possessionem.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia quasi possessionis pręsentandi qualiter hodie probetur.

RESOLVTIO. CCXIX.

QValiter possessio præsentandi probetur, vide Ro-

1 Rotam decis. 195. 222. 224. 347. & 615. in recentioribus, & de probatione huius quasi possessionis, vide Card. Mant. dec. 208.& praxim archiep. Leonis par.2.cap.21.de iurepatronat.num.1. & seqq. & Mascard. de probationibus conclus.1217.& Nos in praxi rer.for.eccl. decis. 153. Massobr.in praxi hab.conc. ad vac. par. eccl. requisito 7.dub.17. Gonzal. in commen.ad reg.8.cancell.glos. 45 §.2.à num.29.Garc. de benefic.par.1.c.5. Barbosā de off.& pot.Episc.par.3.al legat.72.à num.20. & fuit dictum in florentina canonicatus 11. Decemb. 1613. coram Buratto, & in cracouien. parochialis. de coniuncta 9.Iunij 1627. coram Reuerendissimo domino Patriarcha Hierosolym. & in florentina subdecanatus 27. Ianuarij 1622. corā Durano.

2 Et ideo si præsentationes sunt effectuate ex subsecuta institutione, & possessione profert quasi possessionem Ludouis. decis. 452. num. 6.& 19. & fuit dictum in Romana iurispatronat. de Cardellis 22.Aprils 1611. coram Domino Penia, quę est decis.312.par.1.in recentioribus qui quasi possessio probatur per præsentationem effectuata factam de beneficio vocanti per obitum, vel alio modo, etiam etiam per consensus pręstitus resignationi beneficij, qui consensus habent vim præsentationis, & continuum præstantem consensum si quasi possessione pręsentandi, Put.dec.310. lib. 2.Crescent.dec.2. de iurepatronat.Rota dec.792. n. 8.par.1.diuersorum,& Crescent.num.4.part.2.in recē sioribus: apud Farina. Ludouis. decis. 549. num. 2. & ibi annot.nu.7. nisi alius esset in possessione, qui per vnicum actum acquiritur, & ita intelligitur Dec.consil. 148. num. 4. Ludouis. dec.215.& ibi annotat, & consensus prædicta operatur, si resignatio effectiua sit, tamen non procedunt, si

talis

talis consensus esset prædictus est sensibus, & ignorantibus patronis Ludouisius olim sanctissimus dec. 417. num. 1. & 2. & ibi annotat. & presentatio. qui dedit acutionem liti non constituit præsentantem in quasi possessione. Idem dec. 417. nu. 4.

SVMMARIVM.

1 *Possessio non transit in hædes per aditionem hæreditatis & quid in incorporalibus, & nu. 2. & 3.*

2 *Quid in iure patronatus.*

3 *Refertur dec. Veralli.*

4 *Pertinentia iuris præsentandi non transit in hæredem per solam additionē hæreditatis absque corporali apprehensione.*

ARGVMENTVM.

Pretinentia iuris presentandi, an transeat in hæredem per solam hæreditatis aditionē, absque corporali apprehensione possessionis iuris præsentandi.

RESOLVTIO. CCXX.

1 QVamuis per aditionē hæreditatis omnia ipso iure transeant in hæredem possessio autem non transit nisi fuerit actualiter apprehēsa l. cum hęredes ff. de acq. possess. quod procedit etiam in iuribus incorporalibus, vt per Bald. in cap. pastoralis nu. 3. & seq. de causa possess; 2 & prope ideo idem procedit in iurepatr. idest, vt ad ius patronat. acquirendum actualis apprehensio requiratur, secundum Gabriel. consil. 185. par. 2. Achille de Grass. dec. 6. num. 1. de iurepatronat. Cassad. decis. 7. de caus. possess. & prop. Bellam. dec. 701. vas. in d. praxi vbi sup. decis. 192. num. 201. & iuxta hanc sententiam pluries censuit Rotam in vna cremonensi, cappellaniæ 5. Decembri corā Deco 1552. ius tenor est ius præsentandi, quod est apud testatorem non transit in hæredes absque nouam apprepren-

prensione, l. cum hæredes ff. de acquiren. possess. quia sicut in corporalibus possessio non transit in hæredes etiam suos sine noua apprehensione, vt per Alexan. asserentem hanc esse communem opinionem in d. l. cum hæredes colun. 3. versic super eadem glos. de acquiren. poss. ita etiam in corporalibus, quia in istis etiam non transit possessio sine actu facti Calder. consil. 12. de iurepatron. Rocc. in tract. iurispatr. in verb:
2 ius in 5. q. ver. limita hanc conclusionem. Et est communis opinio relata per Alexan. in l. in suis colun. 3. num. 5 in glos. quæ incipit, & etiam possessio, quicquid dixerit Bald. in repetit. d. l in suis in quarta oppposit. ff. de lib. & post eumdem Alex. Lambert. de iurepatron. lib. 1. part. 1. artic. 22. 3. par. prin. & quod lex, cum hæredes, habeat locum etiam in iuribus incorporalibus, tenet Tiraq. in tract. lemort. saisit lecis. 7. declara 3. p. & iterū Rota apud Caputaquen. in
3 decis. 152. cuius tenor est lex cum hæredes, ff. de acquir. possess. procedit in corporalibus, quia in omnibus requiritur actus, corporis, & factum, vt est eod. ratio secundum Tiraquel. in tract lemort. sai sit lecis. 7. declar. 3. par. reprobata opinione Lamber. in tract. iurispatron. lib. 2. 1. par. articul. 22. 3. q. principal. & ita decisum in causa Cremonen. Cappellaniæ, coram Dezza 5. Decembris 1552. & iterum corā eodem in decis. 41. cuius tenor est quasi possessio præsentandi, quæ est apud testatorem non transit in hæredes absq; noua apprensione l. cum hæred. ff. de acquir. poss. quia sicut in corporalibus poss. non trāsit ad hæredes etiam suos
4 sine noua apprehensione, vt per Alex. asserentem hanc opinioem in d. l. cū hęred. col. 3. vers. glos. super verbo non pertinet de acquir. poss. ita etiam in corporalibus, quia in istis

etiam non transit possessio sine actu facti, Cald. cons. 2. de iur. patron. Rocc. in tract. iurispatron. in verbo ius in 5. q. vers. limita hanc conclusionem, & est communis opinio relata per Alexan. in l. suis col. 3. nu. 8. in vers. glos. quae incipit poss. ff. de lib. e. posthu quicquid dixerit Bald. in repet. eiusdem l. in suis in 4. opposit. & post eũdem Alexan. Lamber. in tract. de iurepatron. lib. 2. par. art. 22. 3. q. prin & quod l. cum haeredes habeat locum etiam in iuris Incorporalibus tenet Tiraq. in tractat. de mort. saisit lecis. 2. declar. 3. par. & ita fuit tentum in causa Cremonen. Cappellaniae Lunae 5. Decemb. 1552. coram dopellario Lunae 5. Decemb. 1552. coram Dñõ Denza.

SVMMARIVM.

1 *Aditione haereditatis omnia defuncti iura praeter possessionem in haeredem transeunt.*

2 *Apprehensio naturalis requiritur ubi defunctus animo corporeque suo possidebat secus si animo suo, & corpore alieno ut per colonum, quia haeredis possessionem continuat, & quomodo intelligatur num. 3. & 5.*

4 *Possessionem coloni nomine locatoris, possessio locatoris non autem coloni probatur.*

6 *Pensionis solutio facta haeredi per colonum probat possessionem.*

ARGVMENTVM.

Sola haereditatis aditione absque actuali possessione ius presentandi, an transeat in haeredem defuncti, qui animo tantum possidebat.

RESOLVTIO. CCXXI.

ADita haereditate omnia iura transeunt ad haere-
1 dem excepta possessione quae non transit nisi eam apprehendat, & sic per aditionem omnia iura, quae

q erant apud defunctū ipso iure transeunt in hæredem,sed possessio non l.nō videtur possessionem ff.de acquirend.possessione, & Laurent.de Pinu cons.95. num.18. vbi enucleat istā esse omnium communem opinionem.

Idque verum quidem extat, quod requiritur na-
2 turalis apprehensio possessionis vbicunq; defunctus possidebat animo, & corpore suo, secus si animo suo,& corpore alieno puta per colonum quia tunc cō tinuat possessionem hæredis,ita Doctores,& præsertim Alexand. in l. qui vniuersas §. quod per colonū ff.de acquirend. possessione Afflict.dec.167. & sic possessio defuncti transit in hęredem si defunctus possidebat per colonum, & colonus continuat possessionem nomine hæredis,& faciunt notata per glos. in l. cum miles ff. ex quibus cau.maior.per Docto.omnes, & ibi Paul. de Castr. in lectura Paduana ff.de acquirenda possessione, & Vrsill.in addit.Afflict. in decis.167.num.1. vbi hoc dicit procedere in hærede coloni Surd.cons.117.nu.
3 9 cum seq.quod tamen nō est intelligendum sic simpliciter nam statim quod hæres adiret hæreditatem videtur quasi contrahere cum colono defuncti atq; ei locare, & consequenter possessio ipsius defuncti,& si non transeat in hęredem nihilominus tamen vbicunque defunctus possideret animo suo,& corpore alieno,idest coloni, tunc vtiq; per colonum continuantē possessionem nomine hæredis sibi possessio ipsa acquireretur absque alia apprehensione, & satisfactione, & tanto magis,quando ap-
4 pareret soluta pensio per colonum defuncti hæredi, vt firmat, & discurrit Roland.à Valle cons.46.quia in quacunq;materia numero quinto cum alijs sequētibus colum.2. vbi ad lucē

adducit etiam istam esse omnium in iure scribentiũ communionem, Bart. in l. qui vniuersas §. quod per colonum ff. de acquirenda possess.per Feret.ibi qui videtur hoc absque difficultate aliqua determinare
5 dum ait, quod per colonũ possideo, hæres meos nisi ipse nactus sit possessionẽ non poterit possidere retinere ·n. animo possessionẽ posumus, adipisci nõ possumus: sed quod pro emptore possideo etiam vsucapiet hæres meus. & sic tandem
6 dem colonus possidet nomine locatoris, itaut ex possessione coloni nomine locatoris probatur vtique ipsius locatoris possessio, non autem colono Bal. in l.ad probationem C.locati Paris.cons. 107.num. 21. volu. 1. Alexand. consil. 12.vol.4.

Ex quibus patet responsio suprapositi articuli.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non potest ad sui vtilitatem conficere instrumentum, & an pro filio.*

2 *Pater, & filius censetur vna eademque persona.*

3 *Pater non potest testificari pro filio.*

4 *Instrumentum erectionis iurispatronatus de bonis cauensibus filij confectus a patre dicitur.*

ARGVMENTVM.

An instrumentum erectionis iurispatronatus filij confectum à patre dicatur authenticum ad finem probandi illud.

RESOLVTIO. CCXXII.

QVæstio de qua in supra dicto argumento refertur non solum non venit contẽnenda, sed est difficilis resolutionis, & cũ casus contigisset ex parte nunnullorum aduocatorũ, qui a nobis votum requirebant dicebatur instrumentum confectum à Patre pro electione beneficij iurispatronatus ad fauorẽ filij

filii nullam fidem facere, nec appellaui Authenticũ ad finem illud probandi iuxta mentem S. C.T.ea nempè ratione, nam pater
1 Notarius sicuti non potest ad sui comodum facere instrumentum iuxta opinionem Decij in l. qui iurisdictioni num.3. & Baldi in l error num.7.C.de iur. & fat.ignur. ita & etiam nec poterit instrumentum
2 conficere pro filio cum pater, & filius sint vna eademque persona, & filius sit pars viscerum patris imago eius,& vna caro l.fi. ri,C.de impub.& al. subst. c.contradicimus 35. q. 3. Barbat.cons.73.p. 4. Decian. cons. 40.num.15.volum.1. bero.cons.74.Notar. latè in praxi electio. fori quæstio.sect. 1. in prima impressione Neapolitana.
3 Addebant insuper, & sicuti pater ad filij fauorẽ, & vtilitatem non potest testificari vulgatis iuribus ita nec etiam instrumentũ conficere cum probatio per instrumẽtum, & testes pari passu ambulent leg. in exercendis C. de fide instrumentorum, & sicuti non potest vnus pro altero ad inuicem testimonium ferre voce l.parentis C. de test.vbi Alber.num.40. sic nec instrumentum conficere ex quo vox mortua prouenit cum maior viue voci,quam mortuæ fides adhibeatur §.1.auth.de instr. caut.& fid. Imol.in cap. ex literis nu.15.de transact.

His tamen non obstantibus contraria opinio fuit mihi visa verior,&probabilior vt diceretur instrumẽtũ authenticum erectionis iurispatronatus filij confectũ ab eius patre siquidem dictum iuspatronatus erat erectum de bonis castrentibus dicti filij ex regula Alex.in l.sciendum ff.de verbor. obligation. num.8 vbi firmauit patrem posse facere instrumentum pro filio de rebus aduentitijs, & castrensibus etiam si esset in potestate, vt ante eũ voluit Batt. in l. si pater ff.

de

ca non nocent; Tiraquell. in l. si vnquam verbo donatione largitus num. 107. C. de reuoc. donat. Azor. inst. moral. lib. 6. c. 10. vers. tertio quęritur. Hinc infer-
2 tur, quod modica mora nō nocet Tiraquell. vbi supra num. 77. & de retract. lignag. §. 8. num. 9. ex quo de minimis non est curandus l. scio ff. de integr. restitut. & ita etiam videmus
3 quod licet gratia sit nulla non expresso vero beneficij valore, & gratia exprimentis falsum, est subreptitia iuxta decis. Cappell. Tholosan. 435. & Verall. 27. num. 2. lib. 1. Tamen secus est si sit in medico non expressus valor iuxta Cons. Menoch. 316. volu. 4 & post eum Borell. in summa decis. titul. de benefic. valore num. 2. & licèt emphyteuta rem deteriorem reddens cadat à iure suo,
4 hoc tamen non procedit vbi deterioratio esset modica Bald. in auth. qui rem C. de Sacrosan. Eccles. Gui dopapę decis. 282. Gamma decis. 17. num. 1. Surdus dec. 102. num. 7. Gratian. dec. 174. num. 1. & sic etiā quamuis debitor Vniuersitatis non possit adsumi ad
5 officia ad tex. in l. 1. C. de debitor. Ciuit. vbi Nouarius Canonicus. Tamen vbi debitū esset modicum, tūc bene debitor posset adsumi ad officia Vniuersitatis Franc. decis. 404. num. 6. Cancer. variar. resolut. c. 2. de inuent. num. 55. cum seq. & Leon. decis. valent. 113 libro 1. & ita denique clausula constito requirentem causæ cognitionem, non requirere quoties agitur de modico, latè Marta de clausula p. 1. claus. 19. num. 4. & plura alia infert Nouarius q. forens. 37. 22. & 54. vbi latè, & in puncto præscriptionis vera est cōclusio, quod præscriptio in
6 tra paucissimum tempus & sic de proximo perficiēda, habetur pro perfecta, vt dicam infra in seq. quæstione.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio intra paucissimos dies perficienda habetur pro perfecta.*

2 *Centenaria non tollitur ex defectu nouem, decem vel vndecim mensium.*

3 *Immemorabilis non vitiatur ex defectu duorum annorum.*

ARGVMENTVM.

Modicum tempus, quod dicatur ad effectum ne tollatur immemorabilis.

RESOLVTIO. CCXXIV.

HAbitis pro veris omnibus in præcedenti quęstione firmatis, quod defectus modici temporis non tollat effectum centenariæ fuit pariter dubitatum, ꝙ diceretur modicum tempus, & sic cum prima præsentatio, & institutio fuisset facta de anno 1531. à quo tempore vsque ad præsens, non videtur elapsa centenaria, sed deficiebant anni duo an esset probata immemorabilis non obstante defectu duorum annorum, ad quod prima facie respō debam, defectum duorum annorum non continere modicum tempus, ea nempe ratione, quia iura loquū tur de diebus, & mensibus ad effectum, vt inducatur
1 modicum tempus, vnde præscriptio intra paucissimos dies, & sic de proximo perficiēda habetur pro perfecta per tex. in l. si fundum in fin. ff. de fund. dot. quem tex. ibi Bald. reputat notabilem, & idem Bald. in cap. fin. col. 4. de præscript. dicit, quod propter modicum temporis, quod restabat non debet vitiari longi temporis tractatus est etiam tex. in l. rerum mixtura ff. de vsufr. vbi textus videtur declarare quo numero dierū paucis. illi dies de quibus in d. l. si fundus verificari valeant, dum ibi sancitur præscriptionem perfici si non supersint nisi decem dies, quare si inter-

iu-

rupta sit præscriptio, quæ intra paucissimos dies erat erat perficienda, datur propter hoc restitutio in integrum secundum DD. in l. 3. §. labeo ff. de acquir. poss. vide Ias. in l. si is qui pro tempore num. 53. de vsufr. & de mensibus vidẽdus est nouiter Lotterius. de re benefic. lib. 2. q. 7. n.
2 62. qui loquitur in puncto quæstionis an ista centenaria exigatur, ita completa, ita vt si deficiant aliqui menses, sed non annus integer non sufficiat ei, concludit pro affirmatiua opinione, quod respectu adeo diutinæ præscriptionis nouem, vel etiam decem, vel vndecim mẽses videri possunt dies paucissimi quorũ defectus non est habendus in consideratione per text. in l. si fundum §. planæ ff. fund. dot. Ias. in l. si is qui pro emptore num. 52. ff. de vsucap. Paris. cons. 32. num. 6. & 7. vol. 3.

Quid quid tamen sit Rota non habet in consideratione defectum duorum annorum, vt fuit decisum in vna burg 5. Domini iurispatronatus 20. Iunij 1622. in qua erant quatuor præsentationes sinuatæ ac effectum sortitæ per spatium annorum 98. nempe ab anno 1505. vsque ad annorum 1603. quæ attingebat centenariam, & probabant immemorabilẽ, vt Domini considerarunt, & consequenter emergebat probatissima existentia iurispatronatus Cassador. decis. 2. num. 7. de iurepatron. Seraphin. decis. 1141. num. 1. & plures alios refert Paris. de confid. benefic. q. 28. num. 235 qui etiam ex [illegible] 209. lib. 2. in specie tradi sufficere possessionem proximam sententiæ qualis videbatur hæc annorum 98.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptiones diuersæ speciei coniungũtur in materia difficilis probationis ad faciendam plenam probationem.*

Mmm *Pro-*

2 *Probatio præsumptiua admittitur in antiquis.*
3 *Ampliatur etiam si essent diuersi generis.*
4 *Scripturæ coniunguntur ad faciendam plenam probationem.*

ARGVMENTVM.

Regula illa, singula, quæ non prosunt collecta simul iuuãt an procedat in materia probationis iurispatronatus.

RESOLVTIO. CCXXV.

Regula est generalis, ac generaliter intellecta ab omnibus iuris peritis singula, quæ non prosunt collecta iuuant quam regulam, ego pariter generaliter intelligo, & consequenter ad probationẽ iurispatronatus illã extendo, & iure quidem optimo, præsertim cum procedat in materia difficils p̃sumptionis, put est iurispatronatus secundum Mascardum concl.491. num. 7. Menoch. consil. 777. vol. 3. & sæpissime dixit Rota vnde Ann. consil. 88. vol. 1. numer. 33. voluit quod quando sumus in materia difficilis probationis, præsũptiones, ac probationes diuersæ speciei coniungun tur ad faciendam plenam probationem; nam in istis, quæ non prosunt singula multa iuuant, veluti quando sumus in antiquis, But. in cap. veniens il 1. in fin. & cap. licèt ex quadam col. vlt. de testib. Aret. consil. 42. col. 2. vers. sed quando agerentur, qui allegat But. in c. cum causam in fin. de prob. Addo Anchar. cons. 276. Alex. consil. 24. col. pen. lib. 2. Rom. consil. 8. Dec. consil. 146. num. 14 Loff. cons. 6. per totum Aym. consil. 43. num. 20. Zasium consil. 6. vol. 2. Et in antiquis, quæ sunt difficilis probationis, admittitur probatio præsumptiua, vt post Abb. Castrens. Barbar. Ias. Curt. Sen. Felin. & Dec. tradit Mandell. cons. 355. num. 6. volum. 2.

Et

Et confert, quod plures præsumptiones imperfectę possunt etiam iungi simul, vt plenam faciant probationem, vt per glo.communiter approbatam in l.2.in vers. legitimis ff. de excu. tut.Panor.col.3.Fel.col.5. & Dec. nu.10.in cap. cum causam de probatio. Bar. col. 10. vers. his præmissis quęro Alexan.& alios omnes in l.admonendi ff.de iure iur. & per eundem Bart.in l.1.§. item Cornelio ff. de quæstio, & ibi Marsil. fusissime num. 2. & Roman.cons.7.visis necessarijs n.3.& ibi D. Horat.Mandos. cum alijs coacervatis per eum in addit. in litera D.vbi Rom. ipse hoc applicat sortiri locum etiam si præsumptiones forent diuersi generis, vt tunc iungerentur ad plenam probationem faciendam, & sequitur quoque Ioan.Bapt. Ferret. consil. 371.in materia num.5. volum.2.vbi testatur de communi,& Ioan.Campeg. in tract. de test b. reg. 303. vbi ponit, etiam octo alias ampliationes, & septem limitationes in reg.seq.

Et hoc eathenus verum est, vt locum obtineat etiã in scripturis, quæ profecto coniunguntur quoque ad plenam inducendam probationem, & sic etiam ratione duarum scripturarũ fit dubio procul plena atque liquida probatio sicuti concedit Bald. in capit. auditis sub num. 4. de præscript. Ias. cum alijs cateruatim adductis per eum in l.gallus §. ille casus nu. 11. & seq. ff. de liber. & posthum.

SVMMARIVM.

1 *Possessio defuncti non trãsfertur in hæredem, neq; etiam suum absq; apprehensione, & nu.3.*

2 *Quasi possessio præsentandi facit, vt instituatur præsentatus, si constat de titulo.*

4 *Statutum de continuanda*

possessione inheredem, an locum habeat in iurepatronatus.

5 *Praesentatus à maiori parte vocum obtinere debet.*

6 *Iuspatronatus haereditarium transit in institutum generaliter, prout esset in donatarium.*

7 *Episcopi consensus in donatione facta compatrono non requiritur.*

8 *Tutrix potest praesentare, & procuratorem constituere.*

ARGVMENTVM.

Regula quod possessio iurispatronatus non transit in haeredem absq; corporali apprehensione ipsius patronatus, an procedat in suis haeredibus.

RESOLVTIO. CCXXVI.

Respondetur cum decis. Rotae dispositionem text. in l. cum haeredes ff. de
1 acquirenda possessione procedere, ac pariter locũ sibi vendicare etiam in suis haeredibus prout ita censuit Rota Romana in vna Vrbeuetana fideicommissi 3. Aprilis 1609 corã Illustrissimo Domino meo Coccino cuius tenor est,
2 *Rota dixit, quod licet praesentatus ab eo, qui est in quasi possessione praesentandi debeat institui iuxta tex. in cap. consultationibus de iurepatronat. tamen hęc conclusio est vera quando constat de iurepatronatus, quia dispositio* Concilij *sess. 25. cap 9. de reformat. habet locum, tam in possessorio, quam in petitorio, vt censuit* Congregatio *Illustrissimorum interpretum, & pluries dixit* Rota & *quando ille met, qui hodie praesentauit alias praesentat*
3 *quia Rota tenet illam opinionem, quod possessio defuncti non transfertur in haeredem sine noua apprehensione iuxta tex. in l. cum haeredes, vbi Doctores ff. de acquirenda possessione, quod habet locum etiam in suis haeredibus Bald. in l. fin. nu. 2. C. de edict. Alber. in l. 1. §. hoc*

§ hoc interdictum nu. 2. ff. quorum bonorum Natta cons. 439. num. 5. Alex. consil. 57. sub num. 5. post medium vers. saltem in casu nostro lib. 1. vbi de communi, & fuit dictum in causa Spoletana census 27. Ianuarij 1603. coram R. P. D Lancellotto, & alias sepius, & in terminis iurispatronatus est decis. Achil. 5. de caus. possess. & propr. & Verall. decis. 420. parte 2. & fuit dictum in causa Parmisana seu nullius iurispatronatus 17. Martij 1603. corā R. P. D. Decano, & in causa Ianuens. iurispatronatus
4 *eod. die & anno coram Litta, neq; in terminis iurispatronatus potest intrare statutum laicorum, quod possessio, continuetur in haerede quia licèt Verall. annotauerit tale statutum suffragari, vt in decis. 211. part. 3. tamen Rota semper recessit à dicta annotatione tanquam nitente falso fundamento, vt signanter fuit dictum in causa Comen. iurispatronat. 8. Iunij 1601. coram Illustrissimo Card. Seraphino.*

Et propterea in casu de quo agitur duo sunt videnda Primum, an constet de iure patronatus secundum quis habeat maiorem partem vocum, quia ille debet 5
obtinere cap. 3. & ibi glos. in verb. qui maioribus, vbi Ioan. Andr. Cardin. & alij in princ. de iurepatronat. & quantum ad primum cū neque Episcopus neque ab eo prouisus sint in causa sed agatur inter conpraesentatos sufficiunt leuiores probationes, hic autem multa adsunt, quae videbantur dominis sufficere quantum vero attinet ad secundum de anno 1543 praesentauerunt infrascripti Patroni Antonius, Petrus, Ioannes, Dominicus Symon, Carolus, Iacobus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatij, mediante persona Ioannis eorum procuratoris, & Ioānes della Terra mediante persona Symeonis, & eius Procuratoris omnes de Guidobonis de cuius Ioannis voce

ca non nocent; Tiraquell. in l.si vnquam verbo donatione largitus num. 107. C. de reuoc. donat. Azor. inst.moral.lib. 6.c.10.vers. tertio quaeritur.Hinc infer-
2 tur, quod modica mora nõ nocet Tiraquell. vbi supra num. 77. & de retract. lignag.§.8. num. 9. ex quo de minimis non est curandus l.scio ff.de integr.restitut. & ita etiam videmus
3 quod licet gratia sit nulla non expresso vero beneficij valore, & gratia exprimentis falsum, est subreptitia iuxta decis. Cappell. Tholosan. 435. & Verall. 27.num.2. lib. 1. Tamen secus est si sit in modico non expressus valor iuxta Cons.Menoch.316.volu.4 & post eum Borell. in summa decis.titul. de benefic. valore num.2. & licèt emphyteuta rem deteriorem reddens cadat à iure suo,
4 hoc tamen non procedit vbi deterioratio esset modica Bald.in auth. qui rem C.de Sacrosan.Eccles.Guidopapç decis. 282. Gamma decis.17.num.1.Surdus dec.102.num.7. Gratian. dec.174.num.1.& sic etiã quamuis debitor Vniuersitatis non possit adsumi ad
5 officia ad tex.in l.1.C. de debitor.Ciuit. vbi Nouarius Canonicus. Tamen vbi debitũ esset modicum,tũc bene debitor posset adsumi ad officia Vniuersitatis Franc.decis. 404. num. 6. Cancer.variar.resolut.c.2. de inuent. num. 55. cum seq.& Leon.decis. valent. 113 libro 1. & ita denique clausula constito requirentem causae cognitionem, non requirere quoties agitur de modico, latè Marta de claus.p.1.claus.19.num. 4. & plura alia infert Nouarius q.forens. 37. 22. & 54. vbi latè, & in puncto praescriptionis vera est cõclusio,quod praescriptio in
6 tra paucissimum tempus & sic de proximo perficiẽda,habetur pro perfecta, vt dicam infra in seq.quaestione.

rupta sit præscriptio, quæ intra paucissimos dies erat erat perficienda, datur propter hoc restitutio in integrum secundum DD. in l. 3. §. labeo ff. de acquir. possess. vide Ias. in l. si is qui pro tempore num. 53. de vsufr. & de mensibus vidēdus est nouiter Lotterius, de re benefic. lib. 2. q. 7. n.
2 62. qui loquitur in puncto quæstionis an ista centenaria exigatur, ita completa, ita vt si deficiant aliqui menses, sed non annus integer non sufficiat ei, concludit pro affirmatiua opinione, quod respectu adeo diutinæ præscriptionis nouem, vel etiam decem, vel vndecim mēses videri possunt dies paucissimi quorū defectus non est habendus in consideratione per text. in l. si fundum §. planæ ff. fund. dot. Ias. in l. si is qui pro emptore num. 52. ff. de vsucap. Paris. cons. 32. num. 6. & 7. vol. 3.

Quid quid tamen sit Rota non habet in consideratione defectum duorum annorum, vt fuit decisum in vna burg 5. Domini iurispatronatus 20. Iunij 1622. in qua erant quatuor præsentationes sinuatæ ac effectum sortitæ per spatium annorum 98. nempe ab anno 1505. vsque ad annorum 1603. quæ attingebat centenariam, & probabant immemorabilē, vt Domini considerarunt, & consequenter emergebat probatissima existentia iurispatronatus Cassador. decis. 2. num. 7. de iurepatron. Seraphin. decis. 1141. num. 1. & plures alios refert Paris. de consid. benefic. q. 28. num. 235 qui etiam ex Luco decis. 209. lib. 2. in specie tradit sufficere possessionem proximam sententiæ qualis videbatur hæc annorum 98.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptiones diuersæ speciei coniungūtur in materia difficilis probationis ad faciendam plenam probationem.*

Mmm *Pro-*

2 *Probatio praesumptiua admittitur in antiquis.*
3 *Ampliatur etiam si essent diuersi generis.*
4 *Scripturae coniunguntur ad faciendam plenam probationem.*

ARGVMENTVM.

Regula illa, singula, quae non prosunt collecta simul iuuant an procedat in materia probationis iurispatronatus.

RESOLVTIO. CCXXV.

REgula est generalis, ac generaliter intellecta ab omnibus iuris peritis singula, quae non prosunt collecta iuuant quam regulam, ego pariter generaliter intelligo, & consequenter ad probationē iurispatronatus illā extendo, & iure quidem optimo, praesertim cum procedat in materia difficils p̄sumptionis, put est iurispatronatus secundum Mascardum concl.491. num. 7.Menoch.consil.777.vol. 3.& saepissime dixit Rota vnde Ann.consil.88.vol.1. numer. 33. voluit quod quando sumus in materia difficilis probationis, praesūptiones, ac probationes diuersae speciei coniunguntur ad faciendam plenam probationem; nam in istis, quae non prosunt singula multa iuuant, veluti quando sumus in antiquis, But. in cap. veniens il 1. in fin. & cap. licèt ex quadam col.vlt.de testib.Aret.consil.42.col.2.vers. sed quando agerentur, qui allegat But.in c. cum causam in fin.de prob.Addo Anchar. cons.276.Alex. consil. 24. col.pen.lib.2.Rom. consil. 8.Dec.consil.146.num.14 Loff. cons.6. per totum Aym.consil.43. num. 20. Zasium consil.6.vol.2. Et in antiquis, quae sunt difficilis probationis, admictitur probatio praesumptiua, vt post Abb.Castrens.Barbar.Ias.Curt.Sen.Felin. & Dec.tradit Mandell. cons. 355.num.6.volum. 2.

Et

Et confert, quod plures præsumptiones imperfectę possunt etiam iungi simul, vt plenam faciant probationem, vt per glo. communiter approbatam in l. 2. in vers. legitimis ff. de excu. tut. Panor. col. 3. Fel. col. 5. & Dec. nu. 10. in cap. cum causam de probatio. Bar. col. 10. vers. his præmissis quęro Alexan. & alios omnes in l. admonendi ff. de iure iur. & per eundem Bart. in l. 1. §. item Cornelio ff. de quæstio, & ibi Marsil. fusissime num. 2. & Roman. cons. 7. visis necessarijs n. 3. & ibi D. Horat. Mandos. cum alijs coaceruatis per eum in addit. in litera D. vbi Rom. ipse hoc applicat sortiri locum etiam si præsumptiones forent diuersi generis, vt tunc iungerentur ad plenam probationem faciendam, & sequitur quoque Ioan. Bapt. Ferret. consil. 371. in materia num. 5. volum. 2. vbi testatur de communi, & Ioan. Campeg. in tract. de test. b. reg. 303. vbi ponit, etiam octo alias ampliationes, & septem limitationes in reg. seq.

Et hoc eathenus verum est, vt locum obtineat etiã in scripturis, quæ profecto coniunguntur quoque ad plenam inducendam probationem, & sic etiam ratione duarum scripturarũ fit dubio procul plena atque liquida probatio sicuti concedit Bald. in capit. auditis sub num. 4. de præscript. Ias. cum alijs cateruatim adductis per eum in l. gallus §. ille casus nu. 11. & seq. ff. de liber. & posthum.

SVMMARIVM.

1 *Possessio defuncti non trãsfertur in haredem, neq; etiam suum absq; apprehensione, & nu. 3.*

2 *Quasi possessio præsentandi facit, vt instituatur præsentatus, si constat de titulo.*

4 *Statutum de continuanda*

§ hoc interdictum nu. 2. ff. quorum bonorum Natta cons. 439. num. 5. Alex. consil. 57. sub num. 5. post medium vers. saltem in casu nostro lib. 1. vbi de communi, & fuit dictum in causa Spoletana census 27. Ianuarij 1603. coram R.P.D. Lancellotto, & alias sepius, & in terminis iurispatronatus est decis. Achil. 5. de caus. possess. & propr. & Verall. decis. 420. parte 2. & fuit dictum in causa Parmisana seu nullius iurispatronatus 17. Martij 1603. corã R.P.D. Decano, & in causa Ianuens. iurispatronatus
4 eod. die & anno coram Litta, neq; in terminis iurispatronatus potest intrare statutum laicorum, quod possessio, continuetur in haerede quia licèt Verall. annotauerit tale statutum suffragari, vt in decis. 211. part. 3. tamen Rota semper recessit à dicta annotatione tanquam nitente falso fundamento, vt signanter fuit dictum in causa Comen. iurispatronat. 8. Iunij 1601. coram Illustrissimo Card. Seraphino.

Et propterea in casu de quo agitur duo sunt videnda Primum, an constet de iure patronatus secundum quis habeat maiorem partem vocum, quia ille debet obtinere cap. 3. & ibi glos. in verb. qui maioribus, vbi Ioan. Andr. Cardin. & alij in princ. de iurepatronat. & quantum ad primum cũ neque Episcopus neque ab eo prouisus sint in causa sed agatur inter conpraesentatos sufficiunt leuiores probationes, hic autem multa ad ad sunt, quae videbantur dominis sufficere quantum vero attinet ad secundum de anno 1543 praesentauerunt infrascripti Patroni Antonius, Petrus, Ioannes, Dominicus Symon, Carolus, Iacobus, Marcus Antonius, & Antonius Galeatij, mediante persona Ioannis eorum procuratoris, & Ioannes della Terra mediante persona Symeonis, & eius Procuratoris omnes de Guidobonis de cuius Ioannis vo

ta per Lamber. de iurepat. lib.2.p.1.q.4.ar.3.nu.1.2. & 6. habet quoque dictus Ioannes Paulus vocem Antonij Galeatij, qui accumulando, præsentauit eundem Ioannem Paulum, quod licuit ei facere.cap.cum autē vbi Abb.& Doctor.de iure patron. & propterea sequitur, quod attenta voce Antonij, qua debet vtrique computari, Ioannes Paulus habeat sex ex nouem vocibus Ioannes Baptista, verò in omnem euentum non potest habere nisi quatuor voces, & sic institui debet dictus Ioannes Paulus iustificatis prædictis, vt in d.cap. 3. de iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Fiscus Curiæ Episcopalis potest opponere contra probationes iurispatronatus.*

2 *Iuripatronatus antiquo quænam opponi possint à contradictore, & quenā iuripatronatus modernonum. 3.*

ARGVMENTVM.

De exceptionibus quæ proponi possunt, contra probationes iuspatronatus & iurispresentandi.

RESOLVTIO. CCXXVII.

SEcundum Lambertinum, de iurepatronatus lib. 2. part. 2. quæst. 10. ponitur praxis, & modus qualiter assistente contradictore, &
1 in eius defectum Reuerendus Fiscus Curiarum Episcopalium possit opponere & excipere contra prædictas probationes, & est distinguendum, quod aut sumus in probatione iurispatronat. antiqui, aut moderni. primo casu potest con-
2 tradictor excipere & dicere eum, qui præsentauit nō esse, & illa familia, de qua se esse asserit, sed illud cognomen assumpsisse, vt aliquando accidit, & iuspatronatus vsurpatur, ac excipere, quod nunquam ante-

7 *Simonia realis, uel confidentia pœna, & de restitutione remissiue.*

ARGVMENTVM.

De exceptionibus, quæ opponi possunt, contra præsentantes, & præsentatos.

RESOLVTIO CCXXVIII.

LAmbertin. in suo tractat. de iurepatronatus lib. 2. quæst. 5. artic. 13. ponit nonnulla perutilia, quæ opponi possunt, per Reuerendos Fiscales Curiarũ Episcopaliũ referens, quod si nullus adsit cõtradictor, potest procurator fiscalis ipsius Ordinarij habentis instituere loco ipsius Ordinarij opponere, & diere, quod præsentantes non sunt patroni neq; sunt in quasi possessione iuripatronatus seu iuris præsentandi, & quod Ecclesia sit libera, vel si est iuspatronatus est ex priuilegio, & sublatum à Concilio Tridentino, vel est vsurpatũ, item quod præsentatus est indignus, & idoneus incognitos absens, quod non acceperit præsentationem infra tempus datum ad præsentandum, vel quod fuit facta præsentatio post lapsum tempus datum ad præsentandum, vel quod præsentatio fuit facta non seruatis conditionibus in fundatione beneficij, eo modo, & coram quo fieri debebat. vel quod non cõstet de vera vacatione ipsius beneficij, vel quod præsentatio facta fuerit per simoniam, quia simonia committitur in annexis spiritualitati prout est iuspatronatus: sicut & in

2 ipsis spiritualibus, capit. ex insinuatione, & capit. de iure vbi Abbas de iure patronat. & capit. quæsitum de rerum permutat. nam talis præsentatio ipso iure est nulla capitul. vnico, de simonia, in extrauagantibus communibus & per tales incurritur excommunicatio, & aliud, vt

Non ibi

RESOLVTIO. CCXXIX.

1 PRobata existentia, & pertinentia iurispatronatus ad obtinendum institutionem quatuor iustificari debet relata per Rotam in vna Sarnen. beneficij 13. Iunij 1627. coram Orano, cuius tenor est *Hieronymum, quia iustificauit quatuor requisita esse instituẽdum nẽpe vacationẽ Beneficij existentium iurispatronat. eius habilitatem, & præsentationem intra legitima tempora factam à maiori parte patronorum existentium in quasi possessione præsentandi, vnde ei debetur institutio cap. decernimus, & capit. monasterium 16. quæst. 7. Abb. in capit. cum* Bertoldus, *num.* 12. *de re iudic. Rot. decis.* 337. *num. 1. part. 2. vacatio beneficij per obitum Marci Antonij probatur ex fide obitus, & ex confessione aduersarij facta in sua gratia cuius vigore obtinuit manutentionem, qua nulla maior probatio l. cum præsumpt. C. de liberali causa. habilitas, etiam benè probatur, tam quoad clericatum ex literis patentibus Ordinarij, quam quoad literaturam ex eodem clericatu, & ex textibus desuper examinatis existentia iurispatronat. vltra quod hinc inde admittitur, quia vterque venit vbi præsentatus probatur in primis ex enunciatiua capituli Sarzanen. facta in prima institutione ad præsentationem* Ioannis *Francisci de Figasecchis de anno* 1457. *vbi narratum est Ioannem Franciscum fuisse constitutum patronum huius beneficij à Francisco de Figasecchis fundatore patruo suo, vbi etiam expressè legitur, quod de dicta fundatione constabat ex publico testamento prædicti Francisci deinde ex alia simili enunciatiua de anno* 1460. *& demum ex alijs pluribus enũciatiuis eiusdem capituli subsequentibus factis in institutionibus continuatis, & effectum sortitis per spa-*

lianus, & Fraciscus qui pse tauerũt Marcũ Antoniũ, & nunc Hieronymum habeant nedum medietatem dicti iu rispatronat.narratam in literis Hieronymi, sed etiam maiorem partem requisitã ab obtinendam institutionẽ iuxta iuris dispositionem videtur clarum, quia, vt di ctũ est & partes concordãt hoc beneficium fundatum fuit, & dotatum per Franciscum de Figasecchis in eius testamento de anno 1457. in quo instituit hæredem Mariam eius filiã cui decedenti sine liberis substituit præfatum Ioannem Franciscum de Figasecchis nepotem suum ex Petro fratre cui Ioan. Fran cisco testator dedit facultatem priuandi Cappellanos casu quo non obseruauerint conditiones ibi appositas, & deinde Ioan. Franciscus dum vixit vti verus patronus fecit quinque præsentationes à dicto anno 1454. vsque ad annum 1496. ex quibus tres vltime probantur effectuatę, vnde etiam duæ præcedentes tales censeri debent iuxta dict. cons. Oldrad. 229. Menoch. præsumptione 65. per totum lib. 6. mortuo Ioan. Francisco relictis, ex Ludo uico filio prædefuncto Ioan. Baptist. nepote, nec non qua tuor neptibus nempe Agusti na, Antonia, Francisca, & Lucretia, & vacante hoc beneficio de anno 1530. per obitum Antonij Gandulphis vltimi ex præsentatus à dict. Ioan. Francisco fuit de eo institutus d. Ioan. Baptista vti præsentatos per suũ procuratorem, & cum de anno 1549. vacaret per eius obitum Agustina, & Antonia sorores eiusdem, & nepotes Ioan. Francisci fecerunt tres præsentationes cõtinuatas & effectuatas, vnã post aliam; primam de Dominico de mercatoribus dicto anno 1549. per obitum dicti Ioan. Francisci eorum fratris, secundam de Iosepho Censio de anno 1554. per resignationem Dominici, & tertiam de Leonardo Martino per resignationem

præ-

prædicti Iosephi, qui Leonardus Martinus vixit vsque ad annum 1561. *& per eius obitum vacauit hoc beneficium. & propterea ab anno* 1452. *quo hoc beneficium fuit fundatam vsque ad annum* 1561. *& sic per centum, & quatuor annos Ioan. Franciscus de Figasecchis primus patronus, & eius hæredes, & descendentes fuerũt in pacifica possessione præsẽtandi.*

Vnde patet, quod Hieronymus *fuit præsentatus a maiori parte patronorum existentium in quasi possessione præsentandi, quia dictum iuspatrona. per mortẽ Ioan. Baptistæ fuit diuisum in quatuor voces iuxta numerum dictarum quatuor sororum: ex quibus quatuor vocibus* Maximilianus, *qui præsentauit Hieronymum filium suum habeat duas nempe vnam vti nepos dicta Antoniæ ex filia Catherina, & aliam ex persona dicta Catherinæ matris suæ vti donataria dicti Augustinæ suæ amitæ quæ donatio fuit facta* 18. *Octobr.* 1562. *etiam fuit præsentatus à Francisco nepote ex alio* Ambrosio *præfatæ* Lucretiæ *alterius eam dictis quatuor sororibus, & ab alijs eiusdem* Lucretiæ *descendentibus, qui* Franciscus *est etiam in quasi possessione præsentãdi fuit* Ambrosius *eius pater Sum. numer.* 8. *&* 11. *quo vt, vt etiam circumscriptis literis* Apostolicis, *Hieronymo vti præsentato à maiori parte patronorum existentium in quasi possessione prę sentandi debeatur de iure institutio cap. consultationibus de iurepatronat. Ferret. consil.* 33. *num.* 4. *cum sequent. lib.* 1.

SVMMARIVM.

1 Donatio *in dubio non intelligitur facta* Castro.

2 *Donatio propter quod fieri soleat.*

3 Baro *si erigat iuspatronatus*

tus, censentur eligere uti priuatus.

4 *Nomen dignitatis gratia denunciationis censetur appo situm.*

5 *Ecclesia faciendum est.*

ARGVMENTVM.

Pertinentia iurispresentandi acquisita titulo donationis facta Baroni, alienata Baronia an transeat ad successorem feudi, vel ad haredes Baronis.

RESOLVTIO. CCXXX.

CAsus iste accidit in facto in quadam delegatione vertente ex Sede Apostolica coram me, & quia Dominus Io. *M*aria Nouarrus I. C. Lucanus cui fuit facta dubitatio tamquam Aduocato, illum resoluit per nõnulla media, volui eiusdẽ allegationes de verbo ad verbum, prout mihi porrectę fuerunt inserere, & sũt vt sequuntur.

Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Breuitero, dũ agitur coram eminẽtissimo viro in cuius pectoris scrinio cuncta sunt aperta, dico igitur ad fauorem Ioannis Antonij de Sarnei mei cliẽtis fore determinandum non obstante friuola pretensione Baronis successoris pr̄edentis sibi spectare ius presentandi, dum donatio iurispatr. de quo nunc electio fuerit facta à predecessore, a quo, & ipse feudum emit, siquidẽ licet donatio hęc fuerit facta à veris patronis Marcello de Sarno Barone nõ per hoc dicendũ est fuisse factam eius dignitati, & sic Baronię, vt in proprijs nostris terminis voluit Rota apud Illustrissimum Cardinal. *M*antic. decis. 150. num. 6. vbi quod in dubio donatio non potest intelligi facta Castro, seù dignitati, sed personę cui donatur, quoniam propter metum, vel affectionem fieri solet l. nec adiecit cũ

2 seq. ff. pro socio l. si verò non remunerandi §. inde papinianus in fin. ff. mandat.

de cum magis fauor Ecclesiæ versetur, quod ista donatio censeatur facta vti personæ priuatæ, quam vti Baroni ex eo, quia priuati linea potest de facili extingui in fauorē Ecclesię, & Mensæ Episcopalis, quod non est vbi iuspatronatus spectat ad feudum, Ideo iam est determinandum donationem de qua agitur fuisse factam Marcello, vti tali, & non vti Baroni, & consequenter Baroni successori nullum eius competere, & ita affirmo. Ego Ioan. Maria Nouarius I.C.Lucanus.

SVMMARIVM.

1 *Relatum est in referente.*

2 *Iuspatronatus non probatur ex donatione ipsius nisi constet de iurepatronatus donatoris.*

3 Dominium *emptoris non constat, nisi constito de dominio venditoris.*

ARGVMENTVM.

Existentia iurispatronatus num probetur ex donatione ipsius si non constat de iurepatronatus donatoris.

RESOLVTIO. CCXXXI.

Multoties consultus respondi iuspatronatus minimè probari ex donatione ipsius, nisi constaret de iurepatronat. donatoris, ex illa vulgata regula, quod relatum in referente debet inesse cum omnibus suis qualitatibus l. asse toto ff. de hæred. inst. & relaxatum restringitur, & limitatur ad illud, quod in relato continetur tantum, & non amplius teste decis. Rot. Aragon. 125. nu. 41. & recenti, non creditur nisi constet de relato Authen. si quis C. de edend. cum vnum habeat dependentiam ab altero sine quo stare non potest.

Et iuxta hanc opinionem in proprijs terminis

Ooo vo-

cùm sit enim recens, & nouiter erectum, facillimè iuxtà formam traditam in Concil. Tridentin. sess. 25 cap. 19. probatur, vt in actis videre est.

Solùm controuertitur, qui sint admittendi ad præsentandum, & præsentare valeant, quo discusso facillimè, quis sit instituendus apparebit.

Circa, quod aliqua priùs erunt præmittenda, quibus premissis facilior aditus nobis dabitur ad veritatem eruendam, & indagandam, iuxta tradita in l. 1. ff. d'orig. iuris.

Erit igitur primo præmittendum, quod præsés iuspatronatus est gentilitium, seù familiare, fuit. n. dictum per illius fundatorem dictam Cappellam esse debere de iurepatronatus de Casadello Vecchio, & ipsorum descendentium in perpetuum. Gentilitium verò, seù familiare iuspatronatus di-
1 citur, illud quod est debitum generi, ad quod non admittuntur, nisi, qui probauerint esse de sanguine fundatoris, ijque admittũtur gradatim .i. secundum gradus prærogatiuam iuxta naturam fideicommissi agnatitij, l. fin. C. de verb. significatione, ita tamen vt primi hæredes succedãt in capita, alij vero in stirpes ità Episcopus Riccius meus dominus obseruandissimus in decis. 60. nu. 1. p. 2. vbi allegat Cardin. Zabbarell. in Cons. 48. Rebuff. in cons. 78. Paris. in consil. 48. vol. 4. Tacca in consil. 28. nu. 48. & quod non admittantur ad hoc ius nisi, qui sunt de familia fundatoris addo G. Bonũ in aduocat. 129. num. 127. Card. Famigert. in consil. 48. Roch. de Curte de iure patronat. in verbo ipso num. 77. q. 33. Gabr. cons. 196. num. 2. lib. 2. Ferrett. in consil. 134. num. 5. & seq. Cioff. in consil. 18. lib. 1. & donec supersunt aliqui de familia non potest per vnum ex compatronis hoc ius in extraneum suc-

possent perdere hoc ius, per ea, quæ tradit Lamb. de iurepatronatus articul. 8.7. q.princ.3.lib.nisi non præsentantes fuissent absẽtes aliquo impedimento detenti,& ignorantes vacationem,vt per DD. in relatis locis.

Quinto animaduertendum est,quod *Beatrix* del Vechio neptis, ex filio fũdatoris vti nupta in familia,& casata habet ius præsentandi ita Episcop.Ricc. decis.43.p.3.Malabr.in d. prax.d.præl.7.dub.1.num. 51.Cassad. dc iur. patron. dec. 1

Cathcrina dello Vechio, vti non nupta retinet ius prȩsentandi ita Roch.Gutt.Marcab.&Cassador. in locis supracitatis.

Immò dico quod licet dictus Paulus possit prætendere ius præsentandi non obstante renunciatione hæreditatis, cum simus in iurepatronatus gentilitio, vt per Anchar. & Piassec. in loco supra relato, tamẽ quia Beatrix est neptis ex filio, & proximior fundatori excludit omnes alios remotiores, cum ad istud ius admittantur illi de casata gradatim i. secundum gradum prærogatiuam, vt diximus in principio, & iterum in part. 1. var. resol.prax. for.Eccles. resol. 181.Calder. cons. 19. de iurepatronat. Franciscus March. dec. 135. part. 2. num.4.& seqq. per tex. in l.omnia in fideicommisso, & l.peto fratre ff. de legato 2.

Tãtò magis, quia dicta Beatrix est ꝑximior,& hæres,& duo vincula magis ligant Auth.Itaq;C. Com. delegat. & fundator volẽs iuspatronatus esse de familia non intelligitur taxatiuè,vt ad eos tantum spectare debeat,& non ad hæredȩs, sed demonstratiuè, Nos var. Resol. prax. for. Eccles. p.1.resol.130.Cardinal. Seraphin. decisio. 264.

Vnde præmissis omnibus benè perpensis conclu-

den-

dendum est Reuerendum D.Franciscum Schiauetta tanquam presentatum à vero patrono,& habentẽ plures voces, omninò esse instituendum excluso penitus d.Reuerendo D.Frãcisco dello Pezzo secundũ tradita in cap.3.de iurepatronatus,vbi gloss. & omnes Canonistæ Cardinal. Mantica decis.86.Cardin. Seraphin.decis.875. Farinac.dec.202.tom.1.p.2.

Et dato, & non concesso, quod aliquo respectu dictus Paulus, & Beatrix solum haberent ius presentandi, quo casu sequeretur,quod ambo præsentati haberent equales voces,& suffragia, & esset locus gratificationi Reuerendissimi Ordinarij,secũdum tradita in cap. cum autem, vbi omnes DD. de iurepatron. Cesar de Grassis decis.1. de iurepatrona. tamen existe inter presentatos disparitate meritiorum; dignior, & magis
4 doneus debet præferri,ità Lambert.de iurepatronat. artic.2.q.5.princip.p.3.libro 2. Viu. de iurepatron. lib.12.cap.13. Rocch. in verbo honorificum.q. 15. nu.44.& Nos in prax. fori Eccl.p.1.resol.206. Campan. Episcopus Laquedonensis, & posteà Isernienasis in diuersor.iur. canon. Rub.6.cap.3.sub num.33. & si dignior non præferretur posset appellare Grat. in decis.97.Panorm.in capit.cum autem de iurepatron.Garc.de benef. p. 7. cap.4.Gutt. canonic. qq. cap.11.num. 23. Episcopus Ricc.in d.resol. 206. num. 4. sed sic est modo, quod dictus Reuerendus D. Frãciscus Schiauetta est dignior (salua pace Reuerẽ D. Francisci del Pezzo omni virtute,& disciplina decorati, de nobili familia dello Pezzo in qua ad præsens vigeãt duo legum vertices peritissimi, Camillus Regius Consiliarius, & Hortensius inter causidicos primarius)quod dictus Reuerendus Schiauetta in hac re sit dignior patet,

nam

nam est Canonicus Chatedralis Ecclesiæ Theani, est senior, & ciuis, quæ omnes qualitates debent operari prælationem in personam ipsius, secundum tradita, per Garc. de benefic. p. 7. cap. 9. sub nu. 12. Viu. d. lib. 12. capit. 14. Nouarius libro. 1. quæstion. forens. quęstio. 161. vndè his attẽtis omninò erit instituendus Reuerẽdus Schiauetta excluso Reuerendo D. Frãcisco dello Pezzo, quia tẽ-
5 pore quo fuit præsentatus dictus Reuerendus D. Frãciscus dello Pezzo erat excommunicatus, qui nullo pacto poterat præsentari vti inhabilis, & incapax Rebuff. in cap. pastoralis de clerico excommunicato ministr. Roch. in verb. Honorificum, &c. q. 4. nu. 19. Lapus alleg. 8. Episcopus Ricc. variar. resolut. prax. fori Eccl. p. 1. resolut. 165. & 166. Nec refert, qđ fuerit postea absolutus, & liberatus à dicto vinculo, quia in beneficijs attenditur capacitas clerici tempore præsentationis Rota. diuers. in decis. 69. p. 1. Marcus Antonius var. resolut. Rotæ Maceratensis lib. 1 quæst. 19. & nos dicta resolut. 165. num. 3. & dicta resolut. 166. num. 3. nimirum, quia quod ab initio non valet tractu temporis conualescere non potest l. qđ ab initio ff. de reg. iur. imò patronus præsentans scienter indignũ, & inhabilem priuatur illa vice iure præsentandi Roch. in dicto verbo Honorificum num. 16. Paul. de Citad. dicto tract. p. 6. artic. 2. num. 5. & 6. fol. 131. Ioan. Nicol. Delph. eodem tractat. lib. 2. num. 217. Lamb. de iure patronat. art. 4. 10. q. principal. 1. par. lib. 2. Nec vim faciunt præsentationes factæ per Paulum, & Hypolitam dello Vechio in personam Clerici Iosephi Baratucci primi pręsentati, & instituti in dicta Cappellania, quę tunc tẽporis videntur admissę per Reuerendissimam Episcopalem Curiam Theanensem,

nam

nam ex supra in iure deductis clarè constat perperã, cum Reuerend. fuisse actum, & prouisum.

Huius modi enim prouisio continet manifestum iuris errorem, vocando, & admittendo non admittẽdos, igitur nulla. Rouit. cõsil. 5. numer. 18. volum. 1. Camill. de Medicis consil. 103. num. 2. continet notoriam iniustitiam, & iniquitatem G. bonus aduocat: 11. & ideò nunquam potest transire in rem iudicatam, Monach. in decisio. Bononiæ 13. num. 108. & seqq. nec quasi possessio poterit illis prodesse cum per Sac. Conc. Tridentin. sit ablata, & vere docendum sit de competentia iurispatronatus, vt per Gõsal. de mẽs. & alter in reg. 8. Cancell. glos. 18. numer. 22. & Guido Bonus aduocat. 32. num. 5. nec dicta prouisio, & sententia probat in fauorem Pauli, & Hypolitę, nisi iustificetur ex actis, quod verè ipsis iusprȩsentandi competat, vt habetur in p. 1. variar. resolut. prax. fori Eccl. resol. 132. sub num. 6. & decis. 26. p. 2.

Vndè omni capite inspecto, & resoluto fatendũ est dictum Reuerendum D. Franciscum Schiauetta, excluso, Reuerendo D. Francisco dello Pezzo omnino esse præferendum, & instituendum prout à Reuerendissimo Episcopo Theani, & eius domino Vicario Generali præferri, & institui illius iustitia inspecta speratur.

In eadem Materia.

SVMMARIVM.

1 *Sententia non probat nisi iustificetur, ex actis cũ limit.*

2 *Sententia quæ dicatur antiqua.*

3 *Iuspatron. hæreditarium in dubio præsumitur.*

4 *In iurepatron. hæreditario*

rio quanam probanda fiunt.

5 *Constitutio in aliquibus an habeat locum in iure patronat.*

6 *Renuciatio in ampla forma ob dotem receptam excludit a iurepatron.*

7 *Iuspatron. hæreditarium transit etiam ad extraneum.*

ARGVMENTVM.

Iurepatronatus per Ordinariũ semel approbato iuxta formam Concilij, *& iterum vacante non est denuo docendum de titulo.*

RESOLVT. CCXXXIII.

VAcat Cappellania in Ciuitate Suessæ sub titulo delli Santi Pauli de iurepatronatus nobilis familiæ Galluccio ob mortem Reuerendi *D.* Marci Antonij Gattola illius vltimi Retthoris, ad quam duo à patronis fuerunt præsentati, Cl. Franciscus *Galluccio*, & Cl. Antonius Montaquila, dubitatur vter sit instituendus.

Circa quod animaduertendum est in possessione præsentandi in dicto iurepatronatus reperiri hæredes quondam Ioan. Antonij Galluccio Ciuitatis Theani pro medietate, & pro alia medietate hæredes quondam Fabij Galluccio Ciuitatis Suessæ, vt patet per sententiam latã in Reuerendissima Metropolitana Curia Ciuitatis Capuæ, & confirmatam in Rota Romana in anno 1584. die 25. Ottobris de qua in actis, & cui relatio habeatur. & cum per hanc sententiam latam cum maxima causæ cognitione benè constet semel fuisse cognitum de hoc iure; non erit amplius elaborandum circa illius probationem licèt enim quasi possessio per Sac. Conc. Tridentin. sess. 25. cap. 9. sit sublata tamen si semel vacatio cõtingerit, & patronus præsentauit, & coram Ordinario docuit de suo iurepa-

tronatus iuxtà formam dicti Concilij, & præuia causæ cognitione, & seruatis seruandis, Ordinarius semel approbauit dictum ius patronatus, & instituit præsentatum; tunc quamuis postea multoties idem beneficium vacare contingerit, non tenetur amplius de titulo, saltim in possessorio iudicio docere, licèt de eodem iurepatronatus controuertatur, sed sufficit patrono quasi possessio quam habet, ita censuerunt Illustrissimi Cardinales Conc. Trid. interpetres, vt refert Gonz. supet reg. 8. Canc. de mens. & altern. glos. 18 num. 23. & seq. Guigl. Guidobonus in aduocat. 32. sub. num. 5. Ricc. in decis. 238. part. 2. Aliter namque si in quacunque vacatione teneretur patronus de suo iure de nouo docere, nunquam daretur litiũ finis, vt refert Gonz. ibidẽ num. 28. & Episcopus Genuensis in praxi cap. 63. sub num. 3. in prima editione, & Nos decis. 278. in finalib' verbis. Nec refert si opponatur sententiã non probare, nisi, iustificetur ex actis, vt per nos in praxi fori Eccles. resolutio. 132. sub num 6. p. 1. & in decis. 26. par. 2. nam dum sumus in antiquis bene probat in dicta resol. 132. num. 7. & in dicta decis. 26. num. fin. & in decis. 119. part. 3. & resol. 502. prax. for. Eccles. p. 3. Gramat. consil. 15 num. 7. & seq. in ciuilibus, & dicitur sentẽtia antiqua ab annis 40. circa quod videndus est Chart. in dec. Gen. 58. Ioan. de Amicis cons. 101. num. 31. & seqq. Camp. in diuers. Iur. Can. Rub. 2. cap. 13. num. 421. & seq.

Secundo est animaduertendum, quod dictum ius patronat. est hæreditarium & solum spectat ad hæredes Io. Antonij Galluccio pro medietate, & pro alia medietate ad hæredes Fabij Galluccio, vt ex eadem sententia constat, prout hę reditarium etiam in dubio præsumendum est Nos in

dec.

decis.60.& 72.p. 2..Iam quo ad hæredes,& successores dicti quondam Ioan. Antonij non dubitatur, nã omnes præsentauerunt dictum Cl. Franciscum Galluccio,erit tantum inuestigandum, qui sunt hęredes, & successores dicti quondam Fabij ad finem sciendi,qui possint, vel non possint præsentari; & indubitati, iuris est ad obtinendum in hoc iure esse necesse probare descendentiam iuxta tradita per Nos in decis.143.par.2.& non solum descendentiam quando iuspatronatus non est familiare,sed etiam esse hęredem Campan. in diuers. Iuris Can.Rub.11.cap. 13. num.378.& Guidopap.decis.507.

Vndè sciendum est dictum quondam Fabium decessisse pluribus relictis filijs masculis, & fœminis Io.Camillo, & Io. Aloysio masculis,Vittoria Violante, Catherina, Aloysia et N.q ingressa fuit monasterium S.Hieronymi Io.Camillus,& Io. Aloysius masculi fuerunt declarati hęredes dicti quondam Fabij patris mediante pręambulo.Ex quo succedit illa iuris regni conclusio, de qua in Const. Regni, in aliquibus, stantibus masculis, filiæ fęminæ non succedunt; quæ constitutio habet etiam locum in iure patronatus, vt stantibus masculis in eo filiæ fęminæ non succedant; dico in iure patronatus hæreditario,ita Lamb.de iurepatronatus art.2 1.2 9.princ. 2. part. 1. libro, Rocch. de iurepatronat. in verbo ipse vel is num.14. Piasec. in praxi Episcopali folio 307. versicul. descendentes autem cap.5.Marcobr. in prax.hab.cõcurs.ad parochial. prælud. 7. dubio 21. numero 530. Nos Resolutio. 175. part. 1. & part. 3. resolutio. 580. num.5.& decis.72.numer. 5.p.2.& decisio.74. par.3. num.3.

Præterea dicta Chaetrina, & Violans per Ioan.

Camillum, & Ioan. Aloysium fratres fuerunt nuptui traditę cum suo paragio, cum amplissima, & solita renunciatione, vnde ex hoc capite etiam sunt exclusæ à iurepatronatus, ita Lambertin. de iurepatronat. artic. 14. 2. quæst. principal. 2. part. 1. lib. Episcopus Minorensis in prax. Episcopali in verbo ius patronatus versicul. 19. dubium part. 1. Nimirum, quia renuncians hęreditati excluditur à iurepatronatus hæreditario, & non habet ius presentandi, ita Lambert. de iurepatronat. artic. 2. quæst. princip. 2. part. lib. 1. Maranta in repet. l. is potest numer. 33. & 35. ff. de acquirend. hæred. Idcircò dicta Catherina, & Violans nullo modo in hoc iure patronatus hæreditario se ingerere possunt, & successiuè, nec illarum hæredes; cùm nemo plus iuris in alium transferre possit, quàm ipse habeat, l. nemo plus iuris ff. de reg. iur. & in secta primitiua, dicitur in secta deriuatiua, secundum tradita in l. fin. C. de natur. liber. Remanent itaque ex prædictis hæredes dicti quondam Fabij solùm Ioan. Camillus, & Ioan. Aloysius: videndum est igitur, qui sint hæredes illorum; Ioan. Camillus reliquit hæredem Aloysium Galluccio eius sororem nuptui traditam Cæsari de Transo Seniori, vt per præambulum constat.

Eadem Aloysia reliquit hæredem Petrum de Transo eius filium, & dictus Petrus reliquit hæredem Cęsarem de Transo iuniorem eius filium, qui Cęsar iunior, & vltimus hæres præsentauit Cl. Antonium Montaquila.

Ioan. Aloysius reliquit hæredem Vittoriam Galluccio eius sororem, & vxorem quondam Gasparis Mont'Aquila, & dicta Vittoria reliquit hæredem vsufructuarium Iosephum Mont'Aquila, & post mortem illius filios, qui tandē

Io-

Ioseph. decessit,&reliquit, Carolum, Franciscum Ioan. Aloysium, & Antonium Mont'Aquila suos suos filios, & hæredes dictæ Vittoriæ, qui Franciscus,& Ioan. Aloysius, & hæredes Caroli mortui præsentauerunt similiter dictum Cler. Antonium Mont'Aquila:& hoc iuspatronatus hæreditarium posse transire ad quoscunque hæredes etiam extraneos exclusis hæredibus sanguinis non dubitatur Ascia deter. 58. numer. 7. & 8 Episcopus Ricc.decis. 126.par. 1. etiam fœminas Garc.de benef par. 5. cap. 9. §. 1. num. 143. etiam maritatas,nisi renunciauerint, Lambert. in relato articul. 142. quæstione principal. 2. par. 1. lib.

Adeò supradicta procedunt,vt hæc qualitas hæreditaria sit probanda, vt nullo pacto quis in hoc iure succedere volens admittatur tanquam hæres, nisi hac qualitate probata, ità Episcopus Ricc. in decisio. 72.part.2. & sufficit quod prętendentes sint hęredes fundatoris, siuè extranei, siue immediati, siuè mediati, quia hæres hæredis vsque ad millesimum, & vltra dicitur hæres primi testatoris l.hęredis appellatione,& l.sciendum ff.de verbor. significatione nos dicta decision.60. num. 3. par. 2.

Ex his omnibus perpensis satis clarè constat ambos præsentatos habere æqualia suffragia, nam omnes præsentantes Cler. Franciscum Galluccio tanquam hæredes vnius compatroni,nempè quondam Ioan. Antonij Galluccio habentur loco vnius,& loco vnius pariter omnes pręsentantes Cler. Antonium Montaquila tanquã successores vnius nempè quondam Fabij Galluccio; in quo casu vox residet pęnes maiorem partem, Rocch.de Curte de iurepatronat. in verbo ipse, vel is num. 6. & sequent.

Lam;

Lãber. de iurepatro. articul.27. 1 quæst.princip. 2.part.1. libro. Imò dico plus, quod etiam si Violans, & Chatarina, quę præsentauerunt Cler.Franciscum Galluccio haberent vocem, quod ex supra relatis, & ponderatis negatur expresse: dato tamen, & non concesso, adhuc voces essent çquales, nam sicuti si sunt duo patroni, & ex vno nascitur, vnus, & ex alio tres, & ille vnus præsentat vnum & ex illis tribus duo præsentant vnum, & alter præsentat eundem præsentatum ab illo vno; ille qui accedit voci illius vnicus non auget vocem illius, sed vox illorum duorum trahit adse vocem illius tertij compatroni, quia maior pars trahit adse minorem, & sic adhuc sunt præsentati in paritate vocum, Lambert. in dicto tractat. articul.7. 4: quæst.principal. 3.parte 2.lib. Gonzal.in regul. 8. Cancellar.de mens. & alter.glos.45.numer.61.Cassador decis.2.de iurepatro nat. Ita pariter si essent quatuor, & duo prçsentarent vnum, & duo alij prę sentarent eundem præsentatum ab illo vno, cum vox illa illorum quatuor, qui habentur loco vnius sit diuisa in duas partes ęquales, vna non potest trahere ad se aliam, quia par in parem non habet imperium l. ille à quo §. tempestiuum ff. ad Trebel. nec vox illius potest trahere ad se vocem illorum duorum, qui accesserunt voci eius in præiudicium, aliorum duorum, stante paritate illorum, & vox sit æqualiter pęnes omnes, cum non possit assignari ratio diuersitatis vnius ab alio casu l. à Titio ff. de verbor. obligat. vndè adhuc voces remanent çquales, & locus est gratificationi, vt per Doctores in relatis locis, & hoc sit dictum ex abundanti, nàm omninò teneo dictam Chatarinam,

&

& Violantem nullo pacto quidquam habere in dicto iurepatronatus, cum non sint hęredes, & renunciauerint, vt supradiximus.

Nec vi dictę sententiæ Violans, & Chatarina possunt ius pręsentandi prætendere in dicto iurepatronatus, Ibi Aloysiam & consortes pro alia medietate, tanquam successores pręd[i]cti quondam domini Fabij pro vocibus sibi competentibus fore, & esse manutenendos in possessione præsentandi in dicta Cappella: in qua possessione, seù quasi ad pñsens reperiũtur quasi quod sint consortes eiusdem litis, & ideò per dictam sententiam vocatę, & admissæ ad dictum ius, ex quo tunc temporis pręsentauerunt, nam non possunt dici consortes, ex quo non habent partem aliquã in dicto iurepatronatus, & consortes dicuntur, qui habent partem in bonis, sors enim partem, veteres appellabant Lucas de Penna in l. edicimus numer. 1. Cod. de muri leg. libro 11. & consortes dicuntur, qui agere, & conuenire possunt Ant. nebr. inuocab. vtr. iur. in verbo consortes, quod argumentum ab ethimologia vocabuli validissimum est in iure l. 1. §. appellata ff. si cert. petat. Vnde cum non habeant partem aliquam in dicto iure, nec agere, nec conuenire possunt, non potest dicta sententia illas comprehendere; tanto magis, quia in dicta sententia subiungitur, tanquam successores dicti domini quondam Fabij, cuius dictæ mulieres, vt supra diximus, non sunt hæredes, hinc vocauit expresśé Aloysiam, quę est heres, & illa verba consortes intelliguntur de alijs hęredibus, & si secus intelligerentur, dicta sententia repugnantiã sibi implicaret contra tex. in l. vbi repugnantia ff. de regulis iuris, nec illis conuenirent ver-

verba sententię argumento l. 4. §. toties ff. de dam. inf.

Potuit meritò Reuerẽdissimus Episcopus Suessanus gratificare Cler. Anton. Montaquila vni ex compatronis, stante paritate, vocum, & meritorum secundum tradita jn capit. cum autem, vbi Canonistæ omnes de iurepatronat. nos p. 1. prax. for. Eccles. resolut. 137. num. 2. Viu. de iurepatronat. lib. 12. capit. 13. nàm ambo præsentati sunt ex compatronis, omnes nobiles, & omni virtute, & disciplina decorati: duæ tantum qualitates reperiuntur in persona Cleric. Antonij, quibus caret Cler. Franciscus, nempè est Patritius Suessanus, vbi est situm iuspatronatus, & est senior, quæ duæ qualitates prælationem operantur in personam illius, per ex quæ tradit Lamb. in dicto tractato articul. 4. 5. quæstion. principal. 3. part. 2. lib. numer. 5. Garg. de ben. part. 7. capit. 9. numer. 11. & Viu. in loco relato capitul. 14. Ex quibus omnibus omninò fatendum est ritè, & rectè egisse Reuerendissimum Episcopum Suessanum gratificando Cler. Antonio, cuius sententiam in Rota Romana confirmandam fore, & laudandam etiam speratur Hactenus de iustitia Cler. Antonij Mont'aquila.

Eadem Materia.

SVMMARIVM.

1 *Patronis an sit licitum variare, & cumulare.*
2 *Lite pendente an liceat variare.*
3 *Institutus semper alijs præfertur.*
4 *Episcopus an possit lite pẽdente instituere Economum vnum ex litigantibus in Cappella.*

ARGVMENTVM.

De duobus præsentatis, & quis præferatur, & an sit licita variatio, & quid lite pendente.

RE-

RESOLVTIO. CCXXXIV.

ADest in Casali Cęsarum Terræ Roccæ Monfinæ, quædam Cappellania sub titulo Sanctæ Catherinæ de iurepatronatus Familię de Feole eiusdem Roccæ, Familiæ de Lettere Ciuitatis Theani, & Familiæ d'Alando Ciuitatis Suessæ; Euenit casus, quod succedente vacatione illius, per obitum quondam D. Innocentij Pogliese vltimi Cappellani, Familia de Feole præsentauit R. D. Marcum Antonium Petrillo, Familia d'Alando, & de Lettere præsentauerunt R. Dom. Ioan. Baptistam Pogliese, pro Domino Ioan. *Baptista Pogliese* consulebat Doctor. *Ioan.* Petrus Martellinus, pro *D.* Marco Antonio Petrillo, consulebat V. I. D. Franciscus Seuerinus Pugliesium à pluribus præsentatum, & proinde fore instituendum iustà tradita in capit. 3. de iurepatronat. in 6.

Vt poneretur res in discrimine consului, vt meus clientulus procuraret cumulationem, familia d'Alando noluit cumulare ob verbum datum Petro de Transe nobili Suessano. habuit tamen cumulationem à familia de Lettere, fuit dubitatum, quid iuris.

Duobus fundamentis Pugliesius nitebatur excludere R. D. Marc. Antonium *Petrillo*, primo quia compatrono Familiæ de Lettere non licuerit variare, & cumulare ipsum Dom. Marcum Antonium. Secundò, quia hoc tanto magis fieri non poterat lite pendente.

Quoad primum, quod sit permissum patronis antè institutionem variare, & cumulare, iura sunt clara in cap. quod autem, & ibi glos. in verbo possidentis, & in cap. cum autem, & in capit. pastoralis, & ib glos. in verbo robur de iu-

re patronatus, & hanc esse communem opionem ex Lambert. Rocho, Paulo, & alijs innumeris per ipsum cumulatis deduxit Archipresbiter de Tutijs in quæstio. 16. de iurepatronatus, de quo dubitare ne fas est Gramat in consilio 31 in ciuil. Nouarius de electio. fori quæstio. 3. numer. 6. sectio. 1. dummodo Cumulatio non fuit priuatiue, vt Gramaticus ibidem, & Guidobonus aduocat 129. numer. 83. & sequent. Nos prax. fori Eccles. part. 1. resolut. 156 vbi subiungimus, quod ista Cumulatio vna tantum vice permittitur, & in par. 3. dictæ prax. resolut. 456. cum pluribus sequent. & in dec. 54. & decis. 109. vbi ampliatur etiam si patronus cum iuramento promisisset non cumulare licet sit periurus, & in decis. 133. part. 3. Guidobonus d. aduocat. 129. numer. 91. & sequent. dummodo iuspatronatus non sit Ecclesiasticum, vt DD. in relatis locis. De hac cumulation. late Gars. de benefi. p. 5. §. 1. n. 211. & seq. Barbos. de potestat. Episcopi cap. 72. numer. 151. & seq. Massab. in prax. de habendo concurs. ad parochiales prelud. 7. numero 143. & seqq. Zerula Episcopus Minorensis in verba iuspatronat. versicul. 24 Vndè quo ad istud caput silent Pugliesius, & illius patronus.

2 Quo ad secundum supposito primum lite pendente factam fuisse cumulationem, & quod ex isto casu fieri non poterit, nec possit esse gratificationi locus, hæc quæstio supposito iure antiquo suscitanda non est, cum licitum fuerit patronis, vt supra variare. At si quid in controuersiam hodie adduci potest id ex c. 1. vt lite pendente in 6. deduci potest, quod licet loquatur de electionibus lite pendente factis ad euitanda dispendia, vt in eo; ex rationis identitate in præsentationi-

ni-

nibus, & cumulationibus lite pendente factis obtinere debet, vt per D D. in locis supra relatis, & Calderin. in consil. 1. vt lite pendente, & Lamb. de iurepatronatus lib. 2. part. 1. quæstio. 6. principal. articul. 13. tamen debet sasanè intelligi in casu suo, & sic cum supponitur facta plurium præsentatione seù electione, & inter eos vigente lite, & alterius ex collitigantibus morte secuta, aut renunciatione facta liti, quod alter electus in locum renunciantis, vel mortui fuerit, vel in casu nostro præsentatus, quo casu benedicitur non posse fieri talem electionem, præsentationem, cumulationem, etiam si essemus infra quatrimestre tempus concessum laicis ad præsentandum, vt optimè intellexit hoc distinguendo Lambert. dicto libro 2. part. 1. quæstio. 6. principal. articul. 12. numer. 14.

Secus si omnes præsentati viuant, & nullus eorum liti cesserit, nam tunc non solum est licitum alterum litigantium & præsentatorum cumulare, sed etiam extraneum explicitè, vt idem Lambertin. subiunxit.

Id ipsum vlterius protur, cum Cumulatio sit facta de eo, qui alias fuit ab alijs præsentatus, quo casu omnis ratio dicti capit. 1. vt lite pendente cessare deprehenditur, prout optimè deduxit Roch. in verbo honorificum sub num. 55. circa finem versicul. aut verò præsentatur vna ex personis præsentatis, &c. Scip. Rend. in pront. recept. sent. titulo 63. de iurepatronatus numer. 16. in fine. Item magis & amplius, quia non solum fuit infra legitima tempora facta cumulatio, sed etiam ab Episcopali Curiam Theanensi institutus, quo casu indistinctè præfertur, vt voluit Bald. in consil. 164. volum. 2. quē refert, & sequitur bis illum

lum allegando Illustrissimus Cardinal. Tuscus pratic. conclus. tom. 6. littera P Conclus. 153. numer. 3. & 10. Nos in praxi fori Ecclesiastici resolution. 461. versicul. Cæterum, et par. 1. resolut. 159. numer. 5. cap. 3. et Garc. de beneficijs in loco supra relato numer. 220. & optimè probat glos. in dicto capitul. quod autem, dicto versic. possidentis, dum dicit simile est, quod dicitur C. de rei vendicat. vbi secunda venditio cum traditione præfertur primæ sine traditione. Non tamen omictam frustrà in casu nostro litem viguisse iactari, cum nulla fuerit, nam lis intelligenda, tunc est cum in iudicio præsentata est, quæ legitimè intimata fuerit, cum alijs requisitis expositis per Mysing. singul. obseruatio. centur: 4. obseruatio. 26. sed illa comparitio præsentata fuit in Curia per Pugliesium, et intimata Domin. Marc. Antonio die 31. Augusti, et sic post cumulationem factam, quæ fuit facta die 1. Augusti, ergo vanissima est prætensio.

Debet igitur dictus R. D. Marcus Antonius manuteneri in ostenta institutione, prouidēdo benè fuisse prouisum per Episcopalem Curiam Theanensem, et malè appellatum per Pugliesium, prout sic fuit prouisum, et decisum in Archiepiscopali Curia Campana in anno 1624.

4 Fuit etiam in eadem causa dubitatum an Reuerendiss. Episc. potuerit lite pendente instituere Econōmū in dicta Cappellania vnū ex præsentatis collitigantibus. Ad q̃ vide Genuensem Episcop. Iserniensem in suo Manuali pastorum cap. 40. numer. 2. negatiuè respondentem, conferunt ad hoc tradita per Lamb. de iurepat. lib. 2. p. 2. q. 1. art. 31. nu. 3. et sub nu. 8. & q. de his hactenus, etc.

FINIS.

INDEX
QVAESTIONVM OMNIVM QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Resolutionis Primæ.

Iuisio probationis iurispatronatus priuatorum, quænam sit, fol. 1.

II.

An fuerit pro forma introductum à Sacro Concilio, vt probatio iuris patronatus, authenticis scripturis fiat, fol. 3.

III.

An huiusmodi forma, s3. probandi fundationem, & dotationem iurispatronatus authenticis scripturis, possit adimpleri per æquipollens, fol. 7.

IV.

Cur instrumentis authenticis fundationis iurispatronatus detur tanta fides, fol. 8.

V.

An contra instrumentum authenticum fundationis iurispatronatus, admittatur probatio in contrarium, f. 10.

VI.

In prothocollo quæ sint necessaria, vt ex eo desumi possit publicum, & authenticum instrumentum ad probandū iuspatronatus, fol. 13.

VII.

An in dubio pro validitate instrumenti authentici fundationis iurispatronatus Notarius præsumatur rogatus, f. 15.

a DE

DE PRIMA SPECIE Probationis Iurispatronatus.

Circa primam speciem probationis Iurispatronatus, si ut titulus Iurispatronatus sit ex fundatione, vel donatione qui ex authentico documento, & alijs à iure requisitis ostendatur, dubitatur de infrascriptis.

VIII.

Authentica documēta, quæ dicantur, ad effectum de quo supra, fol. 18.

IX.

Quæ requirantur vt talia authentica documenta probēt. fol. 19.

X

Instrumentum carens inuocatione diuini nominis an dicatur authenticum ad effectū, vt probetur iuspatronatus, fol. 20.

XI.

An instrumentum faciens mentionem de alio instrumento fundationis, vel dotationis, dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 24.

XII.

An scartafaccium Notarij, in quo descripta reperitur fundatio, & dotatio alicuius Cappellæ, dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus, f. 27.

XIII.

An instrumentum fundationis confectum per Notarium extra territorium illius, qui eum creauit, dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 28.

XIV.

An instrumentum fundationis, seu dotationis alicuius Cappellæ confectum à Notario non probata qualitate Notariatus dicatur authenticū ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 30.

XV.

An instrumentum fundationis iurispatronatus confectum per Notarium vassallum, dicatur authenticum ad effectum probādi iuspatronatus Baronis, fol. 32.

XVI.

An liber ex Archiuio desumptus dicatur authenticus ad effectum de quo supra, f. 34.

XVII.

An partis citatio sit necessaria, quādo ex ipso Archiuio publico sumitur transumptum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 35.

XVIII.

An liber visitationis dicatur authenticus ad effectum, vt ex eo probetur iuspatronatus, fol. 36.

XIX.

Liber Monasterij an dicatur au

thn-

thenticus ad effectum probandi iuspatronatus, f. 38.

XX.

An confessio Episcopi dicatur documentum authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 42.

YXI.

An depositiones testium asserẽtium amissionem instrumenti dicãtur authenticum documentum ad probandum iuspatronatus, fol. 44.

XXII.

An Bulla Episcopi instituentis ad beneficium iurispatronatus dicatur scriptura authẽtica ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 45.

XXIII.

Testamentum, in quo relinquitur dos pro iurepatronatus, vel enunciatum iuspatronatus, an dicatur instrumentũ authenticum ad effectũ probandi iuspatronatus, fol. 49.

XXIV.

An Bulla Pontificis derogatoria iurispatronatus dicatur scriptura authẽtica ad probandum iuspatronatus, f. 50.

XXV.

An instrumentum cõstitutionis Procuratoris ad petendam institutionem præsentati dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 51.

XXVI.

An liber Cronicorum, in quo enũciatur iuspatronatus spectare ad aliquam familiam dicatur scriptura authentica ad effectum, vt probetur iuspatronatus, fol. 53.

XXVII.

An liber alicuius Capituli Ecclesiæ Cathedralis enunciãs iuspatronatus spectare ad idem Capitulũ, dicatur scriptura authentica ad effectũ probandi iuspatronatus, f. 54

XXVIII.

An copia in actis producta, super qua fuit iudicatum, dicatur scriptura authentica ad effectum vt ex eo probetur iuspatronatus, f. 56.

XVIX.

Obseruãtia subsequuta an tribuat vim scripturæ informi, itaut habeatur pro scriptura authentica ad effectum, vt ex ea probetur iuspatronatus, fol. 57.

XXX.

An scriptura, in qua apparet cõsensum præstitum per patronum in resignatione iuris patronatus, dicatur authentica ad effectum illud probandi, fol. 59.

XXXI.

An insignia, & arma inscripta in aliqua Cappella habeãtur pro scriptura authentica, vt probetur iuspatronatus, f. 61

XXXII.

Instrumentum fundationis iurispatronatus stipulatumper Notarium Apostolicum an dicatur authenticum in hoc Regno ad probandum iuspatronatus, fol. 64.

XXXIII.

An amisso instrumento fundationis, seu dotationis iurispatronatus alicuius Cappellę prothocollũ, in quo enunciatur dictũ iuspatronatus dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 66.

XXXIV.

An scriptura sculpta in lapidibus, & marmoribus, ac lignis positis in Ecclesijs, & locis publicis, probet iuspatronatus, maximè in tempore immemorabili, & antiquissimo fol 67.

XXXV.

An instrumento originali iurispatronatus deperdito, si copia ipsius reperta extra prothocollum probetur per testes concordare cum originali, poterit haberi pro originali, & authentico, fol. 69.

XXXVI.

Testium attestationes in antiquis actis redactæ, censeantur nè scripturæ authenticæ ad effectum probandi iuspatronatus fol. 70.

XXXVII.

An sententia per quam apparet constare de iure patronatus dicatur scriptura authentica, si non verificetur ex actis, ad effectum probãdi iuspatronatus, fol. 71.

XXXVIII.

Instrumẽtum si propter aliquẽ defectum desinat esse authẽticũ, an efficiatur tale propter mortem Notarij ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 74.

XXXIX.

An instrumentũ enuncians iuspatronatus dicatur scriptura authentica ad effectum probandi iuspatronatus, f. 75

LX.

Decretum decernens alimenta alicui tanquã Patrono inopi an dicatur authentica scriptura ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 78.

LXI.

Instrumentum iurispatronatus ex constructione quæsiti, non autem ex fundatione, vel dotatione an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol. 79.

XLII.

Instrumentum non signatũ solito Notarij signo an dicatur authenticum ad effectũ probandi iuspatronatus, f. 87.

XLIII.

Instrumentum refectionis Eccle-

clesiæ dirutæ, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, f.85.

XLIV.

An instrumentum dotationis insufficientis dicatur authēticum, itaut ex eo probetur iuspatronatus, fol.82.

XLX.

Instrumentum fundationis iurispatronatus, si careat loco, vbi fuerit confectum, an dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol.83.

XLVI.

An instrumentum, in quo apparet iuspatronatus concessum fuisse ex priuilegio dicatur authenticum, fol.89.

XLVII.

Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an dicatur authenticum ad effectū probandi iuspatronatus, fol 92.

XLVIII.

An instrumentum fundationis, in quo apparet non totum dominium fuisse translatum in Ecclesiam, dicatur authēticum ad effectum probandi iuspatronatus, fol.93.

XLIX.

Instrumentum, in quo nō reperitur descriptio testium, an dicatur authenticum ad finē probandi iuspatronatus, f.94

L.

Instrumentum an dicatur authenticum ad effectum probādi iuspatronatus, si careat sollemnitatibus iuris cōis, verum habeat sollemnitates iuris municipalis, fol.96.

LI.

Probatio iurispatronatus facta per testes, nùm dicatur authenticum documentū, f.98.

LII.

Instrumentum an deficiat esse authenticum ad effectū probandi iuspatronatus, si pro subscriptione testium adhibeatur signum testium scribere nescientium, f.104.

LIII.

Instrumentum simplicis donationis factæ alicui Cappellæ, an dicatur authenticum ad effectum vt ex eo probetur iuspatronatus, fol.106.

LIV.

Instrumentum iurispatronatus an dicatur authenticum ad illud probandum, si non appareat de expressa reseruatione, fol.108.

LV.

Minuta præparata ad conficiēdum instrumentum authenticum iurispatronatus, an probet iuspatronatus, f.109.

LVI.

Scripturæ quando dicantur in forma probanti ad effectum probandi iuspatronatus, f.111.

LVII.

Scripturæ in forma probanti

an

an dicantur authenticæ ad effectum probadi iuspatronatus, si non sunt recognitæ, quid si essemus in antiquis, fol. 113.

LVIII.

Instrumentum, vt dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus, quo casu debeat recognosci, f. 115.

LIX.

Instrumentum iurispatronatus allatum à longinquis partibus, si à parte aduersa negetur, an sit recognoscendum, fol. 118.

LX.

Quibus in casibus recognitio non est necessaria in instrumento iurispatronatus. f. 121

LXI.

An instrumẽtum vt dicatur authenticum ad effectum probandi iuspatronatus debeat esse integrum, & integraliter edi, fol. 124.

LXII.

Instrumentum quamuis authẽticum fundationis, vel dotationis iurispatronatus, an sit sufficiens ad illud acquirendum in Ecclesijs conuentualibus, vel collegiatis, si in ipsa fundatione specialis Papæ authoritas non interueniat, fol. 129.

LXIII.

Notario post datam copiã authenticam fundationis iurispatronatus, an credatur circa probationem iurispatronatus, si aliquid addat, vel minuat, fol. 132.

LXIV.

An Notarius computetur in numero testium ad effectum faciendi instrumentum authenticum pro probatione iurispatronatus, fol. 136.

LXV.

Instrumentum possessionis captæ à prædecessoribus beneficiatis, an dicatur authenticum, vt ex eo probetur iuspatronatus, fol. 138.

DE SECVNDA SPECIE nouissima probationis iurispatronatus, iuxta formam Concilij Trident.

Quæ est ex veris, siuè etiam multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, quæ hominum memoriam excedat; circa quam materiam quæritur de infrascriptis.

LXVI.

An dispositio Cõcilij procedat, vbi nulla in præsentationibus facta fuisset mentio fundationis, vel dotationis, fol. 139

LXVII.

Multiplicatæ præsentationes quænam dicantur ad effectũ probãdi iuspatronatus, f. 141

LXVIII.

Præsentationes ad effectum inducendi multiplicationem qua-

qualiter probentur, f.142.

LXIX.

Cursus temporis antiquissimi per quod spatium inducatur ad effectum probandi iuspatronatus, fol.143.

LXX.

Immemorabilis quodnam tempus exigit ad effectum probandi iuspatronatus, f.146.

LXXI.

Præsentationes intra tempus immemorabile, vt suffragentur quæ requirantur vt immemorabilis ipsa sit rectè probata ad effectum verificandi iuspatronatus, f.149.

LXXII.

Immemorabilis, vt rectè probetur ad effectum probandi iuspatronatus necessè est, vt ætas quinquagintaquatuor annorum in teste concludenter probetur, alias no suffragatur, fol.151.

LXXIII.

Immemorabilis ad effectum probandi iuspatronatus, an possit probari per scripturã fol.154.

LXXIV.

Immemorabilis ad effectũ probandi iuspatronatus, an suffragetur quando apparet de titulo inualido, vitioso, & iniusto, fol.155.

LXXV.

Testes ad probãdum immemorabilem ad effectum verificandi iuspatronatus, an sit necessè vt singuli de omnibus requisitis deponant, fol.156.

LXXVI.

Ciues an sint testes idonei ad probandam immemorabilẽ pro verificatione iurispatronatus Vniuersitatis, fol.159

LXXVII.

Tempus quando dicatur antiquum ad effectum, vt instrumentum iurispatronatus nõ indigeat recognitione, f.163

LXXVIII.

An multiplicatæ præsentationes debeant esse omnes intra tempus immemorabile, an vna ipsarum tantum modo, fol. 164.

DE TERTIA SPECIE Probationis Iurispatronatus.

Quæ est ex verbis illis Concilij (alias secundum iuris dispositionem.)

LXXIX.

Quid significent supradicta verba (aliasuè secundum iuris dispositionem, f.166.

LXXX.

De iure communi supposito ꝙ non sit sublata probãdi species iurispatronatus, quęritur hic qualiter probatur olim ante Concilium, f.168.

LXXXI.

Iuspatronatus an post Concilium Tridentinum probetur per

per verba enunciatiua, per famam,& per præscriptionē fol.169.

LXXXIII.

Concilium Tridentinum in d. cap.9. sess.25. nihil innouauit per illa verba(aliasuè secundum iuris dispositionem)nisi in illis iurispatronatibus,vbi adest suspictio vsurpationis, fol.177.

LXXXIII.

Licet Concilium Tridentinum pręseruet iuspatronatus cōpetēs ex fundatione, vel dotatione; non refutat illud, ꝙ alias poterat ꝓbari per ius commune,f.173.

LXXXIV.

An hodie post Concilium sit sublata quasi possessio præsentandi quoad probationē iurispatronatus. fol.175.

LXXXV.

Supposito quod vt quasi possessio præsentandi suffragetur post Concilium,requiratur vt constet de existentia iurispatronatus,quęritur hic quæ requirâtur vt quæratur dicta quasi possessio,f.177.

LXXXVI.

Probatio famæ an sit necessaria per spatium 40.annorum ante litem motam, vel minus tempus sufficiat ad effectum vt immemorabilis in probatione iurispatronatus sufficiat,fol.180.

LXXXVII.

Iuspatronatus an probetur ex fama iuncta longissima possessione,alijsq; indicijs,& adminiculis,fol.183.

LXXXVIII.

An hodie post Conciliū sit sublatus modus probandi iuspatronatus per præscriptionem, fol.185.

LXXXIX.

An huiusmodi efficacior probatio iuxta formam Cōcilij requiratur vbi non agitur contra Ordinarium,sed contra alios, fol.187.

XC.

An eadem probatio requiratur vbi agitur de probanda narratiua iurispatronatus,f.189

XCI.

An probatio iurispatronatus, quæ fit per vltimum statum sit hodie sublata, fol.191.

XCII.

An in personis,in quibus non præsumitur vsurpatio. sufficiat probare multiplicatas præsentationes non sequutis institutionibus,fol.195.

XCIII.

An si esset notorium iuspatronatus esse alicuius familiæ, requiratur probatio iuxta formam Concilij,f.196

XCIV.

Testes si in vno deficiūt in probanda immemorabili iuris præsentandi,non dicitur ea pro-

probata, folio 198.

XCV.

Immemorabilis de quo tempore esse debeat ad probandum iuspatronatus, f. 201.

DE QVARTA SPECIE probationis nouissime iurispatronatus Magnatum, & Vniuersitatum.

Qua colligitur ex illis verbis Concilij sess. 22 cap. 9 de reform. (in his vero personis, seu Communitatibus, in quibus id ius plerumq; ex vsurpatione potius præsumi solet; plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur: nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes etiam continuatæ nõ minori saltem, quã quinquaginta annorũ spatio, quæ omnes effectum sortita sint, authẽticis scripturis, probentur.

XCVI.

Iuspatronatus qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatio, fol. 202.

XCVII.

Vsurpatio iuspatronatus an in dubio præsumatur ad effectum, vt adimpleatur forma tradita à Concilio, fol. 205.

XCVIII.

Vsurpatio iuspatronatus, in quibus genericè præsumatur, f. 209.

XCIX.

Quæ familiæ, seu personæ dicãtur potentes, vt in eis præsumatur vsurpatio ad effectũ probandi iuspatronatus, fol. 211.

C

Quæ cõcurrere debeant, vt aliqua familia dicatur potens ad effectum probandi eius iuspatronatus, fol. 214.

CI.

An in iurepatronatus Vniuersitatis paruæ præsumatur vsurpatio ad effectum, vt in eius probatione sit necessaria forma Concilij, f. 216.

CII.

An si non tota Vniuersitas, verũ illius pars prætenderet iuspatronatus, præsumatur vsurpatio, fol. 219.

CIII.

An in Baronibus Regni Neapolitani præsumatur vsurpatio, itaut in eorum patronatuũ probatione exigatur forma tradita à Concilio, f. 220.

CIV.

An vsurpatio præsumatur ad effectum probandi iuspatronatus, vbi vnus ex patronis esset potens, alter impotens, fol. 223.

CV.

An effectuatio præsentationum sit probãda authenticis scripturis, quemadmodum præsentationes ipsæ, fol. 225.

b An

CVI.

An ſi iuſpatronatus Vniuerſitatis non ſpectat Vniuerſis, vti vniuerſis, ſed ad ſingulos, vti ſingulos; requiratur probatio iuxta formam Concilij, fol. 227.

CVII.

Vſurpatio iuriſpatronatus an præſumatur ſi Vniuerſitas habet tertiam partem iuriſpatronatus, & perſonæ non potentes habent alias tres partes, f. 229.

CVIII.

An in iurepatronatus Parochianorum præſumatur vſurpatio, fol. eod.

CIX.

An vſurpatio iuriſpatronatus præſumatur, vbi conſtat de potentia, verum ceſſat vſurpatio, fol. 230.

CX.

An in locis, vbi Ill. Cardinales ſunt Epiſcopi, præſumatur vſurpatio, fol. 231.

CXI.

Continuatæ præſentationes, an requirantur, vbi præſumitur vſurpatio tantum, f. 232.

CXII.

Præſentationes an debeant eſſe continuatæ per tempus immemorabile, vel per ſpatiũ quinquaginta annorũ, f. 233.

CXIII.

Continuatæ præſentationes ad effectum probandi iuſpatronatus Magnatum quænam dicantur, f. 234.

CXIV.

Continuatæ præſentationes an dicantur, ſi vna intermedia non ſit continuata, f. 237.

CXV.

An vt præſentationes probent iuſpatronatus, requiratur ꝙ ſint effectuatæ, f. 238.

CXVI.

Præſentationes quando dicantur ſuum ſortiri effectum, ad finem, de quo ſupra, f. 239.

CXVII.

Præſentationes in dubio quando cenſeantur ſortitæ effectum, ſi nõ appareat de poſſeſſionis captura, f. 241.

CXVIII.

Præſentationum continuatarũ probatio an debeat fieri per ſcripturas authenticas, & an hoc ſit de forma, f. 243.

CXIX.

Si ſcripturæ authẽticæ fuerint amiſſæ, an poſſit probari iuſpatronatus per teſtes, probata ipſarum ſcripturarum amiſſione, f. 244.

CXX.

Tempus quinquaginta annorũ an requiratur vt ſeparatum à tempore immemorabili ad effectum probandi iuſpatronatus, f. 247.

CXXI.

An ſi iuſpatronatus probaretur per tempus centum annorũ con-

continuatis præsentationibus, immemorabilis sit pariter necesse probari, f.248.

CXXII.

An probatio existentiç iurispatronatus plena, & concludēs requiratur, vbi agitur de ꝓbanda narratiua iurispatronatus, f.249.

CXXIII.

Institutio ad beneficium iurispatronatus an dicatur sortita effectū, si institutus cœperit possessionem pendente appellatione à decreto de instituendo, f.251.

CXXIV.

Institutio ad beneficium patronatus, cuius possessio fuit capta per procuratorem, an dicatur sortita effectum vigore Concilij, f.253.

CXXV.

Quoties Baronū iurisdictio est sequestrata, seu per Iudicem impedita, non præsumitur vsurpatio, f.258.

CXXVI.

Sentētia canonizans iuspatronatus, an dicatur notoriè iniusta, si non iustificetur ex actis, f.257.

CXXVII.

An sententia canonizans iuspatronatus possit iustificari ex nouis probationibus, deficientibus antiquis, f.259.

CXXVIII.

An probato, quod quis habeat ius præsentandi, iuxta formā Concilij; ex eo censeatur pariter probatum ad ipsum spectare iuspatronatus, f.260

CXXIX.

Clausula commissionis gratiæ derogatoriæ iurispatronatus cōmissæ Ordinario (constito prius coram loci Ordinario, &c.) quid requirat, fol.262.

CXXX.

An forma probationis iurispatronatus iuxta mentem Concilij præsumatur adhibita, vbi sententia canonizans breuissimo tempore lata fuit fol.264.

CXXXI.

An Ordinarius, cui cōmittitur gratia derogationis iurispatronatus, cum clausula, constito prius, &c. possit arbitrari in hac probatione extra formam Concilij, f.266.

CXXXII.

Causæ cognitio quænam requirat, ad effectum verificandi existentiamiurispatronatus, fol.268.

CXXXIII.

An in probatione patronatuū Cappellaniarū exigatur forma Concilij, f.270

CXXXIV.

An consuetudine induci possit diuersus modus probandi iuspatronatū à Concilio stabilitum, f.273.

CXXXV.

Iuſpatronatus Collegiorum,ſiue Sedilium, an debeat probari iuxta formam Concilij traditam in probatione iuriſpatronatus Vniuerſitatũ, fol. 274.

CXXXVI.

Facta derogatione qualitatum adiectarum in fundatione iuriſpatronatus,num debeat & illud probari iuxta formã Concilij,f.275.

CXXXVII.

An probationes factæ in cauſa poſſeſſorij iuriſpatronatus proſint in cauſa petitorij, fol.277.

CXXXVIII

An probationes in cauſa iuriſpatronatus, abſq; termino probent,f 278.

CXXXIX.

An ſi ex ſententia canonizationis probationis iuriſpatronatus apparet Iudicem iudicaſſe abſq;actis,illa ſit valida ad finem probandi iuſpatronatus, f.279.

CXL.

Fundator an poſſit legem apponere in limine fundationis, vt in probatione ſui patronatus nõ adhibeatur forma Concilij,f.280.

CXLI.

An in probatione iuriſpatronatus electi ſub protectione Regia exigatur eadem forma probationis Concilij; fol.284.

CXLII.

An ſcriptura priuata fundationis iuriſpatronatus accedẽte conſenſu Epiſcopi,& Fundatoris dicatur authentica ad effectum probandi iuſpatronatus, f.288.

CXLIII.

Iuſpatronatus cõceſſum ex augumento dotis, ſi ſit conceſſum quadraginta annis ante Conc. Trid. an ſubiaceat ipſius Concilij diſpoſitioni, fol. 290.

CXLIV.

Iuſpatronatus an hodie ex vi Concilij probetur per narratiuam patronatus factam à Papa ſuper impoſitione penſionis ſuper eodem patronatu,fol.292.

CXLV.

An ſentẽtiæ canonizatoriæ Patronatuum ante Concilium latæ, probent illud hodie, fol.294.

CXLVI.

An ex multiplicatis præſentationibus admiſſis cum clauſula (ſi & quatenus) probetur iuſpatronatus ex vi Cõcilij,f.295.

CXLVII.

Numeroſitas hominum alicuius familiæ an efficiat illam de potentioribus, ad effectũ vt eorum iuſpatronatus, iu-

xta

xta Concilij Tridentini requisitum in potentioribus, probetur, f. 297.

CXLVIII.

Multiplicatę prouisiones Apostolicæ in beneficijs patronatus, existente antiquitate temporis an probent hodie iuspatronatus, f 300.

CXLIX.

An exigatur forma Concilij in probatione patronatus, stãte clausula, vt asseritur, f. 301

CL.

Cur Sacrum Conciliũ sanciuit in probatione patronatuum adhiberi tot, tantasq; sollẽnitates, f. 302

CLI.

An familia dicatur potens si in ea existant homines facinorosi, ad effectum vt requiratur maior probatio, f. 304.

DE PROBATIONE pertinentiæ iurispatronatus, iuxta mentem Concilij Tridentini.

CLII.

Quid sit pertinentia, & quibus ex causis illa quæratur, f. 305

CLIII

An descendentia sit probanda à primo fundatore, vel ab eo qui reperitur in possessione præsentandi, f. 306.

CLIV.

Iuspatronatus fundatum pro se, & descendentibus à sua linea, quomodo intelligatur, fol. 308.

CLV.

An per probationem filiationis censeatur probata descendentia ad effectum pertinentiæ acquirendi, f. 309.

CLVI.

An sententia lata super pertinẽtia iurispatronatus faciat ius quoad omnes, f. 311.

CLVII.

Iuspatronatus, vt rectè ad aliquem pertineat, an sit probanda eius descẽdẽtia à fundatore per gradus distinctos fol. 313.

CLVIII.

Probata descendentia vnius fratris, an censeatur probata alterius fratris descendẽtia, ad effectum vt censeatur probata pertinentia iurispatronatus, f. 315.

CLIX.

Descendẽtia, vt censeatur quæsita pertinentia iurispatronatus, qualiter probetur, fol. 316.

CLX.

Probatio descendentiæ an requiratur ab eo, qui stat in possessione præsentandi, f. 3 8

CLXI.

Descendentia vbi est probãda, an requiratur quod iuspatronatus prætendens probet se esse de agnatione contentiua

tiua alicuius descendentis à fundatore, vel effectiua, f. 318
CLXII.
Pertinentia iurispatronatus an competat fœminæ descendenti à fundatore, f. 321.
CLXIII.
Illegitimi an dicantur de descendentia fundatoris ad effectum, vt eis competat pertinentia iuris præsentandi, fol. 324.
CLXIV.
Filius adoptiuus an dicatur de scendentia fundatoris, vt ei competat pertinentia in iurepatronatus, f. 326.
CLXV.
Iuspatronatus competens illis de descendentia, seu familia, an illis extinctis extinguatur, fol. 327.
CLXVI.
Ad iuspatronatus fundatũ pro descendentibus, seu pro illis de familia, an admittantur omnes de familia, an vero qui sunt de stipite fundatoris, f. 328.
CLXVII.
Pertinẽtia iurispatronatus erecti à Barone, an in dubio spectet ad feudum, vel ad Baronis familiam, f. 332.

DE SECVNDA SPECIE pertinentiæ iuris præsentandi, quæ est ratione hæreditatis.

CLXVIII.
An probata existentia iurispatronatus, sufficiat probare se hæredem fundatoris, vt probetur pertinentia, f. 334.
CLXIX.
Aditio hæreditatis quomodo probetur, & an debeat apparere de certa animi deliberatione ad effectum acquirendi pertinentiam præsentandi, f. 335.
CLXX.
Regula (filius ergo hæres) an sufficiat ad probandam pertinentiam præsentandi ad iuspatronatus tanquam hæredi, f. 338.
CLXXI.
Aditio hæreditatis ad effectum probandi iuspatronatus hæreditarium, an præsumatur per venditionem bonorum, fol. 341.
CLXXII.
Instrumentum fundationis iurispatronatus non authenticum productum in termino an verificari possit post terminum, f 442
CLXXIII.
Pertinentia præsentandi an cõpetat filio exhæredato, f. 344

Per-

CLXXIV.

Pertinentia præsentandi an cõpetat filio emancipato, f.346

CLXXV.

An aditio hæreditatis presumatur ex coniecturis, quãdo nõ constat de expressa hæreditatis aditione ad effectum, vt admictatur ad ius presentandi iure hæreditario, f.346

CLXXVI.

Vbi non apparet de specie pertinẽtiæ iurispatronatus quęnam in dubio præsumatur, fol.348.

CLXXVI.

Vbi non apparet de specie pertinẽtię iurispatronatus quęnam in dubio præsumatur, fol.348.

CLXXVII.

Si in instrumento fundationis non appareat de personis vocatis ad iuspatronatus, sed constet simpliciter fuisse erectum; quid agendum, fol.349.

CLXXVIII.

An vt quis ad iuspatronatum vti hæres admictatur, sit necesse, vt constet de aditione hæreditatis, f.351.

CLXXIX.

Vbi non apparet de aditione hæreditatis ad effectum prę sentandi, vt hæres, ex quibus coniecturis præsumatur hæreditatis aditio, f 354.

CLXXX.

An iuspatronatus pertineat ad hæredes extraneos, f.355.

CLXXXI.

An iuspatronatus pertineat ad hæredem fideicommissariũ, fol.356.

CLXXXII.

Vbi iure hæreditario succeditur in iurepatronatus, tunc competit in capite, an verò in stirpes, f.357.

CLXXXIII.

An hæres amictat pertinentiã iurispatronatus, si impugnet testamentum, f.360.

CXXXIV.

Pertinentia iuris præsentandi an transeat ad hæredem institutum in certa re, f.361.

CLXXXV.

An pertinentia prę sentandi cõpetat hæredi repudiata hæreditate, f.363.

CLXXXVI.

An pertinentia iuris præsentãdi possit tolli successoribus per prædecessores patronos, fol.364.

CLXXXVII.

An ex eo solum, quod hęres semel præsentauit, ex hoc censeatur adiuisse hæreditatem ad effectum acquirendi pertinentiam ius præsentandi, fol.366.

De

DE TERTIA SPECIE Pertinentiæ, quæ est, & acquiritur titulo donationis.

CLXXXVIII.
Consensus Episcopi quomodo, & quando requiratur in donatione iurispatronatus, fol. 371.
CLXXXIX.
Donatio iurispatronatus absq; consensu Ordinarij, an abdicet ius à donante, ita vt non valeat præsentare, f. 372.
CLXXXX.
Pertinentia præsentandi, an cõpetat ei, qui ex augumento dotis quęsiuit iuspatronatus fol. 373.
CLXXXXI.
Donatio iurispatronatus facta cum consensu Vicarij, an suffragetur ad acquirendam pertinentiam præsentandi, fol. 374.
CLXXXXII.
An ex assertione donantis pręsumatur consensus Ordinarij in donatione iurispatronatus, fol 376.
CLXXXXIII.
Pertinentia præsentandi quæsita alicui familię, ratione donationis, an amittatur donando alteri familiæ, f. 378.

DE QVARTA SPECIE Pertinentiæ ex titulo vniuersali.

CLXXXXIV.
Iuspatronatus Castro annexũ, vel fundo, illis alienatis ad quem spectet præsentatio; quidue eis sequestratis, vel hæreditate iacente, f. 379.
CLXXXXV.
An præsentans ad iuspatronatus hæreditarium, præsumatur fecisse vti hæres si erat in gradu successibili, f. 382.
CLXXXXVI.
Pertinentia præsentandi an cõpetat vsufructuario, f. 385.
CLXXXXVII.
Pertinentia iuris præsentandi an acquiratur per emptionẽ Vniuersitatis verborum tantum, non autem rerum, f. 389
CLXXXXVIII.
Pertinentia pręsentandi an cõpetat Fisco ex confiscatione bonorum Vniuersitatis, in quo aderat iuspatronatus, fol. 393.
CLXXXXIX.
Pertinentia præsentãdi quibus competat quoties iuspatronatus erigitur pro se, & eius proximioribus, f. 366.
CC.
Pertinentia præsentãdi quibus competat quoties iuspatronatus erigitur pro se, & consanguineis, f. 397.

Per-

CCI.

Pertinentia præsentandi ad iuspatronatus familiare quoties prætenditur ab eo, qui est eiusdem familiæ; an familiæ identitas præsumatur, an verò sit probanda, f.399.

CCII.

Pertinentia an quæratur p permutationem, f.400.

CCIII.

Pertinentia præsentandi proximioribus fundatoris non cōpetit, vbi non probauerint se proximiores fūdatoris, f.401

CCIV.

Pertinētia iurispatronatus acquiritur omnibus de familia, & agnatione, vbi est erectum pro se, & suis parētibus, f.403

CCV.

Ad pertinentiam præsentādi an admittantur parentes non vocati à fundatore, f.408.

CCVI.

Pertinentia præsentandi an cōpetat familiæ aggregatæ, si iuspatronatus sit familiare, fol.409.

CCVII.

Pertinentia præsentādi quæ cōpetit ratione hæreditatis, donationis, vel alio titulo, an detur vbi hæres, vel donatarius esset persona turpis, f.eod.

CCVIII.

Probatio iurispatronatus an sit facienda iuxta Concilij formam, quoties agitur inter laicos, ad effectum habendi præheminentiam in Cappella siuè Ecclesia, in qua prætenditur iuspatronatus, & non inter Episcopum, & patronos fol.411

CCIX.

An executio litterarū Apostolicarum impediatur per exceptionem pertinentiæ iurispatronatus, f.418.

CCX.

An probatio iuxta formam Cōcilij requiratur in iurepatronatus Vniuersitatis, vbi erectio illius est facta à minori parte Electorum, & Sindicorum, f.421.

CCXI.

An sententia canonizans iuspatronatus contra formā Concilij sit ipso iure nulla, f.422.

CCXII.

Pertinentia præsentandi qualiter sit facienda, vbi ad iuspatronatus vocantur masculi, fœminæ, & hæredes, f.424.

CCXIII.

Pertinentia iuris præsentandi an competat curatori hereditatis iacentis, fol.427.

CCXIV.

An descendens à fratre vterino veniat in iurepatronatus proximiori de linea, f. 430.

CCXV.

An descendētia à patronis probetur ex quo Ordinarius admisit præsentationem, factā vti à descendente, f.432.

c DE

DE QVINTA SPECIE *pertinentia iuris præsentandi, quæ est existentia in quasi possessione præsentandi.*

CCXVI.
An existens in possessione præsentandi manuteneri debeat in ea, fol.435.
CCXVII.
An acquiratur quasi possessio præsentandi absq; scientia, & patientia aduersarij, vbi concurrit titulus, fol.437.
CCXVIII.
Pertinentia surgens ex quasi possessione præsentandi per quos actus acquiratur, f.439
CCXIX.
Quibus in casibus pertinentia iuris præsentandi proueniēs ex quasi possessione nihil suffragetur, f.442.
CCXX.
An prouisiones Apostolicę tollant pertinentiam surgentē ex quasi possessione præsentandi, fol.444.
CCXXI.
Pertinentia quasi possessionis præsentandi qualiter hodie probetur, fol.446.
CCXXII.
Pertinentia iuris præsentandi an transeat in hæredem per solam hæreditatis aditionē, absque corporali apprehensione possessionis iuris præsentandi, fol.448.
CCXXIII.
Sola hęreditatis aditione absq; actuali possessione iuspræsētandi an transeat in hæredē defuncti, qui animo tantum possidebat, fol.450.
CCXXIV.
An instrumentū erectionis iuris patronatus filij confectū à patre, dicatur authenticū ad finē probandi illud, f.452.
CCXXV.
An defectus modici temporis tollat effectum centenariæ, ita vt non censeatur probatum iuspatronatus, f.454.
CCXXVI.
Modicum tēpus quod dicatur ad effectum ne tollatur immemorabilis, fol 456.
CCXXVII.
Regula illa (singula, quæ non possunt, collecta simul iuuāt) an procedat in materia probationis iuris patronatus, fol.458.
CCXXVIII
Regula, quod possesio iuris patronatus non transit in hæredem absq; corporali apprehensione ipsius patronatus, an procedat in suis hæredibus, fol.460.
CCXXIX.
De exceptionibus, quæ proponi possunt contra probationes iurispatronatus, & iuris præsentandi, fol.463.

CCXXX.

De exceptionibus, quæ opponi possunt contra præsentantes & præsentatos, f. 465.

CCXXXI.

Probata tàm existentia, quàm pertinentia iurispatronatus quid agendum, f. 466.

CCXXXII.

Pertinentia iuris præsentandi acquisita titulo donationis facta Baroni, alienata Baronia antranseat ad successorē feudi, vel ad hæredes Baronis, fol. 471.

CCXXXIII.

Existentia iurispatronatus nū probetur ex donatione ipsius, si non constat de iurepatronatus donatoris, f. 473.

CCXXXIV.

Allegationes in materià iuris patronatus, fol. 474.

CCXXXV.

Iurepatronatus per Ordinariū semel approbato iuxta formā Concilij, & iterum vacāte; non est denuò docendum de titulo, fol. 481.

CCXXXVI.

De duobus præsentatis, & quis præferatur, & an sit licita variatio, & quid lite pendente, fol. 48.

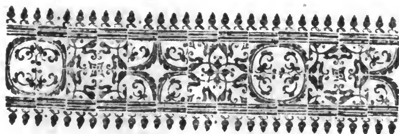
AVTHORES QVI CIRCA MATERIAM nouissimæ probationis iurispatronatus pauca nonnulla scripsere infra ad maioris Lectoris commodum referuntur.

Vthor Operis collect. decis. 58. 119. *&* 1671.
In prax. p. 1. res. 20. 22. 29. *&* 142 *in antiq.*
In praxi p. 3. res. 36.
In dec. p. 1. 2. 122. *&* 161.
In dec. p. 2. 239. 249.
In dec. p 3. 6. 117 121. 123. 126. 127
In dec. p 4. 10. 203. *&* 258. *& alibi.*
Anna sing. 289.
Ascia determin. 112.
Barbo. de potest. Episc. alleg. 72. *p.* 3.
Borrell cons 14. *&* 25. *& in sum. decis. tit.* 32. *to.* 1. *n.* 13. 14. 15. 16 17. 20 21. 90. 91. 92. 96. 98. 99 100. 103. 104.
Caualcanus decis. 11. *p.* 3.
Caualerius decis. 382.
Farinac. decis. nouiss. 46 146. 174. 235. 274. 311. 337. *nu.* 2. 360. 374. 421. *p.* 2. *to.* 1.
Idem dec. 541 548. 605. 674. 726 753. 756. 694. *p.* 2. *to.* 2.
Idem dec. 13. 53. 77 154 105. 219 211, 222. 224. 284 312. 333. 347. 381. 413. 518. 546. *p.* 1 *to* 1
Idem dec. 481. 484. 675. 680 *p.* 1. *tomo* 1. *p.* 1. *to.* 2.
Idem dec. 336. 520. 524. 526. 527 533. 537. 540. 542. 545. 557. 563. 573. 574. 645. *p.* 4
Garz. de ben. p. 5. *c.* 9. *n.* 81. *& seqq.*

Gen

Genuens. in prax. Cur. Archiepisc. Neap. c. 82. n. 3. & 4
Gonzal super reg. 8. Cancell gl. 18
Gratian. disc. for. c. 301. nu. 81. & 83. 303 n. 20. & 21. & 310. nu. 80. & 81. p. 2.
Idem c. 780. nu. 1. 3. & 19. p. 4.
Lambertin. de iurepatr. lib. 1. p. 1. q. 3. princ.
Lotterius de re benef. li. 2. q. 7. n. 62
Ludouis. 222. 349. 381. 397. et 452
Macer. resolut. 26. 33. 55. 80. 109. & final. rubr. 20. p. 1.
Mant. dec. 89. 208. 318.
Marescott. var. res. lib. 2. c. 52. 56. in fi. & 81. n. 6. lib. 1.
Mascard. de prob. concl. 957. verbo Iuspatronatus.
Maxill. consuet. Bar. fol. 36.
Nouarius in prax. iur. pontific. conclus. 1. & 2. de iurepatron. & quæst. forens. 49 & 78. p. 1.
Parisius de confident. benef q. 28. nu. 205. cum seqq.
Piaseg. in prax. Episc. c. 5.
Roccus de Curte de iurep. in prin.
Rota decis. 199. p. 1.
Eadem decis. 382. p. 3.
Ead. in vna Hierucen. 14. Maij 1614. coram Ill. Card. Verospio, & in ead corã eod. 17. Feb. 617
Ead. in vna Cremonen. Cappellaniæ 14. Ianua. 1594. coram Ill. Card. Millino.
Ead. in vna Regien. Iurispatron. 10. Maij 1623. coram Pirouano
Ead. in vna Burgi S. Doanini Iurispatron. 20. Iunij 1622.
Ead. in vna Lucana iurispatron. 26. Iunij 1619. coram Dunozet. & in ead. coram eod. 2. Decembris 1619. & in eadem coram eodem 31. Ianuarij 1620.
Ead. in vna Lucana iurispatr. de Podijs 20. Nouemb. 1620. & in eadẽ corã eod. 5. Martij 1621. in eadem coram eodẽ 28. Maij 1621. in ead. coram eodem 14. Iunij 1621.
Ead. Rota in vna Ianuen. Abbatia 24 Maij 164. corã Buratto. in ead cor. eod. 5. Martij 1615. In ead. corã eod 13. Iunij 1615.
Ead. in vna Florentina Canonicatus 11. Decemb. 1615. & in ead coram eod. 25 Maij 1616.
Ead. in vna Florentina Cappellæ 30. Maij 1616 coram Pirouano.
Ead. in vna Mediolan. iurispatr. 30. Oct. 1617. coram eod. & in ead. coram ead. 8. Iunij 1618.
Ead. in vna Pistoren. Plebaniæ 24 Martij 1623. corã Nauarro
Ead. in vna Regien. beneficiorũ 20. Feb. 1619. coram Pirouano.
Ead. in vna Mutinen. Plebis seu iurispatr. 21. Febr. 1615. coram Ill D. Coccino, et corã eod. in vna Florent. iurisp. 1. Martij 1627. & in ead. cor. eod. 8. Nou. 1627
Seraph. dec. 555. 668. & 952. p. 1.
Idẽ dec. 1103. 1120. 1141. 1232. 1305. 1312. 1334 & 1367. p. 2
Thor. comp. dec. verb iuspatron. to. 1
Tuscus conclus. 239. lit. I.
Verallus dec. 67. uerb. iuspatronat.
Viscontus conclus Iur. verb. iuspat.
Viuian. de iur. patr. p. 2. lib. 1. c. 5.

FINIS.

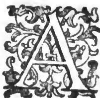

INDEX COPIOSISSIMVS RERVM, AC VERBORVM

QVAE IN HAC METHODICA PRAXI nouissimæ probationis iurispatronatus continentur.

A

Abbreuiatura Notarij, quādo probet resol. 56. nu. 4. fol. 112.

Actus in dubio presumitur factus tēpore licito, resol. 97. num. 13. fol. 208.

Actus nullus, nullum producit effectum, resol. 123. nu. 2. fol. 252.

Actus, qui nullus in aliquibus casibus dicitur, an ipso iure nullus dicatur, resol. 208. nu. 1. fol. 423.

Actus gestus contra iuris dispositionem, an teneat si specificè per legem non retractetur, resol. 208. nu. 1. fol. 423.

Actus factus contra legem, pro infecto habetur, resol. 208. nu. 2. fol. 423.

Actus inualidus nullo modo præiudicat, resol. 208. nu. 3. fol. 423.

Actus factus contra legis dispositionem, non est punibilis, resol. 208. nu. 3. fol. 423.

Actus inualidus ratificari non potest, resol 208. nu. 4. fol. 423.

Aditio hæreditatis non præsumitur

d

tur, resol. 167. nu. 1. fol. 336.
Adeundi hæreditatem voluntas quomodo probetur, resol. 167. nu. 2. fol. 336.
Aditio hęreditatis quomodo probetur, resol. 167. nu. 3. fol. 336. & resol. 169. num. 1. fol. 341. & resol. 173. nu. 3. fol. 347.
Aditio probatur ex quacunque animi deliberatione, resol. 167. num. 5. fol. 337.
Aditio hæreditatis an inducatur per venditionem bonorum, resol. 169. nu. 3. fol. 342.
Et quid si protestatus fuit nolle per hoc adire nu. 4.
Aditio hæreditatis probanda est per eum, qui succedere vult in iure patronatus, resol. 176. num. 1. fol. 351.
Aditio hæreditatis debet fieri infrà tempus datum ad præsentandum, resol. 176. nu. 5. fo. 354.
Aditio præsumitur ex possessione rei hæreditarię, resol. 177. nu. 1. fol. 354.
Aditio præsumitur ex solutione debiti hæreditarij, resol. 177. nu. 2. fol. 355.
Aditio non præsumitur, etiam si hæreditas sit opulenta, resolut. 185. nu. 1. fol. 366.
Aditio hæreditatis est quid odiosum, resol. 185. nu. 2. fol. 367.
Aditio neq; in filio præsumitur, resol. 185. nu. 4. fol. 367.
Aditio fit solo animo, præsumitur tamen ex coniecturis, resol. 185. nu. 5. fol. 368.
Aditio non præsumitur ex eo, quòd hæres semel præsentauerit, resol. 185. nu. 6. fol. 369.
Aditio non præsumitur ex actu, qui recipit duplicem sensum, resol. 185. num. 5. fol. 369.
Adire an videatur is, qui præsentat ad ius patr. hæreditarium, resol. 193. nu. 1. fol. 382.
Aditione hæreditatis omnia iura transeunt, præter possessionem, resol. 221. num. 1. fol. 450.
Aedificium inceptum an acquirat alicui ius patronatus, resol. 41. nu. 4. fol. 81.
Aequipollentibus adimpleri aliquid, quando possit, resol. 3. nu. 1. & 2. fol. 7. & 8.
Aequipollens probatio, quæ dicatur, resol. 51. nu. 8. fol. 103.
Aetas in præsentatis habetur in consideratione, ita ut Senior præferatur, resol. 233. num. 7. fol. 488.
Affectionis ordo debet considerari in vocatis per testatorem ad iuspatronatus, resol. 164. nu. 3. fol. 331.
Alimenta, quæ dantur patrono inopi, an probent iuspatronat. resol. 40. nu. 1. fol. 78.
Altare faciens in Ecclesia, erit cõpatronus simul cum Ecclesia, resol. 41. nu. 3. fol. 80.
Alternatiuæ alteram partem sufficit probare, resol. 149. num. 3. fol. 302.
Amicitiam cum paupere nemo desiderat, ref. 147. n. 5. f. 298.
Antiquitas tempo is nonnulla concedit, quæ aliàs non concederentur, ref. 36. nu. 1. fol. 70.
Antiquitas non probatur ex sola data, resol. 57. nu. 2. f. 114.
Antiquitate temporis adhibetur fides in instrumentis in formibus, resol. 57. nu. 3. fol 115.
Antiquissimum tempus dicitur centum annorum, resol. 69. num. 2.

numer. 2. fol. 143.
Antiquitas temporis non suffragatur, si titulus est inualidus, resol.74.nu.2.f 155.
Antiquitatis computatione an debeat deduci tempus motæ litis, resol.77.nu.4. fol.163.
Antiqua instrumenta probāt ius patr. resol.80.nu.4.fol.168.
Appellatio non est necessaria, si sententia est nulla, resol.126.nu.4. fol.258.
Archiuio publico liber repertus, vt dicatur authenticus, quę requirantur, resol.16.nu.1.fol.34. & resol.36.nu.1. fol.71.
Archiuio publico exemplum desumptum, an requirat partis citationem, vt dicatur authenticum resol.17. nu.1. fol.35.
Assertioni eius, cui commissum est negotium, adhibetur fides circa illud negotium, resol.122. nu.6.fol.251.
Attentatum dicitur, quod fit pendente appellatione, resol. 123. nu.1.& 3. & fol.251.
Authentica documenta, quæ dicantur, resol.8. fol. 18.
Authentica documenta, vt dicantur, quæ necessaria sint de iure, resol.9.fol.19.
Authenticus an dicatur liber ex archiuio desumptus, & quæ requirantur, vt talis dicatur, resol. 16. fol.34.
Authenticum, vt dicatur ex archiuio transumptum, an requiratur partis citatio, res.17.fo.35.
Authentica ad hoc, vt dicatur scriptura testamenti, quæ requirantur, resol.54.nu.2.fol.136.
Alia vide in ver. liber, & ver. in-instrumentum.

B

Baro quare dicatur potens, resol.147.nu.1.fol.297.
Baro, in dubio non præsumitur acquisiuisse ex bonis feudalibus, resol.165 nu.4 fol.333.
Baro erigens ius patronatus non censetur illud erigere, vt Baro, sed vt priuatus, resol.230.nu.3. fol. 472.
Beneficium ad hoc vt fundetur, debet interuenire Episcopi auctoritas, resol.133.nu.1.fo.270.
Beneficia sub regia protectione sunt valdè priuilegiata, resol. 141.nu.1.fol.285.
Beneficia in dubio non præsumuntur esse de iure patronatus, resol.149.fol.303.
Beneficia in dubio præsumuntur collatiua, resol.149. n.5.fol.303.
Beneficio duobus collato, primus præfertur, resol. 191. num. 2. fol. 378.
Bonus quilibet pręsumitur, donec malus probetur, resol.97. nu.8. fol. 206.
Bona fides cessat, quando apparet de titulo iniusto, & inualido, resol.74. nu.2.fol.156.
Bona fides requiritur in acquirenda quasi possessione pręsentandi, resol.85.nu.1. fol.178.
Bona fides in dubio præsumitur, resol.97.nu.14. fol.208.
Bulla Episcopi authenticè confecta quibus casibus probet ius patronatus, vel aliud, resol. 22. nu.1.& seq.fol.45.
Bulla Sūmi Pontificis derogantis iuri patronatus, an illud adesse probet, resol.24.n.1.& 2.fol.50.

C

Capituli duæ partes non possunt recipere extraneum ad dandam vocem in capitulo, resol.207.nu.3.fol.422.
Cappellam fundans in Ecclesia, er't patronus cum Ecclesia, resol.41.nu.3.fol.80.
Cappellæ cum sepulturis,armis,& insignijs fiunt ad memoriam hominum conseruandam, resol. 31.nu.1. fol.62.
Cappellaniæ non dicuntur beneficia Ecclesiastica,resol.133. nu. 1 fol.271.
Cappellania non venit appellatione beneficiorum,resol.133. nu. 3.fol.271.
Cardinales non comprehduntur in generali dispositione, resol.141.nu.5.fol.285.
Cardinalem offendens committit crimen læsæ Maiestatis, resol.191.nu.2.fol.378.
Castro vendito, ius vniuersale venditum censetur, resol. 195. nu.2.fol.390.
Causæ cognitio præcipitanter facta, nulla est, resol. 130.num.3. fol. 264.
Causæ cognitio necessaria est, vbi decretum interponitur, resol. 132.nu.1.fol.268.
Causę cognitionem adhiberi quid importet, resol. 132. num. 2. fol. 269.
Causę cognitio exigit,vt iura partium audiantur,resol.132.nu.4. fol. 269.
Causæ cognitio iuris ordinem postulat, resol. 132.nu.5.fol.269.
Causæ cognitio requirit, vt termini probationum statuantur, resol.132.nu.7.fol.269.
Causæ cognitio scrupulosa cessat cum Iudex liberum arbitrium habet,resol.132.fol.270.
Causæ cognitio non præsumitur interuenisse, si sententia nimis festinanter fuit lata, resol. 139. nu.2.fol.279.
Causæ cognitio si non interueniat, non vitiatur actus si de modico agatur, resol.223.nu.5. fol.455.
Census reseruatio impedit acquisitionem iuris patronatus, resol.48.num.3.fol.93. & quid si adsit Episcopi consensus, nu.4.
Centenaria an prosit, si modicum tempus desit, resol.223.num.1. fol.453. & resol.sequenti f.466.
Cessio omnium iurium non comprehendit ius patronatus,resol. 195.num.11.fol.393.
Cessante causa legis,cessat eius dispositio,resol.61.nu.5.fol.126.
Christianus quilibet est capax iuris patronatus, resol.205. nu.1. fol.410.
Citatio est necessaria, si causæ cognitio est adhibenda,resol.132. nu.3.fol.269.
Citatio partis requiritur ad dicendum contra iura tempore productionis instrumenti, resol.9. nu.2. fol.19.
Citatio partis an requiratur in transumpto ex archiuio publico desumendo, resol.17.nu.1. & 7.fol.35.
Citatio an præsumatur, si notarius per verba enunciatiua de illa loquatur,resol.39.n.1.fo.76

Ciues

Ciues non sunt testes idonei in probanda immemorabili iurispatronatus vniuersitatis res. 76. nu. 1. f. 159.
Ciues an sint idonei testes in causa vniuersali, quando aliter veritas haberi non potest resol. 76. num. 3. f. 160
Ciue pronunciato vno ex fratribus, an alter ciuis censeatur, resol. 201. nu 2. f. 403
Clausula factum, & c. in scriptura notarij apposita, quid importet cum declarationibus, & quid in testamento cœci, resol. 6. num. 6. cum seq. f. 14.
Clausulas consuetas apponere rogatus præsumitur notarius, resol. 7. num 3. fol. 16.
Clausula derogantes quibuscunq; constitution bus, non comprehendit conciliares, resolut. 46. nu. 3. fol. 90.
Clausula, quòd sit eiusdem naturæ, ac si esset, quomodo intelligatur, resol. 46. num. 40. f. 90.
Clausula constito facit gratiam con ditionalem, resol. 129. numer. 1. fol. 262.
Clausula constito requirit causæ cognitionem resol. 129. n. 2. f. 263.
Clausula si constiterit, an sit eadem ac clausula constito resol. 129. nu. 3. fol. 263.
Clausula si ita est requirit causæ cognitionem, res. 13. nu. 3 f. 264.
Clausula constito non permittit iudicem in probationibus arbitrari extra formam iuris, resolut. 131. num. 4. f. 267.
Clausula si & quatenus, quid operetur res. 136 nu. 1. fol. 295.
Clausula vt asseritur, quid operetur, resol. 149. num. 1. fol. 301. & quid in clausula, vt asserit num. 1.
Clausula omnia, & singula, in fine posita, refertur, etiã ad enunciatiua resol. 190. nu. 1. f. 377.
Clausula deficientibus masculis succedant fœminæ, & hæredes qualiter intelligatur, resolut. 209. nu. 6. fol 426.
Clausula sine præiudicio, quæ iure conseruet, resolut. 216. num. 2. fol. 440.
Clausula quatenus beneficium est iuris patronatus, quid operetur, res. 216. num. 3. fol. 440.
Clausula constito non requirit causæ, cognitionem si de modico agatur resol. 223. numer. 5. fol. 455.
Clericus censetur acquirere de bonis Ecclesiæ, resol. 165. num. 1. fol. 332.
Collegia Vniuersitatis appellatione veniunt resolut. 134. numer. 1. fol. 274.
Collegia in eorum causis habent electionem fori resolut. 134. nu. 3. fol. 275.
Comprobatio instrumenti. Vide recognitio instrumenti.
Compromissum non tenet, nisi omnes de Vniuersitate consentiant, resol. 207. num. 3. f. 422.
Compulsationis scripturarum requisita, quæ sint resol. 59. num. 4. fol. 119.
Concilij Trident. verba sess. 25. cap. de reformatio. resolut. 1. num. 2. fol. 2.
Concilium Tridentin. an prohibeat probari iuspatronatus per præscriptionem resol. 88. nu. 1. f. 185

Con-

Concilium Trid. magis prouidet in iurepatronatus personarum potentium ref. 92. nu. 1. fol. 195.

Concilium Tridentin. si generaliter loquatur, generaliter est intelligendum, resol. 102. numer. 1. fol. 219.

Conditionem quamlibet, an possit patronus apponere in fundatione vide fundans.

Conditio apposita in fundatione, quòd Episcopus non se intromittat, an teneat resolut. 140. numer. 6. fol. 183.

Confessio laicorum sola, non probat iuspatronatus resol. 89. num. 2. fol. 188.

Confessio Prælati in iurepatronatus non præiudicat Ecclesię, ref. 97. num. 3. f. 210.

Confessio Episcopi an probet iuspatronatus, resol. 113. numer. 1. fol. 235.

Confessioni Episcopi plurimum defertur in iurepat. ref. 206. nu. 8. fol. 416.

Confirmatio in officio fieri non potest vno ciue reluctante ref. 207. num. 2. f. 421.

Confiscatio bonorum an faciat trãsire iuspatronatus ref. 196. num. 1. fol. 393

Confiscatio bonorum an faciat remanere Ecclesiam liberam extinguendo iuspatronatus resol. 196. num. 3. f. 395.

Contractus in dubio præsumitur licitus, ref. 97. nu. 3. f. 205.

Consanguineorum appellatione agnati continentur, ref. 198. nu. 1. fol. 397.

Consanguinitas probari potest in genere, si in certo gradu non est probanda, resol. 198. num. 1. fol. 398.

Consanguinitas probatur si testator aliquem suum consanguineũ nominauit resolut. 198. numer. 2. fol. 398.

Consẽsus Episcopi in donatione iurispatron. longo tempore præsumitur, resolut. 189. numer. 4. fol. 376.

Consensus ordinarij an præsumatur ex assertione donantis, resol. 190. nu. 1. fol. 376.

Consensus ordinarij requiritur non ad validandam donationem, sed ad translationem dominij, resol. 190 num. 1. f. 377.

Consensus Episcopi nõ requiritur in permutatione facta cum ecclesia, ref. 201. num. 2. fol. 401.

Consensus datus cum clausul a quatenus est iurispatronatus acquirat quasi possessionem, ref. 216. num. 3. fol. 440.

Consensus habet uim pręsentationis, ref. 219. nu. 2. f. 447.

Consensus præstitus, quando constituat consentientem in quasi possessione, ref. 219 num. 2. f. 447.

Consensus Episcopi an requiratur in donatione facta compatrono, resol. 226. num. 7. f. 462.

Consensus præstitus per patronum an probat iuspatronatus, resolut. 30. nu. 4. f. 61.

Consensus Episcopi requiritur in fundatione iurispatronatus vide Episcopus.

Consensus Episcopi requiritur in donatione iurispatronatus, resol. 186. nu 3. f. 371. & ref. 189.

Consensus Episcopi an possit subsequi donationem iurispatronat.

resol.186 nu.3.fol.371.
Consensus Episcopi non præsumatur ex lapsu 30.annorum, resol. 187.nu.3.f. 372.
Consensus Episcopi tacitus an sufficiat in donatione iurispatronat. resolut.187.num.4.fol.472.
Consensus Episcopi in donationẽ iurispatronat. validus est etiam si interueniat post mortem donãtis, resolut. 187. numer. 4. fol. 372.
Consensus Episcopi in donatione iurispatron. an possit præstari per eius Vicarium,resol.189. nu. 1.fol 374.
Consilium in dubio præsumitur bonum,resol.67.nu.2.fol. 205.
Consortes qui dicantur,resol. 233. num.7.fol.487.
Consuetudo strictam interpretationem recipere solet,resol. 10. nu. 2.fol.23.
Consuetudine aliquid apponi solitũ in instrumento,pro apposito habetur ibid m.
Consuetudo potest aliquam solemnitatem instrumenti remittere,resol.45.nu.3.fol.95.
Consuetudo incapacem non reddit capacem,resol.62. numer.5. fol.131.
Consuetudo præsumitur inducta in casu licito,resol.97.fol.206.
Consuetudo immemorabilis probatur etiam per scripturas,resol. 121.nu.1.fol.246.
Consuetudo in omni negotio semper est attendenda resol.134. nu. 1.fol.273.
Consuetudo vim legis habet resol. 134.nu.2.fol.273.
Consuetudo in materia iurispatronat.nullam vim habet, res. 134. num.3.fol.274.
Consuetudo, vt Vicarius Episcopi præstet consensum in donatione iuris patronatus,non tenet,resol. 179.num.3.fol.375.
Consuetudo, vt maritus præsentet ad iuspatronatus, quod consistit in castro in dotem dato an valeat, resolut.194. numer. 10. fol. 387.
Consuetudo non inducitur ex actibus dubijs,& æquiuocis,res. 216 num.4.fol.441.
Copia copiæ super qua fuit iudicatum an probet resol.28. num. 1. fol.56.
Copia in actis alterius causę registrata facit fidem,resol.28. nu.1 fol.57.
Copia debet esse integra,resol. 61, num.1.fol.124.
Copia instrumenti producta in termino, an possit post terminum verificari,resol.170.num. 1. fol. 345.
Correctio est facienda per iudicẽ, si notarius vult aliquid addere in instrumento, & qualiter procedat,resol. 63.num.9.fol. 134.
Creditor,cui fuit pignorata Vniuersitas bonorum, an valeat præsentare,resol.194 num.12. fol.388.
Cumulatio vna tantum vice permittitur,resol 234 numer. 1. fol. 490.
Cumulatio an possit fieri lite pendente resol.234 num. 2 fol. 491.
Curator hæreditatis,& ventri datus præsentandi ius habet,resol.211. num.2.fol.428.
Curatur cur datur hæreditati iacenti,resol.211.num.5,fol.429.

De-

D

Debitor vniuersitatis non potest assumi ad officia, nisi modicæ quantitatis esset debitor, resolut. 223. num. 5. fol. 455.
Decretum decernens alimenta patrono inopi, an probet iuspatronatus, resol. 40. num. 1. fol. 78.
Decretum si interponendum sit, causæ cognitio erit adhibenda, resol. 132. nu. 1. fol. 267.
Decretum est nullum si iudex admisit clausulam si, & in quantum resol. 146. num. 5. fol. 296.
Delictum præsumitur minus, quã sit possibile resol. 97. num. 5. fol. 206.
Derogatio fieri potest qualitatibus tàm per actum inter viuos, quã vltima voluntate, resol. 136. num. 1. fol. 275.
Descendentia præsumitur deuenire à patronis eo ipso, quod quis est in quasi possessione præsentãdi, resol. 151. num. 2. fol. 306.
Descendentia quomodo probetur resol. 151. num. 3. fol. 307.
Descendentia debet probari distinctis gradibus, resol. 155. num. 1. fol. 313.
Descendentia vnius ex fratribus probata, non censetur probata pro altero, resolut. 156. num. 1. fol. 315.
Descendentia in iure patronatus probatur leuioribus probationibus, resol. 157. num. 3. fol. 317.
Descendentia probatur per enunciatiuam duorum instrumentorum antiquorum, resol. 157. nu. 4. fol. 317.
Descendentia non est probanda ab eo, qui est in quasi possessione præsentandi, resol. 158. num. 1. fol. 318.
Descendentiam probare volens, an debeat probare se esse de cognatione contentiua, vel effectiua alicuius descendentis á fundatore resol. 159. num. 1. fol. 319.
Descendentia an comprehendat filios adoptiuos, & emancipatos, resol. 162. num. 1. & 2. fol. 327.
Descendentia extincta, an extinguatur iuspatronatus, resol. 163. nu. 1. fol. 328.
Descendentiam an teneatur probare existens in quasi possessione, resol. 193. num. 2. fol. 383.
Descendentia qualiter probari possit, resol. 213. nu. 3. fol. 434.
Dictio ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, formam inducit, resol. 2. num. 1. fol. 3.
Dictio dum tamen, vel similis à lege prolata, formam inducit, resol. 2. num. 2. fol. 3.
Dictio multum verificatur in duobus, resol. 67. nu. 2. fol. 141.
Dictio plerumque non est restrictiua, resol. 101. nu. 1. fol. 216.
Dictio, & est copulatiua, resol. 210. num. 7. fol. 426.
Dispensatio alicui commissa cum clausula, si ita est, redditur nulla, si ille statim literis præsentatis dispensauit, resol 130. num. 3. fol. 264.
Diuini nominis inuocatio an sit necessario in principio instrumenti resol. 10. fol. 20.
Documenti appellatione venit probatio per testes, resol. 51. num. 1. & 2.

& 2. vbi ponuntur verba Rotæ Romanę,& num.9.fol.198.
Dolus presumitur potius, quã culpa,resol.97.num.4.fol.206.
Dominium directum debet transferri ad effectum acquirendi ius patronatus,resol.48. n. 2. fol.93.
Dominium beneficij non potest acquiri per negotiorum gestorem resol.124.num.2.fol.253.
Donatio simplex non probat iuspatronatus,res.53.num. 1. fol.106.
Donatione transit iuspatro. de vno in alium,resol.186.numer. 1.fol. 371.& resol.187.
Donatio iurispatronat. an requirat Episcopi consensum,resol. 186. num.2.fol.371.
Donatio secunda iurispatron. præfertur primæ, si in ea accesserit consensus ordinarij,res. 187.nu. 2.fol.372.
Donatio iurispatron. facta compatrono, non requirit consensum Episcopi,resol.188.nu.1.fol.314 & resol.226.num.7.fol.462.
Donatio in dubio censetur facta personæ,non dignitati,resol.230 num.1.fol.471.
Donatio propter merita,& affectione fieri solet,resol.230,nu.1.f.417
Donatio iurispatron. non probat donatorem habere iuspresentandi,resol.231.nu.1.fol.473.
Dotatio ad hoc, vt acquirat iuspatron.debet esse congrua,& sufficiens,resol.44.num.1. & amplia vt num.2.& limita, vt numer. 3. fol.82.
Dotatio Ecclesiæ quibus modis probetur,resol. 51. num. 4. 6. & 7. fol.100.
Dotis augmento acquiritur iuspatronatus,resol.143.numer. 1. fol. 290.
Dotis augmentum an acquirat alicui iuspatronatus, resol. 188.nu. 1.fol.373.

E

Ecclesia,quæ non dum est constructa,an possit dotari,vel hæres institui, resol. 41.numer. 4: fol.86.
Ecclesiam fundare quando quis dicatur,resol.41.num.3.fol.80.
Ecclesia dicitur constructa si Domus,aut fundus pro eius constructione assignetur,resol.79.num. 1 fol.166.
Ecclesiæ debet restitui delinquens ab ea extractus, licet notorium sit illum non gaudere immunitate,resol.93.num.6.fol.197.
Ecclesia in dubio præsumitur libera,resol.149.num.2.fol.302.
Ecclesia remanet libera confiscato iurepatronatus,resol.196.num.3 fol.394.
Edictum affigi in præsentatione, debet, & contradictores citandi sunt,resol.228.num.3.fol.465.
Editio vbi est necessaria,non requiritur,vt totum edatur, resol. 61. num.4.fol.126.
Effectus in omnibus semper considerandus est,resol. 116. num. 1. fol.239
Effectuatio prouisionis quomodo probetur in iurepatronatus, res. 117.num.1.fol.241.
Electio fieri absque iuramento per horrescentiæ facta, non tenet,

resol.208.num.5.fol.414.
Enunciatiua antiquissima an probet, resol.31.nu.3. fol.63.
Enunciatiua verba. Vide verba enunciatiua.
Enunciatiuæ an probent ius patronatus, resol.79.nu.4. fol.166.
Enunciatiuæ antiquæ aliquando habent vim famæ, resol.79. nu.4. fol. 167.
Enunciatiua duorum instrumentorum antiquorum probat descendentiam in iure patronatus, resol.157. num.4.fol.317.
Emphiteota ob modicam deteriorationem rei non cadit à iure suo,resol.223.nu.4.fol.455.
Emptor iuris vniuersalis non habet, neque plus, neque minus, quam in ipsa Vniuersitate continetur,resol.195. nu.1.fol.389.
Emptor hæreditatis acquirit pertinentiam præsentandi, resol. 211. num.1. fol.428.
Emptoris dominium non probatur, nisi constet de dominio venditoris,resol.231.nu.3. fol.474.
Episcopi confessio beneficium esse de iure patron.an probet,& quid si facta sit in Visitatione, resol. 20.nu.1.& 2. fol.42.
Episcopi Bulla authenticè confecta, quando probet ius patronatus, vel quid aliud,resol.22.nu.1. & seq.fol.45.
Episcopi sententia amissa, an per Bullam Pontificis derogantis iuri patron. illud probetur, resol. 24.nu.1.& 2.fol.50.
Episcopi consensus,quando præsumatur interuenisse, resol. 133. nu.4. fol.272.
Episcopi consensus requiritur in fundatione iuris patronat. resol. 140. nu.3. fol.281.
Episcopi consensus non requiritur in fundatione Cappellaniæ, resol.133.nu.2.fol.271.
Episcopus an teneatur consentire conditionibus iuris patron. contrà ius commune, resol.140. nu. 3. fol. 281.
Episcopus potest visitare hospitale,quamuis testator prohibuisset nè Episcopus se intromitteret, resol. 140. nu.7. fol.283.
Episcopus debet reuidere iura patronatus à 40.annis citra Concilium Trid. resol. 143. num. 3. fol.291.
Episcopi consensus in donatione iuris patronatus, vide consensus.
Episcopi mandatum Vicario, vt consensum præstet, non præsumitur longi temporis spatio,resol.189.nu.4. fol. 375.
Episcopi consensus in donatione iuris patronat. præsumitur post longum tempus,resol. 189.nu.4. fol 376.
Episcopi iudicio multum defertur in materia iuris patron. resol. 213.nu.1. fol.433.
Episcopus acquirit quasi possessionem conferendi etiam per collationem factam per assertum Vicarium,resol.206.nu.1. fol.440.
Episcopus ex vnico actu acquirit quasi possessionem præsentandi, resol.218.nu.1. fol.445.
Episcopi consensus non requiritur in donatione iuris patr. facta compatrono, resol. 226. num.7. fol. 462.

Episco-

Episcopus potest gratificari si duo præsentati æquales habeant voces, resol. 232. num. 3. fol. 478. & num. 7. fol. 488.
Episcopus an possit lite pendente instituere œconomum vnum ex litigantibus in capella, resol. 234. num. 4. fol. 492.
Error potius præsumitur in notario, quā culpa, resol. 97. num. 10. fol. 207.
Euictio promissa, non extenditur vltra promissa, resol. 195. num. 4. fol. 390.
Exceptiones sunt opponendæ nominatim, & in specie non autem in genere, resol. 60. num. 6. fol. 123.
Exceptiones possunt opponi etiam post terminum quando pars sibi ius reseruauit, resol. 60. num. 6. fol. 124.
Exceptio requirens altiorem indaginem, remittenda est ad petitorium, resol. 206. num. 2. fol. 419.
Exceptiones quando remittendæ sint ad merita causę, resolut. 206. num. 4. fol. 419.
Excommunicatus nullo modo præsentari potest, res. 232. n. 5. f. 479.
Exemplum antiquum probat, res. 36. num. 1. fol. 70.

F

Falsi suspitio oritur ex diuersitate scripturæ factæ per notariū res. 63. num. 17. fol. 135.
Falsitatis suspicio sola habetur pro concludenti probatione falsi in ciuilibus, res. 63. nu. 18. fol. 135.
Falsitas in dubio non præsumitur, res. 97. nu. 9. fol. 207.
Fama concurrit cum quasi possessione præsentandi, resol. 51. num. 6. fol. 101. vbi amplia in antiquis.
Fama constructionis, vel fundationis, probat iuspatronatus cum longissima quasi possessione præsentandi, res. 79. num. 3. fol. 166.
Fama probat iuspatronatus, resol. 80. nu. 3. fol. 168. maximè si est antiquum, vt resol. 81. num. 4. folio 170. & res. 83. fol. 174.
Fama necessaria est ad probationē immemorabilis, resol. 86. num. 1. fol. 180.
Fama priuilegij ad probandam immemorabilem in materia decimarum quantum tempus requirat, resol. 86. num. 2. fol. 180.
Fama debet probari simul cum possessione, resol. 86. num. 3. fol. 182.
Fama cum longissima possessione alijsque adminiculis probat iuspatronatus. resol. 87. num. 1. & 2. fol. 183.
Fama cum longissimo tempore probat iuspatron. in Ecclesia conuentuali, res. 88. nu. 5. fol. 186.
Fama sola non probat iuspatron. res. 89. num. 2. fol. 189.
Fama, & publica vox an sufficiāt ad probandum iuspatronat. resl. 208. num. 5. fol. 414.
Familiarum dignitatem conseruari, interest Reip. resolut. 31. num. 1. fol. 62.
Familiæ potentes, quæ dicātur, res. 147. num. 3. fol. 298.
Familia in qua ad sunt homines facinorosi, an dicatur potens. resol. 149. nu. 1. fol. 304.
Familiæ appellatione, an veniant fœminæ, res. 160. nu. 3. & 4. fol. 322.

Familiæ appellatione, an veniant tã tum illi, qui sunt de familia testatoris, resol. 164. num. 1. f. 328.
Familia tota censetur vocata, vocatis tribus de familia resolu. 164. num. 2. f. 329.
Familia tota an habeat ius præsentandi simul, resolu. 164. num. 3. fol. 330.
Familia cui competit iuspatron. an det vnam vocem, resol. 180. nu. 2. fol. 358.
Familiæ identitas præsumitur ex donatione facta per vnum ex consanguineis alteri, ref. 198. num. 2. fol. 398.
Familiæ identitas an in dubio præsumatur, resolut. 199. numer. 5. fol. 399.
Familia eadem potest in se habere nobiles, & ignobiles, resolut. 199. num. 3. fol. 399.
Familia aggregata, licet veniat appellatione familię, tamen non dicitur esse de stirpe, resol. 204. nu. 1. fol. 409.
Familia, si sit contemplata, non intelligitur taxatiuè, sed demõstratiuè, ref. 232. num. 4. f. 477.
Fœmina potest dotare, & construere Ecclesiam, resol. 160. num. 2. fol. 321.
Fœmina an succedat in iure patronatus hæreditario, resol. 160. nu. 5. fol. 323.
Fœmina an succedat in iure patronatus relicto consanguineis, & eis, qui sunt ex genere, parentela, &c. ref. 160. nu. 5. fol. 323.
Fœmina exclusa per statutum a successione stantibus masculis, est etiam exclusa à iurepatronatus, resol. 175. num. 2. fol. 350. & ref. 233. nu. 5. fol. 483.
Fœmina proximorum appellatione continetur, resol. 197. nu. 2. f. 396.
Fœminæ excludunt hæredes extraneos, resol. 210. nu. 4. fol. 425.
Fœmina nupta extra familiam non habet ius præsentandi, resu. 232. num. 2. f. 476. & nu. 4.
Fœmina nõ nupta retinet iuspresẽtandi, ref. 232. nu. 4. fol. 477.
Fœmina dotata, quæ renunciauit, excluditur à iure patronatus, resol. 233. num. 6. fol. 484.
Fœudale præsumitur quicquid est intra fines feudi, resoluti 165. nu. 2. & 5. fol. 332.
Fideicommissarius, an succedat in iurepatronatus, resol. 181. num. 1 fol. 356.
Fideicommissarius potest consequi iuspatronatus iussu testatoris cũ EPiscopi licentia, resolu. 179. nu. 2. fol. 357.
Fideiussorem præstari si lex statuat, non sufficit dare pignus, ref. 3. nu. 2. fol. 8.
Filiatio probatur per nominationẽ in testamento factam, resol. 153. num. 1. fol. 309.
Filiatio probatur per nominationẽ & institutionem, resol. 153. num. 2. fol. 310.
Filiatio probatur per nominationẽ, etiam respectu extraneorum, resol. 153. num. 2. fol. 310.
Filiatio non arguit hæreditatem in persona filij, ref. 168. n. 7. f. 340.
Filiatio sola non sufficit ad successionem in iurepatronatus sed requiritur nomen hæredis, resolut. 175. nu. 2. fol. 350.

Filiatio probatur si quis vti filius tractetur, resolut. 213. numer. 2. fol. 433.

Filij illegitimi, vide illegitimi.

Filij adoptiui numerantur inter descendentes, resolu. 162. numer. 1. fol. 327.

Filius, ergo hæres, quomodo intelligatur hæc regula, resol. 168. nu. 1. fol. 338.

Filius non præsumitur hæres matris ref. 168. nu. 3. fol. 339.

Filius emancipatus an præsumatur hæres patris, ref. 168. nu. 4. f. 340.

Filius infans non præsumitur hæres patris. ref. 168. nu. 5. fol. 340.

Filius qui conuenitur tanquam hæres patris, debet probari talis, ref. 168. num. 6. fol. 340.

Filius potest exhæredari ex causis vltra illas quatuordecim à lege præscriptas, resol. 171. numer. 4. fol. 345.

Filius emancipatus an succedat in iure patronatus, resol. 172. num. 1. fol. 346.

Filius emancipatus liber est à patris potestate, ref. 172. nu. 2. fol. 346.

Filius emancipatus sibi acquirit, resolut. 172. num. 3. fol. 346.

Filius emancipatus potest testari, resol. 172. nu. 4. f. 346.

Filius hæres an possit hæreditatem repudiare, & iuspatronatus acceptare, resol. 175. num. 2. fol. 350. & resol. 184. nu. 2. f. 363.

Fiscus Curiæ Episcopalis opponere potest contra probationes iurispatron. resol. 227. num. 1. fol. 463.

Fiscus quæ opponere possit contra præsentatos, & præsentantes, ref. 228. nu. 1. fol. 465.

Forma inducitur per dictionem ita demum fiat, vel aliter fieri non possit, ref. 2. num. 1. fol. 3. idem de dictione dum tamen, &c. num. 2. & ref. 3. nu. 1. fol. 7.

Forma quando inducta censeatur, ibidem nu. 3.

Forma specificè adimpleri debet, non per æquipollens etiam si de causa pia agatur ibidem num. 4. & 5. fol. 4. & 5. & ref. 3. n. 1. fol. 7.

Forma inducta à Concilio de probando Iurepatron. authenticis scripturis ibidem nu. 6. fol. 6.

Forma legis magis, quam ratio attendenda, ref. 3. num. 2. fol. 7.

Forma actui non imponitur per verba legis simpliciter aliquid inducentia, resol. 10. numer. 2. fol. 23.

Forma censetur data per legem si alias gestus actus annulletur, ref. 93. num. 4. fol. 197.

Forma censetur data à S. Concilio in probationibus iurispatronat. Vniuersitatis, resolut. 106. nu. 1. fol. 229.

Forma data à Conc. in probando iurepatron. est rigorose seruanda resol. 106. num. 1. fol. 229.

Forma præcisè est obseruanda, etiã in minimo ref. 111. num. 3. f. 233.

Forma dat esse rei, resolut. 118. nu. 2. fol. 243.

Formæ nec addi, nec minui potest, sed vndique debet esse perfecta ref. 206. nu. 2. f. 412.

Fundare Ecclesiam quomodo quis dicatur ref. 41. nu. 3. f. 80.

Fundatio iurispatr. quibus modis probetur, resol. 51. num. 4. 6. & 7. fol. 100.

Fundans Ecclesiam, an possit in praeiudicium haeredum remittere iuspatronatus, resol. 54. num. 1. fol. 108.
Fundans, iuspatronat. acquirit suis haeredibus, etiam si illud non fuerit reseruatum, ref. 54. numer. 5. fol. 109.
Fundans Ecclesiam conuentualem, non potest pretendere ius eligendi superiorem in ea, nisi à Papa ei specialiter sit concessum, resol. 62. numer. 2. fol. 129. & limita num. 3.
Fundatio praesumitur ex antiquitate, resol. 81. nu. 3. fol. 170.
Fundans iuspatron. potest apponere quamlibet conditionem resolut. 140. num. 1. f. 281.
Fundans iuspatr. non potest apponere legem, vt in probationibus nō adhibeatur forma Concilij, ref. 140. num. 5. fol. 282.
Fundans iuspatron. in dubio videtur prospicere sibi, & haeredibus resol. 175. nu. 2. f. 349.
Fundamentum intētionis suae quis debet probare, resol. 176. num. 4. fol. 353.

H

HAeredibus ex sanguine vocatis ad iuspatron. excluduntur haeredes extranei, resol. 54. nu. 4. fol. 109.
Haeredes vniuersales succedunt in iurepatr. tam sui, quam extranei, tam ex testamento quam ab intestato, resol. 166. num. 1. fol. 334.
Heredes fundatoris in dubio censetur vocati, & si in instrumento fundationis nihil dicatur, resol. 175. num. 1. fol. 349.
Haeredibus suis cēsetur, quis in dubio stipulatus, resol. 175. num. 2. fol. 349.
Haeres institutus in re certa, an succedat in iurepatron. resol. 175. nu. 2. fol 350.
Haeredes extranei an succedant in iurepatron. resol. 178. num. 1. fol. 355. & ref. 183. nu. 1 fol. 361.
Haeredes si plures sint, an dent vnā vocem, resolut. 180. num. 1. & 2. fol. 357.
Haeres vniuersalis succedit in iurepatron. resol. 183. nu. 1. f. 361.
Haeres in re certa habetur loco legatarij, ref. 183. nu. 2. f. 362.
Haeres in re certa dicitur heres in larga significatione, ref. 183. nu. 5. fol. 362.
Haeres impugnando testamentum, an amittat iuspatron. ref. 181. nu. 1. fol. 360.
Haeres non potest praesentare repudiare haereditate. re. 183. n. 1. f. 363
Haeres non potest repudiare haereditatem, & acceptare iuspatron. resol. 183. nu. 2. fol. 363. & ref. 157. nu. 2. fol. 350.
Haeres agens vt haeres, debet probare se talem, resol. 185. nume. 5. fol. 369.
Haeredes omnes succedunt in iurepatron. mediante vniuersali titulo haereditatis, resolut. 195. num. 8. fol. 391.
Haeredes quando dicantur vocati ordine successiuo, & quando simul, resolut. 209. numer. 1. fol. 424.

Haere-

Hæredes extranei nunquàm censentur vocati, donec feminæ, supersint, resol. 209. num. 4. f. 425.
Hæres vniuersalis acquirit iuspatronat. hæreditarium, resol. 226. nu. 5. fol. 462.
Hæredes primi in iurepatron. succedunt in capita, alij verò in stirpes, resol 232. num. 1. f. 475.
Hæredes extranei succedere possunt in iurepatro. hæreditario exclusis hæredibus ex sanguine, res. 233. nu. 7. fol. 485.
Hæres debet probare se hæredem, vt possit succedere in iurepat. res. 233. nu. 7. f. 485.
Hæreditatis aditio vide aditio hæreditatis.
Hæreditatis immixtio nõ præsumitur, res. 167. nu. 2. fol. 336.
Hæreditas non adita, non dicitur verè hæreditas, res. 176. num. 2. fol. 351.
Hæreditatem aditam fuisse allegans debet probare, resolut. 185. num. 6. fol. 369.
Hæreditate iacente, an possit illius curator præsentare, resol. 192. nu. 5. fol. 382.
Hæreditatis emptor succedit in iure præsentandi, resol. 195. num. 9. fol. 391.

I

ILlegitimi non dicuntur esse de parentela, resolut. 161. num. 1. fol. 324.
Illegitimi repelluntur à successione resol. 161. nu. 2. f. 324.
Illegitimi an succedant in iurepat. resol. 161. nu. 2. fol. 324.
Illegitimi an dicantur esse de descẽdentia testatoris, resolut. 161. nu. 4 fol. 325.
Immemorabilis non prodest, vt non censeantur reuocata iurapat. vigore priuilegij concessa, resol. 46. n. 5 fol. 91.
Immemorabilis facit præsumi priuilegium Apostolicum, & quomodo, res. 62. num. 3. fol. 130.
Immemorabilis probat dotationẽ & fundationem iurispatr. resol. 66. nu. 2. fol. 140.
Immemorabilis, quæ dicatur variæ recensentur opiniones, res. 69. nu. 3. fol. 144. & quid in materia iuripat. nu. 4.
Immemorabilis habet vim tituli, resol. 69. nu. 2. fol. 143. & resol. 113. nu. 2. fol. 236.
Immemorabile dicitur tempus centum annorum, res. 70. num. 3. fol. 147.
Immemorabilis an probetur per instrumenta resol. 70. num. 4. fol. 147.
Immemorabilis requisita, quæ sint, resol. 71. nu. 1. fol. 149.
Immemorabilis clauditur ex actibus in contrarium, & qui debeãt esse isti actus, resol. 71. num. 2. & 3. fol. 150.
Immemorabilis debet concludenter probari à teste 54. annorum in iurepat. res. 72. nu. 2. & 3. fol. 152.
Immemorabilis an probetur per scripturas in iurepat. resol. 73. num. 1. fol. 154.
Immemorabilis non suffragatur in iurepat. quando titulus est inualidus, res. 74. num. 2. fol. 155.

Im-

Immemorabilis non procedit si cõstet de mala fide,resol.74.nu. 2. fol.155.

Immemorabilis non iuuat existente vitio irrationabili,resol.74.nu. 2.fol.157.

Immemorabilis probatur per testes concurrentibus aliquibus requisitis,ref.75.nu.1.f.158.

Immemorabilis ad hoc,vt suffragetur,fama probari debet , & per quantum tempus,ref.86.num. 1. fol.180.

Immemorabilis non sufficit in probando iure patron. in Ecclesia Conuentuali,resol.88.numer. 5, fol.186.

Immemorabilis non dicitur probata,si testes in vno deficiant,resol. 94.nu.1.fol.198.

Immemorabilis non probatur per scripturas,resol.94. num. 2. fol. 200.

Immemorabilis de quo tempore esse debeat ad probandum iuspatronatus,resolut.95.nume. 1.folio 201.

Immemorabilis probatur etiam per scripturas,ref.121.fol.fol.148

Immemorabilis probat iuspatron. resol. 206.num.4.fol.414.

Immemorabilis verificatur in centum annis,resolut.206. num. 6. fol.415.

Immemorabilis an dicatur probata,si deficiant duo anni resol.206 num.7.fol.415.& resol. 224. nu. num.3.fol.457.

Immemorabilis an habeatur pro completa, si paucissimum tempus desit,resolut. 224. numer. 1. fol.456

Inditio an necessario sit in instrumento apponenda,resol.50.num. 3.fol.97.

Inscriptiones antiquę an probent iuspatron.resol.31.num.3.fol.63. & num.4.fol.64.

Inscriptio posita in Ecclesia probat resol.202.num.4.fol.406.

Insignia familiæ non debent auferri à domo seu cappella, resol.31. num.1.fol.62.

Insignia familiæ posita in Cappella, probant iuspatron. concurrentibus aliquibus adminiculis, resol. 31.num.2.cum seq.fol.63.

Insignia conseruant memoriam familiæ , & inducunt præsumptionem iurispatron.resolu. 206. nu.8.fol.416.

Institutio dat possessionem in iurepatron. resol. 92. numer. 2. fol. 195.

Institutione probata, censetur probata præsentatio,resolut. 92. nu. 3.fol.195.

Institutus semper indistinctè præfertur,resolut.234.numer. 3. fol. 491.

Instrumentum in se tres continet præsumptiones ex quibus onus probandi transfertur in aduersarium,resolut. 4. numer. 1. & 2. fol.8.& 9.

Instrumentum facit rem notoriam prout sententia ibidem nu. 3.

Instrumentum habens probationē probatam,& casum legis habere dicitur , resolut. 5. numer. 1. fol. 10.

Instrumentum in dubio pro se sententiam admittit d. resol.nu. 3.

Instrumentum reduci debet ad cō-

cor-

cordiã,& quid si id fieri nequeat resol.5. num.4. & 5.fol.10.

Instrumentum à testibus impugnatum quando fidem faciat, resol. 5.nu.6.fol.11.

Instrumentum si ad concordiam reduci nequeat,potius ex errore, quã dolo notatij scriptum interpretandum est d. resol.5,num.5. fol.10.

Instrumenta quæ dicantur authentica,resol.8.fol.18.

Instrumenta, vt dicantur authentica, quæ requirantur resolut. 9. fol. 19.

Instrumenta, vt dicantur authentica,an continere debeant in principio diuini nominis inuocationem,resol.10.fol. 20. vbi quid de nomine Imperatoris vel Papæ.

Instrumento apposita censentur ea, quæ de consuetudine apponi solent,resol.10.nu.2.fol.25.

Instrumentum,si de alio instrumento procurationis fidem faciat, an probet procurationem,ref.11.numer.1.f.25.

Instrumentum de alio instrumento ibidem inserto, vel tramsumpto fidem faciens,an probet,resol.11. numer. 2. fol. 25.

Instrumentum,si de alio instrumẽto fundationis,vel dotationis mentionem faciat, an probet iuspatro. resol. 11.num 3.4.5. & 6. fol. 25. & 26.

Instrumentũ notarij mẽtionẽ faciẽs de contentis in alio instrumento à se confecto,probat d.ref.11.nu. 5.f.25.idem in instrumento antiquo nu.6.

Instrumentum per notarium confectum extra territorium illius,qui eum promouit ad notariatum, an probet, & quid de notario creato à Papa, vel Imperatore, resol.13.nu.1. & 2.fol.28.

Instrumentum producẽs debet probare Notarium esse eum,qui cõfecit& qualiter talis probatio fiat ref.14.num.1.& seq.f.30.

Instrumentum confectum à notario vassallo, an probet fundationẽ, & dotationem iurispatronat. Baronis, & quid in hoc Regno, resol.15.num.1.& 2.f.32.

Instrumentum iuspatron.confectũ per Notarium Apostolicum in Regno nostro, probat resol. 32. nu.1.f.65.

Instrumentum imperfectum,quod non habet consonantiam efficacem an probet,resol. 33. num.2. fol.67.

Instrumentum non desumitur ex scriptura reperta extra filsam instrumentorum.ref.35. num.1. fol. 69.

Instrumentum ad hoc,vt possit reassumi ex scriptura reperta extra prothocollum,duo requiruntur, ref. 35.num.2.fol.69.

Instrumento originali fundationis iurispatronat.deperdito,quid agẽdum,resolut.35.nu.3.f.70.

Instrumentum non authenticum ex aliquo defectu,efficitur tale per mortem notarij ad probandum iuspatron.resol. 38. num.1. fol.74.

Instrumentum carens sigillo, vel subscriptione notarij,ipsius morte conualidatur,resolut. 38.num. 2.fol.74.

Instrumenta in quibus adsint verba enunciatiua an probent iuspatronatus, resol. 39. nu. 1. & declara num. 3. fol. 63.
Instrumentum carens solito sigillo notarij, non dicitur authenticum ad probandum iuspatron. resol. 42. nu. 1. fol. 87.
Instrumentum non signatum solito signo notarij, est nullum, res. 42. nu. 2. fol. 87.
Instrumentum refectionis Ecclesię dirutæ, probat iuspatron. res. 43. num. 2. & declara nu. 2. fol. 85.
Instrumentum, in quo non apparet de loco in quo confectum est, an valeat, res. 45. num. 1. fol. 83. & & quid ad probandum iuspatro. num. 2. fol. 84.
Instrumentum non continens locũ loci non valet, resolu. 45. num. 3. fol. 88.
Instrumentum, in quo dicitur iuspatron. concessum fuisse ex priuilegio, non est authenticum, resol. 46. numer. 1. & quid si habeat clausulas amplissimas num. 2. & amplia nu. 3. 4. & 5. & limita nu. 6. fol. 89.
Instrumentum insertum in priuilegio Principis, an probet iuspatr. res. 47. nu. 1. fol. 91.
Instrumentum fundationis, ex quo non videtur translatum dominiũ, non dicitur sufficiens ad probandum iuspatron. resolut. 48. nu. 1. fol. 93.
Instrumentum debet continere descriptionem testium, aliàs non valet, resol. 49. num. 1. & declara num. 2.
Instrumentum debet continere solemnitates iuris huius Regni ad hoc, vt sit validum, res. 50. num. 1. fol. 96.
Instrumentum dotale quando dicatur liquidum, & authenticum, & quid in alijs instrumentis, resol. 54. nu. 4. fol. 97.
Instrumentum non stipulatum, sed minuta præparata ad stipulandũ instrumentum iurispatron. non probat, resol. 55. nu. 1. fol. 110.
Instrumento informi adhibetur fides ratione antiquitatis temporis resol. 57. nu. 3. fol. 115.
Instrumentum ad finem probandi iuspatron. an debeat recognosci, resol. 58. nu. 1 fol. 115.
Instrumentum à longinquis partibus, si à parte negetur, an sit contra probandum, resolut. 59. num. 1. fol. 118.
Instrumentum tale præsumitur, quale apparet in sui figura, resol. 59. num. 2. f. 118.
Instrumentum an debeat integraliter edi, resol. 61. num. 2. fol. 125.
Instrumentum publicum datum parti à notario. dicitur originale non autem copia, resol. 63. num. 2. & 3. fol. 133.
Instrumentum authenticum datum parti per notarium, debet attendi, quamuis non adsit in prothocollo res. 63. n. 12. f. 133.
Instrumentum originale, si adest, non est curandum de matrice, resol. 63. num. 13. fol. 134.
Instrumentum possessionis captæ à prædecessoribus beneficiatis, an probet iuspatronat. resol. 65. nu. 1. fol. 138.
Instrumentum si est vltra centum

annos,non indiget recognitione, resol.77.num.1. fol.163.& quando dicatur antiquum in hac materia num.3.
Instrumentum potius præsumitur verum,quam falsum,resol.97. n. 11. fol. 208.
Instrumenti comprobatio,vide recognitio instrumenti.
Instrumentum productum in termino,an possit post terminum probari,resol.170 numer. 1. folio 343.
Instrumenti fundationis forma, est omnino attendenda,resol.174.n. 1.fol.348.
Instrumentum erectionis iurispatr. filij confectum à patre notario, an probet,resolut.222,numer.4. fol. 453.
Interpretatio, quæ sumitur à praćtica,vera est, resolut.29. num. 2.fol.58.
Intrusus an acquirat possessionem conferendi,resolu. 217. numer.2, fol.443.
Iudex in dubio debet facere id, quod solitum est,resol.29. num. 2.fol. 58.
Iudici afferenti se vidisse processū, & adhibuisse causæ cognitionem creditur,resol.37.num.2. fol. 72. & quid in causa iurispatron. nu. 3.fol.73.
Iudex Ecclesiasticus an cognoscat de crimine commisso à clerico insimul cum laico,resol.104.nu. 3.fol.224.
Iudicis authoritas in datione tutoris nulla est,si breui tempore fuit interposita,resol.130.nu. 2.fol. 264.
Iudicis arbitrio testium fides,& probationes repositæsunt,resol.131, nu.1. & 2. fol.266.
Iudex ex causa potest non adhiberē testibus fidem resol.131.num. 1. fol.267.
Iudex potest testi singulari fidem adhibere,si ex eo ad credulitatē adducitur,resolut. 131.numer. 4. fol.267.
Iudex habens liberum arbitrium, liber est à scrupulosa causæ cognitione, resol. 132. numer.9. fol. 270.
Iudex Ecclesiasticus potest declarare delictum,& confiscare bona fisco Ecclesiæ, & tunc iuspatron. extinguetur,resol.196.numer. 3. fol.395.
Iurapatron.competentia super beneficijs vigore priuilegiorum, sunt sublata , per Concil. Trident.resol.46.num.1. & ampliatur num.2.& seq. & limita vt nu. 6.fol.89.
Iuspatron.an probetur ex mensione facta in aliquo instrumento de fundatione,vel dotatione, resolu. 11.num.4.& seq.fol.25.&, 26.
Iuspatron,an ex confessione Episcopi probetur,& quid ex eius confessione in visitatione facta,resol. 70.num. 1.& 2.fol.42.
Iuspatron.probatur per testes de amissione instrumenti deponentes,concurrentibus alijs requisitis, resol.21. fol.44.
Iuspatron.probatur,per bullā Episcopi authenticē scriptam,quod ampliatur,& limit.,ref.22. nu.1. & seq.fol.45.
Iuspatron. an probetur per enunciationem factam in testamento, resol.23.num.2.f.50.

Iuspatron. non probatur per legatũ factum pro dote alicuius cappellæ, nisi de possessione rei legatæ constet, resolut. 23. num. 1. fol. 49.
Iuspatron. an probetur per bullam Pontificis derogantis iuripatron. amissa sententia Episcopi, resol. 1 & 2. fol. 50.
Iuspatr. probatur per librum Cronicorum alijs concurrentibus, resol. 26. num. 3. & 4. fol. 53.
Iuspatroo. an probetur per librum Capituli Ecclesiæ Cathedralis, vel monasterij, res. 27. nu. 1. fol. 54.
Iuspatron. non probatur per Copiam Copiæ, quamuis super ea fuerit iudicatum, resol. 28. nu. 1. fol. 56.
Iuspatron. an probetur ex præstatione alimentorum facta patrono inopi. vel ex certo subsidio ei præstito, resol. 39. numer. 1. & 2. fol. 78.
Iuspatron. acquiritur tribus modis resol. 41. nu. 1. fol. 79.
Iuspatron. acquiritur ex constructione, resol. 41. nu. 2. fol. 80. & declara, vt num. 4.
Iuspatron. acquiritur etiam ex reędificatione, cum contineatur sub nomine fundationis vel dotationis, resol. 43. nu. 1. fol. 85.
Iuspatro. non acquiritur ex simplici donatione, resol. 53. nu. 1. f. 106
Iuspatron. reseruatum pro se, & hæredibus sui sanguinis, non transit ad extraneos, resol. 54. n. 4. f. 108.
Iuspatron. non acquiritur ex fundatione, & dotatione in Ecclesijs monasterialibus, in quibus non acquiritur ius in electione superioris, resol. 62. nu. 1. fol. 129.
Iuspatron. in defectu instrumenti fundationis, & dotationis quomodo probetur, resol. 66. num. 1. fol. 139.
Iuspatron. probatur secundum iuris dispositionem, resol. 79. num. 2. fol. 166.
Iuspatron. probatur per antiquissimam possessionem, resol. 80. nu. 2. fol. 167.
Iuspatron. probatur ex instrumentis antiquis, res. 80. nu. 4. f. 168.
Iuspat. ad præsentandũ rectores ad nutum amouibiles, probatur immemorabili, res. 88. nu. 5. fol. 186.
Iuspatron. vniuersitatum, & magnatum præsumi vsurpatione quæsitum. resol. 96. n. 1. f. 202.
Iuspatron. vniuersitatum, & magnatum quomodo probetur, resol. 96. num. 2. fol. 203.
Iuspatron. qualiter probetur in casibus, in quibus præsumitur vsurpatio, resol. 96. num. 3. fol. 204.
Iuspatron. certæ pertæ personæ præsumitur esse ex fundatione secus in iurepatron. vniuersitatis, vel familiæ, resol. 97 num. 1. fol. 210.
Iuspatron. vniuersitatis, quando dicatur spectare singulis vti singulis, & quando vti vniuersis, resol. 106. num. 2. f. 227.
Iuspatron. magnatum qualiter probetur, resol. 113. num. 1. fol. 234.
Iuspatron. probatur per testes deponentes de fama, & de auditu, si incidenter agatur de ea re, de qua deponunt, res. 122. nu. 4. f. 250.
Iuspatron. non potest fundari absq; Episcopi consensu, resol. 140. nu. 2. fol. 281.
Iuspatron. probatur per scripturã priuatam consensu Episcopi ro-

horatam,ref.142.nu.2.f.189.
Iuspat. acquiritur per augmentum dotis,resol.143.nu.1.f. 291.
Iuspatr. in dubio non præsumitur, ref. 149.nu.3.f 303.
Iuspat.est odiosum, & quomodo, ref.149.nu.6.f.303.
Iurispat. existentia probata debet probari eius pertinentia, ref. 157. nu.1.f.316.
Iuspatron.an competat tam masculis,quam feminis,ref. 160. num. 1.f 321.
Iuspat.non intelligitur Castro annexum,ref.165.nu.3.& 5.f. 333.
Iuspat. transit ad hæredes suos, & extraneos, tam ex testamento, quam ab intestato,ref.166. nu. 1. f.334.& ref.178.f.355.
Iuspat.non transit ad exhæredatum ref.171.n.1.f.344.
Iuspat. præsumitur hæreditarium, ref.173.nu.2.f.347.
Iuspat.non transit in fideicommissarium,ref.179 nu.1.f. 356.
Iuspat. gentilitium probatur leuibus probationibus,ref.179. nu. 3. fol.358.
Iuspat.an in dubio censeatur hæreditarium,vel gentilitium, resol. 179.nu.4.f.358.
Iuspat.transit cum vniuersitate bonorum absq; Episcopi consensu, ref.192.nu.1.f.379.
Iuspat.transit cum vniuersitate bonorum absq; Episcopi consensu, ref.192.nu.1.f.379.
Iuspat.transit in maritum villa, seu Castro dato in dotem in quo illud consistebat,ref.192.n.2.f.380
Iuspat.transit in conductorem villæ,seu Castri,ref.192.nu.3.f.380.
Iuspat.an transeat in emphiteotam, vel feudatarium,ref.192.n.3.f.381
Iuspat.an transeat in emptoré hæreditatis,ref. 192.nu.3.f.381.
Iuspat.an transeat in emptorem fūdi in quo adsit cappella iurispat. ref.192.nu.6.f.382.
Iuspat. vendi potest, & quomodo. vide venditio.
Iuspat.an transeat venditis omnibus bonis,iuribus actionibus,&c. ref.195.nu.11.f.392.
Iuspat.an transeat cum confiscatione bonorum,ref.196.nu.1.f.393.
Iuspat.extinguitur, si bona patroni confiscata fuerint fisco Ecclesiæ, ref.196.nu.3.f. 395.
Iuspat.quomodo censeatur esse gentilitium,ref.202.nu.4.f.407.
Iuspat.non transit in hæredé sine actuali apprehensione,resol.220. nu.2.fol.448.
Iuspat.acquiri potest donatione,resol.226.nu.6 f.462.
Iuripat.antiquo quę opponi possint à contradictore, & quæ iuripatr. moderno,ref.227.nu.2.f.463.
Iuspat.gentilitium.quod dicatur, & quod familiare,& qui in eis succedant,ref.232.nu.1.f. 475.
Iuspatr. venit in generali renunciatione,cessione,donatione, & alienatione,ref.232.nu.3.fol.476. & quid in iurepat. gentilitio nu. 4.
Iuspat. an perdatur per non vsum, ref.232.nu.4.f.476.
Iuspat. probatur ex vnica præsentatione per ordinarium approbatā ref.233.nu.1.f.481.
Iuspat.in dubio censetur hæreditarium,ref.233.nu.3.f.482.
Iuspræsentandi superiore in Eccle-

sia conuentuali, non acquiritur præscriptione, & quid ex dotatione, ref.62.nu.4.f.130.

L

LAicus potest esse arbiter in causa spirituali simul cum clerico, ref.104.nu.4.f.224.

Laicus non potest permutare cum Ecclesia iuspat.ref.200.n.2.f.400

Legatum dotis alicui Cappellæ factum, quando probet iuspat. ref. 23.nu.1.f.49.

Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, ref. 102.num. 2.fol.219.

Lex generaliter loquens, non comprehendit Reges, vel Cardinales, ref.141.nu.4.& 5.f.285.

Lex generalis non cõprehendit casus speciales, ref.141.num.6.f.286.

Linea quid sit resol. 152. num. 2. fol. 308.

Linea dicitur quæ habet ordinem per directum, non autem per trãsuersum, resol.152.nu.3.f.308.

Linea in dubio intelligitur de directa non de inflexa, resol. 152. nu. 2.fol.308.

Linea patris, an sit idem, quòd dicere de parte patris, resol.159.num. 1.fol.320.

Linea quæ sit, & quos comprehendat, ref.212.nu.1.& 2.f.431.

Linea fundationis, an comprehendat descendentem ex fratre vterino, ref.212.num.4.f.432.

Libelli productio an præsumatur ex verbis enunciatiuis notarij, resol.39.num.1.fol.76.

Liber ex archiuio desumptus, vt dicatur authenticus, quæ requiratur, ref.16.f.34.

Liber visitationis per notarium scriptus, probat in iudicio, resol. 18.nu.1.f.37.

Libro Visitationis plena fides de consuetudine adhibetur, resol. 18.num.2.f.37.

Liber visitationis non est authenticus ad probandum iuspatronat. ibidem nu.3.

Liber monasterij in quibus casibus probet iuspatronat. resolut. 19. fol.38.

Liber priuatus nullam probationẽ facit, ref.26.nu.1.f.55.

Liber cronicorum plenam fidem facit in iudicio, ibidem nu.2.

Liber cronicorum probat erectionem beneficij alijs concurrentibus, ref.26.nu.3.& 4.f.53.

Liber monasterij vel Ecclesiæ inter publicas scripturas conseruatus per officiales deputatos probat, ref.27.nu.1.f.54.

Liber prædictus stante consuetudine, vel in antiquis probat plenè, num.2.& 3.ibidem.

Liber hospitalis probat etiã mortem defunctorum ibidem num. 3.fol.55.

Liber Ecclesiæ Cathedralis plenam fidem facit ibidem nu.4.

Liber maiorem fidem facit mortuo eo, qui illium scripserat, resol.38. num.2.f.75.

Liber mensæ Archiepiscopalis probat pro se, ref. 87.num. 2.f. 183.

Libro antiquo census, quæ fides adhibeatur iudicis arbitrio relinquitur, ref.131.num.nu.2.f.266.

Literæ expectatiuæ ad collationem

Abbatis, non facta mensione de consensu per alterum præstando, non tenent,ref.30.nu.4.f.61.
Literæ Episcopi probant iuspatro. ref. 81.nu.1.fol.170.
Lite pendente an licitum sit cumulare,variare,& præsentare, resol. 234.nu.1.fol.491.

M

Maior pars si aliquid facit, ab omnibus factum censetur, resol. 207.num.2.f 421.
Maior pars trahit ad se minorem in suffragijs,ref.233.num. 7. f.486.
Malæ fidei possessor tenetur ad fructus consumptos,& extantes,resol.217.num. 1.f.441.
Mandatum factum ad petendam institutionem præsentati,an probet iuspatron.resol. 25. numer.1. fol.51.
Mandatũ procurationis debet procurator ostendere,ref. 176. num. 5.fol.253.
Meretrix obtinet iuspatron. resol. 207.num.3.fol.410.
Miserabilis persona petens fori electionem, se miserabilem probare debet,ref.176.nu. 3.f.352.
Modicum numquam habetur in consideratione,resolu.223. num. 3.fol.455.
Modicum tempus,quod dicatur in materia præscriptionis,resol.224 num.1.f.456.
Mora modica non nocet,resol. 223 num.2.fol.455.
Mors habet vim iuramenti,resolut. 38.num.3.fol.75.
Multiplicare præsentationes,quæ dicantur,resol.51.nu.5. fol. 100.

N

Narratiua iurispatron.non probatur tam rigorosè iuxta mentem Sacri Concilij Trid. ref. 90. num.1.fol.190.& num. 2. deciditur quæstio.
Narratiua iurispatron.contenta in gratia Apostolica,an debeat verificari.ref.90.nu.1.f.190.
Narratiua vacationis concludenter probari debet, & quid in narratiua,quæ incidenter fit,reso. 122. num.1.f.149.
Narratiua facta à Papa,non probat & quare,ref.143.nu.1.f.292.
Narratiua præsumitur emanata ad petitionem partis,resol. 144. nu. 1.fol.292.
Narratiua an præsumatur à parte emanata ex clausula,vt asseritur, ref.149.num.2.fol.302.
Negatiua non esse memoriam hominum in contrarium,an probetur per instrumentum,ref.70.nu. 1.fol.147.& ref.73.nu.1.fol.154.
Nobilitate vnius fratris probata, an censeatur probata pro alio fratre,resol.156.nu.3.f.316.
Nobiles, & ignobiles possunt esse in eadem familia, resol. 199. nu. 3.fol.399.
Nobilis si fuit præsentatus,ignobili præfertur,ref.233.nu.7.f.488.
Nomine collectiuo plures vocati, pro vno habendi sunt, resol. 164. num.3.f.331.
Nomen proprium præcedens nomen dignitatis, arguit quem velit priuatum contrahere,ref.230.nu. 3.fol.472.
Nominatus à testatore,censetur ma-

gis dilectus,ref.209.nu.5.fol.425.
Notarij mors facit authentica eius instrumenta carentia solemnitatibus,ref.38.num.1.fol74.
Notarij Apostolici in Regno Neapolis non conficiunt instrumenta,quæ admittantur in Curijs sècularibus,& quid in negotijs secularibus,ref.32.nu.1.& 2. f.65.
Notarius post datam copiam parti non potest addere, vel minuere, ref.63.nu.1.f.132.
Notarius debet facere,& custodire prothocollum,ref.63.nu.8. f.133.
Notario dicenti se correxisse instrumentum per errorem, an credatur,ref.63.nu.14.f.135.& amplia vt nu.15.
Notarius an incurrat pœnam falsi, si addat aliquid in instrumento, ref.63.nu.16.f.135.
Notarius an computetur in numero testium,ref.64.nu.1.f.136.
Notarius præsumitur erraste potius quam dolo malo fecisse, ref. 97.nu.10.fol.207.
Notarius non potest ad sui vtilitaté conficere instrumentum,& quid pro filio,ref.222.nu.1.& 2.f.453
Notarius errore potius, quam dolo scripsisse interpretádum est si ad ad concordiam reduci nequeat, ref.5.nu.5.fol.10.
Notarij ex prothocollo desumi nó potest publicum instrumentum, nisi attestetur illud scriptum, & subscriptum ipsius manu, ref.6.nu.1.fol.13.
Notarij manus recognitio, non est necesse fiat per testes de visu,ref. 6.num.2.eod.fol.
Notarij scriptura antiqua, carens subscriptione, & signo, quando fidem faciat,ref.6.nu.4.eod. fol.
Notarij scriptura in filsa reperta, quando pro authentica habeatur ref.6.nu.5 f.14.
Notarij in scriptura,clausula, actu, &c.quid importet d.ref. num.6. cum seq.fol.14.
Notarij scripturæ recognitionem, etiam inter alias personas factam Rota approbat d.ref.6.nu 3.f.13
Notarius rogari debet ad actum faciendum,ref.7.nu.1.f.15.
Notarius in dubio rogatus præsumitur faciendi actum, & clausulas consuetas apponendi,ref. 7. num. 2.& 3.f.16.
Notarius an rogari debeat ab ambabus partibus, & an à testatore in confectione testamenti ibi nu. 6.& 7.nu.17.
Notarius non tenetur cognoscere contrahentes, & quid in Regno in obligationibus per ipsũ stipulãdis,ref.7.num.4.f.16.
Notarij documenta, quæ dicantur authentica,ref.8 f.18.
Notarij documenta, vt authentica, sint,quæ requirantur,ref.9.fol.19
Notarius, si in principio instrumẽti non apponat inuocationem diuini nominis, an dicatur illud authenticum,ref.10.f.20.
Notarij scartafacium,quid sit,& an probet fundationem, vel dotationem,& quid contra scribenté, ref.12.nu.1.& seq.f.27.
Notarius an conficere valeat instrũmentum extra territorium illius, à quo creatus fuit,ref.13.num. 1. & seq.fol.28.
Notarius quis non præsumitur, nisi probetur,& cui incumbat onus pro-

probandi, & qualiter probatio fiat,ref.14.nu.1.& seq. f. 30.
Notarius vassallus pro domino instrumentum facere an valeat, & quid in hoc Regno, & hoc, vt ex eo iuspatron. probetur,ref.15. nu. 1.fol.32.
Notarius non debet mutare signũ solitum,ref 42.nu.3.fol.84.
Notarij signum. vide signum.
Notarius si fuit rogatus, sufficit, vt instrumentum habeat testium descriptionem, etiam si non subscribant,ref.49.nu.2.f.95.
Notorium releuat ab onere probandi,nisi tamen probatio pro forma requiratur,ref.93 num.1.2.& 5.fol.196.
Nullum, & inutile æquiparantur, ref 171.nu 3.f.345.
Nullum si est quod sit nullum præstat impedimentum,ref. 207. nu. 1.fol.421.

O

OBseruantia tribuit robur scripturæ informi,ref.29.num 1.& quid si de obseruantia non constet in omnibus capitibus scripturæ num.2 fol.58.
Obseruantia semper attendenda est,ref.29.num.2.fol.58.
Obseruãtia dat fidẽ scripturis non authenticis,ref.204.nu.3.fol.405.
Ordinarij, seu Episcopi assertio iurispatro.an probet,etiam si in visitatione emananerit,ref.20. num. 1.& 2.fol.41.
Ordinarij assertioni,sibi constare de iurep.standũ est,ref.89.n.2.f. 188.
Cætera vide in verbo Episcopus.
Originale differt à prothocollo,ref. 63.num.2.& 3.fol.132.

P

PApa nominans aliquẽ titulo dignitatis, an videatur illi dignitatem conferre,ref.144 nu.3.f.292
Papa,an exẽptam faciat Ecclesiã illam nominando exemptam,ref.144.num.4.293.
Papa concedens alicui præpositurã, tanquam prima dignitatem,an per hoc censeatur prima dignitas,ref.144.nu.5.fol.293.
Parentum appellatione in materia iurip.qui veniãt,ref.202.n.1.f.403
Particula instrumenti fidem facit, ref.61.num.3.fol.125.
Pater,& filius vna, & eadem persona censentur,ref.222.n.2.fol.453.
Pater sicuti non potest pro filio testificari,an possit pro eo cõficere instrumentum,ref.221.n.3.f.453.
Patroni plures dotantes, an omnes iuspat.acquirant,ref.44. n.4.f 83.
Patronus,qui reseruauit sibi censũ, an acquirat iuspat. ref.48. nu. 3. & declara nu.4.fol.93.
Patronus potest remittere iuspat.in præiudicium hæredum,ref. 54. n. 1.& declara num.2.fol.108.
Patronus acquirit iuspat.suis hæredibus,etiam si non fuerit reseruatum,ref.54.num.5.fol.109.
Patronus an differat ab eo, qui habet ius præsentandi,ref.128.num. 1.fol.261.
Patronus quas cõditiones possit apponere in fũdatione vide cõditio
Patronus non tenetur probare descendentiam à primo fundatore, ref.151 nu.1.fol.305.
Patronus in dubio censetur prospicere sibi,& hæredibus in iurepat.

ref.175.num.1.fol.349
Patroni plures, an dent vnam vocē, vel plures, ref.179.nu.2.f. 358.
Patronus prædecessor an possit auferre pertinentiam iurisp. successoribus ref.184.fol.364.
Patronus scienter indignum præsētans, iure præsentandi privatur illa vice, ref.232.nu.5.fol.479.
Patronus ante institutionem, an possit variare, & cumulare, ref. 234. num.1.fol.489.
Pecunia dicitur altera vita humana & belli neruus, ref.147. num. 6. & 7. fol.299.
Permutatio acquirit iuspat.ref.200. num.1.fol.400.
Permutare iuspat.an possit laicus cū Ecclesia, ref.200.nu.2.fol.400.
Permutatio facta cū Ecclesia de iurepat.an requirat cōsensum Episcopi, ref.200.nu.3.fol.401.
Permutari non potest iuspat.de per se consideratū, ref.200.n.4.f.401
Pertinentia quid sit, ref.160. num. 1.fol.305.
Pertinentia ex quibus causis possit alicui cōpetere, re.149.n.2.f.305
Pertinentia est probanda, probata exiſtētia iurisp.ref.157.n.1.f.316.
Pertinentia iurispat. competens familiæ non competit fœminæ, resol.160.num. 3.fol.321.
Pertinentia iurispat.an possit auferri per patronos successoribus, resol.184.nu.1.fol.364.
Pertinentia acquiritur permutatione, ref.200.num.1. fol. 400.
Pertinentia acquiritur successione, & emptione hæreditatis, ref.211. num.1.fol.428.
Pertinentia iurispræsentandi nō trāsit in hæredem absque corporali apprehensione, ref.220.n.4.f.450
Possessio antiquissima loco tituli habetur, ref.80.nu.2.fol.168.
Possessionem nō acquirit patronus nisi sequuta institutione, resol. 92. num.2.fol.195.
Possessio in dubio præsumitur iusta, ref.97.nu.6.fol.206.
Possessio capta pendente appellatione, nullum producit effectum, ref.123.nu.1.& 3.fol.251.
Possessio beneficij potest capi per procuratorē, ref.124.nu.1. f. 253.
Possessio capta per procuratorem specialem, est manutenibilis, ref. 124.nu.3.fol.254.
Possessio non arguit aditionem hæreditatis, ref. 173.nu.3.fol.348.
Possessiones duæ compatibiles si adsint quæ earum attēdenda sit, resol.217.nu.2.fol.443.
Possessio non transit in hæredē per aditionem hæreditatis, & quid in iuribus incorporalibus, & iurepatron, ref.220.nu.1.fol.448.
Possessio an transeat in hæredem si defunctus animo suo & corpore alieno possidebat, ref. 221. num. 2.fol.451.
Possessione coloni possessio locatoris probatur, ref.221.nu.6. f. 452.
Possessio retineri animo potest, acquiri autem solo animo non potest, ref.221.nu.5.fol.452.
Possessio in hæredem etiam suū non transit sine actuali apprehēsione, ref.226.nu.1.fol. 460.
Possessio si cōtinuetur in hæredem ex vi statuti, an illud procedat in iurepat.ref.226.nu.4. fol. 461.
Possideri non potest iuspatron. sine

Epi-

Episcopi consensu,ref.140.num.2.fol.281.
Possessorium est potissimè attendendum,ref.128.nu.1.fol.261.
Possessionis iudicium,summarium dicitur,ref.137.num.2.fol.277.
Potentes personæ, & familiæ, quæ dicantur,ref.99.num.5. fol.213.
Potentia probatur ex multis,resol.100.num.2.fol.215.
Potentes dicuntur etiā domini recognoscentes superiorem, ref. 103. num.5.fol.222.
Potentes familiæ,quæ sint,ref. 147. num.1.fol.297.
Potentes quare dicantur Rex, & Baro,ref.147.nu.1.fol.297.
Potentes an dicantur illæ familiæ, in qua adsūt homines facinorosi, ref.149.nu.1.fol.303.
Practica dat robur scripturæ informi,ref.29.nu.1.fol.58.
Præiudicium an possit successoribus inferri per prædecessorem, ref.183.fol.364.
Præscriptio centum annorū probatur per scripturā,re.73.n.1.f.154.
Præscriptio impeditur per titulum iniustum,& inualidum, resol.74. num.1.fol.155.
Præscriptione probatur iuspat. ref. 81.num.5.fol.171.
Præscriptione an probetur iuspatr. post Conc.Trid.ref.78.n.1.f.185.
Præscriptio quadragenaria sufficit in laico contra laicum in pertinētia iurisp.ref.88.n.2.f.185.& n.3.
Præscriptio iurispat.contra tertium debet esse immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo,resol. 88.num.4.fol.185.
Præscriptio immemorabilis non sufficit in iurepat.in Ecclesia Cōuentuali,ref.88.num.5. fol. 186.
Præscriptionem allegans in iurepatron.habet præsumptionem iuris contra se resol.98.nu.2.fol.211.
Præscriptio iurispat. ab vno contra alium compatronum fit spatio 40.ann.cum titulo colorato, ref. 206.nu.12.fol.417.
Præscriptio centenaria, an prosit si modicum tempus desit,ref. 223. num.1.fol.455.
Præscriptio intra paucissimos dies perficienda an habeatur pro perfecta,ref.224.num.1.fol.456.
Præsentationes multiplicatæ,quæ dicantur,ref.51.num.4.& 5.fol.100
Præsentationes continuatæ vltra hominum memoriam probant iuspat.ref.66.num.3.fol. 140.
Præsentationes multiplicatæ probant iuspatr. si fuerint ad minus duæ,ref.67.nu.1.fol.141.
Præsentationes ad effectum inducēdi multiplicationem quomodo probentur,ref.68.nu.1. fol. 142.
Præsentationes multiplicatæ debent esse intra tempus antiquissimum ref.69.num.1.fol. 143.& ref. 78.
Præsentationes multiplicatæ, an probent iuspat. aduersus aliam Ecclesiam,ref.79.nu.1.fol. 166.
Præsentatio debet esse effectiua, vt probetur iuspatr.ref.80.num. 5. fol.169.& ref.115.fol.238.
Præsentatio Rectorum ad nutum amouibilium debet probari immemorabili,ref.88.nu.5.fol. 186.
Præsentationes multiplicatas non sequutis institutionibus an sufficiat probare, in personis in quibus non præsumitur vsurpatio,

ref.92.nu.1.fol.195.
Præsentatio vnica constituit quem in quasi possessione iurispresentandi,ref.229.nu.2.fol.468.
Præsentatio videtur probata si fuerit peobata institutio,ref.92.num.3.fol.195.
Præsentationum continuarum effectuatio, an debeat probari per authenticas scripturas,resol. 105. num.1.fol.225.& ref.118.f.343.
Præsentationes continuatæ quale spatium temporis requirant. ref. 112.nu.2.fol.233.
Præsentationes continuatæ, quæ dicantur,ref.113.nu.4.fol. 236.
Præsentatio quando dicatur sortita effectum,ref.116.nu.1.f.239.
Præsentationes continuatæ an possint probari per testes si scripturæ fuerint deperditę,ref.119. nu. 2 fol.245.
Præsentatio non dicitur sortita effectum si possessio capta fuerit appellatione pendente,ref. 123. nu. 1.& 3.fol 252.
Præsentatio facta cum clausula, si & quatenus,an admittatur,resol. 146.num.2.f.295.
Præsentatio facta cum clausula, si & in quantum non dicitur effectum sortita,ref.146.nu.5.f. 296.
Præsentatio semel facta ab vno ex compatronis conseruat ius alijs non præsentantibus,ref. 232. nu. 4.fol.476.
Præsentatio admissa ab Ordinario, probat iuspat.ref.208.n.3.f. 433.
Præsentandi ius non competit hæredi repudiata hæreditate, ref. 183. nu.1.fol.363.
Præsentandi ius an competat fructuario,ref.194.nu.1. fol. 385.
Præsentandi ius dicitur fructus iurispatr.ref.194.nu.5.fol. 385.
Præsentandi ius an competat creditori,cui fuerit vniuersitas bonorū pignorata,ref.194.n.12.f.388.
Præsentandi ius habens,non dicitur habere iuspat.ref.128.nu.1.f.261
Præsentandi ius competit cuilibet fructuum administrari, ref. 208. num.3.fol.428.
Præsentandi ius competit Curatori hæreditatis iacentis,ref.208.num. 4.fol.429.
Præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione præsentandi,alijs præfertur,ref.84.nu.3.fol. 175.
Præsentans toleratus an faciat validas præsentationes,ref.128. num. 2.fol.261.
Præsentatus ab vxore, an præferatur præsentato à viro, si iuspatr. consistat in Castro in dotem dato,ref.194. num.9.fol. 386.
Præsentatus á pupillo, an præferatur præsentato à tutore,ref. 194. num.11.fol 387.
Pręsentatus ab eo,qui pro se habet vltimum statum,alijs præfertur, ref 214.num. 2.fol.435.
Præsentatus ab eo, qui est in quasi possessione,debet instituì, quando tamen constat de iurepat.ref. 226.nu.2.fol.460.
Pręsentat° à maiori parte patronorū obtinere debet,ref.229.nu.1.f.467.
Præsentatis duobus, magis idoneus præfertur,ref.232.nu.4.f.478.
Præsumptiones, quas in se continet instrumentum, transferunt onus probandi in aduersarium,resol.4 num.1,& 2,fol.8.& 9.

Præ-

Præsumptiones diuersæ speciei iunguntur ad probationem plenam faciendam,ref.225.num. 1.& 2. fol.458.
Primitiua infecta inficitur etiam deriuatiua,ref.233.nu.6.fol. 484.
Princeps non potest veritatem mutare,licet contra eum fingere possit,ref.46.num.2 fol.89.
Principis nomen an debeat apponi in instrumento,ref.50.nu.2. f.97.
Principis potestas duplex est,& qualis,ref.100.num.1.fol.214.
Princeps quando licitè vtatur potestate absoluta,ref.100.nu.1 f.215.
Priuilegium habens originem ex causa onerosa,priuilegium non dicitur,resol.46.nu.6 fol.91.
Priuilegiũ præsumitur ex probatione immemorabilis,ref.86. num. 1.fol.180.
Priuilegium in dubio non præsumitur,ref.97 nu.2.fol.209.
Priuilegium familiæ concessum,an ad familiam aggregatam extendatur,ref.204.nu.3. fol.409.
Probatio iurispat.priuatorũ, & magnatum differt,ref.1.nu.1. fol. 1. & ref.51.nu.7.fol.103.
Probatio iurispat.qualiter fiat, ref. 1.nu.3 fol.2.
Probatio iurispat. authenticis scripturis fit,pro forma per Concilium inducta,ref.2.nu.6.fol.6.
Probatio iurispat. per æquipollens fieri,nam potest,ref.3.nu.1.fol.7. & qualiter hoc procedat, vide, ref.51.nu.8.fol.103.
Probari iuspat.quibus modis possit ref.51.nu.4.6.& 7.fol. 100.
Probationem iurispat. per æquipollens fieri non posse,qualiter intelligatur,ref.51.nu.8.fol. 103.
Probationes per legitima documenta fieri quid sit,ref.51.nu.2.f. 98.
Probationem authenticis scripturis fieri in iurepatro.quid importet, ref.51.num.8.fol.103.
Probatio,quæ fit per instrumenta est maioris efficaciæ, quam illa, quæ fit per testes,ref.70.n.3 f.147
Probationum facultas non est restringenda,ref.78.nu.3.f.165.
Probari potest iurepat.sm̃ regulas iuris communis, ex Concilio Tridentin.ref.83.num.1.fol. 173.
Probationes minus solemnes sufficiunt in causa iurispat. contra tertium,quàm si agatur contra Ordinarium,ref. 89. nu. 1.f.187. vbi num.2.refertur decis. Mãtic.
Probationes leuiores sufficiunt inter compatronos,ref.90.n.3.f.191.
Probationes minores sufficiunt quã do de aliquo articulo incidenter tractatur,ref.90.num.3. fol. 191.
Probatio iuxta formam à Concilio traditam in iurepat.vniuersitatis, vel magnatum est de forma ref. 103.nu.4.fol.221.& ref. 206. nu. 1.fol.411.
Probationes in iurepat. quando dubitatur de vsurpatione,an debeãt fieri iuxta formam Concilij, si agatur tantum de pertinentia,resol.125.fol.255.
Probationes factæ in iudicio summario non faciunt fidem in plenario,res.137.nu.1.fol.227.
Probationes factæ in iudicio possessorio non faciunt fidem in petitorio,ref.137.nu.2.fol. 277.
Probationes perfectæ,si in continẽti producantur in causa iurispat.

pro-

probant,ref.138.nu.1.fol.278.
Probationes absq;termino,probant in Regno,ref.138.nu.2.fol. 279.
Probatio semiplena, efficitur plena ex partium consensu,resol. 142. num.5.fol.290.
Probationes in iurepat.debent esse ad formam Concilij, resol. 145. num.2.fol.294.
Probatio,quæ est obscura, non releuat,ref.155.nu.1.fol.314.
Probationes factæ post terminum, validæ sunt ad comprobãdas eas, quæ in termino factæ sunt, resol. 170.nu.2.fol.345.
Probare debet se talem quis, qualẽ se afferit,ref.176.nu.1.cum sequẽtibus fol.351.
Probationes leuiores sufficiunt si controuersia iurispat.sit inter laicos,quam si inter Ordinarium,& patronos,ref. 206. num. 10.cum seq.fol.417.
Probationes claræ requiruntur ad exclusionem Breuis Apostolici, ref.206.nu.2.fol.419.
Probatio præsumptiua admittitur in antiquis,ref.225.nu.2.fol.458.
Procurationis constitutio ad petendam institutione præsentati,an probet iuspat.ref.25.nu.1.fol.51.
Prothocollum non scriptum, nec subscriptum manu notarij, qui de rogitu testetur,non valet, nec ex eo desumi potest instrumentum,ref.6.num.1.fol.13.
Alia vide in verbo notarius.
Prothocollum an debeat legi parti, ref.33.nu.2.fol.67.
Prothocollum regulariter probat, quo ad se,ref.33.num.1. fol. 66.
Prothocollum est principium instrumenti non dum expleti, ref. 33.num.2.fol.66.
Prothocollum imperfectum an probet,ref.33.nu.2.fol.66.
Prothocollo an standum sit quando adest variatio in instrumẽto data per notarium,ref. 63. num.6. fol.133.
Prouisio hominis non facit cessare prouisionem legis,ref.54.num.3. fol.108.
Prouisiones Apostolicæ non mutãt statum beneficij,nec præiudicant ei,qui est in eius quasi possessione ref.143.nu.1.& 2.fol. 300.
Prouisiones Apostolicæ an tollant quasi possessionem præsentandi, ref.218.nu.1.fol.444.
Proximus dicitur qui quoquomodo est sanguine coniunctus, ref. 197.num.1.fol.396.
Proximorum appellatione qui contineantur,ref.197.num. 2. f. 396.
Proximorum appellatione maritus & vxor veniunt,ref.197.num. 6. fol.397.
Proximiore se esse per gradus distinctos probare debet is,qui præsentare prætendit,ref. 201. num. 1.fol.401.
Proximitate probata pro vno fratre,an censeatur etiam probata pro altero,ref.201.nu.1. fol.403.
Proximior de linea an dicatur descendens à fratre vterino, resol. 212.num.1.fol.430.
Proximior semper excludit remotiores,ref.232.num.4.fol.477.

Q

QValitas necessaria ad aliquem actum, debet adesse in eo actu,ref.86.nu.2.fol.181.

Qua-

Qualitas hæreditaria debet probari ad hoc, vt hæres succedat in iurepat. ref. 333. nu. 7. f. 485.
Quarta non detrahitur ex fideicommisso facto Ecclesiæ, resol. 179. num. 3. fol. 357.
Quasi possessionem præsentādi acquirit, is, qui dat consensum, res. 30. num. 4. fol. 61.
Quasi possessio in præsentando est magni momenti, res. 51. num. 5. fol. 101.
Quasi possessionem præsentandi habens rectè præsentat, res. 84. nu. 1. fol. 175.
Quasi possessio præsentandi olim vnico actu acquirebatur, res. 84. num. 2 fol. 175.
Quasi possessio nō suffragatur quādo dubitatur de existentia tituli iurispat. res. 84. nu. 4. fol. 176.
Quasi possessio ad hoc, vt acquiratur, quæ requirantur, res. 85. nu. num. 1. fol 177.
Quasi possessio in pertinentia iurispatron. vt suffragetur, quæ requirantur, res. 85. num. 2. fol. 179.
Quasi possessio præsentandi probatur ex continuis præsentationibus longissimi temporis, res. 122 num. 5. fol. 250.
Quasi possessio non acquiratur per p̄sentationem factam, cum clausula, si, & quatenus, res. 146. num. 2. fol. 295.
Quasi possessionem habens, nullū priuilegium recipit ex multiplicatis prouisionibus Papæ, resol. 143. num. 1. fol. 300.
Quasi possessionem habens, non tenetur probare suā descendentiā, res. 151. num. 2. fol. 306.
Quasi possessio qualiter probetur in iure præsentandi, res. 151. nu. 3. fol. 306.
Quasi possessio non transit sine apprehensione, res. 155. n. 2. f. 314.
Quasi possessionem præsentandi habens, non habet onus probandi descendentiam, res. 158. num. 1. fol. 318. & res. 193. nu. 2. fol. 383.
Quasi possessio non releuat ab onere probandi proximitatem, res. 201. num. 1. fol. 401.
Quasi possessio in aliquibus casibus non iuuat, & quando, res. 212. nu. 3. fol. 417.
Quasi possessio vt suffragetur, est docendum de titulo, res. 212. nu. 3. fol. 437.
Quasi possessio nō acquiritur absq; scientia, & patientia illius contra quem præscribitur, res. 215. num. 1. fol. 438.
Quasi possessio præsentandi acquiritur per vnicam collationem, quæ effectum sortita sit, res. 116. num. 1. fol. 439.
Quasi possessio conferendi an acquiratur, si adsit clausula sine præiudicio, res. 216. num. 2. fol. 440.
Quasi possessio an acquiratur ex clausula quatenus beneficium est iuripsat. res. 216. nu 3. fol. 440.
Quasi possessio præsentandi an acquiratur aduersus alium compatronum ex simplici præsentatione, res. 216. num. 3. fol. 440.
Quasi possessio præsentandi non acquiritur ex actibus dubijs, & obscuris, res. 216. nu. 4. fol. 441.
Quasi possessio non acquiritur, si cōstet de violentia, & mala fide, res. 217. nu. 1. fol. 442.

Quasi

Quasi possessio non datur in actibus negatiuis,ref.217.n.3. f. 443.
Quasi possessio præsentandi an iuuet,si in contrarium constet de proprietate,resol.217.nu.4.f.444
Quasi possessio præsentandi qualiter hodie probatur, remissiuè vide,ref.219.nu.1.fol.447.
Quasi possessio probatur ex præsētationibus , quæ sortitæ fuerint suum effectum,ref.219. num. 2. fol.447.

R

Recognitio feudalis, quæ vice famæ habetur,per quantum tēpus probari debeat,ref.86. num. 2.fol.181.
Recognitio instrumentorum,quādo sit facienda,ref.9.num. 3. fol. 19.& ref.58.fol.116.
Recognitio instrumenti an debeat fieri quando fuit factum in longinquis partibus, ref.59.n.1.f.118
Recognitio seu comprobatio instrumenti,quid debeat continere,ref. 59.num.3.fol.119.
Recognitio instrumenti non est necessaria, si illud contineat literas legalitatis notarij,resol.60. num. 1.fol.121.
Recognitione non eget instrumentum habens testimonium aliorū notariorum ad legalitatem notarij,ref.60,nu.2.fol.121.
Recognitio instrumenti cessat,si notarius sit persona notoria,ref. 60. num.3.fol.122.
Recognitio non fit de instrumento antiquo,ref.60.nu 4. fol. 122.& ref.77.fol.163.
Recognitio non fit quando agitur de magno præiudicio,ref.60. nu. 5.fol.123.
Recognitio cessat parte aduersa nō opponente,ref.60.nu.6.fol. 123.
Recognitio non fit de instrumento, quod est vltra centum annos,resol.77.nu.1.fol.163.
Reædificatio an acquirat iuspat.ref. 43.num.1.fol.85.
Regula quòd in maiori parte inest minor an procedat in depositione testis,ref 72.num.3.fol.153.
Regula reuocatoria iurispat. comprehendit iuspat. concessum ex augmento dotis,ref.143.n.2.f.291
Regula filius,ergo hæres quomodo procedit,ref.168.nu.1. fol. 338.
Relatio vnius instrumenti ad aliud an,& quando probet relatum, ref.11.fol.25.
Cætera vide in verb.instrumentum
Relatio est facienda ad proximam, ref.210.nu.8.fol 426.
Relatum est in referente,ref.231.n. 1.fol.473.
Renunciatio generalis comprehendit iuspat.ref.232.nu.3.fol.476.& ref.233 nu.6.fol.484.
Rescriptū Principis interpretatur, per practicam,resol.29.nu.2.f.58
Reseruatio inficit titulum,& possessionem,ref.217.nu.1.fol. 443.
Resignatio beneficij facta in manibus nullius præiudicat resignāti, ref.30.num.1.fol.59.
Resignatio beneficij an valeat, si nō interueniat cōsensus patroni , ref. fol.39.nu.2.fol.60.
Resignationis publicatiò est facienda,quamuis illa esset nota populo,ref.93.num.5.f.197.

Resignatio beneficij quando arguat effectum subsecutum,ref.117.nu. 3.fol.242.
Restitutio in integrum datur Vniuersitati siue sit magna vniuersitas,siue parua,ref.101.nu.4.f.216.
Reuocatio fieri non potest re non integra,ref.191.nu.1.fol.378.
Rex nunquam comprehéditur sub generali sermone, ref. 141. num. 4.fol.285.
Rex comprehenditur sub generali dispositione,quando aliquid fuit statutum ad tollendas fraudes,resol.141.nu.7.fol.287.
Rex non debet extrahi à legum obseruatione,ref.141.nu.7.f.287.
Rex quare dicatur potens,ref. 147. num.1.fol.297.

S

SCartafacium notarij,quid sit,resol.12.nu.1.fol.27.
Scartafacium notarij an probet dotationem vel fundationem alicuius Cappellæ ibi descriptam ibidem num.7.
Scartafacium an probet contra scribentem,ref.12.nu.3.fol.28.
Scientia eorum (quibus præiudicatur) requiritur ad hoc vt acquiratur quasi possessio,ref. 85.num. 1.fol.178.
Scientia illius,de cuius dominio, & possessione non constat, non est necessaria,ref.215.nu.3.fol. 438. vbi nu.4.& 5.quando requiratur scientia aduersarij.
Scriptura notarij, quando dicatur authentica, & alia vide in verbo notarius,& in verbo instrumenti
Scriptura non in forma probante, secundum quam alias fuit iudicatum,an probet,ref.29.nu. 1.f.58.
Scriptura,quæ non habet consonantiam efficacem non probat, ref.33.num.2.fol.67.
Scriptura notarij præmortui reperta extra filsam instrumentorum, non probat,vt publicum instrumentum,ref.34.nu.1.& 2. fol.69.
Scripturæ repertæ inter alia instrumenta notarij probant quoties non fuerint repertæ in archiuio, ref.57.num.3.fol.114.
Scripturæ in forma probante , non dicuntur authenticæ nisi sint recognitæ,resol.57.nu.1.fol.114. & declara vt num.2.
Scriptura abbreuiata,reperta in filsa aliarum rogationum, an probet,ref.56.nu.4.fol.112.
Scripturæ in forma probante, quæ dicantur,ref.56.num.2. fol 111.
Scripturæ non in forma probante, non sunt sufficientes ad probationem iurisp.ref.56.nu.1.f. 111.
Scriptura,seu minuta præparata ad conficiendum instrumentum,nō probat iusp.ref.55.nu.1. fol. 110.
Scripturæ identitas non probatur plenè,licet testes dicant vidisse debitorem subscribere,refol. 52. num.6.fol.105.
Scriptura scripta manu debitoris, valet, & si non sit ab eo subscripta,ref.52.nu.5.fol.105.
Scriptura an requiratur pro forma in probando iurepatron.ref. 51. num.2.fol.99.
Scriptura sculpta in marmoribus, lapidibus, vel lignis in Ecclesia, vel locis publicis,an probet iusp.

& quid in immemorabili,ref.34. num.1.fol.67.
Scriptura ante publicationem dicitur imperfecta,& ideo non praeiu dicat,ref.33.nu.2.fol.66.
Scriptura priuata, si est vltra centū annos,non eget recognitione, re. fol.77.nu.2.fol.163.
Scripturis deperditis,admittur probatio per testes,ref.119.n.1.f.244
Scriptura priuata an probetur iusp. ref.142.nu.2.fol.289.
Scripturae coniunguntur ad plenam probationem faciendam,res.225. num.4.fol.459.
Sedilia Vniuersitatem representant ref.134.nu.1.fol.274.
Sedilia habent restitutionem in integrum,& fori electionem,ref.134 num.4.fol.274.
Sententia prout facit rem notoriam ita,& instrumētum,ref.4.n.2.f.9.
Sententia in dubio contra instrumētum proferri non debet,resol. 5. num.3.fol.10.
Sententia lata non visis actis , est nulla,ref.37.nu.1.fol.71.
Sententia non probat iusp. nisi illud iustificetur ex actis,ref.126.num. 1.fol.257.
Sententia dicitur notoriè iniusta , si non dependet ex actis,ref. 126.n. 1.f.257.& ref.127.num.1.fol.260
Sententia , non iustificata ex actis, non transit in rem iudicatam, cū sit nulla,ref. 126.nu.2.& 3. f. 257.
Sētentia notoriè iniusta,dicitur,nulla,ref.126.nu.4.fol.258.
Sententia canonizans iusp.potest iustificari ex nouis probationibus, ref.127.nu.1.fol.259.
Sententia notoriè iniusta , an possit iustificari,ref.127.num.1.f. 259.
Sententia praecipitanter lata , est nulla,ref.130.nu.1.f.264. & quid de sententia in confessum lata num.4.
Sententia canonizans ius iuspat.lata non visis actis est nulla , & amplia,& limita,vt ref.139.n.1.f.229
Sententia notoriè iniusta,non transit in rē iudicatā,ref.139.n.4.f.280
Sententia nulla , partium consensu validari potest,ref.142.n.6.f.290.
Sententia post Concil. Trid.an probet iusp.ref.145.nu. 1.fol.294.
Sententia in dubio contra iuspat.ferenda est,& quomodo, ref. 149. num.6.fol.303.
Sententia lata super iurep. facit ius quo ad omnes,ref. 154.n.1.f. 311
Sententia lata pro vno quando prosit alteri,ref.154.nu.2.fol.311.
Sententia lata pro socio, prodest alteri socio,ref.154.nu.3. fol. 312.
Sententia lata pro adultero, prodest adulterae,ref.154.nu.4.fol 312.
Sententia non probat nisi iustificetur ex actis,ref.238.n. 1.f. 481.
Sententia antiqua,quae dicatur, ref. 233.nu.2.fol.482.
Sequestrata vniuersitatate bonorū, quis interim habeat iuspraesentādi,ref.192.nu.7.fol.382.
Sequester beneficij habet ius presentandi,ref.21.nu.3.fol. 429.
Sigillum aequipollet subscriptioni, ref.52.nu.2.fol. 104. vbi num. 4. quid si subscriptio pro forma requiritur.
Sigillum ad hoc,vt fidem faciat,debet continere literas intelligibiles,ref.52.nu.8.fol.106.
Sigillum quem effectum operetur, ref.

ref.68.num.2.fol.142.
Sigillum,ad hoc,vt fit authenticum debet habere quandam impressionem,ref.68.nu.2.fol.142.
Signatum cognoscitur ex signo,refol.42.num.3.f.84.
Signum notarij non positum in instrumento, an illud vitiet vide instrumentum.
Signi solemnitas,an fit magni, vel parui momenti,ref.42.nu.4.f. 84.
Signum notarij requiritur in instrumento,etiam si notarius illud scribi fecit per alium notarium, ref. 42.num.3.fol.84.
Signum æquipollet subscriptioni, ref.52.n.2.f.104.& declara vt n.9
Simonia comittitur in spiritualitati annexis,prout in spiritualibus, ref.228.nu.2.fol.465.
Simonia non committitur ex munere dato ad conciliandam amicitiam,ref.228.nu.5.fol.466.
Simonia committitur per obsequium præstitum patrono,si pactum saltim tacitum interueniat ref.228.nu.6.fol.466.
Simonia realis in beneficijs, quas pęnas inducat,& quid in confidentiali,refol.228.nu.7. fol. 466.
Singula,quæ non prosunt,collecta iuuant,ref.225.nu.1.fol.458.
Solemnitas extrinseca interuenisse præsumitur,ref.133.nu.6.fol.272
Spoliatus restitui debet, nisi constet illum esse prædonem,ref. 214 nu. 2. fol 436.
Spurius ad honores non recipitur, non tamen arcetur à iurep.refol. 205.num.2.fol.410.
Status vltimus an hodie attendatur in iurepat.ref.9r. nu.1.fol.191.
Status vltimus attenditur in beneficialibus,ref.91.nu.2.fol.192.
Status vltimus,vt constituatur,nō nulla requiruntur,ref.91.num.3. & 5.fol.192.
Status ad hoc, vt dicatur mutatus, mens superioris attenditur,refol. 91.num.4.fol.192.
Status beneficij nō mutatur ex prouisionibus Apostolicis, ref. 143, num.1.fol.300.
Status vltimus in beneficialibus attenditur,ref.214.num.1.fol. 435. vbi num.3.quomodo procedat.
Status beneficij non mutatur per Apostolicas prouisiones,ref.193. num.2.fol.301.
Status vltimus acquiritur per vnicū actum,& quid si adsit clausula sine præiudicio,ref.216. num. 2. & seq. fol.440.
Status vltimus non attenditur,si mala fides,vel violentia adsit, refol. 217.num.1.fol.442.
Status vltimæ possessionis an attendatur,si adsit alia possessio compatibilis,ref.217.nu.2.fol.443.
Status vltimus non attenditur quādo in contrarium apparet de proprietate beneficij,ref. 217. num. 4.fol 443.
Status vltimus beneficij an mutetur per prouisiones Apostolicas,ref. 218.nu.1.fol.444.
Status beneficij per inferiorem mutari non potest,ref. 218.n.1.f.445.
Status beneficij mutatur quando cōstat Papam illum mutare voluisse,ref.218.nu.2.fol.445.
Subreptio in modico non nocet,ref. 223.num.3.fol.453.
Substitutio an censeantur vocati ordine successiuo, an non ref. 210, nu.3.f.425.

Successio iu iurep.an fiat in stirpes, an in capita, ref.159.nu.2.fol.317. & res.182.num.1.fol.357.
Succesfio non defertur vltra decimum gradum.ref.200.n 1.f.398
Subscriptio testium requiritur in scriptura priuata ad remouendã omnem suspicionem,ref.52. nu. 1.fol.104.
Subscribens consentire videtur, re. fol.52.num.3.fol.104.
Subscriptio requiritur pro forma instrumenti,ref.56.nu.3.fol.112.

T

TEmpus centum annorum habet uim tituli,ref.69.n.5.f.415.
Tempus, quod hominum memoriam excedat, & cuius initij memoria non extat in contrarium, quod fit ref.69.nu.4.fol.145.
Tempus immemorabile, quod dicatur,vt iuspat.probetur,ref.70. num.1.fol.146.
Tempus centum annorum est immemorabile ad probandum iuspatr.ref.70.n.2.f 146.& n.4.f.148
Tempus motæ litis an sit detrahendum ad effectum antiquitatis,refol.77.nu.4.fol.163.
Tempus 50.annorum,quod requiritur in probando iurep. in casibus,in quibus præsumitur vsurpatio,an sit separatum ab immemorabili refol.120.nu.2.f.247.
Tempore opus est,vt omnia rectè agantur,ref.132.nu.6.fol.269.
Termino elapso quando possint fieri ea,quæ in termino fieri poterãt ref.170.fol.343.
Termini lapsus quãdo habeat vim conclusionis in causa,ref. 170. nu.7.fol.344.
Testamentum cæci absq; solemnitatibus an sustineatur in vim donationis causa mortis virtute clausulæ actum,&c.ref.6.n.9.f.15
Testamentum enuncians iusp. an illud probet,ref.23.nu.2.fol.50.
Testamentum continens legatum dotis alicuius cappellæ. non probat iuspat.Cappella non possidẽte bona legata,ref.23.nu. 1. f. 49.
Testamentum non stipulatum qualiter probetur,ref.64.nu.3.f.136.
Testamenti publicatio ad quid sit introducta,ref.63.nu.4. fol.138.
Testamenti productio verbaliter facta in termino,potest eo elapso realiter fieri,ref.170.nu. 4. f. 346.
Testator an habeat facultatem derogandi iuris dispositioni, ref. 140. num.5.fol.282.
Testatoris voluntas seruanda est in iurep.ref.201.nu.1.fol.408.
Testator præsumitur voluisse excludere eos, quos non vocauit, ref.201.nu.1.fol.408.
Testibus,cõtra instrumentum deponentibus,quãdo fides adhibeatur,ref.5.nu.6.fol.11.
Testibus attestantibus amissionem instrumenti,alijs concurrentibus probatur iusp.ref.21.f.44.
Testium attestationes in antiquis actis redactæ,probant iusp.refol. 36.nu.1,fol.70.
Testes si non sint in instrumento descripti,illud,non probat,refo. 49. num.1.fol.94.
Testis deponens de tenore instrumenti,non probat,nisi sit vir peritus,ref.52.num.7.fol.106.
Testes deponentes de auditu,& publica voce,& fama,an probẽt iuspat.ref.53.n.2.f.107.

Te-

Testis deponens de immemorabili, cuius ætatis debeat esse, resol 72. num.2.fol.151.
Testium depositio vitiatur, si variatio adsit circa eius ætatem, ref.72 nu.3.fol.152.
Testium depositiones debẽt ad cõcordiam reduci, ref.72.nu.3 f.153
Testes super immemorabili, debent singuli de omnibus eius requisitis deponere, ref.75.nu.2.f. 158.
Testes non deponunt in sui vtilitatem, ref 76.nu.2.fol.160.
Testium numerus defectum non supplet, ref.76.nu.2.f.160.
Testes socij in simili lite, an sint idonei, ref.76.nu.2.fol.161.
Testes deponentes de fama diuturna, operantur, quod retro fuerit ista fama, ref.86.nu.3.f.182.
Testes de auditu probant contra tertium, quo ad quale præiudiciũ, ref.89.nu.2.fol.188.
Testes si in vno deficiant, immemorabilẽ non probãt, ref.94.n.2.f.198
Testes super immemorabili, qualiter debeant deponere, ref. 94.nu. 2.fol.199.
Testis inhabilitas, alterius habilitate suppletur, ref.104.nu.4. fol. 224.
Testibus non ita fides adhibetur, ꝓut scripturis, ref.119.n.2.f.245.
Testium fides iudicis arbitrio remissa est, ref.131.nu.1.f. 266.
Testes inhabiles consensu partium validari possũt, ref.142.n.3.f.289
Testes iurati in termino, possunt illo elapso examinari, etiã diebus feriatis, ref.170.nu.3.fol. 343.
Titulus non est probandus quando Episcopus semel præsentationes admisit, re.51.nu.5.fol. 101.
Titulus iniustus, & inualidus præscriptionem impedit, ref. 74. nu. 1.fol.155.
Titulus coloratus, & aptus ad præscribendum, acquiritur per Vicarij consensum donationi iurispa. præstitum, ref.189.nu.2. fol. 375.
Titulus possessioni præfertur in spiritualibus, ref. 189.n.2.f 378.
Titulus dat quasi possessionem etiã non data scientia aduersarij, ref. 215.nu.2.fol.438.
Totius quo ad totum eadem est ratio, quod partis quo ad partem, ref.102.nu.2.fol.219.
Tutor, & pupillus, si præsentent, cuius præsentatio præferatur, resol. 194.nu. 11.f.387.
Tutor potest præsentare in iurepa. pupilli, ref.211.nu.5.f.429.
Tutor præsentare potest, & procuratorem constituere ad præsentãdum, ref.226.nu.8.fol. 462.

V

Venditio rei alienæ quando valeat, ref. 169.nu.2.fol.341.
Vendita re, censetur illa transire eo modo, quo apud venditorẽ erat, ref 195.nu.3.fol.390.
Vendi non censetur res libera, nisi exprimatur, sed cum eisdem met seruitutibus, ref. 195.nu.4. f. 390.
Vendi nõ potest iusp. sub verbis generalibus, ref.195.nu.6.f. 390.
Vendi potest iusp. sub bonorũ vniuersitate, ref.195.nu.7.f 391.
Venditis omnibus bonis, iuribus actionibus, &c. an veniat iusp.re. fol.195.nu.11.fol.392.
Verbum de iure quomodo intelligatur, ref.39.nu.3.fol.76.
Verba aliasue secundum iuris dispositio-

sitionem, includunt probationẽ constructionis, ref. 190.n.1.f.374.
Verba, perpetuis temporibus, quos descendentes comprehendat, resol. 202. num. 2. fol. 404.
Verba enunciatiua antiqui instrumenti, probant iusp. & declara, si fuerint diuersorum notariorum ref. 39.n.3.f.83.& ref. 61.n.7.f.102
Verba enũciatiua notarij de citatione, illã non p̃bãt, ref. 39.n.2.f.76.
Verba enũciatiua notarij, an probẽt ref. 39.nu.1.fol.75.
Verba enunciatiua antiquissima habent vim famæ. ref. 31.nu.3.f.63.
Verba enunciatiua Episcopi probãt iusp. ref. 80. nu.5.f.169.
Verba enunciatiua probant in antiquis, ref. 81.nu.2.fol. 170.
Verba enunciatiua an probent contra tertium, ref. 157.nu.2.f. 314.
Verba enunciatiua probant communem vsum loquendi in antiquis, ref. 204.nu.3.fol. 405.
Verba à partibus præsumuntur notario dicto, ref. 39.nu.3.fol.77.
Verba semper intelliguntur in vero significatu, non autem ficto, ref. 46.num.2.fol.89.
Verba aliasque secundum iuris dispositionem, qualiter intelligantur, ref. 51.nu.3.fol.98. & ref. 79. num.2.fol. 166.
Verbum aliasue positum per Concil. Trid. in materia iurisp. an aliqd innouauerint, ref. 82.n.1.f.172
Verba absq; diminutione, detractionem trebellianicæ tollunt, resol. 63.nu.11.fol.134.
Verba in dubio ad casum licitum trahenda sunt, ref. 97.nu.12.f.208
Verbum continuare, qualiter intelligatur, ref. 111.nu.1.f. 232.
Verbis legis inhærendum est resol. 112.nu.1.fol.233.
Verba de parte patris quid importent, ref. 159.nu.1.fol. 320.
Verba de domo testatoris quid significent, ref. 163.n.1.& 2.f. 329.
Verborum tenor semper est attendendus, ref 174.nu.4. fol. 349.
Vicarius Episcopi, vel Capitularis, an præstet consensum donationi iurisp. ref. 189.num.1.fol. 374. & quid absente Episcopo, resol. 189 num. 3.fol.375.
Vicarius qualiter acquirat Episcopo quasi possessionẽ conferendi iusp. ref. 206.nu.1.fol.440.
Vidua dicitur mulier virum habẽs in vtilem, ref. 171.nu.2.fol.345.
Visitationis liber quando probet vide in verbo liber.
Visitari an possit per Episcopum hospitale, si testator id prohibuerit, ref. 140 nu.7.fol.283.
Visitari num possint hospitalia, quę sunt sub protectione Regia, ref. 141.num.2.fol.285.
Vniuersitatem iusp. ex vsurpatione quæsiuisse præsumitur, ref. 51.nu. 2.fol. 98.& ref. 96.f. 202. reliqua vide in verbo vsurpatio.
Vniuersitas parua, eadẽ habet priuilegia, ac magnæ vniuersitates, ref. 101.nu.2.fol.216.
Vniuersitas in iurep. probando quæ probare debeat, ref. 101.n.2.f.217
Vniuersitas in iurep. censenda est quando, in eo vniuersi habent interesse vti vniuersi, non autẽ vti singuli, ref. 106.nu.1. fol. 227.
Vniuersitatis appellatione in materia probandi iusp. an veniant sedilia, ref. 135.nu.1.fol.274.

Vni-

Vniuersitas bonorum facit transire iusp. absq; Episcopi consensu, res. 192. nu. 1. fol. 379.
Vniuersitate bonorum pignorata, an creditor valeat præsentare, resol. 194. nu. 12. fol. 388.
Vniuersitate bonorum in doté data transit in maritum iusp. res. 194. num. 13. fol. 388.
Vniuersitas non resoluitur in singularitatem respectu, rei, quæ in iure vniuersali continetur, res. 195. num. 10. fol. 391.
Vniuersitatis omnes ciues consentire debent in collectis, seu gabellis imponendis, res. 208. n. 4. f. 422
Vsufructuarius omniũ bonorũ an possit præsentare res. 194. n. f. 385
Vsufructuarius omnium bonorum dicitur legatarius vniuersalis, res. 194. num. 3. fol. 385.
Vsufructu omnium bonorum legato, omnis fructus ad legatarium pertinet, res. 194. nu. 4. fol. 385.
Vsusfructus omnium bonorũ non potest dici relictus pro alimentis tantum, res. 194. nu. 7. fol. 386.
Vsurpationis suspicio quando cessat, an habeant locum verba Concil. Trid. aliasue sm̃ iuris dispositionem, res. 82. fol. 172.
Vsurpationis suspicio cessat quando constat de immemorabili, resol. 114. nu. 2. fol. 238.
Vsurpatum si credatur iusp. qualiter contrarium probetur, res. 96. nu. 3. fol. 204.
Vsurpatio iurisp. in dubio non præsumitur, res. 97. nu. 1. fol. 204.
Vsurpatio præsumitur in domino habente iurisdictionem temporalem, res. 99. nu. 3. fol. 212. & resol. 103. nu. 3. fol. 221.
Vsurpatio præsumitur in personis, & familijs potentibus, res 99. nu. 4 fol. 212.
Vsurpatio an præsumatur in iurep. parochianorum, res. 99. n. 6. f. 213
Vsurpatio præsumitur etiam in paruis vniuersitatibus, res. 101. num. 1. & 2. fol. 216.
Vsurpatio non præsumitur, nisi constet de dolosa occupatione, resol. 101. nu. 5. fol. 217. & res. 109. num. 1. fol. 230.
Vsurpatio an præsumatur, si non tota vniuersitas, sed aliquis eius particularis prætendat iusp. resolu. 102. num. 1. fol. 119.
Vsurpatio an præsumatur si vniuersitatis pars iusp. prætẽdat, res. 102. num. 3. fol. 220.
Vsurpatio num præsumatur in Baronibus huius Regni resol. 103. num. 1. fol. 221.
Vsurpatio an præsumatur, si vnus ex patronis sit potens alter verò impotens, res. 104. nu. 1. fol. 223.
Vsurpatio an præsumatur si vniuersitas habeat tertiam partem iurisp. at. & personæ non potentes reliquas tres, res. 107. nu. 3. fol. 229.
Vsurpatio præsumitur in iurep. parochianorũ, res. 108. n. 1. f. 229.
Vsurpatio præsumitur in locis vbi Cardinales sunt Episcopi, resol. 110. num. 1. fol. 231.
Vsurpatio vbi præsumitur, requiritur, vt præsentationes, sint continuatæ, res. 111. nu. 1. fol. 232.
Vsurpatio vbi præsumitur, an probetur iusp. per testes si scripturæ deperditæ sunt, res. 119. n. 2. f. 245
Vsurpatio iurisp. quomodo debeat probari, res. 125. num. 1. fol. 255.

Vsur-

Vsurpationis suspicio sic esset quo ad vnam partē, an cesset quo ad aliam spectantem ad personas suspectas, resol. 125. nu. 2. fol. 255.
Vsurpatio si præsumatur, & agatur solum de pertinentia iurispatro. an probationes fieri debeant iuxta formam Concil. Trident. resolu. 125. nu. 3. fol. 256.

F I N I S.

